

ရွှေကျင်နိကာယ အာဒိကမ္ပိက

“ ဇာတရာဘိဝေ သဒ္ဓမ္မဝံသ မေဃသေနာပတိ အတုလာဓိပတိ

သီရိပဝရမဟာမဗ္ဗရာဇာဓိရာဇဂူရု ”

ပဌမ ရွှေကျင်သာသနာပိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ပြုစုတော်မူသည့်

ဝတ္ထိရာ ဝတ္ထိရ မဟာနိဗ္ဗုတဒီပနိကျမ်း



ရွှေကျင်နိကာယ စာပေထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့က ထုတ်ဝေသည်။

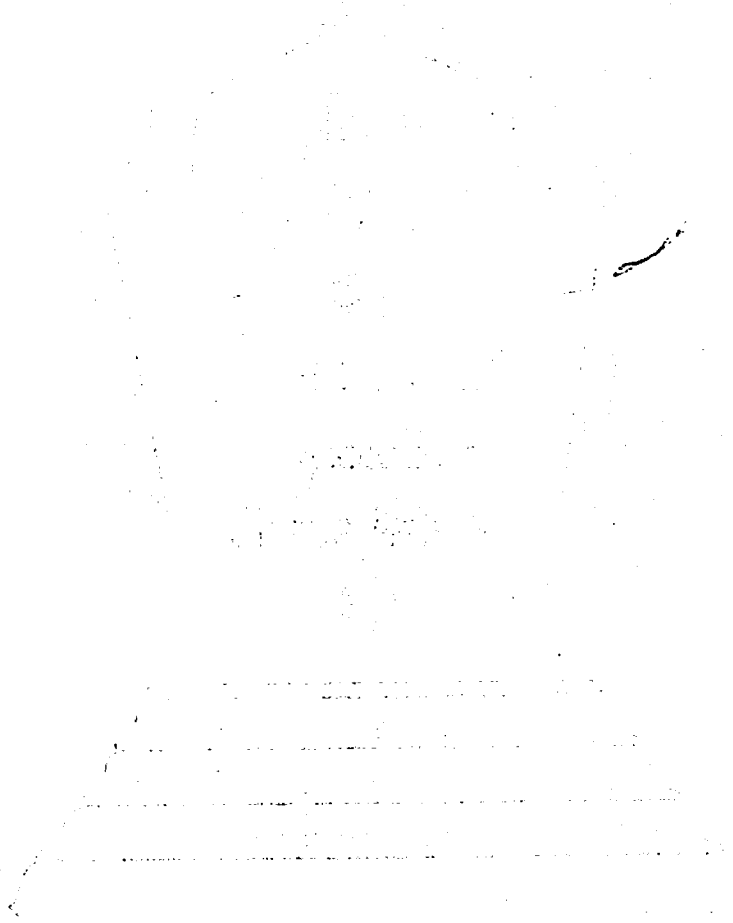


ဝတ္ထိရာ ဝတ္ထိရ မဟာနိဗ္ဗုတဒီပနိကျမ်း



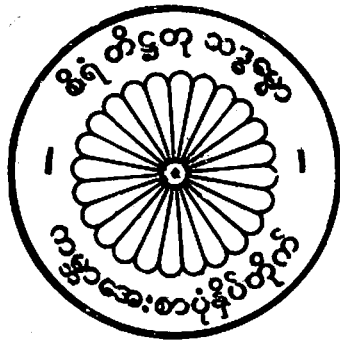






ရွှေကျင်နိကာယ အာဓိကမ္ပိက
 “ဇာဂရာဘိဓဇ သဗ္ဗပ္ပဝံသ ဓမ္မသေနာပတိ အတုလာဓိပတိ
 သီရိပဝရမထာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုဗ္ဗ”
 ပဌမ ရွှေကျင်သာသနာပိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး
 ပြုစုတော်မူသည့်

ဝန္တိရာဝန္တိရ မဟာနိဗ္ဗုတဒီပနိကျမ်း



ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
 သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန
 ကမ္ဘာအေးစာပုံနှိပ်တိုက်၌ရိုက်နှိပ်သည်။

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး၊ သာသနာရေး ဝန်ကြီးဌာန
သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ကမ္ဘာအေးစာပုံနှိပ်တိုက်တွင်
ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးဝင်းနိုင်
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၃၈၄၃/၀၂၄၀၅)က
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ကျေးဇူးစကား



သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ ၁၃၆၂-ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၂-ရက် (၁၃-၈-၉၉) နေ့က အောက်ပါကျမ်းစာများ ပြန်လည်ပုံနှိပ်ပြီး ဖြန့်ချိပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည်။

ကျမ်းစာများမှာ -

- (၁) ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း
- (၂) ပရမတ္ထသရူပဘောဒနီကျမ်း တို့ဖြစ်သည်။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ထိုကျမ်းစာတို့တွင် ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်းကြီးမှာ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီးကို စတင်တည်ထောင်တော်မူသော ရွှေကျင်ဆရာတော် ဘုရားကြီး ရေးသားပြုစုတော်မူသော ကျမ်းကြီးဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓသည် ဝိနယမဟာဝဂ္ဂ ပါဠိတော် (နှာ-၅) ၌ အလွန်မြင်နိုင်ခဲ့လှသော အရာဌာန နှစ်မျိုးရှိကြောင်း၊ ထိုနှစ်မျိုးမှာ -

- (၁) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ အရာဌာန၊
- (၂) နိဗ္ဗာန ဟူသော အရာဌာနတို့ ဖြစ်ကြောင်း။

ထိုနှစ်မျိုးတွင် သင်္ခါရတရားအားလုံးတို့၏ ငြိမ်သက်ရာ၊ ဥပမိ ၄-ပါးတို့ကို စွန့်ပယ်ရာ၊ တဏှာကင်းရာ၊ သင်္ခါရတရားအားလုံးတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပို၍ အသိအမြင်ခက်လှကြောင်း ဟောတော်မူထားသည်။

ဤသို့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင်က အနက်နဲဆုံးအဖြစ် သတ်မှတ်
ဟောကြားတော်မူအပ်သော နိဗ္ဗာနဓာတ်သဘောကို စင်ကြယ်စင်းလက်
နေသည့် သီလတော်၊ တစ်ဆယ့်သုံးပါးသော ဓုတင်ကျင့်ဝတ်တို့ဖြင့်
မြို့တော်မှ ဖဲခွာ၍ တောတွင်းသို့ ဝင်ကြွကာ နိဗ္ဗာန အငြိမ်းဓာတ်ကို
မရမနေ ရှာဖွေတော်မူသော ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားပြုစု
တော်မူသည်။ ထိုသို့ ရေးသားရာ၌ ဗုဒ္ဓဟောကြားတော် မူအပ်သော
ပိဋကတ်ဆိုင်ရာ ကျမ်းပေါင်းများစွာကိုလည်း အဖန်ဖန်ကြည့်ရှု စိန္တာန-
စိန္တန ပြုတော်မူပြီးမှ ရေးသားတော်မူသော ကျမ်းကြီးဖြစ်သည်။

ပရမတ္ထသရူပဓာဒနိကျမ်း

ပရမတ္ထသရူပဓာဒနိကျမ်းကြီးမှာ ပထမ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်
ကြီး ရေးသားပြုစုတော်မူသော ကျမ်းကြီးဖြစ်သည်။

ထိုကျမ်းသည် -

(က) ပထမတွဲ

(ခ) ဒုတိယတွဲ- ဟု နှစ်တွဲရှိသည်။

ထိုကျမ်းသည် အဓိမ္မတ္တသင်္ဂဟကျမ်းကို ဖွင့်ဆိုသော ဘာသာ
ဋီကာကျမ်းကြီးဖြစ်သည်။ ထိုကျမ်းပထမတွဲ၌ စိတ်ပိုင်းမှစ၍ ပစ္စည်းပိုင်း
အထိ ၈-ပိုင်းကို ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ဤကျမ်းသည် ခေါင်းဆောင်
မြန်မာဘာသာဋီကာ ကျမ်းဖြစ်သည့်အပြင် သရုပ်ခွဲကျမ်း ဘုရင်လည်း
ဖြစ်သည်။

ဒုတိယတွဲမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း တစ်ပိုင်းတည်းကို ကျယ်ဝန်းစွာ
ဖွင့်ဆိုထားသော အတွဲဖြစ်သည်။ မည်မျှကျယ်ဝန်းသနည်းဆိုသော်
သင်္ဂဟကျမ်း ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်၊ ဆိုက်သေး စာမျက်နှာ ၂၁-
မျက်နှာ။ ကရောင်း ၁၀-ချိုး၊ ဆိုက်ကြီး စာမျက်နှာ ၁၁-မျက်နှာမျှသာ

ရှိသော ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းကို ဆိုက်ကြီး၊ ကရောင်း ၁၀-ချိုးဖြင့် စာမျက်နှာ ၅၀၉-မျက်နှာအထိ ကျယ်ဝန်းစွာ ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ရှေ့သင်္ဂဟ ၈-ပိုင်းကို ဖွင့်ဆိုသည့် ပထမတွဲထက် စာမျက်နှာပေါင်း ၁၀၁-မျက်နှာတိတိ ပိုမို များပြားသည်။ (ပထမတွဲသည် စာမျက်နှာ ၄၀၈ သာ ရှိ၏) ထို့ကြောင့် ထို ပရမတ္ထသရူပဘောဒနီကျမ်း ဒုတိယတွဲသည် ပဋိပတ္တိ စွယ်စုံကျမ်းဖြစ်လေသည်။

ထိုကျမ်းစာများ ရိုက်နှိပ်နိုင်ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သာသနာရေးဦးစီးဌာနက ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်းနှင့် ပရမတ္ထသရူပဘောဒနီ (ပ-တွဲ + ဒု-တွဲ) ကျမ်းစာ သုံးစောင်ကို တစ်မျိုးလျှင် အုပ်ရေ တစ်ထောင်စီ ရိုက်နှိပ်မည်ဆိုပါက စက္ကူဖိုး ကျပ် ၆-သိန်းကျော်နှင့် ပုံနှိပ်ချုပ်လုပ်ခငွေ ကျပ် ၃-သိန်းကျော် ကုန်ကျမည်ဖြစ်ပါကြောင်း စိစစ်တွက်ချက်တင်ပြ လျှောက်ထားလာသည်။

ထိုကျမ်းစာများ ရိုက်နှိပ်နိုင်ရေးကိစ္စကို ၁၃၆၁-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း (၇၊ ၈၊ ၉)။ ၁၉၉၉-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ(၁၄၊ ၁၅၊ ၁၆)ရက်များ၌ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း၊ ညောင်ရွှေမြို့၊ ကန်ကြီးပရိယတ္တိစာသင်တိုက်၌ ကျင်းပသော ပန္နရသမ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းအစည်းအဝေးကြီးတွင် တင်ပြ လျှောက်ထား အသိပေးလိုက်ရာ -

- ၁။ ညောင်ရွှေမြို့၊ ကန်ကြီးပရိယတ္တိစာသင်တိုက်၊ ရွှေကျင် သာသနာပိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကပ္ပိယ ဥူးစံမြဲ အလှူငွေ ကျပ် ၃၀၀၀၀၀/- (သုံးသိန်းကျပ်)။
- ၂။ ဘီးလင်းမြို့နယ်၊ တောင်စွန်းမြို့၊ စမ်းအေးမြိုင်စာသင်တိုက် ဆရာတော် အရှင်နန္ဒဝံသာဘိဝံသ(အဂ္ဂမဟာဂန္ထ ဝါစက-ပဏ္ဍိတ) ၏ ကပ္ပိယနှင့် ဒကာ၊ ဒကာမများ အလှူငွေ ကျပ် ၁၀၀၀၀၀/- (တစ်သိန်းကျပ်)
- ၃။ ရန်ကုန်မြို့၊ ဗဟန်း၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ရွှေကျင်တိုက်သစ် တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက အရှင်သိရိန္ဒာဘိဝံသ ၏

[ဃ]

ကျေးဇူးစကား

ကပ္ပိယကာရက အလှူငွေ ကျပ် ၁၀၀၀၀၀/- (တစ်သိန်းကျပ်)။

၄။ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၊ သီတဂူကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ် အဓိပတိ သီတဂူဆရာတော် အရှင်ဉာဏိဿရ ၏ ကပ္ပိယကာရက အလှူငွေ ကျပ် ၄၀၀၀၀၀/- (လေးသိန်းကျပ်)။

ဤသို့ အလှူရှင်များ ပေါ်ထွက်လာပြီး ၁၃၆၂-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၃-ရက်နေ့ မကွေးတိုင်း၊ ဂန့်ဂေါခရိုင်၊ ထီးလင်းမြို့နယ်၊ ညောင်ကန်ရွာမှ ဒကာ နိုင်မင်းဦး + ဒေါ်မြကြိုင် တို့က အလှူငွေ ၁၀၀၀/- (တစ်ထောင်ကျပ်)လှူဒါန်းကြသဖြင့် ဤကျမ်းစာကြီး သုံးဆူ ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင် ရွှေကျင်နိကာယစာပေထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့သုံးအဖြစ်ဖြင့် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး မဟာဝိဇယရံသီစာသင်တိုက် ကျစွာဆရာတော် အရှင်လက္ခဏ (အဂ္ဂမဟာကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ)က ကျမ်းစာအုပ်များ ထိန်းသိမ်းဖော်ထုတ်နိုင်ရေးအတွက် ကွန်ပျူတာနှင့် ပရင်တာ တစ်စုံ လှူဒါန်းသဖြင့် ရွှေကျင်ဆရာတော် စာပေများ ထုတ်ဝေနိုင်ရေးအတွက် များစွာ အထောက်အကူ ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ လေးနက်ကျယ်ဝန်း၍ တစ်ကြိမ်တစ်ကြိမ် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေရန် တာဝန်ကြီးလှသော ကျမ်းစာကြီးသုံးစောင် ရိုက်နှိပ်ရန် လှူဒါန်းကြသော ကျမ်းစာများ၏ အရည်အသွေးကို သိရှိတန်ဖိုးထားပြီး သာသနာစိတ်၊ ဂိုဏ်းဂဏစိတ် ထက်သန်လှသော အလှူရှင် အရှင်မြတ်တို့ အားလည်းကောင်း၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးကို ဖော်ဆောင်အားထုတ်ကြသော သာသနာရေးဦးစီးဌာနအားလည်းကောင်း၊ အထူးပင် ကျေးဇူးတင်လှပါကြောင်း ရွှေကျင်နိကာယစာပေထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့၏ ကိုယ်စားလျှောက်ထားပြောကြားပါသည်။

ဘဒ္ဒန္တမာနိတသီရိဘိဝံသ
ရွှေကျင်နိကာယစာပေထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့
မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်၊ မန္တလေးမြို့။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်

နိဒါန်း

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အပေါင်းတို့၏ အမြင့်ဆုံး ရည်မှန်းချက် အမြတ်ဆုံးအဆင့် ဖြစ်သည့် နိဗ္ဗာန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယူဆပုံမှန်ကန်လျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အရေးအကြီး ဆုံးအချက်ကို မှန်ကန်အောင် ယူဆရာရောက်လေတော့သည်။ နိဗ္ဗာန်ကိုယုံကြည် လျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒကို လေးနက်စွာ ယုံကြည်ရာရောက်သည့်ပြင် နိဗ္ဗာန်ကိုမယုံကြည် လျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒကိုပါ လေးနက်စွာ ယုံကြည်ရာ မရောက်နိုင်တော့ချေ။ အဘယ့် ကြောင့်ဆိုသော် နိဗ္ဗာန်ကိုယုံကြည်လျှင် သစ္စာလေးပါးလုံးကိုပင် (ပုထုဇဉ်များ အဖို့ အနုဗောဓလောကိယ အသိမျိုးဖြင့်) ယုံကြည်ရာရောက်သည့်ပြင် နိဗ္ဗာန်ကို မယုံကြည်လျှင် သစ္စာလေးပါးလုံးကိုပါ မယုံကြည်ရာ ရောက်သောကြောင့် ပေတည်း။

ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့်အယူအဆ ကျနုမုန်ကန်မှုသည်လည်း မည်မျှ အရေးကြီးကြောင်း ထင်ရှားလှပါပေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမတညူကျမ်းပြုဆရာ ပညာဝါတို့သည်လည်း နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်လျဉ်း သည့်အယူအဆ ကျနုမုန်ကန်စေရန် အရာဌာနအားလျော်စွာ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ နည်းမျိုးစုံအောင် ရေးသား ဖော်ပြတော်မူခဲ့ကြလေသည်။

[သို့ရာတွင် ယနေ့တိုင် ပရိယတ္တိဝိသာရဒ တိပိဋက ပါရဂူ ဂန္ထန္တရဝိဒူဖြစ် တော်မူကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး အချင်းချင်းပင် အယူအဆ မတူမျှဘဲ ရှိနေကြလေ တော့သည်။]

ရွှေကျင်နိကာယ ရွှေကျင်သာသနာဂိုဏ်းကြီးကို အာဒိကမ္ဘိက ရှေးဦးစွာ တည်ဆောက်တော်မူသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်တော်မူသည့် ပဌမရွှေကျင်သာသနာ ပိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်လည်း ထိုသို့ နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အယူဝါဒ ကျနု မုန်ကန်စွာ သိနားလည်သူ အလွန်နည်းပါးကြသည်ကို သိတော်မူသဖြင့် သဒ္ဓယုတ္တိ အတ္တယုတ္တိ (သဘာဝယုတ္တိ အာဂမယုတ္တိ)နှစ်မျိုးလုံးပင် ညီအောင်ညှိလျက် မိမိရရ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ကျနုမုန်ကန်စွာ သိနားလည်ကြစေရန် ကျမ်းဂန်များမှ နည်းမျိုးစုံလွန်ပြီးလျှင် ထက်သန်သည့်စေတနာဖြင့် ဤဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတ ဒီပနီကျမ်းကို ရေးသားတော်မူခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်ဘုရား ကြီး ကိုယ်တော်တိုင်—

ယခုအခါ ဗမ္မုဒိပ်ကျွန်းအလုံး၌ လူရောရှင်ပါ ဂန္ဓန္တရအတန်အရာ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်တကွ “နိဗ္ဗာန်” အရာ “နိဗ္ဗာတ” အရာနှစ်ပါး တို့၌ လွန်စွာတွေ့ဝေကြသဖြင့် “နိဗ္ဗာန်ဟူသည် စကားသာရှိ၍ အသားထင်ရှားမရှိ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့လည်း ပျောက်၍ ပျောက်၍ အချည်းနှီး ရောက်၍ ရောက်၍ ကုန်သွားလေတော့သည်သာ” ဟု လွန်စွာ အဟော အပြော များကြသဖြင့် နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အထူး မသိနိုင်ကြသည်ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်ကို မြန်မြန်ကြီး ရလိုသူလူများ အလွန်ရှားပါးရုံမျှမက “ယင်းသို့ အဘာဝတုစ္ဆရိတ္တအဖြစ်သို့ ရောက်၍ သွားကြရသော နိဗ္ဗာန်ကို ငါတို့ မလိုချင်” ဟု အတွင်ပြောကြား သော လူအချို့တို့အား၎င်း “နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ရုပ်နာမ်ပျောက်ရုံ မျှမက အလုံးစုံ အစဉ်သန္တာန် ပျောက်သဖြင့် ဥဉ္စန္ဒဖြစ်၍ သွားလေ တော့သည်” ဟု ဥဉ္စန္ဒဒဝါဒမကင်းသည့် သို့လော သို့လော သံသယ မရှင်းနိုင်သူတို့အား၎င်း သနားချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုး—

ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန် အခြင်းအရာ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ အခြင်းအရာကို ပြဆိုသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၏ အလွန်ကွယ်ဝှက်သော အနက် အဓိပ္ပါယ်များကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ နေရာတကျ ထုတ်ဖော်ပြရသဖြင့် ပရိယတ္တိသာသနာတော်အကျိုး—

ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့၏ဂုဏ် အလုံးစုံကို အမှန် သိရသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် အားထုတ်ကြခြင်း ပဋိပတ္တိသာသနာ တော်အကျိုး—

ယင်းသို့ အားထုတ်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ပေါများခြင်း ပဋိဝေဓ သာသနာတော်အကျိုးငှါ—

(၁) အလွန်နက်နဲသော “နိဗ္ဗာန်” (၂) အလွန်နက်နဲသည်ထက် နက်နဲသော “ပရိနိဗ္ဗာတ” နှစ်ပါးတို့ကို ပြဆိုဆုံးဖြတ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီအမည်ရှိသော—

စသည်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရကျမ်း၏အစီအစဉ်

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်းကို ရေးသားတော်မူရာဝယ် (၁) ပဏာမ ကဏ္ဍ (၂) သင်္ခေပကဏ္ဍ (၃) ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (၄) ကျမ်းပြီးအဆုံးနိဂုံးဆုတောင်း ခန်းဟူ၍ လေးခန်းခွဲကာ ရေးသားတော်မူလေသည်။

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်နိဒါန်း

ထိုသို့ ရေးသားတော်မူရာဝယ် နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ယူဆရာ ယူဆကြောင်း အတွက် ခက်ခဲနက်နဲလှပုံကို သိသာစေရန်နှင့် ဉာဏ်ကစား နိုင်ကြစေရန် ဦးစွာ ပဌမ ပဏာမကဏ္ဍ၌ နိဗ္ဗာန်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့်ပုစ္ဆာပေါင်း ၄၂-ခုမျှ ထုတ်တော် မူခဲ့လေသည်။

ထို့နောက်မှ ထိုအမေးကြီးပေါင်း ၄၂-ခုတို့၏ အဖြေကို ဖြေကြားနိုင်ကြစေ ရန် သင်္ခေပကဏ္ဍ (အကျဉ်းဖော်ပြသည့်အပိုင်း) ဝိတ္တာရကဏ္ဍ (အကျယ်ဖော်ပြ သည့်အပိုင်း) ဟူ၍ အပိုင်းကြီး နှစ်ပိုင်းခွဲကာ ကိုယ်တော်တိုင် ရှင်းလင်း ဖွင့်ပြ တော်မူခဲ့လေသည်။

ဤ ၂-ပိုင်းတို့တွင် ပဌမပိုင်း သင်္ခေပကဏ္ဍ၌ အကျယ်မလိုက် အကျဉ်း ကြိုက်သူများအတွက် ရည်ရွယ်ရေးသားတော်မူခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ထိုသင်္ခေပကဏ္ဍ၌ ထုတ်ဆောင်စရာ အကိုးသာကေပါဌ်များစွာ တို့ကို စုံလင်စွာ ထုတ်ဆောင်ဖော်ပြတော်မူချေ။

ထုတ်ဆောင်၍ ပြသမျှ အကိုးသာကေပါဌ်တို့ကိုလည်း အစ-အဆုံး ကုန်စင် အောင် မထုတ်ဆောင် မဖော်ပြဘဲ လိုရင်းအနည်းငယ်မျှကိုသာ ထုတ်ဆောင် ဖော်ပြတော်မူလေသည်။

ဒုတိယပိုင်း ဝိတ္တာရကဏ္ဍ၌ကား အကျဉ်းအမြောက်လောက်မျှနှင့် အားရ တင်းတိမ်ကျေနပ်မှုမရနိုင်ကြသည့် ကျမ်းတတ်ခေါင်ထိ ကဝိပါရင် ဉာဏ်ကြီးရှင် များအတွက် ရည်ရွယ်ရေးသားတော်မူခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုအခန်း၌ကား ပိဋကတ်သုံးသွယ် နိကာယ်ငါးဖြာ ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့မှ ယထာရဟ လာ သော ကိုးကားစလောက် အထောက်သာကေ များစွာတို့ဖြင့် အကျယ်တဝင့် ရေးသား ဖော်ပြတော်မူလေသည်။

ဤသို့ အကျဉ်းအကျယ် နှစ်သွယ်ပိုင်းခြား ရေးသားတော်မူရာဝယ် အကျဉ်း ကို ပညာနုသူတို့အတွက် အကျယ်ကို ပညာရင့်သူတို့အတွက် ရည်ရွယ်တော် မူကြောင်းကိုလည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တိုင် မှာကြားတော်မူချက် များ ကို တွေ့ရသည်။

ဤအကြောင်းများကို ဤ “သင်္ခေပကဏ္ဍ” ၌—

အကျယ်ဝိတ္တာရသာကေပါဠိ အဋ္ဌကထာ များစွာတို့နှင့်တကွ ဆို၍ နေက ဉာဏ်ခြေမရ ပညာနုလှသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ နားလေး နားထွေးကြ မည် စိုးသောကြောင့် လိုရင်း လက်ဝါးကြီးအုပ် မှတ်နှင့်ကြစရာ စကား ပြင်သက်သက် ထုတ်ပြလိုက်သည်။

[စ]

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ပါဠိအနက်တို့နှင့်တကွ သာဓကပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဇီကာ အနု မရ လက်သန်း ကျမ်းများစွာတို့ကို ထုတ်ဆောင်၍ အထက် ဝိတ္ထာရကထာ သို့ရောက်မှ အလွန် ကျယ်ဝန်းစွာ ဆိုဦးလတံ။

ဤ “သင်္ခေပကဏ္ဍ” ၌ ပညာရင့်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ယုံကြည်ဘွယ် ရှိအောင် ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဇီကာအသွယ်သွယ် ထုတ်ဆောင်၍ တကျမ်း နှင့်တကျမ်း နှီးနှော၍ တကျမ်းတည်း၌သော်လည်း အထက်အောက် ပဗ္ဗပရာနုသန္တိ နည်းတို့ဖြင့် ညှိနှိုင်းပြဆို၍နေခဲ့လျှင် ပညာငယ်သူ လူ ရှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ နားမလည်နိုင် မမှတ်သားနိုင်ရုံမျှမက တာရှည် ကျမ်း ဆုံးအောင်မျှ မနာနိုင် မကြည့်ရှုနိုင်ဖြစ်လတံ။

၎င်းပညာငယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလွယ်တကူ မှတ်သားစရာ လက်ဝါးကြီး အုပ် အကျဉ်းသင်္ခေပမျှ ဆိုထားခဲ့လျှင်လည်း ကျမ်းဂန်တတ်သိ ကဝိ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့ ယုံကြည်နှစ်သက်ဘွယ် မဖြစ်လတံ။

ဤ အကြောင်း အရာများကို ဆင်ခြင်မိသဖြင့် အကျဉ်းကြိုက် အကျယ်ကြိုက် ပုဂ္ဂိုလ် နှစ်မျိုးတို့အား ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ ဤ ဂမ္ဘီရာ- ဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်းဝယ် (၁) သင်္ခေပကဏ္ဍ (၂) ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ အားဖြင့် နှစ်ပါး နှစ်ပုံ ရေးသားအပ်သတည်း။

[သင်္ခေပကဏ္ဍ မျက်နှာ ၅၁-စကားချပ်မှ]

ဤသို့ အကျဉ်း အကျယ် ၂-မျိုးတို့ဖြင့် အဆိုပါ ပြဿနာ ၄၂-ရပ်တို့၏ အဖြေကဲ့သို့ ရေးသားတော်မူခြင်းဖြစ်သော်လည်း ပထမပုစ္ဆာ၏အဖြေ၊ ဒုတိယ ပုစ္ဆာ၏အဖြေ စသည်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ဖြေဆိုရေးသားတော်မူပုံမျိုး မဟုတ် ချေ။ ဤ တကျမ်းလုံးကို ကုန်စင်ပြီးမြောက် သဘောပေါက်က အဆိုပါ ပြဿနာ တို့၏ အဖြေကို ဖြေနိုင်ရာပြီ-ဟူသော သဘောနှင့် ပုစ္ဆာတို့၏ အစဉ်ကို ငဲ့တော် မမူဘဲ ဆီလျော်ရာ စကားစပ်များဆီသို့ စကားဦးတည်ကာ တည်ကာ ရေးသား တော်မူသွားသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

ထို့ကြောင့် အစနားရှိ ပြဿနာအတွက် ပြေလည်အောင် ဖြေကြားနိုင်ရန် သဘောကို အလယ်မှာမှဖြစ်စေ-အဆုံးမှာမှဖြစ်စေ တွေ့ရသည်လည်း ရှိ၏။ အဆုံးနားရှိ ပြဿနာအတွက် ပြေလည်အောင်ဖြေကြားနိုင်ရန် သဘောကို အစနားမှဖြစ်စေ အလယ်ဆီမှဖြစ်စေ တွေ့ရသည်လည်း ရှိ၏။

ထို့ပြင် ပြဿနာတခုအတွက် အစဉ်၎င်း၊ အလယ်၎င်း၊ အဆုံး၎င်း အနှံ့ အပြား တွေ့ရသည်လည်း ရှိ၏။

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်နိဒါန်း

ထိုမျှမက ပြဿနာအချို့၏ အဖြေကို တိုက်ရိုက်ပြေလည်အောင် ရေးသား တော်မူချက်မျိုးကိုမတွေ့ရဘဲ အဖြေသဘော သက်ရောက်ရုံရှိသည့်အချက်များ ကိုလည်း တွေ့ရ၏။

ထိုမှတစ်ပါး ပြဿနာတရပ်၏အဖြေကို နှစ်နေရာ သုံးနေရာ ကြည့်ပါမှ ပြေ လည်သည်များကိုလည်း တွေ့ရ၏။

ထို့ပြင် လိုလားတော်မမူသည့် အချက်ကြီးများ (ဝါ-ပယ်တော်မူလိုသည့် အယူအဆကြီးများ) ကို ပယ်တော်မူရာ၌၎င်း၊ ယူတော်မူလိုသည့် အချက်ကြီး များကို ပြသတော်မူရာ၌၎င်း၊ ထင်ရှားသည်ထက် ထင်ရှား ခိုင်လုံသည်ထက် ခိုင်လုံစေရန် တနေရာတည်း၌ ဆင့်ကာ ဆင့်ကာ ရေးသား ဖော်ပြတော်မူပုံ များကို၎င်း၊ တနေရာပြီး တနေရာ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ရေးသားဖော်ပြတော်မူပုံ များကို၎င်း တွေ့ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တော်တိုင် တောင်းပန်မှာကြားတော်မူပုံကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရ၏။

ဤ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုပြီးနောက် အလျှင်းကွယ် ပျောက်ပြတ်တောက် အချည်းနှီး အဘာဝအဖြစ်သို့ ရောက်တော့သည် ဟု ဆရာကြီး ဆရာငယ် ကျမ်းတတ် ကျမ်းမတတ် အရပ်ရပ် တပြည်လုံး အယူဝါဒ ပြောကြားဆိုကြသောအရာသည် မင်းအဆက်ဆက် ဆရာစဉ် ဆက် ရှေးပဝေဏီကြီး အထက်ကပင် များသောအားဖြင့် ဖြစ်၍လာ သောကြောင့်၎င်း၊ ယင်းအရာနှင့် စပ်၍လာသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၏ အမှန်အကန် သိနိုင်ကြမည့်အရာ အလွန်ခက်ခဲသောကြောင့် ၎င်း ယင်း အရာနှင့်စပ်၍ စကားစပ်မိတိုင်း စပ်မိတိုင်း သာဓကပါဠိ အတန်အရာဆိုဦးမှ သောတုဇနတို့ နှစ်မြို့နားလည်နိုင်ကြစရာ ရှိသည် ဖြစ်၍ ရှေး ထုတ်ဆိုအပ်ပြီးသော ပါဠိအဋ္ဌကထာ သာဓကများကို ထပ်၍ ပြဆိုရသော အရာလည်း ရှိသည်။ ယင်းသို့ပြဆိုရာ ပညာရှိ အများ ယုံကြည်ဘွယ် ဖြစ်စေခြင်းငှါ အထူးထူးသော ဂန္ထန္တရတို့နှင့် နှီးနှော၍ပြဦးမှ ယုတ္တတရ ဒဠတရဖြစ်မည်ဖြစ်သောကြောင့် အထူးထူး သော ဂန္ထန္တရတို့ကို ထုတ်ဆိုရာဝယ် ရှေးဆိုအပ်ပြီးသည်ကို အထပ်ထပ် ဆို၍နေသကဲ့သို့ ထင်စရာ၊အောက်မေ့စရာ အရာများလည်း ရှိသည်။ ရှေး ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကား၏ အလွန် အဆက်ဝေး၍နေသောကြောင့် ထိုစကားကို သတိမရ မရှုမိကြသော သူတို့အား နားလည်စေလိုလှ၍ အချို့ အရာ၌ ထပ်မံပြဆိုရသော အရာလည်း စိုးစဉ်းရှိသည်။

[၈]

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ထို့ကြောင့် ယင်းသို့ ပုနရုတ္တိဒေါသ အရာထင်တိုင်း ထင်တိုင်း ပညာ
ခေါင်ထိ သတိဝေပုလ္လ ကျမ်းတတ်သခင် ပညာရှင်တို့ “ကရုဏာ ယေဝါ-
ယံ ပရာဓော” ဟု အဓိဝါသန ပြုတော်မူကြစေကုန်သတည်း။....လ....

[မျက်နှာ ၃၁၆]

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရကျမ်းကြီး၏ အကျဉ်းချုပ် မှတ်ဖွယ်ကို

ရေးသားရခြင်းအကြောင်း

ဆိုခဲ့သော အကြောင်းကြောင်းတို့ကြောင့် ပြဿနာ ၄၂-ရပ်တို့၏ အဖြေ
အကျဉ်းချုပ်များကို ရေးသားခြင်းအားဖြင့် “တချက်ခုတ်-နှစ်ချက်ပြတ်” ဆို
သကဲ့သို့ ဤ ကျမ်းတကျမ်းလုံး၏ ဆိုလိုရင်းကို စံနှစ်တကျ ရေးသားပြဆိုရာ
လည်း ရောက်နိုင်စရာရှိသည်ဟု သဘောရပေ၏။ ဤတွင်လည်း ဆရာတော်
ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင် ဆိုင်ရာအခန်းကြီးများ၏ အဆုံးတို့၌ ထိုအခန်း
ပါ သဘောအချုပ်တို့ကို ထိုက်သင့်သလောက် ရေးသားတော်မူခဲ့သည်မဟုတ်
ပါလော ဟု မေးစရာရှိပေ၏။ မှန်ပေသည်။ ထိုသို့ရှိသော်လည်း ထိုသဘော
အချုပ်တို့ကို ဖတ်ရှုရုံမျှနှင့် အဆိုပါပြဿနာ ၄၂-ရပ်တို့ကို ပြေလည်အောင်
ဖြေကြားနိုင်ဘွယ်အကြောင်း မရှိသေးပုံကို တွေ့ရပြန်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ဤဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်းကို ထက်အောက်စုန်ဆန်
အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ကာ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အဘော်
အတိုင်း—

- (၁) ခက်ခဲနက်နဲလှသော နိဗ္ဗာန်ပြဿနာတို့၏ အဖြေလည်းဖြစ်
 - (၂) ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတ ဒီပနီကျမ်း၏ ဆိုလိုရင်းလည်းဖြစ်
- ရလေအောင် “အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု၏ အဖြေကို” အကျဉ်းချုပ်
ရေးသား ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ဂန္ထီရဉာဂန္ထီရ မဟာနိဗ္ဗာန် ဘိဝေဒနာ

(ဆိုလိုရင်း အကျဉ်းချုပ်)

အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု၏ အဖြေ

၁။ (မေး) (နိဗ္ဗာန် ပရမံ ဝဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ-ဟု သြဝါဒပါတိမောက်အထဝယ် လာသော) “နိဗ္ဗာန် ပရမံ” အရ “နိဗ္ဗာန်” ဟူသည် အဘယ်ကို ဆိုလိုပါသနည်း။

၁။ (ဖြေ) တဆယ့်တပါးသော မီးအပေါင်းတို့မှ ကောင်းကောင်းကြီး ငြိမ်းခြင်း ဓာတ်အစု ငြိမ်းခြင်း ဓာတ်သဘောကို နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုပါသည်။ (စာမျက်နှာ ၃၅-စသည်။ အခြား နေရာများစွာတို့၌လည်း ဤသဘောကိုပင် ထပ်ကာထပ်ကာ ဖော်ပြတော်မူလေသည်။) (အမှတ် ၆-အမေး၏ အဖြေကို လည်း ရှုပါ)

၂။ (မေး) ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို (၁) လက္ခဏာ (၂) ရသ (၃) ပစ္စုပဋ္ဌာန်တို့နှင့် တကွ အဘယ်သို့ သိမှတ်ရပါအံ့နည်း။

၂။ (ဖြေ) နိဗ္ဗာန်သည် (၁) ငြိမ်သက်ခြင်း ငြိမ်းချမ်းခြင်း လက္ခဏာ ရှိပါသည်။ (၂) ယင်းငြိမ်သက်ခြင်း ငြိမ်းချမ်းခြင်းသဘောမှ မရွေ့မပြောင်း အမြဲ ကောင်းကောင်းတည်နေရခြင်း စည်းစိမ် (=အစွဲတိရိယာ) ရှိပါသည်။ တနည်း- မိမိထံတည်ရောက်လာသူ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်အား ဘေးပေါင်းကင်းစင် ရန်မျိုးကြဉ်ကွာ ချမ်းသာရအောင် ပြုနိုင်ခြင်း ကိစ္စသတ္တိ (=အသာသကရဏ ရသ) ရှိပါသည်။ (၃) သင်္ခါရသင်္ခတတရားများထဲမှ ဖောက်ခွဲ၍ ထွက်လာရပါ လျက် ယင်းသင်္ခါရအရိပ် သင်္ခတအရိပ်နိမိတ် မထင်ပေါ်ခြင်းဟူသော အခြင်း အရာ (=အနိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာန်) ရှိပါသည်။ (မျက်နှာ-၄၇)

၃။ (မေး) ယင်း နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အဘယ်မျှ အပြားရှိပါသနည်း။

၃။ (ဖြေ) မူချအားဖြင့် အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်ဟူသော တပါးတည်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ငြိမ်းခြင်း သာမညလက္ခဏာကိုစွဲ၍ ဆိုရလျှင် အာရမ္မဏနိဗ္ဗာန် အာရမ္မဏိကနိဗ္ဗာန်၊ တနည်း- ဤဘဝ၌ ဖြစ်လာသည့် နိဗ္ဗာန်၊ နောင်တမလွန်၌ ဖြစ်လာသည့်နိဗ္ဗာန်။ တနည်း- သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၊ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် စသောအားဖြင့် အပြားများစွာ ရှိပါသည်။ (မျက်နှာ-၁၄၇)

ထို့ပြင် (၁) ကိလေသာတို့၏ကုန်ခြင်း အဘာဝဟူသော သဉ္စပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်။ (၂) အရဟတ္တဖိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်။

[၉]

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း

(၃) အသင်္ခတဓာတ်ဟုဆိုအပ်သော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဟူ၍ သဥပါဒိ-
သေသနိဗ္ဗာန် ၃-မျိုး ရှိပါသည်။ (မျက်နှာ-၁၅၅)

(၎င်းပြင် မျက်နှာ-၅၅။ ၁၄၇-စသည်တို့၌လည်း ရှုပါ)

၄။ (မေး) ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် အဘယ်မျှလောက်သော ဂုဏ်ထူးဝိသေသ
ရှိပါသနည်း။

၄။ (ဖြေ)—

အသင်္ခတ (=အလွန်သိမ်မွေ့လှသဖြင့် သင်္ခတဟု သိမှတ်ကြောင်း လက္ခဏာမှ
ကင်းနေသည့်)ဂုဏ်။

အနုတ (=ဒုက္ခစိုက်ပျိုး တဏှာမျိုးတို့ မတိုးမယှဉ် မလာနိုင်ရာဖြစ်သည့်)
ဂုဏ်။

အနာသဝ (=အာသဝေါညစ်ဆိုး-တရားမျိုးတို့ မတိုက်ချိုးနိုင်ရာဖြစ်သည့်)
ဂုဏ်။

စသည်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် စသည်
တို့၌ အကျယ်ပါရှိကြပါသည်။ (မျက်နှာ ၆၀-ကစ၍ အကျယ်ရှုပါ)

လုံးလုံးကြီး ဘယ်ဟာတခုမျှမရှိသော အဇာတဘာဝသည်လည်းဂုဏ်မရှိပါ။
ဇာတဘာဝပင်ဖြစ်သော်လည်း ရုန့်ကြမ်းစွာဖြစ်၍ ဇာတဘာဝပုံ လက္ခဏာ
နိမိတ် ပေါ်ထင်စွာဖြစ်နေလျှင်လည်း ဂုဏ်ထူးမရှိပါ။ ဇာတဘာဝဖြစ်လျက်
နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာဖြစ်သဖြင့် ဇာတဘာဝပုံ လက္ခဏာ နိမိတ် မပေါ်ဘဲနေမှသာ
ဂုဏ်ထူးဝိသေသဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ ၁၀၀-စသည်တို့၌ အကျယ်ရှုပါ)

၅။ (မေး) ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် အဘယ်မျှလောက် သုခသမ္ပတ္တိရှိပါသနည်း။

၅။ (ဖြေ) သုခဝေဒနာထက် ဥပေက္ခာဝေဒနာက ပို၍ ချမ်းသာပါသည်။
ဥပေက္ခာဝေဒနာထက် ဘယ်ဝေဒနာတခုမျှ မရှိဘဲလျက် ၇-ရက်ပတ်လုံး နိရောဓ
သမာပတ်ကို ဝင်စား၍နေသော ချမ်းသာက အလွန်ချမ်းသာပါသည်။ နာမ်
တရားမရှိသော်လည်း ရုပ်တရားရှိသေးသော ထိုချမ်းသာထက် ဘယ်ကာလမျှ
ရုပ်နာမ်မရှိ ပကတိ အမြဲချမ်းသာ၍နေရသော ‘ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တပရိနိဗ္ဗာတ’
အရှင်တို့၏ ချမ်းသာသည် အတုမရှိ အလွန်ချမ်းသာပါသည်။ (မျက်နှာ-၃၃၂)

ခန္ဓာကိုယ် ဥပဓိရှိသော ချမ်းသာထက် ခန္ဓာကိုယ် ဥပဓိမရှိသော ချမ်းသာက
လွန်စွာ ပိုမို၍ ချမ်းသာပါသည်။ (မျက်နှာ ၆၆-စသည်)

အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု အဖြေ [၈]

ဈာန်ချမ်းသာ မဂ်ချမ်းသာ ဖိုလ်ချမ်းသာတို့ထက် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာက လွန်မြတ်ပေရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာထက် လွန်မြတ်သောချမ်းသာဟူသည် မရှိပြီ (စာမျက်နှာ-၁၃၄)

၆။ (မေး) အဘယ်သို့သောအကြောင်းများနှင့်ပြည့်စုံလျှင် ယင်းနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်ပါသနည်း။

၆။ (ဖြေ) နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အကြောင်းနှင့်ကင်း၍ လျောက်လျားဘာသာ ဖြစ်ပေါ်၍ မလာနိုင်ပါ။ (စာမျက်နှာ-၁၁၁)

နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အကြောင်းပါရမီတို့နှင့်ကင်း၍ လျောက်လျားဘာသာ အမြဲ ဖြစ်၍ နေသောမည်သည် မရှိပါ။ (စာမျက်နှာ ၁၉၄-စသည်)

ဒါန စသော ပါရမီတို့ကြောင့်သာ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။ (စာမျက်နှာ ၁၄၁-စသည်)

အနည်းငယ်မျှသောဒါနကိုပင် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း (နိဗ္ဗာနပစ္စယ)ဖြစ် သည်ဟု ဆိုသည်များကို ထောက်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို “အပစ္စယ” “အသင်္ခတ”ဟု ဆိုသော အရာမျိုး၌ မုချှဉ်ပုနိဿယ စသော ပစ္စည်းမဖြစ်သည်ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်ဟု မှတ်ယူသင့်ပါသည်။ စင်စစ်ကား ဒါန သီလ-စသော အကြောင်း များစွာတို့နှင့် ကင်း၍ နိဗ္ဗာန်ရတနာကြီး ဖြစ်ပေါ်မလာနိုင်ပါ။ (စာမျက်နှာ ၂၀၀-စသည်)

ဒါန စသော ပါရမီတို့သည် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းသာ ဖြစ်သည်။ နိဗ္ဗာန် ဖြစ်ကြောင်း မဟုတ်ပါဟု ဆိုခြားအံ့။ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်မပေါ်လာမီ ထိုပုဂ္ဂိုလ် ရောက်စရာ အလိုအလျောက်အမြဲဖြစ်နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ရှိတော့သည် မဟုတ်ပါ။ နိဗ္ဗာန်သာမဟုတ် ပရမတ္ထတရား ၄-ပါးလုံးပင် အကြောင်းရှိမှ ထို အကြောင်းကိုပြုသူသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်ချည်းဟု မှတ်ယူသင့်ပါသည်။ (မျက်နှာ ၁၄၂)

အကြောင်းပါရမီ ပြည့်စုံသည့်အခါ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး သည့်နောက် ခန္ဓာတော် ကွယ်ပျောက်လျှင် ကွယ်ပျောက်ခြင်း ဘဝတပါး ဂတိ တခြား မလားမရောက်ရအောင် ဖြစ်ပေါ်လာသော သဘောတရားသည်နိဗ္ဗာန် မည်ပါ၏။ (မျက်နှာ ၁၉၄-စသည်)

ဒါန သီလ ဘာဝနာ မဂ်ဖိုလ်တရားတို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ နိဗ္ဗာန်သည်ကား ထိုအကြောင်းတို့သည် ဖြစ်စေ အပ်သော အကျိုးဖြစ်သည်ဟု ဆိုသင့်ပါသည်။ (မျက်နှာ ၁၄၇)

[၉]

ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာန်တပီပနိကျမ်း

တဖန်(လောကုတ္တရာ)ဗောဇ္ဈင်တို့က နိဗ္ဗာန်ကို ဖြစ်စေတတ်သည် ဟုဆိုလည်း မုချ(ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်)အားဖြင့် ဖြစ်စေသည်ကို မဆိုလိုပါ။ ၎င်းဗောဇ္ဈင် အကြောင်းနှင့် မကင်းကောင်းသည်ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ ၁၉၅-စသည်)

၇။ (မေး)ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်သော သူတို့သည် နိဗ္ဗာန်၌ထင်ရှားရှိပါ သလော။ မရှိပါသလော။

၇။ (ဖြေ) နိဗ္ဗာန်ဟူသည်လည်း ထင်ရှားမရှိ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက် သူတို့သည် လည်း အလုံးစုံကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက်၍ အချည်းနှီး 'တုစ္ဆ၊ အဘာဝ' အဖြစ်သို့သာ ရောက်၍ သွားကြလေတော့သည်ဟု အယူမှောက်မှား ပြောကြား မိတတ်ကြပါသည်။ (မျက်နှာ-၄၀)

နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သောသူတို့သည် မိမိတို့ရောက်ရာနိဗ္ဗာန်ရွှေနန်း အံ့မခန်း၌ သာ အမြဲတည်နေတော်မူကြပါသည်။ (မျက်နှာ ၅၆။ အလားတူသဘောရှိ သည့်ရေးသားချက်များကို ၅၉၊ ၆၄၊ ၇၂-စသည်တို့၌လည်းရှုပါ)

နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သောသူ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါထင်ရှားမရှိ (ဟု ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာ၌)ဆိုသော်လည်း ထိုနိဗ္ဗာန်၌တည်ရောက်၍ နေသော ပရိနိဗ္ဗာန်တ ပုဂ္ဂိုလ်မရှိ ဟုကား မဆိုသင့်ပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟူသော ပညတ်ကိုလွန်၍ တည် နေပါသည်။ (မျက်နှာ ၇၄-မှ အချုပ်သဘောကိုယူ၍ ဖော်ပြပါသည်။ အခြား နေရာများစွာတို့၌လည်း ဤသဘောမျိုးအများပင် ပါလေသည်)

နိဗ္ဗာန်၌တည်နေသည့် ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်၏ခန္ဓာ အထည်ခြပ်ကား မရှိပါ။ ဂမ္ဘီရသဏှသုခုမသဘာဝအားဖြင့်သာ တည်နေသည်ဖြစ်၍ မုချအားဖြင့် ဌာန ဌာနီမဆိုထိုက်ပါ။ (အာကာသေ သကုဏာ ပက္ခန္ဓန္တိ၊ ဝါတာ ဝါယန္တိ-စသည်တို့ ကဲ့သို့)အာရုံ၏တည်ရာ ဝိသယာဓာရ် ဟူ၍သာမှတ်သင့်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၁၂၄)

နိဗ္ဗာန်သာ ဘာဝ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူကား အဘာဝဟု မဆိုသင့်ပါ။ (မျက်နှာ ၂၇၇) ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အရူပဘုံ၌ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စား၍နေ သည်အခိုက်နှင့်တူပါသည်။ လုံးလုံးပျောက်၍ မသွားပါ။ (မျက်နှာ၊ ၂၈၀)

ပရိနိဗ္ဗာန်တရဟန္တာအရှင်သည် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သွားပါသည်။ နိဗ္ဗာန်၌တည် နေပါသည်။ (နှာ ၃၂၁)

[ဤမှတစ်ပါး ၃၆။၄၁။၅၀။၅၅။၅၈။၆၂-စသည်တို့၌လည်း ယင်းအဖြေနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်စကားများရှုပါ]

၈။ (မေး) ယင်းနိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့သည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏ ဟု ဆိုခဲ့သော် သဿတဒိဋ္ဌိဖြစ်၍ မရှိဟုဆိုခဲ့သော် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ဤသို့ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်

အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခုအဖြေ [၉]

စုဋ္ဌနိဗ္ဗေသပါဠိတော် ၎င်းအဋ္ဌကထာစသည်တို့၌ လာရကား ထိုဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးလွတ်အောင် အဘယ်သို့ဆိုရပြောရ ယူရပါအံ့နည်း။

၈။ (ဖြေ) ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသွားကြသည့်ဘုရားရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟူသမျှပျောက်၍ ပြတ်၍မသွား၊ နိဗ္ဗာန်၌ သဿတလည်းမဟုတ် ဥစ္ဆေဒလည်းမကျ၊ မဗ္ဗဋ္ဌာကာရ ဂမ္ဘီရသဘာဝဖြစ်၍ အမြဲတည်နေတော်မူကြပါသည်။(နာ ၅၅-စသည်)

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိပြီးနောက် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ရုန့်ကြမ်းစွာသောကိုယ်သာ ကွယ်ပျောက်သည်။ အလုံးစုံ အစဉ်ပြတ်သွားသည် မဟုတ်ပါ။ (၎င်းအချက်ကို ရည်ရွယ်၍ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၌ “ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္စိန္နောတိ၊ န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟု ဟောတော်မူပါသည်)

ရဟန္တာအရှင်တို့ စုတိပြီးနောက် နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေသည့်အခါ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ရုန့်ကြမ်းစွာသော ကိုယ်ကောင်နှင့်တကွ တည်နေခြင်းမရှိပါ။ (၎င်းအချက်ကို ရည်ရွယ်၍ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၌ “ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော သဿတောတံ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟု ဟောတော်မူပါသည်။(မျက်နှာ ၄၉-နှင့် ၅၁-ရူပါ)

ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်သည် နိဗ္ဗာန်၌ ရှိနေသည်ဆိုသော်လည်း ဂမ္ဘီရအပ္ပမေယျ-ဒုပ္ပရိယောဂါဟုဖြစ်၍ တစုံတခုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ ရှိသည်။ရုပ်နာမ် ခန္ဓာနှင့်တကွကားရှိသည် မဟုတ်ပေဟု ဆိုသော် သဿတဒိဋ္ဌိလွတ်၏။ ပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ နိဗ္ဗာန်၌မရှိဆိုသော်လည်း သတ္တဝါဟုဆိုလောက်စရာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မရှိသည်ကို ရည်၍ဆိုပါသည်။ တစုံတခု ဂမ္ဘီရအခြင်းအရာအားဖြင့် ဘယ်ဟာ တခုမျှမရှိဟု မဆိုပါ။ ဤသို့ဆိုသော် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိလွတ်၏။ (မျက်နှာ-၂၉၈။ ထို့ပြင် မျက်နှာ-၃၀၂။ ၃၀၅-တို့၌လည်း ဤဒိဋ္ဌိ ၂-ပါး လွတ်အောင် ယူပုံရူပါ)

၉။ (မေး) “နိဗ္ဗာန် ဥပလဗ္ဗတိ နိဗ္ဗာနဿ ပဋိသံဝေဒိ ဥပလဗ္ဗတိတိ န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟု ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်လာတိုင်း နိဗ္ဗာန်ကား ထင်ရှားရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားရသောသူကား မရှိဆိုသော် ထိုနိဗ္ဗာန်ဖြင့် ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့အား အဘယ်အကျိုး ရှိပါတော့အံ့နည်း။

၉။ (ဖြေ) အကျိုးအနန္တ အသင်္ချေယျ ရှိလှပါတော့သည်။ ပရမတ္ထနည်း ပညတ်နည်း နှစ်ပါး တို့ဖြင့်သာ ယင်း နိဗ္ဗာန်ကိုမခံစားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ *ယင်း နည်း နှစ်ပါးတို့မှအလွတ် ရူပါဒိသခါဝံမုတ္တ ခိဏာသဝ ပရိနိဗ္ဗုတ

၁ နည်း ၂-ပါးတို့ဖြင့် မခံစားရပုံ(ဆရာတော်ကြီး၏ အဘော်) ကို အမှတ် ၁၀-မေးခွန်း၏ အဖြေ၌ရှုပါ။

[၅] ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရာ မဟာနိဗ္ဗာန်တရားပဋိပက္ခ

အသျှင်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယင်း နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုခံစား၍ နေရပါသည်။ (မျက်နှာ-
၃၁၀-၌ အကျယ်ရှုပါ။ ဤ၌ မူလဝါကျအချို့ကို ချုံ့၍ ရေးလိုက်ပါသည်)

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခန္ဓာကွယ်ပြီးနောက် ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် အရာဝယ်
တည်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစား၍ နေတော်မူကြရသည်ဟု မှတ်ယူသင့်ပါ
သည်။ (မျက်နှာ ၁၇၉)

၁၀။ (မေး) (၁) နိဗ္ဗာန်ကား ရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားရသောသူ
ကား မရှိဆိုသောအချက်။ (၂) “ဒိဗျံသုခံ ဥပလဗ္ဘတိ ဒိဗျဿ ပဋိသံဝေဒိ
ဥပလဗ္ဘတိတိ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ” ဟူသော ပါဠိဖြင့် နတ်ချမ်းသာကား ရှိ၏။
နတ်ချမ်းသာကို ခံစားသူကား မရှိဆိုသောအချက်၊ ဤ ၂-ချက်သည် အဘယ်
သို့ ထူးပါသနည်း။

၁၀။ (ဖြေ) (၁) ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့်၎င်း သမ္မုတိပညတ် အရာ
အားဖြင့်၎င်း နိဗ္ဗာန်ကို ခံစားရသောသူဟူသည် မရှိဟူ၍ ဟောတော်မူခြင်း
ဖြစ်သည်ဟု မှတ်သင့်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် နည်းဟူမူကား နိဗ္ဗာန်သို့
ရောက်၍နေသော ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တ ဝေဒနာသင်္ခါဝိမုတ္တ သညာသင်္ခါဝိမုတ္တ
ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တ ပရိနိဗ္ဗာန်တရား အရှင်တို့အား ယင်း ရုပ်ဝေဒနာ
သညာသင်္ခါဝိမုတ္တတို့မှ လွတ်နေသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထအားဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ကို
ခံစားရသူ ရှိသည်မဆိုထိုက်၊ ထိုသို့ ရုပ်ဝေဒနာစသည် မရှိသည်ဖြစ်၍ ယင်း ရုပ်
ဝေဒနာစသည်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော လူ နတ် စသောပညတ်မျိုးမှလည်း လွတ်၍ နေ
သောကြောင့် သမ္မုတိပညတ်အရာအားဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ကို ခံစားရသူ ရှိသည်
ဟူ၍ မဆိုထိုက်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ ၃၂၀)

(၂) ပရမတ္ထ သဘောအားဖြင့် လူနတ် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟူသည် ထင်ရှား
မရှိသည်ကိုရည်၍ (နတ်ချမ်းသာ သာ ရှိသည်၊ နတ်ချမ်းသာကို ခံစားရသော
သူကား မရှိဟု) ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ ၃၂၀)

၁၁။ (မေး) နိဗ္ဗာန်အရာ၌ နိဗ္ဗာန်ကို ခံစားရသူ မရှိဟူ၍ တချက်မျှ
သာလာသည်။ နတ်ချမ်းသာအရာ၌ နတ်ချမ်းသာကို ခံစားရသူ ရှိသည်တရပ်၊
မရှိသည်တရပ်ဟူ၍ နှစ်ရပ် လာခဲ့သည်။ ယင်း အရာကို သေချာစွာ ဘယ်သို့
ဝေဖန်၍ သိရပါအံ့နည်း။

၁၁။ (ဖြေ) နိဗ္ဗာန်အရာ၌ ခံစားရသူမရှိဟူ၍ တချက်မျှသာ လာပုံမှာ
အမှတ် ၁၀-အဖြေ၌ အကျုံးဝင်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု အဖြေ [၃]

(ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း) ပရမတ္ထ သဘောအားဖြင့် လူ-နတ်-ပုဂ္ဂိုလ်-သတ္တဝါ ဟူသည် ထင်ရှားမရှိသည်ကို ရည်ရွယ်၍ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားရသူမရှိ ဟု ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၃၂၇)

သမ္မုတိပညတ်အားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ရှိသည့်အဖြစ်ကိုရည်၍ နတ်ချမ်းသာ ကို ခံစားရသူရှိသည်ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၃၂၇)

၁၂။ (မေး) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွားသောသူတို့သည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အဘယ်သို့ သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်နေသည်ဟု ဆိုနိုင်စရာမရှိ၊ ဒုပ္ပရိယောဂါဟ ဂမ္ဘီရ အပုမေယျ ဖြစ်၍ နေသည်ဟု “ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ် မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပုမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော ” စသည်ဖြင့် သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်စသည်တို့၌ လာသောကြောင့် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ဂမ္ဘီရ ဒုပ္ပရိယောဂါဟဖြစ်၍နေသည်ဖြစ်လျှင် ထိုပရိနိဗ္ဗတပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ရှိနေသည် မှန်၏ဟု မဆိုသင့်လော၊ ဆိုသင့်လော။

၁၂။ (ဖြေ)ဆိုသင့်ပါသည်။

ပရိနိဗ္ဗတ ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်သည် နိဗ္ဗာန်၌ ဂမ္ဘီရ အပုမေယျ အသင်္ချေယျ နိဗ္ဗတဖြစ်၍ နေရပါသည်။ (မျက်နှာ-၂၇၃)

ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်မရှိသဖြင့် ထိုရုပ်စသည်တို့နှင့်စပ်သော ပညတ်မျိုးဟူသမျှမှ လွတ်၍ နေတော်မူကြရကား အဘယ်ပုံအခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဖြစ်၍ နေသည်ဟု ဝေနေယျတို့ဉာဏ်ဖြင့် မထောက်လှမ်းနိုင်အောင် လွန်စွာ နက်နဲ၍ နေတော်မူကြရသည်ဟု မှတ်ယူသင့်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၅၇) (ဤ သဘောကို မျက်နှာ-၃၀၉။ ၃၁၆။ ၃၂၀-စသော အခြားနေရာများစွာတို့၌လည်း ရေးသားဖော်ပြတော်မူထားသည်။ ရှုပါ)

အမှတ် ၇-မေးခွန်း၏အဖြေများကိုလည်း ပြန်ကြည့်ပါ။

၁၃။ (မေး) နိဗ္ဗာန်ရောက်သည် ဟူရာ၌ နိဗ္ဗာန်ရှိရာသို့ ပုဂ္ဂိုလ်က သွားသ လော- နိဗ္ဗာန်က ပုဂ္ဂိုလ်ရှိရာ ရောက်၍လာသလော။

၁၃။ (ဖြေ) နိဗ္ဗာန်ရောက်သည်ဟူရာ၌ နိဗ္ဗာန်ရှိရာ ပုဂ္ဂိုလ်က သွားရသည် မဟုတ်ပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိရာ နိဗ္ဗာန်က ရောက်လာပါသည်။ (မျက်နှာ-၁၇၃)

ပရိနိဗ္ဗတ ပုဂ္ဂိုလ်က အလွတ်သက်သက် အရပ်တပါး၌ တည်နေသော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဟူသည်သို့ ရောက်သွားသည် မဟုတ်ပါ။ ထိုအနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်က ထိုပရိနိဗ္ဗတပုဂ္ဂိုလ်အား စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ထိုပရိနိဗ္ဗတ ပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်ရာဖြစ်၍ ပေါ်ရောက်၍လာပါသည်။ (မျက်နှာ ၁၃၁-စသည်)

[၈]

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာန်တစ်ပုဒ်ကျမ်း

(ဤအချက်နှင့် စပ်သည့် သဘောများကို ၄၇။၅၁။ ၅၂။ ၁၀၁။၁၀၄။ ၁၀၅။ ၁၁၇။ ၁၂၉။ ၁၇၃။ ၁၈၄။ ၁၈၆။ ၂၃၄- စသည်တို့၌ရှုပါ)

၁၄။ (မေး) ပရိနိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်၊ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်၊ အပစ္စယနိဗ္ဗာန်၊ အမတနိဗ္ဗာန်၊ အမတမဟာနိဗ္ဗာန်ဟူသည်တို့ အထူးအကွဲအပြားရှိသေးသလော၊ မရှိလော။

၁၄။ (ဖြေ) အထူးမရှိပါ။ အတူတူပင်ဖြစ်ပါသည် (မျက်နှာ ၁၁၅-၌ရှုပါ။ ၇၃။ ၁၂၄။ ၁၇၈-စသည်တို့၌လည်း ရှုပါ)

၁၅။ (မေး) နိဗ္ဗာန်ကို သတ္တဝါတို့ အဘယ်အခါ ရောက်ပါသနည်း၊ မဂ်ကို ရလျှင်ပင် ရောက်သလော၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးမှ ရောက်သလော။

၁၅။ (ဖြေ) ပရိနိဗ္ဗာန် မစံရသေးခင် အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်နိုင်ပါသည်။ စံနေရသောအားဖြင့် မရောက်နိုင်ပါ။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသောအခါ၌ကား တည်နေရသောအားဖြင့်သာ ရောက်နိုင်ပါသည်။ အာရုံပြုသော အားဖြင့် မရောက်နိုင်တော့ပါ (မျက်နှာ ၂၂၉)။ ကောင်းစွာကျင့်၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့် ရှေးဦးစွာ မိမိရောက်လတ္တံ့ သောနိဗ္ဗာန်ကို အဝေးက လှမ်း၍ မြော်တမ်းနိုင် အာရုံပြုနိုင်ပြီးလျှင် ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးသည့် အခါမှ နိဗ္ဗာန်ရတနာပေါ်လာ၍ ထိုပေါ်လာသော နိဗ္ဗာန်ရတနာကို ထိုပုဂ္ဂိုလ် ရပါသည်။ (မျက်နှာ-၄၇)

၁၆။ (မေး) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသည်၊ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်၊ ဤသုံးပါးသည် အသို့ထူးပါသနည်း။

၁၆။ (ဖြေ) ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးမီ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည် ဆိုသော အရာ ဟူသမျှ၌ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၁၈၈)

(ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကာ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည် ဆိုသော စကား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အမှတ် ၁၃-မေးခွန်း၏အဖြေ၌ ရှုပါ)

မဂ်ဖြစ်သည့်အခါ ယင်းနိဗ္ဗာန်မပေါ်လာသေးပါ။ မဂ်သည် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံ ပြု၍ဖြစ်သည် ဆိုရာမှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် စုတိကျရောက်သည့်အခါ နိဗ္ဗာန် ရတနာ ပေါ်လာလတ် သည်ကို ထိုးထွင်း၍ သိနှင့်သည့်အစွမ်းဖြင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို ထိုမဂ်တို့က အာရုံပြုသည် မျက်မှောက်ရှေးရှုပြုသည် ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ ၁၄၃-လာ စကားများကို အတန်ငယ်ချုံ့၍ ရေးသားလိုက်ပါသည်)

အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု အဖြေ [၈]

နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသည် ဟူရာဝယ် — အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော သဗ္ဗပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသည့်အရာ၌ ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို ရခြင်း၊ ပစ္စဝေက္ခဏာလောတို့ဖြင့် အာရုံပြုခြင်းတို့ကို ဆိုလိုပါသည်။ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသည် ဟူရာ၌ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဖိုလ်တို့ဖြင့် မြင်နိုင်အာရုံ ပြုနိုင်သည်ကို ဆိုလိုပါသည်။ (စာမျက်နှာ ၁၃၄-၅)

မျက်နှာ ၂၂၃-၌လည်း ထိုအချက်တို့နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် စကားများ ရှုပါ။

၁၇။ (မေး) “အညေ ခန္ဓာ အညံ နိဗ္ဗာနန္တိ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ” ဟူသော စကားဖြင့် ခန္ဓာတခြား နိဗ္ဗာန်တခြား မဟုတ်ဟူ၍ ကထာဝတ္ထု၌ ဟောတော်မူခဲ့သည့် အရာဝယ် ခန္ဓာတခြား နိဗ္ဗာန်တခြား မဟုတ်ခဲ့လျှင် ခန္ဓာသည် ပင် နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်သည်ပင် ခန္ဓာဟူ၍ မှတ်ရမည်လော။

၁၇။ (ဖြေ) “ခန္ဓာကို စွဲ၍ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓာနှင့် နိဗ္ဗာန် တခြားစီမဟုတ်ပါ” (၁၈-မေးခွန်းတွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အာဘော်အရ “ရေလာ မြောင်းပေး” အဖြေပါပြီး ဖြစ်သည်ကို ယူ၍ပြလိုက်ပါသည်)

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ စုတိခန္ဓာလည်း တခြား၊ ထိုစုတိပြီးနောက် ထိုရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ရောက်ရာ အရပ်တပါး အခြားအလွတ်သက်သက်၌ တည်နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်လည်းတပါးဟု မမှတ်ယူသင့်ပါ။ ထိုအနက်မျိုးကို ရည်ရွယ်၍ ‘အညေ ခန္ဓာ’ စသည်ဖြင့် ကထာဝတ္ထုတွင် ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စင်စစ်ကား ရဟန္တာတို့၏ စုတိအခြားမဲ့၌ ယင်း နိဗ္ဗာန်၏လည်း တစပ်တည်းကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ် လာပါတော့သည်။ (စာမျက်နှာ ၁၈၆-မှ စကားရပ်ကို အတန်ငယ်ချို့၍ ပြလိုက်ပါသည်)

မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ ခန္ဓာတို့၏ ကောဠိအန္တကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည့်စကား၊ “အညေ ခန္ဓာ အညံ နိဗ္ဗာနန္တိ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ” ဟူသော ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၌ ခန္ဓာတခြား နိဗ္ဗာန်တခြား မဆိုရဟူသော စကား၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဠိကာ၌ “နိဗ္ဗာနမ္ပိ ခန္ဓပဋိဗ္ဗဒ္ဓမေဝ” ဟူသော စကားတို့သည် အဓိပ္ပါယ်ထွက်အားဖြင့် တသားတည်း ထပ်တူထပ်မျှသာတည်းဟု သိကြရပါမည်။ (မျက်နှာ-၁၁၄)

၁၈။ (မေး) ခန္ဓာကို စွဲ၍ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓာနှင့်နိဗ္ဗာန်တခြား မဟုတ်ဆိုသည်ဟု ယူခဲ့သော် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာကို စွဲ၍ အဘယ်ပုံစံ၌ ဖြစ်ပါသနည်း။

၁၈။ (ဖြေ) နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အလွတ်သက်သက်ဖြစ်လိုရာ၌ ဖြစ်နေသည့် တရားမျိုးမဟုတ်ပါ။ ပရိနိဗ္ဗန္တရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကိုယ်ခန္ဓာကို စွဲ၍သာလျှင် ထိုခန္ဓာကွယ်သည့်အခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော တရားထူးဝိသေသ ဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၁၇၃)

နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာကိုယ်ကို လွှတ်၍ အလွတ်သက်သက် ဖြစ်လာသော မည်သည် မရှိပါ။ ပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာနှင့်စပ်သဖြင့်သာ ဖြစ် ပေါ်လာပါသည်။ (မျက်နှာ-၁၈၃)

နိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာ၌ပင် ဖြစ်သည်၊ ခန္ဓာနှင့်စပ်၍ နေသည်ဟူရာ၌လည်း ခန္ဓာနှင့်မုချမစပ်၊ ခန္ဓာငြိမ်းခြင်းနှင့်သာ မုချစပ်ပါသည်။ ခန္ဓာမငြိမ်းမပျောက် လျှင် နိဗ္ဗာန်မပေါ် မရောက်လာပါ။ (မျက်နှာ-၁၆၆၊ ယင်း စကားပါမူ ယင်း အမေး၏ အဖြေပို၍ ပြည့်စုံမည် ဖြစ်သောကြောင့် ထည့်၍ ပြလိုက်ပါသည်)

၁၉။ (မေး) “ဣမသ္မိံယေဝ ကဋ္ဌေဝရေ ဗျာမမတ္ထေ သဝိညာဏကေ သမနကေ လောကဋ္ဌေဝ ပညပေမိ လောကသမုဒယဋ္ဌေဝ လောကနိရောဓဋ္ဌ လောကနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒဋ္ဌာ” ဟူသော သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် စသည်တို့၌ ဤကိုယ်၌ပင် လောက၏ချုပ်ရာ နိရောဓဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို ငါ့ပညတ် တော်မူသည် ဟူသော စကားတော်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အဘယ်သို့ နေရာတကျ သိမှတ်ရပါအံ့နည်း။

၁၉။ (ဖြေ) (ဤသဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော်၊ စတုကင်္ဂတ္ထရ ပါဠိတော် များအရ) နိဗ္ဗာန်ဟူသော လောကနိရောဓ ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာဟူ သော လောကကို လွှတ်၍ အလွတ်သက်သက်အခြားတပါး၌ ရှိတော့သည် မဟုတ်ပါ။ ဤပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာဟူသော ‘ကဋ္ဌေဝရ’၌ပင်လျှင် အသက် ဝိညာဉ်ရှိတုန်းအခါ၌ပင်လျှင် ထိုပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာငါးပါးဟူသော လောက ၏ ချုပ်ခြင်းကို (ဝါ-လောက၏ ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန် ဟူသော နိရောဓသစ္စာကို) ငါဟောတော်မူသည် ဟု သဗ္ဗညုဘုရား မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၅၃)

ဤ၌ “သမနကေ သဝိညာဏကေ” ဆိုသော်လည်း အသက်ဝိညာဉ်ဟူသည် ထင်ရှားရှိမှသာ အသက်ဝိညာဉ်၏ချုပ်ခြင်း နိရောဓဟူသော စကားဖြစ်နိုင်သည် ကိုသာ ရည်၍ ဆိုပါသည်။ အသက်ဝိညာဉ်ရှိတုန်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူသော လောက နိရောဓ ပေါ်လာသည် ဆိုလိုသည် မဟုတ်ပါ။ စင်စစ်မူကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် အသက်ဝိညာဉ်ပျောက်မှ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာသည် မှတ်ပါ။ (စာမျက်နှာ-၅၃)

(ဤပါဠိတော်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို မျက်နှာ ၁၃၂-စသည်တို့၌လည်း အလားတူ ပြဆိုထားသည်)

၁-ဆဋ္ဌသံဂါယနာမူ၊ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ နာနာတိတ္ထိယဝဂ်၊ ရောဟိတဿ သုတ် ၆၁-စသည်၌ကား “ဣမသ္မိံယေဝ ဗျာမမတ္ထေ ကဋ္ဌေဝရေ၊ သသညိမိ သမနကေ” ဟု ရှိသည်။

အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု အဖြေ [၈]

၂၀။ (မေး) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွားသောသူသည် လူ နတ် ဟူသောပညတ်၊ မင်း ပုဏ္ဏား စသောပညတ်၊ ရူပိ အရူပိ-စသောပညတ် အစရှိသော ၁၀-ပါးသော ပညတ္တိပထအရာကိုလွန်၍ နေသည်ဟု စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်စသည်တို့၌ လာသော စကားတော်ကို အဘယ်ကိုရည်၍ ဟောတော်မူသနည်း။

- (က) အလုံးစုံ ဘယ်ဟာတခုမျှ အကြွင်းအကျန်မရှိ ပျက်စီးပြတ်တောက်၍ သွားသည်ကို ရည်တော်မူ၍ ဆိုသလော။
- (ခ) ပညတ်အရာကိုသာ လွန်၍နေသည်၊ အလုံးစုံ ဥစ္စန္ဒဖြစ်သည် မဟုတ် ဟူ၍ ဆိုသလော။
- (ဂ) ဥစ္စန္ဒအဘာဝဖြစ်လျှင် ပညတ္တိပထအရာကိုလွန်၍ နေသည် ဟူ၍မျှ ဆိုစရာမကောင်းပြီ မဟုတ်ပါလော။
- (ဃ) ယင်းသို့ ဥစ္စန္ဒအဘာဝမဟုတ်၊ ဘာဝဖြစ်ခဲ့သော် ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ပရမတ်ဖြစ်၍ နေသလော၊ ပညတ်ဖြစ်၍ နေသလော၊ ပရမတ်ပညတ်တို့မှ အလွတ်လော၊ အသင်္ခတလော သင်္ခတလော၊ ယင်းနှစ်ပါးတို့မှ အလွတ်လော။

သင်္ခတ အသင်္ခတတရားနှစ်ပါးတို့မှ အလွတ် တစုံတခု အစွန်းအစ တရားမရှိပြီဟု ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၌ ဆိုသည် မဟုတ်ပါလော။

ယင်းသို့ဖြစ်၍ အသင်္ခတသို့သွင်းမည်ဆိုခဲ့သော် ‘ဒွေအသင်္ခတာနိတိ နဟေဝံ ဝတ္ထုဗ္ဗေ’ ၎င်းကထာဝတ္ထုပါဠိတော်နှင့် အသင်္ခတဓာတ်နှစ်ရပ်မရှိ ဆိုသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသော အသင်္ခတဓာတ်သို့ သွင်းမည်လော မသွင်းမည်လော။

၂၀။ (ဖြေ) မဟုတ်ပါ။

(က) “ပညာပေတုံ ဂတိ နတ္ထိ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည့် ဥဒါန်းပါဠိတော် (၁၉၃) လာ စကားသည် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရောက် ရာ နိဗ္ဗာန်အရပ်သည် လူဖြစ်၍နေရာ နတ်ဖြစ်၍နေရာဟု ပညတ်စရာမရှိသည်ကို ဆိုသဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာတ အရှင်တို့၏ ပညတ်မျိုးမှ လွတ်၍ နေသည်ကို ညွှန်းပြအပ် ပါသည်။ (မျက်နှာ ၁၁၀-လာ စကားကို ချုံ့၍ပြလိုက်ပါသည်)

တဖန် ဤပါဠိတော်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ပျောက်သွားပြတ်သွားကြလေ တော့သည်ဟု ပြဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ။ (၎င်း ၁၁၀-လာ စကားကို ချုံ့ ထားသည်။ ၎င်း၌ အကျယ်ရှုပါ။) (နေရာများစွာတို့၌ ဤအချက်ကို ထပ်ကာထပ်ကာ ပြတော်မူသည်။ ၄၀-၁-စသည်တို့ကစ၍ ရှုပါ)

[၅]

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရာ မဟာနိဗ္ဗာန်တပိပနိကျမ်း

(ခ) ဆိုလိုပါသည်။ (၇-မှတ် အမေး၏အဖြေ ပြန်ကြည့်ပါ။ ၈-မှတ်အမေး၏ အဖြေလည်း ပြန်ကြည့်ပါ။)

အလုံးစုံ ဘယ်ဟာတခုမျှ မဖြစ်ခဲ့လျှင် အဘာဝသာ ကေန့်ဖြစ်တော့မည်။ (မျက်နှာ-၄၀)

အဘာဝမဟုတ်၊ ဘာဝသာဖြစ်သင့်သဖြင့် ယင်းနိဗ္ဗာန် ရောက်သွားကြသော ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလုံးစုံပြတ်တောက် ဥစ္စိန္တုအဖြစ်သို့ မရောက်မသွား၊ မိမိတို့ ရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ် မအိုမသေ အမြဲတည်စံနေကြရပါသည်။ (မျက်နှာ-၇၆)

(ဂ) ဥစ္စိန္တုအဘာဝဖြစ်လျှင် ပညတ္တိပထ အရာကိုလွန်၍ နေသည်ဟူ၍မျှ ဆိုစရာ မကောင်းပါပြီ။ (ဆရာတော်ကြီး၏ အာဘော်)

(ဃ) ပရမတ် ပညတ်တို့မှ အလွတ်ဖြစ်ပါသည်။ (၉-မှတ် အဖြေ ၁၀-မှတ် အဖြေတို့တွင် အပြည့်အစုံ ပါပြီးဖြစ်ပါသည်)

သင်္ခတပင်ဖြစ်သော်လည်း သင်္ခတ ဟု သိကြောင်း မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာ မထင်သောကြောင့် အသင်္ခတ ဟု ခေါ်ပါသည်။ (မျက်နှာ ၉၉-စသည်)

ဒါန သီလ ဘာဝနာ အကြောင်းတရားတို့ ပြုစီရင်အပ်သည်ဆိုစရာရှိပါလျက် ယင်းပြုပြင်အပ်သည့် သင်္ခတလက္ခဏာ မပေါ် သင်္ခတစော်မန် သင်္ခတပုံဟန်နှင့် အလွန်ကွာဝေး၍ နေသဖြင့် အသင်္ခတ ဟု ခေါ်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၁၀၀)

(၄-မှတ်အမေးခွန်း၏အဖြေကိုလည်း ပြန်ကြည့်ပါ)

အကြောင်းဝေး အကြောင်းနီးတို့သည် ပြုပြင်စီရင်အပ်သော်လည်း ပြုပြင် စီရင်အပ်ပုံ သင်္ခတ လက္ခဏာမှ ကင်းသောကြောင့် အသင်္ခတ ဟု ခေါ်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၁၀၂)

အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့ ဥပါဒ်ဖြစ် ပေါ်လာအောင် မပြုပြင်နိုင်၍သာ အသင်္ခတ ဆိုရပါသည်။ အဘယ်သဘောတခုမျှ ပေါ်လာအောင် မပြုပြင်အပ် သောကြောင့် အသင်္ခတ ဆိုသည်မဟုတ်ပါ။ (မျက်နှာ-၂၃၈)

နိဗ္ဗာန်မှာ ထိုထိုသူတို့ပြုအပ်သော အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာ ရင်းမှန်သော်လည်း ယင်းသို့ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၏ အလွန် သိမ်မွေ့နက်နဲရကား ထိုအကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ သင်္ခတနိမိတ် မပေါ်မထင်သဖြင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို သင်္ခတဟု မဆိုသင့် မဆိုထိုက်ပါ။ (မျက်နှာ-၂၄၁)

အချုပ်အားဖြင့် ဆရာတော်ကြီးက ထူးခြားစွာ အသင်္ခတ ယူပုံကို အောက် ပါအတိုင်း ၄-မျိုး ပြဆိုတော်မူလေသည်။

အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု အဖြေ [၈]

ယင်း နိဗ္ဗာန်တရားကို ဒါန သီလ ဘာဝနာ စသော အကြောင်းတရားတို့ သည် ပြုပြင်အပ်သော်လည်း ဥပါဒ်ဖြစ် ပေါ်အောင် မပြုနိုင်သောကြောင့် ပြုပြင်အပ်သည်ဟု မုချမဆိုထိုက်သည်ဖြစ်၍ အသင်္ခတ ဆိုရသည် ဟူသော အချက်—

အကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်အပ်ရင်းပင် မှန်သော်လည်း ဥပါဒ်ဖြစ် ပေါ်အောင် မပြုနိုင်သောကြောင့် ပြုပြင်အပ်သည်ဟု မုချ မဆိုထိုက်သည်ဖြစ်၍ အသင်္ခတ ဆိုရသည်ဟူသောအချက်—

သင်္ခတအကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်အပ်ရင်းဖြစ်သော်လည်း ယင်း ပြုပြင်အပ်ပုံ သင်္ခတလက္ခဏာမထင်။ အကြောင်းပုံနှင့် အကျိုးပုံ အလွန်ကွာလှမ်း၍ နေသောကြောင့် သင်္ခတ မဆိုထိုက်သည်ဖြစ်၍ အသင်္ခတ အမည်ရသည်ဟူသောအချက်—

ဥပါဒ်ပေါ်အောင် မဖြစ်သော်လည်း ငြိမ်းခြင်းသဘောအားဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာအောင် ပြုပြင်အပ်သည့်အဖြစ်၊ သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာအောင် ပြုပြင်အပ်သော်လည်း ဥပါဒ်ပေါ်အောင် မပြုနိုင်သည့်အဖြစ်ကြောင့် (န သင်္ခတမ္ပိ သင်္ခတံ သင်္ခတမ္ပိ နသင်္ခတန္တိ အသင်္ခတံ-ဟူသည်နှင့်အညီ) အသင်္ခတ မည်သည်ဟူသောအချက် — (မျက်နှာ-၃၃၇)

ဆရာတော်ကြီး၏ ထူးခြားသော ယူဆပုံများကို သိသာရန် အတော်ကလေး စုံလင်အောင် ထုတ်ပြလိုက်ပါသည်။

၂။ (မေး) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သောသူတို့သာ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သည် ဟု မူလဋီကာ၌လည်း လာသည်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စတုပ္ပါယ်သည့်နောက်မှ အသင်္ခတတတ်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်သည်ဟူ၍လည်း နေတ္တိပါဠိတော်၌လာသည်။ ယင်းစကားနှစ်ရပ် အညမညသံသနွန ဖြစ်ရမည်အရေး မခဲလော။

၂။ (ဖြေ) ခဲယဉ်းပါသည်။

မူလဋီကာ၌ “နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သောသူသည် ယင်း နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုနိုင်” ဟူ၍ မိန့်ဆိုအစီအစဉ် စကားများမှာ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုပြီးသည့်နောက် အသင်္ခတတတ်သို့ ရောက်သည်ကို မဆိုလို၊ ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးခင် သဥပါဒ်သေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်ကို ရည်၍ဆိုသည်ဟု မှတ်သင့်ပါသည်။ အကယ်၍ အနုပါဒ်သေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်ကိုမင်ရည်၍ ဆိုသည်ဟု ယူခဲ့သည်ရှိသော်....နေတ္တိပါဠိတော် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ သံယုတ်ပါဠိတော် ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်

[၈]

ဂန္ထီရာဂန္ထီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

အဋ္ဌကထာ စသည်တို့နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ပါတော့မည်။
(မျက်နှာ ၂၂၇-က စ၍ ပြသော စကား၏ ဆိုလိုရင်း။ ၎င်း၌ အကျယ်ရှုပါ)

ထို့ပြင် “နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်” ဟူရာ၌ (၁) အာရုံပြုသောအားဖြင့်
ရောက်ခြင်း (၂) တည်နေရသောအားဖြင့် ရောက်ခြင်းဟူ၍ ၂-မျိုး ရှိပါသည်။
(မျက်နှာ-၂၁၉)

နေတ္တိပါဠိတော်အရ... ဒုတိယရောက်နည်းကို ယူပါမည်။ ဤသို့ယူလျှင်
စကား ၂-ရပ် မဆန့်ကျင်နိုင်ပါ။

(၁၃။ ၁၅။ ၁၆။ မေးခွန်းအဖြေများ ပြန်ရှုပါ။ ၂၂။ ၂၃။ မေးခွန်း
အဖြေများလည်း လှမ်းရှုပါ)

၂၂။ (မေး) နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဖိုလ်တို့ အာရုံပြုသည်ဟူရာ၌ ရပြီးသောနိဗ္ဗာန်
ကို အာရုံပြုသလော၊ ရလတံ့နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသလော။

၂၂။ (ဖြေ) နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုသည်-ဟူရာ၌လည်း သူတပါးတို့တည်ရောက်
၍နေရာ နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုသည်-မဟုတ်ပါ။ မိမိ-မိမိတို့ စုတိပြီးနောက် ရောက်
လာလတံ့သော ငြိမ်းခြင်း ‘ပရိနိဗ္ဗာယန’သဘောကို အာရုံပြုခြင်းပင် ဖြစ်ပါ
သည်။ (မျက်နှာ-၂၄၄)

ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသည်နောက် စုတိကျရောက်သည့်အခါ အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်ရတနာ
ပေါ်လာလတံ့သည်ကို ထိုမဂ်တို့က အာရုံပြုပါသည်။ (မျက်နှာ ၁၄၃-လာ
စကားကို အကျဉ်းချုပ်ထားပါသည်။) (ဤကျမ်း ၁၆၄-၌လည်း အလားတူ
ပြဆိုချက် ပါသည်။ ၁၃-အမှတ် ၁၆-အမှတ် မေးခွန်းတို့၏ အဖြေများလည်း
ပြန်၍ရှုပါ)

ရလတံ့နိဗ္ဗာန်ကို လှမ်း၍အာရုံပြုခြင်းဖြစ်သည်ဟု အချုပ်အားဖြင့် မှတ်သင့်
ပါသည်။

၂၃။ (မေး) ဒုက္ခနိရောဓ မျှသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ ဒုက္ခနိရောဓ၏ အကြောင်း
ဖြစ်သော အသင်္ခတဓာတ်ကို ဒုက္ခနိရောဓ ဟု တင်စား၍ ဆိုကြောင်းနှင့် နေတ္တိ
အဋ္ဌကထာ စသည် လာသောအတိုင်း ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့ အလို နိဗ္ဗာန်ကြောင့်
ဒုက္ခချုပ်ရသည်၊ အဓိပ္ပါယ်ထွက်သည်။ “တဏှာက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော၊ ဒုက္ခက္ခ-
ယာ နိဗ္ဗာန်”ဟု နေတ္တိ ပါဠိတော်၌ ဒုက္ခကုန်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသော ငြိမ်းခြင်း
ဖြစ်သည်ဟူ၍ လာသည်။ ၎င်းပါဠိအဋ္ဌကထာ တို့သည် အချင်းချင်း တိုက်
ဆိုင်ခြင်း (အညမညသံသန္နန) ဖြစ်၏လော။

၂၃။ (ဖြေ) ဖြစ်ပါသည်။

အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု အဖြေ [၀]

“တဏှက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော၊ ဒုက္ခက္ခယာ နိဗ္ဗာနံ” ဤသို့လာသော နေတ္ထိ ပါဠိတော်နှင့်အညီ “ဒုက္ခက္ခယာ နိဗ္ဗာနံ” အရ ဒုက္ခက္ခယာမှ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်လာသည် ဟု သိကြကုန်။ “ဒုက္ခနိရောဓေယ ဟုယတ္တာ ဒုက္ခနိရောဓော” ဟူသော ယခင် နေတ္ထိ အဋ္ဌကထာပါဠိအရ နိဗ္ဗာန်ကြောင့် ဒုက္ခက္ခယာသည်-ဟူသော အနက် “ဒုက္ခက္ခယာ နိဗ္ဗာနံ” ဟူသော ဤ နေတ္ထိပါဠိတော်အရ ဒုက္ခက္ခယာသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်လာရသည် ဟူသောအနက်အားဖြင့် ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဆန့်ကျင် သကဲ့သို့သော အရာများကိုလည်း စင်စစ်ဆန့်ကျင်သည်ဟု မမှတ်ဘဲလျက် နိဗ္ဗာန် ပေါ်လာလိုသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် နာမ်ရပ် ဒုက္ခဟူသမျှ ထွက် ပြေးနှင့်ရသည်။ ဒုက္ခဟူသမျှထွက်ပြေးရသောကြောင့် ဒုက္ခငြိမ်းခြင်း နိဗ္ဗာန်ဖြစ် သည်။...ပေ...ပါဠိအဋ္ဌကထာအပြန်အလှန် အညမည သသန္နန သာတည်း-ဟု မှတ်ကြကုန်။ (မျက်နှာ-၁၇၂)

(အမေး၏ နောက်စကားတခြမ်းအတွက် ၂၄-မှတ် အမေးတွင် အဖြေပါပြီး ဖြစ်သည်ကိုလည်း သတိပြုပါ)

၂၄။ (မေး) နိဗ္ဗာန်ဟူသော အသင်္ခတဓာတ်သည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြသူတို့၏ ခန္ဓာကုန်မှ ပေါ်လာ ဖြစ်လာကြောင်းနှင့် “အနုပါဒိသေသာ သမ္မရာယိကာ” “သမ္မရာယိကာတိ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ” ဟူ၍ ဣတိဝုတ် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ လာသည့်အတိုင်း နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာပျက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသည် မဟုတ်လော။

၂၄။ (ဖြေ) ဟုတ်ပါသည်။

အမေးတွင် အဖြေပါပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဤ အမေး၏ အဖြေအတွက် ဤ ကျမ်းတွင် နေရာပေါင်းများစွာတို့၌လည်း ဖော်ပြထားသည်။ (မျက်နှာ-၄၇။ ၅၄။ ၇၅။ ၁၁၁။ ၁၂၂။ ၁၄၁။ ၁၄၄။ ၂၀၂-စသည်တို့၌ ရှုပါ)

ဣတိဝုတ် အဋ္ဌကထာများကို ထောက်သဖြင့် အသင်္ခတဓာတ် အနုပါဒိ- သေသ ဟူသည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာတော်ကွယ်ပြီး နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ (မျက်နှာ-၅၅)

အချုပ်အားဖြင့် သိန္ဓောမြင်း ဖွားချိန်တန်၍ ဖွားကာနီး၌ ယင်းသိန္ဓောမြင်း ကိုလွယ်၍ နေရသော မြည်းမစုတေရသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာကာနီး ၌ ယင်း နိဗ္ဗာန်ရောက်လာမည့်သူ၏ ခန္ဓာငါးပါး ကွယ်ပျောက်ရပါသည်-ဟု ဥပမာပြကာ အကျယ်ဖြေရှင်းတော်မူလေသည်။ (မျက်နှာ ၁၁၈-က စ၍ ရှုပါ)

၂၅။ (မေး) ယင်းသို့ ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ် မပေါ်လာမီကပင် ထိုပုဂ္ဂိုလ် စံဝင် စရာ အစဉ်ထာဝရ ကမ္ဘာကမ္ဘေဖြစ်၍ နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ရှိပါသေး သလော။

၂၅။ (ဖြေ) မရှိပါ။

(ယင်းသို့ မရှိပုံကို နောက်ကအဖြေများ၌လည်း ပါခဲ့လှပြီ။ ထိုပြင် ဤကျမ်း မျက်နှာ-၄၁။၄၆။၄၇။၅၂။၅၄။၅၅။၅၆။၅၇။၅၈။၅၉။၆၀။၆၁။၆၂။၆၃။၆၄။၆၅။၆၆။၆၇။၆၈။၆၉။၇၀။၇၁။၇၂။၇၃။၇၄။၇၅။၇၆။၇၇။၇၈။၇၉။၈၀။၈၁။၈၂။၈၃။၈၄။၈၅။၈၆။၈၇။၈၈။၈၉။၉၀။၉၁။၉၂။၉၃။၉၄။၉၅။၉၆။၉၇။၉၈။၉၉။၁၀၀။ စသည်တို့၌ ရှုပါ)

ဤကား ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ယူဆချက်အတိုင်း “မရှိပါ” ဟု ဖြေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

စင်စစ်ကား ဤမေးခွန်းကို မေးခြင်းသည် “မရှိပါ” ဟု ဖြေစေလို၍ မေးခြင်းမဟုတ်ပေ။ “ရှိသည်” ဟု မှားယွင်းယူဆသူတို့ များပြားသောကြောင့် ထိုအမှားဖြေချက်ကို ကိုင်ကာ ထိုယူဆဖြေဆိုချက်၏ “အပြစ်” ကို ပြလိုသောကြောင့် မေးခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် နောက်မေးခွန်း (အမှတ်-၂၆) ၌ “ယင်းသို့ ရှိသည်ဆိုခဲ့သော်” ဟု “အဖြေများ” ကို “ကိုင်” ၍ ထပ်ဆင့်မေးခွန်းအဖြစ် အပြစ်ပြုထားလေသည်။

၂၆။ (မေး) ယင်းသို့ရှိသည်ဆိုခဲ့သော် ထိုနိဗ္ဗာန်သည် စာဖြူ ယေဂ္ဂ ခရစ်ဆရာတို့ မဟုတ်မမှန် မိစ္ဆာဝါဒ ပြောဆိုကြသော လောကကို ဖန်ဆင်းတတ်သော ထာဝရဘုရားဟူသကဲ့သို့ အကြောင်းလုံးလုံးကင်း၍ လျှောက်လျားဘာသာရှိ နေသည်ဟု ဆိုရာ မရောက်လော။

၂၆။ (ဖြေ) ဆိုရာ ရောက်ပါသည်။

(ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်သည် အကြောင်းကင်း၍ အမြဲ ဖြစ်မနေကြောင်းကိုမူ မျက်နှာ ၇၆။၁၂၈။၁၂၉။၁၃၀။၁၃၁။၁၃၂။၁၃၃။၁၃၄။၁၃၅။၁၃၆။၁၃၇။၁၃၈။၁၃၉။၁၄၀။ စသည်တို့၌ အဖြေများလည်း ပြန်ရှုပါ)

၂၇။ (မေး) ယင်းသို့ဖြစ်ခဲ့သော် ၎င်းစကားသည် အဘူတံ-ဟူသော ဥဒါန်း ပါဠိတော်၌ “န ကာရဏေန ဝိနာ သယမေဝ ဘူတန္တိ အဘူတံ” ဟူသောပါဠိဖြင့် အကြောင်းကင်း၍ဖြစ်သည်မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ဟု အနက်ပေးရမည်။ ၎င်းဥဒါန်း အဋ္ဌကထာဖွင့်ဆိုသည့်စကားနှင့် ဝိရုဒ္ဓမဖြစ်ပြီလော။

၂၇။ (ဖြေ) ဝိရုဒ္ဓဖြစ်ပါသည်။

အကြောင်းတရားတို့သည် ကောင်းစွာရောက်၍ မပြုနိုင်သောကြောင့်သာ အသင်္ခတဆိုပါသည်။ အဝေးကြီးကနေ၍ ထောက်ပံ့သော အကြောင်းတရား အရင်းနှင့်မူကား ယင်းနိဗ္ဗာန်ကင်း၍မဖြစ်ပါ။ ဤသို့သောအရာကိုပင် ရည်တော်

အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု အဖြေ [ဗ]

မူ၍ “ကာရဏေန ဝိနာ သယမေဝ နဘူတန္တိ အဘူတံ” ဟု ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ၌ မိန့်တော်မူအပ်ပါသည်။ (စာမျက်နှာ-၇၁)

(အဘူတံ၏ အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းချက်ကို ၇၆။၂၃၇။နှင့် ၃၃၇-စသည် တို့၌ရှုပါ။ ၂၆-မှတ်မေးခွန်း၏အဖြေပါ အညွှန်းဂဏန်းများ၌လည်း ရှုပါ။ အမေး ၌ အဖြေတစ်ပါးပြီးဖြစ်၍ နေသည်ကိုလည်း သတိပြုပါ)

၂၈။ (မေး) ၎င်းဥဒါန်းပါဠိတော်၌ အဇာတံ-ဟူသောပုဒ်အရ “မဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်” ဟူရာ၌ ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ်သည်ကို ရည်၍ “အဇာတံ” ဆိုကြောင်း နှင့် နေတ္တိအဋ္ဌကထာဖွင့်ဆိုသည့်အတိုင်း ဥပါဒ်အားဖြင့်မဖြစ်ဆိုခဲ့သော် လုံးလုံး မဖြစ်သော အချည်းနှီးကို ဆိုသလော။

၂၈။ (ဖြေ) လုံးလုံးမဖြစ်သောအချည်းနှီး (အဘာဝ, တုစ္ဆ) မျှကိုမဆိုလိုပါ။ ဥပါဒ်ဖြစ်ပေါ်အောင် မဖြစ်လာသော်လည်း ငြိမ်းခြင်းသဘောဟူ၍ ပရမတ္ထ အားဖြင့် ထင်ရှားကေန် ပေါ်လာသည်သာ မှတ်အပ်ပါသည်။ (မျက်နှာ ၇၁)

အဘယ်ဟာတခုမျှမဖြစ်သည်ကိုဆိုခဲ့လျှင် ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် အဘယ်ဟာတခု မျှမဟုတ် အဘာဝဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်ကလည်း “အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ” စသော ဥဒါန်းပါဠိတော် “အနုပါဒိသေသာ သမ္မရာယိကာ” “သမ္မရာယိကာတိ သမ္မရာယေ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ” ဤသို့ လာသော ဣတိဝုတ် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ စသည်တို့နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်ရာ ပါသည်။ (မျက်နှာ-၂၀၂)

ဥပါဒ်အားဖြင့် ရုန့်ကြမ်းစွာမဖြစ်သော်လည်း အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ ဂမ္ဘီရ သဘောအားဖြင့် ဖြစ်၍ လာပါသည်။ (မျက်နှာ-၃၉)

အခြားပရမတ္ထတရားများကဲ့သို့ အခါခါ ဖြစ်ချည် ပျက်ချည်မနေ၊ တခါ တရံခွင့်ကြီးသာမှ တခါတည်းသာ ဖြစ်လာတတ်သောကြောင့် အဇာတ-ဟု ဆိုရပါသည်။ (စာမျက်နှာ-၃၃၆)

(အကျယ်ရှင်းလင်းချက်များကို ၃၉။၅၀။၂၃၈။ ဟောင်း ၃၁၂-စသည်တို့၌ ရှုပါ။ အမေးနံပါတ် ၄-၏အဖြေ၌လည်း ပြန်ရှုပါ)

၂၉။ (မေး) ဥပါဒ်အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ မဖြစ်သည်၊ တစုံတရာနက်နဲ သော သဘောအခြင်းအရာအားဖြင့်ကား ဖြစ်သေး၏ ဟု ဆိုလိုသလော။

၂၉။ (ဖြေ) ဆိုလိုပါသည်။ (၂၈-အမေး၏အဖြေနှင့် အညွှန်းများအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်၊ အမေးမှာပင် အဖြေတစ်ပါးပြီးဖြစ်၍လည်း နေသည်)

[၁၁]

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာန်တပီပနိကျမ်း

၃၀။ (မေး) တစုံတခုအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောဟူသည် မရှိဆိုခဲ့သော် ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် အဘာဝ.တုစ္ဆပင် မဟုတ်ပါလော။

၃၀။ (ဖြေ) ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အဘာဝတုစ္ဆပင် ဖြစ်ရပါတော့မည်၊ (အဘာဝ တုစ္ဆမဟုတ်ကြောင်းကို နောက်ကလည်း ပြခဲ့လှပြီ၊ အထူးသဖြင့် ၂၆။ ၂၇။ ၂၈- တို့၏ အဖြေနှင့် အညွှန်းများ၌ ကြည့်ပါ။ မျက်နှာ ၇၀။ ၂၄၃။ ၂၇၇-စသည်တို့၌ လည်း ရှုပါ)

၃၁။ (မေး) “အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ အဘူတံ” စသည်လာသော ဥဒါန်း ပါဠိတော်အတိုင်း ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားရှိရမည် မဟုတ်ပါလော။

၃၁။ (ဖြေ) ထင်ရှား ရှိရပါမည်။

ပရိနိဗ္ဗာန်တပဂ္ဂိုလ်တို့၏ အသီးအသီးတည်နေရာ ယင်း ‘နိဗ္ဗာယနဇာတံ’ ဟူသော အသစ်တခတ်ဟူသည်လည်း ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားကေန် ရှိပါသည်။ (မျက်နှာ-၃၆)

(ယင်းအမေး၏ အဖြေသဘော နောက်က အဖြေများ၌လည်း ပါခဲ့လှပြီ၊ ၇။ ၂၅။ ၂၆။ ၂၇။ ၂၈-စသောအမေးတို့၏ အဖြေအညွှန်းများ၌လည်း ရှုပါ။မျက်နှာ ၃၅။ ၃၉။ ၂၀၆။ ၂၃၈-စသည်တို့၌လည်း အလွယ်တကူကြည့်နိုင်ကြပါသည်)

၃၂။ (မေး) (ထင်ရှားရှိခြင်း) ဟုတ်သော် တစုံတခု အခြင်းအရာ အား ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းမရှိဘဲလျက် အဘယ်သို့ ထင်ရှား ရှိပါအံ့နည်း။

၃၂။ (ဖြေ) သိမ်မွေ့နူးညံ့စွာဖြစ်၍ လာသောကြောင့်သာ ဖြစ်လာသော် လည်း ဖြစ်လာမှန်း မသိရပါ။ (မျက်နှာ-၄၀)

အလွန်နက်နဲသိမ်မွေ့စွာဖြစ်လာသော ယင်းနိဗ္ဗာန်သဘောတရားကား ကေန် ထင်ရှားရှိပါသည်။ (မျက်နှာ-၄၀၊ အလားတူ စကားမျိုး၊ ၄၈။ ၂၅၁။ ၂၉၁- စသည်၌ ရှုပါ)

ဝေနေယျတို့ဉာဏ်ဖြင့် မချင့်မတူကံနိုင်၊ ဉာဏ်မမှီနိုင်၊ အလွန်နက်နဲသော အခြင်းအရာဖြစ်၍ နေသည်ဟူသာ မှတ်သင့်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၂၇၈။ ထို့ပြင်- ၂၈၂-၌လည်း ဤအဓိပ္ပာယ် ရှုပါ)

(၂၆။ ၂၇။ ၂၈။ အမှတ်ပါ အမေးတို့၏အဖြေများနှင့် အညွှန်းများလည်း ပြန်ကြည့်ပါ)

၃၃။ (မေး) ယင်းသို့ ထင်ရှားရှိသည်ဆိုခဲ့သော် အဘယ်၌ရှိသည်ဟု တခုခု နေရာချထားနိုင်မှ ရှိရာရောက်ရမည် မဟုတ်လော။

၃၃။ (ဖြေ) ဟုတ်ပါသည်။

အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု အဖြေ [၆]

အချုပ်အားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော ငြိမ်းခြောင်းသဘောသည် ငြိမ်းသော သို့သော် ပရိနိဗ္ဗာန် အရှင်တို့၌ပင် တည်နေသည် ဟု မှတ်ယူ သင့်ပါသည်။
(စာမျက်နှာ-၃၅-လာ စကား၏ ဆိုလိုရင်း စကား)

ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြသူတို့၏ ပရိနိဗ္ဗာန် စံယူကြရာ နေရာအရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ပင် ထိုထိုပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂလ၏ တည်ရာဖြစ်၍ ထင်ရှားတည်ရှိသည် ဟု (မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာစသော သာဓကထိုဖြင့် ပြခဲ့သည့်အတိုင်း) ယုံကြည်သင့်လှတော့၏။ (မျက်နှာ-၁၄၂)

(ယင်း အချက်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ရှင်းလင်းချက်များကို မျက်နှာ-၃၅။ ၄၇။ ၄၉။ ၅၀။ ၁၀၈။ ၁၁၂။ ၁၆၅။ ၂၄၂။ ၂၄၃-စသည်တို့၌လည်း ရှုပါ)

၃၄။ (မေး) ဟုတ်သော် ယင်း နိဗ္ဗာန်ကို အရပ်အားဖြင့် မညွှန်ကြား အပ်ဟု မိလိန္ဒပဉ္စာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာတို့၌လာသောစကားနှင့် သံသန္နန္ဒာ ဖြစ်အောင် အသို့ ကြံဆောင်ရပါအံ့နည်း။

၃၄။ (ဖြေ) မိလိန္ဒပဉ္စာအရ နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိသည်ဆိုသော်လည်း နိဗ္ဗာန် ရောက်မည့်သူ မပေါ်လာခင် ရှေးဦးတင်၍ ဖြစ်နေနှင့်သော နေရာအရပ်ဟူသည် မရှိပါ။ ရှေးဦးတင်၍ ထင်ရှားဖြစ်နေနှင့်သည်မဟုတ်ပါ။ နိဗ္ဗာန်ရောက်မည့်သူ ပေါ်လာမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟူသောအနက်ကို အရှင် နာဂသိန် ပြတော်မူပါသည်။ (မျက်နှာ-၄၆)

နိဗ္ဗာန်ကို အရပ်အားဖြင့် မညွှန်ကြားအပ် ဟူရာဝယ်လည်း ထိုထိုနိဗ္ဗာန်၏ ထိုထို မိမိရောက်ရာ အရပ်၌စွဲ၍ မှီ၍ ကပ်၍ မတည်ခြင်း ထိုထို မိမိရောက်ရာ အရပ်နှင့် မရောမယှက် နေသောကြောင့်သာ ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုထို အရပ်ဆယ်မျက်နှာတို့၌ ထို နိဗ္ဗာန် မရှိသောကြောင့် ဆိုသည် မဟုတ်ပါ။ (မျက်နှာ-၃၄၂)

ဤသို့ယူလျှင် မနီးနှောမိစရာ မရှိပါ။

(၃၇-နှင့်-၃၈-အဖြေများကိုလည်း လှမ်း၍ ရှုပါ)

၃၅။ (မေး) (က) ယင်းသည့် နိဗ္ဗာန်ကို အရပ်အားဖြင့် မညွှန်ပြအပ်ဟူ၍ လည်း ၎င်းဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၌လာသည်။ (ခ) “နိဗ္ဗာန်မှ ခန္ဓပဋိ ဗဒ္ဓမေဝ ခန္ဓေဟိ ဝိသယိကတတ္တာတိ ဝဒန္တိ” ဟု ၎င်းဋီကာ၌ပင် အာစရိယဝါဒ လာသည်။ (ဂ) ထိုစကားဖြစ်ရပ်တွင် နောက်စကားအလိုအားဖြင့် နိဗ္ဗာန် ဟူသည် နိဗ္ဗာန် ရောက်သူ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်လာမှ ပေါ်လာသည်ဆိုရာရောက်၏။ ၎င်း စကားသည်

[ယ] ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

“ဣမသ္မိံ ယေဝ ကဋ္ဌေဝရေ။ပ။ လောကနိရောဓဇ္ဇေဝ ပညပေမိ” ဟူသော သံယုတ်ပါဠိတော် စသည်နှင့်အညီပင် မဟုတ်ပါလော။

၃၅။ (ဖြေ) ဟုတ်ပါပေသည်။

(အမေးမှာပင် “ရေလာမြောင်းပေး” သဘောမျိုးဖြင့် အဖြေပါဝင်နေပြီး ဖြစ်ပါသည်)

လောကနိရောဓ ဟုဆိုအပ်သောနိဗ္ဗာန်ကို ထိုနိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာဟူသော လောက၌ပင် ငါပညတ်တော်မူသည် ဟူသောအနက်ကို ပြသဖြင့် ထို ပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူကလည်း ဘယ်အရပ်မဆို (အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ပင်) ဖြစ် သင့်ပါသည်။

“နိဗ္ဗာနဗ္ဗိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ၊ ခန္ဓေဟိ ဝိသယိကတတ္တာတိ ဝဒန္တိ” ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဋီကာစကားသည်လည်း (ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော) ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ တို့နှင့် သင့်လျော်လှသည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၁၆၆) (မျက်နှာ-၁၃၅။ ၂၂၀-တို့၌လည်း ရှုပါ)

(၃၆-အဖြေကိုလည်း လှမ်း၍ ရှုပါ)

၃၆။ (မေး) ယင်းသို့ဖြစ်သော် နိဗ္ဗာန်ကို အရပ်အားဖြင့် မညွှန်းပြအပ် ဟူသောစကားသည် နိဗ္ဗာန်၏ဖြစ်ရာ အရပ်ဒေသဟု အထူးရှိတော့သည်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်ရသူ ရောက်သူ၌သာ ရှိသည်ဟုဆိုသော် မဆိုသင့်လော ဆိုသင့်လော။

၃၆။ (ဖြေ) ဆိုသင့်ပါသည်။ (အမေး၌ အဖြေပါဝင်ပြီး ဖြစ်သည်)

(ထို့ပြင် အမေးအမှတ် ၁၃။ ၃၃။၃၇-စသည်တို့၏ အညွှန်းများကိုလည်း ပြန်ရှုပါ)

နိဗ္ဗာန်သည် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ရှိရာ၌ပင် ရှိပါသည်။ (စာမျက်နှာ-၄၉)

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတေပြီးသည့်နောက် ရောက်သွားရာ နိဗ္ဗာန်အရပ်ဟူသည် တခြားအလွတ်ဝယ်ရှိတော့သည် မဟုတ်၊ ထိုရဟန္တာ စုတိကျရာဝယ် ဖြစ်ပေါ် လာသော ထိုရဟန္တာ ကိုယ်နှင့် တစပ်တည်းကဲ့သို့ ဖြစ်၍ တည်ရောက်လာသော အသင်္ခတဓာတ်ကိုပင် ထိုရဟန္တာ ချုပ်ရာ ဆိုသည် ဟူ၍ မှတ်သင့်ပါသည်။ (စာမျက်နှာ-၁၈၄)

မဟာနိဗ္ဗေသပါဠိတော်၌ ကောဋိအန္တကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည့်စကား၊ “အညေ ခန္ဓာ အညံ နိဗ္ဗာနန္တိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟူသော ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၌ “ခန္ဓာတခြား နိဗ္ဗာန်တခြား မဆိုရ” ဟူသောစကား၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၌ “နိဗ္ဗာနဗ္ဗိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓ-

အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု အဖြေ [၅]

မေဝ” ဟူသော စကားတို့သည် အဓိပ္ပါယ်ထွက်အားဖြင့် တသားတည်း ထပ်တူ ထပ်မျှသာ ဖြစ်ကြပါသည်။ (မျက်နှာ-၁၁၄)။

(မေးခွန်းအမှတ် ၁၇။ ၁၈။ ၁၉-တို့၏ အဖြေများနှင့် အညွှန်းများလည်း ပြန်ရှုပါ)

၃၇။ (မေး) ယင်းသို့ဖြစ်ခဲ့သော် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို မိမိစွဲရာဖြစ်ရာ ခန္ဓာရှင်ကို ထောက်၍ သူ၏နိဗ္ဗာန် ငါ၏နိဗ္ဗာန်ဆိုသော် မဆိုသင့်လော၊ ဆိုသင့်လော။

၃၇။ (ဖြေ) စိတ် စေတသိက် ရုပ်တို့ကို သူ၏သန္တာန်၌ ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက် ရုပ်၊ ငါ၏သန္တာန်၌ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက် ရုပ်ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း သူ၏ နိဗ္ဗာန် ငါ၏ နိဗ္ဗာန် ဆိုအပ်သည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ (စာမျက်နှာ-၂၄၀)

(မျက်နှာ ၁၂၆။ ၁၂၇။ ၁၄၈-စသည်တို့၌လည်း ရှုပါ)

၃၈။ (မေး) ယင်းသို့ဆိုသင့်သော် မဂ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည် ဟူရာ၌ မိမိနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသလော၊ သူတပါးနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသလော။

၃၈။ (ဖြေ) မဂ်သည် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုသည်ဟူရာ၌ သူတပါးတို့ ပရိနိဗ္ဗာန် ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်မဟုတ်၊ မိမိမှီရာ ပုဂ္ဂိုလ်၌ ရောက်လတ်သော ပရိနိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြုပါသည်။

(စာမျက်နှာ-၁၄၃။ ထို့ပြင် စာမျက်နှာ ၂၄၄-၌လည်း ရှုပါ)

၃၉။ (မေး) မိမိနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်ဆိုသော် ထိုမိမိနိဗ္ဗာန်ကလည်း ပရိနိဗ္ဗာန်စံမည့်သူ စုတိကျပြီးနောက်မှ ပေါ်လာမည်ဖြစ်၍ မပေါ်လာမီက အာရုံပြုနိုင်သလော။

၃၉။ (ဖြေ) မပေါ်လာမီက အာရုံပြုနိုင်ပါသည်။ (၁၅-အမှတ်။ ၂၀-အမှတ်။ ၂၂-အမှတ် အမေးတို့၏ အဖြေများ၌လည်း ပြန်ရှုပါ)

မဂ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်ဟူရာ၌ ရဟန္တာဖြစ်၍ စုတိကျရောက်သော အခါ ဖြစ်ပေါ်လာလတ်သော ငြိမ်းခြောင်းကိရိယာသဘောရှိသော နိဗ္ဗာန်ကို မတွေ့ဝေသောအားဖြင့် သိနှင့်သည်ကို ဆိုလိုပါသည်။ (မျက်နှာ ၁၆၄)

ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးမီ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည်ဆိုသော အရာဟူသမျှ၌ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သည်ကို ရည်၍ ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၁၈၈)

[လ] ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

(မျက်နှာ ၁၃၅။ ၂၂၁-စသည်တို့၌လည်း ထိုသဘောနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အချက်များရှိပါ)

၄၀။ (မေး) မိမိရလတံ့သော ယခုလက်သို့ရောက်လှူနီးနီး ဥစ္စာရတနာ ကြီးများကို ရခါနီးဆဲဆဲတွင် အာရုံပြုနှင့်သကဲ့သို့ မှတ်ရမည်ဆိုသော် မဆိုသင့် လော၊ ဆိုသင့်လော။

၄၀။ (ဖြေ) ဆိုသင့်ပါသည်။ (နောက်ကပြခဲ့သည့်အဖြေများ အရသဘော အားဖြင့် ပေါ်လွင်ပေပြီ)

၄၁။ (မေး) ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် ကာလသုံးပါးမှ လွတ်သည်ဟူရာ၌ အဘာဝ ဖြစ်၍ လွတ်သလော။

၄၁။ (ဖြေ) မဟုတ်ပါ။ ဘာဝဖြစ်လျက် လွတ်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၃၁၆) (အဘာဝ တူစွာ မဟုတ်ပုံကို နောက်ကဖြေခဲ့လျှင်၊ ဤကျမ်းတွင်လည်းအဘာဝ တူစွာ မဟုတ်ပုံကို နေရာပေါင်းများစွာတို့၌ ထပ်ကာထပ်ကာ ပြထားလေသည်)

ဤ၌ ထူးခြားသည့်မှတ်ဖွယ်ကိုသာ အတန်ငယ်ပြချင်ပါသည်။

နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ဥပါဒ်အားဖြင့် ထင်ရှားမဖြစ်ဘဲ ငြိမ်းခြင်း သဘာဝအား ဖြင့်သာ ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် (နိဗ္ဗတ္တိ-ဟူသော) ပစ္စုပ္ပန်လက္ခဏာလည်း မရှိပါ။ အတိတ် အနာဂတ်ဟူ၍လည်း မဆိုထိုက်သဖြင့် ကာလဝိမုတ်ဟု ဆိုပါ သည်။ (မျက်နှာ ၁၆၄-လာစကား၏ ဆိုလိုရင်း)

ဖြစ်ရောက်လာလတံ့သော မြေခြင်းသဘောသည် နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုသော် ထို နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ကာလဝိမုတ်ဖြစ်ပါလျက် အနာဂတပက္ခသို့ ဝင်သည်ဆိုရာ မရောက်ပြီလောဟု ဟူငြားအံ့၊ ဖြစ်လတံ့ဟူသော်လည်း ဥပါဒ်ခြင်အားဖြင့် ဖြစ်လတံ့မဟုတ်၊ မြေခြင်း သီတိဘာဝ သန္တိသဘာဝမတ္တမျှသာ ဖြစ်လတံ့၊ သို့ဖြစ်၍ အနာဂတ်ဟု စင်စစ်မဆိုထိုက်ပါ။ (မျက်နှာ-၁၆၃)

၄၂။ (မေး) ဘာဝဖြစ်လျက် လွတ်ရမည်ဖြစ်လျှင် အဘယ်ပုံခြင်းရာဖြင့် ဘာဝဖြစ်လျက် ကာလသုံးပါးမှ လွတ်သည် ဆိုနိုင်ပါအံ့နည်း။

၄၂။ (ဖြေ) (အမှတ်-၄၁ အမေး၏အဖြေ၌လည်း ပါခဲ့ပြီးဖြစ်သည်) ဥပါဒ်ခြင်ပေါ်လာအောင် ဖြစ်သည်မဟုတ်ပါ။ အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့သော သီတိ ဘာဝသဘောအားဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည့်အခါ ဖြစ်ရောက် လာပါသည်။ (မျက်နှာ-၂၂၅)

အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု အဖြေ [၀]

ဤသို့ ဥပါဒ်ခြင်ပေါ်လာအောင် ထင်ရှားမဖြစ်လာသော်လည်း သီတိဘာဝသဘောအားဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည့်အခါ ဖြစ်ရောက်လာလတံ့သော ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ ယင်းသို့မဖြစ်သေးမီ အနာဂတ်ဖြစ်လာသည့်အခါ ပစ္စုပ္ပန်ဆိုရန်ရှိသော်လည်း ဥပါဒ်ခြင်ပေါ်လာအောင် ဖြစ်သည်မဟုတ်သောကြောင့် စင်စစ်အားဖြင့် ဖြစ်လတံ့ ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ပြီး မဆိုထိုက်သည်ကိုရည်၍ (ဝိဘင်း ပါဠိတော်၌) “နဝတ္ထုဗ္ဗ” သဒ္ဓါဖြင့်ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၂၂၅။ ၂၂၆) (မျက်နှာ-၁၂၄-လည်း ရှုပါ)

ငြိမ်းခြင်း သီတိဘာဝသဘောဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်သည် ရှေး၌ တရံတဆစ်မဖြစ်ဘူးသေးဘဲ ရဟန္တာတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုရာ ဤတခါသာ ဖြစ်ရောက်လာသည်ဖြစ်၍ မပျောက်မပျက် အမြဲတည်နေပါတော့သည်။ (မျက်နှာ ၂၂၇-လာ စကား၏လိုရင်း) ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်လိုအခြင်းအရာဟု မဆိုနိုင်ဘယ် တကယ်နက်နဲ၍ နေသောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်၌တည်ရောက်၍နေပါသည်။ (မျက်နှာ ၂၂၇-စသည်။ မျက်နှာ ၅၄-စသည်တို့၌လည်း ရှုပါ)

ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မိမိတို့စံရာနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်မရှိသဖြင့် အဘယ်ပုံအခြင်းအရာ အမျိုးအမည်အားဖြင့် အဘယ်လိုဟာဟု မနှိုင်းရှည့်နိုင်၊ အပ္ပမေယျဂမ္ဘီရသဘောအားဖြင့် ဖြစ်၍ ချမ်းမြေ့သာယာ စံနေ တည်နေကြရပါသည်။ (မျက်နှာ-၃၀၆)

နိဗ္ဗာန်ဟူက ကာလသုံးပါးလုံး၌ပင် ငြိမ်းခြင်း သဘောအတိုင်းသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။ (မျက်နှာ-၂၃၀)

(အမေးအမှတ်-၇-၏အဖြေ၊ ၈-၏အဖြေ၊ ၁၂-၏အဖြေ၊ ၂၀-၏အဖြေ စသည်တို့ကိုလည်း ပြန်ရှုပါ)

မေးခွန်း ၄၂-ခု အဖြေ ပြီး၏။

[1] The Way to Enlightenment

... the ... of ...
 ... the ... of ...
 ... the ... of ...
 ... the ... of ...
 ... the ... of ...
 ... the ... of ...

... the ... of ...
 ... the ... of ...
 ... the ... of ...
 ... the ... of ...
 ... the ... of ...

... the ... of ...
 ... the ... of ...
 ... the ... of ...

... the ... of ...
 ... the ... of ...

... the ... of ...
 ... the ... of ...

... the ... of ...
 ... the ... of ...

... the ... of ...
 ... the ... of ...

... the ... of ...
 ... the ... of ...

... the ... of ...
 ... the ... of ...

... the ... of ...
 ... the ... of ...

... the ... of ...
 ... the ... of ...

ရွှေကျင် ဆရာတော် ဘုရားကြီး

အဋ္ဌပ္ပတ် (အကျဉ်း)

မြန်မာနိုင်ငံ ကုန်းဘောင်ခေတ်နောက်ပိုင်းတွင် (တနည်း-မန္တလေးခေတ် တွင်) ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်၌ ကြီးကျယ်ထင်ရှားသော ဂိုဏ်းကြီးတခု (ဖြစ်သည့် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး) ၏ ဦးစီးနာယက အာဒိကမ္မိက ဖြစ်တော်မူသော ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်ကား ၁၁၈၄-ခု၊ ပဌမဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၁၂-ရက်နေ့ည မြန်မာ ၃-ချက်တီးကျော်) ၁၃-ရက် အင်္ဂါနေ့ (အဝင်) တွင် ရွှေဘိုမြို့ တောင်လက် လှတောကြီးငါးရွာအပါ ရွှေကျင် အမည်ရှိ ရွာ၌ ခမည်းတော် ဦးမောင်-မယ်တော် ဒေါ်မိတို့မှ ဖွားမြင်တော်မူခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ဖြစ်ပါပေသည်။

စင်ကြယ် သန့်ရှင်းသည့် ကြန်အင် လက္ခဏာများနှင့် ပြည့်စုံသည်ကို အကြောင်းပြုကာ (ငယ်မည်) ကို မောင်သန့်ဟု မိဘတို့က မှည့်ခေါ်ခဲ့ကြလေ သည်။

မောင်သန့် ၇-နှစ်အရွယ်တွင် ရွှေကျင်ရွာ မဟာဗောဓိကျောင်း ဆရာတော် ဦးဝရဗုဒ္ဓိထံ၌ ပညာစတင်သင်ကြားပြီးလျှင် ၁၄-နှစ်အရွယ်၌ ရှင်သာမဏေအဖြစ် သို့ ရောက်ခဲ့လေသည်။ ရှင်ဘွဲ့မှာ ဇာဂရ ဖြစ်သည်။

၁၅-နှစ်အရွယ်တွင် ရွှေဘိုမြို့ ဝက်ဘာကျောင်းတိုက် ဆရာတော်ထံ၌၎င်း ၁၈-နှစ်အရွယ်တွင် “စန္ဒိမာဘိသိရိသဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုဗ္ဗ” တံခိပ် တော်ရ သီးလုံးဆရာတော်ဘုရားထံ၌၎င်း အဆင့်ဆင့်ကူးပြောင်းကာ စာပေ ပညာရပ်တို့ကို သင်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

အသက် ၂၀-အရွယ်တွင် ရွှေကျင်ရွာ မဟာဗောဓိကျောင်း ဆရာတော်ထံ၌ ပင် ရဟန်းအဖြစ်သို့ တက်ရောက်တော်မူသည်။

၁။ မုဆိုးပို့၊ ရွှေဘို၊ ရန်ကြီးအောင်၊ ကုန်းဘောင်၊ ရတနာသီခ (ရတနာသိင်္ဃ) ဟု သော ငါးမည်ရ ရွှေဘိုမြို့မှ ခရီးခြောက်တိုင်ကွာတွင်ရှိသည်။ မြေမှ အလိုအလျောက် ထွက်ပေါ်လာသည့် ရွှေစင်ရွှေကောင်းကို မိုက်ခက်ဖြင့်ကျင်ယူ၍ လူအများစားသုံးနေထိုင်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ရွှေကျင်ရွာဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဓနုမြို့မြို့ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်း တိုက် ဦးကောသလ္လအရှင်မြတ်၏ အာစရိယဂုဏဒိပကကျမ်း (သုံးဆယ် မောင်းဆောင်ဆရာ တော်ဘုရားကြီး ထေရုပ္ပတ္တိ) မျက်နှာ-၁၁၁၌ ဆိုသည်။

[၉]

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

သီးလုံးဆရာတော်ဘုရားကြီးထံတွင် ဆည်းကပ် သင်ကြားတော်မူပြီးနောက် မန်ကျည်းကန်ရွာဆရာတော်၊ မူးဝ ရွာထောင်ဆရာတော်များထံ၌လည်း ပညာများကို ဆည်းကပ်သင်ကြားတော်မူသည်။

ထို့နောက် အမရပူရမြို့တော်ရှိ ကျောင်းတိုက်အသီးသီး ဆရာတော်အသီးသီး ထို့ထံ၌ ရဟန်းသိက္ခာ ၈-ဝါရသည်အထိ ပညာများကို သင်ကြားတော်မူလေသည်။

အမရပူရမြို့တော်တွင် သဲအင်း (သာသနာပိုင်) ဆရာတော်ထံ၌ စာပေပညာရပ်များကို သင်ကြားတော်မူနေစဉ်ကပင် နယ်မှရောက်လာသည့် အာပတ္တာဓိက ရုဏ်းအချို့ကို အရှင်ဇာဂရအား လွှဲအပ်ဆုံးဖြတ်စေရာ အများကြေနှပ်တော်မူကြောင်းကို အစဉ်မှတ်သား မိန့်ကြားတော်မူကြလေသည်။

ဤသို့လျှင် အရှင်ဇာဂရသည် ထင်ရှားသည့်ပညာရှိဆရာတော်ပေါင်း ၂၀-ကျော်မျှထို့ထံတွင် ပညာများကို ဆည်းကပ် သင်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ရဟန်းသိက္ခာ ၈-ဝါအရောက်တွင် ရွှေဘိုမြို့နယ် မန်ကျည်းစဉ်၊ ခေါတောနှင့် ရှိမ်းမကားတို့၌ တပည့်စာသင်သားတို့အား စာပေပို့ချရင်းသီတင်းသုံးတော်မူလေသည်။

ရွှေကျင်ဆရာတော်နှင့် အုတ်ဖိုဆရာတော်

မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ကြီးကျယ် ထင်ရှားသော ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဂိုဏ်းကြီး တခုဖြစ်သည့် မဟာဒွါရနိကာယ၏ ဦးစီးနာယက အာဒိကမ္ဘိက ဖြစ်တော်မူလတုံသော အရှင်ဥက္ကံဝံသမာလာသည် နောက်ပါ တပည့်သံသာ အနည်းငယ်နှင့်တကွ စစ်ကိုင်းမြို့ ထူပါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ ဗင်္ဂလီနာဂရီဘာသာကလာပ်ကျမ်း ဝိဒင်ကျမ်းတို့ကို သင်ကြားတော်မူရန် အမရပူရမြို့တော် မြသိန်းတန်ဆရာတော် ဘုရားထံမှ ကြွလာတော်မူခဲ့လေသည်။

၁။ ရွှေကျင်နိကာယသာသနာဝင် (စာမျက်နှာ-၁၀၂)
၂။ ဇနုမြို့မြို့မဟာဂန္ဓာရုံတိုက် ဦးကောသလ္လပြုစုတော်မူသည့် အာစရိယဂုဏ်ဒိပကကျမ်း မျက်နှာ-၁၁။
၃။ ထိုခေတ်ထိုအခါက “ဗားကရာဆရာတော် အဘိဓမ္မာတတ်၊ မြသိန်းတန်ဆရာတော် သဒ္ဓါတတ်” ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြလေသတတ်၊ (ဥက္ကံဝံသမာလာဇာဂရိယကျမ်းနှင့် မဟာဒွါရနိကာယ-သာသနဝံသဒီပနီ) (စာမျက်နှာ-၃၂)

အဋ္ဌပ္ပတ် (အကျဉ်း)

[၁]

ထိုအခါ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် စစ်ကိုင်းဘက်တွင် သံဃာတော် ၅၀-ခန့်နှင့် စာသင်တိုက်ဖွင့်ကာ စာပေပို့ချတော်မူခဲ့ဖြစ်လေသည်။ (ထိုအခါက ဓနုဖြူဘုန်းတော်ကြီးဟု ထင်ရှားသော) အုတ်ဖိုဆရာတော်အရှင်ဥက္ကံဝံသမာလာ ကြမ္မလာမိကပင် သဒ္ဓါအရာလွန်စွာနိုင်နင်းတော်မူကြောင်းကို ကြားသိတော်မူ နှင့်သည့်အတိုင်း စာတဝါ ပို့ချပေးပါရန် တောင်းပန် လျှောက်ထားတော်မူ လေသည်။

သို့ရာတွင် အုတ်ဖိုဆရာတော်က ပညာသင်ရန်လာခိုက်ဖြစ်၍ စာပေပို့ချမှုမပြု နိုင်သဖြင့် အားလပ်ခွင့်ရတိုင်း လိုရာအချက်တို့ကို မေးမြန်း လျှောက်ထားခွင့်ကို သာ ပြုတော်မူလိုက်လေသည်။

ဤသို့လျှင် တဝါတွင်းလုံး မေးမြန်းလျှောက်ထားချက်တို့ကို ဖြေကြားတော် မူလေရာ (ဒွါရသာသနာပိုင်ဖြစ်တော်မူလတံ့သော) အရှင်ဥက္ကံဝံသမာလာနှင့် (ရွှေကျင်သာသနာပိုင်ဖြစ်တော်မူလတံ့သော) အရှင်ဇာဂရတို့သည် သဘောတူ ဓာတ်တူ စင်ဖြူလွန်မင်း အချင်းချင်းလျှင် သီတင်းလေ့လျှော့ ပေါင်းဖက်တွေ့လျက် ချမ်းမြေ့ယုံကြည်မှု ကြီးစွာ ဖြစ်တော်မူကြလေ၏။

နောက်နောင်တွင်လည်း သာသနာပြုရေးအတွက် အဆက်မပြတ် ဒလစပ်ပင် တပါးနှင့် တပါး ကူညီတော်မူလေ့ ရှိကြလေသည်။ ဤတွင် ကျယ်မည်စိုး၍ မပြုလိုက်တော့ပါ။ ဆရာကြီးဦးနတ်သား၏ ဥက္ကံဝံသ- မာလာဇာဂရီယကျမ်း၊ သပြေပင်ဆရာတော်-(အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) ၏ မဟာဒွါရ နိကာယ သာသနဝံသဒီပနီကျမ်း၊ စစ်ကိုင်းရွှေဟင်္သာ ဆရာ- တော်၏ ရွှေကျင်နိကာယသာသနာဝင်ကျမ်းစသည်တို့၌ အကျယ်ရှုတော် မူကြပါ။

ရွှေကျင်ဆရာတော်နှင့်မင်းတုန်းမင်း

အရှင်ဇာဂရ အမရပူရမြို့တော် သဲအင်းတိုက်၌ စာလိုက်၍နေတော်မူစဉ် အာပတ္တာဓိကရုဏ်းတရပ်ကို ဆုံးဖြတ်ပေးရန် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တို့က တောင်းပန် လျှောက်ထားကြောင်း။ ယင်းအမှုကိုဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် အရှင်ဇာဂရသည် (၁၁၇၆- ခုဖွား ထိုအခါက အိမ်ရွှေမင်းသားဖြစ်သော) မင်းတုန်းမင်းအိပ်နေရာအိပ်ခန်း ဆောင်သို့ ဝင်ရောက်၍နိုးကာ အမှုအခင်းအကြောင်းကို ရှင်းလင်းပြောပြ ကြောင်း၊ အိမ်ရွှေမင်းကလည်း ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် သာသနာတော်အရေးနှင့် စပ်လျှင် ယထာဓမ္မ လမ်းမှန်ကျကျ ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း ရှိလိမ့်မည်-ဟု အသိ

[က]

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

အမှတ်ပြုလိုက်ကြောင်းကို (မင်းကွန်းငွေတောင်တောရ ပတ္တမြားဆရာတော်က မိန့်ကြားကြောင်း) ပြဆိုကြလေသည်။

အိမ်ရွှေမင်းဖြစ်သော မင်းတုန်းမင်းသည် ၁၂၁၄-ခုတွင် အမရပူရမှ ရွှေဘို မြို့သို့ထွက်သွားကာ နောင်တော် ပုဂံမင်းကို ခြားနား (ပုန်ကန်)တော်မူလေ သည်။ ထိုသို့ ရွှေဘိုသို့ထွက်သွားနေစဉ် စစ်ကိုင်းမြို့ရွာထောင်ရွာအနီး တော လမ်းခရီး၌ ရွှေကျင်ဆရာတော်ကို ပူးခွင့်ရကာ တရားတော်များကို နာယူ ရသောကြောင့် သာသနာပြုတော်မူနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံမှတ်တော်မူကာ အရေး တော်အောင်လျှင် သာသနာပြုကြရန် လျှောက်ထားခဲ့ကြောင်း ပြဆိုကြ လေသည်။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး မင်းအဖြစ်သို့ဆိုက်ရောက်တော်မူပြီးနောက် သိက္ခာ တော် ၁၉-ဝါရှိ ရွှေကျင်ဆရာတော်ကို တပည့်သံဃာအပေါင်းနှင့်တကွ ရှိန်းမကား ရွာမှ မန္တလေးရတနာပုံမြို့တော်သို့ ပင့်ဆောင်တော်မူလေသည်။ သုံးကြိမ် သုံးခါပင့်ဆောင်မှ ကြွလာတော်မူလေသည်။ မန္တလေးမြို့တော်၏ မြောက်ဘက် (မန္တလေးတောင်ခြေ)၌ အရံကျောင်းတိုက်ပေါင်း လေးတိုက်နှင့်တကွ မဟာ ဓမ္မိကာရာမ-ဟု ကမည်းထိုး၍ (ရွှေကျင်တိုက်မကြီးကို) လှူဒါန်းတော်မူလေ သည်။ ဤကျောင်းတိုက်ကြီးငါးတိုက်တို့ကို ရွှေကျင်ငါးတိုက်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြ လေသည်။ ရွှေကျင်ငါးတိုက်ဆိုသည်မှာ—

- ၁။ ထရံကာတိုက် (မိုင်းလုံးတိုက်လည်းခေါ်သည်)
- ၂။ ရမည်းသင်းတိုက်
- ၃။ မဟာဓမ္မိကာရာမတိုက် (ရွှေကျင်တိုက်မ)
- ၄။ မင်းခင်းတိုက်
- ၅။ မြတောင်တိုက်

တို့ဖြစ်လေသည်။ အရှေ့အနောက် တန်းကာနေပြီးလျှင် မဟာဓမ္မိကာရာမ (ရွှေကျင်တိုက်မ)မှာ အလည်ဗဟို၌ တည်ရှိလေသည်။ ရဟန်းတော်ပေါင်း တထောင်ကျော်မျှ ရှိလေသည်။

၁။ ရွှေကျင်နိကာယသာသနာဝင်၊ မျက်နှာ-၁၀၁၊ ၁၀၇-နှင့်-၁၂၂ (ရွှေကျင်နိကာယ သာသနာဝင် ၂၂၉-၌ကား မန်ကျည်းစဉ်တောကျောင်း၌ ရွှေကျင်ဆရာတော်ကို ပူးမြင်တော်မူရသည်-ဟု ဆိုသည်)

၂။ ဝိသုဒ္ဓါရုံထေရုပုတ္တိကထာ၊ မျက်နှာ-၄၇၊ အာစရိယဂုဏဒီပနီကျမ်း၊ မျက်နှာ-၁၂၊ ရွှေကျင်နိကာယသာသနာဝင်၊ (မျက်နှာ-၁၀၆)

အဋ္ဌပုတ် (အကျဉ်း)

ရွှေကျင်တိုက်မကြီးအတွင်း ရွှေကျင်ဆရာတော်သီတင်းသုံးရန် ကျောင်းတော်ကြီး၌ တိုင်ပေါင်း ၂၆၂-တိုင်ရှိသည်။ (ကျောင်းတိုက်အတွင်း အဆောက်အဦအချို့အပါအဝင်) ကုန်ငွေပေါင်း ၂၂၂၃၅၅-ရှိသတတ်။

၁၂၃၀-ပြည့်တွင် မင်းတုန်းမင်းတရားက ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားအား အလုံမြို့ ဒိပ်ယင်းမြို့ ဗန်ကျီမြို့ တလုပ်မြို့ ရတနာသိမ်မြို့ ကလေးရာဇဂြိုဟ်စသောမြို့များ၌ သာသနာပြုစုသုတ်သင်ရန် အပ်နှင်းတော်မူသဖြင့် ဂိုဏ်းချုပ် ဂိုဏ်းအုပ် ဂိုဏ်းထောက် အကြီးအကဲများခန့်ထား သာသနာပြုတော်မူလေသည်။

မင်းပြစ်မင်းဒဏ်သင့်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်များ (အထူးသဖြင့် ရာဇဝတ်သင့်သည့် ရဟန်းများ)ကို အခြားပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ နှုတ်ပယ်ကယ်မ၍ မရသော်လည်း ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး မြစ်တားတော်မူက မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက ခွင့်ပြုတော်မူလေ့ရှိသည်သာ ဖြစ်သတတ်။

ထို့ပြင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် နတ်ရွာစံတော်မူရသော်လည်း (၁) ရွှေကျင်ဆရာတော်ကို သာသနာပိုင် မတင်မြောက်ရခြင်း။ (၂) အိမ်တော်ပါ မိဘုရားကို အဘိသိက်ခံ အဂ္ဂမဟေသိ မိဖုရားခေါင်ကြီး မတင်ရခြင်း-ဟူသော ဆန္ဒ ၂-ရပ် ပြည့်ဝ မသွားရ ဟု ပြောရိုးဆိုစဉ်ရှိသတတ်။

ရွှေကျင်ဂိုဏ်း စ၍ပေါ်ပုံ

ရွှေကျင်ဆရာတော် မန္တလေးမြို့တော်သို့ ကြွရောက် သီတင်းသုံးတော်မူသောအခါ သာသနာပိုင်ဆရာတော် (ဦးဥေယျ)ထံသို့ ၃-ကြိမ်တိုင်တိုင် ကန်တော့ရန် ကြွတော်မူလေသည်။ ၃-ကြိမ်လုံးမှာပင် သာသနာပိုင်ဆရာတော်က စကားမပြော (တုဏှိဘာဝ)ပြု၍ နေသဖြင့် နောက်ထပ် သာသနာပိုင်ဆရာတော်ထံသို့ ကြွတော်မမူတော့ချေ။

၎င်းနောက် သာသနာပိုင်ဆရာတော်က အမိန့်အာဏာဖြင့် ဆင့်ခေါ်လေသည်။ ထိုသို့ဆင့်ခေါ်သော်လည်း ရွှေကျင်ဆရာတော် ကြွတော်မမူတော့ပေ။

၁။ အာစရိယဂုဏဒီပကကျမ်း၊ မျက်နှာ-၁၁၊ ရွှေကျင်နိကာယသာသနာဝင်၊ မျက်နှာ ၁၀၇။ (ဝိသုဒ္ဓါရုံထေရုပုတ္တိကထာမျက်နှာ-၄၇ ၌ကား ရွှေဘိုအလုံ၊ ဗန်ကျီဒိပ်ရင်း၊ မိတ္ထီလာ၊ တောင်တွင်းကြီး၊ တရုပ်မြို့စသော မြို့ရွာများ၌လည်း တစတစ သာသနာ့ဝန်ကို လှဲသွန်အပ်နှင်း၍ သာသနာတော်ရန်များကို တွန်းလှန်ခုတ်ထွင် သုတ်သင်တော်မူစေကြောင်း-ပါလေသည်)

[ကိ]

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ထိုသို့ဆင့်ခေါ်၍ မရလေလျှင် မဟာဒဏ်ဝန်ကျောင်းလုလင်တို့နှင့် အတင်းအကြပ်ခေါ်မည်-ပြုပြန်သည်ကို သိတော်မူလေလျှင် မင်းတုန်းမင်းတရားထံ ကြံရောက်အကျိုးအကြောင်းမိန့်ကြားကာ တောသို့ ပြန်ကြွတော်မူတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း မိန့်တော်မူလေ၏။ ထိုအခါ မင်းတုန်းမင်းတရားက မြို့တော်၌ သဘောတော်အတိုင်း သီတင်းသုံးတော်မူပါမည့်အကြောင်း လျှောက်ထားလေသည်။ “ရွှေကျင်ဆရာတော်ကို သာသနာပိုင်ဆရာတော်နှင့် သုဓမ္မာက အဆင့် အခေါ်မရှိပါစေနှင့်” ဟု လျှောက်ထားကာ သုဓမ္မာလက်အောက်ခံအဖြစ်မှ ကင်းလွတ်စေတော်မူလေသည်။ (ဤကား မင်းကွန်း ငွေတောင်တောရ ပတ္တမြားဆရာတော်၏ မိန့်တော်မူချက် ဟု ရွှေကျင်နိကာယ သာသနာဝင်၌ ပါလေသည်)

ရွှေကျင်ဂိုဏ်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပုံ တနည်းမှာလည်း တနေ့သောအခါ သုဓမ္မာဝင်ဆရာတော်များ၏ အမိန့်ဖြင့် သုဓမ္မာ သဘင်သို့ ရွှေကျင်ဆရာတော် ကြွလာရန် ဆင့်ဆိုတော်မူလေသည်။ ရွှေကျင်ဆရာတော် ကြွလာတော်မမူပေ၊ အခါခါငြင်းဆိုလေလျှင် သုဓမ္မာဆရာတော်တို့က မင်းလုလင် ကျောင်းလုလင်တို့အကူအညီဖြင့် ရွှေကျင်ဆရာတော်ကို အတင်းအကြပ်ဆွဲခေါ်ရန် သဘောတူကြလေသည်။ ရွှေကျင်ဆရာတော်အပေါ်၌ မေတ္တာသက်ဝင်တော်မူကြသည့် သင်္ဂဇာဆရာတော် သက်ပန်းဆရာတော် စသော သုဓမ္မာအဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်တို့က အခြားသို့ တိမ်းရှောင်တော်မူနေရန် တိတ်တဆိတ် အသိပေးတော်မူကြလေ၏။

ရွှေကျင်ဆရာတော်လည်း သာသနာရေး၌ ဖြစ်ပေါ်မည့် ဘေးအန္တရာယ်များကို ကြိုတင်မြှော်ခေါ်တော်မူကာ အောက်နိုင်ငံသို့ဖြစ်စေ သီဟိုဠ်သို့ဖြစ်စေ ကြွတော်မူရန် ကြံစည်စဉ်းစားတော်မူလေသည်။ ထိုအကြောင်းကို မင်းတုန်းမင်းတရား ကြားသိတော်မူသောကြောင့် ရွှေကျင်ဆရာတော်အား အခြားသို့ ကြွတော်မမူရန် လျှောက်ထားသည့်ပြင် သုဓမ္မာသဘင်သို့လည်း ရွှေကျင်ဆရာတော်ကို အဆင့်အဆိုမပြုဘဲ လွတ်လပ်စေခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားခဲ့လေသတတ်။

ရွှေကျင်တိုက်နှင့် ပစ္စည်းလေးပါး

ရွှေကျင်ငါးတိုက်အနက် ရွှေကျင်တိုက်မ၌ သံဃာတော် ၃၀၀-ခန့် အရံလေးတိုက်တို့၌ ၂၀၀-စီခန့် (အစုစုတထောင်ကျော်ခန့်) သီတင်းသုံးတော်မူကြသော်လည်း ဆွမ်းစသော ပစ္စည်းလေးပါးအတွက် ကြောင့်ကြစိုက်တော်မမူကြရဘဲ မင်းတုန်းမင်းတရားနှင့် သီပေါမင်းတရား နှစ်လက်ထက်လုံးမှာပင် ဆွမ်းတော်ချက် ကပ္ပိယများထားကာ အခကြေးငွေ လှူဒါန်းထောက်ပံ့တော်မူလေသည်။

ရွှေကျင်အုပ်ချုပ်ရေး

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ရွှေကျင်တဂိုဏ်းလုံးအတွက် “ရွှေကျင်ဂိုဏ်း ဥပဒေ” ဖြင့်၎င်း ရွှေကျင်ငါးတိုက်တွင်းရှိ သံဃာတော်များအတွက် “ဓမ္မဝိနယစာတမ်း” ဖြင့်၎င်း ရွှေကျင်ကျောင်းတိုက်ကြီးများရှိ ကျေးဇူးသားများအတွက် (ရွှေကျင်) “ကျောင်းသားကျင့်ဝတ်” ဖြင့်၎င်း ရွှေကျင်ဂိုဏ်းဝင် သံဃာတော်တို့ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သူ လူဒါယကာ-ဒါယိကာမများအတွက် “ဂိဟိစာရိတ္တကျင့်ခန်း” စသည်တို့ဖြင့်၎င်း အုပ်ချုပ်တော်မူကာ သာသနာပြုတော်မူလေရာ သာသနာပြုပုံ ပြနည်း တို့မှာ မြန်မာနိုင်ငံ သာသနာဝင် တလျှောက်၌ ထူးခြားသော မှတ်တိုင်ကြီးသဖွယ် ဖြစ်ပါပေတော့သည်။

ရွှေကျင်တိုက်ကို အုပ်ချုပ်ပုံ မည်မျှကောင်းမွန်ကြောင်းကို ပဉ္စမသံဂါယနာတင်ဆက်သော အကြီးအမှူးဖြစ်တော်မူသည့် ဒက္ခိဏာရာမ ဘုရားကြီးဆရာတော်၏ မိန့်တော်မူချက်ကို ထောက်ချင့်ခြင်းအားဖြင့် သိနိုင်စရာရှိလေသည်။

တရံရောအခါ ဘုရားကြီးဆရာတော်ဘုရားသည် သုဓမ္မာသဘင်မှ အပြန် ရွှေကျင်တိုက်သို့ ဝင်ကြွတော်မူလာလေသည်။ တိုက်တွင်းသို့အရောက်၌ ဘိုးသူတော်ကလေးများက လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုး၍နေကြလေသည်။ “မင်းတို့ဆရာတော် ဘယ်ကျောင်းမှာနေသလဲ” ဟု မေးတော်မူသဖြင့် သီတင်းသုံးရာကျောင်းသို့ လက်အုပ်ချီ၍ ညွှန်ပြကြလေသည်။ ထိုအခြင်းအရာကို ရွှေကျင်ဆရာတော် မြင်တော်မူလေလျှင် လှေကားမှဆင်းကာ ခရီးဦးကြိုဆိုတော်မူပြီးလျှင် မထေရ်ကြီးနှင့် သင့်လျော်သည့်နေရာသို့ ပင့်သွားကာ တုပ်ဝပ်ရှိခိုးရင်း မိန့်တော်မူချက်ကို နာယူ၍နေတော်မူလေသည်။

မိမိတိုက်သို့ ပြန်ရောက်လေလျှင် “ရွှေကျင်ကို အစကတော့ အထင်သေးမိတယ်။ စင်စစ်တော့ တို့တိုက်ကမောင်ပဉ္စင်းတွေဟာ ရွှေကျင်တိုက်က ဘိုးသူတော်တွေလောက်မှ ပီပြားခြင်း မရှိကြဘူး၊ ရွှေကျင်ဆရာတော်ကိုယ်တိုင်လဲ နိဝါတ နိမာနဂုဏ် ရှိလှပေတယ်” စသည်ဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

ရွှေကျင်ဆရာတော်နှင့် စကားပြောဆိုပြီးသည့် အချိန်ကစ၍ ဘုရားကြီး ဆရာတော် ဆေးလိပ်သောက်မှုကို အပြစ်ကြီးမြင်ကာရှောင်ကြဉ်တော်မူလေ၏။ ရွှေကျင်တိုက်သို့ ထိုသတင်းရောက်၍လာလေရာ ရွှေကျင်တိုက်သံဃာအားလုံး “သာဓု” ခေါ်တော်မူကြလေသတတ်။

၁။ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ၏ ထေရုပ္ပတ္တိ မျက်နှာ ၈၃-နှင့် ရွှေကျင်နိကာယ သာသနာဝင် (မျက်နှာ-၁၈၀)

[၇]

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

၁၂၃၄-ခုနှစ်တွင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် မိမိ၏သားတော်များအနက် လက်ရုံးရည်နှလုံးရည်ရှိမည်ထင်သည့် သားတော်များကို ပိဋကစာပေသင်ကြား ပေးရန် ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားထံ အပ်နှံတော်မူလေသည်။ ၎င်းနှစ်တွင်ပင် နန်းတော်မြို့အတွင်း နန်းဦးကျောင်းဆောက်လုပ်ကာ သားတော်များကို စာပေ သင်ကြားပေးရန် ဘုန်းတော်ကြီးတပါး လျှောက်တောင်းသဖြင့် ရွှေကျင် ဆရာတော်က တောင်တော်ဆရာတော် အရှင်မာလာ၊ ပုသိမ်ဆရာတော် အရှင် သုမန (နောက်ထပ် ဟင်္သာတဆရာတော် အရှင်ရေဝတ) တို့ကို ထည့်တော် မူလိုက်လေသည်။ ။

သာမဏေပြုကာ ထိုဆရာတော် (၂-ပါး ၃-ပါး)ထံတွင်စာပေသင်ကြားသည့် မင်းသားများတွင် မိုးလှိုင်မင်းသား၊ တောင်ညိုမင်းသား၊ ရွှေဂူမင်းသား သာဂရမင်းသား၊ သီပေါမင်းသားတို့ ပါဝင်လေသည်။ (ပုသိမ်ဆရာတော်မှာ တဝါဆိုပြီးနောက် ပြန်ကြွတော်မူသဖြင့် တောင်တော်ဆရာတော်တပါးတည်း သာ နန်းဦးကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူကာ စာပေပို့ချ၍ နေတော်မူရစ် သည်။)

၁၂၃၅-ခု (တပေါင်းလဆန်း ၁၀-ရက်နေ့) ၌ လူဒါန်းသည့် မဟာဝိသုဒ္ဓါ- ရာမ စသော ၁၂-ရပ်သော တိုက်များ၌လည်း ဆရာတော် စာချပုဂ္ဂိုလ်များကို လွှဲအပ် သီတင်းသုံးစေကာ သာသနာပြုတော်မူလေသည်။

ရွှေကျင်ဆရာတော်နှင့် သင်္ဂဇာဆရာတော်

ရွှေကျင်ဆရာတော်သည် သီးလုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အန္တေဝါသိက တပည့်ရင်း ဖြစ်တော်မူ၏။ သင်္ဂဇာဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်လည်း သီးလုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့်ပင် ဖြစ်တော်မူလေသည်။ ဤသို့လျှင် ဆရာတူ တပည့် ဖြစ်တော်မူကြလေသည်။ သို့ရာတွင် သင်္ဂဇာဆရာတော် (ဦးအဂ္ဂ) က ရွှေကျင်ဆရာတော်ထက် သိက္ခာဝါကြီးတော်မူလေသည်။ သင်္ဂဇာဆရာတော်က ရွှေကျင်ဆရာတော်အား ရင်း ရင်း နှီးနှီး ခေါ် ဝေါ် ပြောဆိုတော်မူလေ့ ရှိလေ သည်။

၁။ တောင်တော်ဆရာတော်ကား သီပေါမင်းလက်ထက်၌ သာသနာပိုင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းလက်ထက် မိုးကောင်းတိုက်နှင့် အရှေ့ပြင်တိုက်တော်တို့ကို အလှူခံတော် မူရသည်။ တိုင်တားဝန်ကြီး၏ အနောက်တိုက်တော်၌လည်း သီတင်းသုံးတော် မူသည်။ ၁၂၅၆-ခုတွင် ပျံတော်မူသည်။ ရွှေကျင်ဆရာတော်ထက် သိက္ခာအတန်ငယ် ကြီးသော်လည်း သီလသိက္ခာကို ချစ်မြတ်နိုးသဖြင့် ဩဝါဒဒံယူကာ ရွှေကျင်တိုက်မ-၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

အဋ္ဌပ္ပတ် (အကျဉ်း)

[၇]

ရွှေကျင်ဆရာတော်ကား ဂ-ဝါမျှသာ စာပေသင်ကြားတော်မူပြီးနောက် တောရကျောင်းများသို့ ထွက်ကာ ပဋိပတ်ကို အားထုတ်တော် မူလေသည်။ မကင်းရာ-မကင်းကြောင်း တပည့်များလောက်ကိုသာ စာပေပို့ချတော်မူနေလေ သည်။ ထို့ကြောင့် သင်္ဃာဆရာတော်က “ကိုရွှေကျင် တောထွက် စောပေလို့ သာ၊ သို့မဟုတ်က ထိပ်ထိပ်ကျဲ စာတတ်ပေမှာဘဲ” ဟု မိန့်တော်မူလေသတတ်။

တရံဗေဒအခါ သင်္ဃာဆရာတော်ဘုရားကြီးက ရွှေကျင် ဆရာတော်ဘုရား ကြီးထံ “အရညကင်စုတင် ပံသုက္ကလိကစုတင်များကို ဆောင်ကာ ဆွမ်းခံ၍ ဘုရားပေးသုံးဆောင်နေသည့် မောင်-ဇာဂရ ကို ဘယ်တော့များမှ ငါမြင်ရပါ မည်နည်း” စသော စကားရပ်များပါသည့် သန္ဓေသကထာကို ရွှေကျင်ဆရာ တော်ထံ ပေးပို့တော်မူလိုက်လေသည်။ ရွှေကျင်ဆရာတော်ကလည်း “၃-လ အကြာတွင် မြင်ရပါတော့မည်” ဟု ပြန်ကြားတော်မူလိုက်သည့် သန္ဓေသကထာ (မှ-အချို့စကားရပ်များ) ကို ရွှေကျင်နိကာယ သာသနာဝင်၌ တွေ့ရပေသည်။

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် တောရဆောက်တည်ခြင်းဖြင့် အချိန်ကို များစွာကုန်လွန်စေတော်မူခဲ့ကြောင်း အမှတ်အသားများစွာ တွေ့ရလေသည်။

၁၂၃၇-၃၈-ခုက စ၍ တောရ ဆောက်တည်တော်မူလေသည် ဟုလည်း ပြဆို ကြသည်။

ရွှေကျင်ဆရာတော်နှင့် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ

ရွှေကျင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကောင်းသတင်းတို့ကို ကြားသိတော်မူရ သော ပုဂံတောင်ဆရာတော် အရှင် ကေလာသ နှင့် ပဲခူး (ဟံသာဝတီ) ဆရာတော် ဦးသီလ (ဂ-ဝါခန့်) တို့သည် မန္တလေးမြို့တော်သို့ ကြွလာကြကာ ဩဝါဒခံယူတော်မူကြ၏။ တပည့်များအဖြစ် မှတ်သား ယုံကြည်တော်မူပါရန် အပ်နှံကြ၏။ ဩဝါဒများ ခံယူတော်မူကြပြီးနောက် ပြန်ကြွတော်မူကြ၏။

ဤဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ ကိုအကြောင်းပြုကာ အောက်နိုင်ငံ၌ အရည-ဝါသီ ရွှေကျင်ဂိုဏ်း စတင်ထွန်းကား ပြန့်ပွားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၁၂၅၅-ခုတွင် နောက်ပါ သံဃာများ နှင့်အတူ အောက်နိုင်ငံသို့ တရားဟောရန် ကြွရောက်လှည့်လည်တော်မူရင်း ပဲခူး မြို့သို့ ဆိုက်ရောက်တော် မူလာလေသည်။ ထိုအခါ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ

၁။ ရွှေကျင်နိကာယ သာသနာဝင်၊ မျက်နှာ ၁၂၄-ကစ၍ အကျယ်ကြည့်ပါ။

[ကေ]

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

သည် ခရီးတောင်ပေါ် အရွှေအခိုက်ရွာ တောရ၌ သီတင်းသုံးတော်မူခိုက်ဖြစ်၏။
ရွှေကျင်ဆရာတော်ကြီးသည် ရွှေမော်ခေမာစေတီတော်ကြီး၏ အရှေ့ဘက် ဝါးရုံ
တောအုပ်၌ ဝါးရုံပင်အောက်တွင် သီတင်းသုံးနေတော်မူခိုက် - ဘုန်းတော်ကြီး
ဦးသီလ၏ ဂုဏ်သတင်းကို ကြားသိနှင့်ပြီး ဖြစ်သည့်အတိုင်း တွေ့လိုကြောင်း
အမိန့်ရှိတော်မူလေ၏။ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ လည်း မကြာမီလာရောက်
ဖူးမြော်တော်မူ၏။ အလိုရှိရာတရားစကားတို့ကို အကြိမ်ကြိမ် ဆွေးနွေးမေးမြန်း
မိသောအခါ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တိုင် လွန်စွာ နှစ်သက်တော်မူ
လေသည်။ ရံခါ တရားပွဲတွင် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလကို တရားဟောခိုင်းကာ
မိမိကိုယ်တိုင် ရိုသေစွာ တရားနာတော်မူလေသည်။

ဤအခါကစ၍ အယူသီလတူမျှသည့်ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်းပေါင်းမိကာ ရွှေကျင်ဂိုဏ်း
သည်လည်း အောက်ပြည်အနွဲ့ တောရဂိုဏ်းသည်လည်း အထက်ပြည်အနွဲ့ ပြန်
ပွားလေသည်။ ။

ဝိနယကုက္ကုစ္စ

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သိက္ခာကာမ-ဝိနယကုက္ကုစ္စ
နှင့်ဆိုင်သည့်အဖြစ်များ ပြောပရ၍ မပြီးနိုင်ဘွယ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။ ။

တခါတွင် မိမိ၏ ခမည်းတော် ဒါယကာကြီးဦးမောင်အား “ဆွေမျိုး
မတော်စပ်သည့် သူစိမ်း ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဖိတ်ကြားထားမှသာ တောင်းခံထိုက်
ကြောင်း၊ ဖိတ်ကြားမထားဘဲ တောင်းခံ၍ရလျှင် မအပ်သောပစ္စည်းဖြစ်၍
အာပတ်သင့်သည့်ပြင် မိစ္ဆာဇီဝလည်းဖြစ်ကြောင်း၊ ရဟန်းဆိုသည်မှာ သူတပါး
ကို မှီနေရသူများဖြစ်၍ လိုသည့်အရာများကို ဒါယိကာမကြီးထံ၌သာ တောင်းခံ
ခဲ့ကြောင်း၊ အကယ်၍ ဒါယိကာမကြီးမရှိလျှင် တောင်းခံနိုင်ရန်” ဒါယကာကြီးက
ဖိတ်ကြား၍ မထားဘူးသေးကြောင်းများကို မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

ခမည်းတော်ကလည်း သားတော်က မိမိအား ခမည်းတော်ရင်း ဟုတ်ချင်မှ
ဟုတ်မည်၊ မဟုတ်ခဲ့သော် သူစိမ်းကို တောင်းခံမိရာရောက်မည်၊ ရောက်လျှင်
အပြစ်ဖြစ်မည်၊ ထို့ကြောင့် ဘခင်စစ် မစစ် လျှောက်စေလို၍ အရိပ်ပြ-မိန့်ကြား
ခြင်း ဖြစ်မည် ဟု စဉ်းစားမိလေသည်။ ။

ထိုအခါ ခမည်းတော်က “ဤကိစ္စမှာ ဒကာကြီးတာဝန်မဟုတ်ပါ။ သံသယ-
ကုက္ကုစ္စ ကင်းလိုလျှင် ဒကာမကြီးကိုသာ မေးမြန်းသင့်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ရှာရှာ

၁။ ညောင်လေးပင်ဆရာတော် ဦးအရိယရေး ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ .ထေရုပ္ပတ္တိ
မျက်နှာ ၂၂-နှင့် ၈၁-တို့၌ အကျယ်ရှိပါ။

အဋ္ဌပ္ပတ် (အကျဉ်း)

ဇေယျ သံသယရှိပုံကို ကြားသကြားခဲ့ရဘူးပါသည်။ ယခုဖြင့်-ကိုယ်သားအရင်း ဖြစ်နေပါတော့သည်” ဟု ပြန်လည်လျှောက်ထားလေသတတ်။

တခါလည်း ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကပ္ပိယ (လူသူတော်) က နံနက်အချိန်တွင် ဆေး အနည်းငယ် ကပ်လေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အတန်ငယ်သုံးဆောင်တော်မူကာ ကပ္ပိယသို့ ပြန်၍စွန့်တော်မူလိုက်၏။ နောက် တနေ့နံနက်၌ ကပ်ပြန်ရာ အတန်ငယ် သုံးဆောင်တော်မူပြီးနောက် သံသယ ရှိသဖြင့် “ဟဲ့-သူတော်၊ သည်ဆေးဟာ မနေ့က ကပ်တဲ့ဆေးဘဲလား” ဟု မေး တော်မူ၏။ သူတော်က “ဟုတ်ပါသည်ဘုရား” ဟု ပြန်လျှောက်လေလျှင် “ဟယ် ကိုယ်ကျိုးနဲ့ပါပြီ” ဟု ညည်းတော်မူကာ ဆေး အားလုံးကို စွန့်တော် မူလိုက်လေသတတ်။

တခါကလည်း ရွှေကျင်တိုက်မ အနီးရှိ ဟင်းသီးဟင်းရွက် ခြံအတွင်းသို့ (ခြံရွှင်၏ ဖိတ်ကြားထားချက်ရှိသည့်အတိုင်း) ဆွမ်းစားကျောင်းဘုန်းကြီးက စေခိုင်းသဖြင့် ကိုရင်တပါး သင်္ကန်းရုံကာ ဟင်းရွက်ခြံအတွင်းသို့ ဝင်၍ ခူးနေ လေသည်။ ၎င်းကို ဆရာတော်ဘုရားကြီး မြင်တော်မူသောကြောင့် ဆွမ်းစား ကျောင်းဘုန်းကြီးနှင့်တကွ ခေါ်တော်မူကာ “ခြံအတွင်း လူတို့ တဲဆောက်၍ နေသောကြောင့် ဂါမ (ရွာ) မည်ကြောင်း၊ ဩက္ခိတ္တစက္ခု စသော သိက္ခာပုဒ် များ လုံနိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ ကျောင်းသားကပ္ပိယများကိုသာ စေခိုင်းသင့်ကြောင်း ဆွမ်းစားကျောင်းဘုန်းကြီး အမြော်အမြင် နည်းရာထောက်ကြောင်း မိန့်ကြား တော်မူကာ ကိုရင် သီလာစာရနှင့် ဆွမ်းစားကျောင်းဘုန်းကြီးကို ဒဏ် ဆယ် ခေါက်စီ ထမ်းစေတော်မူ၏။ ဒဏ်ထမ်းပြီးနောက်လည်း ‘နောင်ကို ကောင်း စွာနေပါမည်’ ဟု သံဃာ့အလယ်၌ လျှောက်ရ၏။

၁၂၂၉-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့တော်မှ မင်းပူးရွှေစက်တော်သို့ နောက်ပါ တပည့်သံဃာများနှင့်တကွ လှေဖြင့် ကြွတော်မူကာ ဖူးမြော်ပူဇော်တော်မူ လေ၏။

၁၂၃၀-ခုနှစ်တွင် မလ္လာန်မြို့ မင်းလှရွာ အရှေ့တောင် မြစ်တဖက် ဝါးရုံချောင် နွားလန်တောင်တောရကျောင်း၌ ဝါကပ်ကာ သီတင်းသုံးတော်မူ၏။

၁၂၃၃-ခုနှစ် (သိက္ခာတော် ၃၀-အရ)၌ သာသနာပြုဆရာတော်များအား ဘွဲ့တံဆိပ်ကပ်လှူကာ သာသနာတော်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ လှူအပ်တော် မူ၍ ထုံးစံရှိသည့်အတိုင်း ဘုရင်က ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းသည်ကို လက်ခံတော်မူ (ငြင်းပယ်တော်မူလေ၏။)

[ကော] ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

၁၂၃၉-ခုနှစ်တွင် စွယ်တော် စသည်တို့ကို ဖူးမျှော်ပူဇော်ရန် သီဟိုဠ်သို့ ကြွတော်မူကာ ဝါကပ်တော်မူလေသည်။

ထိုသို့ ဆရာတော်ဘုရားကြီး သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်မှာပင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး နတ်ရွာလားတော်မူလေသည်။

၁၂၄၀-ပြည့်နှစ်မှာပင် သီဟိုဠ်မှ ပြန်ကြွတော်မူလာကာ မင်းလှရွာ တောကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူလေသည်။

၁၂၄၃-ခုနှစ်တွင် သီပေါမင်း၏ ပင့်လျှောက်ချက်အရ မန္တလေးမြို့တော်သို့ ကြွရောက်တော်မူလာကာ ရွှေကျင်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူပြန်လေသည်။

ထိုနှစ်မှာပင် သီပေါမင်းက မိမိနိုင်ငံကို ၉-ဌာနခွဲကာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား “ဇာဂရာဘိဓဇသဒ္ဓမ္မဝံသ ဓမ္မသေနာပတိအတုလာဓိပတိသီရိပဝရမဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု” ဟူသော သာသနာပိုင်ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းတော်မူသော်လည်း လက်ခံတော်မမူ၊ တောင်တော်ဆရာတော်အား “မာလာလင်္ကာရဓဇဓမ္မသေနာပတိ အတုလာဓိပတိ သီရိပဝရမဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု” ဟူသော သာသနာပိုင်ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ကပ်လှူကာ ဆရာတော် ၂-ပါး သာသနာ ပြုတော်မူကြရန် လှူအပ်တော်မူလေသည်။ (ထို ၉-ဌာနတို့တွင် ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့် အများအပြား ပါဝင် အုပ်ချုပ်ကာ သာသနာပြုတော်မူကြပုံကို စာရင်းတွင် တွေ့ရပေ၏။)

၁၂၄၆-ခုနှစ် (သက်တော်-၆၄) တွင် မင်းကွန်းငွေတောင်တောရသို့ ထွက်ကာ သီတင်းသုံးတော်မူလေသည်။

၁၂၅၅-ခုနှစ်တွင် နောက်ပါတပည့်သံဃာများနှင့်တကွ အောက်နိုင်ငံသို့ကြွရောက်လှည့်လည်ကာ တရားရေအေး တိုက်ကျွေးတော်မူလေသည်။ (နောက်ကပြခဲ့ပြီ။)

၁၂၅၅-ခု နှစ် တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၇-ရက်ညွှတ် လဝန်းပေါ်ချိန်၌ ပျံလွန်တော်မူလေသတည်း။

ဤသို့ နေမင်းကြီးသည် အနောက် ဂေါယာကျွန်းသို့ ယွန်းလေသကဲ့သို့ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဘဝနတ်ထံဝင်စံတော်မူသွားသော်လည်း မန္တလေးမြို့တော်ရှိ ရွှေကျင်နိကာယကျောင်းတိုက်၌ သီလ ပညာ၊ သမာဓိကွန် ရင့်သန် ကိုလုံသည့် လက်ရင်းတပည့်ကြီးပေါင်း ၃၆-ပါးနှင့် အထောင်မက များပြားလှသည့် တိုက်သား သံဃာတော်တို့သည် ထိုထိုမြို့ရွာဒေသ အနှံ့ ဂန္ဓိ၊ ဝိပဿနာ

အဋ္ဌပုတ် (အကျဉ်း) [ကော်]

နှစ်ဖြာသော သာသနာ့ဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း ထမ်းဆောင်တော်မူရစ်ကြလေ၏။

ပြုစုတော်မူသည့် ကျမ်းဂန်စာပေများ

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သီလဂုဏ်အစွမ်း သမာဓိဂုဏ် အစွမ်းတို့ လျှမ်းလျှမ်းတောက်ပ ထူးခြားလှ၍ ပုရိသဝိသေသတဆူ ဖြစ်တော်မူကြောင်းကို သာ အများသိမြင်တတ်ကြ၏။

ပရိယတ္တိဝိသာရဒ နာနာနယကောဝိဒဂုဏ် လောက်လုံပြည့်စုံ ထူးခြားလှပုံကိုကား အချို့သူများအဖို့ မသိမမြင်ဘဲ ရှိတတ်ကြလေသည်။ ညောင်လေးပင်တောရ ပဓာနဥက္ကဋ္ဌ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဦးအရိယ အရှင်မြတ် ပြုစုတော်မူသည့် “ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ၏ ထေရုပုတ္တိ” (မျက်နှာ-၇) ၌—

“ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးရေးသားသောမဟာသိသကောဝိဒ၊ ဂမ္ဘီရာ-ဂမ္ဘီရ၊ ဝိစိတြဇန္ဒနာ-စသော ကျမ်းတို့ကို ကြည့်ရှုလျှင် ပိဋကတ်တော်နိုင်နင်းပုံမှာ ပြိုင်သူမရှိ ပဟေဠိနည်း၊ အလင်္ကာနည်း၊ နေတ္တိနည်းတို့နှင့် အဆန်းတကြယ် ပြည့်စုံ၏” ဟု ရေးသား မှာကြားတော်မူခဲ့လေ၏။

မှန်လှပေ၏။ ကြာရိုးကြာစွယ်ကို မြင်သဖြင့် ရေ၏ အတိမ်အနက်ကို သိနိုင်သကဲ့သို့ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ လက်ရာဖြစ်သည့် ကျမ်းဂန်များကို ကြည့်ရခြင်းအားဖြင့် မည်မျှ တိပိဋကကောဝိဒ၊ နာနာနယကောဝိဒဂုဏ် လောက်လုံပြည့်စုံကြောင်း သိသာလှပါပေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြုစုတော်မူသည့် ကျမ်းတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်လေသည်။

- ၁။ နေတ္တိလိနတ္ထသင်္ဂဟ
- ၂။ နေတ္တိဟာရဝိဘာဝနီ
- ၃။ ရူပဘေဒဝိဘာဝနီ
- ၄။ ဂဏဘေဒဝိပနီ
- ၅။ နိဿယင်္ဂဝိနိစ္ဆယ
- ၆။ သီမာလင်္ကာရဝိနိစ္ဆယ
- ၇။ ဒသဓမ္မာလင်္ကာရအဋ္ဌကထာ
- ၈။ သီလဝိသောဓနီ၊ သာသနာဝိသောဓနီ

[ကံ]

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

- ၉။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဒီပနီ
- ၁၀။ ဗောဇ္ဈင်္ဂဒီပနီ
- ၁၁။ ဝဉ္ဇနာဒီပနီ
- ၁၂။ ဝနယဂရုဒီပနီ
- ၁၃။ ဓမ္မောသဓဒီပနီ
- ၁၄။ သြဝါဒါလင်္ကာရကထာ
- ၁၅။ ဓမ္မ-ခတ္တိယောဝါဒ
- ၁၆။ ကေဝဇ္ဇောဝါဒ
- ၁၇။ သီဟဇ္ဇောဝါဒ
- ၁၈။ သန္ဓေသကထာ
- ၁၉။ လင်္ကာသာသနဝိသုဒ္ဓိကထာ
- ၂၀။ ဥပဒေသကထာ
- ၂၁။ ယွာဋီကာ
- ၂၂။ ဝိနယမခု
- ၂၃။ မဟာသိဿကောဝါဒ
- ၂၄။ စူဠသိဿကောဝါဒ
- ၂၅။ ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗုတကထာ
- ၂၆။ ဝိစိတြဝန္ဓနာ
- ၂၇။ သမာသ်ဂဏ္ဍိ
- ၂၈။ ဒါရုခန္ဓသုတ်နိဿယ
- ၂၉။ အဋ္ဌိကကမ္မဋ္ဌာန်း
- ၃၀။ ရွှေကျင်နိယံ-စသည်တို့ပေတည်း။

ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

အဋ္ဌပုတ် (အကျဉ်း) ပြီး၏။

ဂန္ထီရာဂဗ္ဗိရ
မဟာဝနိဗ္ဗုတဒီပနီကျမ်း
မဂတိကာ

ဦးရေ

အကြောင်းအရာ
၁-ပဏာမကဏ္ဍ

စာမျက်နှာအမှတ်

၁။	ပူဇော်ခြင်း ပဏာမအထူး	၂
၂။	ဉာဏ်ဖြင့်သာ ခွဲဝေနိုင်ပုံ	၃
၃။	ဂဗ္ဗိရ-ပုဒ်ပြီးအဓိပ္ပါယ်	၄
၄။	သင်္ခတ-ပုဒ်ပြီး အဓိပ္ပါယ်	၆
၅။	အမေဒိနီ-စသော ပုဒ်ပြီးအဓိပ္ပါယ်	၈
၆။	တံတိဋ္ဌာန-ပုဒ်ပြီးအဓိပ္ပါယ်....	၁၀
၇။	ဝိနာသေန္တော-ပုဒ်ပြီး	၁၁
၈။	သံမုဋ္ဌာပဟေဠိ အဓိပ္ပါယ်	၁၂
၉။	ပုဒ်ပြီး ပမုဿိတပဟေဠိ အဓိပ္ပါယ်	၁၃
၁၀။	ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဂုဏ်ထူးထောမနာ	၁၃
၁၁။	အတ္ထဗျတ္တိ သုခမာလဂုဏ်	၁၄
၁၂။	အမာယိက ပုဒ်ပြီး အဓိပ္ပါယ်	၁၆
၁၃။	နိဗ္ဗုတိဋ္ဌာန နိဗ္ဗုတပုဂ္ဂလအား ဂါရဝပြုပုံ	၂၀
၁၄။	အနက်ပေးနည်း သတ်ပြုသင့်ပုံ	၂၁
၁၅။	နိဗ္ဗာန်မေးခွန်းများ ထုတ်ပြုပုံ	၂၄-၂၉

၂-သင်္ခေပကဏ္ဍနိဗ္ဗာန နိဗ္ဗုတိကထာ

၁။	အာသိသပဏာမ	၃၁
၂။	အာသိသ မေတ္တာဘာဝနာ	၃၁
၃။	သုပိယမထေရ်မြတ်၏ ဥဒါန်းဂါထာ	၃၂
၄။	ဘုရားသျှင်ထက် နိဗ္ဗာန်ရတနာမြတ်ပုံ....	၃၃
၅။	နိဗ္ဗာနဓာတ် ရှင်းပြပုံ	၃၄
၆။	နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိပုံ ဥပမာ	၃၅
၇။	ရေချိုးယောကျ်ား ဥပမာ....	၃၇

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာအမှတ်
၈။	အတ္တတ စသည်၏ အဓိပ္ပါယ်	၃၈
၉။	အဇာတံ စသည် အဓိပ္ပါယ်	၃၉
၁၀။	နတ်ပူးဝင်သူ ဥပမာ	၄၀
၁၁။	(နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိပုံနှင့် ပေါ်လာပုံတို့ကို ဟောပြုရာ) မိလိန္ဒပဉ္စပါဠိတော်	၂၄
၁၂။	၎င်းပါဠိတော်အနက်	၄၃
၁၃။	နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာပုံ ဥပမာနှင့် တိုက်တွန်းချက်	၄၆
၁၄။	နိဗ္ဗာန်၏ သန္တိလက္ခဏာ စသည် ပြပုံ....	၄၈
၁၅။	ပုထုဇဉ်သေကွတို့ မမြင်နိုင်ပုံ	၄၉
၁၆။	နိဗ္ဗာန်တည်ရှိပုံ	၅၀
၁၇။	ပညာငယ်သူ ရှင်လူတို့အတွက် ဖော်ပြပုံ	၅၁
၁၈။	နိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်လာပုံ	၅၅
၁၉။	နိဗ္ဗာန်ရွှေနှန်း အံ့မခန်း၌ ပုဂ္ဂိုလ်များ	၅၅
၂၀။	ရဟန္တာတို့၏ ဂတိကို ဖော်ပြပုံ	၅၇
၂၁။	နိဗ္ဗာန်နှင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ တည်ရှိပုံ	၅၈
၂၂။	နိဗ္ဗာန်ရောက်၍ တည်နေသောအခါ	
	လူ-နတ် စသည် မခေါ်ထိုက်ပုံ	၅၈
၂၃။	နိဗ္ဗာန်ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို အကျဉ်းပြပုံ	၆၀
၂၄။	(နိဗ္ဗာန်တည်ပုံ စသည်ကိုပြရာ) သဠာယတန သံယုတ်ပါဠိတော်	၆၁
၂၅။	၎င်းအဋ္ဌကထာပါဠိ	၆၁
၂၆။	(နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်များကိုဟောပြုရာ)သံယုတ် ပါဠိတော်၏အနက်	၆၁
၂၇။	နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ဂုဏ်ကျေးဇူး	၆၃
၂၈။	နိဗ္ဗာန်သုခ၏ ဂုဏ်ထူးကို ပြပုံ	၆၆
၂၉။	နိဗ္ဗာန်၏ အသင်္ခတ စသည့်အရာကို ပြပုံ	၆၇
၃၀။	အပ္ပစူယနိဗ္ဗာန်မည်ပုံ	၆၈
၃၁။	နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ	၆၉
၃၂။	အသင်္ခတပုဒ်၏ အရည်စစ်အဓိပ္ပါယ်	၇၁
၃၃။	ပရိနိဗ္ဗာနေဘဏ်-အရ ရှင်းပြပုံ	၇၃
၃၄။	နိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း ပြပုံ	၇၄

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာအမှတ်
	၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ	
၁။	(နိဗ္ဗာန်ရှိသည့်အဖြစ်ကို ဟောပြော) ဥဒါန်း ပါဠိတော် ပထမသုတ်	၇၉
၂။	ဒုတိယသုတ်	၇၉
၃။	တတိယသုတ်	၇၉
၄။	စတုတ္ထသုတ်....	၈၀
၅။	ပထမသုတ် အဘွင့်	၈၀
၆။	ဒုတိယသုတ်အဘွင့်	၈၁
၇။	တတိယသုတ်အဘွင့်	၈၂
၈။	စတုတ္ထသုတ်အဘွင့်	၈၄
၉။	ဗဟိယသုတ်အဘွင့်	၈၅
၁၀။	ဥဒါနသံဝဏ္ဏနာ အနက်ယောဇနာပုံ	၈၅
၁၁။	ဒုတိယဥဒါနသံဝဏ္ဏနာ အနက်ယောဇနာပုံ	၈၈
၁၂။	ပထမသုတ် ဥဒါန်းပါဠိတော်အနက်ယောဇနာပုံ	၈၉
၁၃။	ဆန်းကြယ်နက်နဲသောအဓိပ္ပါယ်ရှင်းပြပုံ	၉၀
၁၄။	ဒုတိယသုတ်ပါဠိတော်အနက်ယောဇနာပုံ....	၉၃
၁၅။	အတ္ထယောဇနာရှင်းပြပုံ	၉၄
၁၆။	တတိယသုတ်အဖွင့်အနက်ယောဇနာပုံ	၉၅
၁၇။	တတိယဥဒါနသုတ်ပါဠိတော် အနက်ယောဇနာပုံ	၉၇
၁၈။	ရခဲသော အနက်ယောဇနာနည်း ရှင်းပြပုံ	၉၈
၁၉။	သမင်မက မွေးသော လူသားနှင့် နိဗ္ဗာန်ဥပမာ	၁၀၀
၂၀။	နိဗ္ဗာန်သည် သဘာဝအားဖြင့် ပေါ်လာပုံ	၁၀၁
၂၁။	အနက်ယောဇနာပုံနှင့် ထောင်ဥပမာ	၁၀၂
၂၂။	အလင်္ကာပဟေဠိများရှင်းပြပုံ	၁၀၃
၂၃။	ပါဠိတော်စကားဆက်စပ်ပြပုံ	၁၀၄
၂၄။	စတုတ္ထဥဒါနသုတ် ဥဒါန်းပါဠိတော် ယောဇနာပုံ	၁၀၅
၂၅။	နိဗ္ဗာန်နှင့် ဥမင်လိဏ်ခေါင်းကြီးစသည် ဥပမာ....	၁၀၆
၂၆။	အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ နိဗ္ဗာန်အာရုံပြပုံ	၁၀၈
၂၇။	နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့သည် ပျောက်ပျက်သွားသည်မဟုတ်	၁၀၉
၂၈။	နိဗ္ဗာန်နှင့် ပင်လယ်သမုဒြာ ဥပမာ	၁၁၁
၂၉။	နိဗ္ဗာန်ကို ဖြစ်စေတတ်သောတရား	၁၁၁

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာအမှတ်
၃၀။	နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အချဉ်းနှိုးအဘာဝပညတ်မဟုတ် ၁၁၂
၃၁။	နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ခန္ဓာဒုက္ခတို့၏ အဆုံးစွန်သဘော ၁၁၄
၃၂။	နိဗ္ဗာန် ပရိနိဗ္ဗာန်တူပုံ ၁၁၅
၃၃။	နိဗ္ဗာန်သဘောပေါ် လွင်အောင်ဥပမာအမျိုးမျိုးဖြင့်ပြပုံ ၁၁၆
၃၄။	ဒါန-သီလ-ကုသိုလ်စသည်နှင့် မြဉ်းမ ဥပမာ ၁၁၇
၃၅။	ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကွယ်ပျောက်မှ နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာပုံ ၁၁၉
၃၆။	ခြင်္သေ့ အသံကိုကြားသဖြင့် မကိုက်ဝံ့သောကျားဥပမာ ၁၂၁
၃၇။	နိဗ္ဗာန်ဟူသည်၌ မယောင်မှားသင့်ကြပုံ ၁၂၄
၃၈။	ကိုယ်နိဗ္ဗာန်-သူ့ နိဗ္ဗာန်ခွဲပြပုံ ၁၂၅
၃၉။	ဓုဝ-သဿတ-ဖြစ်နေသော နိဗ္ဗာန် ၁၂၇
၄၀။	အနာဂတံသညာဏ်နှင့် အနာဂတိနိဗ္ဗာန် ၁၂၈
၄၁။	သဉ္ဇပါဒိသေသ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်နှစ်မျိုး ၁၃၀
၄၂။	နိဗ္ဗာန်၏ သိမ်မွေ့နက်နဲသောအရောင် ၁၃၃
၄၃။	မင်္ဂလသုတ်လာ နိဗ္ဗာန် ၁၃၄
၄၄။	နိဗ္ဗာန်သည် အတ္ထိပစ္စည်း မဟုတ်ပုံ ၁၃၅
၄၅။	အဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌကထာအလိုနိဗ္ဗာန်.... ၁၃၈
၄၆။	သစ္စသံခိပ်အလိုနိဗ္ဗာန် ၁၃၈
၄၇။	အနုဋီကာအလိုနိဗ္ဗာန် ၁၃၉
၄၈။	မူလဋီကာအလိုနိဗ္ဗာန် ၁၃၉
၄၉။	ကြောင်ပါးကြီးဥပမာ နိဗ္ဗာန်ရတနာပေါ်လာပုံ ၁၄၀
၅၀။	တယောက်ချီမျှ ဆွမ်းစသည်ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာပုံ ၁၄၁
၅၁။	နိဗ္ဗာန် မင်္ဂလသုတ်ကို မြော်တမ်းအာရုံပြုနိုင်ပုံ ၁၄၂
၅၂။	သာသနူပမာ လောကူပမာ ၁၄၄
၅၃။	နိဗ္ဗာန်ရတနာသည် အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ရှိပုံ ၁၄၄
၅၄။	(အနာဂတိနိဗ္ဗာန်၌ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဖြစ်ပုံ စသည်ကိုပြရာ) အဘိဓမ္မာဝတာရ သံဝဏ္ဏနာဋီကာ.... ၁၄၆
၅၅။	အပ္ပစ္စယအသင်္ခတနှင့် နိဗ္ဗာန်အပြား ၁၄၇
၅၆။	ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (လာ သဉ္ဇပါဒိသေသနှင့် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်) ၁၄၈
၅၇။	ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာပါဠိ ၁၄၉

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာအမှတ်
၅၇၈	ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ (အဆို သဥပါဒိသေသ၊ အနုပါဒိသေသ)	၁၅၂
၅၇၉	ပရိယာယ်အားဖြင့် နိဗ္ဗာန်အပြား	၁၅၃
၆၀၈	သာဓကပါဌ်တို့၏အနက်များ	၁၅၇
၆၁၈	အနာဂတ်ဟု စင်စစ်မဆိုထိုက်ပုံ	၁၆၃
၆၂၈	လိုအပ်သောအတ္ထယောဇနာပြုသင့်ပုံ	၁၆၄
၆၃၈	နိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာ၌ပင် ဖြစ်၏ ဟူသည်ကို ပြပုံ	၁၆၆
၆၄၈	ယောဓနနှင့်ထောင်မှူးဥပမာ	၁၆၈
၆၅၈	ရာဇဝတ်ကောင် ဥပမာ....	၁၆၈
၆၆၈	(လေဏ, တာဏ စသည်ကို) နေတ္တိအဋ္ဌကထာဖွင့်ပြပုံ	၁၆၉
၆၇၈	နိဗ္ဗာန်ပုဒ်ပြီး အမျိုးမျိုးအနက်ယောဇနာပုံ	၁၇၀
၆၈၈	ပါဠိနှင့် အဋ္ဌကထာ ဆန့်ကျင်သည်ဟု မမှတ်သင့်ပုံ	၁၇၂
၆၉၈	သိမ်မွေ့နူးညံ့သော နိဗ္ဗာန်ရတနာ	၁၇၂
၇၀၈	ဘုရားသျှင် စံတော်မူရာနိဗ္ဗာန် ယခုတိုင်ရှိမရှိ	၁၇၄
၇၁၈	(လေဏ, တာဏ စသည်ကိုပြရာ) နေတ္တိ အဋ္ဌကထာပါဌ်အနက်	၁၇၅
၇၂၈	နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ စံစားနေတော်မူကြပုံ	၁၇၈
၇၃၈	နိဗ္ဗာန်ရတနာကို ဥပမာအမျိုးမျိုးဖြင့် ပြပုံ	၁၇၉
၇၄၈	စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာအနက်	၁၈၁-၁၈၂
၇၅၈	သမုဒြာပင်လယ်စသည့်ဥပမာဖြင့် ရှင်းပြပုံ....	၁၈၃
၇၆၈	နိဗ္ဗာန်ဝိထိပုံ	၁၈၇
၇၇၈	နိဗ္ဗာန်ရွှေနန်းစံမြန်းရပုံ	၁၈၈
၇၈၈	အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်၏ လက္ခဏာသုံးပါးနှင့်ဌိရိပုံ	၁၉၂
၇၉၈	ခန္ဓာကွယ်ပျောက်မှဖြစ်ပေါ်လာသောနိဗ္ဗာန်	၁၉၃
၈၀၈	နိဗ္ဗာန်ရတနာကြီးကို ပတ္တမြားရတနာနှင့် နှိုင်းပြပုံ	၁၉၄
၈၁၈	သီတိဘာဝ မြေခြင်းနိဗ္ဗာန်သည် မအိုမသေ အမြဲတည်ပုံ	၁၉၆
၈၂၈	နိဗ္ဗာန်ရတနာပေါ်ပုံနှင့် နိဗ္ဗာန်အမျိုးမျိုး....	၂၀၀
၈၃၈	ပဋ္ဌာနသာရကျမ်းအလိုနိဗ္ဗာန်ကို စိစစ်ပြပုံ	၂၀၃
၈၄၈	(နိဗ္ဗာန်ရှိ, မရှိ စသည်ကိုပြရာ)ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာပါဌ်	၂၀၄
၈၅၈	ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၏ ရခဲစွာသော အနက်ယောဇနာ	၂၀၅

[၃]

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာန်တပီပနိကျမ်း

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာအမှတ်
၈၆။	သဠာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့် ညီလျော်သော အဓိပ္ပါယ်	၂၁၅
၈၇။	နေတ္တိဝိဘာဝနီအရ နိဗ္ဗာန်အဓိပ္ပါယ်	၂၁၆
၈၈။	နိဗ္ဗာန်မည်ပုံအကြောင်းအမျိုးမျိုး	၂၁၆
၈၉။	နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိကြောင်း ကြေးမုံမျက်နှာရိပ်တို့ဖြင့် ခွဲခြားပြပုံ	၂၁၈
၉၀။	ရုပ်နှင့်နိဗ္ဗာန်သမ္ပယုတ်မဖြစ်ကြောင်းခွဲခြားပြပုံ	၂၂၁
၉၁။	နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ရပုံအဓိပ္ပါယ်	၂၂၂
၉၂။	နိဗ္ဗာန်ရောက်ရပုံ	၂၂၉
၉၃။	ကထာဝတ္ထုပါဠိ၏ အလွန်ရခဲသော အနက်အဓိပ္ပါယ်	၂၃၄-၅
၉၄။	အဇာတံ-စသော ပါဠိ၏ အဓိပ္ပါယ်များ	၂၃၈
၉၅။	စိတ်-စသည်တို့၏ နိဗ္ဗာန်နှင့်ထူးခြားပုံ	၂၄၁
၉၆။	နိဗ္ဗာန်အကျဉ်းမှတ် သဘာဝအနက်များ	၂၄၃

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗာန်တိကထာ

၁။	(ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး ဘုရားရှင်တို့ စက္ခု စသည် ရှိ၊ မရှိ ကိုပြရာ) သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်အနက်	၂၄၅-၆
၂။	ကောသလမင်းကြီးအား ဘုရားသျှင်ဖြေတော်မူပုံ	၂၄၇
၃။	လျှောက်ထားဖြေဆိုချက်အဖွင့်အဋ္ဌကထာ	၂၄၉
၄။	၎င်းအဖွင့်ဋီကာ	၂၅၀
၅။	အနက်ယောဇနာနည်းနှင့် အဓိပ္ပါယ်ယူနည်းများ	၂၅၀
၆။	၎င်းအဋ္ဌကထာ၏ အလွန်ခက်သောအနက်	၂၅၆
၇။	အဋ္ဌကထာလာ ဝါရလေးချက် ရှင်းပြပုံ	၂၅၈
၈။	သဠာယတနသံယုတ်ဋီကာအနက်	၂၆၂
၉။	ဋီကာဆရာ့စကားလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်စသည် ပြပုံ	၂၆၃
၁၀။	(သေပြီးနောက် အဘယ်၌ဖြစ်သနည်း စသော အမေးကို ဖြေဆိုရာ) မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသပါဠိတော်	၂၆၅
၁၁။	၎င်းပါဠိတော်အနက်ယောဇနာပုံ	၂၆၈
၁၂။	အလွန်ခက်သော ဂမ္ဘီရတ္ထအဓိပ္ပါယ် ရှင်းပြပုံ	၂၇၄
၁၃။	မီးတောက်မီးလျှဉ်မာ၌ ရှင်းပြပုံ	၂၇၈
၁၄။	(အနုပါဒါဝိမုတ္တ-စသည်ကို ဖွင့်ပြရာ) မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ အဋ္ဌကထာဋီကာပါဠိအနက်	၂၇၉-၂၈၂

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာအမှတ်
၁၅။	ဂမ္ဘီရတ္ထနိဗ္ဗာန်စံပုဂ္ဂိုလ်၌ ဗျုပ္ပန္နိက္ခိယအဓိပ္ပါယ်စသည် ပြပုံ	၂၀၃
၁၆။	နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသူအား အဘာဝဟု မဆိုသင့်ပုံ	၂၀၆
၁၇။	(အရူပဘုံ၌ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားလျှင် ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တူပုံကိုပြရာ) ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဒီကာအနက်	၂၀၈
၁၈။	(ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် နိဗ္ဗာန်စံနေပုံ စသည်ကိုပြရာ) နေတ္တိ ပါဠိတော် ၎င်းအနက်	၂၀၉
၁၉။	နေတ္တိအဋ္ဌကထာပါဠိ ၎င်းအနက်	၂၉၁-၂
၂၀။	ပါဠိအဋ္ဌကထာစသော စကားရပ်များ ဆက်စပ်ပြပုံ	၂၉၃
၂၁။	ကထာဝတ္ထုလာစကားအရ ရှင်းပြပုံ	၂၉၆
၂၂။	ပါဠိတော်သွားထုတ်ပြသောပါဠိ	၂၉၉
၂၃။	ထိုအဓိပ္ပါယ်ဗျုပ္ပန္နိက္ခိယ	၃၀၀
၂၄။	အနုလောမပဉ္စကတ္တကို ပြပုံ	၃၀၀
၂၅။	ပဋိက္ကမစတုကတ္တကိုပြပုံ	၃၀၄
၂၆။	သေမင်းရှာမတွေ့သော နိဗ္ဗာန်ရွှေ့နန်း စံမြန်းသူများ	၃၀၈
၂၇။	(နိဗ္ဗာန်ရောက်ပြီးနောက်မရှိပြီလော့ မြဲနေသလော စသော အမေးကိုဖြေရာ) စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော် ၎င်းအနက်	၃၁၁-၃၁၃
၂၈။	အဓိပ္ပါယ် ရှင်းပြချက်	၃၁၅
၂၉။	(ရဟန္တာစုတေပြီးနောက် ပြတ်သွားသည်ဟူသော အယူ မမှန်ပုံကိုဟောပြရာ) ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်	၃၁၆
၃၀။	၎င်းပါဠိတော်ဂဏ္ဍိပဗ္ဗအနက်	၃၁၉
၃၁။	ရဟန္တာတို့ဖြစ်ရာဂတိ စသည် ပြပုံ	၃၂၁
၃၂။	ဘတ်ရှုသူတို့အား မှာထားပုံ	၃၂၆
၃၃။	နတ်ချမ်းသာနှင့် ခံစားသူဥပမာစသည်ဖြင့် ရှင်းပြပုံ	၃၂၇
၃၄။	အာစရိယ ဥပဒေသ ဆရာနည်း ညွှန်ပြပုံ	၃၃၀
၃၅။	နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လောကူပမာဖြင့် ပြပုံ....	၃၃၁
၃၆။	သာသနူပမာဖြင့် ပြပုံ	၃၃၁
၃၇။	သုခထက်ဥပေက္ခာဝေဒနာချမ်းသာပုံ	၃၃၁
၃၈။	ယထာဓမ္မဝိနိစ္ဆယကို အကျဉ်းပြပုံ	၃၃၆

အရည်စစ်ကောက်နုတ်ချက်

၁။	အလွန်ထူးဆန်း မှတ်သားဘွယ် နှစ်ဆယ် တချက်	၃၃၉
----	--	-----

[၁၁] ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာအမှတ်
	၆-မေတ္တာစာသီသ	
၁။	နိဂုံးချုပ်ငါးဌာနကိုပြပုံ 	၃၄၇
	ပဟေဠိများနှင့် နိဂုံးဆုတ်တောင်းခန်း	
၁။	သဒ္ဒပဟေဠိ ရှစ်မျိုး 	၃၅၁
၂။	အတ္ထပဟေဠိရှစ်မျိုး 	၃၅၂
၃။	သဒ္ဒတ္ထပဟေဠိ 	၃၅၄
၄။	ကိုးကားသောကျမ်းများ.... 	၃၇၀

မာတိကာ ပြီး၏။

ဂန္ထိရာဂန္ထိရာ မဟာနိဗ္ဗုတဒီပနိကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁-မဏောဓမ္မကဏ္ဍ

ပဌမတွဲ

- ၁။ နမတ္ထု မေ ဂန္ထိရာဂန္ထိရာဏဿ၊
- ပူဇတ္ထု မေ ဂန္ထိရာဂန္ထိရာဓမ္မဿ။
- ဇယတ္ထု မေ အန္တရာယာန္တရာယဿ၊
- ပူရတ္ထု မေ ဣစ္ဆိတာဣစ္ဆိတဿ။

၁။ ဂန္ထိရာဂန္ထိရာဏဿ၊ နက်နဲသောတရား နက်နဲသည်ထက် နက်နဲသော တရား ဟူသမျှကို တစမချန် သယမ္ဘူဉာဏ်ဖြင့် အမှန်သိတော်မူတတ်ထသော။ ဝါ၊ နက်နဲသော နိဗ္ဗာန် နက်နဲသည်ထက် နက်နဲသော ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို သိတော်မူတတ်ထသော။ ဝါ၊ နက်နဲသောဉာဏ် နက်နဲသည်ထက် နက်နဲသောဉာဏ် ရှိတော်မူထသော။ ဝါ၊ နက်နဲသောတရား ဟူသမျှကို နက်နက်ကြီး သိတော် မူပေထသော။ ဗုဒ္ဓဿ၊ မြတ်စွာဘုရားအား။ (ထည့်။) မေ၊ ဂန္ထိရဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၊ ဂန္ထိရာဂန္ထိရဖြစ်သော ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်အရာကို ဆိုဆုံးဖြတ်လတ္တံ့ သော အကျွန်ုပ်၏။ နမော၊ ရိုသေမြတ်နိုး ဦးနှိမ်ကျိုး၍ ရိုခိုးခြင်းသည်။ အတ္ထု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။ ဂန္ထိရာဂန္ထိရာဓမ္မဿ၊ နက်နဲသော လောကုတ္တရာတရားရှစ်ပါး နက်နဲသည်ထက် နက်နဲသော နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်အား။ ဝါ၊ နက်နဲသော နိဗ္ဗာန်သင် နက်နဲသည်ထက် နက်နဲသော ပရိနိဗ္ဗုတအကျင့်များအား။ မေ၊ နက်နဲသော နိဗ္ဗာန် အလွန်နက်နဲသော ပရိနိဗ္ဗုတအကျင့်များတို့၏ သဘော ခြင်းရာကို ဆိုဆုံးဖြတ်လတ္တံ့ သော အကျွန်ုပ်၏။ ပူဇော၊ ရိုသေကော်ရော် ပူဇော်

J

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ခြင်းသည်။ အတ္ထု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။ မေ၊ အလွန်နက်နဲသော ဉာဏ်ရှိတော်
 မူသောဘုရား၊ အလွန်နက်နဲသော တရားတော်များတို့ကို ရှိခိုးပူဇော်ရသော
 အကျွန်ုပ်၏။ အန္တရာယာန္တရာယဿ၊ အန္တရာယ် အန္တရာယ် ဟူသမျှကို။
 ဝါ၊ ကျမ်းမပြီးအောင် ပူလောင်နှောင်ရှက်တတ်သော အန္တရာယ်ကြီးငယ်
 အသွယ်သွယ်ကို။ ဇယော၊ အောင်ရခြင်းသည်။ အတ္ထု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။
 အဿ မေ၊ ထိုပူဇော်ထိုက်သော အရာဌာနကို ပူဇော်ရသဖြင့် အောင်သင့်သော
 အန္တရာယ် ဟူသမျှကို အောင်ရပြီးသော အကျွန်ုပ်အား။ ဣစ္ဆိတာဣစ္ဆိတဿ၊
 အလိုရှိအပ် တောင့်တအပ်သော လောကီအကျိုး၊ အလိုရှိအပ်သည်ထက် အလို
 ရှိအပ်သော လောကုတ္တရာတရားအကျိုးဖြင့်။ ဝါ၊ အလိုရှိအပ်သော ကျမ်းပြီးခြင်း
 အကျိုး၊ အလွန်အလိုရှိအပ်သော နိဗ္ဗာန်ရောက်ခြင်း ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရခြင်း
 အကျိုးဖြင့်။ ပူရော၊ ပြည့်ဖြိုးပြည့်စုံခြင်းသည်။ အတ္ထု၊ ကောင်းကောင်းကြီး
 ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ပူဇော်ခြင်းပဏာမအထူး

ယခုအခါ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအလုံး၌ လူရော ရှင်ပါ ဂန္ဓန္တရ အတန်အရာ
 ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်တကွ နိဗ္ဗာန်အရာ နိဗ္ဗာတအရာ နှစ်ပါးတို့၌ လွန်စွာ
 တွေဝေကြသဖြင့်—

“နိဗ္ဗာန် ဟူသည် စကားသာရှိ၍ အသားထင်ရှား မရှိ၊ နိဗ္ဗာန်
 ရောက်သူတို့လည်း ပျောက်၍ ပျောက်၍ အချည်းနှီး ရောက်၍ရောက်၍
 ကုန်သွားလေတော့သည်သာ”

ဟု လွန်စွာအပြောအဟောများကြသဖြင့် နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အထူး
 မသိနိုင်ကြသည်ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်ကို မြန်မြန်ကြီးရလိုသူ လူများ အလွန်ရှား
 ပါးရုံမျှမက—

“ယင်းသို့ အဘာဝ တစ္ဆ ရိတ္တ အဖြစ်သို့ ရောက်၍ သွားကြရသော
 နိဗ္ဗာန်ကို ငါတို့ မလိုချင်”

ဟု အတွင် ပြောကြားသော လူအချို့တို့အား၎င်း—

“နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ရုပ်၊ နာမ် ပျောက်ရုံမျှမက အလုံးစုံ
 အစဉ်သန္တာန် ပျောက်သဖြင့် ဥစ္ဆိန္န ဖြစ်၍ သွားလေတော့သည်”

ဟု ဥစ္ဆေဒဝါဒ မကင်း သို့လားသို့လား သံသယ မရှင်းနိုင်သူတို့အား၎င်း
 ဘနားချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုး ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်အခြင်းအရာ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့

အခြင်းအရာကို ပြဆိုသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၏ အလွန်ကွယ်ဝှက်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ နေရာတကျ ထုတ်ဖော်ပြရသဖြင့် ပရိယတ္တိသာသနာတော်အကျိုး၊ ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့၏ဂုဏ် အလုံးစုံကို အမှန်သိရသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် အားထုတ်ကြခြင်း ပဋိပတ္တိ သာသနာတော်အကျိုး၊ ယင်းသို့ အားထုတ်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ပေါများခြင်း ပဋိဝေဓသာသနာတော် အကျိုးငှါ အလွန်နက်နဲသော နိဗ္ဗာန်၊ အလွန်နက်နဲ သည်ထက် နက်နဲသော ပရိနိဗ္ဗုတနှစ်ပါးတို့ကို ဆိုဆုံးဖြတ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗုတဒီပနီ အမည်ရှိသော ကျမ်းကို ညွှန်းပြလိုရာ ယင်းနိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗုတပုဂ္ဂလတို့၏ ဂမ္ဘီရ၊ အစ္စရိယ၊ အဗ္ဗုတဓမ္မ၊ ဂုဏဝိသေသတို့ကို ယထာဘူတ သဘာဝအားဖြင့် ထောမနာပြု၍ ပူဇော်ခြင်းပဏာမဝိသေသကို ပြုပြန်ခြင်းငှါ “ဂမ္ဘီရံ ဂမ္ဘီရံ” စသော ဂါထာတို့ကို မြှက်ဆိုအံ့သတည်း။

၎င်းပဏာမ ဂါထာတို့ဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်၏ လက္ခဏာ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အခြင်းအရာကို လိုရင်းကျမ်းစာကိုယ်သို့ မရောက်မီကပင် အသင့်အလျော် နားလည်နှင့်ကြကုန်လတ္တံ့။

ဉာဏ်ဖြင့်သာ ခွဲဝေနိုင်ပုံ

သေယျထိဒိ—

- ၂။ ဂမ္ဘီရံဂမ္ဘီရံဌာနံ၊ ဂမ္ဘီရံဂမ္ဘီရံ ဌာနံ။
- ဂမ္ဘီရံဂမ္ဘီရံ ဌာနံ၊ ဂမ္ဘီရံ ဂမ္ဘီရံ ဌာနံ။

ကဗျာဒသမည်သော သက္ကတအလင်္ကာရ ကျမ်းကြီး^၁မှ လာသော အထပ်ထပ် ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် “အာဝုတ္တိ အလင်္ကာရ” လည်း မည်သော အစုံအစုံရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် “ယမကာလင်္ကာရ” လည်း မည်သော တဂါထာလုံး တပုံတည်း ပထမပါဒနှင့်တူစွာ သုံးကြိမ် ထပ်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် “တိပါဒါဘာသ” ဟူ၍လည်း အမည် ရသော လေးပါဒလုံး ယဂိုဏ်းချည်းဖုံးသောကြောင့် “ဝတ္ထုဂါထာ” လည်း မည်သော အလွန်ထူးဆန်းသော “ကာရိယအာဒေသ” တို့ဖြင့် ပြီးစေအပ်သောကြောင့် “ဖရုသာပဟေဠိအလင်္ကာရ” လည်း မည်သော လျှိုဝှက်သောပုဒ်အနက်တို့ဖြင့် ပြုမ်းသောကြောင့် “ပဒတ္ထဂဠာလင်္ကာရ” စသည်လည်း မည်သောဂါထာ။

၁။ ကာဗျာဒသ အလင်္ကာကျမ်းကား မဟာကဝိသီရိဒဏ္ဍိဆရာ စီရင်သည့် ကျမ်းဖြစ်သည်။

အနက်ကား—

၂။ ဂမ္ဘီရံဂမ္ဘီရံ၊ လွန်စွာနက်သော။ ဝါ၊ နက်သည်ဖြစ်၍။ (ဟေတုမန္တဝိသေ-
သန။) အဋ္ဌာနံ၊ ကဝိလူသာမန်တို့၏ အရာမဟုတ်သော။ (သမ္မုန်ကို
ဝှက်သောကြောင့် ဂဠာလင်္ကာရခြောက်ပါးတို့တွင် သမ္မုန္တဂဠာလင်္ကာရ။)
ဂမ္ဘီရံဂမ္ဘီရံဋ္ဌာနံ၊ ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရဋ္ဌာန ဟူသမျှကို။ ဂမ္ဘီရံ၊ ဉာဏ်ရှိသူတို့သာ ဖောက်ခွဲ
နိုင်၏။ ဝါ၊ ဉာဏ်ဖြင့်သာ ခွဲဝေနိုင်၏။ ဝါ၊ ဉာဏ်ရှိသူတို့သာ ဉာဏ်ဖြင့်သာ
ဝေဖန်နိုင်၏။ အဋ္ဌာနံ၊ ကြီးကဲလွန်မင်းသော အရာဋ္ဌာနဟူသမျှသည်။ အဋ္ဌာနံ၊
သေးသိမ်သော သူတို့အရာမဟုတ်နိုင်။ ဂမ္ဘီရံ၊ နက်နသော ဉာဏ်ရှိသူတို့ ခွဲဝေ၍
ထားခဲ့အပ်သော။ ဝါ၊ ထားအပ်သောကြောင့်။ ဂမ္ဘီရံဂမ္ဘီရံဋ္ဌာနံ၊ လွန်စွာနက်န
သော အရာဟူသမျှကို။ အဂမ္ဘီရံ၊ ဉာဏ်မရှိသူ ဉာဏ်နည်းသူတို့ မဖောက်ခွဲနိုင်။
ဂမ္ဘီရံ၊ ကြီးကျယ်သော ဉာဏ်ရှိသူတို့သာ ဖောက်ခွဲနိုင်၏။

ဂမ္ဘီရံ-ပုဒ်ပြီး အနက်အဓိပ္ပါယ်

ဂံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ၊ တမေတေသံ အတ္ထိတိ ဂါ။ တေဟေဝ ဘိန္ဒိတဗ္ဗံ၊ နာညေဟိတိ
ဂမ္ဘီရံ။ ဂေ ဝါ ဉာဏေန ဘိန္ဒိတဗ္ဗံ၊ ဂေဟိယေဝ ဝါ ဂေနေဝ ဘိန္ဒိတဗ္ဗန္တိ ဂမ္ဘီရံ။
ပဉ္စမ၊ ဆဋ္ဌဂမ္ဘီရ-ဘို့ ဝစနတ္ထ။

ဒုတိယဂမ္ဘီရံဋ္ဌာနံ-ကို ဂမ္ဘီရံ-အဋ္ဌာနံပုဒ်ဖြတ်။ ဌ-ဗျည်းနှောင်းရာ၌ အ-ကိုချေ။
ပဌမဂမ္ဘီရတစ်မှာ အတိရေကတ္ထ။ နိဂ္ဂဟိတိလာ။ တတိယ၊ စတုတ္ထတို့မှာ ဝိစ္စာ။
ပဉ္စမ၊ ဆဋ္ဌတို့မှာ ဂံ-သဒ္ဓါပ-ပဒ ဘိဒိဓာတ်။ ဒ-ကိုရ-ပြု။

“ဉာဏ်ရှိသူတို့သာ၊ ဉာဏ်ဖြင့်သာ ဉာဏ်ရှိသူတို့ဉာဏ်ဖြင့်သာ။”

ဤသို့ တချက်တည်း၌ အနက်များစွာ ထွက်သောကြောင့် “အဓိကိဿရ
ဝစနေ” ကဲ့သို့ ပဒိပနည်း။ “အဋ္ဌာနံ၊ ကြီးကဲလွန်မင်းသော အရာဋ္ဌာန”
ဟူရာ၌ အ-ကား ဝုစ္စတ္ထ။ “အဋ္ဌာနံ၊ သေးသိမ်သောသူတို့ အရာမဟုတ်” ဟူရာ၌
အ-ကား အပုကတ္တနှင့်တကွ ပဋိသေဓတ္တနှစ်ချက် ထွက်ရကား တန္တနည်း။

နောက်ဆုံး ဂမ္ဘီရံ-၌ ဝိစ္စတ္ထတချက်၊ အဂမ္ဘီရံအဂမ္ဘီရံ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ပြန်၍
နှစ်ချက်။ ဤသို့ဂမ္ဘီရံနှစ်ချက်ကို လေးချက်ရအောင် ထားအပ်သော ဘိန္ဒာဘိန္ဒ
ပဒတ္ထသိလေသနည်း။

ဤဂါထာဖြင့် အတုလဂမ္ဘီရဉာဏ်တော်သခင် ဘုရားသျှင် ဟောကြား
ထားတော်မူခဲ့သော ဂမ္ဘီရဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်တိ၊ ထိနိဗ္ဗာန်တိသို့ ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏
ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကို ပညာရှိသာမန်တို့ မဝေဖန်နိုင် ဟူသော အနက်ကို

၁-ပဏာမကဏ္ဍ

ပြသတည်း။ ထိုသို့ ပြသဖြင့်လည်း အထက်၌ နိဗ္ဗုတိ၊ နိဗ္ဗုတ-နှစ်ပါးတို့၏ အခြင်းအရာများကို ရေးသားဆုံးဖြတ်လိုသည်ဖြစ်၍ မဆုံးဖြတ်မီ ရှေးအဘိုး၌ ဂန္ဓာရမ္မ သုံးမျိုးတို့တွင် ဝတ္ထုပုဗ္ဗက၊ ထောမနာပုဗ္ဗက ဂန္ဓာရမ္မ အကျိုးငှါ နိဗ္ဗုတိဌာန၊ နိဗ္ဗုတပုဂ္ဂလတို့၏ အတိဂမ္ဘီရဂုဏ်ကို နေယျတ္ထအားဖြင့် ထောမနာ ပြုအပ်သတည်း။

ဂမ္ဘီယျ—ဂမ္ဘီရတာ-ဟု သဒ္ဒတ္ထမုတ္တာဝဇ္ဇိ ကျမ်းလာသည်အတိုင်း ဂမ္ဘီရ-ဟု ဤကာရန္တနှင့် လိုသော်လည်း ယမကာလင်္ကာရအကျိုး၊ ဝတ္တဂါထာ ဆန္ဒာနုရက္ခန အကျိုးငှါ ဂမ္ဘီရံ-ဟု ဣကာရန္တ-ဖြင့် ဆိုသတည်း။

၃။ ဇာတံဇာတမ္ပိ အဘူတံ၊ ဘူတံဘူတမ္ပိ နောကတံ။
ကတံကတံပျသခါတံ၊ သခံတံ သခံတံ ခတံ။

ဤဂါထာကား လေးပါဒလုံး-အစအစ၌ ယမကဖြစ်၍ စတုပုဒအာဒိယမက လည်းမည်သော ဝတ္ထုတပါးမခြားဘဲ ယမကဖြစ်သောကြောင့် အဗျပေတ ယမကလည်း မည်သော လေးပါဒလုံး ယမကချင်းမတူ တပုံစီ သွားသော ကြောင့် အနေကရူပယမကလည်း မည်သော ရှေ့ပါဒအဆုံးနှင့် နောက်ပါဒအစ တို့၏ ထပ်ခါထပ်ခါ ဆက်၍ဆက်၍ သွားသဖြင့် သန္တုအလင်္ကာရ ဟူ၍ ဒဏ္ဍိ ကျမ်းကြီး၌ မိန့်ဆိုအပ်သော မြန်မာဘာသာအားဖြင့် မြင်းဇက်ခွအမည်ရသော အလွန်လျှိုဝှက် နက်နဲသော ပဒတ္တရှိသည်ဖြစ်၍ အတ္တဂုဏ္ဍာလင်္ကာရ လည်းမည် သော ယ၊ ဇ၊ ယ၊ ဇ-ဂိုဏ်းတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သောကြောင့် ပထျာ လည်းမည်သော နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးမွမ်းသောအရာ ဟု ထင်ရှား သိသာလောက်သော ပုဒ်ဝါကျမပါဘဲလျက် နိဗ္ဗာန်အရာကိုရည်၍ ဝှက်ဆိုအပ်သောကြောင့် ပုဒ်အနက် ရွှေအစွန်း နောက်အစွန်း နှစ်ပါးစုံအားဖြင့် ကွယ်ဝှက်သည်ဖြစ်၍ ဥဘယစ္ဆန္တ ပဟေဠိ မည်သော ဂါထာတည်း။

အနက်ကား—

၃။ အဇာတံပိ၊ မဖြစ်ပါလျက်လည်း။ ဇာတံ၊ ဖြစ်၍နေထသော။ ဇာတမ္ပိ၊ ဖြစ်ပါလျက်လည်း။ အဇာတံ၊ ဖြစ်သည် မမည်ထသော။ (သဘောအားဖြင့်သာ ဖြစ်၍ ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ်သည်ကို ရည်သည်။) ဇာတံဇာတံ၊ ပကတိဖြစ်ဖြစ် သမျှ ဇာတတရားမျိုးတို့ထက် လွန်စွာ ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်နေထသော။ (ဇာတာနံ ဇာတန္တိ ဇာတံဇာတံ-ဝစနတ္ထပြု။ နိဂ္ဂဟိတံလော။) အဘူတံ၊ တရံ တဆစ် မဖြစ်ဘူးသေးဘဲလျက်။ ဘူတံ၊ ခွင့်ကြီးသာသဖြင့် တခါတည်းသာဖြစ်၍ အမြဲတည်နေထသော။ ဘူတံဘူတမ္ပိ၊ အလွန်ထင်ရှားရှိပါလျက်လည်း။ အဘူတံ၊

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်ဗျာတိပနိကျမ်း

မထင်ရှားသကဲ့သို့။ ဘူတံ၊ ဖြစ်၍နေရကား။ အဘူတံ၊ သင်္ခတတရားတို့ ဖြစ်ပုံနှင့် မတူ အမှုကွဲပြား အထူးအားဖြင့် ဖြစ်၍နေထသော။ (အ-ကာရ ဝိရုဒ္ဓတ္ထ။) အဘူတံ၊ ဥပါဒ်အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းမှ ကင်းထသော။ (ဝိရဟတ္ထ။ ဘိန္နာဘိန္နပဒတ္ထ- သိလေသနည်း။) နောကတံပိ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်နိုင်စကောင်းသည့် အရာမဟုတ်သော်လည်း။ နော၊ အကတံ၊ အကြောင်းတရားတို့သည် မပြုပြင် အပ်ဘဲ အလိုလိုဖြစ်လာသည်လည်း မဟုတ်ထသော။ (ဘိန္နာဘိန္နပဒတ္ထသိလေသ နည်း။) ကတံပိ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်အပ်သည်ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း။ အကတံ၊ ပြုအပ်ရာ မရောက်ထသော။ (အ-ကား ပဋိသေဓတ္ထ။) ဝါ၊ ပကတိ ပြုပြင်အပ်သော တရားတို့ထက် လွန်လွန်ကဲကဲ ပြုနိုင်မှသာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင် ထသော။ (အ-ကာရ ဝုဇ္ဈတ္ထ။) အသင်္ခတံ-အသင်္ခတံ၊ ဟေတုပစ္စယ အကြောင်းဝေး အကြောင်းနီး ဟူသမျှတို့သည် တကွရောက်၍ မပြုပြင်နိုင်ထသော။ သင်္ခတံ- သင်္ခတံ၊ သင်္ခတမ္ပန် ဒုက္ခရုံသည့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ဟူသမျှကို။ ခတံ၊ တူးဖြိုဖျက်ဆီး နိုင်သော တရားထူး တရားမြတ် ဖြစ်ထသော။ အသင်္ခတံ၊ သင်္ခတတရားတို့ထက် ကြီးကဲလွှမ်းမိုးဖြစ်၍ နေထသော။ တံ အသင်္ခတံ၊ ထိုအသင်္ခတဓာတ် ကိုယ်တော် မြတ်ကို။ အသင်္ခတံ၊ ဘယ်သူတစ်စုံတယောက် မပြုပြင်နိုင်။

သင်္ခတ-ပုဒ်ပြီး အဓိပ္ပါယ်

သင်္ခတံ-၌ ပကတိသင်္ခတအတိုင်း တချက်၊ အသင်္ခတံ-ပုဒ်ဖြတ်၍ တချက်၊ တံအသင်္ခတံ-ဟု တချက်၊ အသင်္ခတံ-ဟု တချက်အားဖြင့် လေးချက်ရ ထားအပ် သော ဘိန္နာဘိန္နပဒတ္ထ သိလေသာလင်္ကာရနည်းတည်း။

ဤဂါထာကား “အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ အဘူတံ” စသည်ဖြင့် အထက်၌ ထုတ်ဆိုလတ္တံ့ သော ဥဒါန်းပါဠိတော်ကို မိုးသည်။ ဤဂါထာဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်တိ ဂုဏ်ကို ဝိသေသ ထောမနာ ပြုအပ်သတည်း။ ဤအနက်တို့၏ အထောက် သာဓကတို့ကား အထက် လိုရင်းဆောက်သည့်အခါ လာလတ္တံ့ ။

- ၄။ အစ္ဆေရံဝတ နိဗ္ဗာတေ၊ ဒွိဂူနံပိ အနာဘဝံ။
နာမေဒိနိ အနာနာပံ၊ နာတေဇနိ အနာဝတံ။
- ၅။ အနာကာသံ န ဒွါနဉ္စံ၊ နာကိဉ္စညံပိ နေတရံ။
နာသညံ အပတိဋ္ဌမ္ပိ၊ တံတိဋ္ဌာနံ သုတိဋ္ဌနံ။

၄။ နိဗ္ဗာတေ၊ အိုဘေးတကာရှင်း၊ ရန်တကာကွင်းရသော အသျှင်နိဗ္ဗာန်။ ဝတ-ဝတ၊ အသျှင်နိဗ္ဗာန်၏။ ရံဝ-ဝရံ၊ မြတ်လှစွာသော။ ရံ-ရံသိ၊ အရောင်တော် သည်ကား။ အစ္ဆေရံ ဝတ၊ အံ့ဩဘွယ်ကြီးပါတကား။ ဘဝံ၊ အသျှင်နိဗ္ဗာန်သည်။

ဒွိဂ္ဂနိပိ၊ ရောင်ပေါင်းရှက်စပ် ဂ္ဂနစ်ရပ်တို့၏လည်း။ ဝါ၊ ဥဏှဂ္ဂ သီတဂ္ဂ နှစ်ပါး တို့၏လည်း။ အနာဘဝံ၊ အရောင်ရှိသည် မဟုတ်ပါဘဲလျက်။ (အ-ကာရ ပဋိသေဓတ္ထ။) အနာဘဝံ၊ အရောင်ရှိသည်နှင့် တူ၍ နေတော်မူ၏။ (အ-ကာရ သဒိသတ္ထ။) ဝါ၊ နေရောင်၊ လရောင်ရှိသည်ထက်ပင် ဝင်းဝင်းပြောင်၍ နေ၏။ (အ-ကာရ ဝုဇုတ္ထ။)

ပိုးမြည်မှုူးရောင်သည် နေရောင်၊ လရောင်တိုင်း၌ မဝင်မသန်းနိုင်သကဲ့သို့ နေရောင်၊ လရောင်တို့သည်လည်း အသျှင်နိဗ္ဗာန်ရောင်တိုင်း၌ မဝင်မသန်းနိုင်ပေ ဟူလို။

“ဒွေ ဂါဝေါ ရံသီ တေသန္တိ ဒွိဂ္ဂ”။ နေ၌ ပူရောင်၊ လ၌ ဧရောင်ရှိသည် ကို ရည်သတည်း။ “ဒွိတိပတ္တာ ဘိက္ခု” ကဲ့သို့ ပစ္စေက ယထာရဟနည်း။ အနာဘဝံ-အနက်နှစ်နည်းတွင် ရွှေနည်း၌ အ-ကာရမှာ သဒိသတ္ထ၊ နောက်နည်း၌ ဝုဇုတ္ထ၊ သိလေသနည်း။ သိလေသနည်း ဟူသော်ကား အနက်များစွာ ဆက်ဆံသော ပုဒ်၌ အနက်တခုကို ထုတ်ဆိုခိုက် အနက်တခု စေးကပ်၍ လိုက်သည်ကို ပြသောနည်းတည်း။ ။အလင်္ကာဋီကာသစ်။

အစ္စေရံ ဝတ-၌ ဝတ-ကို တဝ၊ ရံဝ-ကို ဝရံ-ဟု ပြန်သည်မှာ ပဋိလောမက္ခရနည်း။ ရံ-ကို ရံသိ-ဖွင့်သည်မှာ အာဒိသကေတ နည်းတည်း။ ဝဇီရတ္ထသင်္ဂဟ ကျမ်းလာ ၎င်း အစ္စေရံဝတ-ပုဒ်တခုထဲ၌ “တဝ ဝရံရံသိအစ္စေရံဝတ”ဟု အစိတ်အပေါင်း ပုဒ်များစွာ ရအောင် ထားရကား ဘိန္နသတ္တိသမဝေတ နည်း။ “အာဘာ တေဿ အတ္တိတိ အာဘဝံ။ န အာဘဝံ အနာဘဝံ” ဝစနတ္ထပြု။

နိဗ္ဗုတေ၊ အိုဘေးကို ကြောက်တတ်လှသူ ပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပုန်းအောင်းခိုနေရာ ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ပြည်တော်မြတ်။ ဘဝံ၊ အသျှင်နိဗ္ဗာန်ပြည်တော်မြတ်သည်။ အမေဒိနီ၊ ပြည်ရွာတပါး မြို့တခြားတို့ကဲ့သို့ မြေလည်း မဟုတ် မြေလည်း မရှိပါဘဲလျက်။ အမေဒိနီ၊ ပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တည်ရာဌာန ဖြစ်သဖြင့် မြေ-မြေရှိသည်ထက်ပင် ကြီးကဲလွန်မင်းစွာ တည်ရာဖြစ်၍ နေတော်မူ၏။ အနာနာပံ၊ ရေလည်းမဟုတ် ရေလည်း မရှိပါဘဲလျက်ပင်။ အနာနာပံ၊ တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့ကို တပေါင်းတည်း ငြိမ်းစေနိုင်သည် ဖြစ်၍ ရေမဟုတ် ရေမရှိသည်လည်း မမည်။ နာတေဇနီ၊ မီးလည်း မဟုတ် မီးလည်း မရှိပါဘဲလျက်။ နာတေဇနီ၊ တရားရှစ်ဖြာ ရေတဏှာကို လွန်စွာ ကုန်ခန်းစေနိုင်သဖြင့် မီးမဟုတ် မီးမရှိသည်လည်း မမည်။ အနာဝတံ-အနာဝါတံ၊ အခြားသော ဘုံတည်ရာ အရပ်များကဲ့သို့ လေပင် မရှိသော်လည်း။ အနာဝတံ-အနာဝါတံ၊ ခန္ဓာအိမ်ဟောင်း ကိလေသာ သစ်ပင်ယောင်းတို့ကို တပေါင်းတည်းပျက်အောင် တိုက်ဖျက်နိုင်သည်ဖြစ်၍ လေမရှိသည်လည်း မမည်။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

အမေဒိနီ-စသောပုဂံပြုံး-အဓိပ္ပါယ်

“န မေဒိနီ အမေဒိနီ။ နတ္ထိ မေဒိနီ တေဿာတိ အမေဒိနီ။ အမေဒိနီ စ အမေဒိနီ စာတိ အမေဒိနီ”။ ကေသေသနည်း။ ရွှေ အမေဒိနီ-ဘို့။ “မေဒိနီ တေဿ အတ္ထိတိ မေဒိနီ။ မေဒိနီတော ဝုဗ္ဗတရံ အမေဒိနီ”။ နောက်ဘို့။ “န အာပေါ အနာပေါ။ နတ္ထိ အာပေါ တေဿာတိ အနာပေါ။ အနာပေါ စ အနာပေါ စ အနာပေါ။ အနာပေါယေဝ အနာနာပေါ။ တံ အနာနာပံ” ရွှေ အနာနာပ-ဘို့။ “န အနာပေါ အနာနာပေါ”။ နောက်ဘို့။ ရွှေ အနာနာပ-ဝယ် အ-ကာရ-တဗ္ဗာဝတ္ထ။ နောက် အနာနာပ-ဝယ် အ-ကာရ ပဋိသေတ္ထေ။ ၎င်း အနာနာပံ-တပုဒ်တည်းလျက် နှစ်ချက်ထပ်၍ အနက်နှစ်မျိုး တဝါကျတည်း ပေးရာ၌ ဘိန္နသတ္တိသမဝေတ နည်း။

နာတေဇနီ-၏ အနက်နှစ်ချက်တွင်လည်း မီးမဟုတ်ဟူရာ၌ “တေဇနီယေဝ အတေဇနီ၊ န အတေဇနီ နာတေဇနီ” ။ မီးမရှိ ဟူရာ၌ “တေဇနီယေဝ အတေဇနီ။ န အတေဇနီ အဿာတိ နာတေဇနီ” ။ မီးလည်း မဟုတ် မီးလည်းမရှိ ဟူရာ၌ ကေသိသိ။ အနဝဇ္ဇ အနမတဂ္ဂ၊ ပုဒ်တို့ဝယ် အဝဇ္ဇ အမတ-ဟူသော နောက်ပုဒ်တို့ကဲ့သို့ နာတေဇနီ-ပုဒ်ဝယ် အတေဇနီ-ဟူသော နောက်ပုဒ်၌ အ-အက္ခရာမှ တဗ္ဗာဝတ္ထ။ ရွှေနည်းဘို့။ နောက်နည်း၌ကား အ-ကာရ ပဋိသေတ္ထေ။ နာတေဇနီ-တချက်တည်းလျက် နှစ်ချက်ရသည်ကား ဘိန္နသတ္တိ။ အနာဝါတံ-ပုဒ်အနက်နှစ်ချက်တွင်လည်း ရွှေအနက်၌ အဝါတ-ဝယ် အ-ကာရ ကား တဗ္ဗော။ နောက်၌ ပဋိသေဓ။

၅။ နိဗ္ဗာတေ- အို မြေဓာတ် ရေဓာတ် ဓာတ်လေးရပ် မရှိပါဘဲလျက် ဓာတ်လေးရပ် ရှိသည်ထက်ပင် ပရိနိဗ္ဗာတအသျှင်တို့၏ စင်စစ်ပုန်းအောင်းရာ ဖြစ်တော်မူပေသော နိဗ္ဗာန်သာခေါင် ဘေးမဲ့တောင်။ ဘဝံ၊ အသျှင်နိဗ္ဗာန်သာခေါင် ဘေးမဲ့တောင်တော်မြတ်သည်။ အနာကာသံ၊ အခြားသော ဘုံတည်ရာဌာန ပဗ္ဗတများကဲ့သို့ ကောင်းကင်လည်းမဟုတ် ကောင်းကင်လည်း မရှိပါဘဲလျက်။ အနာကာသံ၊ အဘယ်တစိုးတစိ ဘေးမထိနိုင်ရာ ဖြစ်၍ အဇဋ္ဌာကာသ ကေဇင်း ကင်ဝနှင့်အတူ ဖြစ်တော်မူပေ၏။ (ရွှေ၌ အ-ကာရ ကား ပဋိသေတ္ထေ။ နောက်၌ သဒိသတ္ထ။) နိဗ္ဗာတေ၊ အို မြေ၊ ဓရ၊ လေ၊ မီးလည်းမထင် မိုးကောင်းကင်လည်း မဟုတ်ပါဘဲလျက် ဘေးကို ကြောက်တတ်လှသူ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြူတို့၏ စင်စစ်ပျော်စံ နေရာဖြစ်တော်မူသော နိဗ္ဗာန်ရွှေ့နန်း အံ့မခန်း။ တုဝံ၊ အလွန်ထူးဆန်း အံ့မခန်းသည့် အသျှင်နိဗ္ဗာန် ရွှေမြို့နန်းသည်။ နဒ္ဒါနဠ၊ အာနန္ဒနှစ်ရပ် ဘုံ

၁-ပဏာမအဋ္ဌ



နှစ်ထပ်လည်း မဟုတ်ပါဘဲလျက်။ ဒွါနဉ္စံ၊ အခြားသော ဘုံတည်ရာများကဲ့သို့ နှစ်ပါးသောအဘို့တို့ဖြင့် အဆုံးမထင်ဖြစ်၍ နေတော်မူပေ၏။

ဥပါဒ် ဘင် အစွန်းမရှိသည်ကိုယူ၊ နဒွါနဉ္စံ-ပုဒ်တခုတည်း၌ နဒွါနဉ္စံ၊ ဒွါနဉ္စံ-ဟု နှစ်ချက် ထားရသည်ကား ဘိန္နသတ္တိသမဝေတ။ “ဒေ အာနဉ္စာနိ ဒွါနဉ္စံ” ။ ရွှေဘို။ “နတ္ထိ အန္တော တေဿာတိ အနန္တံ။ ဒွိဟိ အနန္တံ ဒွါနန္တံ၊ ဒွါနန္တမေဝ ဒွါနဉ္စံ။ ဣပစ္စယော။ သွတ္တော” ။ နောက်ဘို့။

နိဗ္ဗုတော အို အခြားသော ဘုံမြို့ရွာများကဲ့သို့ ဓာတ်လေးပါးလည်းမထင် မိုးကောင်းကင်လည်း မဟုတ်ရ၊ အာနဉ္စဘုံနှစ်မျိုးမှလည်း အလွတ်ဖြစ်လျက် ဝေနေယျတို့၏ ပုန်းအောင်းခိုနေရာ မဟုတ်သည် မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ပြည်ကျော် အစမထင် ဆုံးမမြင်သည့် ရွှေမြို့တော်။ တုဝံ၊ အသျှင်နိဗ္ဗာန်ပြည်သီး မြို့တော် ကြီးသည်။ နာကိဉ္စညံ၊ အာကိဉ္စည ဘုံဌာနလည်း မဟုတ်ပါဘဲလျက်။ အာကိဉ္စညံ၊ အာကိဉ္စညလည်းဖြစ်၍ နေတော်မူခဲ့၏။ တနည်း- နာကိဉ္စညံ၊ အာကိဉ္စညဘုံဌာန လည်း မဟုတ်ပေသည်ဖြစ်၍။ အာကိဉ္စညံ-အာကိဉ္စနံ၊ အဘယ် တစုံတရာ ဘေး တွက်တာဖြင့် ကြောင့်ကြစရာမရှိ ဖြစ်တော်မူပေ၏။

နာကိဉ္စညံ-တပုဒ်တည်းလျက် “ နာကိဉ္စညံ အာကိဉ္စညံ” နှစ်ချက်ရ။ ဘိန္နသတ္တိ။

နိဗ္ဗုတော အို ဓာတ်လေးပါးရှိရာ ကာမ ရူပ ဘုံဌာနတို့၌လည်း မဝင် အောက်အရူပဘုံခွင်တွင်လည်း မသွင်းရ၊ ပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ စံနေရာလည်း ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ရွှေထီး ပြည်တော်ကြီး။ တုဝံ၊ အသျှင်နိဗ္ဗာန်ပြည်တော်ကြီး သည်။ နေတရံ၊ အောက်အရူပသုံးဘုံတို့မှ တပါးသော အရူပဘုံလည်း မဟုတ်ပါ ဘဲလျက်။ ဝါ၊ ဣတရလည်း မဟုတ်ပါဘဲလျက်။ ဣတရံ၊ ဣတရဖြစ်၍ နေတော် မူ၏။ တနည်း- နေတရံ၊ နေဝသညာ နာသညာယတန ဘုံဌာနလည်း မဟုတ်ပါ ဘဲလျက်။ ဣတရံ၊ ဆိုခဲ့ပြီးအပ် အရပ်ရပ်သော ဘုံတို့မှလည်း တပါးဖြစ်၍ နေ တော်မူပေ၏။

နိဗ္ဗုတော၊ အို ကာမရူပ အရူပတွင် ဘက်မဝင်သည့် အသျှင်နိဗ္ဗု ရွှေပြည်တော် မြတ်။ တုဝံ၊ အသျှင်နိဗ္ဗုပြည်တော်မြတ်သည်။ နာသညံ၊ အသညသတ္တ ဘုံဌာန လည်း မဟုတ်ပါဘဲလျက်။ အသညံ၊ သညာထူးထွေ နာမ်တရားလည်း မရှိပေ သည်ဖြစ်၍။ နာသညံ။ ဘေးကိုကြောက်သူ တကဲ့လူတို့ မနှစ်သက်ရာလည်း မဟုတ်ပေ။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တပဒ်နိကျမ်း

“သဉ္ဇာနိတဗ္ဗံ တောသေတဗ္ဗံ ဧတ္တာတိ သည်။ န သည် အသည်။ န အသည် နာသည်” ဝစနတ္ထပြု။ နောက်အနက်ဘို့။ ဉာ-ဥတ္တိမရဏေ တောသေ” ဟု လာ သည်ကိုရှု။ ဘိန္နသတ္တိ။

နိဗ္ဗာတေ၊ အို ဘုံသုံးပါး၏ ပြင်ဘက် ဘုံသုံးပါးကိုလွှမ်း၍ တက်တော်မူသော နိဗ္ဗာန်ပြည်ကြီး ရွှေနန်းတီး။ ဘဝံ၊ အသျှင် သူမတူတန် သူ့ကိုလွန်သော နိဗ္ဗာ ပြည်တော်မြတ်သည်။ အပတိဋ္ဌမ္ပိ၊ အခြားပြည်ရွာ မြို့များစွာတို့ကဲ့သို့ မြေပေါ်၊ ရေပေါ်၊ ကောင်းကင်ပေါ်၌ပင် မတည်သော်လည်း။ တံတိဋ္ဌာနံ၊ နိဗ္ဗာန် ပြည်ကျော် အသျှင်မြတ်၌ ပျော်တော်မှုကြကုန်သော ပရိနိဗ္ဗာတသခင် အသျှင် ကောင်းတို့၏။ သုတိဋ္ဌာနံ၊ အဘယ်ဘေးဘျမ်း ဘယ်လေကြမ်းတို့ မတိုက်လွှမ်းနိုင် အလွန်ခိုင်ခံ့စွာ တည်နေရာဖြစ်တော်မူပေ၏။

တံတိဋ္ဌာန-ပုဒ်ပြီးအဓိပ္ပါယ်

တံတိဋ္ဌာနံ-၌ တုမု-သဒ္ဒါကို သမာသ်၏ အလယ်တွင် တံ-ပြုသည်။ “တံလေ- ဏာ မံလေဏာ” တို့ကဲ့သို့တည်း။

“တယိ တိဋ္ဌန္တိတိ တံတိဋ္ဌာ။ တေသံ” သဒ္ဒနိတိ။ ကျေစေ။

ဤဂါထာတို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်၏ အတိဂမ္ဘီရ၊ အတိဝိစိတြ၊ အဗ္ဗုတဓမ္မ၊ ဂုဏ်ကိုပြ သတည်း။ ၎င်းဂါထာကိုလည်း “အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ တဒါယတနံ ယတ္ထ နေဝ ပထဝီ၊ န အာပေါ၊ န ဖေဇော၊ န ဝါယော၊ န အာကာသာနဉ္စာယတနံ” စသော အထက်၌ ထုတ်ဆောင်ရေးသားလတ္တံ့သော ဥဒါန်းပါဠိတော်ကို မှီ၍ ဆို သတည်း။

ယင်းသို့ ဆိုရသဖြင့်လည်း အထက်၌ ၎င်းပါဠိတော်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ် ကို ဆိုဆုံးဖြတ်သည့်အခါ သောတုဇနတို့ နားလည်လွယ်စေခြင်းအကျိုး ရှိသည် လည်း ဖြစ်သတည်း။

၆။ အဗ္ဗုတံဝတ နိဗ္ဗာတေ၊ ဘူတေဘူတေ ဝိနာသိယ။
ဘူတေ ဘူတေ အနုစ္စိန္နော၊ ဘူတေ ဘူတေ သုသောချိကော။

၇။ နိဗ္ဗာတေ နိဗ္ဗာတေ ဘူတေ၊ ဘူတေ ဘူတေ ဘဝါဘဝေ။
ဘဝောဝေဝိနာသေန္တော၊ ဝိနာသေန္တော သုသောချဒေါ။

၆။ နိဗ္ဗာတေ၊ ဘေးမျိုးရှောင်တိမ်း ရန်မျိုးငြိမ်းရာ ဖြစ်သောကြောင့်။ နိဗ္ဗာတေ၊ နိဗ္ဗာတိ အမည်ရသော။ နိဗ္ဗာတေ၊ အို ငြိမ်းခြင်းသဘော ဟူသော အသျှင်နိဗ္ဗာန်။ တုဝံ၊ အသျှင်နိဗ္ဗာန်သည်။ အဗ္ဗုတံ ဝတ၊ အံ့လောက်လှပေစွ

တကား။ ဘဝံ အသျှင်နိဗ္ဗာန်သည်။ နိဗ္ဗာတေ နိဗ္ဗာန်စံသွားကြကုန်သော။
 (နိဗ္ဗာတေ တပုဒ်တည်းလျက် လေးချက်ရ သိလေသနည်း။ ပကတိပုဒ်ရင်းမှာ
 နိဗ္ဗာတိ-ဟု ဥရုဿနှင့်လိုသည်။ မုတ္တာဝဋ္ဋိကျမ်း၊ အဘိဓာန်ဋီကာတို့ကိုရှု။
 ထိုသို့ ဥ-ရုဿနှင့်လိုသော်လည်း အချို့အရာဝယ် ဆန္ဒာနုရက္ခန၊ အချို့အရာ
 ဝယ် ကဏ္ဍသုခတ္တဘို့။ ဥဒိဿနှင့်ရွတ်။) ဘူတေဘူတေ၊ လူနတ်ဗြဟ္မာ
 သတ္တဝါဟူသမျှတို့ကို။ ဘူတေ၊ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို။ ဝိနာသိယ၊
 ဖျက်ဆီးဖြတ်တောက် အကုန်ပျောက်စေ၍။ အဘူတေ၊ ဘုံသုံးပါး၌ မဖြစ်
 ကုန်သော။ ဘူတေ၊ အသျှင်မြတ်ထံ ဖြစ်လာကြကုန်သော။ ဘူတေ၊ ရဟန္တာ
 အသျှင်တို့ကို။ အနုစ္စိန္နော၊ အလုံးစုံပြတ်၍ မသွားစေဘဲလျက်။ အဘူတေ၊
 ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့်တကွ သဿတအားဖြင့် ဖြစ်ရာမဟုတ်သော အသျှင်ထံ၌။
 ဘူတေ၊ အတိဂမ္ဘီရ အပူမေယျသဘောအားဖြင့် ဖြစ်လာကြကုန်သော။ အဘူ-
 တေ၊ ခန္ဓာငါးသွယ် ကွယ်ကြကုန်ပြီးသော။ ဘူတေ၊ အတိဂမ္ဘီရ အပူမေယျ
 နိဗ္ဗာတသဘောအားဖြင့် တကယ်ဟုတ်ကုန်သော။ ဘူတေ၊ ပရိနိဗ္ဗာတ ရဟန္တာ
 သခင် အသျှင်ဟူသမျှတို့ကို။ သုသောချိကော၊ လွန်စွာ တချမ်းသာထဲ ချမ်းသာ
 ရအောင် ရွက်ဆောင်တော်မူနိုင်ပေ၏။

၇။ နိဗ္ဗာတေ၊ ဘေးခပ်သိမ်းတို့၏ ကင်းငြိမ်းရာဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာတေ၊ အို နိဗ္ဗာန်
 သခင် ကျေးဇူးရှင်။ ဘဝံ၊ အသျှင်မြတ်သည်။ ဘဝါဘဝေ၊ ဘဝကြီးငယ်၌။
 ဘဝါဘဝေ၊ ဖြစ်သင့်ရာ၌မဖြစ် မဖြစ်သင့်ရာ၌သာ ဖြစ်ရတတ်ကုန်သော။ ဘူတေ၊
 ခန္ဓာငါးပါးရှိကုန်သော။ (ဘူတမေတေသံ အတ္တိတိ ဘူတာ။) ဘူတေ၊ ဘုတ်ကြီး
 သဖွယ် အသွယ်သွယ်လိမ်လည် ဖြားယောင်းတတ်ကုန်သော။ ဘူတေ၊ သတ္တဝါတို့
 ကို။ ဘဝေ၊ သဿတဒိဋ္ဌိ အယူတို့ကို၎င်း။ ဝိဘဝေ၊ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိအယူတို့ကို၎င်း။
 (ဘဝေဝိ-၌ ဝိဘဝေ-ပြန်။ ဝိပရိတက္ခရနည်း။ ဝဇီရတ္တကျမ်းလာ။) နာသေန္တော၊
 ဖျက်ဆီးစေလျက်။ ဝိနာသေ၊ သတ္တဝါတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်သော ဘေးရန်
 ဟူသမျှတို့ကို။ နာသေန္တော၊ ဖျက်ဆီးတော် မူပေသည်ဖြစ်၍။ သုသောချဒေါ၊
 လွန်မြတ်သောချမ်းသာကို လွန်စွာပေးတော်မူပေတတ်၏။

ဝိနာသေန္တော-ပုဒ်ပြီးအဓိပ္ပါယ်

ဝိနာသေန္တော-၌ “ဝိနာသေ နာသေန္တော၊ နာသေန္တော” သုံးချက်ရ ဘိန္ဒု-
 သတ္တိသမဝေတနည်း။ “သုသောချ ဒေါတိတိ သုသောချဒေါ။ နိဗ္ဗာတိ” ဟူသော
 ဣတ္ထိလိင်ကို၎်၍ သုသောချိကာ သုသောချဒေါ-စသည်ဖြင့် ဣတ္ထိလိင်နှင့် ထားသင့်
 လျက် ကဏ္ဍသုခ၊ သုခစွာရဏ၊ အကျိုးငှါ ယင်းနိဗ္ဗာတိ-ပုဒ်ကို မငဲ့ဘဲလျက်အနက်

သဘောကိုသာ ပခာနပြုသဖြင့် “ သုသောချိကော-သုသောချေဒေါ ” စသည်ဖြင့် နိပ္ပန္နပဒ-ထားအပ်သတည်း။

နိဗ္ဗာတိ-ဆိုသင့်လျက် နိဗ္ဗာတေ-ဟု ဆိုရာ၌လည်း သဒ္ဒါနိတိကျမ်း၌ “ဗြဟ္မ- မုနာဒိတော ဧ ဝါ” သုတ်တည်ပြီးလျှင် “ ကပ္ပံ တိဋ္ဌ မဟာမုနေ။ ပုတ္တော ဥပ္ပဇ္ဇ တူသေ ” ဟု ဥဒါဟရုဏ် ထုတ်သောကြောင့်၎င်း လိင်ကို အထူးမမှတ်မူ၍ မုနာဒိတော-ဟု ထုကာရန္တ-ကိုသာ မှတ်သောကြောင့်၎င်း ကဗျာဒသံအလင်္ကာရ ကျမ်း၌ အာယတိ-ပုဒ်အဆုတ် အာလုပ်အရာ၌ အာယတေ-ဟု လာသော ကြောင့်၎င်း ယင်း မာဂဓ သက္ကတကျမ်းနှစ်ရပ်တို့ကို မှီး၍ ဝါစာသိလိဋ္ဌ ကဏ္ဍ သုခအကျိုးငှါ နိဗ္ဗာတိ-ဟု မဆိုဘဲလျက် နိဗ္ဗာတေ-ဟု ဆိုသတည်း။ မဟာမုနေ- တူသေ-အာယတေ-တို့၌ အာလုပ်သိ-ကို -ပြု။ ရှေ့-လူ-ကိုချေအပ်သကဲ့သို့ ဤအတူ နိဗ္ဗာတိ-နောင် အာလုပ်သိ-ကို -ပြု။ တိ-၌ လူ-ကို ချေ ဟူလိုသတည်း။

ဂ။ သုနိဿိတာ သုစလန္တာ၊ အနိဿိတာဝ နောစလာ။
နောစလာ ဘောန္တံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဣတရေ ဣတရေ ဘဝါ။

ဂ။ နိဗ္ဗာတ၊ အို နိဗ္ဗာသာခေါင် ဘေးမဲ့တောင်။ သုနိဿိတာ၊ အမိုကောင်း ကို ကောင်းကောင်းကြီး ရကြကုန်သောသူတို့သည်။ သုစလန္တာ၊ လွန်စွာလှုပ်ရှား ပျက်ပြားကြရကုန်၏။ အနိဿိတာ၊ မှီရာတွယ်တာရာမရ နေကြရကုန်သူတို့သည် သာလျှင်။ နောစလာ၊ မလှုပ်ရှားနိုင်ကုန်။ နောစလာ၊ မလှုပ်ရှားနိုင်ကုန်သူတို့ ထည်။ ဘောန္တံ-ဘဝန္တံ၊ ဘဝဆုံးရာ ဖြစ်တော်မူသော။ ဘောန္တံ၊ အသျှင်မြတ်ထံသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကြရကုန်၏။ ဣတရေ၊ အမိုရကြသည့်အတွက် လှုပ်ရှားလျက် ရှိကြ ကုန်သူတို့သည်။ ဣတရေ၊ အသျှင်မြတ်ထံ မရောက်နိုင်ကြကုန်သည်။ ဘဝါ၊ ဖြစ် ကြရကုန်၏။

သံမုဋ္ဌာပဟေဠိ-အဓိပ္ပါယ်

တဏှာ-အမို ရှိသည် မရှိသည်ကို ဝှက်၍ဆိုသော သံမုဋ္ဌာပဟေဠိဂါထာ။ အမိုမရသော်သာ လှုပ်ရှားရပါမည် ဖြစ်လျက် မှီရသည့်အတွက်ပင် လှုပ်ရှားပြန် ရသည် ဟူထုတ် အဘယ်ကို ဆိုပါလိမ့်မည်နည်းဟု တွေ့ဝေရန်တွေးတောရန် ဖြစ်အောင်ဝှက်သည်ကို သံမုဋ္ဌာပဟေဠိဆိုသတည်း။ ဤဂါထာကား “ နိဿိ- တဏှာ စလိတံ ဟောတိ ” စသော ဥဒါန်းပါဠိတော်ကို မှီးသည်။

ဇ။ ဒုဗ္ဗသံဝတ အနတ၊ တံပဿ ဒုက္ခပဿိနော။
ဒွိတရေပိ သုပဿန္တာ၊ အစ္စေန္တိ ကိဉ္ဇနံ သဒါ။

ဇ။ အနတ၊ ကဲ့ရဲ့အပ်ရာ သေးသိမ်စွာသည် တဏှာပြောထူ ပုထုဇန်သူယုတ် တို့ မညွတ်မရောက်နိုင်ရာဖြစ်သော။ အနတ၊ ချီးမွမ်းထိုက်ရာ ကြီးကျယ်စွာသည်

အရိယာအသျှင်များတို့သာ ညွတ်နိုင်ရာဖြစ်သော အသျှင်နိဗ္ဗာန် သူမတန်။ ဘဝံ၊ အသျှင်ဘုရားသည်။ ဒုဒ္ဒသံဝတံ၊ ဒုစရိုက်ထူ လူမသူတို့ မမြင်နိုင်ရာ ဖြစ်စွတကား။ (“ ဒုစရန္တာ နာဒသန္တိ တ္ထောတိ ဒုဒ္ဒသံ” ဝစနတ္ထပြု။ ဒု-၏အနက်နှစ်ချက်ရ သိလေသနည်း။) တံ၊ မြင်နိုင်ခရာ သိမ်မွေ့စွာသော အသျှင်မြတ်ကို။ ပထံ-ပထန္တာ၊ မြင်ကြကုန်သူတို့သည်။ ဒုက္ခပထိနော၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ-ဟု ဘုံသုံးပါးကို ရှုနိုင်ကြကုန်သည်ရှိသော်။ တံ၊ နိရောဓသော အသျှင်မြတ်ကို။ ပထံ-ပထန္တာ၊ မြင်ရကုန်ရကား။ ဒုက္ခပထိနော၊ ဒုက္ခသစ္စာကိုလည်း မြင်ကြ ကုန်လျက်။ ဒွိတရေပိ၊ ကြွင်းသစ္စာ နှစ်ပါးတို့ကိုလည်း။ သုပထန္တာ၊ မြင်ကြီး မြင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ကိဉ္ဇနံ၊ ကြောင့်ကြဘွယ်ရာ ဘေးတကာဟူသမျှကို။ အစေန္တိ၊ လွန်နိုင်ကြရပေကုန်၏။

ပုဒ်ပြီး-ပမုသိတ-ပဟေဠိ-အဓိပ္ပါယ်

သိလေသနည်း များစွာတို့ဖြင့်ပြီးသော နိဗ္ဗာန်အရာဝယ် ပရိယာယ်အလွန် မြုပ်သော အနုတ-သဒ္ဓါဖြင့် ကြံစည်လျှိုဝှက်၍ ထားအပ်သောကြောင့် ပမုသိ- တပဟေဠိ မည်သော ဂါထာတည်း။

ဤဂါထာကိုလည်း “ ဒုဒ္ဒသံ အနုတံနာမ၊ န ဟိ သစ္စံ သုဒဿနံ” စသော အထက်၌ ထုတ်ဆိုလတ္တံ့သော ဥဒါန်းပါဠိတော်ကိုမှီး၍ ဆိုသတည်း။

ဤဂါထာဖြင့်လည်း နိဗ္ဗုတိဌာန-၏ အတိဂမ္ဘီရ သုဒ္ဓန္ဒသ သုနိပုဏဂုဏ် ရှိတော်မူပေသည့် အသျှင်မြတ်တည်းဟူသော နိရောဓသစ္စာတပါးကို မြင်ရလျှင် သစ္စာလေးပါးလုံးကိုပင် မြင်ရ၍ ဘေးဒုက္ခဟူသမျှ အစသတ်ကြရပေလိမ့်မည်။ အသျှင်နိဗ္ဗာန်ကို အကျွန်ုပ်တို့ မမြင်ရ မသိကြရသည့်အတွက် ဘေးတကာရောက် ၍ နေကြရပါသည် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ထောမနာ ပြုအပ်သတည်း။

ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဂုဏ်ထူးထောမနာ

ဤသို့လျှင် ဇာတံ-ဇာတံ-စသော ဂါထာတို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိဗ္ဗုတိဌာန ၏ ဂုဏ်ဝိသေသတို့ကို ထောမနာပြုပြီး၍ ယခုအခါ ၎င်းနိဗ္ဗုတိဌာနသို့ ရောက် သဖြင့် ဘေးခပ်သိမ်း ကွယ်ပျောက် အလွန်ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်၍ နေတော် မူကြကုန်သော ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဂုဏ်အထူးကို၎င်း ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့ ၏ ထိုမိမိတို့ စံနေရာ နိဗ္ဗုတအရပ်၌ သဏ္ဍာတကာရလည်း မဟုတ် ဥစ္စေဒါ- ကာရလည်းမကျ ယင်းနှစ်ဝတို့မှ လွတ်သဖြင့် မဇ္ဈဌာကာရအဖြစ်၌ တည်လျက် ထိုနိဗ္ဗာန်ပြည်တော်ကြီးဝယ် ဘယ်ပုံဘယ်ခြင်းရာဖြင့် စံနေရသည် ဟု မဆိုနိုင်

ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း

အောင် လွန်စွာနက်နဲသော ဂမ္ဘီရ အပူမေယျ ဒုပ္ပရိယောဂါဟ သဘောဖြစ်၍
ချမ်းမြေ့သာယာ စံနေတော် မူကြသည်၏ အဖြစ်ကို ထောမနာပြုပြန်လိုရကား
“ဂမ္ဘီရောဝတနိဗ္ဗူတ” စသော ဂါထာကို တက်ဆိုပြန်သတည်း။

၁၀။ ဂမ္ဘီရောဝတနိဗ္ဗူတ၊ တွာတ္ထမိ အတ္ထိ နတ္ထိ ဝါ။
ဝေံသင်္ခံ အနုပေတော၊ အတ္ထမိယေဝ နိဗ္ဗူတော။

၁၀။ နိဗ္ဗူတ၊ အို ပရိနိဗ္ဗူတသခင် ကျေးဇူးရှင်။ တံ၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေဘုံ အမြဲလှ
၍ နေတော်မူသော အသျှင်ဘုရားသည်။ ဂမ္ဘီရောဝတ၊ နက်ကြီးနက်တော်
မူပေစွတကား။ တံ၊ အသျှင်ဘုရားသည်။ အတ္ထမိ၊ အသျှင်စံတော်မူရာ နိဗ္ဗူတ
၌။ အတ္ထိ ဝါ၊ ကိုယ်တော်ရှိ၏ ဟူ၍၎င်း။ နတ္ထိ ဝါ၊ ကိုယ်တော်မရှိ ဟူ၍၎င်း။
ဝေံသင်္ခံ၊ ဤသို့ခေါ်ဆိုအပ်သော အဖြစ်သို့။ အနုပေတော၊ မရောက်ဘဲလျက်။
အတ္ထမိယေဝ၊ နိဗ္ဗာန်အောင်ခန်း တက်နန်း၌သာလျှင်။ နိဗ္ဗူတော၊ ရန်သူမနှောင့်
ဘေးမမှောင့်ဘဲ အမြဲငြိမ်း၍ နေတော်မူရပေ၏။

အတ္တဗျတ္တိ-သုခမာလဂုဏ်

သဿတအရာကိုရည်၍ အတ္ထိ၊ ဥစ္စေဒအရာကိုရည်၍ နတ္ထိ-ဟု မဆိုထိုက်
သည်ကိုသာ ယူ။ ဤဂါထာကား မလ္လိမဂ္ဂ မခက်လှစွာ ပုဒ်ဝါကျ အသွား
အလာ နေရာအလွန်ကျသဖြင့် ပေါ်ထင်သော အနက်ရှိရကား အလင်္ကာရဂုဏ်
တို့တွင် အတ္တဗျတ္တိဂုဏ် သိထိလက္ခရာ များများ ဓနိတက္ခရာ ပါးပါးဖြစ်၍ သိမ်မွေ့
နူးညံ့စွာ ရွတ်အပ်သော သုခမာလဂုဏ်ရှိသော ဂါထာတည်း။

၁၁။ အဗ္ဗူတံဝတ နိဗ္ဗူတ၊ သီလေန စ သမာဓိနာ။
ဣမိနာ သဒိသောတိ တံ၊ န သက္ကောတိ ပမိနိတံ။

၁၂။ အစ္စေရံဝတ နိဗ္ဗူတ၊ အတ္ထမိ သုပတိဋ္ဌိတော။
နုရောဒေဝေါပျသင်္ချေယျော၊ နုရေဒေဝေ အဘိဗ္ဗဝိ။

၁၃။ ဒုဂ္ဂါဟောဝတ နိဗ္ဗူတ၊ ဝေနေယျာနန္တုဉာဏတော။
အစိန္တေယျာန ဉာဏေန၊ စိန္တေယျာ မဘဝံ အဟော။

၁၁။ နိဗ္ဗူတ၊ နိဗ္ဗူသခေါင် ဘေးမဲ့တောင်တော်၌ စံပျော်တော်မူသော
အသျှင်ဘုရား။ ဘဝံ၊ သူမတူတန် သူ့ကိုလွန်၍ နေတော်မူသော အသျှင်ဘုရား
သည်။ အဗ္ဗူတံဝတ၊ မဖြစ်ဘူးမြဲ အံ့အဲစလောက် ဖြစ်တော်မူပေ၏။ (ဤပရိ-
နိဗ္ဗူတပုဂ္ဂိုလ်၏ နိဗ္ဗာန်၌ တည်ငြိမ်၍ နေသည်အဖြစ် ဥစ္စိန္တမဟုတ်သည်၏
အဖြစ်ကို ပါဠိ အဋ္ဌကထာ သာဓကများစွာတို့နှင့်တကွ အထက်၌ လာလတ္တံ့။)

တံ-တုဝံ၊ ကိလေသာကျွန် ခန္ဓာဝန်ကိုလွန်၍ နေတော်မူသော အသျှင်မြတ်ကို။ သီလေန ၈၊ သီလအရာအားဖြင့်၎င်း။ သမာဓိနာ ၈၊ သမာဓိအရာအားဖြင့်၎င်း။ ဣမိနာ၊ ခန္ဓာငါးဝ၊ ဒုက္ခရှိသူ ဤနတ်လူနှင့်။ သဒိသော၊ တူတော်မူ၏။ ဣတိ ဤသို့။ ပမိနိတံ၊ နှိုင်းရှည့်ခြင်းငှါ။ န သက္ကောတိ၊ မတတ်စကောင်း။

၁၂။ နိဗ္ဗုတ၊ နိဗ္ဗာန်ပြည်တော် ဘေးမဲ့ပျော်တော်မူသော အသျှင်မြတ်။ ဘဝံ၊ ဘုံသုံးပါး၏ပြင်ဘက် နိဗ္ဗာန်ရွှေနန်း တက်တော်မူသော အသျှင်မြတ်သည်။ အစ္စ္စေရိဝတ၊ အံ့မခန်းဘွယ် ကြီးကျယ်လွန်းပေစွတကား။ ဘဝံ၊ အသျှင်မြတ်သည်။ အတ္တမ္ပိ၊ သုံးဆယ့်တံတံ ရန်သူပုန်တို့၏ ကုန်ရာချုပ်ရာဖြစ်သော။ အတ္တမ္ပိ၊ နိဗ္ဗာန်ပြည်တော်ကြီး၌။ သုပတိဋ္ဌိတော၊ ဘေးပေါင်းကာဟန့် ရန်မျိုးလှန်လျက် ကြံ့ကြံ့ကြီး တည်နေတော် မူပြီးသည်ဖြစ်၍။ နရောဒေဝေတိ၊ လူသော နတ်သောဟူ၍။ အသချေယျောပိ၊ သင်္ခတဆိုး ဒုက္ခအိုးတွင် စာရင်းမဝင်သော် လည်း။ ဝါ၊ မဝင်ပေရကား။ နရောဒေဝေ ဒုက္ခတလျှိုး နတ်လူမျိုးတို့ကို။ အဘိဗ္ဗဝိ၊ လွမ်းမိုး၍ နေတော်မူနိုင်ပေ၏။

၁၃။ နိဗ္ဗုတ၊ အို နိဗ္ဗုသောင်ကမ်း ဟိုဘက်လွမ်း၍ ဘေးဘျမ်းမငွေဘဲ အမြဲ စံနေတော်မူသော အသျှင်မြတ်။ တုဝံ၊ ကြည့်၍မထင် မြော်၍မမြင်အပ်သော အသျှင်မြတ်ကို။ ဝေနေယျာနံ၊ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏။ ဉာဏတောတု၊ ဉာဏ် အားဖြင့်သော်ကား။ ဒုဂ္ဂါဟော၊ ဘယ်ပုံခြင်းရာ ဘယ်လိုဟာဟု ဘယ်ဝါ တယောက် မထောက်လှမ်း မယူစွမ်းနိုင်။ အစိန္တေယျာနံ၊ အစိန္တေယျ ဉာဏ် တော်သခင် ဘုရားသျှင်တို့၏သာလျှင်။ ဉာဏေန၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ပုဗ္ဗေ နိဝါသဉာဏ်တော်-စသည်ဖြင့်သာ။ စိန္တေယျော၊ ကြံအပ်နိုင်စရာ ဖြစ်ပေရကား။ မံဘဝံ၊ အကျွန်ုပ်တို့သခင် ကျေးဇူးသျှင်သည်။ (သမာသ်အတွင်း၌ အမှ-ကို မံ-ပြု၊ မံလေဏာ-ပုဒ်ကဲ့သို့တည်း။) အဟော၊ ဧ ရ အံ့ဘွယ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပေ၏။

ဤဂါထာဖြင့် အထက်၌ ထုတ်ဆောင်အပ်လတ္တံ့သော နေတ္တိပါဠိတော် သဗ္ဗာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် စူဠနိဒ္ဒေသ မဟာနိဒ္ဒေသ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် တို့နှင့်အညီ ပရိနိဗ္ဗုတအသျှင်အား ဂမ္ဘီရ-စသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် ထောမနာပြုအပ် သတည်း။

၁၄။ ထိရာယတေ ယတေန္ဒြိယော၊ နဟိယတေ ယတေ ဘဝါနံ။
အမာယတေယတေပျဘုတ်၊ သုခါယတေယတေ ခယံ။

၁၄။ ထိရာယတေ၊ ဘယ်နံရောခါ ဘယ်လောက်ပင်ကြာသော်လည်း ဘယ် ဟာတခု မပျက်စီးနိုင်သည်ဖြစ်၍ အလွန်ခိုင်ခံ့ မြဲမြံသော နောင်ကာလရှိတော်

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း

မူသော နိဗ္ဗာတသခင် ကျေးဇူးရှင်။ ဘဝါန်၊ အသျှင်မြတ်ဘုရားသည်။ ယတေန္တိယော၊ မြဲမြံစွာ စောင့်စည်းအပ်သော ဣန္ဒြေရှိတော်မူသည်ဖြစ်၍။ ပျထိရာယတေ၊ မပျက်စီးဘဲ အမြဲတည်နေတော်မူပေ၏။

ထိရာယတေ-နှစ်ချက်တွင် နောက်၌ ထိရာပုဒ်နောင် အာယပစ္စည်းသက်၍ တေဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးစေအပ်သော နာမဓာတ်၊ ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်အား ပရမတ္ထစစ် ဖြစ်သော ဣန္ဒြေငါးပါးရှိသည် မဆိုအပ်ရကား သမာဓိဂုဏာလင်္ကာရစကား တင်စား၍ ဆိုအပ်သတည်း။ “ထိရာ အာယတိ အနာဂတကာလော တေ- ဘာတိ ထိရာယတိ။ ဘောတိ ထိရာယတေ။ ဝိဘတျန်။ ၎င်းထိရာယတေ-တပုဒ် တည်း၌ သမာသ်နာမ် အာလုပ်ပုဒ် နာမဓာတ် အာချာတ်ပုဒ် နှစ်ချက်ရ ဘိန္နသတ္တိ။

ဘဝါန်၊ အသျှင်မြတ်သည်။ နဟိယတေ၊ မဆုတ်ယုတ်နိုင်။ ယတေ-ယတော၊ ယင်းသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ ဘဝါန်၊ အသျှင်မြတ်သည်။ အမာယ- အမာယောပိ၊ မျက်လှည့်ရုပ်သဖွယ် ရုပ်နာမ်ပင်ကွယ်သော်လည်း။ တေ၊ ထို မာယာပမာ ကိုယ်ခန္ဓာရှိကုန်သော သူတို့ကို။ ဣယတေ၊ လွမ်းမိုးနိုင်သည်။ အဘုတ်၊ ဖြစ်တော်မူပြီ။ (ဣယတေ-ကား နောက်ကြိယာကိုင်၍ ဓာတ်နာမ်။) တေ၊ ပရိနိဗ္ဗာတသခင် နိဗ္ဗာန်ဝင်၍ နေတော်မူသော အသျှင်မြတ်အား။ သုခါယ-သခံ၊ ချမ်းသာခြင်းသည်။ အာယတေ-အာယတိ၊ နောင်ကာလ၌။ ခယံ၊ ကုန်ခြင်းသို့။ အယတေ-နယတေ၊ မရောက်နိုင်။ သုခယတေ၊ တချမ်း သာထံ ချမ်းသာ၍ နေတော်မူပေ၏။

အမာယိက-ပုဒ်ပြီးအဓိပ္ပါယ်

ဤဂါထာကား ကဗျာဒသမည်သော အလင်္ကာရကျမ်းမှ လာရင်းတည်း။ ၎င်းဋီကာကို အမှီပြု၍လည်း အနက်ယောဇနာအပ်သတည်း။ သုဒ္ဓက္ကရမဇ္ဈေ- ယမကဂါထာ။ အမာယ-၌ “မာယာဝိယာတိ မာယော၊ အတ္တဘာဝေါ။ နတ္ထိ မာယော တေဗ္ဗာတိ အမာယ”။ အဝိဘတ္တိကနိဒ္ဒေသနည်း။

ဤအလိုအားဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်အား မျက်လှည့်ရုပ်နှင့် တူသော မာယိက- ဖြစ်သော ကိုယ်ခန္ဓာသာလျှင် မရှိသည်၊ အမာယိက-ဖြစ်သော သတ္တဝါ-ဟု မဆိုထိုက်သော ကြေးမုံမှန်တွင်း၌ တည်သောအရောင်ကဲ့သို့ နိဘာသာမတ္ထ- ဖြစ်သော ဂမ္ဘီရသဘာဝကား မရှိဟူ၍ မဆိုလို။ ဤကား သက္ကတကျမ်းလာ ကောင်းတည်း။

၁၅။ ဆိန္နောဆိန္နောဆိန္နောဆိန္နော၊ ဆိန္နောဆိန္နောသုဂမ္ဘိရော။
ဆိန္နောဆိန္နောဆိန္နောဆိန္နော၊ ဆိန္နောဝအတုလာတုလော။

၁၅။ ပရိနိဗ္ဗုတ၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေမြို့ မချိုရောက်ပြီး ငြိမ်းကြီးငြိမ်းတော်မူသော အသျှင်မြတ်။ ဘဝံ၊ အသျှင်မြတ်ဘုရားသည်။ ဆိန္နော၊ သတ္တဝါ ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအပေါင်း ပြတ်သွားပါလျက်။ အစ္စိန္နော၊ အစဉ်အဆက် ပြတ်သည်မဟုတ်။ အစ္စိန္နော၊ အလုံးစုံ အစဉ်အဆက် မပြတ်ပါဘဲလျက်။ ဆိန္နော၊ နတ်သော လူသော ရေတွက်စရာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မရှိ ပြတ်သွားသည်သာ ဖြစ်၏။ ဆိန္နော၊ ပြတ်ပါလျက်။ အစ္စိန္နော၊ မပြတ်ရသည်ဖြစ်၍၎င်း။ အစ္စိန္နော၊ မပြတ်ပါဘဲလျက်။ ဆိန္နော၊ ပြတ်ရသည်ဖြစ်၍၎င်း။ ဘဝံ၊ အသျှင်မြတ်သည်။ ဂမ္ဘိရော၊ နက်ကြီးနက်၍ နေတော်မူပေ၏။ တုဝံ၊ အသျှင်မြတ်သည်။ ဆိန္နော၊ ဒုစရိုက် ဒုရာဇိဝတို့ကို ဖြတ်နိုင်ပြီးသည်ရှိသော်။ ဆိန္နော၊ ကာမဂုဏ်အနှောင် အဖွဲ့တို့ကို ဖြတ်နိုင်ပြန်ပြီးသော အခါဝယ်။ ဆိန္နော၊ ကာမဝိတက်၊ ဗျာပါဒဝိတက် စသော ဝိတက်တို့ကို ဖြတ်နိုင်ပြန်သည်ဖြစ်၍။ ဆိန္နော၊ အလုံးစုံ ကိလေသာတို့ကို ဖြတ်နိုင်ပြန်လေရကား။ ဆိန္နော၊ လူ နတ် ခေါ်ဆိုစရာ ကိုယ်ခန္ဓာကို ဖြတ်နိုင် ပြန်ပေသည်ဖြစ်၍။ အတုလာဝ၊ အတုမရှိသော ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်နှင့်သာလျှင်။ တုလော၊ တူတော်မူပေ၏။

ဆိန္နော-နှစ်ခု ပိုလွန်သည်မှာ အဘိန္နုပဒတ္တသိလေသနည်းမှတ်။ ဥဘယဝိပုလာ ဂါထာ။

၁၆။ သဿတောသဿတောဘောန္တော၊
ဘောန္တောဘောန္တောဝသဿတော။
သဿတောသဿတောဘောန္တော၊
သဿတောအသမာသမော။

၁၆။ ပရိနိဗ္ဗုတ၊ နိဗ္ဗာန်ပြည်ကျော် ပျော်ကြီး ပျော်တော်မူသော အသျှင် မြတ်ဘုရား။ ဘဝံ၊ အသျှင်မြတ်ဘုရားသည်။ သဿတေ၊ သဿတဖြစ်၍ မရွေ့ မပြောင်း အလွန်မြဲစကောင်းရာ နိဗ္ဗုတဘ၌။ ဥသဿတော၊ သဿတလည်း မဟုတ်ပါဘဲလျက်။ ဘောန္တော၊ ဂမ္ဘိရ အပွမေယျ သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားသည် ဖြစ်၍။ ဘောန္တော၊ ဖြစ်တော်မူ၏။ ဘောန္တော၊ ဂမ္ဘိရ အပွမေယျအားဖြင့် ဖြစ်နေပါလျက်။ အဘောန္တော၊ သတ္တဝါ ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့် တကွ မဖြစ်သည်ဖြစ်၍သာလျှင်။ အသဿတော၊ သဿတ မဆိုရသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ မဆိုထိုက်အောင်။ ဘောန္တော၊ ဖြစ်နေတော်မူရကား။ အဘောန္တော၊

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဗိပနိကျမ်း

ကြီးကြီးပွားပွား နက်နက်နဲနဲဖြစ်၍ နေတော်မူပေ၏။ သဿတော၊ သဿတ ဖြစ်ပါလျက်။ ဝါ၊ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေဃျ သဘောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဝယ် မြဲ၍နေပါ လျက်။ အသဿတော၊ သဿတ ဟူ၍လည်း မဆိုရ။ ဘောန္တော၊ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေဃျ သဘောအားဖြင့် ဖြစ်၍နေပါလျက်။ အဘောန္တော၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့် တကွ ဖြစ်တော်မမူ။ သဿတော၊ သဿတ ဟူသော နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေတော် မူရသော။ (သဿတေ ဌိတောတိ သဿတော။ ပစနတ္ထ။) ဘောန္တော၊ အသျှင်မြတ်သည်။ အသမာ၊ အသမဖြစ်၍ နေတော်မူသော ပရိနိဗ္ဗာတ အသျှင် များနှင့်သာ။ သမော၊ တူတော်မူနိုင်ပေ၏။

“ ငါနှင့်ငါသာ နှိုင်းစရာ ” ဟု ဆိုသကဲ့သို့ ပရိနိဗ္ဗာတအသျှင်ချင်းသာ နှိုင်းစရာ ရှိပေတော့သည် ဟူလို။ ပါဠိထက်အနက်ကား ဘောန္တော-လေးချက် ပိုထူး၌ ဘိန္နာဘိန္နပဒတ္တသီလေသနည်း မှတ်။

၁၇။ ဒွိဂမ္ဘီရေဘိရေသဒါ၊ ကထံမတာမတာသိယံ။
ကထံမိတာမိတာဇဂါ၊ ကထံဇဂါဇဂါမတာ။

လေးပါဒလုံး၌ အလယ်အလယ်တွင် ယမကရိသော သုဒုက္ကရ ပါဒစတုက္က အဗျပေတ အနေကရူပ မဇ္ဈေယမကဂါတာ။

၁၇။ ဒွိဂမ္ဘီရေဘိ၊ ဂုဏဂမ္ဘီရ၊ အဇ္ဈာသယဂမ္ဘီရ-နှစ်မျိုးတို့ဖြင့်။ ဂမ္ဘီရာ နက်နဲ၍ နေတော်မူကုန်သော။ ရေ၊ အို နိဗ္ဗာတိ၊ နိဗ္ဗာတအသျှင်မြတ်များတို့။ အမတံ၊ မသေရာနိဗ္ဗာန်ကို။ အမတာ၊ အလိုမရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ အာမတာ၊ အဖန်တလဲလဲ သေနေကြရကုန်သော။ ဇဂါ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ အမတာ၊ မသေရာနိဗ္ဗာန် အသျှင်မြတ်ကို၎င်း။ အမတေ၊ မသေရာနိဗ္ဗာန်၌။ အမတေ၊ မသေဘဲ အမြဲနေကြရကုန်သော ပရိနိဗ္ဗာတ အသျှင်တို့ကို၎င်း။ ကထံ၊ ဘယ်ပုံ ဘယ်ခြင်းရာဖြင့် ဖြစ်နေကြကုန်သည် ဟူ၍။ ကထံ မတာ၊ အဘယ်အကြောင်း အရာဖြင့် သိကြရကုန်သည်။ အာသိယံ-အာသိယျံ၊ ကောင်းကောင်းကြီး ဖြစ်နိုင် ပါကုန်အံ့နည်း။ အမိတာ၊ နှိုင်းရှည့်စရာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ အမိတာ၊ မနှိုင်းရှည့်အပ်ကုန်သော။ ရေ၊ အို နိဗ္ဗာတိ၊ နိဗ္ဗာတအသျှင်များတို့။ မိတာ၊ နှိုင်းရှည့်စရာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ မိတာ၊ နှိုင်းရှည့်အပ် ကုန်သော။ ဇဂါ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ အမိတေ၊ နှိုင်းရှည့်စရာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မရှိ ကုန်သည်ဖြစ်၍။ အမိတေ၊ မနှိုင်းရှည့်အပ်ကုန်သော။ အဇဂေါ၊ လူ နတ် သတ္တဝါ ဟူ၍ ဒုက္ကထံတွင် အရေအတွက်မဝင်ကုန်သော။ ဘောန္တေ၊ အသျှင်တို့ကို။ (ထည့်ပါ။) ကထံဇဂါ၊ အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်နေကြကုန်သည် ဟူ၍။ (ကထံ ကေန ပကာရေန ဇာတန္တိ ကထံဇံ၊ ကထံဇံ

ဂစ္ဆန္တိတိ ကထံဇဂါ။) အာမတာ၊ အကျွန်ုပ်တို့ ကောင်းကောင်းကြီး သိနိုင်ပါ ကုန်အံ့နည်း။

(ဘိန္နသတ္တိသမဝေတနည်း ပဟေဠိအလင်္ကာရနည်းများစွာတို့ဖြင့် ဖွဲ့ထား အပ်သော သင်္ကဏ္ဍပဟေဠိဂါထာ)။

၁၈။ ယာဝတာ နတ္ထံ ပလေန္တိ၊ တာဝတာဝ ဇဂါ ဇဂါ
ယာဝတာ ဇဂါ ဇဂါဝ၊ တာဝတာဝ သုဒုက္ခိတာ။

၁၉။ ယာဝ ဒေဝေါ ဒေဝေါ ဟောတိ၊ ယာဝတာပိနရောနရော။
တာဝတာ ဒုက္ခိတာ ဟောန္တိ၊ ဣတရေ ဣတရေ ဘဝါ။

၁၈။ ယာဝတာ၊ အကြင်ရွှေလောက်သော ကာလပတ်လုံး။ ဇဂါ၊ သတ္တဝါ တို့သည်။ အတ္ထံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့။ န ပလေန္တိ၊ မရောက်နိုင်ကြကုန်။ တာဝတာ၊ ထိုမျှလောက်။ ဇဂါ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ဇဂါဝ၊ သတ္တဝါစော်နံ သတ္တဝါဟန် ပေါ်ကုန်သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ယာဝတာ၊ အကြင်ရွှေလောက်။ ဇဂါ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ဇဂါဝ၊ သတ္တဝါပုံ ပေါ်ကုန်သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တာဝတာ၊ ထိုသတ္တဝါစော်နံ သတ္တဝါဟန်ပေါက်ကြသရွေ့ ကာလ ပတ်လုံး။ ဇဂါ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ သုဒုက္ခိတာဝ၊ လွန်စွာဆင်းရဲကြကုန်သည် သာလျှင်တည်း။

၁၉။ ယာဝ၊ အကြင်ရွှေလောက်။ ဒေဝေါ၊ နတ်ဖြစ်သောသူသည်။ ဒေဝေါ၊ နတ်ပုံပေါ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သေး၏။ နရောပိ၊ လူသည်လည်း။ ယာဝတာ၊ အကြင်ရွှေလောက်။ နရော၊ လူပုံပေါ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သေး၏။ တာဝတာ၊ ထိုနတ်စော်လူစော်နံ နတ်ဟန် လူဟန် ပေါ်ကြသရွေ့ ကာလပတ်လုံး။ ဒေဝါနရာ၊ နတ်လူ ဟူသမျှတို့သည်။ (ထည့်။) ဒုက္ခိတာ၊ လွန်စွာ ဆင်းရဲကြကုန်၏။ ဣတရေ၊ နတ်စော် လူစော် မန်ကုန်သော သူတို့သည်။ ဣတရေ၊ တချမ်းသာထံ အမြဲ ချမ်းသာကုန်သည်။ ဘဝါ၊ ဖြစ်ကြရကုန်၏။

အဓိပ္ပါယ် ရှင်းပြချက်

အထက်၌ အကျယ်ထုတ်ဆိုလတ္တံ့သော “သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ” စသော သဠာယတနသံယုတ္တံ သုတ္တန်ပါတ်ပါဠိတော်။ “အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ” စသော စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော် “ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော” စသော သဠာယတန သံယုတ်ပါဠိတော်။ “ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော အသင်္ချေယျော နိဗ္ဗူတောတေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ” ဟူသော နေတ္တိပါဠိတော်တို့ကို မှီး၍ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့၏ဂုဏ်။

၎င်းတို့၏ ဖြစ်နေပုံအခြင်းအရာတို့ကို ဝှက်၍ ဆိုသော သံမုဋ္ဌာပဟေဠိဂါထာ တို့တည်း။

လူစော်နတ်စော်နံအောင် လူကောင်းနတ်ကောင်း လုပ်နိုင်ကြမှ ချမ်းသာ ရစရာ ကောင်းပါလျက် လူစော်နတ်စော်နံ၍ လူကောင်းနတ်ကောင်း ဖြစ်သည် အရေးကြောင့် ဘေးဒုက္ခတွေ့ရသော ဟူသည် အဘယ်နှယ်ပါနည်း ဟု တွေ့ဝေ ဘွယ် ဝှက်သောကြောင့် သံမုဋ္ဌာပဟေဠိဆိုသတည်း။

ရဟန္တာဖြစ်၍ စုတိကျပြီးနောက် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြမှသာ လူ့ နတ် ဟူသော ရေတွက်ခြင်းကို လွန်၍ ချမ်းမြေ့သာယာ ရှိနိုင်ကြမည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်ရမည်လည်း အသျှင်နိဗ္ဗာတအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ကြမှသာ ဖြစ်နိုင်မည် ဟု နိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဂုဏ်ကို ထောမနာပြုသတည်း။

နိဗ္ဗာတိဋ္ဌာန-နိဗ္ဗာတပုဂ္ဂလ-အား ဂါရဝပြုပုံ

ဤသို့လျှင် နိဗ္ဗာတိ နိဗ္ဗာတ-နှစ်ပါးတို့၏ ဂမ္ဘီရာဒီဂုဏဝိသေသကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ ၎င်းနှစ်ပါးတို့၏ သဘောသဘာဝ အကာရတို့ကို ဝိနိစ္ဆယပြုလိုသည် ဖြစ်၍ ထို နိဗ္ဗာတိဋ္ဌာန, နိဗ္ဗာတပုဂ္ဂလတို့အား ဝပ်တွားရိုကျိုး မြတ်နိုးခြင်း ဂါရဝ အာသိသနှင့်တကွ ပြဆိုခြင်းငှါ ဂမ္ဘီရာ အတ္ထအတ္ထဋ္ဌာ” စသည်ကို တက်ဆိုပြန် သတည်း။

- ၂၀။ ဂမ္ဘီရာ အတ္ထအတ္ထဋ္ဌာ၊ နော ဝေါ သက္ကာ န ဘာသိတုံ။
နော ဝေါ ဌာနာဝ ဘဝန္တာ၊ နယံ ပန သုနိဿိတာ။
- ၂၁။ ပါဠိယံ တဒတ္ထဉ္ဇေဝ၊ နာနာဂန္တံ ဗဟုဗ္ဗိမံ။
အနေကေဟိ သုဝိညူဟိ၊ ပုနပုနာဘိယာစိတာ။
- ၂၂။ ဘာသိဃာမ တံဂမ္ဘီရေ၊ ဥဘော ဘောန္တေနုကမ္မိယ။
ခမန္တံ ဒဒန္တံမာကံ၊ ဉာဏံဉာဏံ အခေါဘိတံ။

၂၀-၂၁။ ဂမ္ဘီရာ၊ ဉာဏ်ကြီးသူတို့ ဉာဏ်ကြီးဖြင့်သာ ဖောက်ခွဲနိုင်ရာ ဖြစ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဂမ္ဘီရာ၊ လွန်စွာနက်နဲကုန်သော။ အတ္ထအတ္ထဋ္ဌာ၊ နိဗ္ဗာန် ပြည်တော် နိဗ္ဗာပျော်ကြကုန်သော အသျှင်နှစ်ပါးတို့။ ဝေါ၊ နက်နဲလှသည့် သခင် အသျှင်နှစ်ပါးတို့ကို။ ဘာသိတုံ၊ သူ့အများတို့ နားလည်ကြရန် ကြံဖန် ဟောပြောခြင်းငှါ။ နော၊ အကျွန်ုပ်တို့သည်။ န သက္ကာ၊ မတတ် စကောင်းကုန်။ ဘဝန္တာ၊ ဘဝ၏ အဆုံးဖြစ်ကြကုန်သော။ ဘဝန္တာ၊ အသျှင် နှစ်ပါးတို့သည်။ နော၊ အကျွန်ုပ်တို့၏။ ဘဝန္တာ၊ ကိုးကွယ်ရာ အသျှင်များ တို့သည်။ ဘဝန္တာ၊ ဖြစ်ပါကုန်လျက်။ နော၊ သုတသေးသိမ် ဉာဏ်မှေးမှိန်

ကုန်သော အကျွန်ုပ်တို့၏။ အဋ္ဌာနာဝ၊ အရာမဟုတ်သကဲ့သို့သာလျှင်။ ဘဝန္တံ၊
 ဖြစ်တော်မူကြကုန်၏။ ပန၊ ယင်းသို့ပင် ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း။ နော၊ အကျွန်ုပ်
 တို့သည်၊ အနေကေဟိ၊ မြတ်ကုန်သော သူတို့ထက် လွန်မြတ်ကုန်သော
 (“ကေတော သေဠတော ဝုဇာ အဓိကာတိ အနေကာ” ဟု ဝစနတ္ထ ပြု။)
 အနေကေဟိ၊ တယောက် နှစ်ယောက် သုံးယောက်မက များပြားလှကုန်သော။
 သုဝိညူဟိ၊ လွန်မြတ်သော ပညာရှိတို့သည်။ သုဝိညူဟိ၊ နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်ဝင်ကုန်
 သောသူတို့၏ အခြင်းအရာကို ကောင်းစွာသိလိုကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ပုနုပ္ပုနံ၊
 အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်။ အဘိယာစိတာ၊ ရိုသေလေးမြတ် တောင်းပန်အပ်ကုန်
 ရကား။ ပါဠိယံ၊ ပါဠိတော်အစောင်စောင်၌။ နယံ၊ သိရာသိခကြောင်းဖြစ်သော။
 ပါဠိယံ နယံ၊ ပါဠိနည်းကို၎င်း။ တဒတ္ထံ၊ ထိုပါဠိကို သိကြောင်းဖြစ်သော။
 (တံ အရိယတေ ဇေတနာတိ တဒတ္ထော)။ တဒတ္ထု၊ ထိုပါဠိတော်၏ အနက်
 အဋ္ဌကထာ ဋီကာကို၎င်း။ ဗဟုဗ္ဗိခံ၊ များသော အပြားရှိသော။ နာနာဂန္တံ၊
 အထူးထူးသော ကျမ်းဂန်ကို၎င်း။ သုနိဿိတာ၊ ကောင်းကောင်းကြီးမိုကုန်
 လျက်—

၂၂။ ဥဘော၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ တံဂမ္ဘီရေ၊ ဂမ္ဘီရသခင် ကိုယ်တော်
 အသျှင်တို့ကို။ (တုမေယေဝ ဂမ္ဘီရ တံဂမ္ဘီရ)။ ဘာသိသာမ၊ သူအများတို့
 မှတ်သားစရာ ယထာသတ္တိ ဗျတ္တိယထာ ဟောရပါကုန်တော့အံ့။ ဥဘော၊
 ဘုံသုံးပါးဟူ သုံးဘုံသူတို့ထက် အထူးသဖြင့် ဖြစ်၍နေတော်မူကြကုန်သော။
 (ဥ-ဝိသေသေန ဘဝန္တိတိ ဥဘော)။ ဥဘော၊ နိဗ္ဗုတိ၊ နိဗ္ဗုတသခင် အသျှင်
 နှစ်ပါးတို့သည်။ န-နော၊ အကျွန်ုပ်တို့ကို။ အနုကမ္ပိယ၊ အစဉ်သနားတော်မူကြ
 ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ခမန္တံ၊ သည်းခံသင့်သောအရာကို။ ခမန္တံ-ခမန္တံ၊ သည်းခံတော်
 မူကြပါကုန်လော့။ ဉာဏံဉာဏံ၊ အသျှင်နှစ်ပါးတို့ ဖြစ်ပုံလက္ခဏာ ကြောင်းခြင်း
 ရာကို လွန်စွာသိနိုင်အောင်။ အဉာဏံ၊ မသိသင့်သော အမှားအရာကို။ အဉာဏံ၊
 မသိမှားမိအောင်။ အဉာဏံ၊ လွန်စွာသိသင့်သော အရာကို။ ဉာဏံဉာဏံ၊
 ကောင်းကောင်းကြီး သိရအောင်။ အခေါဘိတံ၊ သူတပါးတို့ မချောက်ချား
 နိုင်ဘွယ်။ ဉာဏံဉာဏံ၊ ဉာဏ်ကြီး ဉာဏ်ကျယ် ဉာဏ်ဆန်းကြယ်ကို။ အမှာကံ၊
 အကျွန်ုပ်တို့အား။ ဒဒန္တံ၊ ပေးသနားတော်မူသင့်ပါသည့်အတိုင်း။ ဒဒန္တံ-
 ဒဒန္တံ၊ ပေးသနားတော်မူကြပါကုန်လော့။

အနက်ပေးနည်း သတိပြုသင့်ပုံ

ဒဒန္တံ-တခုတည်းလျက် ပုဒ်ကိုမဖျက် အနက်နှစ်ချက် ရသည်ကား အဘိန္န-
 ပဒတ္တံသိလေသာလင်္ကာရနည်းတည်း။ “ဉာဏံဉာဏံ” တခုတည်းလျက် “ဉာဏံဉာဏံ-

ဉာဏ်အဉာဏ် အဉာဏ် အဉာဏ်” စသည်ဖြင့် ပုဒ်အများ အနက်အများထွက်ရာ တို့၌ ဘိန္နသတ္တိသမဝေတနည်း၊ ဘိန္နဘိန္နပဒတ္တသိလေသာလင်္ကာရ နည်းလည်း ဆိုသင့်၏။ “သေတော ဓာဝတီ” ကဲ့သို့တည်း။ ထိုသေတော ဓာဝတီ-၌လည်း “သေတော၊ ဖြူသော သတ္တဝါသည်။ ဓာဝတီ၊ ပြေး၏။ သာ၊ ခွေးသည်။ ဣတော၊ ဤအရပ်မှ။ ဓာဝတီ၊ ပြေး၏” ဤသို့ ဓာဝတီ-ကြိယာနှင်ချက်နှင့် အနက်ပေး မများမိအောင် သတိဆောင်။

“သေတော၊ ဖြူသော။ သာ၊ ခွေးသည်။ ဣတော၊ ဤအရပ်မှ။ ဓာဝတီ၊ ပြေးသွားလေ၏” ဤသို့ ဓာဝတီ-ကြိယာတချက်တည်းဖြင့် အနက်ပေးသော်သာ နေရာကျသော အနက်မှတ်။

ထိုကြောင့် သဒ္ဒါနိတိ(သုတ္တမာလာ-၄၁)၌—

အတ္ထိ ပဒံ သမဝေတေန ဂဟေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ အတ္ထိ ပဒံ သမဝေ-
တေန ဂဟေတဗ္ဗံ န ဟောတိ။ တတ္ထ ပုရိမပက္ခေ သေတော ဓာဝတီတိ
ပယောဂေါ။ ဧတ္ထာယမဓိပ္ပိယော။ ဧကော ဣတော ဓာဝတီ သေတော
ဓာဝတီ။ ကတရဝဏ္ဏော ဓာဝတီသေတော ဓာဝတီတိ။ တတ္ထ သေတော
သာ ဣတောတိ ဆေဒေါ။ သာ ဝုစ္စတိ သုနခေါ။ သဗ္ဗထာပိ ဘေတော
သာ ဣတော ဓာဝတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ—

ဟု မိန့်အပ်ပြီ။

ဤသို့လျှင် ဘိန္နသတ္တိသမဝေတနည်းဖြင့် အနက်ပေးရာ ဟူသမျှတို့၌ ပုဒ်ကို ဖျက်၍ စိတ်၍ ကြံခြင်းတချို့ မဖျက်ဘဲ တချို့အားဖြင့် ထိုအလုံးစုံကို ပေါင်း၍ တကြိမ်တည်း တဝါကျတည်းပြု၍ ကြိယာတချို့ဖြင့် ပြီးအောင် အနက်ပေးရ သည်ချည်း မှတ်အပ်၏။ နောက်နောက်ရှေ့ရှေ့ ဆိုအပ်ပြီး ဆိုလတ္တံ့ သော အရာ တို့၌လည်း အချို့အချို့ ဘိန္နသတ္တိနည်း၊ အချို့အချို့တို့၌ တန္တနည်း၊ အချို့အချို့ တို့၌ ပဒီပနည်း၊ အချို့ အချို့ တို့၌ ၎င်းနှစ်ပါးသုံးပါးတို့ဖြင့် အနက်ပေးခဲ့သည့် အရာများကိုလည်း ဤကဲ့သို့ အမှာအထား မရှိသော်လည်း သတိများများကြီး ထား၍ မှတ်သားယုံကြည် နားလည်အောင် ပြုကြစေရန်သတည်း။

ဤနည်းအတူ အချို့အချို့ အ-အက္ခရာနှင့်ယှဉ်သော ပုဒ်အရာတို့၌ ပဋိသေဓ-စသော သုဒ္ဓါအနက် သက်သက်တချို့၊ ယင်းအနက်တို့ကို ရောလျက် မိဿကအနက်တချို့ ဆိုခဲ့သည့်အရာများကိုလည်း သတိမမူ ဂုမမြင် မရှိကြ စေအပ်။

အ-ဣတိ ဝုစိတဗ္ဗာဝါဒီသု ဒိဿတိ။ ဝုတ္တဉ္စ—
 ပဋိသေခေ ဝုစိတဗ္ဗာဝေ၊ အညတ္ထေ သဒိသေပိစ။
 ဝိရုဒ္ဓေ ဂရဟေ သုညေ၊ အကာရေ ဝိရဟပ္ပကေတိ။
 သဒ္ဓန္နိတိ(သတ္တမာလာ ၃၇၃)။ ၁၂။ ထဲ။

ပဋိညာဏ်မှတပါး ပဋိညာတဗ္ဗကျမ်းကို ပြီးစေလိုရကား “ခန္တိပရမံ” စသည်ကို တက်သည်။

၂၃။ ခန္တိ ပရမံ တပေါ တိတိက္ခာ၊
 နိဗ္ဗာနံ ပရမံ ဝဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ။
 န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော ပရူပဿာတိ၊
 န သမဏော ဟောတိ ပရံ ဝိဟေဌယန္တော။

၂၃။ တိတိက္ခာ၊ သူတပါးတို့ နားမခံဘွယ် ချုတ်ချယ်စောင်းမြောင်း မကောင်း ပြောဆို ထိုထိုနှိပ်စက်ခံရသည့်အရေး၌ ရှေးဝိပါက်ကံကြမ္မာ ဝဋ်ဆင်းရဲတွင် ကျင်လည်ရသူတို့ ခံရမြဲဓမ္မတာ ဖြစ်ပါသည်တကား ဟု နှလုံးပြု၍ ထိုသူတို့အား ငြိုးထားရန်မက် မကွက်မစောင်း စိတ်မပြောင်းစေရ လှလှကြီး သည်းညည်းခံနိုင် ခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော။ ခန္တိ၊ ခန္တတရားသည်။ ပရမံ တပေါ၊ မိမိသူတပါး နှစ်ပါး လုံးပင် ကြည်လင်ချမ်းမေးဘွယ် အများသူတို့ ချီးမွမ်းနှစ်သက်ဘွယ် အပါယ် စသောဘေး ကင်းဝေးဘွယ် တကယ်ကောင်းမြတ်လှသော အကျင့်တည်း။ ဗုဒ္ဓါ၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ ကျိုးနှစ်ဖြာကို ကောင်းစွာသိမြင်တော်မူကြပေကုန်သော။ ဗုဒ္ဓါ၊ မြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ (ဝါကျအနက် အတွင်းငုပ်မငုပ် နှစ်ပါးဝင်နေသော သီလေသနည်း။) နိဗ္ဗာနံ၊ တဏှာကင်းစင် ရန်တကာ ဖဲကြဉ်ရာဖြစ်သော။ (ဝါနတော နိက္ခန္တံ။ ဝါနံ ဝါနိက္ခမတိ တေသ္မာတိ နိဗ္ဗာနံ။) နိဗ္ဗာနံ၊ တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့၏ ကောင်းကောင်းကြီး ငြိမ်းရေးရာဖြစ်သော။ (နိဗ္ဗန္တိ ရာဂဂိ- အာဒယော ဣတ္တာတိ နိဗ္ဗာနံ။) နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကို။ (ရွှေအတိုင်း သီလေသ)။ ပရမံ၊ မြတ်လှစွာသော ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာမြတ်တို့၏ မပြတ် မွေ့လျော်ရာဖြစ်သဖြင့် စင်စစ်ထူးမြတ် လွန်ကဲနက်နဲ သိမ်မွေ့လှသော တရားဟူ၍။ ဝဒန္တိ၊ မိန့်တော်မူကြကုန်၏။ (ပကဋ္ဌာ ဥတ္တမာ ရမန္တိ ဣတ္တာတိ ပရမံ။) ပရူပ- ဗာတိ၊ တပါးသူကို ငြူစူနှိပ်စက် ရိုက်နှက်ညှဉ်းဆတ်တသော။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်းသည်။ ပဗ္ဗဇိတော-ပဗ္ဗဇိ ဣတော ဂတော၊ မိမိသူတပါး နှစ်ပါးလုံးချမ်းသာ အောင် ကျင့်ဆောင်ခြင်းသို့ ရောက်တတ်သောကြောင့် ပဗ္ဗဇိတ-ဘွဲ့ချည်အပ်သော သူသည်။ န ဟိ-နေဝ ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်တော့သည်သာလျှင်ကတည်း။ သော၊ ထိုကိုယ်အမှုအရာ ညွှတ်တိမ်း၍ ပဌမတံဆိပ်တော်ကြီး နတ်သိမ်းအပ်ပြီးသောသူ

သည်။ ပရံ ဝိဟေဋ္ဌယန္တော၊ သူတပါးအား နားမချမ်းဘွယ် ချုတ်ချယ် စောင်းမြောင်း မကောင်းဆိုမြည်တတ်ပြန်သည်ရှိသော်။ သမဏော၊ ဒေါသ ဖဲကြည် မာနဖျဉ်၍ တကယ်ပင် ငြိမ်းစေတတ်သောကြောင့် သမဏ-မည်ခေါ် ပွဲလုံးကျော်သော ဒုတိယတံဆိပ်တော်ကြီးသည်လည်း။ န ဟောတိ၊ ပျော်နိုင်၊ တော်နိုင်တော့မည်မဟုတ်။

တံဆိပ်နှစ်ထပ် နှုတ်သိမ်းအပ်ပြီး ဟူလိုသတည်း။ “ရာဇဂုရု” “ရာဇာဓိ-ရာဇဂုရု” မင်းတံဆိပ်နှစ်ထပ်ကို သိမ်းယူခံရသော ဆရာတော်ပျက်၊ ဆရာတော် ကျက်သို့ “ပဗ္ဗဇိတ” “သမဏ” ဟု တံဆိပ်နှစ်ထပ် အသိမ်းအနုတ် မခံရအောင် သတိဆောင်ကြရမည် ဟူလိုသတည်း။

နိဗ္ဗာန် မေးခွန်းများ ထုတ်ပြပုံ

ဤသို့သော သြဝါဒပါတီမောက် အရာဝယ်လာသော “နိဗ္ဗာန် ပရမ” ၏ အရ—

- (၁) နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အဘယ်ကို ဆိုပါသနည်း။
- (၂) ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အသေအချာ လက္ခဏ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ ပဒဋ္ဌာန်-တို့ နှင့်တကွ အဘယ်သို့ သိရမှတ်ရပါအံ့နည်း။
- (၃) ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူသည်-အဘယ်မျှ အပြားရှိပါသနည်း။
- (၄) ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် အဘယ်မျှ လောက်သော ဂုဏ်ထူးဝိသေသ ရှိပါသနည်း။
- (၅) ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် အဘယ်မျှလောက်သော သုခသမ္ပတ္တိ ရှိပါသနည်း။
- (၆) အဘယ်သို့သော အကြောင်းများနှင့် ပြည့်စုံလျှင် ယင်းနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်ပါသနည်း။
- (၇) ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်သော သူတို့သည် ဂိုနိဗ္ဗာန်၌ ထင်ရှားရှိပါ သလော မရှိပါသလော။
- (၈) ယင်းနိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့သည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရှိ၏ဆိုခဲ့သော် သဿတဒိဋ္ဌိ မရှိဆိုခဲ့သော် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ဤသို့ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၊ ၎င်းအဋ္ဌကယ သည်ကို၌ လာရကား ထိုဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးလွတ်အောင် အဘယ်သို့ ဆိုရ ပြောရ ယူရပါအံ့နည်း။
- (၉) “နိဗ္ဗာန် ဥပလဗ္ဘတိ နိဗ္ဗာနဿ ပဋိသံဝေဒီ ဥပလဗ္ဘတီတိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟု ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်လာတိုင်း နိဗ္ဗာန်ကား ထင် ရှားရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားရသောသူကား မရှိဆိုသော်

ထိုနိဗ္ဗာန်ဖြင့် ဝေနေယျသတ္တဝါအပေါင်းတို့အား အဘယ်အကျိုးရှိပါ အံ့နည်း။

- (၁၀) ယင်းဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကား ရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ ကို ခံစားရသူ မရှိ ဆိုသောအချက်၊ “ဒိဗျံ သုခံ ဥပလဗ္ဗတိ။ ဒိဗျဿ သုခဿ ပဋိသံဝေဒီ ဥပလဗ္ဗတိတိ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ” ဟူသော ပါဠိဖြင့် နတ်ချမ်းသာကား ရှိ၏။ နတ်ချမ်းသာကို ခံစားရသူကားမရှိ ဆိုသောအချက် ဤနှစ်ချက်သည် အဘယ်သို့ ထူးပါသနည်း။
- (၁၁) နိဗ္ဗာန်အရာ၌ နိဗ္ဗာန်ကို ခံစားရသူ မရှိ ဟူ၍ တချက်မျှသာလာသည်။ နတ်ချမ်းသာအရာ၌ နတ်ချမ်းသာကို ခံစားရသူ ရှိသည်တရပ် မရှိသည်တရပ် ဟူ၍ နှစ်ရပ်လာခဲ့သည်။ ယင်းအရာကို သေချာစွာ ဘယ်သို့ ဝေဖန်၍ သိရပါအံ့နည်း။
- (၁၂) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွားသော သူတို့သည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်နေသည်ဟု ဆိုနိုင်စရာမရှိ။ ဒုပ္ပရိယောဂါဟ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ-ဖြစ်၍နေသည်ဟု “ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာ-ဇာတိ တထာဂတော ဂမ္ဘီရေ အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော” စသည်ဖြင့် သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် စသည်တို့၌ လာသော ကြောင့် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ဂမ္ဘီရ ဒုပ္ပရိယောဂါဟ-ဖြစ်၍ နေသည်ဖြစ်လျှင် ထိုပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရှိနေသည်မှန်၏ ဟု မဆိုသင့်လော ဆိုသင့်လော။
- (၁၃) နိဗ္ဗာန်ရောက်သည် ဟူရာ၌ နိဗ္ဗာန်ရှိရာသို့ ပုဂ္ဂိုလ်က ရောက်သွား သလော၊ နိဗ္ဗာန်က ပုဂ္ဂိုလ်ရှိရာ ရောက်၍လာသလော။
- (၁၄) ပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသည်၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်၊ အနုပါဒါနိဗ္ဗာန်ဟူသည်၊ အပ္ပစယ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်၊ အမတနိဗ္ဗာန်ဟူသည်၊ အမတမဟာနိဗ္ဗာန်ဟူသည်တို့ အထူးအကွဲအပြား ရှိသေးသလော မရှိလော။
- (၁၅) နိဗ္ဗာန်ကို သတ္တဝါတို့ အဘယ်အခါ ရောက်ပါသနည်း၊ မဂ်ကို ရလျှင် ပင် ရောက်သလော၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးမှ ရောက်သလော။
- (၁၆) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသည်၊ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်၊ ဤသုံးပါးသည် အသို့ ထူးပါသနည်း။
- (၁၇) “အညေ ခန္ဓာ အညံ နိဗ္ဗာနန္တိ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ” ဟူသော စကား ဖြင့် ခန္ဓာတခြား၊ နိဗ္ဗာန်တခြား မဟုတ်ဟု ကထာဝတ္ထု၌ ဟောတော်

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း

မူခဲ့သည့်အထုဝယ် ခန္ဓာအခြား၊ နိဗ္ဗာန်အခြား မဟုတ်ခဲ့လျှင် ခန္ဓာ သည်ပင် နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်သည်ပင်လျှင် ခန္ဓာမှတ်ရမည်လော။

(၁၈) ခန္ဓာကို စွဲ၍ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓာနှင့် နိဗ္ဗာန် တခြားမဟုတ် ဆိုသည် ဟု ယူခဲ့သော် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာကို စွဲ၍ အဘယ်ပုံ စွဲ၍ ဖြစ်ပါသနည်း။

(၁၉) “ဣမသ္မိံယေဝ ကဠေဝရေ ဗျာမမတ္တေ သဝိညာဏကေ သမနကေ လောကဉ္စေဝ ပညာပေမိ လောကသမုဒယဉ္စေဝ လောကနိရောဉ္စေဝ လောကနိရောဂေါမိနိပဋိပဒဉ္စေ” ဟူသော သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် စသည်တို့၌ ဤကိုယ်၌ပင်လောက၏ချုပ်ရာ နိရောဓ ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို ငါ့ပညတ်တော်မူသည်ဟူသော စကားတော်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အဘယ်သို့ နေရာတကျ မှတ်ရပါအံ့နည်း။

(၂၀) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွားသောသူသည် လူ နတ် ဟူသော ပညတ် မင်းပုဏ္ဏား စသောပညတ်၊ ရူပိအရူပိ စသောပညတ် အစရှိသော ဆယ်ပါးသော ပညတ္တိပထအရာကို လွန်၍နေသည်ဟု စူဠနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော် စသည်တို့၌ လာသောစကားတော်ကို အဘယ်ကို ရည်၍ ဟောတော်မူသနည်း။

- (က) အလုံးစုံ ဘယ်ဟာတခုမျှ အကြွင်းအကျန်မရှိ ပျက်စီးပြတ် တောက်၍ သွားသည်ကို ရည်တော်မူ၍ ဆိုသလော။
- (ခ) ပညတ်အရာကိုသာ လွန်၍နေသည်၊ အလုံးစုံ ဥစ္စန္ဒဖြစ်သည် မဟုတ်ဟူ၍ ဆိုလိုသလော။
- (ဂ) ဥစ္စန္ဒအဘာဝဖြစ်လျှင် ပညတ္တိပထအရာကို လွန်၍နေသည် ဟူ၍မျှ ဆိုစရာမကောင်းပြီ မဟုတ်ပါလော။
- (ဃ) ယင်းသို့ ဥစ္စန္ဒ အဘာဝမဟုတ် ဘာဝဖြစ်ခဲ့သော် ထိုပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ပရမတ်ဖြစ်၍ နေသလော၊ ပညတ်ဖြစ်၍ နေသလော၊ ပရမတ် ပညတ်တို့မှ အလွတ်လော၊ အသင်္ခတလော၊ သင်္ခတလော၊ ယင်းနှစ်ပါးတို့မှ အလွတ်လော။

သင်္ခတ အသင်္ခတ-တရားနှစ်ပါးတို့မှ အလွတ် တစုံတခု အစွန်း အစတရားမရှိပြီ ဟု ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၌ ဆိုသည်မဟုတ်ပါလော။

ယင်းသို့ဖြစ်၍ အသင်္ခတသို့ သွင်းမည်ဆိုခဲ့သော်—“ဒေ အသင်္ခတာနိတိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗေ” ၎င်း ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်နှင့်အညီ

အသင်္ခတဓာတ် နှစ်ရပ်မရှိ ဆိုသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်-ဟူသော အသင်္ခတ ဓာတ်သို့ သွင်းမည်လော မသွင်းမည်လော။

- (၂၁) နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သော သူတို့သာ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သည် ဟု မူလဋီကာ၌လည်း လာသည်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိပြီးသည့်နောက်မှ အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်သည် ဟူ၍လည်း နေတ္တိပါဠိ တော်၌လာသည်။ ယင်းစကားနှစ်ရပ် အညမညသံသနွန ဖြစ်ရမည် အရေး မခဲလော။
- (၂၂) နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဖိုလ်တို့ အာရုံပြုသည် ဟူရာ၌ ရပြီးသော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသလော၊ ရလတ္တံ့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသလော။
- (၂၃) ဒုက္ခနိရောဓမျှသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ ဒုက္ခနိရောဓ၏ အကြောင်းဖြစ် သော အသင်္ခတဓာတ်ကို ဒုက္ခနိရောဓ-ဟု တင်စား၍ ဆိုကြောင်း နှင့် နေတ္တိအဋ္ဌကထာ စသည် လာသောအတိုင်း ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့ အလို နိဗ္ဗာန်ကြောင့် ဒုက္ခချုပ်ရသည် အဓိပ္ပါယ်ထွက်သည်။ “တဏှက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော၊ ဒုက္ခက္ခယာ နိဗ္ဗာန်” ဟု နေတ္တိပါဠိ တော်၌ ဒုက္ခက္ခယာသောကြောင့် နိဗ္ဗာန် ဟူသော ငြိမ်းရေးခြင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ လာသည်။ ၎င်းပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့ အညမညသံသနွန ဖြစ်အောင် မခဲလော။
- (၂၄) နိဗ္ဗာန် ဟူသော အသင်္ခတဓာတ်သည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြသူတို့၏ ခန္ဓာ ကုန်မှ ပေါ်လာဖြစ်လာကြောင်းနှင့် “အနုပါဒိသေသာ သမ္ပရာယိကာ။ သမ္ပရာယိကာတိ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ” ဟူ၍ ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ တို့၌ လာသည့်အတိုင်း နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာပျက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသည် မဟုတ်လော။
- (၂၅) ယင်းသို့ ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်မပေါ်လာမီကပင် ထိုပုဂ္ဂိုလ် စံဝင်စရာ အစဉ်ထာဝရ ကမ္ဘာကမ္မေ ဖြစ်၍နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ရှိပါသေးသလော။
- (၂၆) ယင်းသို့ရှိသည် ဆိုခဲ့သော် ထိုနိဗ္ဗာန်သည် အညတိတ္ထိယဖြစ်သူ စာဖြူ ယေဂ္ဂခရစ်ဆရာတို့ မဟုတ်မမှန် မိစ္ဆာဝါဒ ပြောဆိုကြသော လောကကို ဖန်ဆင်းတတ်သော ထာဝရဘုရား ဟူသကဲ့သို့ အကြောင်း လုံးလုံးကင်း၍ လျောက်လျားဘာသာ ရှိနေသည် ဟု ဆိုရာ မရောက်လော။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တစ်ပုဒ်ကျမ်း

- (၂၇) ယင်းသို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ၎င်းစကားသည် အဘူတံ-ဟူသော ဥဒါန်း ပါဠိတော်၌ “န ကာရဏေန ဝိနာ သယမေဝ ဘူတန္တိ အဘူတံ” ဟူသောပါဠိဖြင့် အကြောင်းကင်း၍ ဖြစ်သည်မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန် ဟု အနက်ပေးရမည်။ ၎င်းဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ ဖွင့်ဆိုသည့်စကားနှင့် ဝိရုဒ္ဓ မဖြစ်ပြီလော။
- (၂၈) ၎င်းဥဒါန်းပါဠိတော်၌ အဇာတံ-ဟူသော ပုဒ်၏အရ မဖြစ်သော နိဗ္ဗာန် ဟူရာ၌ ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ်သည်ကို ရည်၍ အဇာတံ- ဆိုကြောင်းနှင့် နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ ဖွင့်ဆိုသည့်အတိုင်း ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ်ဆိုခဲ့သော် လုံးလုံးမဖြစ်သော အချည်းနှီးကို ဆိုသလော။
- (၂၉) ဥပါဒ်အထည်ခြစ်အားဖြင့်သာ မဖြစ်သည်၊ တစုံတရာ နက်နဲသော သဘောအခြင်းအရာအားဖြင့်ကား ဖြစ်သေး၏ဟု ဆိုလိုသလော။
- (၃၀) တစုံတခု အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောဟူသည် မရှိဆိုခဲ့သော် ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် အဘာဝ တူစွပင် မဟုတ်ပါလော။
- (၃၁) “အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ အဘူတံ” စသည် လာသော ဥဒါန်း ပါဠိတော်အတိုင်း ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားရှိရမည် မဟုတ် ပါလော။
- (၃၂) ဟုတ်သော် တစုံတခုအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းမရှိဘဲလျက် အဘယ်သို့ ထင်ရှားရှိပါအံ့နည်း။
- (၃၃) ယင်းသို့ ထင်ရှားရှိသည်ဆိုခဲ့သော် အဘယ်၌ရှိသည်ဟု တခုခုနေရာ ချထားနိုင်မှ ရှိရာရောက်ရမည် မဟုတ်လော။
- (၃၄) ဟုတ်သော် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အရပ်အားဖြင့် မညွှန်ကြားအပ်ဟု မိလိန္ဒပဉ္စာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာတို့၌ လာသောစကားနှင့် သံသန္ဓန ဖြစ်အောင် အသို့ ကြံဆောင်ရမည်နည်း။
- (၃၅) ယင်းသည် နိဗ္ဗာန်ကို အရပ်အားဖြင့် မညွှန်ပြအပ်ဟူ၍လည်း ၎င်းဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ၌ လာသည်။ “နိဗ္ဗာနမ္ပိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ ခန္ဓေဟိ ဝိသယိကတတ္တာတိ ဝဒန္တိ” ဟု ၎င်းဋီကာ၌ပင် အာစရိယ- ဝါဒ လာသည်။ ထိုစကားနှစ်ရပ်တွင် နောက်စကား အလိုအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်လာမှ ပေါ်လာ သည်ဆိုရာ ရောက်၏။ ၎င်းစကားသည် “ဣမသ္မိံ ယေဝ ကဋေဝရေ။ ပ။ လောကနိရောဓဉ္စေဝ ပညပေမိ” ဟူသော သံယုတ်ပါဠိတော်- စသည်နှင့် အညီပင် မဟုတ်ပေလော။

- (၃၆) ယင်းသို့ ဖြစ်ခဲ့သော် နိဗ္ဗာန်ဟူသည်ကို အရပ်အားဖြင့် မညွှန်ပြအပ် ဟူသော စကားသည် နိဗ္ဗာန်၏ ဖြစ်ရာအရပ်ဒေသ ဟု အထူးရှိ တော့သည်မဟုတ်။ နိဗ္ဗာန်ရသူ ရောက်သည့်သာ ရှိသည်ဟု ဆိုသော် မဆိုသင့်လော ဆိုသင့်လော။
- (၃၇) ယင်းသို့ ဆိုသင့်ခဲ့သော် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို မိမိခွဲထုတ်ဖြစ်ရာ ခန္ဓာရှင်ကို ထောက်၍ သူ၏နိဗ္ဗာန် ငါ၏နိဗ္ဗာန် ဆိုသော် မဆိုသင့်လော ဆိုသင့်လော။
- (၃၈) ယင်းသို့ ဆိုသင့်သော် မဂ်သည် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုသည် ဟူရာ၌ မိမိနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသလော သူတပါးနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသလော။
- (၃၉) မိမိနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်ဆိုသော် ထိုမိမိနိဗ္ဗာန်ကလည်း ပရိနိဗ္ဗာန် စံမည့်သူ စုတိကျပြီးနောက်မှ ပေါ်လာမည်ဖြစ်၍ မပေါ်လာမီက အာရုံပြုနှင့်သလော။
- (၄၀) မိမိရလတ္တံ့သော ယခုလက်သို့ ရောက်လုနီးနီး ဥစ္စာရတနာကြီး များကို ရခါနီးဆဲဆဲတွင် အာရုံပြုနှင့်သကဲ့သို့ မှတ်ရမည်ဆိုသော် မဆိုသင့်လော ဆိုသင့်လော။
- (၄၁) ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် ကာလသုံးပါးမှ လွတ်သည် ဟူရာ၌ အဘာဝ ဖြစ်၍ လွတ်သလော။
- (၄၂) ဘာဝဖြစ်လျက် လွတ်ရမည်ဖြစ်လျှင် အဘယ်ပုံခြင်းရာဖြင့် ဘာဝ ဖြစ်လျက် ကာလသုံးပါးမှ လွတ်သည် ဆိုနိုင်ပါအံ့နည်း။

ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် အထူးထူးအထွေထွေ ကြံစည်ထွေးတောစရာ လွန်စွာ များသဖြင့် အလွန်ခက်ခဲလှသော ဤအရာ၌ နိကာယ်ငါးဖြာ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ကျမ်းများစွာတို့ကို အခါခါလေ့လာကြည့်ရှု၍ ယထာဘူတ ယထာ သဘာဝ ဝိနိစ္ဆယဖြစ်ပါစေခြင်းငှါ ကာလရှည်ကြာ နှစ်လများစွာ အခါခါ ကြံစည်စဉ်းစား နှလုံးထားမိသည်အတိုင်း အတ္တုက္ကံသန၊ ပရဝမ္ဘန- စသည် ကင်းကွာ သဒ္ဓါရှေ့သွား မေတ္တာအားဖြင့် “ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီ” အမည်ရှိသော ကျမ်းကို ညွှန်ပြရေးသား တရားရေး တိုက်ကျွေးလတ္တံ့။

သဒ္ဓါသမ္ပန္န သံသာရဘိရုက ကုလပုတ္တ ဂဟံဋ္ဌ သမဏ သီလဝန္တ ပညဝန္တ ဓမ္မာဓိပတေယျ သာဓုဇန-မှန်သမျှတို့သည် အတိဒုလ္လာဘကထာ အလွန်ရခဲ စွာသော “ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီ” သညီမည်မှန်း ဤသည်ကျမ်းဖြင့် အလွန်နက်နဲ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးလှစွာ ဤအရာဝယ် သေချာကွဲပြား ခြားနားသိသာ ပညာဝိသဒ သဒ္ဓါပလဝ အဓိမတ္တဆန္ဒ ရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍ အလွန်နက်နဲသော

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ဂမ္ဘီရနိဗ္ဗာတိဌာနသို့ ရောက်စွမ်းနိုင်သော နက်နဲသည်ထက် နက်နဲသော ဂမ္ဘီရာ-
ဂမ္ဘီရ နိဗ္ဗာတပုဂ္ဂလအဖြစ်သို့ လျင်မြန်စွာ ရောက်သဖြင့် ဘေးဒုက္ခဟူသမျှတို့မှ
မြန်မြန်ကြီး လွတ်လွယ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ယင်းသို့ ညွှန်ဖြည့်၍ နိဗ္ဗာနကထာ၊ နိဗ္ဗာတိကထာ၊ အားဖြင့် နှစ်ပါးသော
ကဏ္ဍတို့ဖြင့်ပြီးသော “ဤဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီ” ကျမ်း၌ ရှေးဦးစွာ
“နိဗ္ဗာနကထာဒကဏ္ဍ” ကို ဆိုပေလတ္တံ့။ ။

ထိုင်းသို့ ဆိုလတ္တံ့သော “နိဗ္ဗာနကထာ၊ နိဗ္ဗာတိကထာ” ၌လည်း အကျယ်
မလိုက် အကျဉ်းကြိုက်သူတို့အား ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ ဤဆိုလတ္တံ့သည်ကား

- (၁) ရှေးဦးစွာသော “သင်္ခေပကဏ္ဍ” တည်း။
- (၂) “နိဗ္ဗာနကထာ၊ နိဗ္ဗာတိကထာ၊ သင်္ခေပကဏ္ဍ” တစ်။
- (၃) “နိဗ္ဗာနကထာ၊ နိဗ္ဗာတိကထာ၊ ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ” တစ်။
ဤ(၁)ပဏာမကဏ္ဍ” တစ်။
- (၄) “ကျမ်းပြီးအဆုံး နိဂုံးဂါထာစု” တစ်။ ပေါင်းလေးတွဲအနက်—

ပဏာမကဏ္ဍ ပဌမတွဲ ပြီးပြီ။

၂-သင်္ခေပကတ္ထု နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗာ တိဘဏာ

ဒုတိယတွဲ

အာသိသပဏာမ

နမတ္ထု အတုလဂမ္ဘီရဓမ္မဒေသကဿ။

အတုလဂမ္ဘီရဓမ္မဒေသကဿ၊ အတုမထင် ဘက်မမြင်သည့် သုံးခိုင်ဝေနေ များတတွေ့တို့၏ မရေတုက်နိုင် ကြီးခိုင်ဒုက္ခ ဘေးဘယမှ တဝတည်းငြိမ်းချမ်း ရာ နိဗ္ဗာတာရွှေနှန်း ယင်းရွှေနှန်း၌ စံမြန်းရသူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဘော ဓမ္မတာ ကြောင်းခြင်းရာကို သေချာဆတ်ဆတ် ကောင်းကောင်းကြီး ဟော ကြားတော် မူပေတတ်သော လူသုံးရပ်တို့၏ ဦးကိုင် ဓမ္မခရိုင်ထွတ်ထား မြတ်ဘုရားအား။ မေ၊ အတုမရှိမြတ်လှစွာသော နိဗ္ဗာတာရွှေမြို့ ယင်းရွှေမြို့ဝယ် စမ္မယ်တည်နေကြကုန်သော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဘောခြင်းရာ လက္ခဏာ ကို ကောင်းစွာရေးသား ညွှန်ကြားဆုံးဖြတ်ရလတ္တံ့သော အကျွန်ုပ်၏။ နမော၊ ကျမ်းပြီးခြင်း၏ အန္တရာယ် မတွယ်နိုင်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး ရှိခိုးခြင်း သည်။ အတ္ထု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ပူဇတ္ထု မေ အတုလာတုလဓမ္မဿ။

အတုလာတုလဓမ္မဿ၊ အတုမရှိသော ဘုရားသျှင်တို့မှ မတူနိုင်သော နိဗ္ဗာန် တရားတော်မြတ်အား။ မေ၊ ယင်းနိဗ္ဗာန်၏သဘော၊ ယင်းနိဗ္ဗာန်ဝယ် တင့်တယ် စွာ တည်နေကြကုန်သူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဘောလက္ခဏာကို ကောင်းစွာ ရေးသားပြုပြင်လတ္တံ့သော အကျွန်ုပ်၏။ ပူဇာ၊ ရိုသေကော်ရော် ပူဇော်ခြင်း သည်။ အတ္ထု၊ ကောင်းကောင်းကြီး ဖြစ်ပါစေသတည်း။ အာသိသပဏာမ။

အာသိသမေတ္တာဘာဝနာ

သဒ္ဓမ္မံ သုမာနေန္တု သုသုခကာမာ။

သုသုခကာမာ၊ လောကီလောကုတ္တရာချမ်းသာ လူနတ် နိဗ္ဗာန် သုံးကန်သော ချမ်းသာကို လွန်စွာလိုလားကြကုန်သူတို့သည်။ သဒ္ဓမ္မံ၊ ချမ်းသာရာ ချမ်းသာ ကြောင်း သူတော်ကောင်း တရားတော်မြတ်ကို။ သုမာနေန္တု၊ သီလဖြူဖြူ အလှူရဲရဲ ဘာဝနာတွင် စိတ်ဝင်စွဲသဖြင့် အမြဲကောင်းကောင်းကြီး မြတ်နိုးနိုင် ကြပါစေကုန်သတည်း။

ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဗိပနိကျမ်း

အသဒ္ဓမ္မ ဆုဘာယန္တူ ဒုက္ခဘယာ။

ဒုက္ခဘယာ၊ ငရဲဘေးကြီး ပြိတ္တာဘေးကြီးတို့မှ ကြောက်ကြကုန်သော သူတို့သည်။ အသဒ္ဓမ္မ၊ မပြောင်အယူ သီလမဖြူ မသူတော်တို့၏ တရားယုတ်မျိုး သဘောဆိုးကို။ သုဘာယန္တူ၊ မီးနှင့်မသွေ မြေနှင့်မခြား သစ်ကျား ခြင်္သေ့ အသွင် ရှောင်ကြဉ်ဖဲ ကောင်းကောင်းကြီး ကြောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ပုည မာ ဘာယန္တူ နိဗ္ဗာတိကာမာ။

နိဗ္ဗာတိကာမာ၊ ဘေးတကာကင်းစင် ရန်တကာ ဖဲကြဉ်ရာ နိဗ္ဗာတကို လွန်စွာလိုလားကြကုန်သူတို့သည်။ ပုည၊ နိဗ္ဗာရောက်ကြောင်း ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာကုသိုလ်အပေါင်းကို။ မာ ဘာယန္တူ၊ မကြောက်မှားကြ ပါစေကုန် သတည်း။ ဝါ၊ အလှူမရဲ သီလမမြဲ ဘာဝနာတွင်စိတ်မစွဲ ကြောက်အား မေ့အား ပျင်းအား မသဲကြပါစေကုန်သတည်း။

မိဋ္ဌသုခံ မာ မာနေန္တူ သုသုခကာမာ။

သုသုခကာမာ၊ တကယ့်ချမ်းသာ နိဗ္ဗာတကို လွန်စွာအလိုရှိကြကုန်သူတို့ သည်။ မိဋ္ဌသုခံ၊ တသက်လျာမျှ တဘဝတွက်တာ ဘေးတကာဝန်းအံ့ ရန်တကာ ပေါင်းဆုံသည့် ကာမဂုဏ်ချမ်းသာယုတ်စက်ဆုပ်ဖွယ် မစင်ပုပ်ကို။ မာ မာနေန္တူ၊ အဟုတ်ကြီးထင် တဏှာဝင်မြှိုက် လောဘတိုက်၍ မိုက်မှားယစ်မှူး ပျော်မြူး၍ မနေမိအောင် များများကြီး သတိဆောင်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ဤကား သောတုဇန ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟက ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဤသို့ ဆိုလိမ့်သော “ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတကထာဒေသနာ” ကို ရိုသေစွာ နာနိုင်ကြကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး ပွားများအပ်သော အာသိသမေတ္တာဘာဝနာ။

သုပိယမထေရ်မြတ်၏ ဥဒါန်းဂါထာ

အဇရံ ဇီရမာနေန၊ တပမာနေန နိဗ္ဗာတိ။
နိမိယံ ပရမံ သန္တိံ၊ ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရံ။

ဇီရမာနေန၊ ဖောက်ပြန်အိုမင်း ဆွေးမြေ့ပျက်စီးခြင်း သဘောမျိုးဖြင့်။ အဇရံ၊ တခါတည်းမျှ အိုဘေးသေဘေး မသန်း ဟောင်းနွမ်းခြင်းမဝေ ဆွေး မြေ့ခြင်းမဝင် အမြဲလျှင် အသစ်စက်စက် တည်နေထသော။ ယောဂက္ခေမံ၊ ဘေးတကာဝိုင်းအံ့ ရန်တကာရစ်ခြံ့သည့် ငါးကာမုံ အာရုံကြား၌ ပျော်မှား ယစ်ရှုံးချင်တတ်သော တဏှာ၊ လောဘ၊ မောဟ-ဟူသမျှတို့၏ တဝတည်းကုန်ရာ တဖန်မလာနိုင် မလူနိုင်ရာဖြစ်ထသော။ ပရမံ၊ တဆယ့်တသီး မီးသောင်းပြောင်း

တို့၏ တပေါင်းတည်း ငြိမ်းရာဖြစ်၍ လွန်စွာမြတ်တော်မူထသော။ အနုတ္တရံ၊
 လောကသုံးခွင် ဘုံသုံးပြင်ဝယ် တုမထင်သော ဘုရားသျှင်တို့မှ မတုမဘက်နိုင်
 ထသော။ တပမာနေန၊ ပူလောင်တတ်သော ဇာတိ၊ ဇရာ မီးများစွာမှ။ သန္တိံ ၊
 တပေါင်းတည်း ငြိမ်းရေးရာဖြစ်တော်မူပေထသော။ နိဗ္ဗာဟိံ ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ
 မြတ်ကို။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်အောင်ခန်း ဘေးမသန်းသည့် တကယ့်ရွှေနန်းကို။ တပမာနေန၊
 ဤ ယခုဘဝ ခြိုးခြံစွာ ကျင့်ရသော ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ၊ ဓုတင်၊ ကုသိုလ်
 အကျင့်မြတ်ဖြင့်။ နိမိယျံ-စေတာပေယျံ၊ ယခုလက်ငင်းရအောင် တဝတည်း
 ငါ လဲလှယ်၍ ဝယ်ယူအံ့။

ဤသို့ ထေရဂါထာပါဠိဒေသနာတော်အရ သုပိယမထေရ်မြတ် ကိုယ်တော်၏
 လက်ရုံးဆန်ဟန်း ဥဒါန်းမြက်ဆီအပ်သော စကားတော်မြတ်ကို ကြပ်ကြပ်
 နှလုံးသိုကြကုန်သည် ဖြစ်၍ သတ္တဝါ ဟူသမျှတို့တွင် ဝါ-သင်္ခေတနယ်ဝင်
 ဘုံသုံးခွင်တွင် အတုမထင်သည့် ဘုရားသျှင်တို့ထက်မက အတုမရ အလွန်
 မြတ်လှသည့် သင်္ခေတသင်္ခေတဘုရင် မြတ်နိဗ္ဗာန်သခင်ထံ ကေန်ငါတို့ ရောက်ရပေ
 တော့မည်တကား၊ အကုဋေမက အဘိုးအနန္တ ပတ္တမြားတုံးကို ငါးပိတပုတ်
 ဟင်းရွက်တဆုပ်နှင့် လဲယူရသကဲ့သို့ အတုမရှိ မြတ်ခေါင်ထိသော အသင်္ခေတဓာတ်
 အဘိုးအနန္တ ရတနာတော်မြတ်ကို မပြောပလောက်သော ဤလောကီဥစ္စာ
 ပေးလှူရကာမျှဖြင့် ငါ ရပေတော့မည်တကား ဟု နှလုံးပြုသဖြင့် အလှူဒါနထဲ၌
 မစ္ဆေရစိတ်မစွဲစေရ အလှူရဲရဲ သီလမြဲမြဲ ဘာဝနာတွင် စိတ်ဝင်စွဲနိုင်ကြအောင်
 များများကြိုး သတိဆောင်အပ် ဆောင်သင့် ဆောင်ထိုက်လှတော့သည်၊
 ဆောင်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

တပမာနေန-တပုဒ်တည်းလျက် နှစ်နည်းနှစ်ချက် အနက်ပေးရသည်မှာ
 သိလေသာလင်္ကာရနည်းတည်း။

ဘုရားသျှင်ထက် နိဗ္ဗာန်ရတနာမြတ်ပုံ

ယာဝတာ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ သင်္ခေတာ ဝါ အသင်္ခေတာ ဝါ ဝိရာဂေါ
 တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ—

စသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၅၄) စသည်တို့ကို သတိရှေးရှု အောက်မေ့မိသူတို့မှ
 တထာဂတထက် နိဗ္ဗာန်၏ မြတ်သည့်အဖြစ်ကို ကြပ်ကြပ် ယုံကြည်နိုင်ကြမည်။

ယာဝတာ ဘိက္ခဝေ သတ္တာ အပဒါ ဝါ ဒွိပဒါ ဝါ စတုပ္ပဒါ ဝါ
 ဗဟုပ္ပဒါ ဝါ တထာဂတော တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ—

ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၅၄) အရ သတ္တဝါ ဟူသမျှတို့တွင် ဘုရားသျှင်အမြတ်ဆုံး ဟူ၍
 မှတ်အပ်၏။ နိဗ္ဗာန်ထက်ပင် ဘုရားသျှင်မြတ်သည် ဟု အဘိဓာန်ဋီကာ၌လာသည့်

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တရားပဋိပက္ခနိဗ္ဗာန်

စကားအရိပ်ရှိသော်လည်း သင်္ခတ၊ အသင်္ခတ-တရားနှစ်ပါးတို့မှ အလွတ် သုံးခု မြောက်သော တရားမည်သည် ရှိတော့သည် မဟုတ် ဟူသော ကထာဝတ္ထုပါဠိ တော်နှင့်အညီ ဘုရား ဟူသော ပညတ္တိဓမ္မသည်လည်း သင်္ခတ၊ အသင်္ခတ-တရား တွင်မှ မလွတ်သောကြောင့်၎င်း သင်္ခတ၊ အသင်္ခတ-တရား ဟူသမျှတို့တွင် နိဗ္ဗာန် အမြတ်ဆုံး ဟူ၍ ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်၌ လာသောကြောင့်၎င်း ယင်း ပါဠိတော် နှစ်ရပ်ကို မလွန်ဝံ့သည်ဖြစ်၍ ဘုရားသျှင်ထက်ပင် အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ရတနာ မြတ်သည် ဟု ဆိုလိုက်ရပေသတည်း။

ဤအကြောင်းမှာ ဤ “သင်္ခပကထာ” ၌ အကျယ်မဆိုသာသေးသော ကြောင့် အထက် “ဝိတ္ထာရကထာ” သို့ရောက်မှ ဤထက် ကျယ်ဝန်းစွာ ကထာ ဝတ္ထု၊ ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ-စသည်တို့ကို အသေအချာ ထုတ်ဘော် ပြုလျက် အနက်အဓိပ္ပါယ်များစွာနှင့်တကွ ကျမ်းတတ်ကဝိ ပညာရှိတို့ သတိရကြ၊ သဘောကျကြလောက်အောင် ထုတ်ဆောင်ဦးလတ္တံ့။

နိဗ္ဗာန်ဓာတ် ရှင်းပြပုံ

နိဗ္ဗာန်တိန္ဒြိ နိဗ္ဗာန်တသဘာဝံ နိဗ္ဗာန်။

နိဗ္ဗာန်တိန္ဒြိ၊ နိဗ္ဗာန်တိ - ဟူသည်ကား။ နိဗ္ဗာန်တသဘာဝံ၊ တဆယ့်တသီး မီး ဟူသမျှ တို့မှ တဝတည်း ငြိမ်းဇေးခြင်း သဘောရှိသော။ ဝါ၊ ငြိမ်းဇေးခြင်းသဘော ဟု ဆိုအပ်သော။ နိဗ္ဗာန်၊ အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ရှေ့ပြည်မြတ်ကို။

ဤသို့လာသော ထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာပါဌ် (၁၁၅) အတိုင်း တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့မှ ကောင်းကောင်းကြီး ငြိမ်းဇေးခြင်းသဘောကို နိဗ္ဗာန်ရှေ့နန်း အံ့မခန်း ဟု သမာဓိဂုဏာလင်္ကာရစကား မိန့်ကြားခေါ်ဆိုအပ်သည်မှတ်။

ပရိနိဗ္ဗာန်သဘာဝသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာန်။

ပရိနိဗ္ဗာန်သဘာဝသင်္ခါတံ၊ အလုံးစုံသော ဘေးအပေါင်းတို့မှ တပေါင်းတည်း ထက်ဝန်းကျင် ငြိမ်းဇေးခြင်းသဘော ဟု ဆိုအပ်သောတရားသည်။ နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်သာခေါင် ဘေးမဲ့တောင်မည်၏။

ဤသို့ လာသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ဋီကာ (၃၆၇)အတိုင်း ငြိမ်းဇေးခြင်းသဘော သည် နိဗ္ဗာန်မည်၏ ဟု ဆိုခဲ့သောရှေ့စကားကို အထူးအားဖြင့် ယုံကြည်ကြကုန်။

နိဗ္ဗာန်ဓာတူတိ စ နိဗ္ဗာန်တိမတ္တံ။

နိဗ္ဗာန်ဓာတူတိ စ၊ နိဗ္ဗာန်ဓာတ် ဟူသည်လည်း။ နိဗ္ဗာန်တိမတ္တံ၊ တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့မှ တဝတည်း ငြိမ်းဇေးခြင်း သဘောဓာတ်အစုမျှတည်း။

ဤသို့လာသော သီလက္ခန္ဓီကာ (၆၃) ယင်းနည်းတူလာသော နေတ္တိအဋ္ဌကထာ ပါဠိအတိုင်း လူတို့မမြင်နိုင်ရာ ပတ္တမြားတောင်ထဲ သမုဒြာထဲ၌ ပတ္တမြားခတ် အစုအခဲတည်သကဲ့သို့ အန္ဓပူထုဇန်တို့ မမြင်နိုင်ရာ ပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရှိရာဝယ် အလွန်သိမ်မွေ့လှစွာ သုဂမ္ဘိရံ၊ သုဒ္ဓဒ္ဓသ၊ သုနိပုဏ-သဘောအစု ဖြစ်သော တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့မှ ငြိမ်းဇေးခြင်း ဓာတ်အစု ငြိမ်းဇေးခြင်းဓာတ် သဘောကို နိဗ္ဗာနဓာတ်ဆိုသည်။

ယင်းပရမတ္ထနိဗ္ဗာနဓာတ်သဘောကိုပင် ဤလောက၌ ထင်ရှားသော တကယ့် တောင်မျိုး၌ တင်စား၍ သမာဓိဂုဏာလင်္ကာရအားဖြင့် “နိဗ္ဗာန်သာခေါင် သူနှင့်ဝေးသည့် ဘေးမဲ့တောင် ” ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော ယင်းငြိမ်းဇေးခြင်းသဘော ဟူသည် အဘယ်၌တည် ပါသနည်း ဟူငြားအံ့။ ငြိမ်းဇေးသည့်သူ ပရိနိဗ္ဗုတ အသျှင်တို့၌ပင် တည်သည် မှတ်။ နတ်ဗြဟ္မာတို့ ချမ်းသာသည် ထိုနတ်ဗြဟ္မာတို့ကိုယ်၌ တည်သကဲ့သို့တည်း။ ဤအနက်ကိုပင် ရည်တော်မူ၍ “နိဗ္ဗာနမိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ” ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ (၃-၇၀)၌မိန့်အပ်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိပုံ ဥပမာ

အဖျားရောဂါ အပူနာကြီးရောက်သည့်အခါ ဆေးသမားကောင်း၏ ဆေး ကောင်း ဩသဓကို သောက်ရသဖြင့် အပူဓာတ်ပျောက် အေးဓာတ်ရောက် လာရာ ယင်းအေးဓာတ်ဟူသော သီတတေဇာဓာတ်သည် ထိုယောက်ျား၌ ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်အား ခန္ဓာငါးဝ အပူဓာတ်လှလှ ပျောက် သည့်အခါ အသင်္ခေပဓာတ်ဟူသော ငြိမ်းဇေးခြင်း သီတဓာတ် နိဗ္ဗာယဓာတ် ရောက်လာသည်။ ယင်းသီတဓာတ် နိဗ္ဗာယ နှင့် နှိုင်းယှဉ်ရသော နိဗ္ဗာန်သုခသည် ထို နိဗ္ဗာန်၌တည်၍ နေသူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်၌ပင် ကင်ရှားရှိသည်။ အရဟတ္တဖိုလ်သည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌တည်သည်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အရဟတ္တဖိုလ်၌ တည်၍ နေသည်ဟု အပြန်အလှန် ဆိုအပ်သကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်သုခသည် ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်သည်။ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ထိုနိဗ္ဗာန်၌ တည်သည်ဟူ၍ ဆိုအပ် သည်သာတည်း။ ယင်းသို့ ဆိုအပ်သော်လည်း ဌာနိဌာန မုချအားဖြင့် ဆိုအပ် သည်မဟုတ်။ “ အာကာသေ သကုဏာ ပက္ခန္ဓိ။ နသေ စန္ဒော သုဇောတတိ ” စသည်တို့၌ကဲ့သို့ မကင်းကောင်းသော ဝိသယာဓာရ ဝိသယိ အာဓေယျ အရာ ကိုရည်၍ ဆိုအပ်သည်မှတ်။ ဒေဝသမ္ပတ္တိ-ဟူသော နတ်စည်းစိမ်သည် စည်းစိမ်ရှင် နတ်၌ တည်သည်။ စည်းစိမ်ရှင်နတ်သည်လည်း မိမိ၏ နတ်စည်းစိမ်၌ ရိပ်ငြိမ် ချမ်းသာ ခံစားလျက်သာ တည်သည်ဆိုအပ်သကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်စည်းစိမ်သည်လည်း

စည်းစိမ်သခင် ပရိနိဗ္ဗာန်တအသျှင်၌ပင် တည်သည်။ ပရိနိဗ္ဗာန်တအသျှင်သည်လည်း မိမိ စံစားစရာ ပေါ်ရောက်လာသော ယင်းနိဗ္ဗာန်ရတနာ၌ပင် တည်သည်ဟု ဆိုအပ်သတည်း။

အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၌ တည်နေသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော်လည်း သမ္မုတိပညတ်အားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ မဆိုအပ်သကဲ့သို့ အသင်္ခတဓာတ် ဟု ဆိုအပ်သော အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍ နေသူ ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော်လည်း ပရမတ္ထမှအလွတ် ရှုပသခါဝိမုတ္တ။ပ။ဝိညာဏသခါဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် ထိန်နိဗ္ဗာန်၌ ထင်ရှားမရှိ မဆိုသင့်သည်၏အဖြစ်ကို ကော်မုတ် အပ်၏။ ရှုပသခါဝိမုတ္တ။ပ။ဝိညာဏသခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် ဟူရာ၌လည်း ခန္ဓာငါးပါး ရှိစဉ် ပုဂ္ဂိုလ်အမည်ကို တင်စား၍ ဘူတပုဗ္ဗဂတိကနည်းအားဖြင့်သာ ဆိုအပ် သည်မှတ်။ အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်ဟုဆိုအပ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်တရားသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားကော်မုတ်သကဲ့သို့ ပရိနိဗ္ဗာန် တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အသီးအသီးတည်နေရာ ယင်းနိဗ္ဗာန်ယနဓာတ်ဟူသော အသင်္ခတဓာတ် ဟူသည်လည်း ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားကော်မုတ် ရှိသည်မှတ်။ အပူဓာတ်ပျောက် သော ယခင်ယောက်ျား၌ အေးဓာတ် သီတတေဇော ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့တည်း။

ယင်းသီတတေဇောဓာတ်သည် ထိုယောက်ျား၌ အပူဓာတ်မပျောက်သေးခင် အလွတ်သက်သက် တစုံတခုအရပ်၌ ဖြစ်နေနှင့်သော မည်သည် မရှိသကဲ့သို့ ထိုအသင်္ခတနိဗ္ဗာန်ဓာတ် သဘောပေါက်ရောက်လာသော ပရိနိဗ္ဗာန်ရဟန္တာ အသျှင်၌ ခန္ဓာငါးဝဟူသော မီးပူမငြိမ်းမပျောက်သေးခင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်စံဝင်စရာ အကြောင်းကင်းသဖြင့် လျှောက်လျားဘာသာ ရှေးဦးတင်၍ ဖြစ်နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်မည်သည် မရှိ မှတ်။

ထိုအပူဓာတ်ပျောက်၍ အေးဓာတ်ရောက်သည့်အခါ လွန်စွာချမ်းသာ၍ နေသော ယောက်ျားအား ပူလောင်ခြင်းသဘောရှိသော ဥက္ကတေဇောဓာတ်၏ မရှိခြင်း အဘာဝကြောင့်သာ ထိုယောက်ျားချမ်းသာသည် မဟုတ်။ အပူဓာတ် ပျောက်လျှင် ပျောက်ခြင်းထင်ရှားပေါ် ရောက်လာသော သီတလသဘာဝဟူသော သီတတေဇောဓာတ်၏အစွမ်းဖြင့်လည်း ထိုယောက်ျားချမ်းသာသကဲ့သို့ပရိနိဗ္ဗာန် တပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ခန္ဓာငါးဝ ဒုက္ခမီးပူ မရှိခြင်းဟူသော အဘာဝအစွမ်းဖြင့်သာ ချမ်းသာသည် မဟုတ်သေး။ ခန္ဓာငါးဝဒုက္ခမီးပူ ပျောက်လျှင်ပျောက်ခြင်း ပေါ် ပေါက်၍လာသော မြခြင်းသဘောရှိသော အသင်္ခတဓာတ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ထို ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ တစုံတခု သုခနှင့်မတူ အလွန်ထူးဆန်းသိမ်မွေ့သော အစလ-

၂-သင်္ခေပကဏ္ဍ နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗုတိကထာ

သုခ-အစွမ်းအားဖြင့် ချမ်းသာရကြသည် ကေန်မှတ်။ ဈာနသမာပတ်၊ ဖလသမာပတ်-ကို ဝင်စား၍နေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား နိဝရဏကိလေသာတို့၏ မရှိခြင်း အဘာဝမျှဖြင့်သာ ချမ်းသာသည် မဟုတ်။ ထင်ရှားရှိသော ဘာဝဖြစ်သော ဈာန်၏အစွမ်း ဖိုလ်၏အစွမ်းဖြင့်လည်း ချမ်းသာရ၍ နေသကဲ့သို့ ပရိနိဗ္ဗုတ အသျှင်တို့အားလည်း ခန္ဓာငါးဝ ဒုက္ခမရှိခြင်း ဒုက္ခဘာဝဖြင့်သာ ချမ်းသာသည် မဟုတ်။ ခန္ဓာငါးဝ ဒုက္ခအိုးကြီး ပျောက်လျှင်ပျောက်ခြင်း ပေါ်ပေါက်လာသော သီတလသဘာဝအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော အသင်္ခတဓာတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့ လွန်စွာ ဧ-မြချမ်းသာကြရသည် မှတ်။

ရေချိုးယောကျ်ား ဥပမာ

တနည်းလည်း အလွန်ပူပြင်းလှသော နေပူ၏ အစွမ်းဖြင့် အလွန်ပူအိုက်လှသော ယောကျ်ား၏ ဧ-မြစွာသော မြစ်ကြီးရေတွင်းသို့ ဆင်းချိုးရသည့်အခါ ယင်းနေပူ၏ မရှိခြင်း ဥဏှာဘာဝကြောင့်သာ ချမ်းသာသည် မဟုတ်။ ထိုမြစ်ကြီးရေ၏ ဧ-မြခြင်းသီတဓာတ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ဧ-မြချမ်းသာခြင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွားသော ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကိလေသာ ခန္ဓာငါးဝ ဟူသော နေပူ၏ မရှိခြင်း အဘာဝမျှဖြင့်သာ ချမ်းသာသည် မဟုတ်။ ဧ-မြခြင်းသဘောရှိသော ထိုအသင်္ခတဓာတ်၏ ဧ-မြခြင်းသဘော အစွမ်းအားဖြင့်လည်း အလွန်လျှင် ချမ်းသာ၍နေသည် ဟူ၍ သိကြကုန်။

ထို ဈာနသုခ၊ ဖလသုခ-ကို ခံစားလျက် ဈာန်၊ ဖိုလ် ဝင်စား၍ နေသော ဈာနလာဘီ ဖလသမာပတ္တိ အသျှင်တို့အား ရုန့်ရင်းကြမ်းတန်းသော ကာယ-ဝိညာဏ ကာမာဝစရသုခဝေဒနာ မရှိဘဲလျက် ထိုသိမ်မွေ့သော ဈာနသုခ၊ ဖလသုခဖြင့် အလွန်သိမ်မွေ့စွာ ချမ်းသာ၍ နေသကဲ့သို့ ထို နိဗ္ဗာနသုခဖြင့် ချမ်းသာရ၍ နေသော ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလည်း ရုန့်ရင်းကြမ်းတန်းသော လောကီ လောကုတ္တရာ သင်္ခတသုခဝေဒနာနှင့် မယှဉ်ဘဲ အလွန်သိမ်မွေ့သည်အောက် သိမ်မွေ့စွာသော အစလချမ်းသာကိုရ၍ နေတော်မူကြရသတည်း။ ဈာနသုခ၊ ဖလသုခကို ခံစားလို၍ ဈာန်၊ ဖိုလ်ကို ဝင်စားကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဈာန်၊ ဖိုလ် မဝင်စားခင် ရှေးဦးတင်၍ ဖြစ်နေနှင့်သော ဈာန်၊ ဖိုလ် ဟူသည် မရှိ။ ထို ဝင်စားသည့်အခါမှသာ ထို ဈာန်၊ ဖိုလ်တို့ ပေါ်၍ လာသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာနသုခ ဟူသည်လည်း ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် မပေါ်လာခင် ရှေးဦးတင်၍ ဖြစ်နေနှင့်သည် မဟုတ်။ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် ပေါ်ရောက်လာမှသာလျှင်

အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့သော သန္တိသဘာဝ ပရိနိဗ္ဗာယနသဘာဝ အားဖြင့် ထို ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်အား ချမ်းသာစေသည် ဖြစ်၍ ပေါ်လာသည် မှတ်။

ဈာန်တရား မဂ်ဖိုလ်တရားတို့သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန် တရားသည်လည်း ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တို့ကဲ့သို့ ပရမတ္ထ တရားချင်း အတူတူဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိသည်သာတည်း။ ဈာန်၊ ဖိုလ်တရားတို့မှာ တရံတဆစ် မဖြစ်ဘူးသေးဘဲ ထို ဝင်စားသည့်အခါမှ တခါတည်းသာ ဖြစ်လာပြီးနောက် ခဏတ္တယသို့ရောက် သဖြင့် လျင်စွာပျောက်၍ သွားသည်။ နိဗ္ဗာယနသီတသဘာဝရှိသော ယင်း အသင်္ခတဇာတ် နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထတရားမှာ ရှေးအခါ တရံတဆစ် မဖြစ် ဘူးသေးဘဲ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် ပေါ်လာရာဝယ် ဤတခါတည်းသာ အလွန်သိမ်မွေ့ စွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်၍ နေသည် မှတ်။

အဗ္ဗုတ-စသည်၏ အဓိပ္ပါယ်

ထို့ကြောင့် သဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ(၁၄၉)၌—
“အဘူတံ အဇာတံ ဟုတော အတ္ထိတိ အဗ္ဗုတံ” —

ဟူ၍ မိန့်အပ်ပြီ။

ယံ၊ အကြင်နိဗ္ဗာန်သည်။ အဘူတံ အဇာတံ၊ ရှေး၌ တရံတခါမျှ မဖြစ်ဘူး သေးဘဲ။ ဟုတော၊ ဤတခါတည်းသာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဖြစ်၍။ အတ္ထိ၊ မပျောက် မပျက် အမြဲရှိနေ တည်နေတတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ အဗ္ဗုတံ၊ အဗ္ဗုတမည်၏။ (၎င်းအနက်။)

တဿ ဘိက္ခဝေ ဣဓေဝ သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ အနဘိနန္ဒိတာနိ သိတိ ဘဝိဿန္တိ။ အယံ ဘိက္ခဝေ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ တဿ၊ ထို ရဟန္တာဖြစ်လေပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဣဓေဝ၊ ဤရဟန္တာဖြစ်သော ဘဝ၌ပင်လျှင်။ သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ၊ အလုံးစုံသော ဝေဒနာတို့ဖြင့် ကျင့်နာခြင်း ဒုက္ခသဘော ရှိသော ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခမီးပူများ တို့သည်။ အနဘိနန္ဒိတာနိ၊ တဏှာဖြင့် တွယ်တာနှစ်သက်စရာမရှိ ချုပ်ကြီး ချုပ်ကုန်သည် ဖြစ်၍။ သိတိ-သိတလိ၊ အလုံးစုံ ကွယ်ပျောက် ဖေးမြခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်။ ဝါ၊ ဖေးမြသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်သည်။ ယံ ဘဝိဿန္တိ၊ အကြင် ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ အယံ၊ ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာငါးသွယ် ... ယံချုပ်သည့်အခါ ဖြစ်ပေါ်လာလတ္တံ့သော ဖေးမြခြင်း သီတဘာဝသဘောသည်။ အနုပါဒိသေသာ၊ အနုပါဒိသေသမည်သော။ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ အသင်္ခတ တုမရသည့် နိဗ္ဗာနဓာတ် မည်၏။

ဤသို့လာသော ဣထိဝုတ်ပါဠိတော်(၂၂၁)ဖြင့်လည်း အသင်္ခတေတိနိဗ္ဗာန်ဟူ သည်ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် မရောက်မပေါ်လာခင် ရှေးဦးတင်၍ ဖြစ်နေနှင့်သည် မဟုတ်။ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာပျက်သည့်အခါမှဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟူသောအနက်၊ နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ငြိမ်းချမ်းရေးမြဲခြင်း သိတသဘာဝ ဟူသော ပရိနိဗ္ဗာယနသဘော ကိုပင် ဆိုသည် ဟူသော အနက်သည် ကောင်းကင်ဝဉ္စ နေ လ အသွင် ကျမ်းဂန် သိမြင်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်အသျှင်တို့အား အလွန်ထင်ရှားသလျှင်ကတည်း။

အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ တဒါယတနံ။ ယတ္ထ နေဝ ပထဝီ န အာပေါ န တေဇော န ဝါယော။ န စန္ဒိမသုရိယာ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယတ္ထ၊ အကြွင့်ဘုံတည်ရာ အာယတန၌။ နေဝ ပထဝီ၊ အခြားဘုံများကဲ့သို့ မြေကြီးလည်း မရှိ။ န အာပေါ၊ ရေလည်း မရှိ။ န တေဇော၊ မီးလည်း မရှိ။ န ဝါယော၊ လေလည်း မရှိ။ န စန္ဒိမသုရိယာ၊ လရောင် နေရောင်လည်း မရှိကုန်။ တဒါယတနံ၊ ထိုမြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီးလည်း မရှိ လရောင်၊ နေရောင်လည်း မထွန်းပြောင် အမှိုက်မှောင်လည်းမသန်း ပကတိ ကိုယ်တော်ရောင် အစွမ်းဖြင့် အတုမရှိထွန်းပြောင်၍နေရာ ထူးဆန်းလှစွာသော ဘုံတည်ရာ အာယတန တုမရှိသော မြို့နန်းမသည်။ အတ္ထိ၊ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်စံမေ့လျော်ရာအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသေး၏။

ဤသို့လာသော ဥဒါန်းပါဠိတော်(၁၇၇)ကို ထောက်သဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန် ဟူ သည် ရုပ်၊ နာမ်ခန္ဓာ ကွယ်ပျောက်၍ သွားခြင်း အဘာဝ တူစွ မျှသာ မဟုတ်၊ ငြိမ်းရေးခြင်းသဘောအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည် ကေန် မှတ်ကြကုန်။

အဇာတံ-စသည်၏ အဓိပ္ပါယ်

အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ အဘူတံ အကတံ အလင်္ခတံ။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သားရဟန်းများတို့။ ဇာတံ၊ ထင်ထင်ရှားရှား၊ ဥပါဒ်အားဖြင့် သိသိသာသာ ဖြစ်၍လာသော တရားမျိုးမှသာလျှင်။ န အတ္ထိ၊ ထင်ရှားရှိသည် မဟုတ်သေး။ (ဗျုတိရေကတ္ထဘိဋ္ဌိ၊ ထည့်ပါ)။ အဇာတံ၊ ဥပါဒ်အားဖြင့် ရုန်ကြမ်းစွာ မဖြစ် အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ ဂမ္ဘီရသဘောအားဖြင့် ဖြစ်၍ လာသော နိဗ္ဗာန် ဟူသော တရားမျိုးတခုသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ဥပါဒ်အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော တရားများကဲ့သို့ပင် ထင်ရှားရှိသည် မှန်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်း များတို့။ ဘူတံ၊ ဥပါဒ်အထည်ခြင်အားဖြင့် ဖြစ်၍နေသော တရားမျိုးမှသာလျှင်။ န အတ္ထိ၊ ထင်ရှားရှိသည် မဟုတ်။ အဘူတံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိပါသော် လည်း အခြားပရမတ္ထ တရားများထက်ပင် အလွန်လျှင် သိမ်မွေ့စွာဖြစ်၍

နေသော တရားမျိုးသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှားရှိသည်ပင် မှန်၏။ ကတံ၊ ပြုလုပ်၍ ဖြစ်သည့်အတိုင်း ပြုလုပ်အပ်ပုံ နိမိတ်ပေါ်သော တရားမျိုးမှသာလျှင်။ န အတ္ထိ၊ ထင်ရှားရှိသည် မဟုတ်သေး။ အကတံ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုလုပ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း ပြုလုပ်အပ်ပုံ အရိပ်အရောင် မပေါ်လာ အလွန် သိမ်မွေ့စွာ ပေါ်လာသော တရားမျိုးသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှားရှိသည်ပင် ဖြစ်၏။ သင်္ခတံ၊ အကြောင်းများစွာ ပြုစီရင်နိုင်မှ ဖြစ်လာရသည့်အတိုင်း ယင်း ပြုစီရင်နိုင်မှ ဖြစ်လာပုံပေါ်၍ နေသော တရားများမှသာလျှင်။ န အတ္ထိ၊ ထင်ရှားရှိသည် မဟုတ်သေး။ အသင်္ခတံ၊ ပါရမီအကြောင်းများစွာ ပြုစီရင် အပ်တိုင်း ပြုစီရင်အပ်ပုံမပေါ် သင်္ခတစေရ်မန် သင်္ခတပုံဟန်နှင့် အလွန်ကွာဝေး၍ နေသော အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့သော တရားမျိုးသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ သင်္ခတ တရားမျိုးကဲ့သို့ပင် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည် မှန်၏။

ဤသို့လာသော ဥဒါန်းပါဠိတော်(၁၇၈) ဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန် ဟူသည် အခြား ပရမတ္ထတရားများကဲ့သို့ ထင်ရှားကော်ရှိသည်သာ။ သိမ်မွေ့နူးညံ့စွာဖြစ်၍ လာ သောကြောင့်သာ ဖြစ်လာသော်လည်း ဖြစ်လာမှန်းမသိ။ ပြုပြင်အပ်ပါသော်လည်း ပြုပြင်အပ်ရာ မထင်သည်။ ထိုသို့ ထင်ထင်ရှားရှား ရှုခင်းစွာ မဖြစ်လာသည်ကို ရည်တော်မူ၍သာ အဇာတံ၊ အဘူတံ-စသည်ဖြင့် ဆိုသည်မှတ်ကြကုန်။ အလုံးစုံ ဘယ်ဟာတခုမျှ မဖြစ်ခဲ့လျှင် အဘာဝသာ ကော်ဖြစ်တော့မည်။ ထို့ကြောင့် ဥပါဒ်ခြံ အထင်အရှား ရုန့်ကြမ်းစွာ မဖြစ်သည်ကိုသာ ရည်၍ အဇာတံ-ဆိုသည် ဟု နေတ္တိအဋ္ဌကထာလာတိုင်း ဥပါဒ်အားဖြင့် ရုန့်ကြမ်းစွာသာ မဖြစ်လာသည်။ အလွန်နက်နဲသိမ်မွေ့စွာ ဖြစ်လာသော ယင်းနိဗ္ဗာန် သဘောတရားကား ကော် ထင်ရှားရှိ၏ မှတ်ကြကုန်။

နတ်ပူးဝင်သူ ဥပမာ

ရုန့်ရင်းသော အတ္တဘောဂိုဏ်း လူတို့ကိုယ်၌ နတ်ပူးဝင်လာသည့်အခါ အပူးဝင် ခံရသူ လူကိုမြင်ရလျက်ပင် ပူးဝင်လာသည့် နတ်ကို မမြင်ရသေး၏ရှင်၊ နတ်ကို နတ်ချင်းပူးဝင်သည့်အခါ “ပဂေဝ၊ ပူးဝင်တတ်၊ ပူးဝင်အပ် နတ်နှစ်ယောက်လုံး ကိုပင် မမြင်ရ”။ ထို့ကြောင့် မိစ္ဆာလူမျိုး အချို့တို့က မိမိတို့ မမြင်ရသည့် တွက်တာဖြင့် ဤလောကမှာ နတ် ဟူသည် မရှိဆိုကြသကဲ့သို့ နတ်လျှင်နတ်ချင်း ပူးဝင်သည်ထက် အဆအရာမက အလွန်သိခက်မြင်ခက်လှစွာ သုဒ္ဓန္ဒသ၊ သုနိပုဏ ဖြစ်၍တည်နေသော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တည်နေရာ နိဗ္ဗာန် ယင်း နှစ်တန်လုံးပင် အလွန်နက်နဲခြင်း ဂမ္ဘီရတရဖြစ်၍ နေသည်ကို အန္ဓပုထုဇန်တို့ မသိမမြင်နိုင်ကြသည့် အတွက်ကြောင့် နိဗ္ဗာန် ဟူသည်လည်း ထင်ရှားမရှိ၊ နိဗ္ဗာန်

၂-သင်္ခေပကတ္တ နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗာတိကထာ



ရောက်သူတို့လည်း အလုံးစုံကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက် အချည်းနှီးတုစ္ဆ အဘာဝ အဖြစ်သို့သာ ရောက်၍ သွားကြလေတော့သည် ဟု အယူမှောက်မှား ပြောကြား မိတတ်ကြသည်။ ယင်းသို့ မမှောက်မှားကြရအောင် အထူးသတိဆောင်ကြစေ ကုန်သတည်း။

နတ်ကိုနတ်ချင်း ပူးဝင်သည့်အရာ လာသည်ကား ဘုရားသျှင် ရှေ့တော် ပါး၌ စကားကောင်း လျှောက်ထား၍ နေသော တာဝတိံသာနတ်သား၌ ဝသဝတ္တီမာရ်နတ်ပူး၍ အရှားအနှမ်း စကားကြမ်းဖြင့် ဘုရားသျှင်အား လျှောက် ထားစေသည်ဟု သင်္ဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်လာသတည်း။

ဤဥပမာ၌ အပူးဝင်ခံရသော တာဝတိံသာနတ်သားကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကို မှတ်အပ်၏။ ထိုတာဝတိံသာနတ်သား၌ ပူးဝင်လာသော ဝသဝတ္တီနတ်မင်း ကဲ့သို့ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်လာသော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ကို မှတ်အပ်၏။ ဤသို့ ပူးဝင်ရာ ပူးဝင်တတ် နတ်နှစ်ယောက်လုံး အထင်အရှားရှိလျက် ပကတိလူတို့ မျက်စိဖြင့် မမြင်ရသကဲ့သို့ ထိုအသစ်တစာတိ နိဗ္ဗာန် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက် လာသောပရိနိဗ္ဗာတအသျှင်တို့ကို ပကတိပုထုဇန်တို့ မမြင်နိုင်သည်ကို မှတ်အပ်၏။

ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် အဘယ်နည်းဟူမူကား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးနောက် ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ အဖြစ်၌ တည်လျက် ဂမ္ဘီရ၊ အပ္ပမေယျ၊ ဒုပ္ပရိယောဂါဟဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်၌တည်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဆိုသတည်း။

ထိုပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသဖြင့် စုတိကျ၍ သွားကြသော ရဟန္တာအသျှင်တို့၏ ထိုရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ အသျှင်ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်၌နေကြသည်ကို အကြောင်းပြုသဖြင့် လည်း ထို ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ပြတ်၍ ပျောက်၍မသွား တုစ္ဆအဘာဝအဖြစ် သို့ မရောက် ဆိုရသတည်း။ ယင်း အကြောင်းကို အထက် ဝိတ္တာရကထာသို့ ရောက်မှ ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာသာဓကများစွာတို့နှင့်တကွ အကျယ်ဆိုလတ္တံ့ ။ ဤသင်္ခေပကထာ၌ကား မန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်တို့ လက်ဝါးကြီးအုပ် အလွယ်တကူ မှတ်နှင့်ကြရုံမျှ ပြဆိုအပ်သတည်း။

၎င်းအကျဉ်း သင်္ခေပစကားဖြင့် မယုံကြည်နိုင်သော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဤအထက်၌ ထုတ်ဆိုလတ္တံ့ သော သာဓကပါဌ်များစွာတို့ကို တွေ့မြင်ကြလျှင် ကေနပ်ပင် သဘောကျကြပါကုန်လတ္တံ့ ။

ဆက်ဦးအံ့-ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားရှိ၏ ဆိုသော်လည်း ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်မပေါ် လာမီက ဖြစ်၍ နေနှင့်သည် မဟုတ်၊ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ပေါ် လာမှသာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟူသော ရှေ့စကားသည် ဤဆိုလိုမိသော စကြာရတနာပမာ မီးပုတ်ပမာတို့ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော ရဟန္တာသခင် သျှင်နာဂသိန်စကား

မိလိန္ဒပဉ္စကထာတရားတို့ဖြင့်လည်း အထူးအားဖြင့် ယုံကြည်ကိုးစားဘွယ် လွင်ပြင်
ဝယ် ဆင်ပြောင်ကြီးသွားသည်နယ် တကယ်ထင်ရှားလတ္တံ့။

“ မြင်းကို စီးလျက် ထီး-မ မှန်း မသိ” ဆိုသကဲ့သို့ ဤအလွန်ထင်ရှားစွာ
ဆို၍ထားသော မိလိန္ဒပဉ္စကထာ ဤမိလိန္ဒပဉ္စကထာနှင့်တကွ အထူးထူးသော
ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကို တုတ်ဆောင်ကိုးစား သိသာနားလည်လောက်
အောင် စကားဆိုထား ရေးသားဆုံးဖြတ်အပ်သော ဤ “ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာ
နိဗ္ဗာတ ဒီပနိကျမ်း” ကိုလည်း ကြည့်ရှုလေ့ လာလျက် အချက်ကျကျ နာနာကြီး
မကြံစည်မိ သတိမထားမိကြသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည်လည်း ထင်ရှားမရှိ၊ နိဗ္ဗာန်
ရောက်ကြသူတို့လည်း အလုံးစုံကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက်၍ အဘဝ၊ တုစ္ဆ
အဖြစ်သို့သာ ရောက်သွားကြရလေ၏ ဟူသောဥစ္ဆေဒ၊ မိစ္ဆာဝါဒ လှလှကြီး
မပျောက် မရှိကြရအောင် များများကြီး သတိဆောင်မိကြပါစေကုန်သတည်း။

ဤဆိုလတ္တံ့ သည်ကား ယင်း မိလိန္ဒပဉ္စကထာတည်း။

မိလိန္ဒပဉ္စပါဠိတော်

- (က) ဘန္တေ နာဂသေန အတ္ထိ သော ပဒေသော ပုရတ္ထိမာယ ဝါ ဒိသာယ
ဒက္ခိဏာယ ဝါ ဒိသာယ ပစ္စိမာယ ဝါ ဒိသာယ ဥတ္တရာယ ဝါ
ဒိသာယ ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယံ ဝါ။ ယတ္ထ နိဗ္ဗာနံ သန္နိစိတံ ဟောတီတိ။
- (ခ) နတ္ထိ သော မဟာရာဇ ပဒေသော ယတ္ထ တံ နိဗ္ဗာနံ သန္နိစိတံ
ဟောတီတိ။
- (ဂ) ယဒိ ဘန္တေ နာဂသေန နတ္ထိ နိဗ္ဗာနဿ သော ဩကာသော။
တေန ဟိ နိဗ္ဗာနံ နတ္ထိ။ ယေသံပိ တံ နိဗ္ဗာနံ သစ္စိကတံ။ တေသံပိ
သစ္စိကိရိယာ မိစ္ဆာ။ ကိံ ကာရဏံ။ ယေန ကာရဏေန တံ ဝက္ခာမိ။
ယထာ ဘန္တေ နာဂသေန မဟိယာ ဓညဋ္ဌာနံ ခေတ္တံ ဂန္ဓဋ္ဌာနံ ပပုံ
ဖလဋ္ဌာနံ ရုက္ခော အတ္ထိ။ ရတနာနံ ဌာနံ သာဂရော အတ္ထိ။ ယော-
ကောစိ ယံ ယံ ဣစ္ဆတိ။ သော တတ္ထ ဂန္ဓာ တံ တံ အာဟရတိ။
ဝေမေဝ ခေါ ဘန္တေ နာဂသေန ယဒိ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိ။ တဿ နိဗ္ဗာနဿ
ဥပါဒါနောကာသော ဣစ္စိတဗ္ဗော။ ယသ္မာ စ ဘန္တေ နာဂသေန နတ္ထိ
နိဗ္ဗာနဿ ဥပါဒါနောကာသော။ တသ္မာ ပြုမိ နတ္ထိ နိဗ္ဗာနံ တိ။
ယေသံပိ တံ နိဗ္ဗာနံ သစ္စိကတံ။ တေသံပိ သစ္စိကိရိယာ မိစ္ဆာတိ။
- (ဃ) နတ္ထိ မဟာရာဇ နိဗ္ဗာနဿ နိဿိတောကာသော။ အတ္ထိ စ တံ
နိဗ္ဗာနံ။ သမ္ပာပဋိပန္နော သင်္ခါရာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ သမ္ပဿမာနော နိဗ္ဗာနံ
သစ္စိကရောတိ။ ယထာ မဟာရာဇ အတ္ထိ သော အဂ္ဂိနာမ။ နတ္ထိ

၂-သင်္ခေပကဏ္ဍ နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗုတိကထာ

စ တဿ အဂ္ဂိဿ နိက္ခိတ္တောကာသော။ ဒွေ ကဋ္ဌာနိ ဃန္တေန္တော အဂ္ဂိ အဓိဂစ္ဆတိ။ ဝေမေဝ ခေါ မဟာရာဇ အတ္ထိ နိဗ္ဗာနံ။ နတ္ထိ နိဗ္ဗာနဿ နိက္ခိတ္တောကာသော။ သမ္မာပဋိပန္နော ယောနိသော မနသိကာရေန သင်္ခါရာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ သမ္ပဿမာနော နိဗ္ဗာနံ သစ္စိကရေတိ။

(င) ယထာ ပန မဟာရာဇ အတ္ထိ တာနိ သတ္တရတနာနိ။ သေယျထိဒံ။ စက္ကရတနံ၊ ဟတ္ထိရတနံ အဿရတနံ မဏိရတနံ၊ ဣတ္ထိရတနံ ဂဟပတိရတနံ၊ ပရိဏာယကရတနန္တိ။ န စ တေသံ ရတနာနံ နိက္ခိတ္တောကာသော အတ္ထိ။ ခတ္ထိယာနံ သမ္မာပဋိပန္နာနံ ပဋိပတ္တိဗလေန တာနိ ရတနာနိ ဥပဂစ္ဆန္တိ။ ဝေမေဝ ခေါ မဟာရာဇ အတ္ထိ နိဗ္ဗာနံ။ န စ တဿ နိဗ္ဗာနဿ နိက္ခိတ္တောကာသော။ သမ္မာပဋိပန္နော ယောနိသော မနသိကာရေန သင်္ခါရာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ သမ္ပဿမာနော နိဗ္ဗာနံ သစ္စိကရေတိ။

မိလိန္ဒပဉ္စ (၃၁၂) (၁၃း။၂။၂)

၎င်းပါဠိတော်အနက်

(က) ဘန္တေ နာဂသေန၊ နာဂသိန်ဟု ကျော်ရှိသတင်း ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိတော်မူသော အသျှင်ဘုရား။ ပုရတ္ထိမာယ ဝါ ဒိသာယ၊ အရှေ့အရပ်၌ သော်၎င်း။ ဒက္ခိဏာယ ဝါ ဒိသာယ၊ တောင်အရပ်၌သော်၎င်း။ ပစ္ဆိမာယ ဝါ ဒိသာယ၊ အနောက်အရပ်၌သော်၎င်း။ ဥတ္တရာယ ဝါ ဒိသာယ၊ မြောက်အရပ်၌သော်၎င်း။ ဥဒ္ဒံ ဝါ၊ အထက်ကောင်းကင်အရပ်၌သော်၎င်း။ အဓော ဝါ၊ အောက်မြေထဲအရပ်၌သော်၎င်း။ တိရိယံ ဝါ၊ ဘီလ္လာအရပ်၌သော်၎င်း။ ယတ္ထ၊ အကြင်အရပ်၌။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်။ သန္တိစိတံ၊ စုဝေး၍တည်နေသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သော ပဒေသော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်တည်ရာ အရပ်သည်။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်ရသူ မပေါ်လာခင် ထိုသူရောက်စရာ ဖြစ်နေတည်နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်တည်ရာ အရပ်ဟူသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိပါ၏လော။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မိလိန္ဒမင်းကြီးလျှောက်ထားသည်ရှိသော်—

(ခ) မဟာရာဇ၊ မင်းကြီး။ ယတ္ထ၊ အကြင်အရပ်၌။ တံနိဗ္ဗာနံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ သန္တိစိတံ၊ စုဝေး၍တည်နေသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သော ပဒေသော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ရသူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် မပေါ်လာမီ စုဝေး၍ ဖြစ်နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်တည်ရာ အရပ်ဟူသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ အသျှင်နာဂသိန်မထေရ် ပြောဆိုတော်မူရာဝယ်—

(ဂ) ဘန္တေ နာဂသေန၊ နာဂသိန် အသျှင်ဘုရား။ ယဒိ၊ အကယ်၍။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ သော ဩကာသော၊ ထိုစုတေတည်နေရာ အရပ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိသည် ဖြစ်အံ့။ တေန ဟိ၊ ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်။ နတ္ထိ၊ စကားသာရှိ၍ အသားထင်ရှား မရှိ။ ယေသံပိ၊ အကြင်သူတို့သည်လည်း။ တံ နိဗ္ဗာနံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ဟူသည်ကို။ သစ္စိကတံ၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်သည် ဟူ၏။ တေသံပိ၊ ထိုသူတို့၏လည်း။ သစ္စိကိရိယာ၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း ဟူသည်။ မိစ္ဆာ၊ စကားသာရှိ၍ အသားမရှိသဖြင့် အမှားပင်တည်း။ ယေန ကာရ-
 ဇာန၊ အကြင်အကြောင်းဖြင့်။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားမရှိဟူသော စကားကို။ ဝက္ကာမိ၊ အကျွန်ုပ် မိလိန္ဒမင်းကြီးလျှောက်ဆိုပေ၏။ တံကာရတံ၊ ထိုအကြောင်းသည်။ ကိံ၊ အဘယ်နည်း ဟူငြားအံ့။ ဘန္တေ နာဂသေန၊ အသျှင် ဘုရား နာဂသိန်။ မဟိယာ၊ မြေအပြင်၌။ ဓညဋ္ဌာနံ၊ စပါးတို့၏တည်ရာ အရပ်သည်။ ခေတ္တံ၊ လယ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဂန္ဓဋ္ဌာနံ၊ သင်းကြိုင်မွေးပျံ့ ရနံ့တို့၏ တည်ရာ သည်။ ပုပ္ဖံ၊ ပန်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဖလဋ္ဌာနံ၊ သစ်သီးတို့၏ တည်ရာအရပ် သည်။ ရုက္ခော၊ သစ်ပင်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ရတနာနံ၊ ရွှေငွေရတနာတို့၏။ ဋ္ဌာနံ၊ တည်ရာအရပ်သည်။ သာဂရော၊ သမုဒြာသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ယောကောစိ၊ အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သော သူသည်။ ယံယံ၊ အကြင်အကြင်ဝတ္ထုကို။ ဣစ္စတိ၊ အလိုရှိ၏။ တံတံ၊ ထိုထို မိမိအလိုရှိရာ ဝတ္ထုကို။ သော၊ ထိုသူသည်။ တတ္ထ၊ ထိုအရပ်သို့။ ဂန္ဓာ၊ သွား၍။ အာဟရတိ၊ ယူဆောင်၏။ ဘန္တေ နာဂ-
 သေန၊ အသျှင်နာဂသိန်။ ဝေမေဝ၊ ဤနည်းတူပင်လျှင်။ ခေါ၊ စင်စစ်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်။ ယဒိ အတ္ထိ၊ အကယ်၍ထင်ရှား ရှိခဲ့ငြားအံ့။ တဿ နိဗ္ဗာနဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၏။ ဥပါဒါနောကာသော၊ စွဲမှီရာအရပ်ကို။ ဣစ္စိတဗ္ဗော၊ အလိုရှိအပ်၏။ ယသ္မာ စ၊ အကြင်ကြောင့်ကား။ ဘန္တေ နာဂသေန၊ သျှင်ပင် နာဂသိန်။ နိဗ္ဗာ-
 နဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ ဥပါဒါနောကာသော၊ စွဲမှီရာအရပ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိခဲ့။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်။ နတ္ထိ၊ အသံသာရှိ၍ အဆံမရှိ။ ဝါ၊ သတင်း သာရှိ၍ သားတစ်မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဗြူမိ၊ အကျွန်ုပ်ဆိုပေ၏။ ယေသံပိ၊ အကြင်သူတို့သည်လည်း။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ သစ္စိကတံ၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်ကြ သည် ဟူ၏။ တေသံ၊ ထိုသူတို့၏။ သာ သစ္စိကိရိယာပိ၊ ထိုမျက်မှောက်ပြုခြင်း ဟူသည်လည်း။ မိစ္ဆာ၊ အမှားပင်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဗြူမိ၊ အကျွန်ုပ်ဆိုပေ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မင်းကြီးလျှောက်ထား စကားခဲခက် တကဲ့အချက် လာပြန် သည်ရှိသော်—

(ဃ) မဟာရာဇ၊ စကားနှိုက်နဲ့ သူ့ကိုလဲအောင် မေးအားသဲသော မင်းကြီး။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ နိဿိတောကာသော၊ စွဲမှီရာအရပ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိသည်

၂-သင်္ခေပကဏ္ဍ နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗုတိကထာ

လည်း မှန်၏။ တံ နိဗ္ဗာနံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ဟူသည်။ အတ္ထိ စ၊ အသံရှိသည့်အတိုင်း အသံ ရှိသည်လည်း ဖြစ်၏။ ဝါ၊ သတင်းရှိသည့်အတိုင်း သားတစ်ရှိသည်လည်း မှန်၏။ သမ္မာပဋိပန္နော၊ သီလဖြူစွာ သမ္မာတည်ကြား ဘာဝနာတရားကို အားထုတ် ကျင့်ကြံနိုင်သောသူသည်။ သင်္ခါရာနံ၊ ခန္ဓာငါးပါး သင်္ခါရတရားတို့၏။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း ဥပါဒ်၊ ဘင်္ဂံ။ သမ္ဗဿမာနေော၊ ဟုတ်တိုင်းထင်ထင် ကောင်းစွာမြင်သည်ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗာနံ၊ အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ရွှေပြည်မြတ်ကို။ သစ္စိကဓောတိ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် မြင်တွေ့ရလေ၏။

(ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးခင် မဂ်ဖိုလ်မျက်စိတို့ဖြင့် လှမ်း၍မြင်ရ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည့် အခါ ထက်ကြပ်တွေ့ရသည် ဟူလို။)

မဟာရာဇ၊ မင်းကြီး။ သော အင်္ဂါနာမ၊ ထိုသူကင်္ဂါက သုံးစွဲကြသော မီးမည် သည်။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှားရှိ၏။ စ၊ ထိုသို့ထင်ရှားရှိလျက်။ တဿ အင်္ဂါဿ၊ ထိုမီး၏။ နိက္ခိတ္တောကာသော၊ မီးမဖြစ်သေး လူမလုပ်သေး မခမ္မာသေးခင် ရှေးဦးတင်၍ မီးဖြစ်နှင့်ရာတည်နေရာ အရပ်သည်။ နတ္ထိ ယထာ၊ မရှိသကဲ့သို့။ ဒွေကဋ္ဌာနိ၊ ထင်းချောင်းနှစ်ခုတို့ကို။ ဃန္တေန္တော၊ ပွတ်တိုက်သည်ရှိသော်။ ဝါ၊ ပွတ်တိုက်သော သူသည်။ အင်္ဂိ၊ ထင်းချောင်းနှစ်ခုကြားမှ ထွက်ပေါ်လာသောမီးကို။ အဓိဂစ္ဆတိ ယထာ၊ ရသကဲ့သို့။ မဟာရာဇ၊ မင်းကြီး။ ဝေမေဝ၊ ဤနည်းတူပင်လျှင်။ ခေါ၊ စင်စစ်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထ တရားသည်။ အတ္ထိ၊ အခြားသော ပရမတ္ထ တရားများကဲ့သို့ ထင်ရှားရှိသည် မှန်၏။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ နိက္ခိတ္တော- ကာသော၊ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့ မရောက်လာမီဖြစ်၍ တည်၍နေနှင့်ရာ အရပ် မည်သည်။ နတ္ထိ-န အတ္ထိ၊ ရှိတော့သည် မဟုတ်။ သမ္မာပဋိပန္နော၊ ကောင်းစွာ ကျင့်နိုင်သော သူသည်။ ဝါ၊ ဝိပဿနာလမ်းသို့ ဖြောင့်တန်းစွာ လိုက်နိုင်သော သူသည်။ ယောနိသောမနသိကာရေန၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု အသင့်ဟုတ် တိုင်း နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့်။ သင်္ခါရာနံ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ သင်္ခါရတရားတို့၏။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ လျှပ်တပြက်ကာလအတွင်း အကြိမ်ပေါင်း အသောင်းအသိန်းမက အသစ်အသစ်လဲ၍ ဖြစ်ချည်ပျက်ချည်နေသော အရာကို။ သမ္ဗဿမာနေော၊ ငြီးငွေ့ဘွယ် ကြောက်မက်ဘွယ် တကယ်ဟုတ်တိုင်း ထင်မြင်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ထင်မြင်သည်ရှိသော်။ နိဗ္ဗာနံ၊ တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့၏ ငြိမ်းရေးရာ နိဗ္ဗာန်သာခေါင် တခါရောက်၍ တခေါက်မပြန်ရသည့် ဘေးမဲ့တောင်ကို။ သစ္စိကဓောတိ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် မြင်ရ ရောက်ရလေ၏။ ပရိနိဗ္ဗာန်မပြု သေးခင်မြင်ရ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည့်အခါ ရောက်ရသည် ဟူလို။

(င) မဟာရာဇ၊ မင်းကြီး။ ပန၊ တပုံလည်း၍ တနည်းပမာ ဆိုသည်ရှိသော်။ တာနိ သတ္တရတနာနိ၊ ထို စကြာမင်းတို့၏ သုံးဆောင်ရာ ရတနာခုနစ်ပါးတို့

သည်။ အတ္တိ၊ ထင်ရှားရှိကုန်၏။ သေယျထိဒံ၊ အဘယ့်ရတနာများ နည်းဟူ
 မှုကား။ စက္ကရတနံ၊ စကြာရတနာ။ ဟတ္ထိရတနံ၊ ဆင်ရတနာ။ အဿရတနံ၊
 မြင်းရတနာ။ မဏိရတနံ၊ ပတ္တမြားရတနာ။ ဣတ္ထိရတနံ၊ မိန်းမရတနာ။ ဂဟ-
 ပတိရတနံ၊ သူဌေးကြီးရတနာ။ ပရိဏာယကရတနံ၊ သားကြီးရတနာ။ ဣတိ၊
 ဤရတနာခုနစ်ပါးပင်တည်း။ စ၊ ယင်းသို့ စကြာမင်းတို့ သုံးဆောင်ရာ ရတနာ
 ခုနစ်ပါးဟူသည် ထင်ရှားရှိသော်လည်း။ တေသံ ရတနာနံ၊ ထိုရတနာတို့၏။
 နိက္ခိတ္တောကာသော၊ စကြာမင်းကြီး ဖြစ်မည့်သူ မပေါ်လာခင် အစဉ်ထာဝရ
 ဖြစ်နေတည်နေနှင့်ရာ အရပ်သည်။ န အတ္တိ၊ ရှိတော့သည် မဟုတ်။ သမ္မာပဋိ-
 ပန္နာနံ၊ စကြာရတနာစသည် ပေါ်လာကြောင်း အကျင့်ကောင်း ရှိကုန်သော။
 ခတ္တိယာနံ၊ စကြာမင်းလောင်းတို့၏။ ပဋိပတ္တိဗလေန၊ အကျင့်အာနုဘော် အား
 အစွမ်းကြောင့်။ တာနိ ရတနာနံ၊ ထိုရတနာခုနစ်ပါးတို့သည်။ ဥပဂစ္ဆန္တိ ယထာ၊
 စကြာမင်းကြီးထံ ကပ်ရောက်လာ ပေါ်လာကုန်သကဲ့သို့။ မဟာရာဇ၊ မြတ်သော
 မင်းကြီး။ ဝေမေဝ ခေါ၊ ဤအတူသာလျှင်။ နိဗ္ဗာနံ၊ ဘေးခပ်သိမ်းတို့၏
 ကင်းငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ဟူသည်။ အတ္တိ၊ ထင်ရှားရှိသည် မှန်၏။ စ၊ ယင်းသို့
 ထင်ရှားရှိသော်လည်း။ တဿ နိဗ္ဗာနဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၏။ နိက္ခိတ္တောကာသော၊
 နိဗ္ဗာန်ရောက်မည့်သူ မပေါ်လာခင်ဖြစ်နှင့်တည်နေနှင့်ရာ အရပ်မည်သည်။ နတ္တိ၊
 ရှိတော့သည် မဟုတ်။ သမ္မာပဋိပန္နော၊ သီလပြုစင် ဘာဝနာ တွင်တွင်ပွားသော
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယောနိသောမနသိကာရေန၊ ယထာဘူတဉာဏ်ကို ရသည်ဖြစ်၍
 အသုဘ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-သာတည်း ဟု အဟုတ်အမှန် အသင့်အတင့်
 နှလုံးသွင်းမိ သွင်းနိုင် သွင်းပိုင် သွင်းရသဖြင့်။ သင်္ခါရာနံ၊ တေဘူမိကသင်္ခါရ
 တရားတို့၏။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ ရေပေါ်ရေထက် ခုခုပျက်သည့် ရေပွက်ပမာ မျက်စိ
 တမှိတ်လောက် ကာလကြာလျှင် အရာအထောင်မက အသစ်အသစ်ဖြစ်၍
 ပျက်၍နေသော သဘောကို။ သမ္မဿမာနေော၊ ဒကာင်းစွာမြင်သည်ရှိသော်။
 နိဗ္ဗာနံ၊ ဘေးပေါင်းကင်းစင် ရန်မျိုးကြည်ရာ နိဗ္ဗာတသောင်ကမ်း ခေမာနန်းကို။
 သစ္စိကဓေတီ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် တကယ်မြင်ရ စံမြန်းရလေ၏။

ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးခင် ထင်မြင်ရ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးအခါ စံမြန်းရသည် ဟူလို။
 ယခင် မိလိန္ဒပဉ္စာပါဌတ္ထယောဇနာ။

နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာပုံဥပမာနှင့် တိုက်တွန်းချက်

ဤမိလိန္ဒပဉ္စာကျမ်း၌ ထင်းချောင်းနှစ်ခုကို မပွတ်တိုက်မီ မီးမရှိသေး
 ထင်းချောင်းနှစ်ခုကို ပွတ်တိုက်မှ မီးပေါ်လာသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်မည့်သူ
 ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် မရှိသေးခင် ရှေးဦးတင်၍ ဖြစ်နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသည်

ရှိတော့သည် မဟုတ်၊ ကောင်းစွာကျင့်၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့် ရှေးဦးစွာ မိမိရောက်လတ္တံ့သော နိဗ္ဗာန်ကို အဝေးကလွမ်း၍ မြော်တမ်းနိုင် အာရုံပြုနိုင်ပြီးလျှင် ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုပြီးသည်အခါမှ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်လာ၍ ထိုပေါ်လာသော နိဗ္ဗာန်ရတနာကို ထိုသူ ရသည် ဟူသော အဓိပ္ပါယ် များကို၎င်း စကြာမင်းကြီး ဖြစ်မည့်သူ မပေါ်လာခင် ရှေးဦးတင်၍ ဖြစ်နေ နှင့်သော စကြာရတနာဟူသည် မရှိ။ စကြာမင်းကြီးဖြစ်ကြောင်း အကျင့် ကောင်းနှင့် ပြည့်စုံသည့်အခါမှ စကြာမင်းလောင်းထံ အရွှေ့လောကဓာတ်မှ စကြာရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာ၍ မိမိထံ ရောက်လာသော စကြာရတနာကို ထိုစကြာမင်း စီးနင်းရသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ရမည့်သူ မပေါ်လာခင် ရှေးဦးတင်၍ ဖြစ်နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန် ဟူသည် မရှိ။ ကောင်းကောင်းကြီး ပါရမီကို ဖြည့်ကျင့် ပြီးမှ ပါရမီအကြောင်း ပြည့်စုံသည့်အခါ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပြီးနောက် စုတိ ခြင်းသို့ ရောက်သည့်အခါမှ ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်ရာစွဲရာ ဝိသယကဲ့သို့ပြု၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်များကို၎င်း များများကြီး နှလုံးထားမိကြစေကုန်သတည်း။

ဆက်ဦးအံ့၊ ဤသို့ အောက်၌ ညွှန်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော “ဣဓေဝ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ” အာရုံသော ဣဘိဝုတ်ပါဠိတော်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သရုပ်သဘော ကို၎င်း နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အခါကို၎င်း ပြတော်မူသည်။

“အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ တဒါယတနံ” စသော ဥဒါန်းပါဠိတော်ဖြင့် ထို နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ်လာသော်လည်း ငြိမ်းနင်းခြင်းသဘောအားဖြင့် အလွန်သိမ်မွေ့စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသဖြင့် စင်စစ်ကေန အမှန်ထင်ရှားရှိသည်။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ ချုပ်ခြင်း ကုန်ခြင်း အဘာဝမျှကိုသာ နိဗ္ဗာန်ဆိုသည် မဟုတ်၊ ပျောက်၍ သွားရခြင်းမျှကို နိဗ္ဗာန်ရသည်ဆိုသည် မဟုတ် ဟု ပြတော်မူသတည်း။

ဤမိလိန္ဒပဉ္စာဖြင့်ကား နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိသည်ဆိုသော်လည်း နိဗ္ဗာန်ရောက် မည့်သူ မပေါ်လာခင် ရှေးဦးတင်၍ ဖြစ်နေနှင့်သော နေရာအရပ် ဟူသည် မရှိ၊ ရှေးဦးတင်၍ ထင်ရှား ဖြစ်နေနှင့်သည်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်မည့်သူပေါ်လာမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟူသော အနက်ကို အသျှင်နာဂသိန်မထေရ် ပြတော်မူ သတည်း။ ၎င်းသုံးရပ်ကို ပါဠိ အနက် အဓိပ္ပါယ်နှင့် တကွ အထပ်ထပ် ကြံစည် စဉ်းစား နှလုံးထားမိကြလျှင် နိဗ္ဗာန်အဆုံးအဖြတ်အရာ၌ ကဝိတယောက် မြောက်ကြလတ္တံ့။ ။

ထို့ကြောင့် ၎င်းပါဠိသုံးရပ်ကို ဝါစုဂ္ဂတရအောင် ပြုကြပြီးခါ ၎င်းအနက် အဓိပ္ပါယ်တို့ကို အခါခါအထပ်ထပ် ကြံစည်စဉ်းစား နှလုံးထားသဖြင့် သူတပါးတို့

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တပဒိပနိကျမ်း

အားလည်း ယင်း နိဗ္ဗာန်တရားတော် အခြင်းအရာ ဂုဏ်ဝိသေသများကို ကောင်းစွာ ပြောဟောပြုသ၍ မန္တမုဒုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား နိဗ္ဗာန်တရားကို လွန်စွာ အလိုရှိကြ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားကောင်းကို အထူးအားထုတ်နိုင် ကြအောင် ဟောပြောပြသ ဆုံးမနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်၏ သန္တိလက္ခဏာ-စသည် ပြပုံ

သန္တိ လက္ခဏံ နိဗ္ဗာနံ၊ အစွတိရသံ၊ အဿာသကရဏရသံ ဝါ၊ အနိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာနံ။

နိဗ္ဗာနံ၊ အသင်္ခတဓာတ် ထူးမြတ်လှသည့် နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်သည်။ သန္တိလက္ခဏံ၊ ဘေးတကာကင်းကွာ ရန်တကာရှောင်ကွင်း ကိလေသာရန်ခပင်း တို့၏ မချဉ်းကပ် မလှုပ်ရှားနိုင်သဖြင့် လွန်စွာငြိမ်သက်ခြင်း တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့မှ ငြိမ်းချမ်းခြင်း လက္ခဏာ ရှိ၏။ အစွတိရသံ၊ ယင်းသို့ ငြိမ်သက် ခြင်း ငြိမ်းချမ်းခြင်းသဘောမှ မရွေ့မပြောင်း အမြဲကောင်းကောင်း တည်နေ ရခြင်း စည်းစိမ်ရှိ၏။ ဝါ၊ တနည်းလည်း။ အဿာသကရဏရသံ၊ မိမိထံ တည်ရောက်လာသူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်အား ဘေးပေါင်းကင်းစင် ရန်မျိုးကြဉ်ကွာ ချမ်းသာရအောင် ပြုနိုင်ခြင်း ကိစ္စသတ္တိရှိ၏။ အနိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ သင်္ခါရ၊ သင်္ခတ တရားတို့ထဲမှ ဘောက်ခွဲ၍ ထွက်လာရပါလျက် ယင်း သင်္ခါရအရိပ်၊ သင်္ခတအရိပ် နိမိတ် မထင်မပေါ်ခြင်း အခြင်းအရာရှိ၏။

ဒါန သီလ ဘာဝနာ ပါရမီအကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်လာသော်လည်း ယင်းအကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်ပုံဖြစ်ဟန်အကြောင်း နိမိတ်မပေါ် မိမိ ထင်ရှားပင်ရှိသော်လည်း အလွန် သိမ်မွေ့လှသဖြင့် ယင်း ထင်ရှားရှိပုံ အရိပ် နိမိတ် မထက် ငြိမ်းရေးခြင်းသဘောအားဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်ရာ ဝိသယ ကဲ့သို့ ပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း အလွန်လျှင် သိမ်မွေ့စွာ ဖြစ်လာသဖြင့် ဖြစ်လာပုံ ဥပါဒ် ဟူသော ဇာတနိမိတ်မရှိ၊ မိမိငြိမ်းရေးခြင်း သဘောအားဖြင့် အမြဲသဿတဖြစ်၍ တည်နေပါသော်လည်း လွန်စွာ မြင်ခက် အသိခက်သဖြင့် အမြဲတည်နေပုံ တည်နေဟန် သဿတ နိမိတ်မပေါ် မိမိထံ ရောက်လာသော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်အား ချမ်းသာအောင် ပြုပါလျက်လည်း ယင်းချမ်းသာအောင် ပြုခြင်း၏ လွန်စွာ သိမ်မွေ့သောကြောင့် ချမ်းသာပုံ သုခဝေဒနာ ဟူသော သုခနိမိတ် အရိပ်မထွက် မိမိထံရောက်လာသူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်အား တဆယ့် တသီး မီး ဟူသမျှ မလောင်ရအောင် ရွက်ဆောင်စောင့်ရှောက်ခြင်း တာဏ သဘော၊ ထိုအသျှင်တို့၏ ဘေးမှလွတ်ကြောင်း ပုန်းအောင်းရာ လေဏသဘော လည်းလျောင်းခိုနေရာ ပရာယဏ သဘောရှိသော်လည်း ယင်းသို့ စောင့်ရှောက်

ခြင်း ပုန်းအောင်းရာဖြစ်ခြင်း၏ လွန်စွာ သိခက်သိမ်မွေ့ရကား လူတို့ကိုယ်၌ ကိုယ်စောင့်နတ်ထင်ရှားရှိလျက်ပင် ထင်ရှားရှိပုံ အရိပ်နိမိတ် မထင်သကဲ့သို့ ယင်းစောင့်ရှောက်သည့် ပုံဟန် စသည် အရိပ်နိမိတ် ဟူသော တာဏ လောက နိမိတ် မထွက်မပေါ်။ ဤသို့စသော နိမိတ်အကြောင်းမထင် အလွန်လျှင် သိမ်မွေ့နူးညံ့စွာ ဖြစ်နေခြင်းသည်ပင်လျှင် ဤသို့သော တရားမျိုးမှသာ နိဗ္ဗာန် တည်းဟု မှတ်ကြောင်းသိကြောင်း အခြင်းအရာ ဟူသော ပစ္စုပ္ပန်ရှိ၏ ဟုလိုသတည်း။

ဤသို့လာသော သမ္မောဟဝိနောဒနိအဋ္ဌကထာကြီး (၇၉)နှင့်အညီ နတ်ဗြဟ္မာတို့ ၏ကိုယ်သည် ထင်ရှားရှိလျက် အလွန် သိမ်မွေ့သည်ဖြစ်၍ ထိုနတ်ဗြဟ္မာတို့ကိုယ်မှ အရိပ်နိမိတ် မထွက်သကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန် ဟူက နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ ကိုယ်အောက် အဆအရာမက လွန်စွာသိမ်မွေ့နူးညံ့ လှသောကြောင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ဖြင့် နေပုံအရိပ် နိမိတ်မပေါ်မထွက်သည်ဖြစ်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို ပုထုဇန့်တို့ မမြင်ရမသိကြရသည်။ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှား ကော်နိရိ၏ဟု မှတ်အပ်တော့သည်သာ။

ပုထုဇန့်သေက္ခတို့ မမြင်နိုင်ပုံ

လူတို့အား မိုင်းမမှန်း မသိရဘဲ မိုင်းမစောင့်ရှောက်၍နေသော ကိုယ်စောင့် နတ်များကိုမမြင်ရ၊ မိုင်းမစောင့်ရှောက်မှန်းမသိကာမျှဖြင့် ထိုကိုယ်စောင့်နတ်တို့ မရှိမဆိုရသကဲ့သို့ မိမိထံရောက်လာသော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်အား ဘေးတကာ ကင်းရှင်း ရန်တကာကွင်းရအောင် စောင့်ရှောက်ခြင်း တာဏ၊ လောကီပြု၍ နေပေသော နိဗ္ဗာန်သခင် ကျေးဇူးရှင်၏ အလွန်လျှင်သိမ်မွေ့ရကား ယင်းအရှင် ကို သိမြင်စရာ အရိပ်နိမိတ် အမြဲတည်နေတော်မူသော အရိပ်နိမိတ်စသည် မထင်ကာမျှဖြင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားမရှိ မဆိုသင့် ထင်ရှားကော်နိရိ၏။ အလွန်သိခက် မြင်ခက် နက်နဲလှသောကြောင့်သာ ငါတို့ပုထုဇန့်များ မမြင်ရ သည် မှတ်ကြကုန်။ ရူပါရုံကို မျက်စိဟူသော စက္ခုဖြင့်သာ မြင်ရသည်။ သောတ ဖြင့် မမြင်နိုင်။ သဒ္ဓါရုံကို နား ဟူသော သောတဖြင့်သာ ကြားရသည်။ စက္ခု ဖြင့် မကြားနိုင်။ ဤနည်းအတူ နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ် မျက်စိရမှ မြင် နိုင်သည်။ ပုထုဇန့်တို့ မမြင်နိုင်။ မြင်းမိုရ်တောင် သမုဒ္ဒြာ လ နေ နက္ခတ်တို့ကို သူကန်းအန္တတို့ မမြင်ကာမတ္တဖြင့် ထိုမြင်းမိုရ်တောင် စသည် ထင်ရှားမရှိဆိုလျှင် အလွန်ပင် မှားကြီးမှားသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကို၎င်း ထိုနိဗ္ဗာန်၌ တည်နေသူတို့ကို၎င်း အန္တပုထုဇန့်တို့ မမြင်ရကာမတ္တဖြင့် ထင်ရှားမရှိ မဆိုသင့် မဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို စင်စစ် သိကြမှတ်ကြကုန်။ အန္တပုထုဇန့်တို့သည် ယင်းပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် တည်ရာ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ မမြင်သည် မဟုတ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော

အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပုထုဇန်သေက္ခတ္တိ မသိမမြင်နိုင်။ ယင်းသို့မသိမမြင်သော်လည်း အရဟတ္တဖိုလ်သည် ထိုရဟန္တာအသျှင်၌ မရှိ မဆိုရသကဲ့သို့တည်း။

နိဗ္ဗာန်တည်ရှိပုံ

ယင်းသည့်နိဗ္ဗာန် ထင်ရှားရှိခဲ့သော် အဘယ်၌ ရှိပါသနည်း ဟူငြားအံ့၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၍ သွားသူ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်ရှိရာ၌ပင် ရှိသည်ဆိုသော် ဆိုသင့်သည် သာ ဖြစ်၏။ ထိုပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်အား ငြိမ်းစေသောအားဖြင့် ချမ်းသာရအောင် အသာသကိပ္ပုတတ်သော ကိစ္စသတ္တိရှိသည် ဟု ယခင်သမ္မောအဋ္ဌကထာ လာသောကြောင့်တည်း။ လျှာကို ချိုမြိန်အောင် ပြုတတ်သော အရသာ ဩဇာသတ္တိသည် လျှာ၌ပင် တည်သည်ရှိသည် ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ် ကို ချမ်းသာအောင်ပြုလျှင် ထိုချမ်းသာခြင်း နိဗ္ဗာန်သုခသည် ထိုပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်၌ပင် ရှိသည်ဟု ပရိယာယနည်းအားဖြင့် ဆိုသင့်တော့သည်ဖြစ်၏။ စင်စစ် မူကား ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိဟူသော နတ်ချမ်းသာသည် ထိုနတ်တို့၌ တည်သကဲ့သို့ သုခဝေဒနာနှင့်တကွ ရုန့်ကြမ်းသော ဆင်းရဲနှင့်ရောသော သုခသာလျှင် ထိုပရိနိဗ္ဗာန်တအသျှင်တို့၌ မတည်သည်။ သုခဝေဒနာဟူသော သင်္ခတဝေဒနာနှင့် မရောမယှက် သက်သက် အသင်္ခတချမ်းသာသည် ထိုပရိနိဗ္ဗာန်တအသျှင်များအား စောင့်ရှောက်ခြင်း တာဏသဘောအားဖြင့် ဖြစ်၍ ကော်ထင်ရှားရှိသည် မှတ်ကြကုန်။ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော ဖလသမာပတ်ချမ်းသာသည် ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ထင်ရှားတည်သကဲ့သို့ မှတ်။

အရဟတ္တဖိုလ်ကို သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဆိုသည့်အရာလည်း ရှိကြောင်းနှင့် နေတ္တိအဋ္ဌကထာ လာသည့်အတိုင်း ယင်းသဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဟူသော အရဟတ္တဖိုလ်မှာ ဥပါဒိ၊ ဌီ၊ ဘင်ခဏတ္တယအားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်၍ ထိုဥပါဒိ၊ ဌီ၊ ဘင် ရုပ်နာမ်ရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်ရောက်လာသည်ဖြစ်၍ ရောက်တတ် ရောက်ရာ နှစ်ပါးလုံးပင် အရိယာအသျှင်တို့အား ထင်ရှားသည်။ အသင်္ခတဓာတ် ဟု ဆိုအပ်သော ငြိမ်းစေခြင်း နိဗ္ဗာန်တိ သဘောရှိသော နိဗ္ဗာန်မှာ မိမိလည်း ရုန့်ကြမ်းသော ဥပါဒိမရှိဘဲလျက် သိမ်မွေ့နက်နဲလှစွာ ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ဥပါဒိ ထင်ရှားမရှိသော ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်အား စောင့်ရှောက်လျက် အခါခပ်သိမ်း မပျောက်မပျက် အမြဲတည်နေသည် မှတ်။

ဤအရာဝယ် ပရိယာယ်ပုံဆိုသော် ရုပ်နာမ်ကို စွဲ၍ သမုတ်အပ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ရုပ်နာမ်ကိုလွှတ်၍တည်သော ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တအသျှင်တို့နှင့် တူ၏။ ဥပါဒိအားဖြင့် ပေါ်လာသော အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်နှင့် ဥပါဒိအားဖြင့်မဖြစ်၊ အလွန်သိမ်မွေ့စွာသော အခြင်းအရာမျိုးဖြင့်

ဖြစ်ပေါ်လာသော အသင်္ခတဓာတ် ဟူသော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်တူ၏ ဟု သိကြကုန်။

ပညာငယ်သူ ရှင်လူတို့အတွက် ဖော်ပြပုံ

လူဘဝမှ နတ်ဘဝသို့ ရောက်သွားသည်ဟူရာ၌ လူဘဝခန္ဓာ ရုပ်နာမ် သည် ထိုနတ်ဘဝသို့ မရောက်ခင် ဤလူဘဝ၌ပင် အလုံးစုံ ကုန်ပျောက်၍ နေရစ်သော်လည်း ထိုလူဘဝစုတိ၏ အခြားမဲ့၌ ထိုနတ် ပဋိသန္ဓိစိတ် ဖြစ် သောကြောင့် အစဉ်သန္တာန် မပြတ်သည်ဖြစ်၍ ကေတုသန္တာန် နည်းအားဖြင့် ထိုလူသည်ပင် ထိုနတ်ဖြစ်သည် ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိ ကျရောက်သည့်အခါ ထိုရဟန္တာဘဝ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ အားလုံး ချုပ်ပျောက် နေရစ်သော်လည်း ထိုရဟန္တာခန္ဓာ ချုပ်ပျောက် စုတိရောက်သည်၏ အခြား မဲ့၌ ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တအဖြစ်၌ တည်ရောက်လာသည်ဖြစ်၍ ထိုရဟန္တာသည်ပင် ထိုရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ အသျှင်ဖြစ်လာသည် ဟု ဆိုထိုက်သည်ကိုစွဲ၍ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိပြီးနောက် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ရှန်ကြမ်းစွာသော ကိုယ်သာ ကိုယ် ပျောက်သည် အလုံးစုံ အစဉ်ပြတ်သွားသည်ဟူ၍ မဆိုသင့် မဆိုထိုက်သည်ကို ရည်တော်မူ၍—

“ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္စိန္နောတိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”
ဟူသော ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူသတည်း။

ထိုရဟန္တာအသျှင်တို့ စုတိပြီးနောက် ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ အဖြစ်သို့ရောက်၍ နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေသည့်အခါ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ရှန်ကြမ်းစွာသော ကိုယ်ကောင်နှင့် တကွတည်နေခြင်း မရှိသည်ကို ရည်တော်မူ၍—

“ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော သဿတောတိ န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု—
ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်(၅၄)၌ ဟောတော်မူသည်။

ဤအကြောင်းများကို ဤ၌ အကျယ်ဝိတ္ထာရ သာဓက ပါဠိ အဋ္ဌကထာ များစွာတို့နှင့်တကွ ဆို၍နေက ဉာဏ်ခြေ မရ ပညာနုလှသော ပုဂ္ဂိုလ်များတို့ နားလေး နားထွေးကြမည်စိုးသောကြောင့် လိုရင်း လက်ဝါးကြီးအုပ် မှတ်နှင့် ကြစရာ စကားပြင်သက်သက် ထုတ်ပြလိုက်သည်။

ပါဠိအနက်တို့နှင့်တကွ သာဓကပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ အနု မဓ- လက်သန်းကျမ်းများစွာတို့ကို ထုတ်ဆောင်၍ အထက် ဝိတ္ထာရကထာသို့ရောက်မှ အလွန်ကျယ်ဝန်းစွာ ဆိုဦးလတ္တံ့။ ဤ၌ ပညာရင့်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ယုံကြည်ဘွယ်ရှိအောင် ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ-အသွယ်သွယ် ထုတ်ဆောင်၍

တကျမ်းနှင့်တကျမ်း နီးနှော၍ တကျမ်းတည်း၌သော်လည်း အထက်အောက် ပုဗ္ဗာပဆုသန္နိနည်းတို့ဖြင့် ညှိနှိုင်းပြဆို၍နေခဲ့လျှင် ပညာငယ်သူ လူရှင်ပုဂ္ဂိုလ် တို့ နားမလည်နိုင် မမှတ်သားနိုင်ရုံမျှမက တာရှည်ကျမ်းဆုံးအောင်မျှ မနာနိုင် မကြည့်ရှုနိုင် ဖြစ်လတ္တံ့။ ။ ၎င်းပညာငယ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလွယ်တကူ မှတ်သား စရာ လက်ဝါးကြီးအုပ် အကျဉ်းသင်္ခေပမျှ ဆိုထားခဲ့လျှင်လည်း ကျမ်းဂန် တတ်သိ ကဝိပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့ ယုံကြည်နှစ်သက်ဘွယ် မဖြစ်လတ္တံ့။ ။ ဤ အကြောင်းအရာများကို ဆင်ခြင်မိသဖြင့် အကျဉ်းကြိုက် အကျယ်ကြိုက် ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးတို့အား ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ ဤ “ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတ ဒီပနီကျမ်း” ဝယ် “သင်္ခေပကဏ္ဍ” - “ဝိတ္တာရကဏ္ဍ” အားဖြင့် နှစ်ပါးနှစ်ပုံ ရေးသား အပ်သတည်း။

ဤကား စကားချပ်။

နိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်လာပုံ

နိဗ္ဗာန်မို့ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ၊ ခန္ဓေဟိ ဝိသယိကတတ္တာ။

နိဗ္ဗာန်မို့၊ အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်သည်လည်း။ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓ-မေဝ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခန္ဓာကိုယ်နှင့်စပ်သည်သာ လျှင်တည်း။ ဝါ၊ စပ်၍ဖြစ်လာသလျှင်ကတည်း။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမူကား။ တဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်၏၊ ခန္ဓေဟိ၊ ယခု ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော့မည့် ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာတို့သည်။ ဝိသယိကတတ္တာ၊ တည်ရာ ဖြစ်ရာ ကဲ့သို့ ပြုအပ်သည်အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဤသို့လာသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဒီကာ(ဒု-၇၀) အာစရိယဝါဒကို ထောက်သဖြင့် လည်း နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်မပေါ်လာမီ အလွတ်သက်သက် ဖြစ်နေ နှင့်သော မည်သည်မရှိ။ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် ပေါ်လာမှ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အရာ ကဲ့သို့ပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟူသော ယခင်အောက်စကားကို ယုံကြည်သင့်လှ တော့၏။ ဤ၌ စုတိပြီးနောက် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်နှင့်သာ မုချစပ်သည်ဖြစ်လျက် စုတိဆဲ ပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာနှင့် စပ်သည်ဟု ဆိုသည်မှာ ထိုပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာမငြိမ်းလျှင် ထိုနိဗ္ဗာန်မပေါ်လာ၊ ခန္ဓာငြိမ်းမှသာ ပေါ်လာသောကြောင့် ဆိုသည်ဟု မှတ်။

နိဗ္ဗာနဿ အနုပ္ပါဒေယေဝ ပုဂ္ဂလဿ နိရောဓော။

နိဗ္ဗာနဿ၊ အသင်္ခတဓာတ် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြသူ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြူတို့၏ ပုန်းအောင်းရာ တာဏ လေဏဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်၏။ အနုပ္ပါဒေယေဝ၊ မဖြစ်

ပေါ်လာမိကပင်လျှင်။ ပုဂ္ဂလဿ၊ ရဟန္တာ ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာ ငါးပါး၏။ နိရောဓော၊ တဖန်မဖြစ်သဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ပျောက်နှင့်ရ၏။

ဤသို့လာသော ၎င်းဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာကိုထောက်သဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန် ဟူသည် နိဗ္ဗာန်ရမည့်သူ မပေါ်လာခင် ဖြစ်နေ တည်နေ စုဝေး၍နေနှင့်သော မည်သည် မရှိ။ မီးပွတ်သူတို့ ပေါ်လာမှ ထင်းချောင်းနှစ်ခုကို ပွတ်တိုက်မှ မီးဖြစ်လာသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ရအောင် ကျင့်နိုင်ပြီးသူ ပေါ်လာမှ ဝါ- ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ် စုတိကျရောက်မှ ထိုအသျှင်အား စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ယင်း တာဏ လောက သဘောရှိသော နိဗ္ဗာန်ရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟု မိန့်ဆို အပ်သော ယခင် မိလိန္ဒပဉ္စာစကားကို အထူးအားဖြင့် ယုံကြည်သင့်လှတော့၏။

ဣမသ္မိံယေဝ ကဠေဝရေ ဗျာမမတ္တေ သသညိမ္ပိ သမနကေ သဝိညာဏကေ လောကဉ္စေဝ ပညပေမိ။ လောကသမုဒယဉ္စေဝ လောကနိရောဓဉ္စ လောကနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒဉ္စ။

ဒေဝပုတ္တ၊ လောက၏ ဆုံးရာကို မေးလျှောက်လာသော အို ရေဝတနတ် သား။ ဗျာမမတ္တေ၊ တလံမျှလောကံသော၊ ဣမသ္မိံယေဝ ကဠေဝရေ၊ ဤ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ကောင်၌ပင်လျှင်။ သသညိမ္ပိ၊ သညာရှိတုန်းအခါ ကပင်လျှင်။ သမနကေ၊ ပစ္စိမစိတ်နောက် မရောက်သေးခင် စိတ်ရှိတုန်းအခါက ပင်လျှင်။ သဝိညာဏကေ၊ ရဟန္တာတို့ ပစ္စိမစိတ်တိုင်အောင် ဝိညာဏ်ရှိတုန်း အခါကပင်လျှင်။ လောကဉ္စေဝ၊ လောကဟူသည်ကို၎င်း။ လောကသမုဒယဉ္စ၊ လောက၏ ဖြစ်ကြောင်းကို၎င်း။ လောကနိရောဓဉ္စ၊ လောက၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန် ဟူသော နိရောဓသစ္စာကို၎င်း။ လောကနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒဉ္စ၊ လောကဟူသော ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိရောဓသစ္စာကို ရကြောင်း အကျင့်ကောင်းကို၎င်း။ ပညပေမိ၊ ငါတုရား ပညတ်တော်မူ၏။

ဤသို့လာသော သဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် (၆၁) စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် (၃၇၇) တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသော လောကနိရောဓဟူသည် ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာဟူ သောလောကကိုလွှတ်၍ အလွတ်သက်သက် အခြားတပါး၌ ရှိတော့သည် မဟုတ်။ ဤပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာဟူသော ကဠေဝရ၌ပင်လျှင် အသက်ဝိညာဏ် ရှိတုန်း အခါ၌ပင်လျှင် ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာငါးပါးဟူသော လောက၏ ချုပ်ခြင်းကို ဝါ-လောက၏ ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာကို ငါဟောတော်မူသည်ဟု သဗ္ဗညုတုရား မိန့်ကြားတော်မူသည်ကို ထောက်သဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ဟူသည် နိဗ္ဗာန်ရောက်မည့်သူတို့ မလာရောက်ခင် အလွတ်သက်သက် အခြားတပါး၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ရောက်ရာ စုဝေးတည်နေနှင့်သော မည်သည် မရှိ။ စကြာရတနာ စီးနင်း

မည့်သူ စကြာမင်းလောင်း ကောင်းကောင်းကြီးပေါ်လာမှ ထိုမင်းစီးနင်းစရာ စကြာရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာ ရောက်လာသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်စံစားမည့်သူ ပေါ်လာမှ ယင်း နိဗ္ဗာန်ရတနာဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ယင်း နိဗ္ဗာန်စံထိုက်သူ၌ ယင်းနိဗ္ဗာန် ရတနာ ဆိုက်ရောက်လာသည်ဟူသော ပိဏ္ဏတ္တာဓိပ္ပာယ်ဖြင့်၎င်း၊ စကြာရတနာ ဆိုက်လာပေါ်လာအောင် စကြာမင်းလောင်း ဥပုသ်ခနုတ်ရက် သုံးသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန် ရတနာပေါ်လာအောင် နိဗ္ဗာန်ရလောက်သော ပါရမီအဆောက်အဦရှိပြီးသော သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ အထူးအားဖြင့် ဘာဝနာကို နာနာပွားကြရမည်ဟူသော ဗျာဂ်တ္တာဓိပ္ပာယ်ဖြင့်၎င်း မြက်ဟတော်မူသော ၎င်းသျှင်နာဂသိန် မထေရ်မြတ် ၏ မိလိန္ဒပဉ္စာစကားရပ်ကို ကြပ်ကြပ်ယုံကြည်သင့်လှတော့သည်။ဝါ- ဤ သာဝက ဟော မိလိန္ဒပဉ္စာစကားရပ်သည် ဤဘုရားဟော သဂါထာဝဂ္ဂသံယတ်ပါဠိတော် စသည်တို့နှင့် ညီလျော်လှပေသည် ဟု အထူးယုံကြည်ကြစေတော်မူသည်။

ဤ၌ “ သမနုကေ သဝိညာဏကေ ” ဆိုသော်လည်း အသက်ဝိညာဏ်ဟု သည် ထင်ရှားရှိမှသာ အသက်ဝိညာဏ်၏ ချုပ်ခြင်း နိရောဓ ဟူသောစကား ဖြစ်နိုင်သည်ကိုသာ ရည်၍ ဆိုသည်။ အသက်ဝိညာဏ်ရှိတုန်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူသော လောကနိရောဓပေါ်လာသည် ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ စင်စစ်မူကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် အသက်ဝိညာဏ်ပျောက်မှ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ရတနာဖြစ်ပေါ်လာသည်မှတ်။

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ သဥပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။
 အနုပါဒိသေသာ သမ္ပရာယိကာ။

သဥပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ ကိလေသာ ကုန်ခြင်းဟူသော သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်သည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးခင် ဤဘဝ၌ပင် ဖြစ်ပေါ် လာ၏။ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ အနုပါဒိသေသ အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန် ရတနာမြတ်သည်။ သမ္ပရာယိကာ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာတော်ကွယ်ပြီးမှ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

ဤသို့လှာသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၂၁)

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာတိ ဒိဋ္ဌေယေဝ အတ္တဘာဝေ ဘဝါ ဝတ္တမာနာ။
 သမ္ပရာယိကာတိ သမ္ပရာယေ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ။

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာတိ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ-ဟူသည်ကား။ ဒိဋ္ဌေယေဝ အတ္တဘာဝေ၊ ဤရဟန္တာ ဖြစ်သော မျက်မှောက်ထင်ထင် အတ္တဘော၌ပင်လျှင်။ ဘဝါ ဝတ္တမာနာ၊ ဖြစ်ပေါ် လာသော နိဗ္ဗာနဓာတ်တည်း။ သမ္ပရာယိကာတိ၊ သမ္ပရာယိကာ-ဟူသည်ကား။ သမ္ပရာယေ၊ မျက်မှောက် အတ္တဘောမှ တပါးဖြစ်သော။ ခန္ဓဘေဒတော၊ ရဟန္တာ

ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခန္ဓာတော်ပျက်သည်မှ။ ပရဘာဂေ၊ အခြားမဲ့ နောက်အဘိဋ္ဌံ။
ဘဝါ ဝတ္တမာနာ၊ ဖြစ်ပေါ်လာသော နိဗ္ဗာနဓာတ်တည်း။

ဤသို့ လာသော ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ(၁၅၉) များကို ထောက်သဖြင့်လည်း
အသင်္ခတဓာတ် အနုပါဒိသေသ ဟူသည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာတော်ကွယ်ပြီး
နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟူသော ရှေ့စကားကို အထူးအားဖြင့် ယုံကြည်ကြ
စေကုန်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ရွှေနှန်း အံ့မခန်း၌ ပုဂ္ဂိုလ်များ

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာတော် ကွယ်ပြီးနောက်မှ ယင်း နိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်
လာသည် ဟူခဲ့လျှင် ယင်း နိဗ္ဗာန်ရတနာသည် အဘယ် ပုဂ္ဂိုလ်၌ ဆိုက်ရောက်
လာပါသနည်းဟူ၍အံ့၊ ထိုခန္ဓာ ကွယ်တော်မူသော ခဏာသဝအသျှင်၌ပင်
ဆိုက်ရောက်လာသတည်း။ ထိုခန္ဓာတော် ကွယ်ပြီးသောရဟန္တာအသျှင်သည်ပင်
ထိုနိဗ္ဗာန် ရွှေပြည်မြတ်၌ တည်စံ နေတော်မူသတည်း။

ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ။

ဝေဒဂူ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာယဿ၊ ကိုယ်ခန္ဓာ အတ္တဘော၏။ ဘေဒ။
ပျက်ပြီးသည့်နောက်မှ။ ဓမ္မဋ္ဌော၊ နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေတော်မူသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊
တည်နေတော်မူသောအခါဝယ်။ သင်္ချံ၊ လူ ဟူသော နတ် ဟူသော မင်းပုဏ္ဏား
စသည် ဟူသော ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့။
န ဥပေတိ၊ မရောက်။

ဤသို့ လာသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် (၄၁၉)

ဓမ္မဋ္ဌောတိ အသေက္ခမေဓု၊ နိဗ္ဗာနေဝ ဝါ ဌိတော။

ဓမ္မဋ္ဌောတိ၊ ဓမ္မဋ္ဌော-ဟူသည်ကား။ အသေက္ခမေဓု၊ အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်
တို့၏ တရားတို့၌။ ဝါ၊ တနည်းမချကား။ နိဗ္ဗာနေ ဝေ၊ နိဗ္ဗာန်၌သာလျှင်။
ဌိတော၊ တည်နေတော်မူသည်ဖြစ်၍—

ဤသို့ လာသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ် အဋ္ဌကထာများကို ထောက်သဖြင့်
ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသွားကြသော ဘုရား၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ဟူသမျှ ပျောက်၍ ပြတ်၍
မသွား၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သာခေါင် ဘေးမဲ့တောင်၌ သဿတလည်းမဟုတ်၊ ဥစ္စေဒလည်း
မကျ မဇ္ဈဋ္ဌာကာရ ဂမ္ဘီရသဘာဝဖြစ်၍ အမြဲတည်နေတော်မူသည်။ ထိုသို့
တည်နေတော်မူကြသည့်အခါ လူ ဟူ၍ နတ် ဟူ၍ ဒုက္ခဘောင်တွင် စာရင်း
ဝင်သော ဝေါဟာရပညတ်မျိုးဖြင့် ပညတ်ခေါ်ဝေါ်ခြင်းငှါသာ မထိုက်သတည်း
ဟု စင်စစ် ယုံကြည်ကြစေကုန်သတည်း။

သော အတ္တံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ချီ။

သော၊ ထိုရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် စုတိခြင်းသို့ရောက်သော သူသည်။ အတ္တံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့။ ပလေတိ၊ ရောက်သွားလေ၏။ တဒါ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၍ နေသောအခါ၌။ သော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၍နေသော ရဟန္တာသည်။ သင်္ချီ၊ လူနတ် စသည် ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ဒုက္ခအိုးတွင် စာရင်းဝင်သူ နတ်လူ စသည် ခေါ်ဝေါ်ထိုက်သော အဖြစ်သို့။ န ဥပေတိ၊ မရောက်။

ဤသို့ လာသော စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိဘော် (၁၂၊ ၁၀၈) များကို ထောက်သဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားကြသူတို့ ခန္ဓာငါးဝ ဒုက္ခအိုးကြီး မရှိရုံမျှမက အလုံးစုံ ပြတ်တောက် အချည်းနှီး တူစွ အဘာဝသို့ ရောက်ကြလေတော့သည် ဟု မမှတ်ကြကုန်မူ၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထိုမိမိတို့ရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ရွှေရောင် အံ့မခန်း၌သာ အမြဲတည်နေတော်မူကြရသည်။ ထိုအသင်္ခတဘော် နိဗ္ဗာန်ရွှေပြည်မြတ်၌ တည်နေတော်မူကြသည့်အခါ သင်္ခတဆိုး ဒုက္ခအိုးတွင် စာရင်းဝင်ကြသည့် မနုဿ ဒေဝ စသော ပညတ်မျိုးဖြင့်သာ ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ခြင်းငှါ မထိုက်။ ပညတ်အရာကို လွန်၍ နေတော်မူကြသည် ဟု ကေန္တ မှတ်ကြကုန်။

ဤစကားမှာ အထက်၌ အကျယ်ပြုလတ္တံ့ဖြစ်သော်လည်း ဤ၌ စကား စပ်လျဉ်းသဖြင့် အကျဉ်းအမြစ်မျှ ပြလိုက်သတည်း။

ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆိန္နောတိ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။

ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၍သွားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဥစ္ဆိန္နော၊ ခန္ဓာငါးဝ မရှိရုံမျှမက အလုံးစုံ အစဉ်သန္တာန် ပြတ်၍ ပျောက်၍ သွားလေ သလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်မြတ်က မေးမြန်းအပ်သည်ရှိသော်။ ဝေံ၊ ဤသို့မူကား။ န ဝတ္တဗ္ဗေ၊ မဆိုအပ်၊ မဆိုသင့်၊ မဆိုထိုက်ပါပေဘုရား။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပရဝါဒီဆရာ မနေသာ၍ ဖြေဆိုရလေ၏။

ဤသို့ လာသော ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်(၅၄)ကို ထောက်သဖြင့်လည်း ပရိနိဗ္ဗာန် ပြု၍ စုတိကျ၍ သွားကြသူ ပုဂ္ဂိုလ် ဟူသမျှ အလုံးစုံ ကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက် အချည်းနှီး တူစွ အဘာဝ အဖြစ်သို့ မရောက်မသွား ဟူသော အနက်ကို ကေန္တ သိကြ မှတ်ကြကုန်။

ယင်းသို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသွားကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလုံးစုံ အစဉ်ပြတ်တောက် အဘာဝအဖြစ်သို့ မရောက်၊ နိဗ္ဗာန်၌သာ တည်ရောက်၍ နေတော်မူကြသည့် အခါ ထိုအသျှင်တို့ကို လူနတ် စသည် ဟူ၍လည်း မခေါ်ဆိုကောင်း၊ မခေါ်

ဆိုထိုက် ဖြစ်ခဲ့သော် ယင်းသို့သော အသျှင်တို့သည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အဘယ်ပုံ အဘယ်ခြင်းရာဖြစ်၍ နေပါသနည်း ဟူခဲ့သော်—

ဣပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပ-
မေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။

မဟာရာဇ၊ ကောသလမင်းကြီး။ ဣပသင်္ခါဝိမုတ္တော၊ ရုပ်ကိုစွဲ၍ ခေါ်ဝေါ် အပ်သော လူ နတ် စသော မင်းပုဂ္ဂိုလ်များ စသော ပညတ်မျိုးမှ လွတ်၍နေသော။ တထာဂတော၊ နိဗ္ဗာန်၌ တည်၍နေသော ခီဇာသဝဿ။ ဂမ္ဘီရော၊ နက်နဲ၍ နေ၏။ အပ္ပမေယျော၊ မနှိုင်းရှည့်စကောင်း။ ဒုပ္ပရိယောဂါဟော၊ ဝေနေယျတို့ ဉာဏ်ဖြင့် မထောက်လှမ်းနိုင်။ မဟာသမုဒ္ဒေါ သေယျထာပိ၊ သမုဒြာကြီးကဲ့သို့ ဖြစ်၍နေ၏။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် လာသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် (၅၄၆) မြတ်အတိုင်း နိဗ္ဗာန်ရောက်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်၌တည်နေကြသော ရဟန္တာအသျှင်တို့ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ် မရှိသဖြင့် ထိုရုပ် စသည်တို့နှင့် စပ်သော ပညတ်မျိုး ဟူသမျှမှ လွတ်၍ နေတော်မူကြရကား အဘယ်ပုံ အဘယ်ခြင်းရာတို့ဖြင့် ဖြစ်၍ နေသည် ဟု ဝေနေယျတို့ဉာဏ်ဖြင့် မထောက်လှမ်းနိုင်အောင် လွန်စွာ နက်နဲ၍ နေတော်မူကြရသည် ဟူ၍သာ မှတ်ကြကုန်။

ရဟန္တာတို့၏ ဂတိကို ဖော်ပြပုံ

ဂတိ မိဂါနံ ပဝနံ၊ အာကာသော ပက္ခိနံ ဂတိ။
ဝိဘဝေါ ဂတိ ဓမ္မာနံ၊ နိဗ္ဗာနံ အရဟတော ဂတိ။

ပရိဝါပါဠိတော် (၂၆၃)

သုခိရံပိ ဌတော ပန နိဗ္ဗာနံ အရဟတော ဂတိ ခီဇာသဝဿ
အရဟတော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတု ဧကံသေန ဂတီတိ အတ္ထော။
၎င်းပရိဝါအဋ္ဌကထာ (၁၆၃)

ပဝနံ၊ တောကြီးပိတ်ကာ မြိုင်ကြီးစွာသည်။ မိဂါနံ၊ တော၌ ပျော်ရွှင် တောသမင်တို့၏။ ဂတိ၊ မှုဆိုးဘေး ကျားဘေးတို့မှ ကင်းဝေးချမ်းသာ ပုန်းအောင်းခိုနေရာ အရပ်တည်း။ အာကာသော၊ ကောင်းကင်သည်။ ပက္ခိနံ၊ ကောင်းကင်ပျော်မြူး သံကျုံးရင့်ညောင်း ငှက်အပေါင်းတို့၏။ ဂတိ၊ လက်နက် ထား လှံ ဘေးရန်လွတ်ကြောင်း နေရာကောင်း အရပ်တည်း။ ဝိဘဝေါ၊ ပျက်စီးခြင်းသည်။ ဓမ္မာနံ၊ ဖြစ်လျှင်ပျက်မြဲ မလွဲနိုင်သော သင်္ခါရတရားတို့၏။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရာမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း

ဂတိ၊ သဘောတရား။ နိဗ္ဗာန်၊ အနုပါဒိသေသ အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်သည်။ အရဟတော၊ စုတိကျသွားသော ရဟန္တာအသျှင်များ၏။ ဂတိ၊ မပျောက် မပျက် အမြဲရှည်မြင့်စွာ တည်ရာရောက်ရာ အရပ်တည်း။

၎င်းပါဠိတော်အနက်။

သုစိရံပိ၊ အဘယ်လောက်မဆို ထိုထို အလွန်ကြာကြီး ကြာအောင်လည်း။ ဌတော ပန၊ မပျက်မစီး တည်ရာဖြစ်သောကြောင့်ကား။ နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ အရဟတော၊ ပရိနိဗ္ဗာတ ခိဏာသဝပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဂတိ၊ မပျောက်မပျက် အမြဲ တည်နေရာတည်း။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတု၊ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ်သည်။ ခိဏာသဝဿ အရဟတော၊ အာသဝေါက္ကန်ပြီးနောက် စုတိရောက်သော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဂတိ၊ သင်္ခတဓာတ်မှ လွတ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး ရောက် ရာတည်း။ တနည်းကား၊ ခိဏာသဝဿ အရဟတော၊ နိဗ္ဗာန်ပျော်ရွှင် ရဟန္တာ အသျှင်၏။ ဧကေသေန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ ဂတိ၊ အမြဲတည်နေရာ အရပ်တည်း။

၎င်းအဋ္ဌကထာ အနက်။

နိဗ္ဗာန်နှင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ တည်ရှိနိုင်ပုံ

ဤပရိဝါပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်၏ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ရှည်မြင့်စွာတည်နေရာဖြစ်သည်ကို မိန့်ဆိုသောစကားနှင့် “အဗ္ဗုတံ အဇာတံ ဟုတော အတ္ထိတိ အဗ္ဗုတံ” ဟူသော ယခင် သဠာယတနသံယုတ် အဋ္ဌကထာစကားတို့၏ သမသမ သံသန္တန ထပ်တူထပ်မျှ ယင်းနိဗ္ဗာနဓာတ်၏ ထင်ရှားရှိသောအဖြစ် အဘာဝ တုစ္ဆမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြနိုင်သော စကားတော်ချည်းပင်တည်း။

ထိုနိဗ္ဗာန်၏ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်ရာရောက်ရာအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်ကို ပြသဖြင့်လည်း ပရိနိဗ္ဗာတ ရဟန္တာများ၏ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ တည်နေသည်၏အဖြစ်၊ အဘာဝ တုစ္ဆမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်း ပြတော်မူသည်သာတည်း။

တည်ရာအရပ်သည် ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ ထို၌တည်သူလည်း ထင်ရှားရှိသင့် တော့သည်သာ။ ထိုသို့ ရှိသော်လည်း လူဟူသော နတ်ဟူသော ပညတ် အားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ။ ပညတ္တိပထကိုလွန်၍ တည်နေသည် မှတ်။

နိဗ္ဗာန်ရောက်၍ တည်နေသောအခါ လူ-နတ်-စသည် မခေါ်ထိုက်ပုံ

ဤအနက်ကိုပင် ပြတော်မူလို၍ ဤဆိုလတ္တံ့သော သဠာယတနသံယုတ် ပါဠိတော် ၎င်းအဋ္ဌကထာ ၎င်းဋီကာတို့ကို မိန့်တော်မူသတည်း။

၂-သင်္ခေပကဏ္ဍ နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗာတိကထာ

သော ဝေဒနာပရိညာယ၊ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနာသဝေါ။
ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ။
သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် (၄၁၉)

ဓမ္မဋ္ဌောတိ အသေက္ခမဓမ္မသု၊ နိဗ္ဗာနေ ဧဝ ဝါ ဌိတော။
၎င်းအဋ္ဌကထာ။

သင်္ချံ န ဥပေတိတိ ဣဓ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနာသဝေါတိ ဣမဿ
ပဒဿ ဝသေန အတ္တံ ဝဒန္တော။ ရတ္တော ဒုဋ္ဌောတိ သဥပါဒိသေသ-
နိဗ္ဗာနဝသေန သင်္ချံ န ဥပေတိ။ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနာသဝေါ ကာယဿ
ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော မနုဿောတိ ဝါ ဒေဝေါတိ ဝါ သင်္ချံ န ဥပေတိတိ
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဝသေနာပိ အတ္တော ဝတ္တဗ္ဗော။

၎င်း သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် အဖွင့်ဋီကာ (၃၇၄)။ ဘ်း။ ထောချုပ်။

သော၊ ထိုနေ့ရောညှပ်ပါ အခါမစဲ ဘာဝနာမြဲနိုင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်
သည်။ ဝေဒနာ၊ ကျင်နာခြင်း သဘောရှိသော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား
အစုတို့ကို။ ပရိညာယ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု ပိုင်းခြားထင်ထင် တကယ်
မြင်သော တိရဏပရိညာ၊ ပဟာနပရိညာ ဖြင့်။ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ၊ ဤမျက်မှောက်
ဘဝ၌။ အနာသဝေါ၊ အာသဝေါ ကင်းစင်သည်ဖြစ်၍။ ဓမ္မဋ္ဌော၊ အသေက္ခ
ပုဂ္ဂိုလ် ရဟန္တာတို့၏ အရဟတ္တဖိုလ်တရားတို့၌ တည်သည်ဖြစ်၍။ ရတ္တော
ဒုဋ္ဌောတိ သင်္ချံ၊ တပ်တတ်သောသူ၊ ပြစ်မှားတတ်သောသူဟု ရေတွက်ထိုက်
သည်၏ အဖြစ်သို့။ နောပေတိ၊ မရောက်။ ကာယဿ၊ ကိုယ်ခန္ဓာ၏။ ဘေဒါ၊
ပျက်သည်မှ နောက် အခြားမဲ့၌။ ဓမ္မဋ္ဌော၊ နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေသည်ရှိသော်။
သင်္ချံ၊ လူဟူသော၊ နတ်ဟူသော ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်ထိုက်သည်၏
အဖြစ်သို့။ နောပေတိ၊ မရောက်။

ယခင် သဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့် လျော်စွာ ၎င်းသဋ္ဌာယ-
တနသံယုတ်ပါဠိတော်၏ အတ္ထယောဇနာ။

ဤပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ တို့၌ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်စုတိုင်းနောက်
နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍ နေသည့်အခါ လူဟူသော နတ် ဟူသော ရေတွက်
ခြင်းသို့ မရောက်ပြီဟူသော စကားဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ အလုံးစုံ
ပျောက်၍ပြတ်၍ တူစွ အဘာဝ ဖြစ်သွားသည်မဟုတ် ဟု ကေန သိကြရ၏။
“ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ အဘာဝမေဝဂစ္ဆတိ” ဟု မဆို။ “သင်္ချံ န ဥပေတိ”
ဟူ၍သာ ဆိုသောကြောင့်တည်း။

သဋ္ဌာယတန သံယုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဒုတိယာ စကားတို့သည်လည်း—
သော အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ချံ။

သော၊ ထိုစုတိရောက်သွားသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အတ္ထံ၊ အနုပါဒိသေသ အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်သို့။ ပလေတိ၊ ရောက်သွားလေ၏ ဝါ၊ ရောက်သွားသော အခါဝယ် (ဓာတ်နာမ်။) သင်္ချံ၊ လူ့ နတ် စသည် မင်းပုဏ္ဏားစသည်ဖြင့် ရေတွက် ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့။ န ဥပေတိ၊ မရောက်။

ဤသို့လာသော စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်(၁၂၊၁၀၈)

ဤသို့ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော်များစွာ အဋ္ဌကထာတို့ကို ထောက်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသူ ပရိနိဗ္ဗာတအသျှင်တို့ အလုံးစုံ ပြတ်တောက် ဥစ္စန္ဒအဖြစ်သို့ မရောက်သွားသည်၏ အဖြစ် ထိုပရိနိဗ္ဗာတအသျှင်တို့ မိမိတို့ အသီးအသီး ရောက်ကြရာ နိဗ္ဗာတ၌သာ မအိုမသေ အမြဲတည်နေကြသည်၏ အဖြစ်ကို စင်စစ် ယုံကြည်အပ်၏။

နိဗ္ဗာန် တဿ ဥပါယဘူတာ ဝိပဿနာ တဒုပါယဘူတာ ပဗ္ဗဇာတိ တိဝိဝေပိ နိက္ခမံ။

နိဗ္ဗာန်၊ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်သည်၎င်း။ တဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၏။ ဥပါယဘူတာ၊ အကြောင်းဖြစ်သော။ ဝိပဿနာ စ၊ ကိလေသာမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း ဝိပဿနာလောသည်၎င်း။ တဒုပါယဘူတာ၊ ထိုဝိပဿနာ လော၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ပဗ္ဗဇာ စ၊ ရဟန်းအဖြစ်သည်၎င်း။ ဝါ၊ ရဟန်းအဖြစ်တည်းဟူသော သဒ္ဓါ ပညာ ဝိရိယတရားသည်၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တိဝိဝေ၊ သုံးပါး အပြားရှိသော။ နိက္ခမံ၊ နိက္ခမကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

ဤသို့လာသော စရိယာပိရုကအဋ္ဌကထာ(၁၃၁)နှင့် အညီ နိက္ခမသုံးပါးတို့တွင် ဝိပဿနာနိက္ခမ၊ ပဗ္ဗဇာနိက္ခမ ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်နိက္ခမ၏လည်း နိက္ခမချင်း အတူတူဖြစ်၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ သည်အဖြစ်ကို၎င်း ဝိပဿနာနိက္ခမ၊ ပဗ္ဗဇာနိက္ခမ တို့သည် ဝိပဿနာစီးဖြန်း သူ၊ ရဟန်းပြုသူတို့၌ ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိက္ခမဟူသည်လည်း နိဗ္ဗာန်ရသူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်၌ ဝါ- ပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်ရာဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ကောင်းစွာစင်စစ် ယုံကြည်ကြအပ်၏။

နိဗ္ဗာန်ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို အကျဉ်းပြပုံ

ယခုအခါ ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အထူးသိကြ ကြည်ညိုကြစေ ခြင်းငှါ ထိုထိုပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့မှ လာသော နိဗ္ဗာန်ဂုဏ်ကျေးဇူးများစွာ တို့တွင် ဧကဒေသဂုဏ်ကျေးဇူးများကို အကျဉ်းသင်္ချေပ အမြွက်မျှ ထုတ်ပြလတ္တံ့။

၂-သင်္ခေပကဏ္ဍ နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗုတိကထာ

- (က) အသင်္ခတံ အနုတံ အနာသဝံ၊ သစ္စဉ္စ ပါရံ နိပုဏံ သုဒ္ဓဒ္ဓသံ။
အဇဇရန္တံ ဓုဝံ အပလောကိနံ၊ အနိဒဿနံ နိပ္ပပဉ္စံ သန္တံ။
- (ခ) အမတံ ပဏီတံ သိဝဉ္စ ခေမံ၊ တဏှက္ခယော အတ္တရိယံ အဗ္ဗုတံ။
အနိတိကံ အနိတိကဓမ္မံ၊ နိဗ္ဗာနမေတံ သုဂတေန ဒေသိတံ။
- (ဂ) အဗျာပဇ္ဇော ဝိရာဂေါ စ၊ သုဒ္ဓိ မုတ္တိ အနာလယံ။
ဒီပံ လေဏဉ္စ တာဏဉ္စ၊ သရဏဉ္စ ပရာယဏန္တိ။
သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်(၅၄၃) ဌိ-ချုပ်။

၎င်းအဋ္ဌကထာပါဠိ

- (က) အနုတန္တိ အာဒိသု တဏှာနတိယာ အဘာဝေန အနုတံ။ စတုန္တံ
အာသဝါနံ အဘာဝေန အနာသဝံ။ ပရမတ္ထသစ္စတာယ သစ္စံ။
ဝဋ္ဋဿ ပရိဘာဂဋ္ဌေန ပါရံ။ သဏှဋ္ဌေန နိပုဏံ။ သုဠု ဒုဒ္ဓသတာယ
သုဒ္ဓဒ္ဓသံ။ ဇရာယ အဇရိတတ္တာ အဇဇရံ။ ဓိရဋ္ဌေန ဓုဝံ။
အပလုဇ္ဇနတာယ အပလောကိနံ။ စက္ခုဝိညာဏေန အပဿိတဗ္ဗတ္တာ
အနိဒဿနံ။ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိပပဉ္စာနံ အဘာဝေန နိပ္ပပဉ္စံ။
သန္တဘာဝဋ္ဌေန သန္တံ။
- (ခ) မရဏာဘာဝေန အမတံ။ ဥတ္တမဋ္ဌေန ပဏီတံ။ သသိရိကဋ္ဌေန
သိဝံ။ နိရူပဒ္ဓဝတာယ ခေမံ။ တဏှက္ခယဿ ပစ္စယတ္တာ တဏှက္ခယံ။
ဝိမ္မာပနိယဋ္ဌေန အတ္တရိယာယိတဗ္ဗယုတ္တန္တိ အတ္တရိယံ။ အဘူတမေဝ
ဘူတံ ဇာတံ ဟုတ္တာ အတ္တိတိ အဗ္ဗုတံ။ နိဒုက္ခတ္တာ အနိတိကံ။
နိဒုက္ခသဘာဝတ္တာ အနိတိကဓမ္မံ။ ဝါနာဘာဝေန နိဗ္ဗာနံ။
- (ဂ) ဗျာပဇ္ဇာဘာဝေန အဗျာပဇ္ဇံ။ ဝိရာဂါဓိဂမဿ ပစ္စယတ္တာ ဝိရာဂေါ။
ပရမတ္ထသုဒ္ဓိတာယ သုဒ္ဓိ။ တိဟိ ဘဝေဟိ ဝိမုတ္တတာယ အာလယာနံ
အဘာဝေန အနာလယံ။ ပတိဋ္ဌဋ္ဌေန ဒီပံ။ အလ္လိယိတဗ္ဗဋ္ဌေန
လေဏံ။ တာယနဋ္ဌေန တာဏံ။ ဘယသရဏဋ္ဌေန သရဏံ။
ဘယနာသနန္တိ အတ္ထော။ ပရံ အာယနံ ဂတိ ပတိဋ္ဌာတိ ပရာယဏံ။
သဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ(၁၄၉) အသင်္ခတသံယုတ်ဘွဲ့။ စုချုပ်။

သံယုတ်ပါဠိတော် အနက်

- (က) အသင်္ခတံ၊ မူလ၎င်းက သင်္ခတပင်ဖြစ်သော်လည်း အလွန်သိမ်မွေ့
လှသဖြင့် သင်္ခတ ဟု သိကြောင်းမှတ်ကြောင်း လက္ခဏာမှ ကင်း၍နေထ

သော။ (“န သင်္ခတံ သင်္ခတလက္ခဏာရဟိတန္တိ အသင်္ခတံ” ဟူသော သဠာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာနှင့် အညီတည်း။) အနတံ၊ ဒုက္ခစိုက်ပျိုး တဏှာ မျိုးတို့ မတိုးမညှပ် မလာနိုင်ရာလည်း ဖြစ်ထသော။ အနာသဝံ၊ ငရဲ ပြိတ္တာ ဘေးရောကို ခါခါဖြစ်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ ကြောက်အပ်လှစွာ တဏှာ ဒိဋ္ဌိ စသော အာသဝေါညစ်ဆိုး တရားမျိုးတို့ မတိုက်ချိုးနိုင်ရာ ဖြစ်ထသော။ သစ္စဉ္စ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အမည်နာမ စကားမျှသာ မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အမည်ရှိသည် အားလျော်စွာ ငြိမ်းေးခြင်း ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့် တကယ် မှန်ကြီးမှန်သည်လည်း ဖြစ်ထသော။ ပါရံ၊ ခန္ဓာကိုယ်ဆိုး ဒုက္ခအိုး၏ ပြင်ဘက် ဝဋ်ဆင်းရဲ ရေအယဉ်မှ ထွက်မြောက်ရာ ကမ်းဝ ကမ်းထိပ်ကြီးလည်း ဖြစ်ထ သော။ နိပုဏံ၊ အထည်ခြစ် ဥပါဒ်မထင်သည်ဖြစ်၍ အလွန်သိမ်မွေ့စွာထသော။ သုဒုဒ္ဓသံ၊ ပညာဉာဏ်ဖြင့်သော်လည်း နှိုင်းချင့်ထောက်ဆ သိမြင်ရနိုင်စရာ လွန်စွာခဲယဉ်းထသော။ အဇဇရန္တံ၊ ငြိမ်းေးခြင်း သဘောအားဖြင့် ပေါ်လာ ပြီးနောက် ဘယ်လောက်ပင် ကြာသော်လည်း ဘယ်သည့်ကာလမှ ရင့်အို ပျက်စီးခြင်းလည်း မရှိနိုင်ထသော။ (ဇဇရ-သဒ္ဓါ ဆွေးမြေ့ရင့်အိုခြင်းအနက် အန္တသဒ္ဓါ ပျက်စီးခြင်း အနက် ဟု ခွဲ၍မှတ်။) တနည်းကား- အဇဇရန္တံ၊ ငြိမ်း ငြိမ်း ငြိမ်း သီတိဘာဝ သဘာဝအားဖြင့် ပေါ်လာပြီးနောက် ကမ္မာပျက်မီး ကမ္မာပျက်လေကြီး ရေကြီးတို့ဖြင့်သော်လည်း ဖောက်ပြန်တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိ ပကတိမြဲမြဲစွာ တည်နေထသော။ (အန္တပုဒ်မှာ တဗ္ဗာဝတ္ထံ။) အပလောကိနံ၊ ငြိမ်းေးခြင်းသဘော ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် ဘယ်သည့်ကာလမှ အဘယ်တစုံ တခုကြောင့် ပျက်စီးခြင်း မရှိထသော။ အနိဒဿနံ၊ နတ်မျက်စိဖြင့်သော်လည်း စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် မမြင်စကောင်းထသော။ နိပ္ပပဉ္စံ၊ အိုပြန်နာရ သေရဆင်းရဲ ဘောက်လဲခါခါ သံသရာကို ခွဲထွင်တတ်သူ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ မပြုမလာ နိုင်ရာဖြစ်ထသော။ သန္တံ၊ တဆယ့်တသီး မီးကြီးငြိမ်းေးရာလည်း ဖြစ်ထသော။

(ခ) အမတံ၊ မိမိထံ တည်ရောက်လာသူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မအိုမသေ အမြဲတည်စံ နေရာဖြစ်ထသော။ ပဏီတံ၊ မြင်ရရောက်ရသူတို့ မရောင့်ရဲနိုင်ဘွယ် တကယ် လွန်မြတ်တော်မူထသော။ သိဝဉ္စ၊ ကြီးမြတ်သော ဂုဏ်ကြက်သရေ ရှိတော်မူထသော။ ခေမံ၊ ဘေးခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းကင်းဝေးရာလည်း ဖြစ်ထ သော။ တဏှာက္ခယော၊ ဘေးကိုပြုတတ် ကြောက်အပ်လှစွာ ခြောက်တဏှာ တို့၏ ကုန်ရာကုန်ကြောင်းလည်း ဖြစ်ထသော။ အစ္စရိယံ၊ ဒါန သီလ ဘာဝနာ စသော အကြောင်းတရားတို့နှင့် မကင်းသော်လည်း ယင်းအကြောင်းတရား တို့ကြောင့် ဖြစ်ပုံ သင်္ခတနိမိတ် အရိပ်မထွက် ယင်းသင်္ခတပုံဟန်နှင့် အလွန် ဝေးကွာ လွန်စွာ ထူးမြတ်သည်ဖြစ်၍ အလွန်အံ့ဘွယ်သရဲ အံ့အစလောက် ဖြစ်

တော်မူပေထသော။ အဗ္ဗုတံ၊ တရံတဆစ် မဖြစ်ဘူးသေးဘဲ တခါထဲသာ ဖြစ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်နေသည်လည်း ဖြစ်ထသော။ အနိတိကံ၊ အလုံးစုံဆင်းရဲ ဘေးဒဏ်ဟူသမျှ ဘယ်ဟာတခုမျှ မရှိထသော။ အနိတိကဓမ္မံ၊ ဆင်းရဲရှိသော သဘောမျိုးမှ ဆန့်ကျင်ဘက်ကြီး ဖြစ်၍နေထ သော။ တေ-တောဒိသံ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော တရားထူး တရားမြတ်ကို။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူ၍။ သုဂတေန၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဒေသိတံ၊ ဟောကြား တော်မူအပ်ပြီ။

(ဂ) သော ဓမ္မော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်တရားသည်။ အဗျာပဇ္ဇော စ၊ ဘေးရန် တွက်တာ ဘယ်ဟာတခု၊ ကြောင့်ကြစရာ မရှိသည်လည်း ဖြစ်၏။ ဝိရာဂေါ စ၊ ဘေးရန်ဖြစ်ကြောင်း ရာဂအပေါင်းမှ ကောင်းကောင်းကြီး ကင်းဝေး ရာလည်း ဖြစ်၏။ သဒ္ဓိစ္စိ စ၊ ဘေးရန်လာဘွယ် အသွယ်သွယ်သော အညစ် အကြေးမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်သည်လည်း ဖြစ်၏။ မုတ္တိ စ၊ ဘေးရန်ထူထပ် ဘုံသုံးရပ်တို့မှ လှလှကြီး လွတ်ရာလည်းဖြစ်၏။ အနာလယံ၊ အလိုလိုဝ အလုံးစုံ လှသဖြင့် ဘယ်ဟာတခုမျှ မတောင့်တရာလည်း ဖြစ်၏။ ဒိပံ၊ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ ပုန်းအောင်းရာတည်ရာ ကျန်းကြီးသဖွယ်လည်း ဖြစ်၏။ လေဏံ၊ ပရိ- နိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဘေးမှလွတ်ကြောင်း ပုန်းအောင်း ခိုနေရာလည်း မှန်၏။ တာဏံ၊ မိမိ၌ တည်ထောက်လာသူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဘေးမလာ ရအောင် တကယ်စောင့်ရှောက်နိုင်သည်လည်း ဖြစ်၏။ သရဏဉ္စ၊ မိမိထံ ခိုမှီး လာသူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်၌ ဘေးမဆိုက်ရအောင် ဘေးတကာကို ကောင်းစွာ ဖျက်ဆီးတတ်သည်လည်း ဖြစ်၏။ ပရာယဏံ၊ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလွန် အကဲ တည်နေရာ ဗည်းလျောင်းရာလည်း ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ဘေးကိုကြောက်သူ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြူတို့၏ တကယ်ဘေးမှ လွတ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး လည်း လျောင်းတည်နေရာလည်း စင်စစ်မှန်၏။

ဤကား သဒ္ဓါတရား လျင်လျားထက်မြက်ကြသူ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြူတို့ နှုတ်တက် အာဂုမံ ဆောင်ရွက်၍ နိဗ္ဗာန်ဂုဏ်ကို အလွန်ယုံကြည် နှစ်သက်ကြစေခြင်းငှါ ယင်းသို့ ယုံကြည်သဖြင့်လည်း ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို မြန်မြန်ရအောင် အားထုတ်နိုင် ကြစေခြင်းငှါ ၎င်းအဋ္ဌကထာကို မှီးသဖြင့် ကောင်းကောင်းကြီး ထုတ်ဆောင် ရေးသားအပ်သော ယခင် အသင်္ခေပသံယုတ်ပါဠိတော် အနက်တည်း။ ဤကား နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြဆိုသောစကား အမြက်။

နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ဂုဏ်ကျေးဇူး

ယခုအခါ နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားကြသူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အမြက်မျှ ပြဆိုလတ္တံ့။ ။

ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။ပ။
 ဝေဒနာသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။ သညာသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။ သင်္ခါရသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။ ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။

သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် (၅၄၆)

ဂမ္ဘီရေတိ အဇ္ဈာသယဂမ္ဘီရတာယ ဂမ္ဘီရော။ ဂုဏဂမ္ဘီရတာယ စ။
 ၎င်းသဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ (၁၅၉)

တထာဂတောတိ ခီဏာသဝတထာဂတံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတိ။

၎င်းသဋ္ဌာယတနသံယုတ်ဋီကာ (၃၈၉)

သဋ္ဌာယတနပါဠိတော် အနက်

မဟာရာဇ၊ ကောသလမင်းကြီး။ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော၊ ရုပ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော လူနတ် စသော မင်းပုဏ္ဏား စသော ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စသော ပညတ်မျိုးမှ လွတ်၍နေသော။ တထာဂတော၊ ပရိနိဗ္ဗာတ ရဟန္တာဖြစ်သော သူသည်။ ဂမ္ဘီရော၊ မိမိတည်ရောက်၍နေရာ နိဗ္ဗာန်၌ အတ္တိ နတ္တိ စသည် မဆိုနိုင် မယူနိုင်ဘွယ် တကယ် ဒိဋ္ဌိအဇ္ဈာသယအရာအားဖြင့် နက်နဲခြင်း၊ အဘယ်မျှလောက်သော သီလသမာဓိ ပညာဂုဏ်ရှိသည် မဆိုနိုင်ဘွယ် တကယ်ဂုဏ်အားဖြင့် နက်နဲခြင်းဟူသော နက်နဲခြင်းနှစ်ပါးတို့ဖြင့် နက်နဲ၍ နေ၏။ အပ္ပမေယျော၊ အမျိုး အနွယ် ဂတိအားဖြင့် အဘယ်လိုတည်း ဟု မနှိုင်းယှဉ်နိုင်ဘွယ်ဖြစ်၍ နေ၏။ ဒုပ္ပရိယောဂါဟော၊ ဘယ်ပုံဘယ်ခြင်းရာ ဘယ်လိုဟာဖြင့် ဖြစ်နေသည် ဟု မထောက်လှမ်းနိုင်ဘွယ် တကယ်ဖြစ်၍ နေ၏။ မဟာသမုဒ္ဒေါ၊ မဟာသမုဒြာ ပင်လယ်ကြီးကို။ ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ၊ ကြိုး တာ ဝါးတို့ဖြင့် မထောက်လှမ်းနိုင်သကဲ့သို့တည်း။

မဟာရာဇ၊ ကောသလမင်းကြီး။ ဝေဒနာသင်္ခါဝိမုတ္တော၊ ဝေဒနာကိုစွဲ၍ ပညတ်အပ်သော လူနတ် မင်းမှူးမတ် ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စသော ပညတ်မှလွတ်၍ နေသော။ တထာဂတော၊ ပရိနိဗ္ဗာတရဟန္တာသည်။ ဂမ္ဘီရော၊ အဇ္ဈာသယ

၂-သင်္ခေပကဏ္ဍ နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗုတိကထာ

အားဖြင့် နက်နဲခြင်း ဂုဏ်အားဖြင့် နက်နဲခြင်းတို့ဖြင့် နက်နဲ၍နေ၏။ အပ္ပမေယျော၊ အမျိုး အနွယ် ဂတိအားဖြင့် ဤသူလိုတည်း ဟု မနှိုင်းရှည့်နိုင်ဘယ်ဖြစ်၍နေ၏။ ဒုပ္ပရိယောဂါဟော၊ ဤသည့်ခြင်းရာ ဤလိုဟာတည်း ဟု ထောက်လှမ်းနိုင်ခြင်းငှါ လွန်စွာခဲယဉ်း၏။ မဟာသမုဒ္ဒေါ သေယျထာပိ၊ သမုဒြာကြီးကို ကြီး တာ ဝါးတို့ဖြင့် မထောက်လှမ်းနိုင်သကဲ့သို့ ဖြစ်၍နေ၏။ (အကြွင်းပါဌ်တို့ကား အနက်နည်းတူ)

ဤကား နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍ နေကြသော ပရိနိဗ္ဗုတ အသျှင်များ၏ အလုံးစုံ ကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက်သွားသော အဘာဝမဟုတ်။ ထိုမိမိတို့ တည်ရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ အပ္ပမေယျ ဂုဏ်ဝိသေသတို့ဖြင့် မပျောက်မပျက် ချမ်းမြေ့သာယာ ဂမ္ဘီရဖြစ်၍ တည်စံနေကြရသည်ကို ဘုရားသျှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဟောပြောတော်မူသော သဠာယတနသံယုတ်ပါဌ်တော် ပါဌ်အနက်တည်း။

ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်လိုကြသူ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြူတို့ ဤပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးပြဆိုတော်မူသော ဤသဠာယတနသံယုတ်ပါဌ်အနက်ကို နှုတ်တက်အာဂုမ် ပြုသင့်လှတော့၏။ ပြုကြပါစေကုန်သတည်း။

ဤပါဌ်များသည်လည်း ဤ၌ “သင်္ခေပကထာကဏ္ဍ”ဖြစ်သည်နှင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နုသူတို့ အလွယ်တကူ ဆောင်ယူနိုင်ကြစရာ လိုရင်းအကျဉ်းမျှသာတည်း။ အကျယ်နှင့်တကွ အလိုရှိသူတို့မှာ အထက်ဝိတ္ထာရကထာမှ ယူကြကုန်။

၎င်းအဋ္ဌကထာအနက်

ဂမ္ဘီရေတိ၊ နက်နဲသည် ဟူရာ၌။ အဇ္ဈာသယဂမ္ဘီရတာယ စ၊ ဒိဋ္ဌိအဇ္ဈာသယ အရာ လွန်စွာနက်နဲသော အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ ဂုဏဂမ္ဘီရတာယ စ၊ သီလ သမာဓိ ဂုဏ်အားဖြင့် ဤသူလိုတည်း ဟု မဆိုနိုင်အောင် ဂုဏ်၏အရာ လွန်စွာနက်နဲ သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ ဂမ္ဘီရော၊ နက်နဲ၏။ (ယခင် အဋ္ဌကထာအနက်။)

တထာဂတောတိ၊ တထာဂတ-ဟူရာ၌။ ခီဏာသဝတထာဂတံ၊ ရဟန္တာ သတ္တဝါကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ ပုစ္ဆတိ၊ ကောသလမင်းကြီး မေး၏။ (၎င်းဒီကာ အနက်။)

ဤသို့သော ပါဌ်တော် အဋ္ဌကထာ ဒီကာတို့နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်ရောက်သွား ကြသူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလုံးစုံပြတ်တောက် ပျောက်ပျက်၍မသွား၊ မိမိတို့တည်ရောက်ရာ နိဗ္ဗုတအရပ်၌ အဘယ်မျှလောက် ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံ၍ အဘယ်ပုံအခြင်းအရာဖြင့် ထူးကွဲဆန်းကြယ်စွာ ဖြစ်နေကြသည်ဟု ဝေနေယျတို့ ဉာဏ်ဖြင့် မထောက်လှမ်းနိုင်ဘယ် မဟာသမုဒြာကြီးကဲ့သို့ တကယ်နက်နဲ

ကြီးကျယ်စွာ မအိုမသေ အမြဲချမ်းမြေ့သာယာ ငြိမ်းစေစွာ တည်နေကြရသည်
ဟု ကေန္တ မှတ်ကြကုန်။

နိဗ္ဗာနသုခ၏ဂုဏ်ထူးကို ပြပုံ

ယခုအခါ ယင်းနိဗ္ဗာနသုခ၏ ဂုဏ်ဝိသေသကို အမြင်မျှ ပြဆိုလတ္တံ့။

ဒွေမာနိ ဘိက္ခဝေ သုခါနိ။ ကတမာနိ ဒွေ။ ဥပဓိသုခ နိရူပဓိသုခ။
ဣမာနိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဒွေသုခါနိ။ တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ ဣမေသံ ဒွိန္ဒံ
သုခါနိ ယဒိဒံ နိရူပဓိသုခန္တိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ငါ၏ချစ်သား ရဟန်းများတို့။ သုခါနိ၊ ချမ်းသာခြင်း တို့သည်။
ဣမာနိ ဒွေ၊ ဤဆိုလတ္တံ့သော နှစ်ပါးတို့တည်း။ ကတမာနိ ဒွေ၊ အဘယ်နှစ်ပါး
တို့နည်းဟူမူကား။ ဥပဓိသုခ၊ ဒုက္ခတွေဝန်းအုံရာ ခန္ဓာကိုယ်ဆိုး စည်းစိမ်မျိုး
အစုံ ကာမဂုဏ်ပျော်မှုး ယစ်ရှူးရခြင်းဟူသော ဥပဓိသုခင်း။ နိရူပဓိသုခ၊
ခန္ဓာကိုယ်ဆိုး ဒုက္ခအိုးပျောက်ကင်း ကာမဂုဏ်ယစ်ရှူးခြင်းမရှိသဖြင့် အဘယ်
တစုံတခု ဘေးမထိနိုင်ရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဟူသော နိရူပဓိသုခင်း။ ဘိက္ခဝေ၊
ချစ်သား ရဟန်းများတို့။ သုခါနိ၊ ချမ်းသာတို့သည်။ ဣမာနိ ဒွေ၊ ဤနှစ်ပါးတို့
တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဣမေသံ ဒွိန္ဒံ သုခါနိ၊ ဤကိုယ်ခန္ဓာဆိုး ဒုက္ခအိုးနှင့်တကွ
ခံစားရသော သုခ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကောင် ဒုက္ခဘောင်မှ လွတ်သောသုခအားဖြင့်
သုခနှစ်ဝတို့တင်။ ယဒိဒံ-ယံ ဣဒံ နိရူပဓိသုခံ၊ အကြင်ခန္ဓာကိုယ်ဆိုး ဒုက္ခအိုး
မထိနိုင်သော နိဗ္ဗာနသုခသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တေဒေဝ၊ ဤခန္ဓာကိုယ်ဆိုး
ဒုက္ခအိုးမထိနိုင်ရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသည်သာလျှင်။ အဂ္ဂံ၊ ခေါင်ကကြူး၍ အထူး
လွန်မြတ်လှတော့၏။

ဤသို့လာသော ဒုကအင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် (၇၉)ကို ထောက်သဖြင့် ငါးပါးကာမ
ဂုဏ် အာရုံခြောက်ပါး လိုက်စားပျော်မှုး ယစ်ရှူးရသော ခန္ဓာကိုယ်ဆိုး ဒုက္ခအိုး
ကြီး ဘိစီးနှိပ်စက်ရာ လောကီချမ်းသာဟူသမျှတို့ထက် ဆတက်ထောင်ရာမက
လွန်မြတ်လှသော နိရူပဓိနိဗ္ဗာနသုခ၏ အလွန်ချမ်းသာလှသည်၏အဖြစ် ယင်းသို့
စင်လောက်ချမ်းသာရာ နိရူပဓိသုခ ဟူသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုသာ လွန်စွာ
လိုလား တောင့်တအပ်သည် အဖြစ်ကို သနစ်သနာနှင့်တကွ များများကြီး
သတိရှိအပ်လှတော့၏။ သတိရှိကြစေကုန်သတည်း။

ဤသို့ ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘော ဥပဓိ ကာမဂုဏ်စည်းစိမ်ဥပဓိဖြင့် ပျော်မှုး
ယစ်ရှူးရခြင်း မရှိဘဲလျက် ယင်းနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ၏ အလွန်ချမ်းသာသည်၏
အဖြစ်ကို ဥပမာသာဓကဆိုသော် ပွဲလမ်းသဘင် ကြည့်ရှုရတုန်းအခါထက်

၂-သင်္ခေပကဏ္ဍ နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗုတိကထာ

ကောင်းမြတ်သော အိပ်ရာထက်ဝယ် ချမ်းသာစွာ အိပ်စက်ပျော်မွေ့၍ နေရသော ချမ်းသာ၏ လွန်စွာချမ်းသာသည့် အဖြစ်ကို၎င်း ဘောဇဉ်ခဲဘွယ်စားသောက်ရ ဆဲအခါ စားရ ဝါးရ အားထုတ်ရသော ဆင်းရဲနှင့် ရောသော ချမ်းသာထက် စားသောက်၍အပြီး ဝကြီးဝ၍ အိပ်မွေ့ရာထက် မှိုန်းစက်၍ နေရသော ချမ်းသာ ၏ လွန်စွာချမ်းသာသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း စိတ် စေတသိက် စိတ္တဇရုပ် မရှိသဖြင့် မိမိချမ်းသာသည်ကိုပင် ချမ်းသာမှန်းမသိအောင် တချမ်းသာထဲ ချမ်းသာ၍နေ သော နိရောဓသမာပတ္တိသုခကို၎င်း ထောက်သဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ဥပမိ ရှိသော ချမ်းသာထက် ဥပမိမရှိသော ချမ်းသာ၏ လွန်စွာ ချမ်းသာသည်၏အဖြစ်ကို ကေန္တယုံကြည်ကြစေကုန်သတည်း။

ဤကား နိဗ္ဗာနသုခ၏ ပဏိတတရ၏အဖြစ်ကို အမြင်မျှ ပြဆိုအပ်သော စကားရပ်တည်း။

နိဗ္ဗာန်၏ အသင်္ခေပ-စသည့်အရာကို ပြဆိုပုံ

ယခုအခါ ထိုထိုကျမ်းဂန်၌ ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ အသင်္ခေပ အပစ္စယ အဘူတ အဇာတ-ဆိုသော အရာကို အမြင်မျှ ဆုံးဖြတ် ပြဆိုဦးလတ္တံ့။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာပါဠိ

သင်္ခေတဿ သင်္ခေတမိကိလက္ခဏဉ္စ။ အသင်္ခေတဿ အသင်္ခေတမိတိ
လက္ခဏဉ္စ။ သင်္ခေတံ ပန နုလက္ခဏံ။ လက္ခဏံ နုသင်္ခေတံ။ န စ သင်္ခေတံ
ဝိနာ လက္ခဏံ ပညပေတုံ သက္ကာ။ နာပိ လက္ခဏံ ဝိနာ သင်္ခေတံ။
လက္ခဏေနပန သင်္ခေတံ ပါကဋံ ဟေတိ။

၎င်းအနက်

သင်္ခေတဿ၊ သင်္ခေတတရားအား။ သင်္ခေတမိတိ၊ သင်္ခေတတရားဟူ၍။ လက္ခဏဉ္စ၊ မှတ်ကြောင်းသည်လည်း။ ဟေတိ၊ ဖြစ်၏။ အသင်္ခေတဿ၊ အသင်္ခေတတရား အား။ အသင်္ခေတမိတိ၊ အသင်္ခေတဟူ၍။ လက္ခဏဉ္စ၊ မှတ်ကြောင်းသည်လည်း။ ဟေတိ၊ ဖြစ်၏။ သင်္ခေတံပန၊ သင်္ခေတသည်ကား။ နု လက္ခဏံ၊ လက္ခဏာမဟုတ်။ လက္ခဏံ၊ လက္ခဏာသည်လည်း။ နု သင်္ခေတံ၊ သင်္ခေတမဟုတ်။ သင်္ခေတံ၊ သင်္ခေတကို။ ဝိနာ၊ ကြဉ်၍။ လက္ခဏံ၊ လက္ခဏာကို။ ပညပေတုံ၊ ပညတ်ခြင်းငှါ။ နု သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ လက္ခဏံ၊ လက္ခဏာကို။ ဝိနာ၊ ကြဉ်၍။ သင်္ခေတံအပိ၊ သင်္ခေတကိုလည်း။ ပညပေတုံ၊ ပညတ်ခြင်းငှါ။ နု သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ ပန၊ စင်စစ်သော်ကား။ လက္ခဏေန၊ လက္ခဏာဖြင့်။ သင်္ခေတံ၊ သင်္ခေတတရားသည်။ ပါကဋံ၊ ထင်ရှားသည်။ ဟေတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤသို့လာသော ပဋိသန္ဓိဒါမာန်အဋ္ဌကထာ(ဒု-၁၉၉)ကိုထောက်သဖြင့် “န သင်္ခတံ သင်္ခတလက္ခဏာရဟိတံ အသင်္ခတံ” ဟူသော သဠာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ၌ “သင်္ခတံ သင်္ခတလက္ခဏာရဟိတံ၊ ဒါန သီလ-စသော မူလအကြောင်းရင်းနှင့်မကင်း သဖြင့်” သင်္ခတပင် ဆိုရန်ရှိသော်လည်း အလွန်သိမ်မွေ့သဖြင့် သင်္ခတဟု သိရ မှတ်ရကြောင်း လက္ခဏာမှ ကင်း၍ နေသည်တည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ အသင်္ခတံ၊ အသင်္ခတမည်၏။

ဤသို့သော အနက်ကိုသာ ယုံကြည်စွာ မှတ်ကြအပ်၏။

“သဘာဝေါ ဝါ သာမညံ ဝါ လက္ခဏံ” ဟု လာသော အရာတပါးကို ထောက်၍ “သင်္ခတလက္ခဏာရဟိတံ၊ သင်္ခတသဘောမှ ကင်းသော” ဟူ၍ အနက်တပါး မယောင်မှားမိစေအပ်။ “သင်္ခတံ ပန န လက္ခဏံ” ဟု သင်္ခတနှင့် လက္ခဏာ၏ အရတူ ကမ္မဓာရည်း မဖြစ်နိုင်သည်ကို ဆိုသော ၎င်း အဋ္ဌကထာကို နာနာထောက်။

ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို အသင်္ခတဆိုရာ၌ သင်္ခတလုံးလုံးကြီး မဟုတ်၍ အသင်္ခတ ဆိုသည်မဟုတ်၊ သင်္ခတအကြောင်းရင်းနှင့် မကင်းဖြစ်လာသော်လည်း အလွန် သိမ်မွေ့သဖြင့် သင်္ခတနိမိတ် မထွက်မပေါ် သင်္ခတဟု သိရကြောင်း လက္ခဏာ မထင်ရှားသောကြောင့်သာ အသင်္ခတ ဆိုသည် ဟု သိကြကုန်။

အပ္ပစ္စယနိဗ္ဗာန်မည်ပုံ

ဤကိုထောက်သဖြင့် “အပ္ပစ္စယနိဗ္ဗာန်” ဟူသည်၌လည်း အကြောင်းမရှိ သော နိဗ္ဗာန် ဟု မဆိုလို၊ အကြောင်းရှိလျက် အကြောင်းရှိပုံကို သိကြောင်း လက္ခဏာ မထင်ရှား အလွန်အားဖြင့် သိမ်မွေ့နက်နဲ ထူးကဲ၍နေသော နိဗ္ဗာန် ဆိုလိုသည်ဟုမှတ်၊ တမာပင်အခွကြားမှ ပေါက်ရောက်လာသော သဇင်ပန်း သည် တမာပင် အကြောင်းရင်းခံကြောင့် ဖြစ်လာသည် မှန်သော်လည်း ယင်းတမာပင်နှင့် အဆင်း အနံ့ အရသာပုံပန်း အလွန်ကွာလွှမ်း၍ နေသော ကြောင့် ဤသဇင်ပန်းသည် တမာပင်မှ ပေါက်သည် တမာပင်ကြောင့်ပင် ဖြစ်လာသည်၊ တမာပင်ကို စွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟု မဆိုနိုင်အောင် အကြောင်း ပုံနှင့် အကျိုးပုံ အခြင်းအရာ လွန်စွာကွာဝေး၍ နေသကဲ့သို့ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ပါရမီ အကြောင်းပစ္စည်းတို့ကြောင့် ယင်းနိဗ္ဗာန် ဖြစ်ပေါ်လာရင်းမှန်သော် လည်း ထိုအကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟု မဆိုနိုင်အောင် အကြောင်းနှင့် အကျိုးနေပုံ ဂုဏ်သကတ် လက္ခဏာ လွန်စွာကွာဝေးသော ကြောင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် ယင်းအကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည် ဟု မဆိုရဲနိုင်

၂-သင်္ခေပကဏ္ဍ နိဗ္ဗာန်-နိဗ္ဗာန်တိကထာ

စာမစွဲနိုင် ဆင်ခြေမလဲနိုင်ပေရကား ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အပ္ပစ္စယနိဗ္ဗာန် ဆိုရ သည်မှတ်။

နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

နိဗ္ဗာန် ဟိ ဥပ္ပါဒရဟိတံ၊ တံ ဇာတံ နာမ န ဟောတိ။ ဇာတိ- ဇရာမရဏာနိ ဥပ္ပါဒရဟိတာနိ ဇာတိနာမ န ဟောန္တိ။ တေနေဝေတ္ထ ဇာတာ ဇာတိ သဘာဝေန သုညံ။ ဇာတံ ဇရာမရဏံ သဘာဝေန သုညံ။

ယဒိ ဥပ္ပါဒရဟိတဿာပိ ဇာတန္တိ ဝစနံ ယုဇ္ဇေယျ။ တထာ ဇာတိ ဇရာမရဏန္တိ ဝတ္ထုဗ္ဗံ ဘဝေယျ။ ယသ္မာ ဥပ္ပါဒရဟိတေသု ဇာတိ- ဇရာမရဏေသု ဇာတန္တိ ဝစနံ န ဝုတ္တံ။ တသ္မာ တေသု သဘာဝေန သုညံ။

ဥပ္ပါဒရဟိတံ၊ ဥပါဒ်ကင်းသော။ ယံ နိဗ္ဗာန်၊ အကြင်နိဗ္ဗာန်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ ဇာတမ္ပိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း။ (ထည့်။) ဇာတိ- နာမ၊ ဖြစ်သည်မည်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဇာတိဇရာမရဏာနိ၊ ဇာတိရုပ် ဇရာရုပ် မရဏရုပ်တို့သည်။ ဇာတိပိ-ဇာတာနိပိ၊ မိမိတို့သဘောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သော်လည်း။ ဇာတိနာမ၊ ဖြစ်သည် မည်ကုန်သည်။ န ဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ တေနေဝ၊ ထိုကြောင့်သာလျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤသုံးပါးတို့တွင်။ ဇာတိ၊ ဇာတိရုပ်သည်။ ဇာတာပိ၊ ဖြစ်သော်လည်း။ သဘာဝေန၊ မိမိ၏ဥပါဒ်အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာမှ။ သုညံ၊ ဆိတ်၏။ ဇရာမရဏံ၊ ဇရာရုပ် မရဏရုပ်သည်။ ဇာတိ-ဇာတိပိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း။ သဘာဝေန၊ မိမိတို့၏ ဥပါဒ်အား ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာမှ။ သုညံ၊ ဆိတ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ယဒိ၊ အကယ်၍။ ဥပ္ပါဒရဟိတဿာပိ၊ ဥပါဒ်ကင်းသော တရား၏လည်း။ ဇာတန္တိ ဝစနံ၊ ဇာတိ-ဟူသောစကားသည်။ ဝါ၊ တကယ်အားဖြင့် ဖြစ်၏ဟု ဆိုခြင်းသည်။ ယုဇ္ဇေယျ၊ သင့်ငြားအံ့။ တထာ၊ ထိုသို့ သင့်ခဲသည်ရှိသော်။ ဇာတိ၊ ဇာတိရုပ်သည်။ ဇာတာ၊ ဖြစ်ခဲ့လျှင်။ ဇရာမရဏန္တိ၊ ဇရာမရဏ-ဟူ၍။ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ ဆိုအပ်သည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ဥပ္ပါဒ- ရဟိတေသု၊ ဥပါဒ်ခြင်းကင်းကုန်သော။ ဇာတိဇရာမရဏေသု၊ ဇာတိရုပ် ဇရာရုပ် မရဏရုပ်တို့၌။ ဇာတန္တိ ဝစနံ၊ ဇာတိ-ဟူသော စကားကို။ ဝါ၊ တကယ်စင်စစ် အားဖြင့် ဖြစ်လာသည်ဟူသော စကားကို။ န ဝုတ္တံ၊ မဆိုအပ် မဆိုထိုက်။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ တေသု၊ ထိုဥပါဒ်ကင်းသော တရားမျိုးတို့၌။ သဘာ- ဝေန၊ မိမိတို့ ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်ဟူသော သဘောလက္ခဏာမှ။ သုညံ၊ ဆိတ်၏။

ဤသို့လာသောပဋိသန္ဓိဒါမာ်အဋ္ဌကထာ(၄၂၄၅)နှင့်အညီ ဇာတိရုပ် ဇရာရုပ် မရဏရုပ် တရားတို့သည် မိမိတို့၏ အသီးအသီး ဥပါဒ်မရှိသော်လည်း နိပ္ပန္န- ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း ဇာတိသဘော၊ ရင့်ခြင်း ဇရာသဘော၊ ပျက်စီးခြင်း မရဏ သဘော-ဟူ၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်တရားသည် လည်း ဥပါဒ်ဖြစ်ပေါ်အောင် မဖြစ်လာသော်လည်း ငြိမ်းခြင်းသဘော-ဟူ၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားကေန ပေါ်လာသည်သာ မှတ်အပ်၏။

ချဲ့ဦးအံ့။ မဟာဘုတ်ရုပ်စသော နိပ္ပန္နရုပ်တို့ ဥပါဒ်အားဖြင့် ဖြစ်လာသည် ရှိသော် ထိုရုပ်တို့၏ ဖြစ်စ သဘောသည် ဇာတိရုပ်၊ ထိုရုပ်တို့၏ ရင့်ခြင်းသဘော သည် ဇရာရုပ်၊ ထိုရုပ်တို့၏ ပျက်စီးခြင်း သဘောသည် မရဏရုပ်မည်သည်။ ထိုဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏရုပ်တို့မှာ မိမိတို့ အသီးအခြား ဥပါဒ်အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း ဟူသည် ရှိတော့သည် မဟုတ်သော်လည်း ထိုသုံးပါးသော ရုပ်တရားတို့၏ ဖြစ်စ သဘော၊ ရင့်ခြင်းသဘော၊ ဇေခြင်း ပျက်စီးခြင်းသဘော-ဟူ၍ ပရမတ္ထ အားဖြင့် တပါးတမျိုးစီ ထင်ရှားပေါ်လာသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ဟူသော ငြိမ်းခြင်း သဘော တရားသည်လည်း မိမိအသီးအခြား ဥပါဒ်ဖြစ်အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းမရှိ သော်လည်း ရုပ် နာမ် ခန္ဓာတို့၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့် တဆယ့် တသီး မီးအပေါင်း တို့မှ ငြိမ်းခြင်းသဘောအားဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာသည် အမှန်ဟူ၍ မှတ်။

ဇာတိရုပ်-ဟူသည် မိမိအသီးအခြား ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ်သော်လည်း နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ ထိုဇာတိရုပ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ပင် ဖြစ်၏။ ဇရာရုပ် တရားသည်လည်း မိမိဥပါဒ်ခြင်း မရှိဘဲလျက် နိပ္ပန္နရုပ်တို့ ဌီခဏ၌ ထိုဇရာရုပ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ပင် ဖြစ်၏။ မရဏရုပ်သည်လည်း မိမိဥပါဒ်ခြင်း မရှိဘဲလျက် နိပ္ပန္နရုပ်တို့ ဘင်ခဏ၌ ထိုမရဏရုပ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ပင် ဖြစ်၏။ ယင်းနည်းအတူ ငြိမ်းခြင်းသဘော ဟူသော နိဗ္ဗာန်တရားသည်လည်း မိမိဥပါဒ်ထင်ရှား မဖြစ် ဘဲလျက် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာအားလုံး ချုပ်ပျောက်သည့်အဆုံး၌ ငြိမ်းခြင်းသဘော တရား ဟု ထင်ရှားပေါ်လာခြင်းသည် အမှန်ပင် ဖြစ်၏။

ကမ္ဘာမီးလောင်၍ မြေဓာတ် ရေဓာတ် ကုန်ပျောက်သည့်အခါ အထက် အောက် တပြင်တည်း ဟင်းလင်း အာကာသဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း ထို ဟင်းလင်းအာကာသ၏ ရုပ် ဖြစ် မရှိရကား ဥပါဒ်အားဖြင့် ဖြစ်လာသည် မဆို သင့် မဆိုနိုင်။ ထိုသို့ မဆိုသင့် မဆိုနိုင်သော်လည်း ထိုဟင်းလင်း အာကာသ မဖြစ်ပေါ်လာသည်လည်း မဟုတ်၊ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ပင် အမှန်ဖြစ်သကဲ့ သို့တည်း။

ဤကား နိဗ္ဗာန်တရား၏ ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ်သော်လည်း ဥပါဒ်ကင်း လျက်ပင် သိမ်မွေ့စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည် အမှန်ဟူရာဝယ် ယုံကြည်ဘွယ်သော အထောက်သာဓကပါရှိ ဥပမာစကားရပ်တို့တည်း။

ဤသို့ အောက်၌ ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သင်္ခေပကဏ္ဍ-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာ၊ ဤကောင်းကင်ပေါ်လာပုံ ဥပမာတို့ကို အခါခါအထပ်ထပ် ကြပ် ကြပ်ကြီး နှလုံးထားမိကြလျှင် နိဗ္ဗာန်တရား၏ ဥပ္ပါဒ်ရဟိတဖြစ်သော်လည်း ငြိမ်းရေးခြင်းသဘောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာရမ့် ဖြစ်သည်ဟူသော စကားအရာ ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ အသင်္ခေပ၊ အပ္ပစ္စယ၊ အဘေတုသိသည့်အရာ နက်နဲစွာကို သေချာစင်စစ် သဘောကျကုန်လတ္တံ့။

အသင်္ခေပပုဂံ အချစ်စစ် အနက်အဓိပ္ပါယ်

ပစ္စယေဟိ သမာဂန္ဓာ ကတတ္တာ သင်္ခေပံ။ ပစ္စယေဟိ သင်္ခေပံ
ကတတ္တာ သင်္ခေပံ။
ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ(ပ-၂၃၃)

ပစ္စယေဟိ၊ ဒါန သီလ-စသော အကြောင်းတရားတို့သည်။ သမာဂန္ဓာ၊ ကောင်းစွာ ထိထိခိုက်ခိုက် လာရောက်ကုန်၍။ ကတတ္တာ၊ ပြုပြင်အပ်သော ကြောင့်။ သင်္ခေပံ၊ သင်္ခေပမည်၏။ ပစ္စယေဟိ၊ ဒါန သီလ-စသော အကြောင်း တရားတို့သည်။ သင်္ခေပံ၊ ထုပ်ထိလျောက်ထိ ကပ်ရောက်၍။ ကတတ္တာ၊ ပြုအပ် ကုန်သောကြောင့်။ သင်္ခေပံ၊ သင်္ခေပမည်ကုန်၏။

၎င်းပြင် သံယုတ်အဋ္ဌကထာ စသည်လည်း နည်းတူပင်။ ဤအလိုသော် အကြောင်းတရားတို့သည် ကောင်းစွာရောက်၍ ပြုပြင်အပ်သောကြောင့် သင်္ခေပ မည်သည်ဆိုသဖြင့် အကြောင်းတရားတို့သည် ခကောင်းစွာရောက်၍ မပြုနိုင် သောကြောင့်သာ အသင်္ခေပဆိုသည်။ အခင်းကြီးကနေ၍ ထောက်ပံ့သော အကြောင်းတရားအရင်းနှင့်မူကား ယင်းနိဗ္ဗာန်ကင်း၍မဖြစ် ဆိုလိုသည်။ ဤသို့သော အရာကိုပင် ရည်တော်မူ၍—

“ကာရဏေန ဝိနာ သယမေဝ န ဘူတန္တိ ဗာဘူတံ” ဟု ဒါနိးအဋ္ဌကထာ(၃၅၇) ၌ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ယံ၊ အကြင်နိဗ္ဗာန်သည်။ ကာရဏေန၊ ဒါန သီလ-အစရှိသော အကြောင်း ပါရမီခံအရင်းနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ သယမေဝ၊ မိမိဘာသာပင်လျှင်။ န ဘူတံ၊ မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ အဘူတံ၊ အဘူတ မည်၏။ ၎င်းအနက်။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

အကြောင်းတရားတို့ပင် ရှိသော်လည်း ထိုအကြောင်းတရားတို့ နိဗ္ဗာန် ပေါ်လာအောင် အနီးသို့ကပ်ရောက်၍ မပြုပြင်နိုင် မပြုပြင်အပ်၊ နိဗ္ဗာန်မပေါ် လာခင် ယင်းနိဗ္ဗာန်ပေါ်လာအောင် အဝေးကြီးကသာလှမ်း၍ ထောက်ပံ့သော အားဖြင့် ပြုပြင်အပ်သည်ဖြစ်၍ စင်စစ် ပြုပြင်အပ်သည် မဆိုထိုက်သောကြောင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အသင်္ခတ-ဆိုရသည်ဟူသော အရည်စစ် အဓိပ္ပါယ်ကို မှတ်အပ်၏။

အကြောင်းတရားတို့ ကပ်ရောက်၍ မပြုပြင်အပ်ဟူရာဝယ် အဓိပ္ပါယ်မှာလည်း အကြောင်းတရားတို့သည် ခန္ဓာကိုယ် ဥပဓိရှိစဉ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိမကျခင် သာ လိုက်နိုင်သည်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိမကျခင် အသက်ထက်ဆိုး ဘုန်းကြီး ကံကြီး လာဘ်ကြီး ကျော်စောကြီးသမျှသည် ထိုရဟန္တာ ရှေးကုသိုလ်ပါရမီ ကံကြောင့်သာ ဖြစ်သည် ဟု စင်စစ် ဆိုထိုက်၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိပြီး နောက်မှ ပေါ်ရောက်လာသော ထိုနိဗ္ဗာန်ကိုကား ထိုအကြောင်းတရားတို့နှင့် အလွန်ဝေးကွာ၍ တပုံတခန်းစီနေသဖြင့် ထိုသို့ နိဗ္ဗာန်ပေါ်ရောက်လာအောင် ထုပ်ထိလျောက်ထိလိုက်၍ မပြုပြင်နိုင်သောကြောင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အသင်္ခတ ဆိုရသည်။ ထိုသို့ ထုပ်ထိလျောက်ထိလိုက်၍ ထိုအကြောင်းတို့ မပြုပြင်နိုင် သော်လည်း ထိုအကြောင်းတို့နှင့်ကင်း၍ ထိုနိဗ္ဗာန် မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော ကြောင့်လည်း ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အဘူတ-ဟူ၍လည်း ဆိုရသည် ဟု သေသေချာချာ ကွဲကွဲပြားပြားမှတ်။ “အဘူတံ၊ အကြောင်းတရားတို့နှင့် ကင်း၍ မဖြစ်ပေါ် လာနိုင်သော နိဗ္ဗာန်” ဟု အနက်ပေး။

ရှေး “န သင်္ခတံ သင်္ခတလက္ခဏာရဟိတန္တိ အသင်္ခတံ” ဟူသောနည်း၌ သင်္ခတံ-ဝယ် သံဥပသာရကို ဓာတုတ္ထာနုဝတ္ထကကြံ၍ “သင်္ခတံ၊ ပြုပြင်အပ် သည်” ဟု အနက်ပေးစေလိုသည်။ ဤနောက်နည်း၌ သင်္ခတံ-ဝယ် သံဥပသာရ ၏ ဓာတုတ္ထဝိသေသကအနက်ကို ကြံ၍ “သင်္ခတံ၊ အကြောင်းတရားတို့ ထုပ်ထိ လျောက်ထိ ကပ်၍ပြုပြင်အပ်သည်”ဟူသော အနက်ထူးကို ပေးစေလိုသည်။ ၎င်းသင်္ခတ-ပုဒ်နှင့် န-သဒ္ဒါစပ်၍ပြီးသော အသင်္ခတ-ပုဒ်ကို အနက်ပေးရာ၌ကား ရှေးနည်းအလိုအားဖြင့် “အသင်္ခတံ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်အပ်သော် လည်း ပြုပြင်အပ်ပုံ အရိပ်နိမိတ်လက္ခဏာ မထင်မပေါ် အလွန်ထူးမြတ် သိမ်မွေ့တော်မူလှသော နိဗ္ဗာန်” ဟု ပေးစေလိုသည်။ နောက်နည်းအလိုအားဖြင့် “အသင်္ခတံ၊ အကြောင်းတရားတွေ များစွာကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေါ်လာသော် လည်း ထိုအကြောင်းတရားတို့ အနီးသို့မရောက် အဝေးကြီးကသာ ထောက်ပံ့ သောအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်ဖြစ်၍ ထုပ်ထိလျောက်ထိ တကယ်ကျေးဇူး မပြုနိုင် ကြီးခိုင်ထူးမြတ်လှပေသော နိဗ္ဗာန်” ဟု အနက်ပေးစေလိုသည်မှတ်။ ဤအသင်္ခတ-ပုဒ်၏ အနက်နှစ်နည်းကို အသည်းစွဲအောင် ကျက်မှတ်ကြလျှင်

၂-သင်္ခါပကဏ္ဍ နိဗ္ဗာန-နိဗ္ဗာတိကဏ္ဍ

နိဗ္ဗာန်၏ အသင်္ခါတမည်သောအချက်၌ အချက်ကျကျ ကောင်းကောင်းကြီး နားလည်ကြကုန်လတ္တံ့ ၊ နားလည်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ပရိနိဗ္ဗာနေ ဉာဏ်-အရ ရှင်းပြပုံ

ပရိနိဗ္ဗာနေ ဉာဏန္တိ အရဟတော ကာမတ္တန္တာဒိနံ ပရိနိဗ္ဗာနံ အပ္ပဝတ္တံ အနုပါဒိသေသပရိနိဗ္ဗာနဉ္စ-ပစ္စဝေက္ခန္တဿ တသ္မိံ ကိလေသ-ပရိနိဗ္ဗာနေ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေ စ ပဝတ္တံ ဉာဏံ။

ပရိနိဗ္ဗာနေ ဉာဏန္တိ ဉာဏ်-ဟူသည်ကား။ အရဟတော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။ ကာမတ္တန္တာဒိနံ၊ ကာမတ္တန္တ အစရှိသည်တို့၏။ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊ ငြိမ်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ အပ္ပဝတ္တံ၊ မဖြစ်ခြင်းကို၎င်း။ အနုပါဒိသေသပရိနိဗ္ဗာနဉ္စ၊ အနုပါဒိသေသပရိနိဗ္ဗာန်ကို၎င်း။ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ၊ ဆင်ခြင်စဉ်။ တသ္မိံ ကိလေသ-ပရိနိဗ္ဗာနေ စ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကိလေသာကုန်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်၌၎င်း။ တသ္မိံ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေ စ၊ ထိုရဟန္တာတို့ စုတိနောက် ဖြစ်ရောက်လာသော အလုံးစုံ ဘေးခပ်သိမ်းတို့မှ ငြိမ်းခြင်းသဘော ဟူသော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်၌၎င်း။ ပဝတ္တံ၊ ဖြစ်သော။ ဉာဏံ၊ ဉာဏ်သည်။ ပရိနိဗ္ဗာနေ ဉာဏံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်၌ သိသောဉာဏ် မည်၏။

ဤသို့လာသော ပရိသမ္ဘိဒါဏ်အဋ္ဌကထာ (ပ-၃၇) နှင့်အညီ ကိလေသာကုန်ခြင်းသည် ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်မည်၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိနောက် ဖြစ်ရောက်လာသော ငြိမ်းခြင်းသဘောဟူသော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓ-ပရိနိဗ္ဗာန်မည်၏ ဟူ၍၎င်း နိဗ္ဗာန်နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသည် အတူတူဟူ၍၎င်း နိဗ္ဗာန်ကို ပစ္စဝေက္ခန္တာဇောတို့ အာရုံပြုသည်ဟူရာ၌ ယင်းသို့သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပြီးနောက် မိမိထံ ပေါ်ရောက်လာမည့် ခန္ဓာငါးပါးဘေးမှ ငြိမ်းခြင်းသဘောဟူသော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို လှမ်း၍ မြှော်တမ်းဆင်ခြင်နိုင်သည်ကို ဆိုသည်။ သူတပါး ရောက်နှင့်ပြီးသော သူတပါးငြိမ်းခြင်းနိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သည်ကို ဆိုသည်မဟုတ် ဟူ၍၎င်း သိအပ်၏။

သင်္ခါရသိသန္တိ သဗ္ဗသင်္ခါရသင်္ခါရနံ သီသံ ကောဋိ အဝသာနန္တိ အတ္ထော။ ဇေတန အနုပါဒိသေသပရိနိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တံ။

သင်္ခါရသိသန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ သဗ္ဗသင်္ခါရသင်္ခါရနံ၊ အလုံးစုံသော သင်္ခါရဟူသော သင်္ခါရတရား ခန္ဓာငါးပါးတို့၏။ သီသံ၊ ထိပ်ဝတည်း။ ကောဋိ၊

အစွန်ဆုံးတည်း။ အဝသာနံ၊ အဆုံးတည်း။ ဣတိ-အယံ၊ ဤသည်ကား။ အတ္ထော၊ အနက်တည်း။

ဤသို့လာသော ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ (ပ-၂၉၂) နှင့် အညီ နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိခန္ဓာအခြားမဲ့၌ ထိုရဟန္တာ စုတိခန္ဓာ ဟူသော သင်္ခတသင်္ခါရ တို့၏ အဆုံး၌ ပေါ်ပေါက်လာသော ငြိမ်းရေးခြင်းသဘောတရား အထူး ဟု ဆိုအပ်သော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကိုသာ နိဗ္ဗာန်မုချ အစစ်ဆိုအပ်သည် ဟု မှတ်ကြကုန်။

နိဗ္ဗာန်-ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်းပြပုံ

“အတ္ထိ နိဗ္ဗာတော၊ န နိဗ္ဗာတော ပုမာ”။ နိဗ္ဗာတော၊ ငြိမ်းရေးခြင်း သဘောဟူသော နိဗ္ဗာန်တရားသည်။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှား ရှိသည်မှန်၏။ နိဗ္ဗာတော၊ ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်သော။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သော။ ပုမာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ဟူသည်။ န၊ မရှိ။

ဤသို့လာသော ၎င်းပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာနှင့် အညီ နိဗ္ဗာန်မူကား ထင်ရှားကေန် ရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟူသည်ကား ထင်ရှား မရှိ ဟူ၍မှတ်။ ထိုနိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ဟူသည် ထင်ရှားမရှိဟူသော် လည်း သတ္တဝါ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ ထင်ရှားမရှိသည်။ သတ္တဝါဟူသော ပညတ်ကို လွန်၍နေသော “ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တံ။ပ။ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တံ” ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ ချမ်းမြေ့ သာယာ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍နေသော ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်မူကားမရှိ ဟူ၍ မဆိုသင့်။ ဆိုလျှင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိစင်စစ်ဖြစ်တော့မည် ကေန်မှတ်။ ထိုကြောင့် မှတ်လော “ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္စိန္နောတိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟု ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် (၅၄) ၌ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဥစ္စိန္နော၊ အလုံးစုံ ကွယ်ပျောက်ပြတ်တောက်၍သွားသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ သကဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် မေးဆိုအပ်သည်ရှိသော်။ ဧဝံ၊ ဤသို့မူကား။ န ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ မဆို သင့်ပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပရဝါဒီဆရာ မနေသာ၍ ပြောဆိုရလေ၏။ ၎င်းကထာ ဝတ္ထုအနက်။

ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလုံးစုံ ပြတ်တောက်၍ မသွားဖြစ်ခဲ့သော် ထိုပရိနိဗ္ဗာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အဘယ်၌ တည်နေပါသနည်း၊ အဘယ်သို့ဖြစ်၍ နေပါသနည်းဟူခြားအံ့။ “နိဗ္ဗာန် အရဟတော ဂတိ” ဟူသော ဝိနည်းပရိဝါပါဠိတော် (၂၆၃) “ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ” ဟူသောသုတ် သဋ္ဌာယတနသံယုတ်

ပါဠိတော် (၄၁၉) တို့နှင့် အညီ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိပြီးနောက် ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တံ။ပ။ ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တံဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေရသည်။ ထိုသို့ နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေသော အခါ လူဟူသော နတ်ဟူသော ပညတ်မျိုးကိုလွန်၍ အဘယ်တစုံတခုဘေးမတွေ့နိုင် ချမ်းသာစွာ ငြိမ်းေး၍ နေကြရသည်မှတ်အပ်၏။

ဤသို့ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တံ။ပ။ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တံပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ အဘာဝ တစ္ဆ မဟုတ်။ ထိုမိမိတို့ တည်ရောက်ရာ နိဗ္ဗာတ၌ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျဖြစ်၍ ချမ်းမြေ့သာယာ တည်နေကြရသည့်အဖြစ်ကို သေချာတပ်အပ်မှတ်ကြဘူးဟု အထက်စိတ္တဘေဒကထာသို့ ရောက်မှ သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသပါဠိတော် ၎င်းအဋ္ဌကထာ ဋီကာ-စသည်တို့ဖြင့် ကျမ်းတတ်ကဝိ ပညာရှိတို့ ယုံကြည်ဘူးဟု ကျယ်ဝန်းစွာ ထုတ်ဆိုလတ္တံ့။

ဤမျှလောက် ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော “သင်္ခေပကဏ္ဍ” စကားအစဉ်ဖြင့် “နိဗ္ဗာတိသဘာဝံ နိဗ္ဗာနံ” ဟူသော ထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ (၁၁၅) “ပရိနိဗ္ဗာန-သဘာဝသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနန္တိ နိဋ္ဌမေတ္တံ ဂန္ထဗ္ဗံ” ဟူသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ် ဋီကာ (၃၆၆) “နိဗ္ဗာနဓာတူတိ စ နိဗ္ဗာတိမတ္ထံ” ဟူသော သီလက္ခန်ဋီကာ (၃၈) “နိဗ္ဗာနဓာတူတိ စ နိဗ္ဗာယနမတ္ထံ” ဟူသော နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ (၆၅) တဿ ဘိက္ခဝေ။ပ။ အယံ ဘိက္ခဝေ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု” ဟူသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၂၁) တို့နှင့်အညီ တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့မှ ငြိမ်းေးခြင်း နိဗ္ဗာယန သီတိဘာဝ သဘောတရားသည် နိဗ္ဗာန်မည်၏ ဟူသော အနက်။

“အနုပါဒိသေသာ သမ္ပရာယိကာ” ဟူသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၂၁) “သမ္ပရာယိကာတိ သမ္ပရာယေ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ” ဟူသော ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ (၁၅၉) တို့နှင့်အညီ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဟူက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိခန္ဓာနောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟူသော အနက်။

“ဇ္ဇေကဋ္ဌာနိ မဟာရာဇ” အစရှိသော မိလိန္ဒပဉ္စာ (၃၁၂) အရ ထင်းချောင်းနှစ်ခုကို မပွတ်တိုက်ခင် မီးမရှိသေး၊ ထင်းချောင်းနှစ်ခုကို ပွတ်တိုက်မှ မီးပေါ်လာ သကဲ့သို့၎င်း စကြာမင်းကြီး မပေါ်လာခင် စကြာရတနာမရှိသေး၊ စကြာ မင်းကြီးပေါ်လာမှ ထိုမင်းစီးစရာ စကြာရတနာပေါ်လာသကဲ့သို့၎င်း နိဗ္ဗာန် စံမည့်သူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်မပေါ်လာခင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်စံဝင်စရာ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန် ဟူသည် မရှိ၊ နိဗ္ဗာန်စံမည့်သူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ပေါ်လာမှ ထိုပုဂ္ဂိုလ်စံစားစရာ နိဗ္ဗာန်ရတနာပေါ်လာသည် ဟူသော အနက်။

“အဘူတံ အဇာတံ ဟုတွာ အတ္တိတိ အဘူတံ” ဟူသော သဋ္ဌာယတန သံယုတ်အဋ္ဌကထာ (၁၄၉) အရ နိဗ္ဗာန်မြို့သည်ဆိုသော်လည်း ကမ္ဘာကမ္ဘေ အစဉ် ထာဝရ အကြောင်းကင်း၍ အမြဲဖြစ်နေသည်ကို ဆိုသည်မဟုတ်၊ တရံတဆစ် မဖြစ်ဘူးသေးဘဲ တခါထဲသာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲ တည်နေသည်ကိုသာ ရည်၍ ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို နိစ္စ၊ ဓုဝ၊ သဿတ ဆိုသည် ဟူသော အနက်။

“သော အတ္တံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ” ဟူသော စုဒ္ဓနိဒ္ဒေသပါဠိတော် (၁၂၊ ၁၀၈)။ “ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂ္ဂ” ဟူသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် (၄၁၉) တို့နှင့်အညီ ယင်းနိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ အလုံးစုံ ပြတ်တောက် ကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်မဟုတ်၊ မိမိတို့ရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ လူ ဟူသော နတ်ဟူသော မင်းပုဏ္ဏား စသည်ဟူသော ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-စသည် ဟူသော ပညတ်မျိုးကို လွန်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျဖြစ်၍ ချမ်းမြေ့ သာယာ တည်စံနေကြရသည် ဟူသောအနက်။

“နသော ပမာဏမေတိ” ဟူသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၃၅)

အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ အတ္တံဂတော သော အရဟာ ဣမာ-
ယနာမ ဂတိယာ ဌိတော ဤဒိသောနာမ ဂေါတ္တဝသေနာပီတိပမိဏိတုံ
အသက္ကုဏေယျော—

ဟူသော ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ (၂၀၇) တို့နှင့် အညီ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ လားရာဂတိ အမျိုးအနွယ်အားဖြင့် ဤသည့်ခြင်းရာ ဤလိုဟာ ဟု မနှိုင်းရှည့် နိုင်အောင် အပ္ပမေယျဖြစ်၍ တည်နေသည် ဟူသော အနက်။

“ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော” စသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် (၅၄၆-ဂ) နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရုပ် ဝေဒနာစသည် မရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုရုပ် ဝေဒနာ စသည်နှင့်စပ်သော လှနတ် စသော ပညတ်မျိုးမှ လွတ်၍နေသဖြင့် ယင်းပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထိုမိမိတို့ ရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ ဘယ်ပုံဘယ်ခြင်းရာဖြင့် ဖြစ်နေသည်၊ ဂုဏ်အားဖြင့် အဘယ်သို့သောဂုဏ် အဘယ်မျှလောက်သော ဂုဏ်ရှိသည်ဟု မပိုင်းခြား နိုင် မထောက်လှမ်းနိုင်၊ သမုဒြာကြီးကဲ့သို့ တကယ်နက်နဲ၍ နေသည် ဟူသော အနက်။

ယင်းသို့ နက်နဲ၍ နေသည်ဆိုသဖြင့် ယင်းသို့ နက်နဲခြင်း ဂမ္ဘီရဟူက အဘာဝမဟုတ်၊ ဘာဝသာ ဖြစ်သင့်သဖြင့် ယင်းနိဗ္ဗာန် ရောက်သွားကြသော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလုံးစုံပြတ်တောက် ဥစ္စိန္နအဖြစ်သို့ မရောက် မသွား၊

ထိုမိမိတို့ ရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်တော်၌ တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းထို့မှ ကောင်းကောင်းကြီး ငြိမ်းရေးသဖြင့် တခါတည်းမျှ ပျက်စီးခြင်းမရှိ၊ မအိုမသေ အမြဲတည်စံ နေကြရသည် ဟူသော အနက်။

“အသင်္ခတံ အနုတံ” စသော သံယုတ်ပါဠိတော်(ဒု-၅၄၃) အရ ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ အတုမရ ထူးမြတ်လှသော သင်္ခတံ စသော ဂုဏ်ဝိသေသရှိသည် ဟူသော အနက်။

“ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ” စသော သံယုတ်ပါဠိတော်(၅၄၄) အရ ယင်းသို့ ဂုဏ်ထူးဝိသေသရှိသော နိဗ္ဗာန်၌တည်ရောက်၍ နေကြရသူ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သမုဒြာကြီးပမာ လွန်စွာနက်နဲခြင်း ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေဃျ ဂုဏ်ထူးဝိသေသနှင့် ပြည့်စုံ၍ ယင်းနိဗ္ဗာန်၌ မပျောက်မပျက် မအိုမသေ အမြဲတည်နေကြရသည် ဟူသော အနက်။

“ဒွေမာနိ သုခါနိ” စသော အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်(ပ-၇၉) အရ ယင်းပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်တို့ စံနေရာနိဗ္ဗာန် ချမ်းသာ၏ ငါးပါးကာမဂုဏ် အာရုံပျော်မြူး ခန္ဓာကိုယ်ကြီးနှင့်တကွ ရူး ယစ် ရသော ချမ်းသာထက် ဆတက်ထောင်ရာမက လွန်စွာ ချမ်းသာလှ၏ ဟူသော အနက်။

ဤမျှလောက် ဂုဏ်ထောင်တောက်သော နိဗ္ဗာန်အောင်ခန်း ရွှေမြို့နန်း၌ ဤမျှစင်လောက် နက်နဲသော ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ်ဖြင့် ဤမျှစင်လောက် ချမ်းသာမြောက်သော နိဗ္ဗာန်သုခကို လျင်မြန်စွာ ခံစားစံစားကြရအောင် အထူးကြံဆောင် အားထုတ်ကြသင့်လှတော့၏။ အားထုတ်ကြရမည်၊ အားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သည်တည်း ဟူသော ဥဃျောဇနတ္ထအနက်တို့ကို တကဏ္ဍလုံး ပိဏ္ဏတ္တာဓိပ္ပါယ်ဖြင့် ကောင်းကောင်းကြီး ပြစမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍ အကျယ်မလိုက် အကျဉ်းနှစ်ခြိုက်ကြသူ ကြားကြားသမျှ ရဟန်း ရှင် လူ အပေါင်းတို့ တပေါင်းတည်း အားလုံး သာဓုကာရံ ကောင်းချီးညံ့လျက် “ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တဒီပနိကျမ်း” ၌ နှစ်ခန်းမြောက်သော “သင်္ခေပကဏ္ဍ” အဆုံး ဤတွင် နိဂုဏ်းအပြီး သတ်လတ်ပြီ။

ဤသင်္ခေပကထာမှာ အကျယ်မလိုက် အကျဉ်းကြိုက်ကြသူတို့၏ အကျိုးငှါ ထုတ်ဆောင်စရာ သာဓကပါဌ်များစွာတို့ကိုလည်း စုံလင်အောင် မထုတ်ဆောင်ရ၊ ထုတ်ဆောင်အပ်သော သာဓကပါဌ်တို့ကိုလည်း အစအဆုံး ကုန်စင်အောင် မထုတ်ဆောင်ဘဲ အနည်းငယ် အနည်းငယ် အမြှောက်မျှ ပြဆိုအပ်သတည်း။

၇၈

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ဤ အကျဉ်း အမြွက် သင်္ခေပကထာဖြင့် တင်းမတိမ် အားမရ သဘော မကျေနပ်နိုင်ကြသော တိက္ခပညာ မဟာဉာဏ ပဏ္ဍိတကဝိ ကျမ်းတတ်ခေါင်ထိ ပုဂ္ဂိုလ်အသျှင်တို့မှာ အထက်ဝိတ္တာရကထာသို့ရောက်မှ အစအဆုံး ထုတ်ပြ လတ္တံ့သော သာဓကပါဠိတော် အဖြာဖြာ အဋ္ဌကထာအထပ်ထပ် ဋီကာ အရပ်ရပ်တို့ကို အထက်အောက်နဲ့ စပ်အောင် ကောင်းကောင်းကြီး မွေ့နှောက် အခေါက်ခေါက်ကြည့်ရှု စိန္တာနုစိန္တာနု ပြုတော်မူကြလျှင် ကေနပ်င် ဤအတိုင်းသာ ကောင်းစွာလှလှ သဘောထင်မြင်ကြကုန်လတ္တံ့။ ။

ယင်းသို့ ထင်မြင်ကြအောင်လည်း ဂမ္ဘီရကထာ ဒုလ္လဘဒေသနာ ဤအရာကို အခါခါကြည့်ရှု အဘန်ဘန် စိန္တာနုစိန္တာနု ပြုတော်မူကြပါစေကုန်သတည်း။

ဤသည်လျှင် “ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း” ၌—

သင်္ခေပကဏ္ဍကထာ သဗ္ဗာကာရေန နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ခေပကထာကဏ္ဍ-ဒုတိယတွဲ ပြီးပြီ။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

တတိယတွဲ

ဤသို့လျှင် “ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း”၌ “သင်္ခေပကဏ္ဍ၊ ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ” နှစ်ခန်းတို့တွင် ရှေးဦးစွာ “သင်္ခေပကဏ္ဍ” အခန်းကို ညွှန်းဆိုပြီး၍ ဤယခုအခါ ပိဋကတ်သုံးသွယ် နိကာယ်ငါးဖြာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ တို့မှ ယထာရဟ လာသော ကိုးကား စလောက် အထောက် သာဓက များစွာတို့ဖြင့် ကြားကြားသမျှ ကျမ်းတတ်ခေါင်ထိ ကဝိထင်ပေါ် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့ ဉာဏ်ကုန်မြူးလောက်စဖွယ် အကျယ်ဝိတ္ထာရအားဖြင့် ညွှန် ကြားရေးသား လတ္တံ့သော နိဗ္ဗာတိကထာ နိဗ္ဗာတကထာ ဝိတ္ထာရဒေသနာ အခန်းတည်း။

ဥဒါန်းပါဠိတော် ပထမသုတ်

၁။ ကထံ။ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ တဒါယတနံ၊ ယတ္ထ နေဝ ပထဝီ န အာပေါ န တေဇော န ဝါယော။ န အာကာသာနဉ္စာယတနံ န ဝိညာဏဉ္စာယတနံ န အာကိဉ္စညာယတနံ န နေဝသညာ- နာသညာယတနံ၊ နာယံ လောကော န ပရလောကော န ဥဘော စန္ဒိမသုရိယာ။

တကြာပါဟံ ဘိက္ခဝေ နေဝ အာဂတိံ ဝဒါမိ။ န ဂတိံ န ဌိတိံ န စုတိံ န ဥပပတ္တိံ အပတိဉ္စ အပဝတ္တံ အနာရမ္မဏမေဝေတံ။ ငေသေဝန္တော ဒုက္ခဿာတိ။

နိဗ္ဗာနသံယုတ္တံ ပထမဥဒါနံ(၁၇၇)

ဒုတိယသုတ်

၂။ ဒုဒ္ဓသံ အနတံ နာမ၊ န ဟိ သစ္စံ သုဒဿနံ။ ပဋိဝိဒ္ဓါ တဏှာ လောကေ၊ ဇာနတော ပဿတော နတ္ထိ ကိဉ္စနံ။ ဒုတိယဥဒါနံ(၁၇၈)

တတိယသုတ်

၃။ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ အဘူတံ အကတံ အသင်္ခတံ။ နော စေတံ ဘိက္ခဝေ အဘဝိဿ အဇာတံ အဘူတံ အကတံ အသင်္ခတံ။ နယိဓ ဇာတဿ ဘူတဿ ကတဿ သင်္ခတဿ

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်ကျမ်း

နိဿရဏံ ပညာယေထ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ အတ္ထိ အဇာတံ
အဘူတံ အကတံ အသင်္ခတံ။ တသ္မာ ဇာတဿ ဘူတဿ
ကတဿ သင်္ခတဿ နိဿရဏံ ပညာယတီတိ။

တတိယဥဒါန်(၁၇၈)

စတုတ္ထသုတ်

၄။ နိဿိတဿ စလိတံ အနိဿိတဿ စလိတံ နတ္ထိ။ စလိတေ
အသတိ ပဿဒ္ဓိ။ ပဿဒ္ဓိယာ သတိ နတိ န ဟောတိ။ နတိယာ
အသတိ အာဂတိ ဂတိ န ဟောတိ။ အာဂတိ ဂတိယာ
အသတိ စတုပပိတော န ဟောတိ။ စတုပပိတေ အသတိ
နေဝိဓ န ဟုရံ န ဥဘယမန္တရေန။ ဒေသဝန္တော ဒုက္ခဿာတိ။
စတုတ္ထဥဒါန်။ ဥဒါန်းပါဠိတော်(၁၇၈)

ပထမသုတ်အဘွင်

၁။ (က) တဒါယတနန္တိ တံ ကာရဏံ။ ဒကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ နိဗ္ဗာန်
ဟိ မဂ္ဂဗလဉာဏာဒီနံ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝတော ရူပါဒီနိဝိယ၊
စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ အာရမ္မဏပစ္စယဘူတာနိ ကာရဏဋ္ဌေန
အာယတနန္တိ ဝုဇ္ဈတိ။ ဣဝံတာ ဘဂဝါ တေသံ ဘိက္ခုနံ
အသင်္ခတယ ဓာတုယာ ပရမတ္တတော အတ္ထိဘာဝံ ပဝေဒေတိ။
တတြာယံ ဓမ္မန္တယော။

(ခ) ဣဓ ဓမ္မာနံ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ အသင်္ခတယပိ ဓာတုယာ ဘဝိတဗ္ဗံ
တပ္ပဋိပက္ခတ္တာ သဘာဝဓမ္မာနံ။ ယထာ ဟိ ဒုက္ခေ ဝိဇ္ဇမာနေ
တပ္ပဋိပက္ခဘူတံ သုခံပိ ဝိဇ္ဇတိယေဝ။ တထာ ဥက္ခေ ဝိဇ္ဇမာနေ
သီတံပိ ဝိဇ္ဇတိ။ ပါပဓမ္မေသုဝိဇ္ဇမာနေသု ကလျာဏဓမ္မာပိ ဝိဇ္ဇန္တိ-
ဝေ။ ဝုတ္တဉ္ဇေတံ—

ယထာပိ ဒုက္ခေ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ သုခံ နာမာပိ ဝိဇ္ဇတိ၊
ဝေမေဝ ဘဝေ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ဝိဘဝေါပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗကော။
ယထာပိ ဥက္ခေ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ အပရံပိ ဝိဇ္ဇတိ သီတလံ၊
ဝေ တိဝိဓဂ္ဂိ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ နိဗ္ဗာနံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗကံ။
ယထာပိ ပါပေ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ ကလျာဏမပိ ဝိဇ္ဇတိ။
ဝေမေဝ ဇာတိ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ အဇာတိပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗကန္တိ-အာဒိ။
တတြာတိ တသ္မိံ။ ပိသဒ္ဓေါ သမ္မုစ္စယေ။ အဟံ ဘိက္ခဝေ ယထာ
သင်္ခါရပဝတ္ထေ ကုတောစိ ကဿစိ အာဂတိံ န ဝဒါမိ။ ယထာ-

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(က)နိဗ္ဗာနကထာ

ပစ္စယာယတံ ဓမ္မမတ္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ ဧဝံ တသ္မိံ ပိ အာယ-
တနေ နိဗ္ဗာနေ ကုတောစိ အာဂတိ အာဂမနံ နေဝ ဝဒါမိ။
အာဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနတယ အဘာဝတော။ န ဂတိန္တိ ကတ္ထစိ ဂမနံ
န ဝဒါမိ ဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနတယ အဘာဝတော။ န ဟိ တတ္ထ သတ္တာနံ
ဌပေတွာ ဉာဏေန အာရမ္မဏကရဏံ အာဂတိ ဂတိယော သမ္ပ-
ဝန္တိ။ နာပိ ဌိတိစုတူပပတ္တိယော။ တဒါသယန္တိပိ ပါဠိ။

(ဂ) တဿတ္ထော တံပိ အာသယံ ဂါမန္တရတော ဂါမန္တရံ ဝိယ န
အာဂန္တဗ္ဗတယ န အာဂတိ အဂန္တဗ္ဗတယ နဂတိ။ ပထဝီ-
ပဗ္ဗတာဒိ ဝိယ န ပတိဋ္ဌာနတယ န ဌိတိ။ အပ္ပစ္စယတာ ဝါ
ဥပ္ပါဒါဘာဝေါ တတော အမတသဘာဝတ္တာ စဝနာဘာဝေါ
ဥပ္ပါဒနိရောဓဘာဝတောယေဝ တဒုဘယပရိစ္ဆိန္နာယ ဌိတိယာ
အဘာဝတော န ဌိတိ န စုတိ န ဥပပတ္တိ ဝဒါမိ။

(ဃ) ကေဝလံ ပန တံ အဂ္ဂပသဘာဝတ္တာ အပ္ပစ္စယတ္တာ စ န ကတ္ထစိ
ပတိဌိတန္တိ အပတိဌိ။ တတ္ထ ပဝတ္တာဘာဝတော ပဝတ္ထပဋိ-
ပက္ခဘာဝတော စ အပဝတ္ထံ။ အဂ္ဂပသဘာဝတ္ထေပိ ဝေဒနာ-
ဒယော ဝိယ ကဿစိ အာရမ္မဏဿ အနာလမ္မဏတော
ဥပတ္တမ္ပနနိရုပေက္ခတော အနာရမ္မဏမေဝေတံ အာယတနန္တိ
နိဗ္ဗာနံ။ အယဉ္ဇ ဝေသဒ္ဓေါ အပ္ပတိဋ္ဌမေဝ အပဝတ္ထမေဝါတိ ပဒ-
ဒယေနာပိ ယောဇေတဗျော။ ဒေသေဝန္တော ဒုက္ခဿာတိ ယဒိဒိ
အပ္ပတိဋ္ဌန္တိ အာဒီဟိ ဝစနေဟိ ဝဏ္ဏိတံ ထောမိတံ ယထာဝုတ္တ-
လက္ခဏံ နိဗ္ဗာနံ ဒေသောဝေ သကလဝဂ္ဂဒုက္ခဿ အန္တော ပရိယော-
သာနံ။ တဒဓိဂမေဟိ သဗ္ဗဒုက္ခဘာဝတော ဒုက္ခဿ အန္တောတိ
အယမေတဿ သဘာဝေါတိ ဒဿေတိ။ ပထမသုတ္တဝဏ္ဏံ (၃၅)

ဒုတိယသုတ်အဘွင်

၂။ (က) တတ္ထ ဒုဒ္ဒသန္တိ သဘာဝဂမ္ဘီရတ္တာ အတိသုခုမသက္ခသဘာ-
ဝတ္တာ စ အနုပစိတဉာဏသမ္ဘာရေဟိ ပဿိတုံ န-သက္ကာတိ
ဒုဒ္ဒသံ။ အနတန္တိ ဂ္ဂပါဒိအာရမ္မဏေသု ကာမာဒိသု စ ဘဝေသု
နမနတော တန္တန္တဘာဝေန ပဝတ္တိတော သတ္တာနဉ္စ တတ္ထ နာမ-
နတော တဏှာ နတံနာမ။ နတ္ထိ ဧတ္ထ နတန္တိ အနတံ။ နိဗ္ဗာနန္တိ
အတ္ထော။ သစ္စန္တိ နိဗ္ဗာနံ။

၁။ ယထာပစ္စယံ တတ္ထ-ဆဋ္ဌ၊ ၃၅၄။

ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်ဗျူဟာဒီပနီကျမ်း

(ခ) တံဟိကေနစိပရိယာယေန အသန္တသဘာဝါဘာဝတော ကေန္တေ-
 နေဝ သန္တတ္တာ အဝိပရိတဋ္ဌေန သစ္စံ။ တံ န ဟိ သုဒဿံ န သုခေန
 ပဿိတဗ္ဗံ၊ သုစိရံပိ ကာလံ ပုညဉာဏသမ္ဘာရေ သမာနေန္တေဟိပိ
 ကသိရေနေဝ သမဓိဂန္တဗ္ဗတော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ဘဂဝတော—
 ကိစ္ဆေန မေ အဓိဂတန္တိ။ ပဋိဝိဒ္ဓါ တဏှာ လောကေ ဇာနတော
 ပဿတော နတ္ထိ သာ နတိ တဉ္စ နိရောဓသစ္စံ သစ္စိကိရိယာဘိ-
 သမယဝသေန အဘိသမာနေန္တေန ဝိသယတော ကိစ္စတော
 အာရမ္မဏတော စ အာရမ္မဏပဋိဝေဓဝသေန စ ပဋိဝိဒ္ဓံ ယထာ
 ပရိညာဘိသမယဝသေန ဒုက္ခသစ္စံ ဘာဝနာဘိသမယဝသေန
 မဂ္ဂသစ္စံ အသမ္မောဟတော ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ။ ဧဝံ ပဟာနာ-
 ဘိသမယဝသေန အသမ္မောဟတော စ ပဋိဝိဒ္ဓါ တဏှာ ဟောတိ။
 ဝေဉ္စ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ယထာဘူတံ အရိယမဂ္ဂပညာယ ဇာနတော
 ပဿတော ဘဝါဒီသု နတိဘူတာ တဏှာ နတ္ထိ၊ တဒဘာဝေ
 သဗ္ဗဿ ကိလေသဝဂ္ဂဿ အဘာဝတော တတော ကမ္မဝိပါက-
 ဝဇ္ဇာနံ အသမ္ဘဝေါယေဝါတိ။

ဧဝံ ဘဂဝါ ဇေတသံ ဘိက္ခုနံ အနဝသေသဝဂ္ဂဒုက္ခဝပသမ-
 ဟေတုဘူတံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနဿ အာနုဘာဝံ ပကာသေတိ။
 ဒုတိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ (၃၅၅)

တတိယသုတ်အဘွင်

၃။ (က) တတိယေ အထခေါ ဘဂဝါ တေမတ္ထံ ဝိဒိတွာတိ တဒါ ကိရ ဘဂ-
 ဝတာ အနေကပရိယာယေန သံသာရဿ အာဒီနဝံ ပကာ-
 သေတွာ တဒုပသမနာဒိဝသေန နိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တာယ ဓမ္မဒေ-
 သနာယ ကတာယ တေသံ ဘိက္ခုနံ တေဒဟောသိ။ အယံ သံသာ-
 ရေ ဘဂဝတာ အဝိဇ္ဇာဒီဟိ ကာရဏေဟိ ဉာပေတုကာမေန
 ပကာသိတော။ နိဗ္ဗာနဿ ပန တဒုပသမဿ န ကိဉ္စိကာရဏံ။
 တယိဒံ အဟေတုကံ ကထံ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္တေန န ဥပလဗ္ဗတိတိ။
 အထဘဂဝါ တေသံ ဘိက္ခုနံ ဧတံ ယထာဝုတ္တပရိဝိတက္ကသင်္ဂါတံ
 အတ္ထံ ဝိဒိတွာ။ ဣမံ ဉဒါနန္တိ တေသံ ဘိက္ခုနံ ဝိမတိဝိမေနတ္ထဉ္စေ
 ဣဓ သမဏဗြဟ္မဏာနံ နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနန္တိ ဝါစာ ဝတ္ထုမတ္ထမေဝ နတ္ထိ
 ပရမတ္ထတော နိဗ္ဗာနနာမ အနုပလဗ္ဗမာနသဘာဝတ္တာတိ
 ဓသကာယတိကာဒီနံ ဝိယ ဝိပုဋ္ဌိပနာနံ ဗဟိဒ္ဓါ စ ပုထုဒိဋ္ဌိဂတိ-

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(က)နိဗ္ဗာနကထာ

ကာနံ မိစ္ဆာဝါဒဘူနတ္ထိန္ဒ ဣမံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနဿ ပရမတ္ထ-
တော အတ္ထိဘာဝဒီပနံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။

(ခ) တတ္ထ အဇာတံ အဘူတံ အကတံ အသင်္ခတန္တိ သဗ္ဗာနိ ပဒါနိ
အညမညဝေဝစနာနိ။ အထဝါ ဝေဒနာဒယော ဝိယ ဟေတု-
ပစ္စယသမဝါယသင်္ခါတယ ကာရဏသာမဂ္ဂိယာ န ဇာတံ န
နိဗ္ဗတ္တန္တိ အဇာတံ။ ကာရဏေန ဝိနာ သယမေဝ န ဘူတံ န ပါတု-
ဘူတံ န ဥပ္ပုန္တန္တိ အဘူတံ။ ဧဝံ အဇာတတ္တာ စ အဘူတတ္တာ စ
န ယေနကေနစိ ကာရဏေန ကတန္တိ အကတံ၊ ဇာတဘူတဘာ-
ဝေါ စနာမ နာမဂ္ဂပါနံ သင်္ခတဓမ္မာနံ ဟောတိ။ န သင်္ခတ-
သဘာဝဿ နိဗ္ဗာနဿာတိ ဒဿနတ္ထိ အသင်္ခတန္တိ ဝုတ္တိ။

(ဂ) ပဋိလောမတော ဝါ သမေစ္စ သမ္ဘုယျ ပစ္စယေဟိ ကတန္တိ
သင်္ခတံ။ တထာ န သင်္ခတံ သင်္ခတလက္ခဏရဟိတန္တိ အသင်္ခတန္တိ။
ဝေမနေကေဟိ ကာရဏေဟိ နိဗ္ဗတ္တိယသဘာဝေ ပဋိသိဒ္ဓေ
သိယာ နုခေါ ကေနေဝ ကာရဏေန ကတန္တိ အာသင်္ကာယံ
န ကေနစိ ကတန္တိ ဒဿနတ္ထိ အကတန္တိ ဝုတ္တိ။ ဧဝံ အပ္ပစ္စယမ္ပိ
သမာနံ သယမေဝ နုခေါ ဣဒံ ဘူတံ ပါတုဘူတန္တိ အာသင်္ကာယံ
တန္တိဝတ္တနတ္ထိ အဘူတန္တိ ဝုတ္တိ။

(ဃ) အယဉ္ဇေတဿ အသင်္ခတာ ကတာ ဘူတသဘာဝေါ သဗ္ဗေနသဗ္ဗံ
အဇာတိဓမ္မတာတိ ဒဿနတ္ထိ အဇာတန္တိ ဝုတ္တိ။

ဝေမေဝ တေသံ စတုန္ဒမ္ပိ ပဒါနံ သတ္တကဘာဝံ ဝိဒိတွာ တယိဒံ
နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေတိ ပရမတ္ထတော နိဗ္ဗာနဿ အတ္ထိဘာ-
ဝေါ ပဝေဒိတောတိ ဝေဒိတဗျော။

တတ္ထ ဥဒါနေန္တေန ဘဂဝတာ ဘိက္ခဝေတိ အာလပနေ
ကာရဏံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ သတ္တာ
အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ အဘူတံ အကတံ အသင်္ခတန္တိ ဝတော
တတ္ထ ဟေတုံ ဒဿေန္တော နောစေတံ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိမာဟ။

(င) တဿာယံ သင်္ခေပတ္တော။ ဘိက္ခဝေ ယဒိ အဇာတာဒိသဘာဝါ
အသင်္ခတာဓာတုန ဘဝိဿန သိယာ ဣဓ လောကေ ဇာတာဒိ-
သဘာဝဿ ရူပါဒိခန္ဓပဉ္စကသင်္ခါတဿ သင်္ခတဿ နိဿရဏံ
အနဝသေသဝူပသမော န ပညာယေယျ န ဥပလဗ္ဗေယျ
န သမ္ဘဝေယျ။ နိဗ္ဗာနဉ္စိ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တမာနာ

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း

သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော အရိယမဂ္ဂပညာယ အနဝသေသကံလေ-
သေ သမုတ္တိန္ဒန္တိ။ တေနေတု သဗ္ဗဿပိ ဝဇ္ဇဒုက္ခဿ အပ္ပဝတ္တိ
အပဂမော နိဿရဏံ ပညာယတိ။ ဧဝံ ဗျတိရေကဝသေန နိဗ္ဗာ-
နဿ အတ္ထိဘာဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အန္တယဝသေနာပိ တံ
ဒဿေတုံ ယသ္မာ စ ခေါတိ အာဒိဝုတ္တံ။ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

ဧတေ စ ယသ္မာ အပ္ပစ္စယာ မေမာ အသင်္ခတာ မေမာ။ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ
တဒါယတနံ ယတ္ထ နေဝ ပထဝီ။ ဣဒံပိ ခေါ ဌာနံ သုဒ္ဓဒ္ဓသံ ယဒိဒံ
သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗပဓိနိဿဂ္ဂေါ အသင်္ခတဉ္စ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မံ
ဒေသိဿာမိ အသင်္ခတဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒန္တိ အာဒီဟိ အနေကေဟိ သုတ္တ-
ပဒေဟိ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတန္တိ ဣမိနာပိစ သုတ္တေန နိဗ္ဗာန-
ဓာတုယာ ပရမတ္တတော သမ္ဘဝေါ သဗ္ဗလောကံ အနုကမ္မမာနေန
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတောတိ။ တတိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ (၃၅၈)

စတုတ္ထသုတ်အဘွင်

၄။ (က) ဣမံ ဥဒါနန္တိ တဏှာဝသေန ကတ္ထစိ အနိဿိတဿ
ပဿဒ္ဓကာယစိတ္တဿ ဝီထိပဋိပန္နဝိပဿနဿ အရိယမဂ္ဂေန အန-
ဝသေသတော တဏှာပဟာနေန နိဗ္ဗာနာဓိဂမဝိဘာဝနံ ဣမံ ဥဒါနံ
ဥဒါနေသိ။

တတ္ထ နိဿိတဿ စလိတန္တိ ရူပါဒိသင်္ခါရေ တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ နိဿိတဿ
စလိတံ ဧဝံ မမ သေသော မေ အတ္တာတိ တဏှာဒိဋ္ဌိ ဝိပုန္နိတံ ဟောတိ။
အပဟိနတဏှာဒိဋ္ဌိကဿ ဟိ ပုဂ္ဂလဿ သုခါဒိသု ဥပ္ပန္နေသု တာနိ
အဘိဘုယျ ဝိဟရိတုံ အသက္ကောန္တဿ မမ ဝေဒနာ အဟံ ဝေဒယာ-
မိတိအာဒိနာ တဏှာဒိဋ္ဌိဂါဟဝသေန ကုသလပုပ္ဖဝတ္တိတော စိတ္တသန္တာ-
နဿ စလနံ ကမ္မနံ အဝက္ခလိတံ ဝါ ဟောတိတိ အတ္ထော။ အနိဿိ-
တဿ စလိတံ နတ္ထိတိ ယော ပန ဝိသုဒ္ဓိပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇန္တော သမထ-
ဝိပဿနာဟိ တဏှာဒိဋ္ဌိယော ဝိက္ခမ္ဘေတွာ အနိစ္စာဒိဝသေန သင်္ခါရေ
သမ္မသန္တော ဝိဟရတိ။ တဿ တံ အနိဿိတဿ ယထာဝုတ္တံ စလိတံ
ဝိပုန္နိတံ ဝါ နတ္ထိ ကာရဏဿ သုဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ။ ပ။

အာဂတိ ဂတိ န ဟောတိတိ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဣစ အာဂတိ အာဂမနံ
စုတိဝသေန ဂတိ ဣတော ပရလောကဂမနံ ပစ္စယဘာဝေါ န ဟောတိ
နပ္ပဝတ္တတိ။ အာဂတိ ဂတိယာ အသတိတိ ဝုတ္တနယေန အာဂတိယာ စ
ဂတိယာ စ အသတိ။ စုတူပဟိတော နဟောတိတိ အပရာပရံ စဝနပဇ္ဇနံ

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(က)နိဗ္ဗာနကထာ

န ဟောတိ န ပဝတ္တတိ။ အသတိ ဟိ ကိလေသဝနေ ကမ္မဝဋ် ပစ္စိန္နမေဝ။
ပစ္စိန္နေ စ တသ္မိံ ကုတောစိ ဝိပါကဝဋ္ဌဿ သမ္ဘဝေါ။ တေနာဟ
ဧဘူပပါတေ အသတိ နေဝိဓ နဟုရန္တိအာဒိ။ တတ္ထ ယံ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ တံ
ဟေဋ္ဌာ ဗာဟိယသုတ္တေ ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တမေဝ။ တသ္မာ တတ္ထ
ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗျော။ စတုတ္ထဥဒါနဝဏ္ဏနာ(၃၅၉)

ဗာဟိယသုတ် အဘွင်

၎င်းညွှန်းအပ်သည့် ဗာဟိယသုတ်အဘွင်ကို ပြန်၍ရေးအံ့။

(ခ) တတော တံ ဗာဟိယ နေဝိဓ န ဟုရံ န ဥဘယမန္တရေနာတိ
ယဒါ တံ ဗာဟိယ တေန ရာဂါဒိနာ တတ္ထ ဒိဋ္ဌာဒိသု ပဋိဗန္ဓော န
ဘဝိဿတိ။ တဒါ တံ နေဝ ဣဓ လောကေ န ပရလောကေ န
ဥဘယတ္ထ ဟောသိတိ။—အပရေ ပန ဣဓာတိ ကာမဘဝေါ။ဟုရန္တိ
အဂ္ဂပဘဝေါ။ဥဘယမန္တရေနာတိ ဂ္ဂပဘဝေါ ဝုတ္တောတိ။အညေ ဣဓာတိ
အဇ္ဈတ္တိကာယတနာနိ။ ဟုရန္တိ ဗာဟိရာယတနာနိ။ ဥဘယမန္တရေနာတိ
စိတ္တစေတသိကာတိ။ ဣဓာတိ ဝါ ပစ္စယဓမ္မာ။ ဟုရန္တိ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာ။
ဥဘယမန္တရေနာတိ ပဏ္ဍိတ္တိဓမ္မာ ဝုတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ တံ သဗ္ဗံ အဋ္ဌကထာသု
နတ္ထိ။ စတုတ္ထသုတ္တဝဏ္ဏနာ(၈၄)

ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ။

ဤကား ခဲယဉ်းလှစွာသော အရာဖြစ်၍ ဂန္ဓဂရုဒေါသကို ပမာဏမထား၊
ကျမ်းတတ်ကဝိ ပညာရှိတို့ ဤ ဥဒါန်းပါဠိတော် အဋ္ဌကထာနှစ်ရပ် စပ်ဟပ်
နှိုင်းချိန်စရာ အလွယ်တကူရအောင် ထုတ်ဆောင်ရေးသားအပ်သော ဥဒါန်း
အဋ္ဌကထာပါဠိတည်း။

ဥဒါနသံဝဏ္ဏနာ အနက်ယောဇနာပုံ

၁။ (က) ။ပ။တ္ထောဝတာ၊ ဤမျှလောက်သော အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ-အစရှိသော
ပါဠိတော်ဖြင့်။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ တေသံ ဘိက္ခူနံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်တရား
ဟူသည် အမည်သာရှိ၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိနိုင်ရာ ဟု ယုံမှားကြသော
ရဟန်းတို့အား။ အသင်္ခတာယ ဓာတုယာ၊ အသင်္ခတဘဝတ်နိဗ္ဗာန် ဟူသည်၏။
ပရမတ္ထတော၊ အမည်ရှိတိုင်း မဘောက်မပြန် မြဲမြန်ကန်သော သဘော
အားဖြင့်။ အတ္ထိဘာဝံ၊ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ
ချုပ်ပျောက်၍ သွားခြင်းမျှမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ပဝေဒေတိ၊ ဟောကြား

၁။ဥဘယတ္ထာပိ။ ဥဒါန-ဋ္ဌ (ဆဋ္ဌ-၈၃)

တော်မူ၏။ အကြ၊ ထိုနိဗ္ဗာန် ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည် ဟူရာ၌။ အယံ၊ ဤဆိုလတ္တံ့ သည်ကား။ ဓမ္မန္တယော၊ သဘောတရားတခုနှင့် သဘော တရားတခုချင်း နှိုင်းချိန်ထောက်ဆစရာတည်း။ ဝါ၊ ထောက်ဆနှိုင်းချိန်ပုံတည်း။

(ခ) ဣဓ၊ ဤလောက၌။ ဓမ္မာနံ၊ ဖဿ ဝေဒနာ-စသော သင်္ခတတရား တို့၏။ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထာ၊ တွေ့ခြင်း ခံစားခြင်း စသောအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အသင်္ခတယပိ ဓာတုယာ၊ အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်တရား ဟူသည်လည်း။ ဝိဇ္ဇမာနတာယ၊ ငြိမ်းနေခြင်း သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားကေန် ရှိသည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ပေရာ၏။ ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့် သင်္ခတတရား ထင်ရှား ရှိလျှင်ပင် အသင်္ခတတရားလည်း ထင်ရှားရှိရမည်နည်းဟူမူကား။ ဓမ္မာနံ၊ သဘောတရား ဟူသမျှတို့၏။ တပ္ပဋိပက္ခတ္ထာ၊ ထိုတပါးသောတရား၏ တပါး သောတရားနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ချည်းဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ မဟာပုံခိုင်း ဤလောကနှင့် နှိုင်း၍ပြဦးအံ့။ ဒုက္ခေ၊ ဆင်းရဲသည်။ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ထင်ရှားဖြစ် ပေါ်လာသည်ရှိသော်။ တပ္ပဋိပက္ခဘူတံ၊ ထိုဆင်းရဲနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော။ သုခံပိ၊ ချမ်းသာခြင်း ဟူသည်လည်း။ ဝိဇ္ဇတိယေဝ ယထာ၊ ထင်ရှားရှိသည် သာလျှင် ဖြစ်သကဲ့သို့၎င်း။ တထာ၊ ထို့ပြင် တပုံကား။ ဥဏှော၊ အပူသည်။ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ထင်ရှားဖြစ်လာသည်ရှိသော်။ သီတံပိ၊ အပူမှလွတ်ကင်း နေခြင်း ဟူသည်။ ဝိဇ္ဇတိ ယထာ၊ ထင်ရှားရှိရမ့် ဖြစ်သကဲ့သို့၎င်း။ ပါပဓမ္မေသု၊ ယုတ်မာသောတရားတို့သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေသု၊ ထင်ရှား ရှိကုန်သည်ရှိသော်။ ကလျာဏဓမ္မာပိ၊ ကောင်းသောတရားတို့သည်လည်း။ ဝိဇ္ဇန္တိဓေ ယထာ၊ ထင်ရှားရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း။ ပ။

ဘဝေ၊ သတ္တဝါတို့၏ သတ္တဝါ၏အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ရာ ဘုံဌာနဘဝ ဟူသည်။ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ဤလောကထဲ၌ ထင်ရှားရှိသည်ရှိသော်။ ဝါ၊ ရှိသောကြောင့်ပင်။ ဝိဘဝေါ၊ သတ္တဝါတို့၏ သတ္တဝါ၏အဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်ရရာ နိဗ္ဗုတဘဝဌာနရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း။ ဣစ္ဆိတဗ္ဗကော၊ အလိုရှိသင့် ရှိထိုက်လှပေသလျှင်ကတည်း။ ပ။

သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်နှင့်တကွ ဖြစ်ရာဘဝဟူသော ဤလူ့ဘုံ နတ်ဘုံ ဗြဟ္မာ့ဘုံ ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်နှင့်တကွ မဖြစ်ရရာ၊ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂလ၏ အဖြစ်ဖြင့် တည်နေရာ ဝိဘဝဟူသော နိဗ္ဗုတ အရပ် ဟူသည် ထင်ရှားရှိရမည် ကေန် မှတ်သင့် မှတ်ထိုက်လှပေသည် ဟူလို။ ပ။

(ဂ) တဿ၊ ထိုတဒါသယ-ဟု ရှိသောတနည်းပါဌ်၏။ အတ္တော၊ အနက် ကား။ တံပိ အာသယံ၊ ထိုတည်ရာဘုံဌာန ဟူသည်လည်း။ ဂါမန္တရံ၊ ရွာတပါး သို့။ ဂါမန္တရတောဝိယ၊ ရွာတပါးမှ လာသကဲ့သို့။ န အာဂန္တဗ္ဗတာယ၊ သတ္တဝါ

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(က)နိဗ္ဗာနကထာ

တို့၏ သတ္တဝါ၏အဖြစ်ဖြင့် လာရာမဟုတ်သည့်အဖြစ်ကြောင့်။ အာဂတိံ၊ လာရောက်ရာဟူ၍။ န ဝဒါမိ၊ ငါဟောတော်မမူ။ အဂန္တဗ္ဗတာယ၊ သတ္တဝါတို့၏ သတ္တဝါ၏အဖြစ်ဖြင့် ရောက်ရာမဟုတ်သောကြောင့်။ ဝါ၊ အရပ်တပါးသို့ ပြောင်းသွားခြင်းမရှိသောကြောင့်။ ဂတိံ၊ ရောက်သွားရာဟူ၍။ န ဝဒါမိ၊ ငါဟောတော်မမူ။ ပထဝီဗ္ဗတာဒိဝိယ၊ ဤလောကဘောင် မြေတောင်စသည်ကဲ့သို့။ န ပတိဋ္ဌာနတာယ၊ သတ္တဝါတို့၏ သတ္တဝါ၏အဖြစ်ဖြင့် တည်ရာမဟုတ်သောကြောင့်။ ဌိတိံ၊ တည်ရာဟူ၍လည်း။ န ဝဒါမိ၊ ငါဟောတော်မမူ။ ဝါ၊ တနည်းကား။ အပ္ပစ္စယတာ-အပ္ပစ္စယတာယ၊ ဟေတု အာရမ္မဏ-စသော အကြောင်းပစ္စည်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပါဒါဘာဝေါ၊ အထည်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိ။ ဝါ၊ သရုပ်သကောင် ဖြစ်ပေါ်အောင် ရုန့်ကြမ်းစွာဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမရှိ။ တတော၊ ထိုသို့သေနိုင်စရာ အထည်ဖြစ် ပေါ်ခြင်းမရှိသောအားဖြင့်။ ဝါ၊ မရှိသည်ဖြစ်၍။ အမတသဘာဝတ္တာ၊ မသေနိုင်သောသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စဝနာဘာဝေါ၊ ရွှေလျှောခြင်းမရှိ။ ဥပ္ပါဒနိရောဓဘာဝတောယေဝ၊ ဥပါဒ် သရုပ် အကောင်အထည် ဖြစ်အားဖြင့်ဖြစ်ခြင်း ဘင်အားဖြင့် ချုပ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်သာလျှင်။ တဒုဘယပရိစ္ဆိန္ဒာယ၊ ထိုဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော။ ဌိတိယာ၊ ရုန့်ကြမ်းစွာသော ဌိခဏ၏။ ဝါ၊ အစအဆုံးရှိသော ဌိမျိုး၏။ အဘာဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ န ဌိတိံ၊ အခိုက်အတန့်အားဖြင့်တည်ခြင်းမရှိဟူ၍။ န စုတိံ၊ ရွှေလျှောခြင်းမရှိဟူ၍။ န ဥပပတ္တိံ၊ တဖန်ဖြစ်နေခြင်း မရှိဟူ၍။ ဝဒါမိ၊ ငါဟောတော်မမူ။ “သက္ခရာကထလိကမ္ပိ မစ္ဆကမ္ပမ္ပိ စရန္တမ္ပိ တိဋ္ဌန္တမ္ပိ” စသည်ကဲ့သို့ ဟိတ်နှင့် ဖိုလ်မှာ ယထာရဟနည်း။

(ဃ) ကေဝလံ ပန၊ စင်စစ်သော်ကား။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ အရူပသဘာဝတ္တာ စ၊ နာမ်သဘောရှိသောကြောင့်၎င်း။ ဝါ၊ ရုပ်ဖြစ်မဟုတ်သောကြောင့်၎င်း။ အပ္ပစ္စယတ္တာ စ၊ ဟေတု သဟဇာတ-စသောပစ္စည်း၊ အနန္တရ-စသော ပစ္စည်း အထောက်အပံ့ မရှိသောကြောင့်၎င်း။ ကတ္တစိ၊ တစုံတခု မိမိရှိရာဖြစ်ရာအရပ်၌။ န ပတိဋ္ဌိတံ၊ စွဲ၍ မှီ၍ ကပ်၍ နှံ့၍ မတည်။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို။ အပတိဋ္ဌံ၊ တည်ရာအရပ်မရှိ ဟူ၍။ ဝဒါမိ၊ ငါဟောတော်မမူ၏။ တတ္ထ၊ ထိုတစ်ခုခုသော အရပ်၌။ ပဝတ္တာဘာဝတော၊ စွဲ၍ မှီ၍ ကပ်၍ နှံ့၍ ဖြစ်နေခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။ ပဝတ္ထပဋိပက္ခဘာဝတော စ၊ အဖန်တလဲလဲ မမြဲသောအားဖြင့် ဖြစ်ဟတ်သော သင်္ခါရတရားတို့မှ ဆန့်ကျင်ဘက်ကြီး ဖြစ်နေသောကြောင့်၎င်း။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို။ အပဝတ္တံ၊ အပဝတ္တတရားဟူ၍။ ဝဒါမိ၊ ငါတရားဟောကြားတော်မူ၏။ တသ္မိံ၊

ဂမ္ဘီရုတ္တိရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း

ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ အရူပသဘာဝတ္ထေပိ၊ နာမ်သဘောပင် ဖြစ်သော်လည်း။
ဝေဒနာဒယော ဝိယ၊ ဝေဒနာအစရှိသည်တို့ကဲ့သို့။ ကဿစိ၊ တစုံတခုသော။
အာရမ္မဏဿ၊ အာရုံကို။ အနာလမ္မဏတော၊ အာရုံပြု၍ ဖြစ်သည် မဟုတ်
သောကြောင့်။ ဥပတ္တမ္ဘနနိရပေက္ခတော၊ ထောက်တည်ရာ ဆွဲမှီရာကို ငဲ့ကွက်
ခြင်းမရှိပကတိသက်သက် တည်နေသောကြောင့်။ (ဝဒါမိ-၌စပ်။) အာယတနန္တိ၊
အာယတနဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ တေ နိဗ္ဗာနံ၊ ဤနိဗ္ဗာန်ကို။
အနာရမ္မဏမေဝ၊ အနာရမ္မဏတရားဟူ၍သာလျှင်။ ဝဒါမိ၊ ငါဟောတော်မူ၏။
သမ္ဗုဒ္ဓံ။ (ပထမဥဒါနသံဝဏ္ဏနာ ဂဏ္ဍိပဗ္ဗတ္တံ။)

ဒုတိယဥဒါနသံဝဏ္ဏနာ အနက်ယောဇနာပုံ

၂။ (ခ) ။ပ။ သုစိရံပိ ကာလံ၊ အလွန်ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး
လည်း။ ပုညဘူဏသမ္ဘာရေ၊ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ် ဝိပဿနာဉာဏ်
အဆောက်အဦတို့ကို။ သမာနေန္တေဟိပိ၊ ကောင်းစွာယူဆောင်အားထုတ်ကုန်
သောသူတို့သည်လည်း။ ကသိရေနေဝ၊ ဘဝများစွာ ပင်ပန်းကြီးစွာ အားထုတ်
နိုင်မှသာလျှင်။ သမဓိဂန္ထဗ္ဗတော၊ ကောင်းစွာ ရောက်အပ်သောကြောင့်။ တံ၊
ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ သုဒဿနံ-သုခေန ပဿိတဗ္ဗံ၊ အလွယ်တကူ တွေ့မြင်ရသော
တရားမျိုးသည်။ န ဟိ၊ မဖြစ်နိုင်တော့သည်သာတည်း။ (ဒုတိယ ဥဒါန
သံဝဏ္ဏနာဂဏ္ဍိပဗ္ဗတ္တံ။)

ဤဒုတိယ ဥဒါနသံဝဏ္ဏနာ၌ “ပဿတော နတ္ထိ သာ နတိ” ဟူ၍၎င်း
“ပဿတော နတ္ထိ ကိဉ္စနံ” ဟူ၍၎င်း စာစောင်များစွာ တပုံစီလာသော အချက်
တွင် “ပဿတော နတ္ထိ သာ နတိ” ဟူသောပါဌ်သို့ လိုက်၍၎င်း အဋ္ဌကထာ
ဆရာတော် ဖွင့်ဆိုတော်မူသော်လည်း တဏှာကိုပယ်နိုင်ပြီးသောသူအား တဏှာ
မရှိ ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်သော ရှေ့ပါဌ်ထက် တဏှာကို ပယ်နိုင်ပြီးသောသူအား
တစုံ တခုကြောင့်ကြာဘွယ်ရာ ဘေးမရှိဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်သော နောက်ပါဌ်သည်
သာလျှင် သာလွန်၍ အဓိပ္ပါယ်နက်သည်ဟု သဘောကျသောကြောင့် “ယထာ
ခန္တိ” ပါဌ်ပါဠိကို ထုတ်ဆောင်ရေးသားလိုက်သတည်း။

ယခုအခါ ၎င်းအဋ္ဌကထာပါဌ်နှင့်လျော်စွာ ၎င်းဥဒါနိးပါဠိတော်၏ အတ္ထု
ယောဇနာနယကို ပြဆိုလတ္တံ့။

ဤဥဒါနိးပါဠိတော်အရာဝယ် ဤအဋ္ဌကထာ ဖွင့်နည်းမျှကိုသာမှီး၍ အနက်
ယောဇနာခွဲလျှင် အလွန်သိမ်မွေ့နက်နဲ ထူးကွဲဆန်းကြယ်သော နိဗ္ဗာန်တရား
ဖြစ်သည်နှင့်လျော်စွာ အလွန်နက်နဲဆန်းကြယ်သော ဂုဠာလင်္ကာရ၊ ပဟေဠိ

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

အလင်္ကာရ-ဟူသော အလင်္ကာရနည်းတို့ဖြင့် ဟောကြားတော်မူသော ၎င်းပါဠိ တော်၏ ဒေသကာဓိပ္ပါယ် ဘုရားအလိုတော်ကျအတိုင်း ဂမ္ဘီရတ္ထ ဝိစိတြတ္ထ မကျနိုင်ရာသောကြောင့် အဋ္ဌကထာနည်းနှင့်လည်း မဆန့်ကျင်စေရ။ အလင်္ကာရ နည်းလည်း ပါကဋ္ဌဖြစ်၍ ဘုရားအဘော်တော် နေရာကျ ဒုလ္လဘတ္ထယောဇနာ နည်းအားဖြင့် ပြ၍ ဓမ္မရေဒေ တိုက်ကျွေးလတ္တံ့။

ပထမသုတ် ဥဒါန်းပါဠိတော် အနက် ယောဇနာပုံ

၁။ ဘိက္ခုဝေ၊ မြေရေလေမီး-စသည် ထင်ရှားရှိသဖြင့် သတ္တဝါတို့၏တည်ရာ အာယတန ဘုံဌာနဖြစ်မှသာ ထင်ရှားရှိနိုင်ရာသည်။ နိဗ္ဗာန်ဟူက ယင်းသို့ မြေ ရေ လေ မီး စသည် မရှိသဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ တည်ရာ ပုန်းအောင်းရာအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည် မဟုတ်နိုင်ရာ ဟု သင်္ကာယုံမှား တွေးတောခြင်း များကြကုန် သော ငါ၏ချစ်သား ရဟန်းများတို့။ ယတ္ထ၊ အကြင်ဘုံတည်ရာ အာယတန၌။ နေဝ ပထဝီ၊ အခြားတည်ရာ ဘုံဌာနများကဲ့သို့ မြေလည်းမရှိ။ န အာပေါ၊ နဂါးပြည် စသည်များကဲ့သို့ ရေလည်းမရှိ။ န တေဇော၊ ငရဲပြည် စသည်များ ကဲ့သို့ မီးလည်းမရှိ။ န ဝါယော၊ လူ့ပြည် နတ်ပြည် ဗြဟ္မာပြည် စသည်များ ကဲ့သို့ လေဓာတ်လည်းမရှိ။ တဒါယတနံ၊ ထို မြေ ရေ လေ မီး မရှိပါဘဲလျက်ပင် အခြားဘုံများကဲ့သို့ တည်နေရာ အာယတနမျိုးသည်။ အတ္ထိ၊ မြေ ရေ လေ မီး ရှိရာ ဘုံဌာန အာယတနကဲ့သို့ ထင်ရှားရှိသည်ပင် ဖြစ်၏။ တံ၊ ထို မြေ ရေ လေ မီး မရှိဘဲလျက် အခြားဘုံများကဲ့သို့ တည်နေရာဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိသော အာယတန ဟူသည်လည်း။ န အာကာသာနဉ္စာယတနံ၊ ပဌမ အရူပဗြဟ္မာ တို့၏ တည်နေရာ အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံလည်း မဟုတ်သေး။ န ဝိညာ-ဏဉ္စာယတနံ၊ ဒုတိယ အရူပဗြဟ္မာတို့၏ တည်နေရာ ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံလည်း မဟုတ်သေး။ န အာကိဉ္စညာယတနံ၊ တတိယ အရူပဗြဟ္မာတို့၏ တည်နေရာ အာကိဉ္စညာယတနဘုံလည်း မဟုတ်သေး။ န နေဝသညာနာသညာယတနံ၊ စတုတ္ထ အရူပဗြဟ္မာတို့၏ တည်နေရာ နေဝသညာ နာသညာယတန ဘုံလည်း မဟုတ်သေး။ နာယံ လောကော၊ အခြားသော လူ့ဘုံ နတ်ဘုံ စသည်တို့၌ ကဲ့သို့ ဤ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ဟူသည်လည်း မရှိ။ န ပရလောကော၊ အခြားသော လူ့ဘုံ နတ်ဘုံ စသည်များကဲ့သို့ တမလွန်လောက ဟူသည်လည်း မရှိ။ န ဥဘောဓန္နိမသုရိယာ၊ နှစ်ပါးကုန်သော လနေများတို့လည်း မရှိကုန်။ ဝါ၊ လူ့ရွာ နတ်ဘုံများကဲ့သို့ နေ လ နက္ခတ်အရောင် မထွန်းပြောင်လာဘဲလျက်ပင် ဝင်းဝင်းတောက်၍ နေ၏။ (ဗျဂံ၊တ္ထ။)

ဘိက္ခုဝေ၊ ငါ၏ချစ်သား ရဟန်းများတို့။ တတြာပိ၊ ထို မြေ ရေ လေ မီး စသည် မရှိဘဲလျက် အာကာသာနဉ္စာယတန-စသည်လည်း မဟုတ်ဘဲလျက်

အခြားဘုံများကဲ့သို့ တည်ရာ အာယတနဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိသော လရောင်
 နေရောင်မရှိဘဲလျက် ဝင်းဝင်းပြောင်၍လည်းနေသော ဘုံတည်ရာ အာယတန
 ဌ်လည်း။ အာဂတိ၊ အခြားသော ဘုံတည်ရာ ရွာ နိဂုမ်းများ၌ကဲ့သို့ တပြည်
 တရွာမှ ရောက်လာကြသူ ရှိ၏ ဟူ၍လည်း။ န ဝဒါမိ၊ ငါဟောတော်မမူ။
 ဂတိ၊ ဤဘုံဌာန အာယတနသို့ ဆောက်ပြီးပြန်သည့်နောက် ရွာတပါးသို့
 ရောက်သွားသူ ရှိ၏ ဟူ၍လည်း။ န ဝဒါမိ၊ ငါဘုရား ဟောကြားတော်မမူ။
 ဌ်တိ၊ တည်တည်တံ့တံ့ နေကြသော လူသူရှိ၏ ဟူ၍လည်း။ ဝါ၊ လူတို့၏တည်နေရာ
 ဟူ၍လည်း။ န ဝဒါမိ၊ ငါဟောတော်မမူ။ စုတိ၊ ဤဘုံတည်ရာ အာယတနသို့
 ရောက်လာပြီးသည့်နောက် စုတေမနေ သေလွန်ခြင်းသို့ ရောက်ရသူ ရှိ၏ ဟူ၍
 လည်း။ န ဝဒါမိ၊ ငါ ဟောတော်မမူ။ ဥပပတ္တိ၊ အခြားဘုံတည်ရာ အာယတန
 များကဲ့သို့ ဘုံတပါးမှလာ၍ ပဋိသန္ဓေ တည်နေလာသူ ရှိ၏ ဟူ၍လည်း။ ဝါ၊
 ပဋိသန္ဓေတည်နေရာ ဟူ၍လည်း။ န ဝဒါမိ၊ ငါ ဟောကြားတော်မမူ။ တေ
 အာယတန၊ ဤသို့စင်လောက် ထူးထူးဆန်းဆန်း အံ့မခန်းအောင် ထင်ရှား
 ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘုံဌာနတခန်း အောင်မြေခန်းအရပ်သည်။ အပတိဋ္ဌံ၊
 အခြားဘုံဌာနများကဲ့သို့ ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် တရွာ တည်နေရာလည်း မဟုတ်။
 အပဝတ္ထံ၊ အခြားဘုံဌာနများကဲ့သို့ ကိုယ်ခန္ဓာပါ ဖြစ်ကြရာလည်း မဟုတ်။
 အနာရမ္မဏံ၊ အခြားဘုံတည်ရာများကဲ့သို့ စွဲလမ်းထောက်တည်ရာလည်း မရှိ။
 ဒေဝေဝ-ဒေဝော ဝေ၊ ဤမျှစင်လောက် ပွေလီထူးဆန်း အံ့မခန်းသည့် ရွှေမြို့နန်း
 သည်သာလျှင်။ ဒုက္ခဿ၊ တထောင့်ငါးရာ ရန်များစွာတို့၏ အခါခါညှဉ်းဆဲ
 နှိပ်စက်အပ်သော ဘေးဒုက္ခ ဟူသမျှ၏။ အန္ဓေ၊ အဆုံးအစသတ်တည်း။ ဝါ၊
 ဆုံးရာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏-ဟု ယောဇနာ။

ဆန်းကြယ်နက်နဲသောအဓိပ္ပါယ် ရှင်းပြပုံ

“တဒါယတနန္တိ တံ ကာရဏံ” အစရှိသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ ဘွဲ့ဆိုတိုင်း
 အနက်ယောဇနာခွဲလျှင် ဘုရားသျှင်၏ အာဘော်တော်အရ ဝိစိတြတ္ထ ဂုဋ္ဌတ္ထ
 မဖြစ်၊ ဘုရားသျှင်ကား—

မာတရံ ပိတရံ ဟန္တူ၊ ရာဇာနော ဒွေ စ ခတ္ထိယေ။
 ရဋ္ဌံ သာနုစရံ ဟန္တူ၊ အနိသော ယာတိ ပြာဟုဏော—

ဟူသော ဓမ္မပဒ(၅၅)ဂါထာများကဲ့သို့ ဝိစိတြတ္ထ ဂုဋ္ဌတ္ထ ဖြစ်စေခြင်းငှါ ဂုဋ္ဌာ-
 လင်္ကာရနည်း ပဟေဠိအလင်္ကာရနည်းတို့ဖြင့် ဝှက်၍ ဟောတော်မူသော အရာ
 ဖြစ်သည်။ အဋ္ဌကထာဆရာတို့ကား အလင်္ကာရနည်းမျိုးကို အာရုံပြု၍ မဖွင့်။
 အဓိပ္ပါယ်အရကောက် ပေါ်ရုံမျှသာ ဖွင့်ရိုးအတိုင်း ဖွင့်ကြမြဲဖြစ်သည်။ ယင်း

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

အဋ္ဌကထာဖွင့်တိုင်း ထို မာတရံ-စသော ဂါထာကို အနက်ပြန်ဆိုခဲ့လျှင် ဘုရားသျှင် လိုရင်းအာဘော်ကျ ဝိစိတြတ္ထ ဂုဋ္ဌတ္ထ ဖြစ်နိုင်တော့မည် မဟုတ်။

“မာတရံ၊ အမိနှင့်တူသော တဏှာကို၎င်း။ ပိတရံ၊ အဘနှင့်တူသော မာနကို၎င်း” ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာဖွင့်တိုင်း အနက်ပေးမှု အဓိပ္ပါယ် မလွဲ ဟူသော်လည်း ပညာရှိသူတို့၏ ဟဒယနှင့် လှလှတိုက်မိ ဘုရားသျှင် အာဘော်တော် ထိလှသော ဝိစိတြ အနက်မဟုတ် မှတ်ရမည်။ ဝိစိတြတ္ထ ဂုဋ္ဌတ္ထ ဖြစ်စေခြင်းငှါ ဟောတော်မူပါလျက် ထိုဘုရားသျှင် အာဘော်ထွက်အောင် အနက်မပေးနိုင်လျှင် ဘုရားသျှင်၏ ဝိစိတြဂမ္ဘီရဉာဏ်တော် တရားတော်၏ ဝိစိတြတ္ထ ဂမ္ဘီရတ္ထဂုဏ်တော် မပေါ်ဖြစ်ခဲ့ပေရာ၏။

“ပုဏ္ဏားတယောက်သည် မိခင် ဘခင် အသျှင်မင်းနှစ်ယောက်တို့ကို သတ်၍ ဆင်းရဲကင်းရာ အရပ်သို့ ရောက်လေသည်” ဟု စကားဆန်းကြယ် ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းဘွယ် ဖြစ်အောင် သမာနရူပပဟေဠိ အလင်္ကာရနည်းအားဖြင့် ဟော တော်မူသောအရာကို နှလုံးမထား၊ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ကို ပယ်သတ်၍ ရဟန္တာအသျှင်မြတ်သည် နိဗ္ဗာန်အရပ်သို့ ရောက်လေသည် ဟု နိတတ္ထအနက်ကို ဆိုခဲ့လျှင် ယင်းအနက်ကို လွဲသည်မဆိုသင့်သော်လည်း ဂမ္ဘီရတ္ထအလို့ငှါ ဘုရားသျှင် ဝှက်လိုသော လိုရင်းအာဘော်တော်မကျ ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း အဋ္ဌကထာဆရာတော်ဖွင့်တိုင်း “ယတ္ထ အာယတနေ၊ အကြင်အာရုံအကြောင်း ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၌။ နေဝ ပထဝီ၊ ပထဝီဓာတ်လည်း မရှိ။ န အာပေါ၊ အာပေါဓာတ်လည်း မရှိ။ပ။ န အာကာသာနဉ္စာယတနံ၊ အာကာသာနဉ္စာ-ယတနစိတ်လည်း မရှိ။ပ။ တဒါယတနံ၊ ထိုအာရုံအကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန် သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏”။ ဤသို့ အနက်ဆိုခဲ့သော် ယင်းအနက်ကို လွဲသည် ဟူ၍ မဆိုရသော်လည်း ဘုရားသျှင် အာဘော်တော် ဂုဋ္ဌာလင်္ကာရနည်းမကျ ဟူ၍ မှတ်အပ်သလျှင်ကတည်း။ ထို့ကြောင့် ယခင်ယောဇနာခဲ့သည့် အနက်အတိုင်း သာ ကသိုဏ်းကွက်ထင်စေသဖြင့် အဓိပ္ပါယ်အရကောက်ကိုသာ အဋ္ဌကထာ လာတိုင်း မှတ်ကြရမည်။

ဤ “အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ တဒါယတနံ” စသော စကားတော်၌ “အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ တဒါယတနံ။ ယတ္ထ နေဝ ပထဝီ န အာပေါ န တေဇော န ဝါယော” တိုင်အောင်သော ပါဠိဖြင့် ရှေးဦးစွာ ဂမ္ဘီရတ္ထဖြစ်စေခြင်းငှါ နိဗ္ဗာန်သဘောကို ဝှက်၍ မိန့်ဆိုပြီးသည့်နောက် မြေ ရေ လေ မီး မရှိရာအရပ် အာယတန ဟူသည် အာကာသာနဉ္စာယတန စသော ဘုံများ ဖြစ်လေသလော ဟု ဝေနေယျတို့ ထင်မှားဘွယ်ရှိရာသို့ လိုက်၍ န-သဒ္ဓါဖြင့် မြစ်သောကြောင့် နိဘူတပဟေဠိလက္ခဏာ၌ ဝင်၏မှတ်။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ယင်းသို့ သုဏန္ဒပုဂ္ဂိုလ်တို့ ယုံမှားဘွယ်ရှိရာ အရူပလေးဘုံကို န-သဒ္ဓါဖြင့် လေးကြိမ်လေးခါ မြစ်ဆုံပြီး၍ ဘုံတပါးမှ ဤနိဗ္ဗာန်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဖြစ်လာသူ မရှိသည်ကို ရည်တော်မူ၍ ဤနိဗ္ဗာန်သို့ ဘုံတပါးမှ ခြေဖြင့် ရောက်လာသူမရှိသည်ကို ဆိုလေသည်ဟန် ကြံ့ဖန်ယုံမှား ရှိစေခြင်းငှါ သံခူဠာ-ပဟေဠိ အလင်္ကာရနည်းအားဖြင့်ဝှက်၍ “န အာဂတိ” ဟု ဆိုသတည်း။

ဤနည်းအတူ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ပြီးမှ ဤလောကဘုံသုံးပါးသို့ မပြန်သွား သည်ကို ရည်တော်မူ၍ ရွာတခုမှ ရွာတခုသို့ မပြောင်းမသွားသော အရာမျိုးကို ဆိုလေသလား ဟု ယုံမှား ထင်မှားစေခြင်းငှါ “န ဂတိ” ဟု ဆိုတော်မူ သတည်း။

ဤနည်းအတူ နိဗ္ဗာန်၏ အခြား ပရမတ္ထတရားတို့ကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို ရှေးရှု၍ တည်သော အခိုက်အတန့် ဌိမရှိသည်ကိုရည်၍ ပကတိရွာပေါ်၌ တည်နေခြင်းမရှိသည်ကို ဆိုလေသလော ဟု တွေးတောယုံမှားစရာ “န ဌိတိ” ဟု ဆိုတော်မူသတည်း။

ဤနည်းအတူ ဤနိဗ္ဗာန်၏ ငြိမ်းဓေးခြင်းသဘော ပေါ်လာသည်မှစ၍ ပျက်စီးခြင်းမရှိ အမြဲတည်နေသောအရာကို ရည်တော်မူ၍ ဤလောကခေါ် ဝေါရိုးဖြစ်သော စုဟေခြင်းမရှိသည်ကို ဆိုလေသလော ဟု တွေးတော ယုံမှားဘွယ် ဖြစ်စေခြင်းငှါ “န စုတိ” ဟု မိန့်တော်မူသတည်း။

ဤနည်းအတူ ဤနိဗ္ဗာန်၌ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းမရှိသည်ကို ရည်တော်မူ၍ လောက၌ ဘုံဟူသမျှတို့မှာ ပဋိသန္ဓေနေကြရာချည်း ဖြစ်ပါလျက် ပဋိသန္ဓေ နေရာမဟုတ်သော ဘုံတည်ရာ အာယတနဟူသည် အဘယ်ကို ဆိုပါလိမ့်မည် နည်းဟု “ကထံကထ” ဖြစ်ကြစေခြင်းငှါ “န ဥပပတ္တိ” ဟု မိန့်တော်မူသတည်း။

ကိလေသာအားဖြင့် တည်ရာမဟုတ်သည်ကို ရည်တော်မူ၍ သတ္တဝါတို့၏ တည်ရာဌာနမဟုတ်သောဘုံဟူသည် ဘယ်သို့ဘယ်ဝါ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း ဟု တွေးတောကြစေခြင်းငှါ “အပတိဋ္ဌ” ဟု မိန့်တော်မူသတည်း။

ဤနည်းအတူ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကိုယ်နှင့် တကွဖြစ်ရာ မဟုတ်သည်ကို ရည်တော် မူ၍ တစုတခု အဘယ်အခြင်းအရာအားဖြင့်မျှ မဖြစ်ရာ ဘုံ အာယတနဟူသည် ဘယ်လိုဟာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း ဟု ယုံမှားဘွယ်ရာဖြစ်အောင် “အပဝတ္တိ” ဟု မိန့်တော်မူသတည်း။

ဘုံဟူသမျှတို့မှာ စွဲလမ်းရာ ဆွဲကိုင်ရာ အာရုံဝတ္ထုရှိသည်ချည်းဖြစ်ပါလျက် ထောက်တည်ရာ စွဲလမ်းရာမရှိသော ဘုံအာယတနဟူသည် ထင်ရှားရှိသေး

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

သည်ဟု ဟောတော်မူသည်အချက် အလွန်ခဲလှ နက်လှချေ၏တကားဟု စကား တခု အံ့သြခြင်း ပြုကြစေရန် “အနာရမ္မဏံ”ဟု ဟောတော်မူသည်။ ဤသို့ ဂမ္ဘီရတ္ထဖြစ်စေခြင်းငှါ အတ္တဂုဠာလင်္ကာရ၊ ပဟေဠိအလင်္ကာရစကားတို့ဖြင့် ဝှက်၍ ဟောတော်မူသည့်အရာ မှတ်ကြကုန်။

မြေ ရေ လေ မီး ရှိမှသာ လ နေ နက္ခတ် ရှိမှသာ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာနှင့်တကွ တည်ရာ ဖြစ်ရာ စုတိရာ စသည်ရှိသော ဘုံမှသာ ထင်ရှား ရှိသည်မဟုတ်။ မြေ ရေ လေ မီး-စသည်မရှိသော ဘုံဌာနတခုလည်း ရှိသေး၏။ အခြားဘုံ ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ ထိုဘုံအာယတနလည်း ထင်ရှားရှိသည်ပင် မှတ်ကြကုန် ဟူလိုသတတ်။ (ဗျုပ္ပတ္တိ။)

ဤမျှလောက် လောကဘုံတို့နှင့်မဘူ အမူသူးဆန်းသည့် နိဗ္ဗာန်ရွှေရန်းသို့ မြန်မြန်ကြီး ရောက်ကြရအောင် အထူး ကြံဆောင်အားထုတ်ကြရမည်။ ဤသို့သော ဘုံတည်ရာဟူသည် ထင်ရှားရှိရာ၏လော မရှိရာလောနှင့် အကြံ မျော၍ မနေကြနှင့်၊ ကေန္တ ထင်ရှားရှိသည်သာတည်း ဟူလိုသတတ်။ (ဒုတိယဗျုပ္ပတ္တိ။) (ပဌမဥဒါနတ္ထယောဇနာဓိပ္ပာယ်။)

ဒုတိယသုတ်ပါဠိတော်အနက် ယောဇနာပုံ

ဒုတိယ၌—

၂။ ဘိက္ခဝေ၊ အခြားဘုံတည်ရာ အာယတနများကဲ့သို့ ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူသော ဘုံတည်ရာ အာယတနဟူသည် ထင်ရှားမရှိနိုင်ရာဟု တွေးတောခြင်း မကင်း နိုင်ကြကုန်သော ငါ၏ချစ်သား ရဟန်းများတို့။ အနုတံ နာမ၊ မျက်စိဖြင့် မြင်ရမည်ကို မဆိုလင့်ဦး၊ စိတ်ကူး စိတ်အကြံဖြင့်သော်လည်း မညွတ်မရောက် နိုင်ရာ အရပ်မည်သည်ကား။ (ဝှက်သည်အတိုင်းအနက်။) ဝါ၊ တဏှာမလာ မသိနိုင်ရာ အရပ်မည်သည်ကား။ (ဝှက်သည်ကို ဖော်။) ဒုဒ္ဒသံ၊ ပုထုဇန်တို့ ဉာဏ်ဖြင့် သိနိုင်မည့်အရေး လွန်စွာကွာဝေးခဲ့၏။ ဟိ၊ ငါဘုရား မိန့်ကြားတော် မူသင့်လှတော့၏။ သစ္စံ၊ အခြားတရားများကဲ့သို့ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်းမရှိ ပကတိမြဲမြံ မှန်ကန်စွာတည်နေသော တရားမြတ်မည်သည်။ သုဒဿနံ၊ မြင်နိုင် လွယ်သော တရားမျိုးသည်။ န၊ မဟုတ်နိုင်။ ယံ၊ ယင်းသို့ သိနိုင်မြင်နိုင်ခဲ့သော နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်ဘုံတို့ကို။ (ထည့်ပါ။) ဇာနုတော၊ ပြောင်တန်းမှန်စွာ နေရာတကျ သိနိုင်ကြသော။ ပဿတော၊ ဟုတ်တိုင်းထင်ထင် မြင်နိုင်ကြသော သူအပေါင်းအား။ လောကေ၊ သုံးဘုံဘဝ ဤလောက၌။ တဏှာ၊ တွယ်တာ မက်မော ဒုက္ခဘောင်မှာ ပျော်အောင်မျှောတတ်သည့် လောဘတဏှာ သမုဒယသစ္စာကို။ (နိတတ္ထ။) ဝါ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ ထိုသမုဒယ၏ အကျိုး

ဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာ၊ ထိုသမုဒယကို ပယ်တတ်သော မဂ္ဂသစ္စာ- ဟူသော သစ္စာသုံးပါးကိုလည်း။ (နေယျတ္ထ။) ပဋိဝိဒ္ဓါ၊ ပယ်ခွါပိုင်းခြား ပွားသောအားဖြင့် များများကြီး ကောင်းကောင်းကြီး သိလေ၏။ တဿ၊ ထိုသိမြင်နိုင်ခဲ့သော နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်တန်ဖိုးမကို လှလှကြီးပိုင်သည့်အရေးဖြင့် သစ္စာလေးပါး လုံးကိုပင် မြင်နိုင်သိနိုင်လေပြီသော ငါ၏ သားတော် ငါရဲကျော်အပေါင်းအား (ထည့်။) ကိဉ္ဇနံ၊ မာရ်မင်း၏ ရဲကျော် ခြောက်ဘော်တဏှာတို့၏အတွက် ကြောင့်ကြစွက်စရာသည်။ နတ္ထိ၊ တစိုးတစိ ဘယ်ဟာတခု ရှိတော့သည် မဟုတ်။

အတ္တယောဇနာရှင်းပြပုံ

ဤဂါထာကား—

“အနတံ” ဟူသောပါဌ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်အမည်ကို ဝှက်၍ဆိုသော်လည်း သစ္စာ- ဟူသောပါဌ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ပရိယာယ်ကို ပြဆိုပြန်ရကား ပဟေဠိ မဆိုလောက်။ “ပဋိဝိဒ္ဓါ တဏှာ လောကေ” ဟူသောပါဌ်ဖြင့် နေယျတ္ထအားဖြင့် သစ္စာသုံးပါး လုံးကို သိစေသောအရာကိုထောက်သဖြင့် အတ္တဂဠာလင်္ကာရ ဟူ၍ကား ဆိုသင့် ဆိုထိုက်၏။ ယခင် အဋ္ဌကထာဖွင့်ကိုမှီ၍ အဋ္ဌကထာဖွင့်လောက်လည်း မကျယ် စေရ ဘုရားအလိုတော်လည်း အလွန်ကျ အလွန်ရခဲ့သော ဒုလ္လဘတ္တ ဤအနက် ကို နှုတ်တက်အာဂုမ် ရှိကြစေ။

ဤဂါထာဝယ် “အနတံ ဒုဒ္ဓသံ နာမ” ဟူသောပါဌ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်၏ သုဒ္ဓသ သုနိပုဏ ဂမ္ဘီရတ္ထကို ပြတော်မူသည်။

ဤဂါထာရှေးထက်ဝက်ဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန် ဟူသော အာယတန ဟူသည်ကို အခြားဘုံတည်ရာ အာယတနများကဲ့သို့ မမြင်တဲ့ရ မသိတဲ့ရကား ဖတ္တဖြင့် ထင်ရှားမရှိ မမှတ်ကြလင့်၊ နက်နဲလှ၍သာ မသိမမြင်ကြရသည်။ ထင်ရှားရှိသည် ကေနိမ့်နိမ့် ဟူသော အနက်ကိုလည်း ပညတ္တိဟာရနည်းအားဖြင့် သိစေတော် မူသတည်း။

ပဋိဝိဒ္ဓါ-စသော နောက်ဂါထာဝက်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုသိမြင်ရခြင်း၏ အကျိုး အာနိသံသကို ပြတော်မူသတည်း။ ယင်းသို့ ပြတော်မူသဖြင့်လည်း ဤမျှလောက် ဘေးဒုက္ခ ကြောင့်ကြစရာ ဟူသမျှတို့၏ ငြိမ်းရေးရာ နိဗ္ဗာန်အောင်နန်း၌ ဆောလျင်စွာ စံမြန်းကြရအောင် အထူးကြံဆောင် အားထုတ်ကြရမည်ဟူသော အာဏတ္တိကိုလည်း ပြတော်မူသတည်း။ (ဒုတိယ ဥဒါနတ္ထယောဇနာဓိပ္ပာယ်ော။)

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

တတိယသုတ်အတွင် အနက် ယောဇနာပုံ

တတိယ နိဗ္ဗာနသံယုတ္တ ဥဒါနတ္ထယောဇနာဓိပ္ပါယကိုလည်း အလွန်ခက်ခဲ နက်နဲလှသောအရာ ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းအဖွင့် အဋ္ဌကထာနှင့် တိုက်ဆိုင်၍ ကြည့်ရှုသဖြင့် ကျမ်းတတ်ကဝိ ပညာရှိတို့ အထူးယုံကြည်ဘွယ် ဖြစ်စေခြင်းငှါ ၎င်းအတွင် ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ ယောဇနာနည်းကို ရှေးဦးစွာ ပြပြီးမှ ပြဆို လတ္တံ့။ ။

(ခ)။ပ။ အထဝါ၊ တနည်းကား။ ဝေဒနာဒယော ဝိယ၊ ဝေဒနာ အစ ရှိသော တပါးသော ပရမတ္ထတရားတို့ကဲ့သို့။ ဟေတုပစ္စယသမဝါယသင်္ခါတာယ၊ အကြောင်းရင်း အကြောင်းဖျားတို့ ပေါင်းဆုံခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော။ ကာရဏ သာမဂ္ဂိယာ၊ အကြောင်းတရားတို့ ညီညွတ်လှသဖြင့်။ ဝါ၊ ညီညွတ်လှသော် လည်း။ န ဇာတံ-န နိဗ္ဗတ္တံ၊ ဥပါဒ်ပေါ်အောင် ဖြစ်လာသည်မဟုတ်။ ဣတိ- တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ အဇာတံ၊ အဇာတမည်၏။ ကာရဏေန၊ ဒါန သီလ ဘာဝနာ မဂ် ဖိုလ် ဟူသော အကြောင်းဝေး အကြောင်းနီးနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ သယမေဝ၊ မိမိဘာသာပင်လျှင်။ န ဘူတံ - န ပါတုဘူတံ၊ သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာနိုင်သည်မဟုတ်။ န ဘူတံ န ဥပ္ပန္နံ၊ သဘော အားဖြင့် ဖြစ်လာနိုင်သည် မဟုတ်။ ဣတိ-တသ္မာ၊ ထိုသို့ အကြောင်းနှင့်ကင်း၍ လျှောက်လျားဘာသာ မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်၊ အကြောင်းရှိမှသာလျှင် ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်သောကြောင့်။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ အဘူတံ၊ အဘူတမည်၏။ ဝေ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း။ အဇာတတ္တာ၊ အကြောင်းတရားတို့ကို စွဲ၍ ဥပါဒ်ပေါ်အောင် မဖြစ်သောကြောင့်၎င်း။ အဘူတတ္တာ စ၊ အကြောင်း များစွာနှင့်ကင်း၍ သဘောအားဖြင့်မျှ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်မဟုတ်သော ကြောင့်၎င်း။ ဧကေနစိ-ကာရဏေန၊ တစုံတခုသော အကြောင်းသည်။ န ကတံ၊ ပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သည်မမည်။ ပြုလည်း မပြုနိုင်။

“အဇာတတ္တာ” ဟူသော ရွှေဟိတ်ကိုင့်၍ ပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သည် မမည်။ “အဘူတတ္တာ” ဟူသော နောက်ဟိတ်ကိုင့်၍ ပြုလည်း မပြုနိုင် ဟု ဆိုအပ်သတည်း။

အဓိပ္ပါယ်ကား—

နိဗ္ဗာန် ဟူက အကြောင်းတရားများစွာတို့ကို စွဲ၍ ပေါ်လာသော်လည်း ဥပါဒ်အားဖြင့် နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏာမြောက်အောင် ပေါ်လာသည်မဟုတ်သော ကြောင့် စင်စစ် ဇာတ-ဟူ၍ မဆိုထိုက်။ ထိုသို့ ဇာတ-ဟု မဆိုထိုက်သော

ကြောင့် တစုံတခုအကြောင်းသည် ပြုအပ်သော်လည်း ဥပါဒ်ပေါ်အောင် မပြုနိုင်သဖြင့် ပြုအပ်သည် မဆိုထိုက် ဟူလို။ “အဇာတတ္တာ အကတံ”၏ အဓိပ္ပါယ်။

နိဗ္ဗာန် ဟူက အကြောင်းများစွာနှင့် ကင်း၍ ဥပါဒ်အားဖြင့် မဆိုထားဘိ၊ ငြိမ်းစေးခြင်း သဘောအားဖြင့်ပင် ထင်ရှားမပေါ်လာနိုင်သည်ဖြစ်၍ အကြောင်း များစွာသည်သာ ပြုအပ်နိုင်ရကား တခုသော အကြောင်းမျှသည် အဘယ် ပြုအပ်နိုင်အံ့နည်း၊ မပြုအပ်နိုင်သည်သာ ဟူလို။ “အဘူတတ္တာ အကတံ”၏ အဓိပ္ပါယ်။ ခစူ။ ခဲကြပါကုန်။

ဤအဋ္ဌကထာဝယ် “အဇာတံ” ကို အနိဗ္ဗတ္တံ-ဘွဲ့သဖြင့် ဥပါဒ် ဟူသော နိဗ္ဗတ္တနလက္ခဏာပေါ်အောင် မဖြစ်သည်ကို ဆိုသည်။ “အဘူတံ” ကို နှ ပါတုဘူတံ-ဘွဲ့သဖြင့် အကြောင်းကင်းသည်ရှိသော် ဥပါဒ်အားဖြင့် မဆို ထားဘိ၊ ငြိမ်းစေးခြင်း သဘာဝအားဖြင့်ပင် မထင်ရှားနိုင် မပေါ်လာနိုင်သည်ကို ဆိုသည်မှတ်။

အဒ္ဓါ သန္တတိ ခဏတ္တယ-မျိုးအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကို နိဗ္ဗတ္တိဆိုကြောင်းနှင့် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာ မိန့်မှာအပ်ပြီ။ ဤဥဒါန်းပါဠိတော်အရာ ဤ အဋ္ဌကထာဖွင့်အရ အဇာတ-အဘူတ-ကို သဘောလှလှကျကြ၍ရှိလျှင် နိဗ္ဗာန် ဟူက အကြောင်းတရားများစွာတို့ကြောင့် ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ်သော်လည်း ငြိမ်းစေးခြင်း သဘောအားဖြင့် ထင်ရှား ပေါ်လာရမြဲ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဥဒါန်း အဋ္ဌကထာ၌ပင် လာသည် ဟု ခိုင်မာရဲဝံ့စွာ ဆိုနိုင်ကြလတ္တံ့။

ဥပါဒ်ကင်းလျက် သဘောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟူရာဝယ် တစုံတခု တိုက်နံ့ရံ၌ ပြတင်းပေါက်ဖောက်လာသည့်အခါ ဥပါဒ်အထည်ခြံ မထင်ဘဲလျက် ပရိစ္ဆေဒါကာနာ ဟင်းလင်းကောင်းကင် အထင်အရှား ပေါ်လာဘိသကဲ့သို့မှတ်။

ဘူတဘာဝေါ စ နာမ၊ ထင်ရှားစွာဖြစ်နေရခြင်း မည်သည်ကား။ ရူပါဒိနိ၊ ရုပ်အစရှိကုန်သော။ သင်္ခတဓမ္မာနိ၊ သင်္ခတတရားတို့အားသာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အသင်္ခတသဘာဝဿ၊ အသင်္ခတ သဘောလက္ခဏာရှိသော။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်အား။ န၊ မဖြစ်နိုင်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿနတ္ထံ၊ ပြခြင်းငှါ။ အသင်္ခတန္တိ၊ အသင်္ခတံ-ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူပြန်၏။

(ဂ) ဝါ၊ တနည်းကား။ ပဋိလောမတောပိ၊ နောက်ဆုတ်ပြန်လှန် ပဋိလော မနည်းကြံသောအားဖြင့်လည်း။ ပစ္စယေဟိ၊ အကြောင်းဝေး အကြောင်းနီး တို့သည်။ သမစ္စ-သံဘုယျ၊ တကူညီညွတ် ကပ်ရောက်လာကြကုန်၍။ ကတံ၊ ပြုစီရင်အပ်သည်တည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သင်္ခတံ၊ သင်္ခတမည်၏။ တထာ၊

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(က) နိဗ္ဗာနကထာ

ထိုသင်္ခတတရားနှင့် အတူတူပင်။ သင်္ခတမ္ပိ၊ အကြောင်းများစွာတို့ ပြုပြင်အပ်
 သော်လည်း။ (ထည့်ပါ။) တထာ၊ ထိုသင်္ခတတရားနှင့်အတူ။ (သိလေသနည်း။)
 န သင်္ခတံ၊ သင်္ခတလက္ခဏာမပေါ်။ သင်္ခတလက္ခဏာရဟိတံ၊ အလွန်သိမ်မွေ့
 နူးညံ့စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသဖြင့် ပြုပြင်၍ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာလက္ခဏာမှ ကင်း၍
 နေ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ အသင်္ခတံ၊ အသင်္ခတမည်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အနေ-
 ကေဟိ၊ များစွာကုန်သော။ ကာရဏေဟိ၊ အကြောင်းတို့ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တိယ-
 သဘာဝေ၊ ဖြစ်စေအပ်ပုံ ခြင်းရာသဘော လက္ခဏာကို။ ပဋိသိဒ္ဓေ၊ တားမြက်
 အပ်သည်ရှိသော်။ ဧကေနော ကာရဏေန၊ တခုတည်းသော အကြောင်းသည်
 သာလျှင်။ ကတံ၊ ပြုအပ်သည်။ သိယာ န ခေါ၊ ဖြစ်လေပါသလော။ ဣတိ၊
 ဤသို့။ အာသင်္ခာယံ၊ ယုံမှားဘွယ်ရှိသည်ရှိသော်။ ပ။ တံနိဝတ္တနတ္ထံ၊ ထိုယုံမှား
 ဘွယ်ကို ပယ်နှစ်ခြင်းအကျိုးငှါ။ အဘူတန္တိ၊ အဘူတံ-ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်အပ်
 ပြန်၏။

(ဃ) စ၊ ၎င်းပြင်လည်း။ ဧတဿ၊ ဤနိဗ္ဗာန်၏။ အယဉ္ဇ အသင်္ခတာ
 ကတာ ဘူတသဘာဝေ၊ ဤများစွာသော အကြောင်းတို့သည် ပြုပြင်
 အပ်သော်လည်း ပြုပြင်အပ်သည် မမည်သော သဘော၊ တခုတည်းသော
 အကြောင်းသည်လည်း မပြုနိုင်သောသဘော၊ အကြောင်းကင်း၍လည်း မဖြစ်
 နိုင်သော သဘောရှိသော တရားသည်လည်း။ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ၊ အချင်းခပ်သိမ်း။
 အဇာတိဓမ္မတာ၊ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သော သဘောတရားမဟုတ်။ (“ဓမ္မတ္တာ”ဟု
 သံယုဂ်နှင့် ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်။) ဣတိ၊ ဤသို့ အသင်္ခတ၊ အကတ၊ အဘူတ-
 သဘောရှိသော နိဗ္ဗာန်၏အချင်းခပ်သိမ်း ဖြစ်လာ ပေါ်လာတတ်သည်၏ မဟုတ်
 သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ပြခြင်းငှါ။ အဇာတန္တိ၊ အဇာတံ-ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊
 မိန့်တော်မူရပြန်၏။

ဤကား အဓိပ္ပါယ်ထွေပေါ်အောင် ယောဇနာအပ်သော တတိယဥဒါနဝဏ္ဏ-
 နာ၏ လိုရင်း ဂဏ္ဍိပဗ္ဗယောဇနာတည်း။

ဤဥဒါန်းပါဠိတော်အရာ ဤအဋ္ဌကထာ၏ဖွင့်ပုံ အနုလောမနည်း ပဋိလောမ
 နည်း နှစ်စုံလုံးပင် အကုန်သား ခက်ခဲနက်နဲလှသည့်အရာကို ပညာရှင်တို့များများ
 ကြီး သတိထင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

တတိယဥဒါနသုတ် ပါဠိတော်အနက်ယောဇနာပုံ

ဤအဋ္ဌကထာအဖွင့်နှင့်အညီ ဤတတိယ ဥဒါန်းပါဠိတော်ကို ဤသို့
 ယောဇနာအပ်၏။

၃။ ဘိက္ခုဝေ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အကြောင်းမရှိသည်ဖြစ်၍ ထင်ရှားမရှိရာဟု တွေးတောခြင်း မကင်းနိုင်ကြသေးသော ငါ၏ ချစ်သား ရဟန်းများတို့။ အဇာတံ၊ အကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်သော်လည်း အကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်သည့်လက္ခဏာ ဥပါဒ်မထင် အလွန်လျှင် နှက်နဲသိမ်မွေ့စွာ ဖြစ်လာ ထသော။ အဘူတံ၊ အကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်ပုံလက္ခဏာ ဥပါဒ်မထင် သော်လည်း အကြောင်းနှင့်ကင်း၍ မိမိဘာသာဖြစ်ပေါ်လာသည် မဟုတ်ထ သော။ အကတံ၊ အကြောင်းတရားတို့ကြောင့်ဖြစ်သော်လည်း အကြောင်း တရားတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်မဆိုထိုက်သည်ဖြစ်၍ အကြောင်းတရားတို့ ပြုအပ် သော်လည်း ပြုအပ်သည် မမည် အကြောင်းများစွာတို့နှင့် မကင်းကောင်း သဖြင့် တခုတည်းသော အကြောင်းသည် မပြုပြင်နိုင်ထသော။ အသင်္ခတံ၊ သင်္ခတဆိုး ဒုက္ခအိုးတရားများကဲ့သို့ သင်္ခတလက္ခဏာ မထင်ရှားသော နိဗ္ဗာန် တရားသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ သင်္ခတတရားမျိုးကဲ့သို့ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှား ရှိသည်ပင် ဖြစ်၏။ (အနုလောမနည်း။)

တနည်းကား—

ဘိက္ခုဝေ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူက စကားမျှသာ အသားထင်ရှားမရှိ ယုံမှားမိကြကုန် သော ငါ၏ချစ်သား ရဟန်းများတို့။ အသင်္ခတံ၊ အကြောင်းများစွာတို့ အခါခါ ညီညွတ် ပြုပြင်အပ်သော်လည်း ယင်းအကြောင်းများစွာတို့ ပြုစီရင်အပ်သည် အသွင် သင်္ခတလက္ခဏာ မထင်ထသော။ အကတံ၊ အကြောင်းများစွာတို့ ပြုစီရင် အပ်ပုံ မပေါ်သော်လည်း တခုသောအကြောင်းသည်မျှ ပြုအပ်သည့်ပုံလည်း မပေါ်ထသော။ အဘူတံ၊ အကြောင်းများ အကြောင်းနည်းတို့ ပြုပြင်အပ်ပုံ လက္ခဏာမထင်သော်လည်း ယင်းအကြောင်းတို့နှင့်ကင်း၍ လျှောက်လျား ဘာသာ ဖြစ်လာသည်လည်း မဟုတ်ထသော။ အဇာတံ၊ အချင်းခပ်သိမ်း မဖြစ်လာ ခွင့်ကြီးသာမှ တခါသာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ထသော။ တံပဒံ၊ ထို လက္ခဏာလေးရပ် ဂုဏ်သကတ်ရှိသော နိဗ္ဗာန်အောင်ခန်း ဘေးမသန်းသည့် ရွှေမြို့နန်းသည်။ အတ္ထိ-သဝိဇ္ဇတိ၊ ဘေးကိုကြောက်သူ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဘေးမှလွတ်ကြောင်း ပုန်းအောင်းခိုနေရာ တာဏာ-လောဏာ-ပရာယဏဖြစ်၍ ကောင်းစွာထင်ရှား ရှိသည်ဖြစ်၏။ (ပဋိလောမနည်း။)

ရခဲသော အနက်ယောဇနာနည်း ရှင်းပြပုံ

ယခင်အဋ္ဌကထာဖွင့်နှင့် အလွန်သင့်လျော်သော သုဒ္ဓလ္လဘ ဤအတ္ထကို သဘောလှလှ ထားမိကြလျှင် နိဗ္ဗာန် ဟူက ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ် မပေါ်လာခင်

ရှေးဦးတင်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ စံဝင်စရာ အစဉ်ထာဝရ ဖြစ်နေနှင့်သောမည်သည် မရှိ ဟူသော အနက် ပြက်ပြက် ထင်ရှားလတ္တံ့။

“န သင်္ခတံ၊ သင်္ခတလက္ခဏာရဟိတံ” ဟု ၎င်း အဋ္ဌကထာဖွင့်ကို နာနာ သတိ ပြုမိကြလျှင် “အသင်္ခတံ၊ သင်္ခတပင် ဖြစ်သော်လည်း သင်္ခတ ဟု သိကြောင်းမှတ်ကြောင်း လက္ခဏာမထင်ထသော” ဟု ပေးအပ်သော အနက် ကိုလည်း ဆက်ဆက် ယုံကြည်ကြလတ္တံ့။

“န သင်္ခတံ၊ ပြုပြင်အပ်သည်မဟုတ်” ဤသို့သော အနက်ကို နစ်စေလို သောကြောင့် “န သင်္ခတံ သင်္ခတလက္ခဏာရဟိတံ” ဟု ဖွင့်သတည်း။ အသင်္ခတ၌ အ-အက္ခရာပဋိသေတ္ထမဟုတ်၊ ဝိရဟတ္ထ ဟူလို။

ဤ “န သင်္ခတံ သင်္ခတလက္ခဏာရဟိတန္တိ အသင်္ခတံ” ဟူသော အဋ္ဌကထာ နည်းပြ နိဒါယနတ္ထကို မှီးသဖြင့်—

“သင်္ခတမ္ပိ သင်္ခတလက္ခဏာရဟိတန္တိ အသင်္ခတံ။ ကတမ္ပိ ကတလက္ခဏာ-
ရဟိတန္တိ အကတံ။ ဘူတမ္ပိ ဘူတလက္ခဏာရဟိတန္တိ အဘူတံ။ ဇာတမ္ပိ
ဇာတလက္ခဏာရဟိတန္တိ အဇာတံ” —

ဟူ၍လည်း ပြုအပ်သည်ကို ဝိညူတုံ သိကြလတ္တံ့။

လက္ခဏာရဟိတ-ဟူသည်လည်း နိမိတ္တရဟိတပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် “သဗ္ဗ-
နိမိတ္တရဟိတံ နိဗ္ဗာနံ” ဟူသော နေတ္တိအဋ္ဌကထာပါဠိ၌ “သဗ္ဗနိမိတ္တရဟိတံ၊
ဇာတပင် ဖြစ်သော်လည်း ဇာတနိမိတ်မပေါ် ဘူတပင် ဖြစ်သော်လည်း ဘူတ
နိမိတ် အရိပ်မထွက် ကတ သင်္ခတပင် ဖြစ်သော်လည်း ကတပုံ သင်္ခတပုံ နိမိတ်
လက္ခဏာမထင်၊ ဤသို့စသော အကြောင်း နိမိတ်အလုံးစုံ မထင်နိုင်သော
တရားသည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်မည်၏” ။

ဟူ၍ အနက်ပေးသင့်၏ မှတ်။

ဤအလိုအားဖြင့်ကား—

အဇာတံ၊ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဧးမြစေသောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာ
သော်လည်း ယင်းဖြစ်ပေါ်ပုံ၏ အလွန်နက်နဲ သိမ်မွေ့လှသဖြင့် ယင်းဇာတ
နိမိတ် အရိပ်လက္ခဏာမထင်ထသော။ အဘူတံ၊ ငြိမ်းရေးခြင်း သန္တိလက္ခဏာ
အားဖြင့် ထင်ရှားရှိပါလျက်လည်း ယင်းထင်ရှားရှိပုံ ဘူတနိမိတ် အရိပ်မပေါ်
ထသော။ အကတံ၊ ဒါန သီလ ဘာဝနာ အကြောင်းရင်း ဟေတုတို့ ပြုအပ်
သော်လည်း ယင်းအကြောင်းပုံနှင့် အကျိုးပုံ အလွန်ကွာဝေးသဖြင့် ယင်း
ပြုအပ်ပုံ ကတနိမိတ် အရိပ်အယောင် မထင်ထသော။ အသင်္ခတံ၊ ဒါန သီလ

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်ဗျာဓိပနိကျမ်း

ဘာဝနာ အကြောင်းတရားတို့ ပြုစီရင်အပ်သည် ဆိုစရာရှိပါလျက်လည်း ယင်း ပြုပြင်အပ်သည့် သင်္ခတလက္ခဏာမပေါ် သင်္ခတစော်မနံ သင်္ခတပုံဟန်နှင့် အလွန် ကွာဝေး၍ နေထသော။

ဤသို့လည်း အကျယ်အားဖြင့် အနက်ပေးသင့်သည်သာ ဖြစ်၏ ဟု မှတ်။

သမင်မ-က မွေးသော လူသားနှင့် နိဗ္ဗာန် ဥပမာ

မနုဿ-နှင့် မိဂီမ-သင့်မြတ်၍ ပေါက်ဖွားသည့် လူယောကျ်ားသည် အမိ သမင်မနှင့် အလွန်ခြားသဖြင့် သမင်မကြောင့်ဖြစ်သော လူဟုဆိုနိုင်စရာ ဇာတ နိမိတ် အရိပ်အယောင်မပေါ် မထင်သကဲ့သို့ များစွာသော သင်္ခတဖြစ်သော အကြောင်းရင်းဟောတု အကြောင်းဖျားပစ္စယတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသော်လည်း ထိုတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်သည် မဆိုနိုင်အောင် အလွန်သိမ်မွေ့ထူးကဲ နက်နဲစွာ ဖြစ်၍ နေသဖြင့် သင်္ခတ အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပုံလက္ခဏာ ဥပါဒ် ဟူသော ဇာတနိမိတ် စသည် မထင်သည်ကိုသာရည်၍ “အဇာတံ” စသည်ဖြင့် ဟော တော်မူသည်။ လုံးလုံးကြီး ဘယ်ဟာတခုမျှ မဖြစ်သည်ကိုရည်၍ “အဇာတံ” စသည်ကို ဟောတော်မူသည်မဟုတ် မှတ်ကြကုန်။ ယင်းသို့ လုံးလုံးကြီး အဇာတ-ဖြစ်လျှင် ယင်းနိဗ္ဗာန် ဟူက အဘာဝ တုစ္ဆပင် ဖြစ်ရာသောကြောင့် တည်း။

“ဇာတဿ လက္ခဏံ ဇာတံ၊ ဇာတေန ဝိရဟိတံ အဇာတံ။ ဘူတဿ လက္ခဏံ ဘူတံ၊ ဘူတေန ဝိရဟိတံ အဘူတံ။ ကတဿ လက္ခဏံ ကတံ၊ ကတေန ဝိရဟိတံ အကတံ။ သင်္ခတဿ လက္ခဏံ သင်္ခတံ၊ သင်္ခတေန ဝိရဟိတံ အသင်္ခတံ”

ဟူ၍လည်း ဝိဂြိုဟ်ပြုသင့်သည်သာ ဖြစ်၏။

“န သင်္ခတံ သင်္ခတလက္ခဏရဟိတန္တိ အသင်္ခတံ” ဟု ယခင် အဋ္ဌကထာ ဝိဂြိုဟ်ပြုကို နည်းမှီးစရာ ရှိသောကြောင့်တည်း။

ဤအလိုအားဖြင့်—

အဇာတံ၊ ဇာတဖြစ်လျက် ယင်းဇာတ ဟု သိနိုင် မှတ်နိုင်ကြောင်း နိမိတ် လက္ခဏာမှ ကင်းထသော။ အဘူတံ၊ ဘူတဖြစ်လျက် ယင်းဘူတ ဟု သိကြောင်းမှတ်ကြောင်း နိမိတ်လက္ခဏာမှ ကင်းထသော။ အကတံ၊ ကတ ဖြစ်လျက် ယင်းကတ ဟု သိနိုင်မှတ်နိုင်ကြောင်း နိမိတ်လက္ခဏာမှ ကင်းထ သော။ အသင်္ခတံ၊ သင်္ခတဖြစ်သော်လည်း ယင်းသင်္ခတ ဟု ဆိုနိုင် မှတ်နိုင်စရာ လက္ခဏာ မပေါ်ထသော။

ဤသို့လည်း အနက်ပေးသင့်သည်သာ ဖြစ်၏။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(က)နိဗ္ဗာနကထာ

ဤသို့သော ဂုဇ္ဇတ္တအနက်ကိုရည်၍ နိဗ္ဗာန်၏ သဏ္ဍာ သုခုမ သဒ္ဓန္ဓသ ဂုဏ်ပေါ်စေခြင်းငှါ “အဇာတံ” စသော ယင်းပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူရင်း ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ယင်းသို့ ဂုဏ်ပေါ်အောင် ဟောတော်မူအပ်သော ယင်း အဇာတံ-စသော ပုဒ်တို့၌—

“အဇာတံ၊ လုံးလုံးကြီးမဖြစ်သော။ အဘူတံ၊ လုံးလုံးကြီး မထင်သော။ အကတံ၊လုံးလုံးကြီး မပြုအပ်သော။ အသင်္ခတံ၊ လုံးလုံးကြီး မပြုပြင်အပ်သော” ဟူ၍ အနက်ထွက်အောင်ပေးခဲ့လျှင် ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူက လုံးလုံးကြီး ဘယ်ဟာ တခုမျှ မရှိသော အဘာဝသာ ဖြစ်ခဲ့ရာသဖြင့် ဘယ်ဟာတခု ဂုဏ်ရှိတော့မည် မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ယင်း အဇာတံ-စသော ဂုဏ်နာမ်ပုဒ်၏ ဂုဏ်ဘာဝတ္ထ ပေါ်စေခြင်းငှါ ရှေးပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အနက်အတိုင်းသာ ကသိုဏ်းကွက်ကျ မှတ်ကြအပ်၏။

နိဗ္ဗာန်သည် သဘာဝအားဖြင့် ပေါ်လာပုံ

လုံးလုံးကြီးဘယ်ဟာတခုမျှ မရှိသော အဇာတ အဘာဝသည်လည်း ဂုဏ်မရှိ၊ ဇာတဘာဝပင် ဖြစ်သော်လည်း ရုန့်ကြမ်းစွာဖြစ်သဖြင့် ဇာတဘာဝပုံ လက္ခဏာနိမိတ် ပေါ်ထင်စွာနေကလည်း ဂုဏ်ထူးမရှိ၊ ဇာတ ဘာဝဖြစ်လျက် နူးညံ့ သိမ်မွေ့ စွာ ဖြစ်သဖြင့် ဇာတ ဘာဝပုံ လက္ခဏာနိမိတ် မပေါ်ဘဲနေမှသာ ဂုဏ်ထူးဝိသေသ ဖြစ်၏။ လူတို့ကိုယ်မှ အရိပ်ထွက်သကဲ့သို့ အရိပ်ထွက်စရာ ကိုယ်ခြင် ထင်ရှားရှိလျက် အရိပ်မထွက်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့ကိုယ်သည် လူတို့ ကိုယ်ထက် ထူးသော ဂုဏ်ထူးဝိသေသ ရှိသကဲ့သို့တည်း။

ထို့ကြောင့် “အဇာတံ အဘူတံ” ဆိုသော်လည်း ဇာတ ဘူတ လက္ခဏာ နိမိတ် အရိပ်မထင်ပေါ်သည်ကိုသာ ဆိုသည်။ လုံးလုံးဘယ်ဟာတခုမျှ မဖြစ် သောကြောင့် “အဇာတံ အဘူတံ” ဆိုသည် မဟုတ် ဟု ဧကန္တ မှတ်အပ်၏။

အနိဗ္ဗတ္တိသဘာဝတ္တာ အဇာတံ၊ တတောယေဝ အဘူတံ။
ဥဘယေနာပိ ဥပ္ပါဒရဟိတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အနိဗ္ဗတ္တိသဘာဝတ္တာ၊အထည် ဖြစ် ဥပါဒ် ပေါ်အောင် ဖြစ်စေအပ်သော သဘောမရှိသောကြောင့်။ အဇာတံ၊ အဇာတမည်၏။ တတောယေဝ၊ ထိုသို့ သော အကြောင်းကြောင့်သာလျှင်။ အဘူတံ၊ အဘူတမည်၏။ ဥဘယေနာပိ၊ အဇာတ အဘူတ ဟူသောနှစ်ပုဒ်လုံးဖြင့်လည်း။ ဥပ္ပါဒရဟိတံ၊ ဥပါဒ်ကင်းသည် တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤသို့လာသော နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ(၁၂၀) အတိုင်း- “အဇာတံ၊ ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ် ငြိမ်းရေးခြင်းသဘောအားဖြင့်သာ ဖြစ်ပေါ်လာသော။ အဘူတံ၊ ဥပါဒ်အား ဖြင့်မထင် ငြိမ်းရေးခြင်းသဘောအားဖြင့်သာ ထင်သော။”

ဤသို့လည်း အနက်ပေးသင့်သည်သာတည်း။

အနက်ယောဇနာပုံနှင့် ထောင်ဥပမာ

ဤသို့လျှင် “အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ” စသည်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ဥပါဒ် အားဖြင့် မဖြစ်လာသော်လည်း ငြိမ်းရေးခြင်းသဘောအားဖြင့် ထင်ရှားကေန် ပေါ်လာသည်သာတည်း ဟု ပြတော်မူပြီး၍ ယင်းသို့ ထင်ရှားပေါ်လာသော အဖြစ်ကို သနစ်သနာ အကြောင်းလက္ခဏာနှင့်တကွ ပြတော်မူခြင်းငှါ “နော စေတံ ဘိက္ခဝေ” စသော နောက်အကြောင်းဟိတ်စကားကို မိန့်တော်မူ သတည်း။

အနက်ကား—

ဘိက္ခဝေ။ ငါ၏ချစ်သား ရဟန်းများတို့၊ အဇာတံ၊ ဥပါဒ်အားဖြင့် ခြင်္ခပေါ်အောင်မဖြစ်သော။ အဘူတံ၊ ဥပါဒ်အားဖြင့် အထည်ခြင်မထင်သော။ အကတံ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုအပ်ပါလျက် ပြုအပ်ပုံ ကတလက္ခဏာ မထင် ပေါ်သော။ အသင်္ခတံ၊ အကြောင်းဝေး အကြောင်းနီးတို့သည် ပြုပြင်စီရင် အပ်သော်လည်း ပြုပြင်စီရင်အပ်ပုံ သင်္ခတလက္ခဏာမှ ကင်းသော။ ဧတံ၊ ဤနိဗ္ဗာန် တရားသည်။ နော စေ အဘဝိဿ-နော စေ သိယာ၊ အကယ်၍ ထင်ရှားမဖြစ် ပေါ်လာငြားအံ့။ ဧဝံ၊ ဤသို့ နိဗ္ဗာန်တရား တင်ရှားမပေါ် လာခဲ့သော်။ ဇာတဿ၊ ဥပါဒ်ခြင်ပေါ်အောင်ဖြစ်သော။ ဘူတဿ၊ ဥပါဒ် ခြင်အားဖြင့် ထင်သော။ ကတဿ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုလုပ်အပ်တိုင်း ပြုလုပ်အပ်ပုံ အခြင်းအရာ လက္ခဏာပေါ်သော။ သင်္ခတဿ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်စီရင်အပ်တိုင်း ပြုပြင်စီရင်အပ်ပုံ လက္ခဏာပေါ်သော။ သင်္ခတဿ၊ တေဘူမိက သင်္ခတတရားထဲမှ။ (သိလေသနည်း။) ဣဒိ နိဿရဏံ၊ ဤ ထွက်မြောက်ခြင်း ဟူသည်။ န ပညာယေထ၊ မထင်ခဲ့ရာ။ ယသ္မာ စ၊ အကြံကြောင့်ကား။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်း တို့။ ခေါ၊ စင်စစ်။ အဇာတံ၊ ဥပါဒ်ခြင်အားဖြင့်မဖြစ် ငြိမ်းရေးခြင်းသဘော အားဖြင့်သာ ဖြစ်လာသော။ အဘူတံ၊ ဥပါဒ်ခြင်အားဖြင့်မထင် ငြိမ်းရေးခြင်း သဘောအားဖြင့်သာ ထင်သော။ အကတံ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုအပ် သော်လည်း ပြုအပ်သည် မမည်သော။ အသင်္ခတံ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုစီရင်အပ်သော်လည်း ပြုစီရင်အပ်ပုံ သင်္ခတလက္ခဏာ မထင်သော။ ဧတံ၊

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(က)နိဗ္ဗာနကထာ

ထိုနိဗ္ဗာန်တရားသည်။ အတ္ထိ၊ ဥပါဒ်အားဖြင့် ရုန့်ရင်းစွာဖြစ်သော အခြားသော ပရမတ္ထတရားများကဲ့သို့ ထင်ရှားရှိလာ ပေါ်လာသည်ပင် ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ ထွက်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားရှိသောကြောင့်သာလျှင်။ ဇာတဿ၊ ဥပါဒ်အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသော။ ဘူတဿ၊ ဥပါဒ်အားဖြင့် ထင်ရှားသော။ ကတဿ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုအပ်သော။ သင်္ခတဿ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုစီရင်အပ်သော။ သင်္ခတဿ၊ တေဘူမိက သင်္ခါရတရားထဲမှ။ (သိလေ သ-နည်း။) နိဿရဏံ၊ ထွက်မြောက်ကြခြင်းသည်။ ပညာယတိ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက် သွားကြသူ ပရိနိဗ္ဗုတအသျှင်တို့အား ထင်ရှားခဲ့၏။ ၎င်းအနက်။

အဓိပ္ပါယ်ကား—

ထောင်ပြင်ဘက်ဟူသည် ထင်ရှားရှိသောကြောင့်သာ ထောင်ထဲမှ ထွက် မြောက်ခြင်း ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားရှိသောကြောင့်သာ ဝဋ်ဆင်းရဲထဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်သွားကြသူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း အများအပြား အထင်အရှားပင် ဖြစ်ကြသည် ဟူလို။ တတိယဥဒါနတ္ထယောဇနာ။

အလင်္ကာပဟေဠိများ ရှင်းပြပုံ

ဤတတိယ ဥဒါန်းအရာ၌ “ဥပ္ပါဒဝသေန အဇာတံ အဘူတံ အကတံ အသင်္ခတံ” ဆိုအပ်လျက် “ဥပ္ပါဒဝသေန” ကို ဝှက်၍ ဆိုသည်ကို ထောက် သော် ဂုဠာလင်္ကာရခြောက်မျိုးတို့တွင် ကရိုဏ်းကိုဝှက်သော ကာရကဂုဠာ- လင်္ကာရသို့ ဝင်၏။ “အဇာတံ၊ အချင်းခပ်သိမ်းဖြစ်လာတတ်သော တရားမျိုး မဟုတ်၊ တရံတခါ ခွင့်ကြီးသာမှ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သော” ဟု အနက်ပေးစေလို သော ၎င်းအဋ္ဌကထာ ပဋိလောမနည်းအလိုအားဖြင့် ပုဒ်အနက် အလွန်မြုပ် သည်ကို ထောက်လျှင် ပမုဿိတပဟေဠိလက္ခဏာသို့လည်း ဝင်၏။

“အသင်္ခတံ၊ အကြောင်းများစွာတို့ မပြုပြင်အပ်သော။ အကတံ၊ တခုသော အကြောင်းတရားသည် ပြုအပ်သည်လည်း မဟုတ်သော။ အဘူတံ၊ အကြောင်း ကင်း၍ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်သော။ အဇာတံ၊ အချင်းခပ်သိမ်း ဖြစ်ပေါ်လာ တတ်သော တရားမျိုးမဟုတ်၊ တရံတခါ ခွင့်ကြီးသာမှ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော။”

ဤသို့ နောက်ဆုတ်ပဋိလောမနည်း အနက်ပေးစေလိုသော အဋ္ဌကထာအလို အားဖြင့် စာစပ်နည်း အလွန်ရှုပ်သည်ဖြစ်၍ ဥက္ကန္တပဟေဠိလက္ခဏာသို့လည်း ဝင်၏။

ဤတတိယ ဥဒါန်းပါဠိတော် ၎င်းအဋ္ဌကထာဖွင့်ကို ကြပ်ကြပ်စိစိ မိမိကြံနိုင် ကြလျှင် နိဗ္ဗာန်ဟူက ထင်ရှားရှိသည် ကေန်မှန်၏ဟူသောအနက် ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ လည်း အချင်းခပ်သိမ်း အစဉ်ထာဝရ အကြောင်းကင်း၍ ဖြစ်နေတတ်သော တရားမဟုတ်၊ ပါရမီအကြောင်းခံတွေ စုံလင်သည့်အခါ ခွင့်ကြီးသာမှ ဖြစ် ပေါ်လာတတ်သော တရားတည်းဟူသောအနက် ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူက ဥပါဒ်အား ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်အောင်သာ ရုန့်ကြမ်းစွာ မဖြစ်သည် ငြိမ်းဒေးခြင်း သဘောအားဖြင့် သိမ်မွေ့နူးညံ့စွာ ဖြစ်လာသော သဘောမျိုးဖြင့်ကား ဖြစ်လာရဦးမည်၊ ယင်းသို့ ဖြစ်မှသာ အတ္တိဘာဝကေန် ဖြစ်နိုင်မည်ဟူသော အနက်ကို ကျမ်းတတ်ကဝိ ပညာရှိတဆူ ဝိညုမုန်သမျှတို့ ကေန္တသဘောကျကြကုန်လတ္တံ့။

ပါဠိတော်စကား ဆက်စပ်ပြပုံ

ဤသို့လျှင် “ အတ္တိ ဘိက္ခဝေ တဒါယတနံ ” စသော ပဌမဥဒါန်းဖြင့် မြေ ရေ လေ မီး ရှိသော လရောင် နေရောင်ရှိသော ဘုံမျိုးမှသာ ထင်ရှားရှိ သည် မဟုတ်၊ ယင်းသို့ မြေ ရေ စသည် ထင်ရှားမရှိသော ဘုံမျိုးသည်လည်း ထင်ရှား ရှိပါသေး၏။ အာကာသာနဉ္စာယတန-စသော ဘုံလည်း မဟုတ်ပါ သေး ဟု နိဘူတပဟေဠိအလင်္ကာရနည်းမျိုးဖြင့် နက်နက်ကြီး ဝှက်ဆိုးပြီး၍ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူပြီးခါ—

“ ဒုဒ္ဓသံ အနုတံ နာမ ” စသော ဒုတိယဥဒါန်းဂါထာဖြင့်လည်း ယင်းနိဗ္ဗာန် တရား၏ အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့လှသည့် သဘောရှိသောအဖြစ် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်သတို့ အလုံးစုံသော ဘေးဒုက္ခတွက်တာဖြင့် ကြောင့်ကြစရာ ဘယ်ဟာတခု မှ မရှိနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို မိန့်ဆိုဟောပြတော်မူပြီး၍—

“ အတ္တိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ ” စသော တတိယဥဒါန်းပါဠိတော်ဖြင့်လည်း ယင်းသို့ သုဒ္ဓုသဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ဥပါဒ် ဖြစ်အားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော ကြောင့် အကယ်စင်စစ် ထင်ရှားမရှိနိုင်ရာ ဟု တွေးတောခြင်း ဖြစ်ကြပြန်သော ရဟန်းတို့အား ယင်းသို့သော ယုံမှားတွေးတောခြင်းကို ဖျောက်တော်မူပြန် ခြင်းငှါ ဥပါဒ်အားဖြင့် ဖြစ်ထင်ရှား မရှိသော်လည်း သဘောအားဖြင့် ထင်ရှား ကေန်ရှိသည်သာ ဟု မိန့်တော်မူပြီး၍—

ယခုအခါ ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ သရုပ်သဘောကို၎င်း ယင်းနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင် ကြောင်းကို၎င်း ဟောပြတော်မူပြန်လို့၍ “ နိဿိတဿ စလိတံ ” စသော စတုတ္ထ ဥဒါန်းကို ပြည့်နိုးမြှက်ဆိုတော်မူသတည်း။

စတုတ္ထဥဒါနသုတ် ဥဒါန်းပါဠိတော်ယောဇနာပုံ

အနက်ကား—

၄။ ဘိက္ခုဝေ၊ရဟန်းတို့။ဣဓ၊ဤလောက၌(ဂမ္မမာန်။)နိဿိတဿ၊အမှီတံကံ သဟဲရိသောသူအား။ (တဏှာ အမှီရှိသည်ကို ဝှက်သည်။) စလိတံ၊ တုန်လှုပ် ယိမ်းယိုင် မခိုင်ပျက်ပြားခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (တဏှာနောက်သို့ ကောက်ကောက်လိုက်နေကြသည့်အတွက် ဘေးကြီးနက်နက် ထိနေကြသဖြင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်နှင့် ဝေးကြရသည်ဟူသော အနက်ကိုဝှက်၍ ဟောတော်မူသတည်း။) အနိဿိတဿ၊ အမှီတံကံ သဟဲရိသော သူများအပေါင်းအား။ (တဏှာနောက် ကို မလိုက်သူကို ဝှက်၍ဆိုသည်။) စလိတံ၊ လှုပ်ရှားယိမ်းယိုင် မခိုင်ပျက်ပြားခြင်း သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိနိုင်။ (တဏှာအာရုံမလိုက်စား ဘာဝနာအာရုံ လိုက်စားသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သမာဓိတရားရသည်ကို ဝှက်၍ ဆိုသတည်း။)

ဤသို့ စကားအရာ ဆန်းကြယ်စွာ နက်နက်ကြီးဆိုလို၍ ဝှက်သို့ဟောထား အပ်သော ပဟေဠိအရာမျိုးဟူသမျှ၌ ဝှက်သည့်အတိုင်း အနက်ပေးမှ ဒေသကာ- ဓိပ္ပါယ ကျမ်းပြုဆရာတို့ အလိုကျနိုင်မည် ဟု သိကြကုန်။

စလိတေ၊ လှုပ်ရှားခြင်းသည်။ အသတိ၊ မရှိခဲ့သော်။ ပဿဒ္ဓိ၊ ငြိမ်သက် ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပဿဒ္ဓိယာ၊ ငြိမ်သက်ခြင်းသည်။ သတိ၊ ရှိသည်ရှိသော်။ နတိ၊ ငါးပါးကာမဂုဏ် အာရုံမှောက်မှား တိမ်းပါးညွတ်သွား ခြင်းသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ နတိယာ၊ တိမ်းပါးမှောက်မှား လဲသွား ခြင်းသည်။ အသတိ-အသတိယာ၊ မရှိလတ်သော်။ အာဂတိ ဂတိ၊ လာရ သွားရခြင်းသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ (ပဋိသန္ဓေ မနေရ မသေရသည် ကိုရည်သည်။) အာဂတိ ဂတိ၊ လာရခြင်း သွားရခြင်းသည်။ အသတိ၊ မရှိသည် ရှိသော်။ စုတူပပါတေ၊ အဖန်တလဲလဲသေရ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်။ န ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်တော့သည်မဟုတ်။ စုတူပပါတေ၊ အဖန်တလဲလဲ သေရ ခြင်း ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်။ အသတိ၊ မရှိခဲ့သော်။ ဣဓ၊ ဤကာမဘုံထဲ၌။ နေဝ၊ မဖြစ်နိုင်တော့သည်သာတည်း။ ဟုရံ၊ ထိုဂ္ဂပဘုံထဲ၌လည်း။ န၊ ဖြစ်နိုင် တော့သည်မဟုတ်။ ဥဘယံ၊ ကာမ ဂ္ဂပ ဘုံနှစ်ရပ်ကို။ အန္တရေန၊ ကြည့်၍လည်း။ န၊ ဘယ်ဘုံမှ မဖြစ်နိုင်။ ဒေဝေ၊ ဤသုံးဆယ့်တဘုံ ဒုက္ခအုံရာ မဖြစ်လာရ ခြင်းသည်ပင်။ ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခဟူသမျှ၏။ အန္တော၊ အဆုံးတည်း။ တနည်းကား— ဒေဝေ၊ ဤဘုံသုံးပါးမှ လွတ်သွားရာ နိဗ္ဗတ အရပ်သည်ပင်လျှင်။ ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခဟူသမျှ၏။ အန္တော၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားတည်း။ အဋ္ဌကထာဖွင့် သုံးနည်း တွင် အကောင်းဆုံးနည်း။ စတုတ္ထဥဒါနတ္ထယောဇနာပုံ။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တပီပနိကျမ်း

ဤစတုတ္ထဥဒါန်းပါဠိတော် ရှေးစကားရပ်တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကို ပြတော်မူသည်။ ငါးပါးကာမဂုဏ် အာရုံလိုက်စား မပြုမှားဘဲ သမထဝိပဿနာ ကို နာနာခဲနိုင်ကြမှ ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်ကြမည် ဟူလိုသည်။

“သေဝန္တော ဒုက္ခဿ” ဟူသော ဤနှောက်ဆုံးပါဠိဖြင့် နိဗ္ဗာန် သရုပ် သဘောကို နေယျတ္ထအားဖြင့် ပြသတည်း။ “အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခ- နိရောဓော” ဟူသည်နှင့် အတူတူပင်တည်း။

ယင်းဒုက္ခနိရောဓ-ဟူသည့် “ဒုက္ခနိရောဓဿ ပစ္စယော ဒုက္ခနိရောဓောတိ ဝုတ္တော” ဟု နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ (၅၇) ၎င်းနည်းတူ မူလဒီကာ (၅၁) လာသည့်အတိုင်း ဒုက္ခ၏မရှိခြင်း အဘာဝမျှကို နိဗ္ဗာန်ဆိုလိုသည်။ ဒုက္ခမရှိကြောင်း ကောင်းကောင်း ကြီး ပေါ်လာသော အသစ်တစာတ် ရတနာမြတ်ကို နိဗ္ဗာန်ဆိုလိုသည်။

နိဗ္ဗာန်နှင့် ဥမင်လိုဏ်ခေါင်းကြီး-စသည် ဥပမာ

“ဒုက္ခက္ခယာ နိဗ္ဗာနံ” ဟူသော နေတ္ထိပါဠိတော် (၅၁) သဋ္ဌာယတနသံယုတ် ပါဠိတော်တို့နှင့်အညီ နာမ်ရုပ်ဒုက္ခ ကွယ်ပျောက်မှ အသစ်တစာတ် နိဗ္ဗာန် တရားမြတ် ပေါ်လာသည်။ ဥမင် လိုဏ်ခေါင်း တူးဘောက်ရာဝယ် မြေဓာတ် ကျောက်ဓာတ်ကုန်မှ ဝိဝရာကာသပေါ်လာသကဲ့သို့တည်း။

ဤအနက်သဘောကို ရည်တော်မူ၍ “နိဗ္ဗာနဿ အနုပ္ပါဒေယေဝ ပုဂ္ဂ- လဿ နိရောဓော” ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဒီကာ၌ မိန့်အပ်သတည်း။

နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ အနုပ္ပါဒေယေဝ၊ မဖြစ်ပေါ်လာမီကပင်လျှင်။ ပုဂ္ဂ- လဿ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဟု သမုတ်အပ်ရာ ခန္ဓာငါးဝ၏။ နိရောဓော၊ အသစ်လည်း မလှောက် အဟောင်းလည်း ချုပ်ပျောက်နှင့်ရခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ရလေ၏။ (၎င်းအနက်။)

ဤ၌ နိဗ္ဗာန်မဖြစ်ပေါ်လာမီက ပုဂ္ဂိုလ်ကွယ်ပျောက်နှင့်ရသည် ဟူရာဝယ် ဥမင်လိုဏ်ကြီး တူးဘောက်ရာ၌ ကောင်းကင်ဟင်းလင်း မဖြစ်ပေါ်လာမီ မြေ ဓာတ် ကျောက်ဓာတ် ကုန်နှင့်ရသကဲ့သို့မှတ်။ ကောင်းကင်ဟင်းလင်း ဖြစ်ပေါ် လာရာဝယ် ဥပါဒ် ခြစ်အားဖြင့် ပေါ်လာသည်မဟုတ်၊ ဟင်းလင်း အာကာသ သဘောအားဖြင့်သာ ပေါ်လာသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟူရာ၌လည်း ဥပါဒ် ခြစ်အားဖြင့် ပေါ်လာသည် မဟုတ်၊ ငြိမ်းဇေးခြင်း သဘာဝ မေ့အား ဖြင့်သာပေါ်လာသည်မှတ်။ ၎င်းဥမင်လိုဏ်ကြီးအတွင်း၌ ဟင်းလင်းကောင်းကင် တည်၍နေသကဲ့သို့ ထိုနိဗ္ဗာန်သဘော ပေါ်လာပြီးနောက် ယင်းသဘော အတိုင်း မဘောက်မပြန် တည်၍နေသည်မှတ်။ ယင်းသို့တည်၍ နေသော်လည်း

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

သင်္ခတတရားတို့၏ တည်၍နေခြင်းကဲ့သို့ ရင့်ခြင်း ဟောင်းခြင်းမရှိ ပကတိ အသစ်စက်စက်အတိုင်း တည်နေသည်မှတ်။ ဥမင်လိုဏ်ကြီးအတွင်း ဟင်းလင်း ကောင်းကင် တည်သည်မှစ၍ ထိုကောင်းကင် ဟင်းလင်း ဟောင်းနွမ်းခြင်း မရှိသကဲ့သို့တည်း။

ဤအနက်သဘောကိုပင် ရည်တော်မူ၍—

တိဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ အသင်္ခတာနံ အသင်္ခတလက္ခဏာနိ။ အသင်္ခ-
တာနံ ဘိက္ခဝေ ဥပ္ပါဒေါ န ပညာယတိ၊ ဝယော န ပညာယတိ၊ ဌိတဿ
အညထတ္တံ န ပညာယတိ။ အင်္ဂုတ္တရပါဠိ (၁-၁၅၀)

ဟု ဟောတော်မူသတည်း။ ကထာဝတ္ထုကျမ်းထွက် (၅၄)

ဌိတာနံ၊ တည်၍နေကုန်စဉ်။ ဝါ၊ တည်၍နေကုန်သော နိဗ္ဗာန် ကောင်းကင် ပညတ်-စသောအသင်္ခတတရားမျိုးတို့အား။ အညထတ္တံ၊ ရင့်အို ဟောင်းနွမ်း ခြင်းသည်။ န ပညာယတိ၊ မထင်။

အထက်အောက်ဟင်းလင်း အဇဋ္ဌာကာသ ဝိဝရာကာသ၊ နိဗ္ဗာန် ဟူသော အသင်္ခတမျိုးတို့သည် မိမိတို့၏သဘော တည်၍နေစဉ် ဘောက်ပြန် ဟောင်း နွမ်းခြင်း မရှိရာ၌ ထပ်တူထပ်မျှသာတည်း။ ယင်းသို့သော်လည်း ယင်း ကောင်းကင် ဟင်းလင်း စသည်တို့မှာ တဖန် ရေမြေ ဝင်လာ ပို့လာသည့်အခါ ပျက်စီး၍ သွားသကဲ့သို့ ၎င်းနိဗ္ဗာန်မှာ ကမ္ဘာပျက် မီးကြီး ရေကြီး လေကြီး တို့ အခါခါလာသော်လည်း ဘယ်သည့်ကာလမှ ပျက်စီးခြင်း မရှိနိုင်။

ဤကား ကောင်းကင် စသော တပါးသော အသင်္ခတမျိုးတို့နှင့် နိဗ္ဗာန် ဟူသော အသင်္ခတဓာတ်၏ ထူးခြားကွဲပြားပုံတည်း။

ထိုအသင်္ခတတရားမျိုးတို့၌ ဥပါဒ် ဘင် မထင် ဟူရာ၌ အထည်ခြစ်ပေါ်လာ ခြင်း အထည်ခြစ် ပျက်စီးခြင်း မထင်ရှားဆိုလိုသည်။ ဌိဏိ ရင့်အိုဘောက်ပြန် ခြင်း မထင် ဟူရာ၌ ထိုအဇဋ္ဌာကာသကောင်းကင် ဝိဝရာကာသကောင်းကင် စသည်တို့ ပေါ်လာကထမှစ၍ ထိုအရပ်၌ မြေဘို့ခြင်း စသော အကြောင်း ကြောင့် ထိုဟင်းလင်း အာကာသ ပျောက်၍ မသွားမီအတွင်း ထိုဟင်းလင်း အာကာသ၏ ဟောင်းနွမ်းရင့်အိုခြင်း မရှိ ဆိုလိုသတည်း။

ဤသို့သော ဌိဏိဘောက်ပြန်ခြင်း မရှိသည်ကို ရည်တော်မူ၍ “ဌိတဿ အညထတ္တံ န ပညာယတိ” ဟု ဟောတော်မူသတည်း။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တဒိပနီကျမ်း

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ နိဗ္ဗာန်အာရုံပြုပုံ

ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မသဘာဝါနံ သေခါသေခါနံ အရိယပုဂ္ဂလာနံ ပတိဋ္ဌာန-
ဂေါစရနိဝါသနဋ္ဌာနုတ္တေန နိဗ္ဗာနံ နဂရန္တိ ဝုစ္စတိ။

ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မသဘာဝါနံ၊ ထိုးထွင်း၍သိအပ်သော လောကုတ္တရာတရားရှိကုန်
သော။ သေခါသေခါနံ၊ သေခအသေခဖြစ်ကုန်သော။ အရိယပုဂ္ဂလာနံ၊
အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ပတိဋ္ဌာနဂေါစရနိဝါသနဋ္ဌာနုတ္တေန၊ တည်ရာအာရုံပြုရာ
နေရာ ဟူသောအနက်ကြောင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ အသင်္ခတဓာတ် တုမရှိသော နိဗ္ဗာန်
ရပ်ကို။ နဂရန္တိ၊ နိဗ္ဗာန်မြို့နန်း အံ့မခန်း ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ဤသို့ သုံး-ပေ။ ရော။ အင်္ဂါတွင်လာသော ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ (၁၈၆) ၌—

နိဗ္ဗာန်သည် သေခအသေခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပရိနိဗ္ဗာန်မစံရသေးခင် အဝေးက
လှမ်းမြင်၍ အာရုံပြုရာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရသောအခါ တည်ရာနေရာ ဟူသော
ယထာရဟအနက်ကို ယူအပ်သိအပ်သောကြောင့်လည်း ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ ဧကန်
ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ် ကိလေသာခန္ဓာ နာမ်ရုပ်ချုပ်ပျောက်
ကုန်သွားခြင်း အဘာဝမတ္တမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို စင်စစ် သိအပ်၏။

- (က) အယောဆနဟတထေဝ၊
ဇလတော ဇာတဝေဒသော။
အနုပုဗ္ဗုပသန္တဿ၊
ယထာ န ဉာယတေ ဂတိ။
- (ခ) ဧဝံ သမ္မာဝိမုတ္တာနံ၊
ကာမဗန္ဓောဘတာဒိနံ။
ပညာပေတုံ ဂတိ နတ္ထိ၊
ပတ္တာနံ အစလံ သုခံ။

(က) ဇလတော၊ အလုံလင်းလင်း ဝင်းဝင်းတောက်လျက်။ အနုပုဗ္ဗု-
ပသန္တဿ၊ အစဉ်အတိုင်း ငြိမ်း၍သွားသော။ အယောဆနဟတဿ၊ မီးကျိုးရဲရဲ
သံတောခဲမှ ထုချရိုက်နှက် စင်ထွက်၍ သွားသော။ ဇာတဝေဒသော၊ မီးပွား၏။
ဂတိ၊ ရောက်သွားရာ အရပ်သည်။ နဉာယတေ-န ပညာယတိ ယထာ၊ မထင်
သကဲ့သို့—

(ခ) ဧဝံ၊ ဤအတူ။ ကာမဗန္ဓောဘတာဒိနံ၊ ကာမတဏှာ အနှောင်အဖွဲ့
အစ ရှိသည်တို့ကို အထူး သတ်ဖြတ်နိုင်ကုန်သည် ဖြစ်၍။ သမ္မာဝိမုတ္တာနံ၊

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ဘုံသုံးပါးဟူ မီးပူထဲမှ ခွါရှုလွတ်သွားကုန်ပြီးသည်ရှိသော်။ အစလံ သုခံ၊ ဇာတိ ဇရာ ဗျာဓိ မရဏ-စသည် ဘေးဘျမ်း တိုက်လွှမ်းလှုပ်ရှားမရှိ ပကတိ တေးမြဲထဲ ဝေးမြဲချမ်းသာရာ နိဗ္ဗာတအရပ်သို့။ ပတ္တာနံ၊ တည်ရောက်၍ နေကြ ကုန်သော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဂတိ၊ လားရာအရပ်သည်။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ ပညာပေတုံ-ပညာပနံ၊ လူဖြစ်၍နေရာ နတ်ဖြစ်၍နေရာ ဟု ပညတ်ခေါ်ဆိုစရာ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တနည်းကား—ဂတိ၊ သွားရာဂတိကို။ ပညာပေတုံ၊ လူဘဝပင်ဖြစ်သည် နတ်ဘဝပင်ဖြစ်သည် ဟု သိစေခြင်းငှါ။ နတ္ထိ န ဥပလဗ္ဗတိ၊ မရအပ်။

နိဗ္ဗာန်ဂတိကိုပင် ယူ။ “နိဗ္ဗာန် အရဟတော ဂတိ” ဟူသော ပရိဝါပါဠိတော် (၂၆၃) ကို ထောက်။

ဤသို့ လာသော ဥဒါန်းပါဠိတော် (၁၉၃) သည်လည်း ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်အရပ်သည် လူဖြစ်၍နေရာ နတ်ဖြစ်၍နေရာ ဟု ပညတ်စရာ မရှိသည်ကို ဆိုသဖြင့် နိဗ္ဗာန်၌ လွတ်၍နေကုန်သော ပရိနိဗ္ဗာတအချွင်တို့၏ လူဟူသောပညတ် နတ်ဟူသော ပညတ်မျိုးမှ လွတ်၍နေသည်ကိုလည်း ညွှန်းပြ အပ်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့သည် ပျောက်ပျက်သွားသည်မဟုတ်

ဤပါဠိတော်ဖြင့်လည်း မီးသည် ငြိမ်းပျောက်၍ သွားသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန် ရောက်သူတို့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ဒုက္ခကောင်ကြီး ပျက်စီးပြတ်တောက်၍ သွားသည် ကိုသာ ပြဆိုသည်။ ထိုသမ္မာဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ၌ တည်ရောက်၍ ပျောက်သွားပြတ်သွားကြလေတော့သည် ဟု ပြဆိုလိုသည် မဟုတ်။ အကယ်၍ ယင်းသို့ဆိုခဲ့လျှင် “အတ္တဂံတဿ န ပမာဏမတ္ထိ” စသော စူဠနိဗ္ဗေသပါဠိတော်(၁၂) “န သော ပမာဏမေတိ” စသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၃၅) “အတ္တံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ” စသော အထက်ပရိနိဗ္ဗာတကထာ၌ ထုတ်ဆိုလတ္တံ့သော ပါဠိတော်တို့နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်တော့မည်မှတ်။

၎င်းပါဠိတော်တို့ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှာ ယင်း ပရိနိဗ္ဗာတကထာသို့ ရောက်မှ ထင်ရှားလတ္တံ့။

ဤဥဒါန်းပါဠိတော်၌လည်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လားရာ နိဗ္ဗာန်ဂတိကို လူဘဝဂတိ နတ်ဘဝဂတိ-စသည်ဖြင့် ပညတ်စရာ မရှိသည်ကိုသာ ပြသည်။ နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားမရှိသည်ကို ပြဆိုသည် မဟုတ်။ အကယ်၍ ယင်းသို့ဆိုခဲ့လျှင် “အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ အဘူတံ” စသော အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့သော

ဥဒါန်းပါဠိတော်ချင်းပင် အထက်အောက် ရှေ့နောက် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင် တော့မည်မှတ်။

“ကာမဗန္ဓာဒိ” ဥဟနန္တိ ဥဟနိံ သူတိ ဝါ ကာမဗန္ဓောသတာဒယော” ဟု ဝစနတ္ထပြု။

“တဏှက္ခယဝိမုတ္တိနော ဟိ ခီဏာသဝဿ စရိမကဝိညာဏေန ပရိနိဗ္ဗာနံ ဝိယ စေတသော ဝိမောက္ခော ဟောတိ။ န ဂတဋ္ဌာနံ ပညာယတိ။ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝပဂမော ယေဝ ဟောတိတိ အတ္ထော။

တဏှက္ခယဝိမုတ္တိနော၊ တဏှာကုန်သဖြင့် အလုံးစုံသော ကိလေသာဘေးမှ လွတ်၍နေသော။ ခီဏာသဝဿ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။ (ဟိ-ကား နိပါတ်။) စရိမကဝိညာဏေန၊ အဆုံးစွန်သော စုတိစိတ်ဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာနံ ဝိယ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုရသကဲ့သို့။ စေတသော၊ စိတ်၏။ ဝိမောက္ခော၊ ကိလေသာမှ လွတ်ကြီး လွတ်ရခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တဿ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဂတဋ္ဌာနံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးနောက် ရောက်ရာအရပ်သည်။ န ပညာယတိ၊ လူ့ဘဝ နတ် ဘဝ-စသည်ဖြင့် မထင်။ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝပဂမော ယေဝ၊ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ စသည်ဖြင့် ပညတ်စရာ မရှိသောအဖြစ်သို့ ရောက်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်လေ၏။ ဣတိ-အတ္ထော၊ ဤကား အနက်။

ဤသို့လာသော အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ(၂၁၉) စကားသည်လည်း ယခင် ဥဒါန်း ပါဠိတော်နှင့် အဓိပ္ပါယ် နည်းတူသာလျှင်တည်း။

အခြားအခြားနေရာတို့၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၍ သွားသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လူဟူ၍ နတ်ဟူ၍ ပညတ်စရာ မရှိသည့်အဖြစ်ကို ပြဆိုသည်။ ဤဥဒါန်းပါဠိတော် အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာတို့၌ကား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသွားကြသူတို့၏ ရောက်ရာနိဗ္ဗာန် အရပ်၏ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ ဟု ပညတ်စရာ မရှိသည်ကို ဆိုသည်။ ဤပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ ရောက်ရာအရပ်၏ သဘောကိုပြသဖြင့် ရောက်သူတို့ သဘော ကိုလည်း ပြသည်ပင် မည်၏။ အခြားပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ ရောက်တတ် သူတို့ သဘောကို ပြသဖြင့်လည်း ရောက်ရာအရပ်၏ သဘောကိုလည်း ပြသည် ပင် မည်သလျှင်ကတည်း။ ပဓာန အပဓာနအားဖြင့်သာ ကွဲပြားသည်မှတ်။

သဗ္ဗသင်္ခါရေဟိ ဗဟိဘူတံ နိဗ္ဗာနံ။

“သဗ္ဗသင်္ခါရေဟိ၊ အလုံးစုံသော တေဘူမိကသင်္ခါရတရားတို့မှ။ ဗဟိဘူတံ၊ ပြင်ဘက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို”။ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် သင်္ခါရတရား တို့မှ ပြင်ဘက် ဟူလိုသည်။ သင်္ခါရဝဂ္ဂသယုတ်ဋီကာ။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

သင်္ခါရတရားတို့မှ ပြင်ဘက်ဟူသည်လည်း ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာနှင့်စပ်လျက် ၎င်းပုဂ္ဂိုလ် စုတိခန္ဓာ၏ ပြင်ဘက်၌ ဖြစ်လာသည် ဆိုလိုသည်။ ၎င်းစကား သည်လည်း—

“သမ္မုရာယိကာတိ သမ္မုရာယေ ခန္ဓဘောဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ” —
ဟူသော ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ(၁၅၉) နှင့် အညီပင်တည်း။

နိဗ္ဗာန်နှင့် ပင်လယ်သမုဒြာ ဥပမာ

သေဝန္တော ဒုက္ခဿာတိ အယမေဝ ဒုက္ခဿ အန္တော ပရိစ္ဆေဒေါ။
နိဗ္ဗာနန္တိ အတ္ထော။
ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ-စသည်။

သေဝန္တော ဒုက္ခဿာတိ ဟူသည်ကား။ အယမေဝ၊ ဤဘုံသုံးပါး၌ မှီသော သဒဒုက္ခ ဟူသမျှ ချုပ်ကွယ်ရခြင်း သည်ပင်လျှင်။ ဒုက္ခဿ၊ ခန္ဓာငါးဝ ဘေးဒုက္ခ၏။ အန္တော၊ ဆုံးရာတည်း။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ပိုင်းခြားရာတည်း။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်တည်း။ ဣတိ-အတ္ထော၊ ဤကား အနက်။

ပင်လယ် သမုဒြာရေ၏ အဆုံး အပိုင်းအခြား ထိုမှာဘက်ကမ်း ဟူသည် ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ ဝဋ္ဋဒုက္ခ၏ အဆုံးအပိုင်းအခြား နိဗ္ဗာန်ဟူသည် တမည် တမျိုးအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ၏။ ဝဋ္ဋဆင်းရဲ၏ ဆုံးခြင်း ကုန်ခြင်း အဘာဝမျှ မဟုတ် ဟူလို။

နိဗ္ဗာန်ကို ဖြစ်စေတတ်သောတရား

နိဗ္ဗာနသံဝတ္တနိကာ မိဿကဗောဇ္ဈင်္ဂါ ကထိတာ။

နိဗ္ဗာနသံဝတ္တနိကာ၊ နိဗ္ဗာန်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော။ မိဿကဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ လောကီပုဗ္ဗဘာဂဗောဇ္ဈင်္ဂ၊ လောကုတ္တရာဗောဇ္ဈင်-ဟူသော မိဿကဗောဇ္ဈင် တို့ကို။ ကထိတာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

သမထဝိပဿနာ-ဟူသော ပုဗ္ဗဘာဂဗောဇ္ဈင် မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ယှဉ်သော လောကုတ္တရာဗောဇ္ဈင် နှစ်ပါးတို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို ဖြစ်စေနိုင်သည်ဆိုသဖြင့် ယင်း နိဗ္ဗာန်ဟူက ဗောဇ္ဈင်ဟူသော အကြောင်းနှင့်ကင်း၍ လျှောက်လျားဘာသာ မဖြစ်နိုင် ဟူလို။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ။

ဤအထဝယ် နိဗ္ဗာန်ကို ဖြစ်စေတတ်သည် ဟူရာ၌ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်မုချ အားဖြင့် ဖြစ်စေသည်ကို မဆိုလို။ ၎င်းဗောဇ္ဈင်အကြောင်းတို့နှင့် မကင်း ကောင်းသည်ကိုသာ ရည်၍ဆိုသည်မှတ်။ ဤသို့သော အကြောင်းကိုပင်

ရည်၍ “ကာရဏေန ဝိနာ သယမေဝ နဘူတန္တိ အဘူတံ” ဟု ယခင်အောက်က ထုတ်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာပါဠိကို မိန့်ဆိုသည်မှတ်။

အချို့သော ကျမ်းများ၌ ဤ “နိဗ္ဗာနသံဝတ္တနိက” ပုဒ်၌ နိဗ္ဗာန်၏ အရကို အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို ဖွင့်ဆိုသည့်အရာများ လည်း စိုးစဉ်းရှိ၏။ ထိုအဖွင့်တို့မှာ မုချပစ္စည်းပစ္စယပုန်မျိုးကို ရည်၍ ဖွင့်သည်မှတ်။

နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အချည်းနှီး အဘာဝပညတ် မဟုတ်

နာမဓမ္မာတိ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ နိဗ္ဗာနဉ္စ။

နာမဓမ္မာတိ၊ နာမ်တရားတို့ ဟူသည်ကား။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ အရူပိနော ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၎င်း။ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ နိဗ္ဗာန်၎င်းတည်း။

နိဗ္ဗာန်သည် နာမ်တရားဖြစ်၍ အကြောင်းရှိမှသာ ဖြစ်သည်လည်း မှန်၏။ ထင်ရှားရှိသည်လည်း မှန်၏ ဟူလို။ နေယျတ္ထ။

မူလယမိုက်အဋ္ဌကထာ(၂၉၁)

နိဗ္ဗာနပဒန္တိ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ ဓမ္မကောဋ္ဌာသံ။

နိဗ္ဗာနပဒန္တိ၊ နိဗ္ဗာနပဒံ-ဟူသည်ကား။ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ် သော။ ဓမ္မကောဋ္ဌာသံ၊ ငြိမ်းဇေးခြင်း သဘောတရားတခုအစကို။

နိဗ္ဗာန်ဟူက ငြိမ်းဇေးခြင်း သဘောတရား တခုဖြစ်၍ စင်စစ်ထင်ရှားရှိ၏ ဟု ဆိုနိုင်ရန် သာဓက။

ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ ဘော-ချပ်။

နိဗ္ဗာနံ သဿတာမတတာဏလေဏာဒိသဘာဝမေဝ သဿတာဒိ- သဘာဝဝသေန အက္ခာတတ္တာ သုက္ခာတန္တိ ဝုစ္စတိ။

သဿတာမတတာဏလေဏာဒိသဘာဝမေဝ၊ ဖြစ်ပြီးသည်နောက် မပျောက် မပျက် မြဲ၍နေသောသဘော၊ မအိုမသေ နေရသောသဘော၊ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ ပုန်းအောင်း လည်းလျောင်းရာစသော သဘောရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ သဿတာဒိသဘာဝဝသေန၊ သဿတ-အစရှိသော သဘောရှိသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ အက္ခာတတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ် သောကြောင့်။ သုက္ခာတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။

အကြောင်းကင်းလျက် အစမရှိ ကမ္ဘာကမ္ဘေဖြစ်၍ အမြဲနေသည်ကို သဿတ ဆိုသည်မဟုတ်။ ငြိမ်းဇေးခြင်း သန္တိသဘာဝအားဖြင့် ဖြစ်လာပြီးနောက် မပျောက် မပျက် မအိုမသေ နေရသည်ကိုရည်၍ သဿတ၊ အမတ-ဆိုသည်။ ၎င်းပါဠိဖြင့်

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

လည်း နိဗ္ဗာန်ဟူက ထင်ရှားရှိသော သဘာဝဓမ္မတခု စင်စစ်မှန်၏။ ထင်ရှား မရှိသော အဘာဝတုစ္ဆမဟုတ်ဟု ကေနံ သိရန်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်(၂၇၀)

နိဗ္ဗာနပဒမစ္စုတန္တိ နိဗ္ဗာနပဒံ တာဏပဒံ လေဏပဒံ သရဏပဒံ အဘယပဒံ။ အစ္စုတန္တိ နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတံ။

နိဗ္ဗာနပဒမစ္စုတန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ နိဗ္ဗာနပဒံ၊ ငြိမ်းရေးခြင်း သဘောတခု အစု။ တာဏပဒံ၊ မိမိထံ၌ တည်ရောက်လာသူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို စောင့်ရှောက်တတ်သည် သဘောတခု အစု။ လေဏပဒံ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပုန်းအောင်းရာ နေရာတခု အစု။ သရဏပဒံ၊ ကိုးကွယ်ရာ အရပ်တခု အစု။ အဘယပဒံ၊ ဘေးပေါင်းကင်းစင် ရန်မျိုးကြည်ရာ အရပ်တခု အစု။ အစ္စုတန္တိ၊ အစ္စုတ- ဟူသည်ကား။ နိစ္စံ၊ ဖြစ်ပြီးသည်နောက် သင်္ခါရတရားတို့ ကဲ့သို့ ပျောက်သွားခြင်း ရွေ့လျော့ခြင်း မရှိသောနိဗ္ဗာန်။ ဓုဝံ၊ မယိမ်းမယိုင် ခိုင်ခံ့စွာ တည်သော နိဗ္ဗာန်။ သဿတံ၊ ရွှေ့ပါးခြင်းမရှိ မိမိစောင့်ရှောက်ရာ ပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်၌ပင် တမြဲထဲမြဲ၍ နေသောနိဗ္ဗာန်။

ဤပါဌ်ဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အဘာဝမဟုတ် ဟု ကေနံသိရန်။ စူဠနိဇ္ဈေသပါဠိတော်(၁၂၇) ၁၁း။ ခေါ်။

နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စယတာယ အတ္တနိ အနဝဇ္ဇဓမ္မေ နာမေ-
တိတိ။

နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စယတာယ၊ အလေးအမြတ် အာရုံ ပြုရာအကြောင်း ပစ္စည်းဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ အတ္တနိ၊ မိမိ၌။ အနဝဇ္ဇဓမ္မေ၊ အပြစ်ကင်းသော ကုသိုလ် မဂ် ဖိုလ်တရားတို့ကို။ နာမေတိ၊ ညွတ်စေတတ်၏။ ဝါ၊ အာရုံပြုစေတတ်၏။

ဤပါဌ်သည်လည်း ရွှေ့နည်းအတိုင်း နိဗ္ဗာန် ထင်ရှား ကေနံရှိသည့် အဖြစ် တုစ္ဆအဘာဝမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပညတ္တိဟာရနည်းအားဖြင့် သိစေနိုင်သော ပါဌ်ပင်တည်း။

သုတ်ပါထေယျအဋ္ဌကထာ(၁၆၀)

“သန္တိန္တိ နိဗ္ဗုတိ” ။ သန္တိန္တိ၊ သန္တိ-ဟူသည်ကား။ နိဗ္ဗုတိ၊ ငြိမ်းရေးခြင်း သဘောဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို။

မဟာနိဇ္ဈေသပါဠိတော်(၃၁၃)

“သန္တိလက္ခဏံ နိဗ္ဗာနံ” ဟု ဖွင့်သော သမ္မောအဋ္ဌကထာသည် ဤပါဠိတော်နှင့် ညီလျော်လှပေစွ။ “နိဗ္ဗုတိန္တိ နိဗ္ဗုတသဘာဝံ နိဗ္ဗာနံ” ဟူသော ထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာပါဌ်လည်း ဤသမ္မောအဋ္ဌကထာပါဠိတော်တို့နှင့် ညီလှပေစွ။

မဟာနိဗ္ဗုတ ၈- ပ-မ-ဗ-သ-၈

“ပရိနိဗ္ဗာနသဘာဝသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနံ” ဟူသော ဤသဋ္ဌာယတနသံယုတ်ဋီကာ စကားလည်း ၎င်းအဋ္ဌကထာပါဠိတော်တို့နှင့် ညီလျော်လှပေစွ။

ထို့ကြောင့် “ဣပသင်္ခါဝိမုတ္တံ။ပ။ ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တံ” ဖြစ်၍တည်သော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်ရာဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိသော ငြိမ်းေးခြင်း သီတဘာဝ ပရိနိဗ္ဗာနသဘာဝကို နိဗ္ဗာန်ဆိုအပ်သည် ဟု ကော်မှတ်ကြကုန်။

နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ခန္ဓာဒုက္ခတို့၏ အဆုံးစွန်သဘော

ပါရံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗပဓိ-
နိဿဂ္ဂေါ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ သော ပါရဂံတော
ပါရပတ္တော အန္တံ ဂတော အန္တပတ္တော ကောဋီ ဂတော ကောဋိပတ္တော။

နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ ပါရံ၊ ကမ်းတဘက်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ယော သော၊
ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူသည်လည်း။ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော၊ အလုံးစုံသောသင်္ခါရတရား
တို့၏။ ဝါ၊ တရားတို့မှ ငြိမ်းခြင်းသဘောတည်း။ ဝါ၊ ငြိမ်းရာချုပ်ရာတည်း။
သဗ္ဗပဓိနိဿဂ္ဂေါ၊ အလုံးစုံသော ဥပဓိဟူသော ကိလေသာ ခန္ဓာငါးဝ ဘေးဒုက္ခ
တို့ မလိုက်မလာနိုင်ရာ စွန့်ခွါရာအရပ်တည်း။ တဏှက္ခယော၊ တဏှာကုန်ရာ
တဏှာမလာနိုင်ရာ အရပ်တည်း။ ဝိရာဂေါ၊ ရာဂကင်းကွာရာ အရပ်တည်း။
နိရောဓော၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဘေးကြီးရောတို့၏ ချုပ်ရာ အရပ်တည်း။ နိဗ္ဗာနံ၊
တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့၏ ငြိမ်းရာအရပ်တည်း။ သော၊ ထိုဘုံသုံးပါးမှ
လွတ်သွားသောသူသည်။ ပါရဂံတော၊ ယင်းသို့သော နိဗ္ဗာန်ဟူသောကမ်း
တဘက်သို့ ရောက်သွားရ၏။ ပါရပတ္တော၊ ယင်းသည် ကမ်းသို့ ရောက်လေ၏။
အန္တဂတော အန္တပတ္တော၊ ခန္ဓာငါးဝ ဘေးဒုက္ခ၏ဆုံးရာ နိဗ္ဗာတအရပ်သို့ရောက်ရ
လေ၏။ ကောဋီ ဂတော ကောဋိပတ္တော၊ ခန္ဓာငါးဝ သင်္ခါတတရားတို့၏ အပိုင်း
အခြား အစွန်အဖျား အလွတ်နားသို့ ရောက်ရလေ၏။

ဤ၌ “အန္တံ ဂတော အန္တပတ္တော ကောဋီ ဂတော ကောဋိပတ္တော” ဟူသော
ပါဠိတို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည် သတ္တဝါတို့၏ ရောက်သွားရာ အလွတ်သက်သက်၌
တည်နေသော အရပ်တခုမဟုတ်၊ ခန္ဓာငါးဝ ဘေးဒုက္ခ၏ အဆုံးအစွန်ဖြစ်၍ တည်
နေသော အန္တကောဋီကို ဆိုသည် ဟု ပြသည်။

ဤ မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော်(၁၅) ၌ ခန္ဓာတို့၏ ကောဋီအန္တကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်
စကား “အညေ ခန္ဓာ အညံ နိဗ္ဗာနန္တိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟူသော ကထာဝတ္ထုပါဠိ
တော်၌ ခန္ဓာတခြား နိဗ္ဗာန်တခြား မဆိုရဟူသောစကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၌
“နိဗ္ဗာနမ္ပိ ခန္ဓပဋိဗန္ဓမေဝ” ဟူသော စကားတို့သည် အဓိပ္ပါယ်ထွက်အားဖြင့်
တသားတည်း ထပ်တူထပ်မျှသာတည်း ဟု သိကြကုန်။

နိဗ္ဗာန်နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်-စသည် တူပုံ

ပရိနိဗ္ဗာန်ယေဝ သဗ္ဗသင်္ခတေဟိ ဝိဝေကတ္တာ ဝိဝေကော။

ပရိနိဗ္ဗာန် ယေဝ၊ တဆယ့်တသီးမီးတို့မှ ငြိမ်းကြီးငြိမ်းခြင်းသဘောသည် ပင်။ ဝါ၊ ငြိမ်းရာဖြစ်သော အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ရပ်သည်သာလျှင်။ သဗ္ဗသင်္ခ-
တေဟိ၊ အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့မှ။ ဝိဝေကတ္တာ၊ ဆိတ်ရာမရှိရာဖြစ်သော
ကြောင့်။ ဝိဝေကော၊ ဝိဝေကမည်၏။

ဒုကနိပါတ်အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ(၁၀) ဘဝ်း။ညော်။

နိဗ္ဗာန်နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသည် အတူတူသာ ဟု သိရန်။

“ပရိနိဗ္ဗာနသဘာဝသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနံ” ဟူသော အောက်က ထုတ်ပြအပ်ခဲ့ပြီး
သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ဋီကာ စကားသည် ၎င်းအဋ္ဌကထာနှင့် ညီလျော်လှပေစွ။

အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနဿာတိ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

ပစ္စယဝသေန အနုပ္ပန္နံ အသင်္ခတံ အမတဓာတုမေဝ။

အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနဿာတိ၊ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသည်ကို။ အနုပါဒိသေသ-
နိဗ္ဗာနံ၊ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ ဝဒတိ၊ ဟောတော်မူ၏။
ပစ္စယဝသေန၊ ဟေတုသဟဇာတ-စသော အကြောင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ အနုပ္ပန္နံ၊
ဖြစ်သည်မဟုတ်သော။ အသင်္ခတံ၊ သင်္ခတတရားတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော။
အသင်္ခတံ၊ သင်္ခတတရားတို့ထက် ကြီးကဲလွှမ်းမိုး၍နေသော။ အသင်္ခတံ၊ သင်္ခတ
လက္ခဏာ သင်္ခတနိမိတ် အရိပ်မထွက်သော။ အမတဓာတုမေဝ၊ အမတဓာတ်ကို
ပင်လျှင်။ အာဟ၊ မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ သမ္ပန်။ (အဋ္ဌ အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ။)

“အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ” စသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကြောင်း ဟေဟု
ပစ္စည်း-စသော ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းတို့ဖြင့် ပစ္စည်းတပ် မခံရသည်ကို ရည်၍ အပစ္စယ
ဆိုသည်။ ဒါန သီလ ဘာဝနာ မဂ် ဖိုလ် အကြောင်းတို့နှင့် ကင်း၍ ဖြစ်သည် ဟု
ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ အကယ်၍ ယင်းသို့ ဆိုလိုခဲ့လျှင် ကာရဏေန ဝိနာ သယ-
မေဝ န ဘူတန္တိ အဘူတံ-ဟု အောက်က ညွှန်းပြခဲ့အပ်သော ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ
နှင့် ဝိရုဒ္ဓဖြစ်တော့အံ့။

ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿထာတိ ပရိနိဗ္ဗာနံ ပါပုဏိဿထ။

ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿထာတိ၊ ဟူသည်ကား။ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့။ ပါပုဏိဿထ။
ရောက်ကြကုန်လတ္တံ့။ အဋ္ဌနိပါတ်အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ။

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်တို့ကို ထောက်၍ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသည်
အပစ္စယနိဗ္ဗာန်ဟူသည် အသင်္ခတဓာတ်ဟူသည် အထူးမရှိ သိကြကုန်။

ဥပဓိ သမ္ပဒေဝ ဒီယန္တိ တ္ထောတိ ဥပဓိသင်္ခယော။ နိဗ္ဗာနံ။

တ္ထေ၊ ဤနိဗ္ဗာန်၌။ ဥပဓိ၊ ကိလေသုပဓိ ခန္ဓုပဓိတို့သည်။ ဝါ၊ ဘေးအပေါင်း တို့၏ ကပ်ရောက်၍ တည်ကြောင်းတည်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ဥပဓိမည်သော ကိလေသာ ကိုယ်ခန္ဓာတို့သည်။ ဒီယန္တိ၊ ကုန်ရကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ ဥပဓိသင်္ခယော၊ မည်၏။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန် ကိုရ၏။ စတုတ္ထအင်္ဂုတ္တိရိဒ္ဓိကာ (ဇ-၂၅၃) ၁ဝံး။ ဒီ။

ဣမသ္မိံ ကာလေ ပရိနိဗ္ဗာနေ အနာဂတေ မေတ္တေယျသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓိ-
ကာလေ န ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိတိ ဝိသုဒ္ဓသီလောပိ ပဋိပတ္တိံ န ပူရတိ။

ဣမသ္မိံ ကာလေ၊ ဤဂေါတမန္တယ်တော် သုံးဘုံကျော်သည့် ဘုရားကိုယ်တော် လက်ထက်၌။ ပရိနိဗ္ဗာနေ၊ နိဗ္ဗာန်ဝင်လိုက်သည်ရှိသော်။ အနာဂတေ၊ ပွင့် တော်မူထာလတ္တံ့ သော။ မေတ္တေယျသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ၊ မေတ္တေယျ ဘုရားသျှင် ကိုယ်တော်မြတ်လက်ထက်၌။ န ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်မစံရလတ္တံ့။ ဝါ၊ မေတ္တေယျဘုရားသျှင်ကို မဖူးမြင်ရလတ္တံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးပြု၍။ ဝိသုဒ္ဓ- သီလောပိ၊ စင်ကြယ်သော သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ပဋိပတ္တိံ၊ နိဗ္ဗာန်ဝင် ခန်း ဝိပဿနာစီးဖြန်းခြင်း အကျင့်ကို။ န ပူရတိ၊ မပြုလျှင်။

ဤကို ထောက်သဖြင့်လည်း ရဟန္တာတို့သေသည် စုတေသည် ဟူသည် တခြား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည်ဟူသည် တခြားဟု သိရန်။

ဤစကားသည် မှန်စွာ အကယ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည် ဟူသောစကားနှင့် သေသည် စုတေသည်ဟူသော စကားအတူတူသာ ဖြစ်ငြားအံ့၊ အရိမေတ္တေယျ ဘုရားလက်ထက်တော်၌ နိဗ္ဗာန်မစံရလတ္တံ့ ဟု မဆိုမူ၍ အရိမေတ္တေယျ ဘုရား လက်ထက်တော်၌ ငါမသေရလတ္တံ့ ဟူ၍ ဆိုသော်လည်း သင်ရာ၏။ ယင်းသို့ မူလည်း မဆိုသင့်။ ဤအကြောင်းမှာ ဤထက် အကျယ် အထက်၌ လာဦးလတ္တံ့။
ပဉ္စအင်္ဂုတ္တိရိဒ္ဓိကာ။

နိဗ္ဗာန်သဘောပေါ်လွင်အောင် ဥပမာအမျိုးမျိုးဖြင့် ပြပုံ

နိဿရဏဝိဝေကော နာမ သဗ္ဗနိမိတ္တရဟိတံ နိဗ္ဗာနံ။

နိဿရဏဝိဝေကော နာမ၊ တေဘူမိက ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်ရာ ဟူသော ခန္ဓာငါးဝတို့မှ ဆိတ်ဆုတ်ဝေက ဟူသည်ကား။ သဗ္ဗနိမိတ္တရဟိတံ၊ အလုံးစုံ အရိပ် နိမိတ်ကင်းသော နိဗ္ဗာန်။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော အကြောင်းရှိလျက် အကြောင်းရှိပုံ နိမိတ် အရိပ်မထင်၊ ထင်ရှားရှိလျက် ထင်ရှားရှိပုံနိမိတ် အရိပ်မပေါ်၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခန္ဓာကိုယ် ကွယ်သည်အခါ ထိုအသျှင်တို့ ပုန်းအောင်းရာ တည်နေရာ

ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ဇာတနိမိတ် အရိပ်မပေါ်၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသွားကြသူတို့၏ စင်စစ် ခိုကိုးရာ တာဏ လောက သရဏဖြစ်ပါလျက် ယင်းသို့ ဖြစ်ဟန်ကို သိရကြောင်း အရိပ်နိမိတ် မပေါ်မထွက်၊ အလွန်ချမ်းသာရာ ဖြစ်ပါ လျက် ချမ်းသာပုံ သုခဝေဒနာ ဟူသော သုခနိမိတ်မထင်၊ သင်္ခတ သင်္ခါရ တရား တွင်းမှ ထွင်းဘောက်၍ ပေါ်လာသော်လည်း ယင်း သင်္ခတ သင်္ခါရ တရားတို့မှ ထွင်းဘောက်၍ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ သင်္ခတသင်္ခါရ အရိပ်နိမိတ်မထင် သင်္ခတစော်မန်၊ သင်္ခါရပုံဟန်နှင့် အလွန်ကွာဝေး၍နေသော။ နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်တည်း။ (၎င်းအနက်။)

မစင်ကြယ်သော ကျောက်စရစ် မြေတောင်ထဲမှ ထွက်သော အဘိုးအနုဂ္ဂ ပတ္တမြားရတနာ၊ မစင်ကြယ်သော မြေကြီးထဲမှ ခွဲ၍ဖြစ်ပေါ်လာသော အလွန် သန့်ရှင်း အဆင်းနီမြန်းလှပသော ဣန္ဒဂေါပက ဟု ဆိုအပ်သော ပိုးနီကောင်၊ ဝါးဆစ်ထဲမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပုလဲ-စသည်တို့သည် ထိုမိမိတို့ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဌာနသဘောတို့မှ လွန်စွာဝေးကွာ၍ နေသဖြင့် ထိုအရပ်တို့မှ ဖြစ်ပေါ် လာပုံ အရိပ်နိမိတ်မထင်၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့ကိုယ်သည် လူတို့ကိုယ်အောက် အလွန် သိမ်မွေ့လှသောကြောင့် လူတို့အနီးရောက်လာ လူတို့အား ပူးဝင်လာသော်၎င်း စကားဆိုလာသော်၎င်း အနီး၌တည်၍ ဘေးမရောက်အောင် လူတို့အား မှိုင်းမ လာသော်၎င်း အဘယ်တခုမှ ယင်းသို့သောအဖြစ်ကို သိရကြောင်း အရိပ်နိမိတ် မထွက်မထင်သကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန် ဟူက အတုမရှိ နက်နဲသိမ်မွေ့လှသောကြောင့် ယင်း နိဗ္ဗာန်၏ အခြင်းအရာ တစုံတခု အရိပ်အမြှက်မျှ မပေါ်ထင်နိုင်ဖြစ်၍ နေသည်ကို ရည်၍ “ သဗ္ဗနိမိတ္တရဟိတံ နိဗ္ဗာန် ” ဟု ၎င်းအဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ဆိုသည်မှတ်။

သမ္မောဟ-အဋ္ဌကထာ (၃၀၁)

၎င်းအဋ္ဌကထာပါဠိဖြင့် နတ်တို့ကိုယ်မှ နတ်ကိုသိမြင်ကြောင်း အရိပ်မထွက် မထင်သော်လည်း ထိုနတ်တို့ ကေန်ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဇာတနိမိတ်-စသည် မထင်သော်လည်း ထိုနိဗ္ဗာန် ကေန်ထင်ရှားရှိသည်သာ ဟူသော အနက်ကို ပြလိုရင်းမှတ်။

ဒါန သီလ ကုသိုလ်-စသည်နှင့် မြည်းမ-ဥပမာ

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာတိ ကိဉ္စိဓမ္မံ အဂဟေတွာ အနဝသေ- သေတွာ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ။ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာတိ အတ္ထော။

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာတိ၊ ဟူသည်ကား။ ကိဉ္စိဓမ္မံ၊ တစုံတခုသော ရုပ်နာမ်တရားကို။ အဂဟေတွာ၊ မစွဲလမ်းမှု၍။ အနဝသေသေတွာ၊ မကြွင်းကျန် စေမှု၍။ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ၊ ထက်ဝန်းကျင် အလုံးစုံအပြီး ငြိမ်းကြီးငြိမ်းခြင်း

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တပဒိပနိကျမ်း

အကျိုးငှါ။ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာန်တ္တာယ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပစ္စည်း ဟူသော ပြခန်း
သော ထင်ရှားသော အကြောင်းပစ္စည်း ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ဟူသော ဟေတုမျိုး
အာရမ္မဏမျိုး အနန္တရမျိုး သဟဇာတမျိုး ကမ္မမျိုး ဥပနိဿယမျိုး ပုရေ-
ဇာတမျိုး ဟူသော အမျိုးမျိုးသောပစ္စည်းတို့ ကျေးဇူးမပြုနိုင်သော အသင်္ခတ
ဓာတ် ဟူသော နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှါ။ ဣတိ အတ္ထော၊ ဤကားအနက်။

ဝဠဝါ-ဟူသော မြည်းမဝမ်းထဲမှ သိန္ဓဝ-ဟူသော အလွန်မြတ်သော
အာဇာနည်မြင်း ပေါက်ဘွားမည်ရှိသည့်အခါ အမျိုးယုတ်သော မိမိ၏ ဇေယျ
ဖြစ်သော နိမိတ္တအင်္ဂဇာတမှ အလွန်မြတ်လှသော သိန္ဓောမြင်းကို ထွက်ပေါ်
စေခြင်းငှါ မသင့်မလျော် မတော်မတတ်နိုင်သဖြင့် လေးဘက်ကားရား လည်း၍
သွားသည့်အခါ လူများတို့က ဝမ်းပိုက်ကို ဖောက်ခွဲ၍ ဆွဲထုတ်ယူရသဖြင့်
ထိုမြည်းမသည် ထိုမိမိကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သိန္ဓောမြင်း ပေါက်ဘွား ပေါ်ထွက်
လာအောင် ကျေးဇူးမပြုနိုင်သကဲ့သို့ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ပါရမီ ကုသိုလ်
သမ္မာရ ဟူသော အကြောင်းရင်း ဟေတု၊ မဂ် ဖိုလ် ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန
ဟူသော အကြောင်းဖျား ပစ္စယတို့ကိုစွဲ၍ရင်း ပရိနိဗ္ဗန္တပဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာကို ဝိသယ
ကဲ့သို့ပြု၍ရင်း ယင်းအကြောင်းတွေပြည့်စုံမှ ယင်းနိဗ္ဗာန် ဖြစ်ပေါ်ရသော်
လည်း ယင်းသင်္ခတတရားတို့ လုံးလုံးကြီး ကွယ်ပျောက်သည့်အခါမှ ပေါ်လာ
သည်ဖြစ်၍ ထိုသင်္ခတဆိုးယုတ် တရားနုတ် ဟူသော မြည်းမသည် အလွန်မြတ်လှ
နက်နဲသိမ်မွေ့လှသော နိဗ္ဗာန် ဟူသော သိန္ဓဝမြင်း ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ကျေးဇူး
မပြုနိုင်သည်ကိုရည်၍ ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အပစ္စယနိဗ္ဗာန်ဆိုသည်။

ယင်းအပစ္စယနိဗ္ဗာန် ဟူသည်နှင့် အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ဟူသည် ဤအရာ၌
အတူတူပင်တည်း ဟုလိုသတည်း။

သာရတ္ထဒီပနီဇီကာ။

နိဗ္ဗာန်ရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာခါနီး၌ ယင်းနိဗ္ဗာန် ရောက်လာမည့်သူ ခန္ဓာငါးဝ
ကွယ်ချုပ်ရခြင်းသည် သိန္ဓောမြင်းဘွားချိန်တန်၍ ဘွားခါနီး၌ ယင်းသိန္ဓော
မြင်းကို လွယ်နေရသော မြည်းမ စုတေရသည်နှင့် တူ၏။ မိမိ၏ အကြောင်းရင်းခံ
ဖြစ်သော သင်္ခတတရားတွေ လုံးလုံးကွယ်မှ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ဖြစ်လာခြင်းသည်
မိမိကိုလွယ်နေရသော အကြောင်းရင်းခံ မြည်းမ-စုတိကျမှသာ သိန္ဓောမြင်း
မျက်နှာမြင်ရ ပေါ်လာရသည်နှင့် တူ၏မှတ်။

နိဗ္ဗာနဿ အနုပ္ပါဒေယေဝ ပုဂ္ဂလဿ နိရောဓော။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာဇာနည်မြင်းမြတ်၏။ အနုပ္ပါဒေယေဝ၊ မဖြစ်ရောက်လာ မပေါက်ဘူးလားလားမိကပ်လျှင်။ ပုဂ္ဂလဿ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော မြည်းမ၏။ နိရောဓော၊ ခန္ဓာငါးသွယ် ဒုက္ခအိုးကြီးကွယ်ပျောက် နှင့် ရခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤအရာနှင့် တော်အောင်အနက်ပေး။

၎င်းဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာစကားသည် “အနုပါဒိသေသာ သမ္မဗ္ဗယိကာ” ဟူသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်နှင့် သင့်လျော်လှပေသလျှင်ကတည်း။

“အနုပါဒိသေသာ၊ အသင်္ခတဓာတ်ဟူသော ငြိမ်းရေးခြင်း သန္တိလက္ခဏာ ရှိသော အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်သည်။ သမ္မဗ္ဗယိကာ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်မည့်သူ ခန္ဓာကွယ်ပြီးနောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာ၏” ဟု အနက်ယောဇနာ။

၎င်းယောဇနာသည်လည်း “သမ္မဗ္ဗယိကာတိ သမ္မဗ္ဗယေ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ”။ သမ္မဗ္ဗယိကာတိ၊ ဟူသည်ကား။ သမ္မဗ္ဗယေ၊ တမလွန်ဟု ဆိုအပ်သော။ ခန္ဓဘေဒတော၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်မည့်သူ ခန္ဓာကွယ်ပျောက်သည်မှ။ ပရဘာဂေ၊ တပါးသော အခြားမဲ့အခါ၌။ ဘဝါ၊ ဖြစ်ပေါ်လာသော နိဗ္ဗာနဓာတ်တည်း။

ဤသို့လာသော ၎င်းဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာနှင့်လည်း အညီတည်း။

ရုပ် နာမ် ခန္ဓာကွယ်ပျောက်မှ နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာပုံ

အပဿန္တာနံ ဟိ နိဗ္ဗာနံပိ နိဗ္ဗာနဒဿနမ္ပိ ကာလမေဃအဝစ္စာဒိတံ ဝိယ ကဋ္ဌာဟေန အဝကုဠိတပတ္တော ဝိယ နိစ္စံ တမော စေဝ အန္ဓကာရော စ ဟောတိ။ သတဉ္စ သပ္ပုရိသာနံ ပညာဒဿနေန ပဿန္တာနံ နိဗ္ဗာနံ အာလောကော ဝိယ ဝိဝဋ္ဌံ ဟောတိ။

နိဗ္ဗာနမ္ပိ၊ နိဗ္ဗာန်သည်၎င်း။ နိဗ္ဗာနဒဿနမ္ပိ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ရသည့် မဂ်ဖိုလ် ဟူသောမျက်စိသည်၎င်း။ ကာလမေဃအဝစ္စာဒိတံဝိယ၊ မိုသ်းတိမ်ပုပ် ဖုံးအုပ်သည့် လက်ကဲ့သို့၎င်း။ ကဋ္ဌာဟေန၊ အိုးဖျဉ်းဖြင့်။ အဝကုဠိတပတ္တော ဝိယ၊ မှောက်ဖုံး၍ ထားအပ်သော ခွက်ကဲ့သို့၎င်း။ အပဿန္တာနံ၊ ပညာမျက်စိဖြင့် မကြည့်နိုင်ကုန်သူတို့အား။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ တမောစေဝ၊ ရှေးဦးအခိုက် မိုက်၍ လာသည်၎င်း။ အန္ဓကာရော စ၊ နောက်တလဲလဲ မဲ၍လာသည်၎င်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ရလေတော့၏။ စ၊ အထူးအားဖြင့်ကား။ သတံ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ရအောင် အခါခါသတိဆောင်နိုင်ကုန်သော။ ပညာဒဿနေန၊ မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာဟူသော မျက်စိဖြင့်။ ပဿန္တာနံ၊ ကြည့်ရှုနိုင်ကုန်သော။ သပ္ပုရိသာနံ၊ မဂ္ဂဋ္ဌာန် ဖလဋ္ဌာန်

သခင် သူတော်သျှင်တို့အား။ နံ နိဗ္ဗာနံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ (နံ-တပုဒ်တည်းကို အနက်နှစ်ခါ ယူဆိုသည်ကား ဘိန္နသတ္တိ။) အာလောကော ဝိယ၊ လ-ရောင် နေရောင်အလင်းကဲ့သို့။ ဝိဝဋ္ဌံ၊ ထင်းထင်းဘွင်းဘွင်း ပွင့်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤသို့လာသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ် အဋ္ဌကထာပါဠိ(၄၅) ဖြင့်လည်း ယင်းနိဗ္ဗာန် ရောက်မည့်သူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာကွယ်သည့်အခါမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်ဟူသည်ကို အန္တပုထုဇန်တို့ မမြင်နိုင်ဘိ အကန်းအတိ ဖြစ်ကြသော်လည်း ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို မြင်ခွင့်ရကြောင်း မဂ် ဖိုလ် ပညာမျက်စိ ကောင်းဖြင့် မဂ္ဂဋ္ဌာန် ဖလဋ္ဌာန်အသျှင်တို့ ကင်းကင်း ထင်ရ မြင်ရ သဖြင့် ယင်းသို့ မြင်အပ်သည့် နိဗ္ဗာန်သည် ထိုပရိနိဗ္ဗာတအသျှင်တို့ ငြိမ်းနေရာဝယ် ကော်စင်စစ် ထင်ရှားရှိ၏ ဟူသောအနက်ကို ပညတ္တိဟာရနည်းဖြင့် သိစေတော် မူသတည်း။

ပညတ္တိဟာရနည်း ဟူသည်ကား ဤကိုဆိုသဖြင့် ဟိုကိုလည်း သိစေနိုင်သည့် နည်း ဟူလိုသည်။ အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်းလည်း ဆိုသင့်၏။

နိဗ္ဗာနေ အနာဂတေပိ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ သိယာ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာတိပိ အတိတာရမ္မဏာတိပိ အနာဂတာရမ္မဏာတိပိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။

အနာဂတေပိ၊ နိဗ္ဗာန်ရမည့်သူ ခန္ဓာကွယ်ပြီးနောက်မှ ဖြစ်ရောက်လတ္တံ့ သည်လည်းဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနေ၊ နိဗ္ဗာန်၌။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၊ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်သည်။ သိယာ-ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သာ၊ ထိုဖြစ်ရောက်လတ္တံ့ သော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကို။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာတိပိ၊ ပစ္စုပ္ပန်လျှင် အာရုံရှိသည်ဟူ၍၎င်း။ အတိတာရမ္မဏာတိပိ၊ အတိတ်တရားလျှင် အာရုံရှိသည် ဟူ၍၎င်း။ အနာဂတာရမ္မဏာတိပိ၊ အနာဂတ်တရားလျှင် အာရုံရှိသည်ဟူ၍၎င်း။ န ဝတ္တဗ္ဗာ၊ မဆိုသင့် မဆိုထိုက်။

ဤသို့လာသော ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ အဘိဓမ္မာဝတာရ သံဝဏ္ဏနာ မည်သော ဋီကာကြီးတို့နှင့်အညီ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၏ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသူ ခန္ဓာ ကွယ်သည့်နောက်မှ ဖြစ်ရောက်လာလတ္တံ့ သော အနာဂတ်နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနှင့် သော်လည်း ထိုနိဗ္ဗာန်၏ ဥပါဒ်ဒြပ်အားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်လတ္တံ့ မဟုတ်သည် ဖြစ်၍ အနာဂတ်စစ် မဆိုထိုက်သောကြောင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနှင့်သော အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကို အနာဂတာရမ္မဏ ဟု မဆိုထိုက်သကဲ့သို့ ယင်းသို့ အနာဂတ်အရာကဲ့သို့ ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနှင့်ကြသော မဂ်ဖိုလ်ထိုက် လည်း အနာဂတာရမ္မဏာစစ် မဆိုသင့်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း သိကြကုန်။

ခြင်္သေ့အသံကို ကြားသဖြင့် မကိုက်ဝံ့သောကျား ဥပမာ

အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ ပရိနိဗ္ဗာနမေဝ
ပရိနိဗ္ဗာနဿ ပရိနိဗ္ဗာနန္တရတော ဝိသေသနတ္ထံ ကရဏဘာဝေန ဝုတ္တံ။
ယာယ ဝါ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ အဓိဂတာယ ပစ္စိမစိတ္တံ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ ဇာတံ။
သာ တဿ အပ္ပဋိသန္ဓိဝူပသမဿ ကရဏဘာဝေန ဝုတ္တာ။

အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာယီ-ဟူသည်၌။
ပရိနိဗ္ဗာနမေဝ၊ အသင်္ခတဓာတ် ပရိနိဗ္ဗာန်ကိုပင်လျှင်။ ပရိနိဗ္ဗာနဿ၊ ယင်း
အသင်္ခတခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်၏။ ပရိနိဗ္ဗာနန္တရတော၊ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရိ-
နိဗ္ဗာန်တပါးမှ။ ဝိသေသနတ္ထံ၊ ထူးစေခြင်းငှါ။ ကရဏဘာဝေန၊ ဝိသေသနတ္ထ
ကရဏသတ္တိအဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်၏။ ဝါ၊ တနည်းကား၊ ယာယ နိဗ္ဗာန-
ဓာတုယာ၊ အကြင် အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်သို့။ အဓိဂတာယ၊ ရောက်သည်
ရှိသော်။ တနည်းကား—ယာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊ အကြင် အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်
ရတနာမြတ်သည်။ အဓိဂတာယ၊ သင်္ခတဆိုး ဒုက္ခအိုးကို လွှမ်းမိုးဘိစီး ပေါ်
ကြီးပေါ်ရောက်လာသည်ရှိသော်။ ပစ္စိမစိတ္တံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော့မည့်သူ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြူ
တို့၏ မရဏာသန္ဓေဇာ ဘဝင်တို့နောက်ဖြစ်သော နောက်ဆုံးစုတိစိတ်သည်။
အပ္ပဋိသန္ဓိကံ၊ ဘဝတပါး လွင့်သွားစရာ ပဋိသန္ဓေသစ် ပေါ်လာအောင် အနန္တရ
ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုနိုင် လက်မှိုင်ချရခြင်းသည်။ ဇာတံ၊ ဖြစ်ရလေ၏။
သာ၊ ထို အသင်္ခတ ပရိနိဗ္ဗာနဓာတ်ကို။ တဿ၊ ထို ပစ္စိမစိတ်၏။ အပ္ပဋိသန္ဓိ-
ဝူပသမဿ၊ တဖန် ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေခြင်းမရှိ အလုံးစုံ ဘေးအပေါင်း ငြိမ်း
ခြင်း၏။ ကရဏဘာဝေန၊ အကြောင်း ကာရက ကရဏသတ္တိအဖြစ်ဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊
မိန့်ဆိုတော်မူအပ်၏။

ဤသို့လာသော မူလဒီကာပါဌ် (၄၇) ဖြင့် သမင်ကို ကိုက်အံ့သောငှါ လိုက်၍
လာသော သစ်-ကျားသည် ခရီးလမ်းအကြားတွင် ခြင်္သေ့မင်းဝင်ရောက်လာမည့်
အဟန် ခြင်္သေ့သံကိုကြားသဖြင့် သမင်ကိုမလိုက် မကိုက်နိုင်သကဲ့သို့ အသင်္ခတ
ဓာတ် ကေန့်ဆတ်ဆတ် ပေါ်လာတော့မည်ကြောင့် ရဟန္တာတို့ ပစ္စိမစိတ်သည်
နောင်ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေသစ်ကိုမပေါ်လာစေနိုင် မပေါ်လာအောင် တတ်နိုင်
သည်။ ယင်း ပဋိသန္ဓေသစ်ကို မပေါ်လာစေရာ၌ ရဟန္တာတို့ စုတိစိတ်သည်
ကတ္တား အသင်္ခတဓာတ်သည် ကရိုဏ်းဖြစ်သည်ဖြစ်၍ ကရိုဏ်းဟူကလည်း
ကတ္တားမရှိလျှင် ကတ္တားကဲ့သို့ ဖြစ်နိုင်သည်ဖြစ်သောကြောင့် အသင်္ခတဓာတ်
နိဗ္ဗာန်ရတနာမြတ် ပေါ်လာ၍ပင် ပဋိသန္ဓေသစ် ဘဝသစ် မဖြစ်လာနိုင်သည်ဟူ၍
မှတ်ကြကုန်။

ဤသို့လျှင် အသစ်တစာတ် နိဗ္ဗာန်သည် ဘဝသစ် ဒုက္ခမလာနိုင်ကြောင်း ချုပ်ကြောင်းဖြစ်သည် ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသော ဤမူလဋီကာ စကားသည် ဒုက္ခ-
နိရောဓ ဒုက္ခအဘာဝမျှကို နိဗ္ဗာန်မဆိုသင့်၊ ဒုက္ခနိရောဓပစ္စယဖြစ်သော အသစ်တ
စာတ်ကိုသာ နိဗ္ဗာန်ဆိုရသည်၊ ဒုက္ခနိရောဓပစ္စယ-ဆိုလိုလျက် ပစ္စယသဒ္ဓါကို
ချေ၍ ဒုက္ခနိရောဓ-ဆိုသည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ဆိုသော နေတ္တိအဋ္ဌကထာ
စကားနှင့် ညီလျော်လှပေသလျှင်ကတည်း။

ဤအကြောင်းမှာ ဤထက်အကျယ်နောက်ဝယ် လာဦးလတ္တံ့။

“ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော နိရာမိသံ နိဗ္ဗာနံ။ ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ
နိရောဓော လေဏံ နိဗ္ဗာနံ”

ဟူ၍လာသော ပဋိသမ္ဘိဒါမင်္ဂါဒီတော် (၄၁၃) ၌လည်း—

ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏။ နိရောဓော၊ ချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်
သော အသစ်တစာတ်သည်။ နိရာမိသံ၊ ဝဋ္ဋဒုက္ခ ခန္ဓာငါးဝ ဟူသော မာရာမိသံ
သစ်တနှင့် မစပ်မယှက်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်မည်၏။

အကြွင်းကား အနက်လွယ်ပြီ။

ဤသို့ အနက်ပေးမှ ဒုက္ခနိရောဓပစ္စယ-ကို ဒုက္ခနိရောဓ-ဆိုသည်ဟု ဖွင့်သော
ယခင်နေတ္တိအဋ္ဌကထာနှင့် ညီလျော်မည်မှတ်။

ဒုက္ခသစ္စာယ ဥပ္ပါဒေါ ပညာယတီ။ ဝယော ပညာယတီ။ ဌိတဿ
အညထတ္တံ ပညာယတီ။ ပ။ နိရောဓသစ္စာယ ဥပ္ပါဒေါ န ပညာယတီ။
ဝယော န ပညာယတီ။ ဌိတဿ အညထတ္တံ န ပညာယတီ။

ဒုက္ခသစ္စာယ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၏။ ဝါ၊ ဒုက္ခသစ္စာထိုက်သော လောကီခန္ဓာငါးပါး
၏။ ဝါ၊ အား။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖြစ်စဟူသော ဥပါဒ်သည်။ ပညာယတီ၊ သတိပညာ
ရှိသူတို့အား ထင်ရှား၏။ ဝယော၊ ဖြစ်ပြီးသည့်နောက် ဘင်ခဏသို့ ရောက်
သဖြင့် ပျောက်ပျက်၍ သွားခြင်းသည်။ ပညာယတီ၊ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အား
ထင်ရှား၏။ ဌိတဿ၊ ဘင်ခဏသို့ မရောက်သေးခင် တည်တံ့၍နေသော ရုပ်
နာမ်တရား၏။ အညထတ္တံ၊ ဥပါဒ်တို့နှင့်မတူ အမူထူးခြား ရင့်အို၍ သွားခြင်း
သည်။ ပညာယတီ၊ ထာမကတဝိပဿနာရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ထင်ရှား
ရှိ၏။ ပ။ နိရောဓသစ္စာယ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာအား။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဥပါဒ်
စသည်သည်။ န ပညာယတီ၊ တစုံတယောက်သောသူတို့အား မထင်။ ဝယော၊
ဘင် ဟူသော ပျက်စီးခြင်းသည်။ န ပညာယတီ၊ မထင်။ ဌိတဿ၊ တည်တံ့၍

နေသော ယင်း နိရောဓသစ္စာ၏။ အညထတ္တံ၊ ရင့်ဆွေးအိုမင်း၊ ဟောင်းနွမ်းခြင်း အားဖြင့် တခြားတပုံ ဖြစ်သောအဖြစ်သည်။ န ပညာယတိ၊ မထင်။

ဤသို့လာသော ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော် (၄၁၃)

ယသ္မာ ပနဿ န ဥပ္ပါဒေါ ပညာယတိ။ န ဝယော ပညာယတိ။
န ဌိတဿ အညထတ္တံ၊ တသ္မာ န ဇာယတိ န ဇီရတိ န မိယျတိတိကတွာ
အမတန္တိ ဝုစ္စတိ။

ဟူ၍ လာသော ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာ (၁၅၁)

တီဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ အသင်္ခတဿ အသင်္ခတလက္ခဏာနိ။ ဥပ္ပါဒေါ
န ပညာယတိ။ ဝယော န ပညာယတိ။ ဌိတဿ အညထတ္တံ န ပညာယတိ။
ဟူ၍လာသော တိကအင်္ဂုတ္တရပါဠိ (၁၅၀) စသည်တို့၌ နိဗ္ဗာန်တရားအား ဥပါဒ် ဘင်
သာ မထင်သည်ကို ဆိုသည်။ ဌိမထင်သည်ကိုကား မဆို၊ ဌိ၏ရင့်ခြင်း ဘောက်ပြန်
ခြင်း မရှိသည်ကို ဆိုသဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်၏ မဘောက်မပြန် မအိုမသေ ထင်ရှား
တည်၍ နေသည်၏အဖြစ်ကို မှတ်အပ်၏။

ဤအဋ္ဌကထာ၌ “န ဇာယတိ” ဆိုသော်လည်း သင်္ခတတရားများကဲ့သို့
ရုန့်ကြမ်းစွာ ဥပါဒ်ခြစ်အားဖြင့် မဖြစ်သည်ကိုသာ ရည်၍ “န ဇာယတိ” ဟု
ဆိုသည်။ လုံးလုံးကြီးမဖြစ်သည်ကို ဆိုသည် မဟုတ်၊ အကယ်၍ လုံးလုံးကြီးမဖြစ်
လျှင် အဘယ်တခုမရှိ အဘာဝ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။

ယခင် ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော “အဇာတံ အဘူတံ” ဟူသော ဥဒါန်းပါဠိတော်
၏ အဋ္ဌကထာ၌—

“အဘူတံ၊ အကြောင်းကင်း၍ လျှောက်လျား ဘာသာဖြစ်သည်မဟုတ်” ဟု
ဖွင့်သဖြင့် အကြောင်းရှိမှ ဖြစ်သည်ဆိုရာရောက်သည်။ အဇာတံ-၌လည်း အခါ
ခပ်သိမ်း ဖြစ်လာသည် မဟုတ် ဟူသော အနက်ကို ဖွင့်သဖြင့် တရံတခါသာ
ဖြစ်တတ်သည်ဟု ဆိုရာရောက်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဟူက အကြောင်းပြည့်စုံ၍
အခွင့်ကြီးသာသည့်အခါ ပရိနိဗ္ဗန္တ အသျှင်တို့၏ ခန္ဓာကွယ်လျှင်ကွယ်ခြင်း နက်နဲ
သော ဂမ္ဘီရသဘောအားဖြင့် ဖြစ်၍နေသော ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တ ရဟန္တာအသျှင်တို့
ဧမြခြင်းသဘော ဖြစ်အောင်စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းမဟုတ်။

နိစ္စ ဝုဇ္ဇာ သဿတ ဟူ၍ဆိုရာ၌လည်း ဤနည်းအတူပင် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးမှ
မပျောက်မပျက် တည်နေသည်ကို ဆိုသည်။ လုံးလုံးမဖြစ်ပေါ်လာဘဲနှင့် မြဲ၍
နေသည်ဆိုလျှင် “ပညာပုတ္တော” ဟု ဆိုသကဲ့သို့ သမ္ပပ္ပလာပ အနက်ဖြစ်မရ
အဘာဝပင် ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ ယင်း နိဗ္ဗာန်ဟူသည်၏လည်း အဘာဝမဟုတ်သည်၏

အဖြစ်ကိုပြခြင်းငှါ “အတ္တိ ဘိက္ခဝေ တဒါယတနံ” စသည်ဖြင့် အောက်၌ ညွှန်းပြ အပ်ခဲ့ပြီးသော ဥဒါန်းပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူသည်မှတ်။

သဒ္ဓန္တိတိ အလိုဝဉ္ဇာ။ ဧကက္ခရကောသအလို “ဝဉ္ဇာ” သင်္ခါရဂိုဏ်ကျမ်း များအလိုလည်း “ဝဉ္ဇာ” ပင် လိုသည်မှတ်။

ထလေ တိဋ္ဌတိ ပြာဟ္မဏောတိ ပြာဟ္မဏော ဒီပေ တိဋ္ဌတိ။ တာဏေ တိဋ္ဌတိ။ လေဏေ သရဏေ ပရာယဏေ တိဋ္ဌတိ။ နိဗ္ဗာနေ တိဋ္ဌတိ။

ထလေ တိဋ္ဌတိ ပြာဟ္မဏောတိ၊ ဟူသည်၌။ ပြာဟ္မဏော၊ ကိလေသာကို ပယ်ခွါ နိုင်ပြီးသော ရဟန္တာသည်။ ဒီပေ၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ကျွန်း၌။ တိဋ္ဌတိ၊ တည် ရ၏။ တာဏေ၊ မိမိထံ ရောက်လာသူ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်များကို ဘေးမရောက် အောင် ကွယ်ကာစောင့်ရှောက်ပေတတ်သည့်အရပ်၌။ တိဋ္ဌတိ၊ တည်၍နေရ၏။ လေဏေ၊ ပုန်းအောင်းရာ အရပ်၌။ တိဋ္ဌတိ၊ ၏။ သရဏေ၊ ကိုးကွယ်ရာ အရပ်၌။ တိဋ္ဌတိ၊ ၏။ ပရာယဏေ၊ လည်းလျောင်းရာ အရပ်၌။ တိဋ္ဌတိ၊ တည်နေရ၏။ နိဗ္ဗာနေ၊ နိဗ္ဗာန်၌။ တိဋ္ဌတိ၊ တည်နေရ၏။

ဤသို့လာသော မဟာနိဗ္ဗေသပါဠိတော် (၃၄၀) မြတ်၌ “ဒီပေ တာဏေ လေဏေ သရဏေ ပရာယဏေ နိဗ္ဗာနေ တိဋ္ဌတိ” ဆိုသည့်အတိုင်း ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တည်ရာဟူသည် ထင်ရှားရှိသည်သာ ဧကန်။ အကယ်၍ မရှိခဲ့လျှင် ၎င်း “လေဏေ တိဋ္ဌတိ” စသော စကားတော်သည် အနက်မြင်ကင်းသော သမ္ပပ္ပလာပ စကားမျှသာ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။

ဤ၌ “နိဗ္ဗာနေ တိဋ္ဌတိ” ဆိုသော်လည်း ယင်းနိဗ္ဗာန်-ယင်းနိဗ္ဗာန်၌ တည်နေ သောပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာ အထည်မြင်မရှိ၊ ဂမ္ဘီရ သဏှ သုခမ သဘာဝအား ဖြင့်သာ တည်နေသည်ဖြစ်၍ မုချအားဖြင့် ဌာနဌာနီ မဆိုထိုက် “အာကာသေ သကုဏာ ပက္ခန္ဓန္တိ၊ ဝါတာ ဝါယန္တိ” စသည်ကဲ့သို့ ဝိသယာဓာရသာ မှတ် အပ်၏။

နိဗ္ဗာန်ဟူသည်၌ မယောင်မှားသင့်ကြပုံ

အနုပါဒိသေသာယာတိ ဥပါဒိဝိရဟိတာယ။ နိဗ္ဗာနဓာတုယာတိ အမတမဟာနိဗ္ဗာနဓာတုယာ။ ဥဒိန္တံ ဝါတိ ဥဒိန္တာဝေါ ပရိပုဏ္ဏာဘာဝေါတိ အတ္ထော။

အနုပါဒိသေသာယာတိ၊ ဟူသည်၌။ ဥပါဒိဝိရဟိတာယ၊ တဏှာဖြင့် စွဲလမ်း ရာဖြစ်၍ ဥပါဒိမည်သော ခန္ဓာငါးပါးမရှိရာ ကွယ်ပျောက်ရာဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနဓာတုယာတိ၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ-ဟူသည်ကား။ အမတမဟာနိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

အိုခြင်း သေခြင်းမရှိ မြတ်ခေါင်ထိသည့် နိဗ္ဗာနဓာတ်၏။ ဦးနတ္တံဝါတိ၊ ဟူသည် ကား။ ဦးနဘာဝေါ၊ ယုတ်လျော့ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်။ ပရိပုဏ္ဏာဘာဝေါ၊ ပြည့်ခြင်း၏ မရှိသော အဖြစ်တည်း။ ဣတိ-အထွေ၊ ဤကားအနက်။

ဤသို့ ဇံချပ် အင်္ဂါ မဟာနိဗ္ဗေသအဋ္ဌကထာ (၂၂၃) ၌ လာသော အမတမဟာ နိဗ္ဗာန် ဟူသည်မှာ ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခန္ဓာ၌ အသီးအသီး ဝိသယကဲ့သို့ ဖြစ်၍ တည်သော။ ဝါ-အသီးအသီးသော ပရိနိဗ္ဗုတရဟန္တာ၏ တည်နေရာဖြစ်သော။ ဝါ-ထိုပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး၍ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တံ။ပ။ ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တံအဖြစ်၌ တည်သော အလွန်နက်နဲသော ဂမ္ဘီရသဘောရှိသော ရဟန္တာအသျှင်အား တဆယ့်တသီး မီးမရှိရအောင် စောင့်ရှောက်၍တည်သော ပစ္စတ္တဝိသေသတ္ထ နိဗ္ဗာနဓာတ်ကို မလို။ ထိုထို အများနှင့်ဆက်ဆံသော ငြိမ်းရေးခြင်း သာမန်သဘောကို ရည်၍ မဟာနိဗ္ဗာနဓာတ်ဆိုသည် ဟု မှတ်ရမည်။

ဂေါသဒ္ဓါသည် သွားတတ်သည့် သဘောလက္ခဏာရှိသော နွားအများနှင့် ဆက်ဆံသော အနက်ရှိသော မဟာဇာတ်ဟော ဂေါသဒ္ဓါ၊ ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ် ရည်ညွှန်းဆိုရာ နွားခြေကို ဟောသော ဝိသေသဒဗ္ဗတ္တ ဂေါသဒ္ဓါ ဟူ၍ နှစ်ပါး ရှိသကဲ့သို့တည်း။

ဤကဲ့သို့ အများနှင့် ဆက်ဆံသော မဟာသာမည နိဗ္ဗာန်ကိုရည်၍သာ “ဦးနတ္တံ ဝါ ပူရတ္တံ ဝါ န ပညာယတိ” ဟု သမာဓိဂုဏာလင်္ကာရအားဖြင့် သမုဒြာနှင့် တင်စား၍ ဆိုသော အရာဖြစ်သောကြောင့် ယင်းပုံနှင့်သင့်လျော် စပ်ဟပ်မိအောင် ဆိုသည့် ပရိယာယစကားမျိုးသာ မှတ်အပ်သတည်း။ ထိုကြောင့် “ဦးနတ္တံ ဝါ” စသော ပါဠိကိုမိုး၍ ကမ္ဘာကမ္ဘေ အမြဲတည်၍နေသော အကြောင်းကင်း၍ ထာဝရ ဖြစ်နေသော သူအများတို့၏ တပေါင်းတည်း စုဝေး၍ ရောက်ရာဖြစ်သော တခုတည်းသော နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ရှိတော့သည် ဟု မထင်မယောင်မမှားကြစေရန်သတည်း။

ကိုယ့်နိဗ္ဗာန်-သူ့နိဗ္ဗာန်-ခွဲပြပုံ

အတ္တနော သမာဓာနတ္ထာယ အတ္တပရိနိဗ္ဗာနပရပရိနိဗ္ဗာနပဝတ္တတ္ထာယာတိ ဒုဗ္ဗိဓေနာပိ ဉာဏေန အတ္တနော ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ။

အတ္တနော၊ မိမိ၏။ သမာဓာနတ္ထာယ၊ မဘောက်မပြန် မြဲမြံစွာတည်နေရခြင်း အကျိုးငှါ။ အတ္တပရိနိဗ္ဗာနပရပရိနိဗ္ဗာနပဝတ္တတ္ထာယ၊ မိမိ၏နိဗ္ဗာန် သူတပါးတို့ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်လာခြင်းငှါ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒုဗ္ဗိဓေနာပိ၊ နှစ်ပါးလည်းဖြစ်သော။ ဉာဏေန၊ ဉာဏ်ဖြင့်။ အတ္တနော ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ၊ မိမိနိဗ္ဗာန်စံရခြင်းအကျိုးငှါ ပင်တည်း။

ဤသို့ မဟာနိဗ္ဗာန်အဋ္ဌကထာ (၂၉၉)။ သံး၊ ဣ-အင်္ဂါတွင်လာသည့်အတိုင်း အတ္တနောနိဗ္ဗာန်၊ ပရဿနိဗ္ဗာန်-ဆိုသင့်သည်ကိုလည်း အမြဲသတိ ရှိကြကုန်။ နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗာန် ဟူသည် အထူးမရှိသည်များကိုလည်း ကိုးကားရာ သာဓကတို့နှင့်တကွ အောက်က ဆိုခဲ့ပြီးသလျှင်ကတည်း။

သဗ္ဗဒါ ဝေ သုခံ သေတိ၊ ပြာဟ္မဏော ပရိနိဗ္ဗာတော။
ယော န လိမ္မတိ ကာမေသု၊ သီတိဘူတော နိရူပဓိ။

ယော၊ အကြင်သူသည်။ ကာမေသု၊ ကာမဂုဏ်တို့၌။ န လိမ္မတိ၊ မကပ်ငြိ မလိမ်းကျံ။ ပြာဟ္မဏော၊ အလုံးစုံသော ပါပဓမ္မ အကုသလတို့ကိုလည်း ပယ်ခါ တွန်းချ အပြုနိုင်သည်ဖြစ်၍။ ပရိနိဗ္ဗာတော၊ ကိလေသာမီး ငြိမ်းကြီးငြိမ်းရ၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ နိရူပဓိ၊ အလုံးစုံသောကိလေသာ ကိုယ်ခန္ဓာဒုက္ခကောင်ကြီး ဥပဓိမီး မရှိသည်ဖြစ်၍။ သီတိဘူတော၊ တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့၏ ကောင်းကောင်းကြီး ဇေးမြခြင်းသဘောရှိသော။ ဝါ၊ သဘော ဟု ဆိုအပ်သော အသစ်တဓာတ် နိဗ္ဗာန်မြတ်သို့ ရောက်သည်ဖြစ်၍။ ဝေ၊ စင်စစ်ကေန် အနည်း ငယ်မျှ ဒုက္ခမဆက်ဆံဘဲ။ သဗ္ဗဒါ၊ အချင်းခပ်သိမ်း။ သုခံ၊ တချမ်းသာထဲ ချမ်းသာစွာ။ သေတိ၊ နိဗ္ဗာသခေါင် ဘေးမဲ့တောင်၌ တည်နေရ၏။

ဤသို့ သင်္ဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်(၂၁၄) သံး၊ စု-အင်္ဂါတွင် လာသည်နှင့်အညီ “နိဗ္ဗာတော” ၌ နိ-ပုဗ္ဗ၊ ဝု-ဓာတ်၏အရ ငြိမ်းဇေးခြင်း သီတိဘာဝသဘောကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည် ဟု သိရန်။ ၎င်းပါဠိတော်သည်လည်း—

ဆဟိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေဟိ သမ္ပန္နာဂတော အဘဗ္ဗော သီတိဘာဝံ သစ္စိကာတုံ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းများတို့။ ဆဟိ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဓမ္မေဟိ၊ တရား တို့နှင့်။ သမ္ပန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံသောသူသည်။ သီတိဘာဝံ၊ ဇေးမြခြင်း သဘော ရှိသော နိဗ္ဗာန်ကို။ ဝါ၊ တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့မှ ဇေးမြခြင်းသဘော ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို။ သစ္စိကာတုံ၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ။ အဘဗ္ဗော၊ မထိုက်။

ဤသို့လာသော ဆက္ကအင်္ဂုတ္တိပါဠိတော်(၃၃၉) နှင့်လည်း အညီပင်တည်း။

“ဣဓေဝ ဘိက္ခဝေ တဿ ဝေဒယိတာနိ အနဘိနန္ဒိတာနိ သီတိ ဘဝိဿန္တိ။ အယံ ဘိက္ခဝေ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု” —

ဟု လာသော အနက်အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ စကားဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ညွှန်းခဲ့ပြီး ညွှန်းအပ်လတ္တံ့ သော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်နှင့်လည်း တထပ်တည်းပင် သင့်လျော် လှသလျှင်ကတည်း။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

သီတိဘူတော၊ သီတိဘာဝံ၊ သီတိ ဘဝိဿန္တိ၊ ပါဠိသုံးရပ်တို့မှ သီတ-ဟူသော ပုဒ်၏အရ အန္တတ္ထ ဗာဟုတ္ထအားဖြင့် ယထာရဟနိဗ္ဗာန်ကိုသာ ယူရသောကြောင့် ယင်းပါဠိသုံးရပ် တထပ်တည်း နှီးနှောလှသည် ဟူလို။

သိက္ခေ နိဗ္ဗာနမတ္တနောတိ အတ္တနော ရာဂဿ နိဗ္ဗာပနာယ။ပ။
ဝူပသမာယ နိဗ္ဗာနာယ ပဋိနိဿဂ္ဂါယ။

သိက္ခေ နိဗ္ဗာနမတ္တနောတိ၊ ဟူသော ဘုရားအမိန့်တော်မြတ်၌။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ရာဂဿ၊ ရာဂမီးကို။ နိဗ္ဗာပနာယ၊ ငြိမ်းစေခြင်းငှါ။ပ။ ဝူပသမာယ၊ အထူးသဖြင့် ငြိမ်းစေခြင်းငှါ။ နိဗ္ဗာနာယ ပဋိနိဿဂ္ဂါယ၊ အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန် အလိုငှါ။ သိက္ခေ၊ မပျင်းမရံ မဆုတ်မနစ် မငြီးမတူး ကြီးစား၍ ကျင့်ကြရာ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့သော အလိုတော်ကို သိအပ်၏။

ဤသို့ မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော် ဘ်း၊ ဣ-အင်္ဂါတွင် လာသည်များကို ထောက်သဖြင့်လည်း ငြိမ်းစေခြင်းသဘောကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည့်အရာ မိမိ၏နိဗ္ဗာန် တပါးသောသူ၏နိဗ္ဗာန် ဆိုသင့်သည့်အရာများကို နောက်ကဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ယုံကြည်သင့်လှတော့၏။ ဝါ၊ ယုံကြည်ကြစေကုန်သတည်း။

နိဗ္ဗာနံ ဟိ ပရမတ္ထတော တတော ဥတ္တရိ အတ္ထော နတ္ထိ။

နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ ပရမတ္ထတော၊ မဘောက်မပြန် စင်စစ်မှန်၍ အမြဲ နေသောကြောင့်။ တတော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ထက်။ ဥတ္တရိ၊ လွန်ကဲသော။ အတ္ထော၊ သင်္ခတသင်္ခတအနက်သဘောသည်။ နတ္ထိ၊ ရှိတော့သည် မဟုတ်။

ဤသို့ ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ။ ဂုံး-ပေ၊ သေ-အင်္ဂါတွင် လာသည့်စကား သည်လည်း နိဗ္ဗာန်ဟူက သင်္ခတသင်္ခတ ဘုရင်ဖြစ်၍ ဘုရားထက်ပင် မြတ်၍ နေသည် ဟု အောက်က ညွှန်းပြခဲ့သည့် ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့နှင့် ညီလှပေသလျှင် ကတည်း။

ဓုဝ သဿတ-ဖြစ်နေသော နိဗ္ဗာန်

ဓုဝန္တိ နိဗ္ဗာနဿေဝ အဓိဝစနံ ဘဝိတုံ အရဟတိ။ တံ ဟိ ဇာတိဇရာ ဗျာဓိ မရဏ သောကာဒိတော မုစ္ဆိတုကာမေဟိ ဓဝိတဗ္ဗံ ဂန္ထဗ္ဗန္တိ ဓုဝံ။ ဥပ္ပါဒဝယာဘာဝေန ဝါ၊ နိစ္စသဘာဝတ္တာ ဓဝတိ ထိရံ သဿတံ ဘဝတိတိ ဓုဝံ။

ဓုဝန္တိ၊ ဓုဝံ-ဟူသောအမည်သည်။ နိဗ္ဗာနဿေဝ၊ နိဗ္ဗာန်၏သာလျှင်။ အဓိဝစနံ၊ အမည်သည်။ ဘဝိတုံ၊ ဖြစ်ခြင်းငှါ။ အရဟတိ၊ ထိုက်၏။ ဟိ၊ မှန်၏။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို။ ဝါ၊ သည်။ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏ သောကာဒိတော၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း စိုးရိမ်ခြင်း အစရှိသည်မှ။ မုစ္ဆိတု-

ကာမေဟိ၊ လွတ်လိုကုန်သူတို့သည်။ ဓဝိတဗ္ဗံ ဂန္တဗ္ဗံ၊ ရောက်အပ်၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ ဓုဝံ၊ ဓုဝမည်၏။ ဝါ၊ တနည်းကား။ ဥပ္ပါဒဝယာဘာဝေန၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ နိစ္စသဘာဝတ္ထာ၊ မြသော သဘော ရှိသောကြောင့်။ ဓဝတိ ထိရံ သဿတံ ဘဝတိ၊ မြမြ တည်တံ့ခိုင်ခံ့ တတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ ဓုဝံ၊ ဓုဝမည်၏။

ဤသို့လာသော သဒ္ဓနီတိနှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်ဟော ဓုဝံ-ဟူသောပုဒ်၌ ဓု-ဓာတ် ၎င်း ဓု-ဓာတ်၏ သဿတဘာဝ အနက်ဟောကို မှတ်အပ်၏။

သဿတဆိုသော်လည်း ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ရောက်စရာ ပကတိအစဉ်ထာဝရ ကမ္မာကမ္မေ အမြဲတည်နေနှင့်သည်ကို ဆိုသည် မဟုတ်။ ငြိမ်းရေးခြင်းသဘော ပေါ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်သည်ကို ယူရမည် ဟု အောက်ကညွှန်းပြခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်းသာ ယူအပ်၏။ ယင်းသို့ယူမှုသာ “အဘူတံ အဇာတံ ဟုတော အတ္တိတိ အဘူတံ” ဟု ယခင်ညွှန်းပြခဲ့သည့် သဠာယတန သံယုတ် အဋ္ဌကထာနှင့် သင့်လျော် ညီညွတ်မည် မှတ်။

အနာဂတံသဉာဏ်နှင့် အနာဂတ်နိဗ္ဗာန်

ဒိဋ္ဌသစ္စောယေဝ ဟိ ပုဗ္ဗေ နိဝါသာနုဿတိဉာဏေန နိဗ္ဗာန်
ဝိဘာဝေတိ၊ န အဒိဋ္ဌသစ္စော။ တံ ပန ဉာဏံ ခန္ဓေ ဝိယ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓေပိ
ဝိဘာဝေတိတိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏခန္ဓဝိဘာဝနေန နိဗ္ဗာနမ္ပိ ဝိဘာဝေတိ။
ဧဝံ အနာဂတံသဉာဏေပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဒိဋ္ဌသစ္စောယေဝ၊ မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည် သာလျှင်။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေန၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဖြင့်။ နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ ဝိဘာဝေတိ၊ ထင်စွာပြနိုင်၏။ အဒိဋ္ဌသစ္စော၊ သစ္စာလေးပါးကို ပိုင်းခြားထင်ထင် မမြင်ရဘူးသော ပုထုဇန်ဈာနလာဘီ အဘိညာဏ်ရ ပုဂ္ဂိုလ် သည်။ နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ န ဝိဘာဝေတိ၊ မပြနိုင်။ တံ ပန ဉာဏံ၊ ထိုအရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရအပ်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်သည်ကား။ ခန္ဓေ ဝိယ၊ အတိတ်ခန္ဓာတို့ကဲ့သို့။ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓေပိ၊ အတိတ်ခန္ဓာနှင့် စပ်သမျှတို့ကိုလည်း။ ဝိဘာဝေတိ၊ ထင်စွာပြနိုင်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ အတိတ်ခန္ဓာကိုထင်စွာပြနိုင်သဖြင့် အတိတ်ခန္ဓာနှင့် စပ်သမျှကိုပင် ပြနိုင်သောကြောင့်။ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏခန္ဓဝိဘာဝ- နေန၊ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော မဂ်ဖိုလ်ပစ္စဝေက္ခဏာခန္ဓာတို့ကို ထင်စွာပြနိုင် သဖြင့်။ နိဗ္ဗာနမ္ပိ၊ အတိတ်ခန္ဓာနှင့်စပ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း။ ဝိဘာဝေတိ၊ ထင်စွာ ပြနိုင်၏။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ဝေ၊ ဤ အတူ။ အနာဂတံသညာဏေပိ၊ အနာဂတံသ ဉာဏ်၌လည်း။
ယောဇေတဗ္ဗိ၊ ယှဉ်အပ်၏။

ဤသို့ အနုဋီကာ (၂၄၆) ဘံး၊ ဓ-အင်္ဂါတွင် လာသည့်အတိုင်း ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်
ကြကုန်ပြီးသော သူတို့၏ အတိတခန္ဓာနှင့်စပ်၍နေသော နိဗ္ဗာန်ကို ပုဗ္ဗေနိဝါသာ-
နုဿတိဉာဏ်ဖြင့် သိနိုင်၏။ ပရိနိဗ္ဗာန် မပြုကြရသေး ပြုလတ္တံ့ဖြစ်နေသူတို့၏
ခန္ဓာနှင့်စပ်၍ ဖြစ်လတ္တံ့သော နိဗ္ဗာန်ကိုကား အနာဂတံသညာဏ်ဖြင့် သိရ၏
မှတ် ဟူလို။

၎င်းအနုဋီကာစကားသည် “နိဗ္ဗာနေ အနာဂတေပိ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ
သိယာ။ န ဝတ္တဗ္ဗာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာတိပိ အဘိတာရမ္မဏာတိပိ အနာ-
ဂတာရမ္မဏာတိပိ” ။

ဤသို့အောက်၌ ညွှန်းပြခဲ့ပြီးသော ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ အဘိဓမ္မာ-
ဝတာရ သံဝဏ္ဏနာဋီကာ စကားတို့နှင့် ညီညွတ်လှသည်သာတည်း။

ထိုစကားကို ထင်စွာပြုဦးအံ့။ အနာဂတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အတ္ထပဋိ-
သမ္ဘိဒါဉာဏ် အာရုံပြုနိုင်သည်ဆိုသော ဋီကာစကား၊ အနာဂတံသညာဏ်သည်
အနာဂတ်ခန္ဓာနှင့် စပ်သောနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သည်ဆိုသော ဋီကာစကား
ဤဋီကာနှစ်ရပ်သည် အညမညဝိရုဒ္ဓ မဖြစ်သည်သာတည်း။

ဤအဋ္ဌကထာဋီကာနှစ်ရပ်ကိုထောက်သဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ဟူက အတိတ်ခန္ဓာ
နှင့်စပ်၍ နေသောနိဗ္ဗာန်ကို အတိတ်၊ အနာဂတ်ခန္ဓာနှင့်စပ်၍ နေသော နိဗ္ဗာန်ကို
အနာဂတ်ဟုဆိုရန်ရှိ၏။ သို့သော်လည်း ဥပါဒ်အားဖြင့် ရုန့်ကြမ်းစွာ ဖြစ်ခြင်း
မရှိ၊ အလွန်သိမ်မွေ့စွာနူးညံ့စွာဖြစ်သဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆို
ထိုက်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်လတ္တံ့ဖြစ်သော်လည်း စင်စစ် အတိတ် အနာဂတ်
ဟူ၍လည်း မုချမဆိုထိုက် မဆိုသင့်သည်ကိုရည်သဖြင့် “န ဝတ္တဗ္ဗာ ပစ္စုပ္ပန္နာ-
ရမ္မဏာတိပိ။ ပ။ အနာဂတာရမ္မဏာတိပိ” ကို မိန့်သတည်း။ “ယတ္ထ အာသကာ၊
တတ္ထ ပဋိသေဓော” ဟု သဒ္ဒလက္ခဏာလာသည့်အတိုင်း ပစ္စုပ္ပန်-စသည် ဆိုရန်
အကြောင်း တစိတ်ရှိသောကြောင့် ယင်းလျဉ်းပါးဘွယ်ကို ပယ်လို၍ “န ဝတ္တဗ္ဗံ”
ဟု ဆိုရသည်မှတ်။ အပြာဟူဏော၊ အနုဿော-စသည်ကဲ့သို့တည်း။

ယေစိဓ ပဇဟန္တိ ကာမရာဂံ၊ ဘဝရာဂါနုသယဉ္စ မောဟံ။
န စ တေ ပုန ဥပေန္တိ၊ ပရိနိဗ္ဗာနဂတာ သိတိဘူတာ။

ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ ဣ၊ ဤခန္ဓာကိုယ်၌။ ကာမရာဂံ၊ ကာမတဏှာ
ကို။ ပဇဟန္တိ၊ စွန့်နိုင်ကုန်၏။ တေ၊ ထိုကာမဂုဏ်ငါးပါး၌ တပ်ခြင်းကို စွန့်နိုင်

ကုန်သူတို့သည်။ ဘဝရာဂါနုသယဉာ၊ ဘဝရာဂါနုသယကို၎င်း။ မောဟဉာ၊ မောဟကို၎င်း။ ပဟာယ၊ ပယ်နိုင်ပြန်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ပရိနိဗ္ဗာနဂတာ သီတိဘူတာ၊ ဧးမြခြင်း နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ဧးမြခြင်းချမ်းခြင်း ဟူသော အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေကုန်သည်ဖြစ်၍။ ပုန၊ တဖန်။ ဂဗ္ဘသေယံ၊ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသို့။ န ဥပေန္တိ၊ မကပ်ရကုန်။

ဤသို့ ဓမ္မသင်္ဂဟပါဠိတော် ခံ-အင်္ဂါတွင် လာသော စကားတော်မြတ်သည်—
“ သီတိ ဘဝိယန္တိ ” ။

“ သီတိဘာဝံ သစ္စိကာတုံ ” ။ “ သီတိဘူတော ” ။

ဤသို့လာသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်-စသည်တို့နှင့် တပြေးတည်း ဧးမြခြင်းသဘောသည် နိဗ္ဗာန်မည်၏ ဟု ပြနိုင်သော ပါဠိချည်းတည်း။

“ ဘဝနိရောဓဓာတိ နိဗ္ဗာနံ ” ဟု ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ၌ လာသောစကားသည်လည်း ဘဝ၏ချုပ်ခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဆိုလိုသည်မဟုတ်။ ဘဝ၏ချုပ်ရာ ဤသီတသဘာဝလက္ခဏာရှိသော အသင်္ခတဓာတ်ကို ဆိုသည် မှတ်။

“ ဘဝေါ နိရုဇ္ဈတိ ဣတ္ထတိ ဘဝနိရောဓော ” ဝစနတ္ထပြု။ ဘဝ၏ချုပ်ရာ ဟူသည်လည်း ထိုထိုရဟန္တာတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုရာ စုတိကျရာ အရပ်ဝယ် ဖြစ်ပေါ်လာရောက်လာသော ဧးမြခြင်း သီတိဘာဝလက္ခဏာရှိသော ဝါ-ငြိမ်းဧးခြင်း ဟူသော အသင်္ခတဓာတ်ပင်တည်း။

သဉ္စပါဒိသေသ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်နှစ်မျိုး

တတ္ထ သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပတ္တိယာ ကိလေသေန နိဗ္ဗုက္ခတာ။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပတ္တိယာ ဝိပါကဒုက္ခေန နိဗ္ဗုက္ခတာ။

တတ္ထ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်နှစ်ပါးတို့တွင်။ သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပတ္တိယာ၊ ကိလေသာကုန်ခြင်း မရှိခြင်းဟူသော သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော သဉ္စပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ ကိလေသေန၊ ကိလေသာဖြင့်။ နိဗ္ဗုက္ခတာ၊ မဆင်းရဲနိုင်သည့် အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပတ္တိယာ၊ အသင်္ခတဓာတ် ဟူသော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ ဝိပါကဒုက္ခေန၊ အဘိသင်္ခါရ ဟူသော ကံ၏ အကျိုးဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ အဖန်တလဲလဲနေရခြင်း ဟူသော ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာနှင့် စပ်၍ဖြစ်သော အလုံးစုံသော ခန္ဓာငါးပါးဒုက္ခဖြင့်။ နိဗ္ဗုက္ခတာ၊ ဆင်းရဲမရှိနိုင်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၎င်း။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ဤ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋီကာ(၄၁) သ်း၊ ခဲ-အင်္ဂါတွင် လာသည့်အရ သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်ဟူရာဝယ် အရဟတ္တဖိုလ် ရသည့်သူပုဂ္ဂိုလ်က အလွတ် သက်သက် အရပ်တပါး၌ တည်နေသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဟူသည်သို့ ရောက်သည် မဟုတ်။ ထို သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဟူသော အရဟတ္တဖိုလ်က ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်သို့ ရောက်လာသည်ကိုပင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည် ဟူရာ၌လည်း ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်က အလွတ်သက်သက် အရပ်တပါး၌ တည်နေ သော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဟူသည်သို့ ရောက်သည်မဟုတ်။ ထို အနုပါဒိ- သေသနိဗ္ဗာန်က ထို ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်အား စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ထို ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်ရာဖြစ်၍ ပေါ်ရောက်လာသည်ကိုပင် ဆိုသည် ဟု သိအပ်၏။

သင်္ခတသဘောရှိသော အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သည် သင်္ခတသဘောရှိသော ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာသန္တာန်၌ ရောက်လာသည့်အခါ ဥပါဒိ အားဖြင့် ထင်ရှားရောက်လာသည်။ အသင်္ခတသဘောရှိသော အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်မူကား ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်အား စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ပေါ်ရောက် လာသည့်အခါ အလွန်နက်နဲ နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ ရောက်လာသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒိဗြဗ် အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု မဆိုလောက်ရုံမျှသာ ထူးသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်နှင့်စပ်၍ ဖြစ်ရောက်လာခြင်းမူကား အတူတူ သမ သမ သာ တည်းဟု သိကြကုန်။ ဤအနက် သဘောကိုပင် ရည်၍ “နိဗ္ဗာန်ပုံ ခန္ဓပဋိဗ္ဗမေဝ” ဟု ယခင်အနက်နှင့်ဟကွ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာသျှင် မိန့်အပ် သတည်း။

ထို့ကြောင့် ယင်း အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန် ဟူသည် အကြင်အကြင်အရပ်ဝယ် အကြင်အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၏။ ထိုထိုအရပ်ဝယ် ထိုထိုပရိနိဗ္ဗုတ- ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် စပ်၍ ထင်ရှားရှိသည်။ ထိုပရိနိဗ္ဗုတသခင် နိဗ္ဗာန်ဝင်သွားကြသူ တို့လည်း ထို မိမိတို့နှင့်စပ်၍ ဖြစ်ရောက်လာသော အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်မြတ်၌ တည်စံနေကြရသည်ဟု မှတ်အပ်၏။ ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် ပရိနိဗ္ဗာန်စံနေရာ အရပ်တိုင်းမှပင် ရှိနေသည့်သဘောကို ရည်တော်မူ၍—

“ပုရတ္ထိမဒိသာဒိသု ဟိ အသုကဒိသာယံ နိဗ္ဗာနံ နုတ္ထိတိ န ဝတ္ထဗ္ဗံ”
ဟု မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ(၃၁၀) ဟော်-အင်္ဂါ၌ မိန့်အပ်သတည်း။

ပုရတ္ထိမဒိသာဒိသု၊ အရှေ့အရပ် အစရှိသည်တို့တွင်။ အသုကဒိသာယံ၊ ဤ မည်သော အရပ်၌။ နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ န ဝတ္တဗ္ဗံ၊ မဆိုသင့်။

ဤကား ၎င်းအဋ္ဌကထာယောဇနာ။

ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ဟူက ထိုထို အရပ်ရှစ်မျက်နှာတို့၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ကြဘူး သည်သာဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ထိုထို အရပ်ဝယ် ထို ပရိနိဗ္ဗာန်စံသူတို့နှင့် စပ်၍ ရှိရသည်ချည်း ဖြစ်ရကား “အသုကဒိသာယံ နိဗ္ဗာန် နတ္ထိတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ” ဟု ၎င်းအဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်ဆိုတော်မူသည်မှတ်။

ဤအဋ္ဌကထာစကားသည်လည်း “ဣမသ္မိံယေဝ ကဋ္ဌေဝရေ ဗျာမ- မတ္တေ သသညိမ္ပိ သမနကေ လောကဋ္ဌေဝ။ ပ။ လောကနိရောဓဉ္စ” ဟူသော အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်(၆၀) စတုက္ကဂုံတ္ထရပါဠိတော်နှင့် သင့်လျော်သည်သာ ဖြစ်၏။

ထိုစကားသည် မှန်၏။ ထိုပါဠိတော်တို့ဝယ် လောကနိရောဓ-ဟူသော နိဗ္ဗာန် ဟူသည် အခြားတပါး၌ ဖြစ်သည်ရှိသည် ဟူ၍ ငါဘုရား ပညတ်တော် မမူ။ ပရိ- နိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာတည်းဟူသော ဤလောက၌ပင် ငါပညတ်တော်မူသည် ဟု ဟောတော်မူသဖြင့်ပင် ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူသော လောကနိရောဓသည် မည်သည့်အရပ် အမှတ်မရှိ၊ ယင်းလောက ဟူသော ခန္ဓာငါးဝ ချုပ်ကြရာ ပရိနိဗ္ဗာတရဟန္တာ အသျှင်တို့ တည်ရာ၌ပင် ယင်း ပရိနိဗ္ဗာတရဟန္တာကို တည်ရာ ဝိသယကဲ့သို့ ပြု၍ ဖြစ်နေသည်ဟူသော အနက်ကို အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်းအားဖြင့် ပြအပ်သောကြောင့် ယင်း ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ဟူကလည်း အမှတ်မရှိ အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ပင် အသီး အသီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူကြသည်ဖြစ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဟူကလည်း နိဗ္ဗာန်ရောက် သူနှင့်သာစပ်၍ ဖြစ်ရသောကြောင့် ယင်း “အသုကဒိသာယံ နိဗ္ဗာန် နတ္ထိတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားသည် ၎င်း သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် စသည်တို့နှင့်လည်း လျော်လှပေသည်ဟု သိအပ်သတည်း။

“သဗ္ဗသင်္ခါရတော ဗဟိဘူတံ နိဗ္ဗာန်” ဟူသော ဥပရိပက္ခာသဒ္ဓိကာ (၂၇၄) “တာသံ ပရဘာဂေ နိဗ္ဗာနေ တိဋ္ဌေယျ” ဟူသော နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌ နိဗ္ဗာန်ဟူက တေဘူမိက သင်္ခါရတရားတို့မှ ပြင်ဘက် အပဖြစ်သည် ဟူရာ၌လည်း ဘုံသုံးပါး၏ အထက်အောက် အဇ္ဈာကာသကောင်းကင်၌ တည်သည် ဆိုလို သည်မဟုတ်၊ ဤ ခန္ဓာငါးပါးဟူသော သင်္ခါရ၏ ပြင်ဘက်အပ ဆိုလိုသည်။

ခန္ဓာငါးပါး၏ ပြင်ဘက်ဟူသည်လည်း ထို အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သည် ပရိ- နိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်ကို တည်ရာ ဝိသယကဲ့သို့ ပြု၍ဖြစ်ပေါ်လာသော်

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

လည်း အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သန္တာန်၌ ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီ၍ စွဲ၍ဖြစ်ရသကဲ့သို့ ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ မုချ အားဖြင့် စွဲမှီ၍တည်သည် မဟုတ်ရကား ထို ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်အတွင်း၌ ဖြစ်သည် မဆိုထိုက်သည်ဖြစ်၍ ထိုခန္ဓာငါးဝ သင်္ခါရတို့၏ ပြင်ပ၌ဖြစ်သည် ဆိုလို သည်ဟု မှတ်။

နဘူးချုပ်ပေါ်၌ တက်၍နွယ်သော ရွှေနှယ်ပန်းကို နဘူးချုပ်ကို စွဲ၍ မှီ၍ ပေါက်လာသော်လည်း နဘူးချုပ်နှင့် အမှုအရာမတူ ဇာတ်မတူသည်ဖြစ်၍ ထို နဘူးချုပ်၏ အတွင်းသား ဟု မဆိုထိုက်။ နဘူးချုပ်၏ ပြင်သားပြင်ပ ဟူ၍သာ ဆိုအပ်သကဲ့သို့တည်း။

နိဗ္ဗာန်၏ သိမ်မွေ့နက်နဲသောအရောင်

နိဗ္ဗာနတော ဟိ အညော သုပဘာဝန္တတရော ဝါ သုဇောတိဝန္တတရော ဝါ ပရိသုဒ္ဓတရော ဝါ ပဏ္ဍရတရော ဝါ နတ္ထိ။

နိဗ္ဗာနတော၊ နိဗ္ဗာန်ထက်။ သုပဘာဝန္တတရော ဝါ၊ အလွန်အရောင် ရှိသည် လည်း ဖြစ်သော။ သုဇောတိဝန္တတရော ဝါ၊ အလွန်ထွန်းလင်းခြင်း ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ပရိသုဒ္ဓတရော ဝါ၊ အလွန်သန့်ရှင်းသည်လည်း ဖြစ်သော။ ပဏ္ဍရ- တရော ဝါ၊ အလွန်ဖြူစင်သည်လည်း ဖြစ်သော။ အညော၊ တပါးသော။ ဓမ္မော၊ တရားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

ဤသို့ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ(၃၁၀) ဟော်-အင်္ဂါတွင် လာသည်နှင့်အညီ ယင်းသို့သော ဒါန သီလ ဘာဝနာ-စသော အကြောင်းရင်း အကြောင်းဝေး အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော အကြောင်းနီးတို့ကြောင့် ထို နိဗ္ဗာန်တရား ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း ထိုအကြောင်းတို့သည် နိဗ္ဗာန်မပေါ်လာမီက ကွယ် ပျောက်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ထိုအကြောင်းပစ္စယတို့မှ ဟေတု အာရမ္မဏ ဥပနိဿယ- စသော ပစ္စည်းမျိုးတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြု မခံရသောကြောင့် အပ္ပစ္စယ အမည် ရသော ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် ထိုအကြောင်း သင်္ခတရားတို့နှင့်မတူ အမူကွဲပြား အလွန်ထူးခြားသောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဖြစ်၍ ယင်း နိဗ္ဗာန်ထက် အရောင်ရှိသော ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော တရားမည်သည် မရှိ ဟု ဆိုသည့်အတိုင်း ယင်း ပရိနိဗ္ဗုတအယျင်တို့၏ တည်နေရာ၌ ငြိမ်းရေးခြင်း ပရိနိဗ္ဗာယန သီတလ သဘောရှိသော ဝါ-သဘော ဟု ဆိုအပ်သော အတုမရှိ အခါခပ်သိမ်း ဝင်းဝင်း တောက်၍နေသော နိဗ္ဗာန် ဟူသည် စင်စစ်ကေန် အမှန်ထင်ရှားရှိ၏။ ထိုသို့ ဝင်းဝင်းပြောင်ပြောင် အရောင်တလက်လက် ထွက်သောအားဖြင့် ထင်ရှား

ရှိသော်လည်း အလွန်နက်နဲထူးဆန်းသော သိမ်မွေ့နူးညံ့လှသော အရောင် ဖြစ်၍သာ အန္ဓပုထုဇန်တို့ မမြင်မသိနိုင်ကြ ရှိရသည်။

လက်ညှိုးတချောင်းထောင်ကာမျှဖြင့် စကြဝဠာကုဋေတသိန်း လင်းရသော ဗြဟ္မာမင်းကြီးတို့၏ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါကို လူများတို့ ပကတိသက်သက် မမြင်နိုင်၊ ထိုဗြဟ္မာတို့က မြင်စေလိုသောစိတ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ထင်ရှားပြမှသာ မြင်နိုင်သည်ကို ထောက်သဖြင့် ထိုဗြဟ္မာတို့ ကိုယ်ရောင်ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သော အရောင်ဖြစ်၍သာ မမြင်မသိနိုင်ကြရသည်။ ထိုနိဗ္ဗာန်သည် ဝင်းဝင်းတောက် အရောင်နှင့်တကွ စင်စစ်ကေနိ ထင်ရှားရှိ၏ ဟု မှတ်။

ယံ ကိဉ္စိ ဈာနသုခံ ဝါ မဂ္ဂသုခံ ဝါ ဖလသုခံ ဝါ အတ္ထိ။ နိဗ္ဗာန် တတ္ထ ပရမံ။ နတ္ထိ တတော ဥတ္တရိတရံ သုခန္တိ။

ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိသော။ ဈာနသုခံ ဝါ၊ ဈာန်ချမ်းသာသည်၎င်း။ မဂ္ဂသုခံ ဝါ၊ မဂ်ချမ်းသာသည်၎င်း။ ဖလသုခံ ဝါ၊ ဖိုလ်ချမ်းသာသည်၎င်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထိုချမ်းသာတို့ထက်။ နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသည်။ ပရမံ၊ မြတ်၏။ တတော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာထက်။ ဥတ္တရိတရံ၊ လွန်မြတ်သော။ သုခံ၊ ချမ်းသာ ဟူသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

ဤသို့လာသော ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်နှင့်အညီ ဈာန် မဂ် ဖိုလ် ချမ်းသာ ထက်မက နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ၏ အလွန်ချမ်းသာသည့်အဖြစ်ကို စင်စစ် မှတ်အပ်၏။ ထိုကြောင့် ဝင်းဝင်းတောက်လျက် အမြဲထင်ရှားတည်သော ဈာနသုခ မဂ္ဂသုခ ဖလသုခတို့ထက်မက ဧးမြဲချမ်းသာရာ အတုမရသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကို မြန်မြန်ရအောင် ယင်းသို့သော နိဗ္ဗာန်ကို မြန်မြန်မျက်မှောက်ပြုတတ်ကြရအောင် ရွက်ဆောင်ကြိုးကုတ် အားထုတ်သင့်လှကြတော့သည်။ အားထုတ်နိုင်ကြပါစေ ကုန်သတည်း။

မင်္ဂလသုတ်လာ နိဗ္ဗာန်

နိဗ္ဗာနသစ္စိကိရိယာနာမ ဣဓ အရဟတ္တဖလံ အဓိပေတံ။ တံပိ ဟိ ပဉ္စဂတိဌာနဝါနသညိတာယ တဏှာယ နိက္ခန္တတ္တာ နိဗ္ဗာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တဿ ပတ္တိ ဝါ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝါ သစ္စိကိရိယာ။ ဣတရဿ ပန နိဗ္ဗာနဿ အရိယသစ္စဒဿနေန သစ္စိကိရိယာ သိဒ္ဓါ။

နိဗ္ဗာနသစ္စိကိရိယာနာမ၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း မည်သည်ကား။ ဣဓ၊ မင်္ဂလသုတ် ဤတပုဒ်အရာ၌။ အရဟတ္တဖလံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို။ အဓိပေတံ၊ အလိုရှိအပ်၏။ ဟိ၊ ဆိုသင့်စွ။ တံပိ၊ ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်း။ ပဉ္စဂတိ-ဌာနဝါနသညိတာယ၊ ဂတိငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း တည်ကြောင်း ဝါနသုံးပါး

အပေါင်း ဟု ဆိုအပ်သော။ တဏှာယ၊ တဏှာမှ။ နိက္ခန္တတ္တာ၊ ထွက်မြောက်ရာ ထွက်မြောက်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့်။ နိဗ္ဗာနန္တိ၊ နိဗ္ဗာန် ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ကဿ၊ ထိုအရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော သဉ္ဇပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့။ ပတ္တိ ဝါ၊ ရောက်ခြင်းသည်၎င်း။ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝါ၊ ဆင်ခြင်နိုင်ခြင်းသည်၎င်း။ သစ္စိ- ကိရိယာနာမ၊ မျက်မှောက်ပြုသည်မည်၏။ ဣတရဿ ပန နိဗ္ဗာနဿ၊ အသင်္ခတ ဓာတ် ဟူသော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၏ကား။ အရိယသစ္စဒဿနေနေဝ၊ အရိယ- သစ္စာဒဿနံ-ဟူသောပုဒ်၏အရ နိရောဓသစ္စာကို မြင်ခြင်းဖြင့်ပင်လျှင်။ သစ္စိ- ကိရိယာ၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်းသည်။ သိဒ္ဓါ၊ ပြီးလေတော့၏။

ဤသို့လာသော ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာပါဌနှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုသည် ဟူရာဝယ် အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော သဉ္ဇပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုသည့်အရာ၌ ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကိုရခြင်း ပစ္စဝေက္ခဏာဇောတို့ဖြင့် အာရုံပြုခြင်း တို့ကို ဆိုသည်။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသည် ဟူရာ၌ ထို နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဖိုလ်တို့ဖြင့် မြင်နိုင်အာရုံပြုနိုင်သည်ကို ဆိုသည် ဟု မှတ်။

ဣဒမက္ခာတံ သက္ကာယ နိဿရဏန္တိ ဣဒံ အရဟတ္တမဂ္ဂေန စ ဖလေန စ နိဗ္ဗာနံ ဒိသွာ ဌိတဿ ဘိက္ခုနော ပုန သက္ကာယော နတ္ထိတိ ဥပ္ပန္နံ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ သက္ကာယနိဿရဏန္တိ အက္ခာတံ။

ဣဒမက္ခာတံ သက္ကာယနိဿရဏန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ အရဟတ္တမဂ္ဂေန စ၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်၎င်း။ ဖလေန စ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့်၎င်း။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ ဒိသွာ၊ မြင်၍။ ဌိတဿ၊ တည်သော။ ဘိက္ခုနော၊ ရဟန်းအား။ ပုန၊ တဘန်။ သက္ကာယော၊ ငါတည်း ဟူသော မာနသက္ကာယသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ သက္ကာယကို ပယ်နိုင်သောအခါ၌။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်လာသော။ ဣဒံ အရဟတ္တဖလ- သမာပတ္တိစိတ္တံ၊ ဤအရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ကို။ သက္ကာယနိဿရဏန္တိ၊ ငါ ဟူသော မာနသက္ကာယမှ လှလှကြီးထွက်မြောက်ပြီ ဟူ၍။ အက္ခာတံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဤသို့ သုတ်ပါဏေယျအဋ္ဌကထာ(၂၁၅) ဆံ-အင်္ဂါတွင် လာသည်ကို ထောက် သဖြင့်လည်း အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ရကာမျှဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုရသည် မဆို ရသေး။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးမှ ရလတ္တံ့ သော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင် မြင်နိုင်ရုံမျှသာ ရှိသေးသည် ဟူ၍ သိကြကုန်။

နိဗ္ဗာန်သည် အတ္ထိပစ္စည်း မဟုတ်ပုံ

အတ္ထိ ဘာဝါဘာဝေန အနုပကာရကာနမေဝ အတ္ထိဘာဝေန ဥပ- ကာရကတယ အတ္ထိပစ္စယဘာဝေါတိ နတ္ထိ နိဗ္ဗာနဿ သဗ္ဗဒါ- ဘာဝိနော အတ္ထိပစ္စယတာ အဝိဂတပစ္စယတာ စ။

အတ္တိဘာဝါဘာဝေန၊ ထင်ရှားရှိပြီးသော တရားတို့၏ ထင်ရှားမရှိခြင်း ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်လေခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ရောက်သောအခါဝယ်။ အနုပကာရ- ကာနမေဝ၊ တစ်ခုတည်း ကျေးဇူးမပြုတတ်ကုန်သော တရားတို့၏သာလျှင်။ ဝါ၊ မိမိမရှိသည့်အခါ ကျေးဇူးမပြုနိုင် မိမိရှိတုန်းအခါ၌သာ ကျေးဇူးပြုနိုင်ကုန် သော တရားမျိုးတို့၏သာလျှင်။ အတ္တိဘာဝေန၊ အတ္တိသတ္တိဖြင့်။ ဥပကာရ- ကတာယ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်၏။ အတ္တိပစ္စယဘာဝေါ၊ အတ္တိပစ္စည်း ဖြစ်နိုင်ကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ-တသ္မာ၊ ထိုသို့ ထင်ရှားဖြစ်လာ တတ်သော တရားမျိုးတို့၏ မိမိဖြစ်ပြီးသည့်နောက် ပျောက်ချုပ်၍သွားလျှင် ကျေးဇူးမပြုနိုင်၊ မိမိရှိတုန်းအခါမှသာ ကျေးဇူးပြုနိုင်သော ပစ္စည်းမျိုးကိုသာ အတ္တိပစ္စည်း ဆိုရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဗ္ဗဒါဘာဝိနော၊ မိမိထင်ရှား ဖြစ်လာပြီးနောက် ဘယ်သည်ကာလမှ ပျောက်ပျက်ခြင်းမရှိ အမြဲဖြစ်နေလေ့ ရှိသော။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ အတ္တိပစ္စယတာ၊ အတ္တိပစ္စည်းဖြစ်စရာ အကြောင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ အဝိဂတပစ္စယတာ စ၊ အဝိဂတပစ္စည်းဖြစ်စရာ အကြောင်းသည်လည်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

ဖြစ်ပြီးသည့်နောက် ပျောက်ချုပ်၍ သွားတတ်သော တရားမျိုးတို့၏ မချုပ် သေးခင် ကျေးဇူးပြုတတ်သည့် တရားကိုသာ အတ္တိပစ္စည်းခေါ်ရသည်။ ထင်ရှား ပေါ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲသဿတဖြစ်နေသည့် တရားမျိုးကို အတ္တိပစ္စည်းမဆိုသင့်သောကြောင့် ငြိမ်းရေးခြင်း သဘာဝအားဖြင့် ထင်ရှား ပေါ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အချင်းခပ်သိမ်းတည်နေသော နိဗ္ဗာန် တရား၏ ယင်းအတ္တိပစ္စည်းနှင့် မဆိုသည်ဖြစ်၍ မိမိကိုအာရုံပြု၍ ဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ် စသည်တို့အား အတ္တိပစ္စည်းတပ်သည် ဟု မဆိုထိုက် ဟူလို။

ဤသို့ လာသော အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနိဋ္ဌိကာကိုထောက်သဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန် ဟူသည်၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ် ငြိမ်းရေးခြင်းသဘောအားဖြင့် ထင်ရှား ပေါ်လာပြီးနောက် အချင်းခပ်သိမ်း မပျက်မစီး အမြဲတည်နေသည်၏ အဖြစ်ကို စင်စစ် သိအပ်ယုံကြည်အပ်လှတော့၏။

ဘဝနံ ဘာဝေါ၊ ဝိဇ္ဇမာနတာ ဌာနန္တိ အတ္ထော။ သဗ္ဗဒါဝေ ဘာဝေါ
ဝိဇ္ဇမာနတာ ဌိတိံ န ကဒါစိတိံ သဗ္ဗဒါဘာဝါ။ သော တေဿ အတ္ထိ၊
သဗ္ဗဒါ ဘဝနံ သီလံ ဝါတိ သဗ္ဗဒါဘာဝီ။

ဘဝနံ၊ ဖြစ်ခြင်း။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ခြင်း။ ဝိဇ္ဇမာနတာဌာနံ၊ ထင်ရှားရှိသော အားဖြင့် တည်နေခြင်းတည်း။ ဣတိ-အတ္ထော၊ ဤကားအနက်။ သဗ္ဗဒါဝေ၊ အခါခပ်သိမ်းသာလျှင်။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ခြင်း။ ဝိဇ္ဇမာနတာ ဌိတိံ၊ ထင်ရှားရှိသော

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

အဖြစ်ဖြင့် တည်ခြင်းတည်း။ နကဒါစိ၊ တရံတခါမျှတည်သည်မဟုတ်။ (ဗျတိ ရိက်လှန်)။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ သဗ္ဗဒါဘာဝေါ၊ သဗ္ဗဒါဘာဝမည်၏။ တေဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်အား။ သော၊ ထိုအခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိသောအားဖြင့် တည်နေခြင်း သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဝါ၊ တနည်းကား။ တေဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်အား။ သဗ္ဗဒါ၊ သိမ်း။ ဘဝနံ၊ ဖြစ်ခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော။ သီလံ၊ အလေ့သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ သဗ္ဗဒါဘာဝီ၊ မည်၏။

ဤသို့လာသော မဏိမဉ္ဇူဖြင့်လည်း ယင်းဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အနက်ကို ထင်စွာပြသည်သာလျှင် ဖြစ်၏။ ယင်းသို့သော အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ မဏိမဉ္ဇူ ကျမ်းတို့၌ နိဗ္ဗာန်တရား၏ ထင်ရှားအမြဲတည်၍နေသည် ဟူရာ၌လည်း ပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ် မရောက်လာခင် ထိုပုဂ္ဂိုလ် တည်ရောက် လာစရာ ဘာသာလျှောက်လျား အကြောင်းကင်း၍ ဖြစ်နေနှင့်သည်ကို ဆိုသည်မဟုတ်။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံမည့် ပုဂ္ဂိုလ် ပေါ်လာမှ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ဘေးပေါင်းကင်းစင် ရန်မျိုးကြည်အောင် ကွယ်ကာ စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲ တည်နေသည်ကိုသာ ဆိုသည် ဟု မှတ်အပ်၏။

ယင်းသို့သော အဓိပ္ပါယ်ကို ယူမှသာလျှင် “အဘူတမေဝ ဘူတံ ဇာတံ ဟုတ္တာ အတ္ထိတိ အဗ္ဗုတံ” ။ အဘူတမေဝ၊ တရံတဆစ် မဖြစ်ဘူးသေးဘဲလျက်။ ဘူတံ ဇာတံ၊ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဟုတ္တာ၊ ဖြစ်၍။ အတ္ထိ၊ အထင်အရှား အမြဲ တည်နေသည်တည်း။ ဣတိ၊ ထိုသို့ တရံတဆစ် မဖြစ်ဘူးသေးဘဲ ဖြစ်ပေါ် လာပြီးနောက်မပျောက်မပျက် အမြဲတည်နေသောကြောင့်။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ အဗ္ဗုတံ၊ အဗ္ဗုတမည်၏။

ဤသို့ အောက်၌ ထုတ်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော သဗ္ဗာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာနှင့် ညီနိုင်မည်မှတ်။

တဒုဘယပရိစ္ဆိန္ဒာယ ဌိတိယာ စ အဘာဝတော န ဌိတိ။

တဒုဘယပရိစ္ဆိန္ဒာယ၊ ထိုဥပါဒ်ဘင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော။ ဌိတိယာ စ၊ ဌိ၏လည်း။ အဘာဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ န ဌိတိ၊ ဌိမရှိ။

ဤသို့လာသော ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာပါဌ် (၃၅၅) ၌ နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ပျက်ခြင်းကို ရှေးရှု၍နေသော ဩဠာရိကဌိ မရှိသည်ကိုသာ ပြသည်။ လုံးလုံးကြီး အဘယ်ဂမ္ဘီရ သဘောတရားမျှ တည်ခြင်း မရှိသည်ကို ဆိုသည် မဟုတ်။ အကယ်၍ ထိုသို့ဆိုခဲ့လျှင် ယင်းသည် နိဗ္ဗာန် အဘာဝ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ အဘာဝ ဟု ဆိုရာရောက်ခဲ့ရာ၏။ အကယ်၍ ဤသို့

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်ပနိကျမ်း

ဆိုလိုလျှင်လည်း “အဘူတမေဝ ဘူတံ ဇာတံ ဟုတုာ အတ္တိတိ အဗ္ဗုတံ” ဟူသော ယခင် အဋ္ဌကထာစကားနှင့် အညမညဝိရုဒ္ဓ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။

“သဗ္ဗဒါဘာဝိနော” ဟူသော ယခင် အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီဒီကာစကား၌ အယူမှားသဖြင့် နိဗ္ဗာန် ဟူသည် အစဉ်ထာဝရ အခါခပ်သိမ်း ကမ္ဘာကမ္ဘေ အမြဲ ဖြစ်နေသည်ကို ပြဆိုသည် ဟု ယူမှားခဲ့လျှင် ၎င်းဒီကာစကား၏ “တံ ပန သဗ္ဗေနသဗ္ဗံ အဇာတိဓမ္မတာတိ ဒဿနတ္ထံ အဇာတန္တိ ဝုတ္တံ” ဟူသော ဥဒါန်း အဋ္ဌကထာ (၃၅၇) နှင့် ဝိရုဒ္ဓဖြစ်တော့အံ့၊ ထို့ကြောင့် ယင်းသို့ မယောင်မှားမိစေရ၊ နိဗ္ဗာန် ဟူသည် အချင်းခပ်သိမ်း လျှောက်လျားဘာသာ ဖြစ်လာတတ်သည့် တရားမဟုတ်၊ ပါရမီအကြောင်းခံ သန်လှသူတို့သန္တာန်၌ ဧေးမြခြင်းသဘော အားဖြင့် ပေါ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်နေသည် ဟူ၍ အောက်ကပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်းသာ ကသိုဇာန်ကွက်ကျ မှတ်ကြကုန်။ ထိုထို လျှင်းပါးဘွယ် ရှိရာရှိရာတို့၌ လိုက်၍လိုက်၍ ပြဆိုရသဖြင့် “ပုနရုတ္တိဒေါသ ဝိတ္တာရဒေါသ” ကဲ့သို့ ဖြစ်သည့်အရာကိုလည်း “ကရုဏာယေဝါယံ ဒေါသော” ဟု နှလုံးပြု၍ ပညာရှိ ကဝိတို့ သည်းခံကြည့်ရှုကြပါစေကုန်သတည်း။

အဘိဓမ္မာဝတာရအဋ္ဌကထာအလို နိဗ္ဗာန်

ယဿာ ဝါ အဓိဂမာယ၊ သဗ္ဗကိလေသာနံ ခယော ဘဝေ။
နိဗ္ဗာနမိတိ နိဗ္ဗိဋ္ဌံ၊ နိဗ္ဗာနကုသလေန တံ။

ဝါ၊ တနည်းကား။ ယဿာ၊ အကြင်နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကို။ အဓိဂမာယ၊ ရအပ်သည် ရှိသော်။ သဗ္ဗကိလေသာနံ၊ ကိလေသာခပ်သိမ်းတို့၏။ ခယော၊ ကုန်ရ မပေါ်လာ ရခြင်းသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ တံ၊ ထိုကိလေသာတို့၏ မလာနိုင်ရာ ကုန်ကြီးကုန်ရာ ဖြစ်သော ဓာတ်သဘောတရားကို။ နိဗ္ဗာနမိတိ၊ အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန် ဟူ၍။ နိဗ္ဗာနကုသလေန၊ နိဗ္ဗာန်အရာ လိမ္မာတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ နိဗ္ဗိဋ္ဌံ၊ ညွှန်းပြဘော်မူအပ်၏။

ဤသို့သော အဘိဓမ္မာဝတာရအဋ္ဌကထာ (၁၀၈) နှင့်အညီ ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်း အဘာဝမျှကို အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်မဆို၊ ကိလေသာတို့၏ကုန်ရာ သီတသဘာဝရှိသော အသင်္ခတဓာတ်ကိုသာ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဆိုသည်မှတ်။

သဗ္ဗသံခိပ်အလို နိဗ္ဗာန်

ခယမတ္ထံ န နိဗ္ဗာနံ၊ ဂမ္ဘီရာဒိဿ ဝါစတော။
အဘာဝဿ ဟိ ကုမ္မာနံ၊ လောမဿေဝ အဝါစတော။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ခယမတ္တံ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းအဘာဝမျှသည်။ န နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်မဟုတ်။ ကဿ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဟူမူကား။ အဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၏။ ဂမ္ဘိရာဒိဿ၊ နက်နဲခြင်းအစရှိသောဂုဏ်ကို။ ဝါစတော၊ ဂမ္ဘိရံ ဒုဒ္ဒသံ အဏှံ-စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ဥပမာကား။ ကုမ္မာနံ၊ လိပ်တို့၏။ အဘာဝဿ၊ လုံးလုံးမရှိသော။ လောမဿ၊ အမွေး၏။ အဝါစတာ-ဣဝ၊ အမွေးဖြူလော အမွေးနက်လော စကားတလုံးဖြစ်အောင် ဆိုဘွယ်မရှိသော အဖြစ်ကဲ့သို့။ အဘာဝဿ၊ လုံးလုံးမရှိသော နိဗ္ဗာန်ကို။ အဝါစတာ၊ ဂမ္ဘိရံ ဒုဒ္ဒသံ-စသည်ဖြင့် ဆိုဘွယ်မရှိနိုင်သော အဖြစ်သည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်ရာ၏။

ဤသို့လာသော သစ္စသံခိပ် (၂၇) စကားသည်လည်း ဤ အင်္ဂါဓမ္မာဝတာရ စကားနှင့် တသားတည်းပင်တည်း။

အနုဋီကာအလို နိဗ္ဗာန်

နိဗ္ဗာန် သုခုမရူပဂတိကန္တိ ဝိညာယတိ။

နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ သုခုမရူပဂတိကန္တိ၊ ဣတ္ထိဘာဝ ပုပ္ဖာဝ ဇီဝိတိန္ဒြိယ-စသော သိမ်မွေ့သိခက်သော သုခုမရုပ်နှင့် အလားတူ၏ ဟူ၍။ ဝိညာယတိ၊ သိအပ်၏။

ဤသို့လာသော အနုဋီကာနှင့်အညီ သုခုမရုပ်တို့သည် အလွန်သိမ်မွေ့ သိနိုင်ခဲစွာဖြစ်၍ အပရိနိဗ္ဗန္တပဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ တည်သကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗန္တပဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ အလွန်နက်နဲသိမ်မွေ့စွာ ရှိနေသည် ဟူ၍ မှတ်ကြကုန်။

မူလဋီကာအလို နိဗ္ဗာန်

ကာရဏေ ဖလောပစာရံ ကတွာ နိရောဓပစ္စယော နိရောဓောတိ ဝုတ္တော။

ကာရဏေ၊ ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၌။ ဖလောပစာရံ ကတွာ၊ ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ခြင်းတည်း ဟူသော အကျိုး၌ တင်စားခြင်းကိုပြု၍။ တံ ဖလံ၊ ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့၏ တဝတည်းချုပ်ခြင်းတည်း ဟူသော အကျိုးကို။ နိရောဓောတိ၊ နိရောဓ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်၏။

နိရောဓဆိုသော်လည်း ချုပ်ခြင်းဖလကို မယူအပ်။ ချုပ်ကြောင်း ကာရက ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ယူရမည် ဟူလို။

ဤသို့လာသော မူလဋီကာ (၅၁) စကားသည်လည်း “နိရောဓပစ္စယော နိရောဓောတိ ဝုတ္တော” ဟူသောပါဠိဖြင့် နိရောဓပစ္စယ-ဆိုလိုလျက် နိရောဓ-ဟု

ဆိုကြောင်းနှင့် ယခင်ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော နေတ္တိအဋ္ဌကထာနှင့် ညီလျော် လှပေစွ။

ကြောင်ပါးကြီးဥပမာ-နိဗ္ဗာန်ရတနာပေါ်လာပုံ

အဘာဝေါ တေသ္မိံ ရောဓဿာတိ နိရောဓော။

တေသ္မိံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌။ ရောဓဿ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ဒုက္ခအိုးကြီး ဖြစ်လာခြင်း၏။ အဘာဝေါ၊ မရှိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ နိရောဓော၊ နိရောဓမည်၏။

ဤသို့ မူလဒီကာ (၅၁) တနည်းလာသော အလိုအားဖြင့် နိရောဓသေဒွါသည်ပင် နိဗ္ဗာန်ကို မုချဟောနိုင်သည်ပင်ဖြစ်၍ ဖလူပစာရမဟုတ် မှတ်အပ်၏။

ယခင်နည်း၌ ကြောင်ပါးကြီး ဗိဠာရပေါ်လာတော့မည့်အဟန် ကြောင်ပါး သံ ကြားကာမျှဖြင့် မူသိကတို့ မလာဝံ့နိုင် ထွက်ပြေးနှင့် ပျောက်နှင့်ရသဖြင့် အသံပေးသော ဗိဠာရသည် မူသိကတွေ မပေါ်နိုင်လာကြောင်း ဖြစ်သည်ဆိုအပ် သကဲ့သို့ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ဝိပဿနာဇော မဂ်ဖိုလ် ပရိနိဗ္ဗာတခန္ဓာ ဟူသော အကြောင်းသမ္ဘာရတွေ စုံလာသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရတနာဟူသော အလွန်ငြိမ်းခြင်း ဝေးမြဲခြင်း သီတသဘာဝ သန္တိလက္ခဏာရှိသော နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထတရား ထင်ရှား ရောဂ်လာတော့မည် ရှိသည့်အခါ ခန္ဓာငါးပါးအသစ် မဖြစ်လာနိုင် စင်းလုံးယိုင်၍ သွားနှင့်ရသောကြောင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို ခန္ဓာငါးဝတို့၏ ချုပ် ကြောင်း ကွယ်ပျောက်ကြောင်း မပေါ်လာနိုင်ကြောင်း ဆိုရသည်မှတ်။

နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာလိုသောကြောင့် ခန္ဓာငါးဝ အသစ်မလာ ကွယ်ရသည်၊ ခန္ဓာကွယ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာသည် ဟု “နာသာ ဘင်္ဂေါပမာ” ကဲ့သို့ လည်း မှတ်။

အနုပ္ပါဒေါဝေ နိရောဓော အနုပ္ပါဒနိရောဓော။ အာယတိံ ဘဝါဒီသု အပ္ပ ဝတ္တိ။ န ပန ဘင်္ဂေါ။

အနုပ္ပါဒေါဝေ၊ အသစ်တစ်ခု မဖြစ်ခြင်းသည်ပင်လျှင်။ နိရောဓော၊ ချုပ် ကွယ်သည် မည်၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ အနုပ္ပါဒနိရောဓော၊ မည်၏။ အာယတိံ ဘဝါဒီသု၊ နောင်ဘဝ စသည်တို့၌။ အပ္ပဝတ္တိ၊ အသစ်မဖြစ်ခြင်းကို ရ၏။ န ပန ဘင်္ဂေါ၊ ဘင်္ဂေါကို မရ။ ဝါ၊ ဘင်္ဂေါကို ဤအရာ၌ နိရောဓ မဆို။

ဤသို့ လာသော ယင်း မူလဒီကာ (၅၁)အတိုင်း ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအသစ် မလာ ခြင်းကို နိရောဓ ဆိုသည်။ ဘင်္ဂေါကို ဤအရာ၌ နိရောဓဆိုသည် မဟုတ်။ “နိရောဓပစ္စယော နိရောဓောတိ ဝုတ္တော” ဟူသည်၌လည်း ဤအတိုင်းသာတည်း ဟု သိကြကုန်။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ဆက်ဦးအံ့၊ အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ဒါန သီလ ဘာဝနာ ဝိပဿနာ မဂ် ဖိုလ် ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ် စုတိခန္ဓာ ဟူသော အကြောင်း သမ္ဘာရတွေ ပြည့်စုံမှု အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ရတနာမြတ် ပေါ်လာသည် ဟူရာဝယ် သာဓက အဘယ် ပါနည်း ဟူငြားအံ့။

ကာရဏေန ဝိနာ သယမေဝ န ဘူတန္တိ အဘူတံ။

ကာရဏေန၊ အကြောင်းနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ သယမေဝ၊ ဘာသာပင်လျှင်။ နဘူတံ၊ ဖြစ်ပေါ်လာသည်မဟုတ်။ ဣတိ၊ ထိုသို့ အကြောင်းကင်း၍ လျှောက်လျားဘာသာ မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သောကြောင့်။ စါ၊ အကြောင်းများစွာစုံမှသာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သောကြောင့်။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ အဘူတံ၊ အဘူတမည်၏။

ဤသို့ အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ (၃၂၇) သည်ပင် သာဓကတည်း။

တယောက်ချီမျှ ဆွမ်းစသည်ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာပုံ

သီလာဒိဂုဏသံယုတ္တဿ ဟိ ကဋ္ဌစ္ဆုဘိက္ခာမတ္တမ္ပိ ပဉ္စရတနမတ္တာယ ဘူမိယာ ပဏ္ဏသာလမ္ပိ ကတော အနေကာနိ ကပ္ပသဟဿာနိ ဒုဂ္ဂတိဝိနိ- ပါတတော ရက္ခတိ။ ပရိယောသာနေ အမတယ ဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာန- ပစ္စယော ဟောတိ။

သီလာဒိဂုဏသံယုတ္တဿ၊ သီလ-အစရှိသော ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ် အား။ ဒိန္နံ၊ ပေးလှူအပ်သော။ ကဋ္ဌစ္ဆုဘိက္ခာမတ္တမ္ပိ၊ တယောက်ချီမျှသော ဆွမ်းသည်၎င်း။ ပဉ္စရတနမတ္တာယ၊ ငါးတောင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ဘူမိယာ၊ မြေ၌။ ပဏ္ဏသာလံ၊ သစ်ရွက်မိုးသော ကျောင်းငယ်ကို။ ကတော၊ ဆောက်လုပ်၍။ ဒိန္နံ၊ လှူအပ်သော အလှူဒါနသည်၎င်း။ အနေကာနိ၊ များစွာ ကုန်သော။ ကပ္ပသဟဿာနိ၊ အထောင်မကသော ကမ္ဘာတို့ပတ်လုံး။ ဒုဂ္ဂတိ- ဝိနိပါတတော၊ အပါယ်လေးဝ ဒုဂ္ဂတိဘဝသို့ မကျရအောင်။ ရက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက်နိုင်၏။ ပရိယောသာနေ၊ အဆုံး၌။ အမတယ ဓာတုယာ၊ အမတ- နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာနပစ္စယော၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေနှန်း စံမြန်းရခြင်း၏ အကြောင်း သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤသို့ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ (၁၆၄) တွင် လာသည်ကို ထောက်သဖြင့် လည်း ဒါန-စသော အကြောင်းပါရမီတို့ကြောင့်သာ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည် ဟူ၍ သိကြကုန်။

ဒါန-စသော ပါရမီတို့သည် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းသာ ဖြစ်သည်။ နိဗ္ဗာန် ဖြစ်ကြောင်းမဟုတ်ဟု ဆိုခဲ့ခြင်းအံ့၊ ယင်းသို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ဗျူဟာဒီပနီ မပေါ်လာမီ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ရောက်စရာ ဘာသာအလျောက် အမြဲဖြစ်နေသော နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ရှိတော့သည်မဟုတ် ဟု နောက်က အတန်တန်ပြခဲ့ပြီးသော သာဓကပါဌ်တို့ အတိုင်း စိတ် စေတသိက် ရုပ် နိဗ္ဗာန် ဟူသော ပရမတ္ထတရားလေးပါးလုံးသည် အကြောင်းရှိမှ ထိုအကြောင်းကိုပြုသူ ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်ဝယ် အကယ်စင်စစ် ဖြစ် ပေါ်လာရသည်ချည်း အတူတူသာ မှတ်ကြကုန်။

ယင်းသို့ ပေါ်လာသော်လည်း မန်ကျည်းပင်၌ မန်ကျည်းပေးသည် ထို မန်ကျည်းပင် အကြောင်းရင်းခံသဖြင့် ထိုမန်ကျည်းပင်နှင့် စပ်၍ဖြစ်ပေါ်လာ သော်လည်း ထိုမန်ကျည်းပင် အတွင်းသားနှင့် မစပ်၊ အပေါ်ရံ၌သာ ကပ်လျက် တည်သောကြောင့် ထိုမန်ကျည်းပေးသည် ထိုမန်ကျည်းပင် ပြင်ပ၌တည်သည် ဆိုအပ်သကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန် ဟူသည်လည်း ထိုပရိနိဗ္ဗာန်စံမည့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိ ကျသည့်အခါ ထိုရဟန္တာ စုတိခန္ဓာနှင့် စပ်သဖြင့် ပေါ်လာသော်လည်း ထို ရဟန္တာ၏ ကိုယ်နှင့်မချေမစပ်၊ ထိုခန္ဓာကိုယ်၏အစား ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တအဖြစ်သို့ ရောက်သည့်အခါမှ ထိုနိဗ္ဗာန်ရတနာ ဖြစ်လာသောကြောင့် ထိုနိဗ္ဗာန်သည် ထိုသူ၏အတွင်း၌ တည်သည်မဆိုထိုက်သဖြင့် ထိုခန္ဓာပြင်ဘက်၌ တည်သည် ဟူ၍ ဆိုအပ်သတည်း။

ဤသို့သော အနက်သဘောကို ရည်တော်မူ၍ ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို “ဗဟိဒ္ဓါ မော” ဟူသော မာတိကာပုဒ်၌ အရကောက်သင့်သည်ကို အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်သည်မှတ်။

နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဖိုလ်တို့ မြော်တမ်း အာရုံပြုနိုင်ပုံ

ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် မဂ်ဖြစ်သည့်အခါ ယင်းနိဗ္ဗာန် မပေါ်လာသေးရကား ယင်းသို့သောမဂ်သည် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြု၍ ဖြစ်သည် ဟူရာ၌ အဘယ်သို့ အာရုံ ပြုပါသနည်း ဟူခြင်းအံ့၊ မဂ်လေးပါးကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသည့် နောက် စုတိကျရောက်သည့်အခါ ယင်းငြိမ်းစေးခြင်း ကိရိယာဟူသော သန္တိ- သဘာဝ အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်လာလတ္တံ့သည်ကို တွေ့ဝေခြင်းမရှိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိနှင့်သည်၏အစွမ်းအားဖြင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို ထိုမဂ်တို့အာရုံပြုသည်၊ မျက်မှောက်ရှေးရှု ပြုသည် ဟု ဆိုအပ်သတည်း။

ထိုကြောင့် မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသဒ္ဓိကာ (၆၉) ၌—

ဝိပဿနာ ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတန္တိ အသင်္ခတာယ ဓာတုယာ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ မဂ္ဂေါ ပရိနိဗ္ဗာနသန္တိကိရိယာဘိသမယဝသေန အဘိ-

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

သမေဇ္ဇော တတ္ထ လဗ္ဗမာနေ သဗ္ဗေ ဝိသေသေ အသမ္မောဟတော
ပဋိဝိဇာနန္တော တတ္ထ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။

ဟူ၍ မိန့်အပ်သတည်း။

ဝိပဿနာ၊ ဝိပဿနာရှုသော ပညာသည်။ ဧတံ၊ ဤငါ့ရလတ္တံ့ နိဗ္ဗာန်သည်။ သန္တံ၊ ငြိမ်သက်လှ၏။ ဧတံ၊ ဤငါ့ရလတ္တံ့ နိဗ္ဗာန်သည်။ ပဏိတံ၊ မြတ်လှပေ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ စိတ္တံ၊ မိမိသမ္ပယုတ်စိတ်ကို။ အသင်္ခတယ ဓာတုယ၊ အသင်္ခတဓာတ်၌။ ဥပသံဟရတိ၊ အာရုံပြုနိုင်အောင် ရှေးရှုဆောင်၏။ မဂ္ဂေါ၊ အရိယာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည်။ ဝါ၊ မဂ်လေးပါးသည်။ ပရိနိဗ္ဗာနသန္တိကိရိယာဘိသမယဝသေန၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသည့်နောက် စုတိရောက်သည့်အခါ ဖြစ်လာသော ပရိနိဗ္ဗာန် ဟု ဆိုအပ်သော ငြိမ်းရေးခြင်း ကိရိယာကို ထိုးထွင်း၍ သိသည်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ အဘိသမေဇ္ဇော၊ ထိုးထွင်း၍ သိသည်ဖြစ်၍။ တတ္ထ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာန် ဟု ဆိုအပ်သော သန္တိကိရိယာ သဘာဝဟူသော အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်၌။ လဗ္ဗမာနေ၊ ရသင့်ရထိုက်ကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဝိသေသေ၊ နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်အထူးတို့ကို။ အသမ္မောဟတော၊ မတွေ့ဝေသောအားဖြင့်။ ပဋိဝိဇာနန္တော၊ တဘန်ထိုးထွင်း၍ သိသည်ဖြစ်၍။ တတ္ထ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌။ စိတ္တံ၊ မိမိသမ္ပယုတ်စိတ်ကို။ ဥပသံဟရတိ၊ အာရုံပြုနိုင် မှန်းတမ်းနိုင်အောင် ရှေးရှုဆောင်၏။

ဤကား ၎င်းဋီကာပါဠိ၏အနက်။

ဤကို ထောက်သဖြင့်လည်း မဂ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည် ဟူရာ၌ သူတပါးတို့ ပရိနိဗ္ဗာန် ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည် မဟုတ်။ မိမိမှီရာ ပုဂ္ဂိုလ်၌ ရောက်လတ္တံ့သော ပရိနိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြုသည် ဟု နှလုံးမိမိ များများကြီးသတိ ရှိကြစေကုန်သတည်း။

၎င်းဋီကာ၌ အတ္ထပရိနိဗ္ဗာန်၊ ပရပရိနိဗ္ဗာန် ဟု တိုက်ရိုက်မလာသော်လည်း—
သမာဓိတ္တာယာတိ အတ္ထနော သမာဓိအတ္တာယ အတ္ထပရိနိဗ္ဗာ-
နတ္ထာယ ပရပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ—

စသည်ဖြင့် အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာအတိုင်း အတ္ထပရိနိဗ္ဗာန်ကိုသာ ဤ၌ လိုအပ်၏ ဟူ၍မှတ်။

ဤဋီကာ၌ “ပရိနိဗ္ဗာနသန္တိကိရိယာဘိသမယဝသေန” ကို လှလှကြီး ထောက်ဆမိကြလျှင် ငြိမ်းရေးခြင်း သန္တိကိရိယာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကိုပင် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည် ဟု ဆိုရသောအဖြစ်၊ မဂ်ပိုလ်တို့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်

ဟူရာ၌လည်း ယင်းရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိနောက် ပေါ်ရောက်လာလတ္တံ့သော နိဗ္ဗာန် ဟု ဆိုအပ်သော ပရိနိဗ္ဗာန်သန္တိကိရိယာကို ယင်းမဂ်ဖိုလ်တို့ မြော်တမ်း၍ အာရုံပြုနိုင်သည်ကိုပင် ဆိုသတည်း ဟု အသည်းစွဲမိကြလတ္တံ့။

သာသနူပမာ-လောကူပမာ

ဤအရာဝယ် ပရိယာယ်ဥပမာသော်ကား သတ္တဝါတို့ သေခါနီးအခါ မနော ခွါရာဝဇ္ဇန်း မရဘာသန္တတို့သည် နောင်ဘဝ ခံစားရလတ္တံ့သော နတ်ဘဝ နတ်ဥယျာဉ် နတ်ရေကန် နတ်ဗိမာန် ဟူသော ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြုနှင့်သကဲ့သို့ မှတ်။ ဤကား သာသနူပမာတည်း။

ယခု စားရခါနီး သုဓာဘုတ် ထမင်းပွဲကြီး ရောက်လာပြီ ဟု နား၌ ဆတ်ဆတ် ကြားရသည့်အခါ မျက်စိဖြင့်ပင် ထိုထမင်းပွဲကြီးကို မကြည့်မမြင်ရသေးသော် လည်း မြင်ရဘိသကဲ့သို့ ထိုသုဓာဘုတ် ထမင်းပွဲကြီး၌ စိတ်အပြီးစိုက်နိုင် အာရုံ ပြုနိုင်သကဲ့သို့လည်း မှတ်။ ဤကား လောကူပမာတည်း။

ဤသို့ ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသဋ္ဌိကာစကားသည်လည်း “ နိဗ္ဗာနေ အနာဂတေပိ-စသော ယခင်ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော အဘိဓမ္မာဝတရာ သံဝဏ္ဏနာ ဋီကာစကားနှင့် အဓိပ္ပါယ်သွား တသားတည်းပင် ဟု သိကြကုန်။ ထိုဋီကာ နှစ်စောင်ကို တိုက်၍ကြံကြကုန်။ ထိုဋီကာတို့သည်လည်း “ဣဇေဝ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗ-ဝေဒယိတာနိ” စသော အထက်၌ ညွှန်းပြလတ္တံ့သော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်၌ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာကွယ်ချုပ်ပြီးသည့်အခါ ဖြစ်ရောက်လာလတ္တံ့သော ဧးမြခြင်း သီတိဘာဝသဘောသည် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်မည်သည် ဟု လာသောစကား တော် “ သမ္မရာယိကာတိ သမ္မရာယေ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ ” ဟူသော ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့နှင့်လည်း သံသန္ဓန ဖြစ်လှပေစွ။

၎င်းဋီကာနှစ်စောင်တို့နှင့်တကွ ၎င်းဣတိဝုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများကို အခါခါအထပ်ထပ် ကြည့်ရှုမိကြစည်ခံကြလျှင် ဤယခုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဂမ္ဘီရ ကထာစကားရပ်ကို ကျမ်းတတ်ကဝိတို့ ကြပ်ကြပ်ကြီး ကော်ယုံကြည် ကြကုန် လတ္တံ့။

နိဗ္ဗာန်ရတနာသည် အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ တည်ရှိနိုင်ပုံ

ကတမေ ဓမ္မာ အနိဒဿနအပ္ပဋိဿာ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓော သညာက္ခန္ဓော သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဝိညာဏက္ခန္ဓော ယဉ္ဇ ရူပံ အနိဒဿနအပ္ပဋိဿံ ဓမ္မာယတန- ပရိယာပန္နံ အသင်္ခတာ စဓာတု။ ဣမေ ဓမ္မာ အနိဒဿနအပ္ပဋိဿာ။

ဓမ္မသင်္ကဏိပါဠိတော် (၂၁၄) ဘံး၊ စဲ။

ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်အရ အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်၏ မြင်လည်းမမြင်ကောင်း ထိခိုက်ကောင်းသောတရားလည်း မဟုတ်သည်ဖြစ်၍ “အနိဒဿနအပ္ပဋိဿာဓမ္မာ” ဟူသော မာတိကာပုဒ်၌ သွင်းအပ်ကြောင်းကို ဘုရားသျှင်ဟောတော်မူသည်ကို ထောက်သဖြင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူသည် မမြင်ကောင်း မထိခိုက်ကောင်းသော တရားဖြစ်၍သာ မမြင်ရ မတွေ့မထိခိုက်ရသည် တမည်မျှသာ၊ စင်စစ်မူကာ ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ ထိုထိုပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြသူတို့၏ ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူကြရာ နေရာအရပ် ဆယ်မျက်နှာ၌ပင် ထိုထိုပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂလ၏ တည်ရာဖြစ်၍ ထင်ရှားတည်ရှိသည် ဟု မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ စသောသာဓကတို့ဖြင့် အောက်၌ပြဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ယုံကြည်သင့်လှတော့၏။

ယထာ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပံ ပရပုဂ္ဂလသန္တာနေ ဗဟိဒ္ဓါတိ ဝုစ္စမာနမ္ပိ တဿ အတ္တနော သန္တာနပရိယာပန္နတ္တာ နိယကဇ္ဈတ္တမ္ပိ ဟောတိ၊ ဝေံ န ယေန-ကေနစိ ပရိယာယေန နိဗ္ဗာနံ အဇ္ဈတ္တံ ဟောတိ။

ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပံ၊ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပံသည်။ ဝါ၊ အသက်ရှိသောသတ္တဝါတို့၏ ရုပ်သည်။ ပရပုဂ္ဂလသန္တာနေ၊ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌။ ဗဟိဒ္ဓါတိ၊ ဗဟိဒ္ဓါဟူ၍။ ဝုစ္စမာနမ္ပိ၊ ဆိုအပ်သော်လည်း။ တဿ၊ ထိုရုပ်၏။ အတ္တနော သန္တာနပရိယာပန္နတ္တာ၊ မိမိသန္တာန်၌ အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိယကဇ္ဈတ္တမ္ပိ၊ နိယကဇ္ဈတ္တသည်လည်း။ ဟောတိ ယထာ၊ ဖြစ်သေးသကဲ့သို့။ ဝေံ၊ ဤအတူ။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ ယေနကေနစိ ပရိယာယေန၊ တစုံတခုသော ပရိယာယ်ဖြင့်။ အဇ္ဈတ္တံ၊ အတွင်းသန္တာန်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။

ဤသို့လာသော အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ(၄၄၇) နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်ဟူက တစုံတခုသော အခြင်းအရာ ပရိယာယအားဖြင့် အဇ္ဈတ္တမည်သည် မဖြစ်နိုင်၊ ဗဟိဒ္ဓတရား စင်စစ်ဖြစ်သော်လည်း ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂလကို လွှတ်၍ အလွတ်သက်သက် အပသန္တာန်မှာ ဘာသာအလျောက် ဖြစ်နေသော မည်သည်မရှိ။ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂလ၏တည်ရာ ဝိသယဖြစ်၍ ထိုထိုပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြသော ရဟန္တာအသျှင်တို့၏ စုတိကျရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်စံရာ အရပ်၌ပင် ထင်ရှားရှိသည် ကေန မှတ်အပ်၏။

ဤအနက်သဘောကို ရည်တော်မူ၍ “အညံ ရူပံ၊ အညံ နိဗ္ဗာနံ၊ အညော ပုဂ္ဂလောတိ န ဟေဝံ ဝတ္တဗေဗ္ဗ။

ကထာဝတ္ထု၊ပါဠိတော်(၅၃) ကို ဟောတော်မူသတည်း။

ရူပံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ရုပ်ဟူသည်။ အညံ၊ တပါးလော၊ နိဗ္ဗာနံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏စံရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်။ အညံ၊ တခြားလော။ ပုဂ္ဂလော၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု

သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည်။ အညော၊ တပါးတခြားလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပုစ္ဆာထုတ် အပ်သည်ရှိသော်။ ဝေ၊ ဤသို့။ န ဝတ္ထုဗ္ဗေ၊ မဆိုသင့် မဆိုထိုက်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဝိဿဇ္ဇနာ ပြုအပ်၏။

ဤကား ၎င်းအနက်။

တော တောင် သစ်ပင် စသော ဗဟိဒ္ဓတရားတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်ကိုလွှတ်၍ အလွတ်သက်သက်၌ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်နေ တည်နေသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ဟူသော ဗဟိဒ္ဓတရား မှာ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ကိုလွှတ်၍ အလွတ်သက်သက် ဗဟိဒ္ဓ၌ တည်သည် မဟုတ် ဟူလိုသတတ်။ (ဗျဂျီထွ)

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာဠိကာ

နိဗ္ဗာနေ အနာဂတေပိ အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ သိယာ၊ န ဝတ္ထုဗ္ဗာ အတိတာ- ရမ္မဏာတိပိ အနာဂတာရမ္မဏာတိပိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာတိပိတိ အတ္တပဋိသမ္ဘိ- ဒါယ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတာ ဝုတ္တာ။ ဧတေ စ အတ္တောတိ သင်္ခေပတော ဟေတု- ဖလဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဟေတုဖလံ ဟိ ယသ္မာ ဟေတု အနုသာရေန အရိ- ယတိ အဓိဂမိယတိ သမ္မာပုဏိယတိ၊ တသ္မာ အတ္တောတိ ဝုစ္စတိ။ ဓမ္မောတိ သင်္ခေပတော ပစ္စယဿေတံ အဓိဝစနံ။ သော ဟိ ယသ္မာ တံတံ အတ္တံ ဓရတိ ပဝတ္ထေတိ သမ္မာပုဏိတုံ ဝါ ဓာရေတိ၊ တသ္မာ ဓမ္မောတိ ဝုစ္စတိ။

အနာဂတေပိ၊ အနာဂတ်လည်းဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနေ၊ နိဗ္ဗာန်၌။ အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ၊ အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်သည်။ သိယာ-ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အတိတာရမ္မဏာ- တိပိ၊ အတိတ်နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်ဟူ၍၎င်း။ အနာဂတာရမ္မဏာတိပိ၊ အနာ- ဂတ်နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်ဟူ၍၎င်း။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာတိပိ၊ ပစ္စုပ္ပန်နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်ဟူ၍၎င်း။ န ဝတ္ထုဗ္ဗာ၊ မဆိုသင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါယ၊ အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၏။ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတာ၊ နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဝုတ္တာ၊ မိန့်အပ်ပြီ။ ဧတေ စ၊ ဤနိဗ္ဗာန်ဟူသောအရာဝယ် လာသော အတ္တ ဓမ္မ အရာ၌လည်း။ အတ္တောတိ တေနာမံ၊ အတ္တော-ဟူသော ဤအမည်သည်ကား။ သင်္ခေပတော၊ အကျဉ်းအားဖြင့်။ ဟေတုဖလဿ၊ အကြောင်း၏ အကျိုး၏။ အဓိဝစနံနာမံ၊ အမည်တည်း။ ဟိ၊ မှန်၏။ ဟေတုဖလံ၊ အကြောင်း၏အကျိုးကို၊ (ဝုစ္စတိ၌-စပ်။) ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ဟေတု၊ အကြောင်းကို။ အနုသာရေန၊ အစဉ်လျှောက်သဖြင့်။ အရိယတိ အဓိဂမိယတိ သမ္မာပုဏိယတိ၊ ရောက်အပ် ၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ အတ္တောတိ၊ အတ္တ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ ဓမ္မောတိ တေ၊ ဓမ္မ-ဟူသော ဤအမည်သည်။ သင်္ခေပတော၊ အကျဉ်းအားဖြင့်။ ပစ္စယဿ၊

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

အကြောင်း၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည်တည်း။ ဟိ၊ မှန်၏။ သော၊ ထိုအကြောင်းကို။ (ဝုစ္စတိ-၌စပ်။) ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ တံ တံ အတ္ထံ၊ ထိုထိုသို့သော အကျိုးကို။ ဓရတိ ပဝတ္ထေတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဝါ၊ တနည်းကား။ တံ တံ အတ္ထံ၊ ထိုထိုသို့သောအကျိုးသို့။ သမ္မာပုဏိတုံ၊ ရောက်ခြင်းငှါ။ ဓာရေတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဓမ္မောတိ၊ ဓမ္မ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ဤသို့ ဇုံး၊ထော-အင်္ဂါတွင်လာသော အဘိဓမ္မာဝတာရ သံဝဏ္ဏနာ ဋီကာကြီးတို့ စကားသည်လည်း ယခင်အောက်က ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော မဏိဒီပမူလဋီကာတို့အတိုင်း နိဗ္ဗာန်ဟူက အကြောင်းတို့သည် ဖြစ်စေအပ်သော အကျိုးတည်းဟူသောအနက်ကို ပြနိုင်သော စကားပင်တည်း ဟု သိ။

ထို့ကြောင့် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ မဂ်ဖိုလ်တရားတို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သည်ကား ထိုအကြောင်းတို့သည် ဖြစ်စေအပ်သော အကျိုးပင် ဆိုသင့်၏။ ဟု ပါဠိအဋ္ဌကထာ သာဓကနှင့်တကွ ၎င်းပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ မဏိဒီပဋီကာ မူလဋီကာ အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာဋီကာ-ဆရာတော်မြတ်တို့ မိန့်အပ်သော စကားကျအဓိပ္ပါယ်အတိုင်း ယုံကြည်အပ်သည်သာ မှတ်အပ်၏။ ၎င်းအဋ္ဌကထာဋီကာတို့ စကားသည်လည်း “ကာရဏေန ဝိနာ သယမေဝ န ဘူတန္တိ အဘူတံ” ဟူသော ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာနှင့်လည်း သံသန္ဓန ဖြစ်လှပေသလျှင်ကတည်း။

၎င်းဥဒါန်းအဋ္ဌကထာစကားသည်လည်း—

“ဣမေ ခေါ ပန သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ပ။ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တိ”

ဟူ၍လာသော သတ္တင်္ဂတ္ထရပါဠိတော် ၌ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့၏ နိဗ္ဗာန်အလို့ငှါ ဖြစ်၏ ဟု မိန့်တော်မူအပ်သော အာဟစ္စဘာသိတ ဘုရားစကားတော်နှင့်လည်း ညီလျော်လှပေစွ။

အပ္ပစ္စယ အသင်္ခတနှင့် နိဗ္ဗာန်အပြား

ထို့ကြောင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အပ္ပစ္စယ အသင်္ခတ ဆိုရာ ဟူသမျှတို့၌ လုံးလုံး အကြောင်းကင်းသောကြောင့် အပ္ပစ္စယ အသင်္ခတ မည်သည်ဟု မမှတ်ကြကုန်မူ၍ နိဗ္ဗာန်တရားဟူက အလွန်သိမ်မွေ့စွာသော သဏ္ဍာန်မတရဖြစ်သဖြင့် အလွန် ရှုရှုရင်းသော တပါးသော ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရဝိညာဏ်ဟူသော သင်္ခတတရားတို့ကဲ့သို့ ဟေတု သဟဇာတ-စသော ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် မဆိုထိုက်သည်ကိုသာ

ရည်၍ အပ္ပစ္စယ အသင်္ခတ ဆိုရသည်ဟု အောက်ကဆိုပြီးခဲ့သော အတိုင်း ဧကန္တ ယုံကြည်ကြကုန်။

ယင်းသို့ ယုံကြည်ကြသဖြင့်လည်း အသီးသီး ကိုယ်စီကိုယ်စ အားထုတ်ကြ သောမိမိတို့၏ ဒါန သီလဘာဝနာ-စသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ သောနိဗ္ဗာန်ရတနာမြတ်၏ ထိုထိုသူတို့ အသီးသီး ရအပ်သော နိဗ္ဗာန်အားလျော် စွာ သူ၏နိဗ္ဗာန် ငါ၏နိဗ္ဗာန် ဆိုသင့်တော့သည်သာဟု သာဓကပါဠိတို့နှင့်တကွ စကားစပ်ရာ စပ်ရာတို့၌ ပြအပ်ပြီး ပြအပ်လတ္တံ့ သည်များကိုလည်း အထူး ယုံကြည်ကြစေကုန်သတည်း။

ယင်းသို့ဖြစ်သော် သူ၏နိဗ္ဗာန် ငါ၏နိဗ္ဗာန်ဆိုသင့်သော ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူသည် တပါးတည်းသာလော အများရှိသေးသလော ဟူငြားအံ့၊ မုချအားဖြင့်မူကား အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်အားဖြင့် တပါးတည်းသာ၊ ငြိမ်းခြင်း သာမညလက္ခဏာ တူသည်ကို စွဲ၍ဆိုသော်ကား ဝဇီရဗုဒ္ဓိကျမ်းလာ အာရမ္မဏနိဗ္ဗာန်၊ အာရမ္မဏိက နိဗ္ဗာန်အားဖြင့်၊ ကျမ်းတပါးလာ ကိလေသာမီးတို့မှ ငြိမ်းခြင်းနိဗ္ဗာန် အလုံးစုံ သော ခန္ဓာဒုက္ခမီးတို့မှ ငြိမ်းခြင်းနိဗ္ဗာန်၊ ဤဘဝ၌ဖြစ်လာသောနိဗ္ဗာန် နောင် တမလွန်၌ ဖြစ်လာသည့်နိဗ္ဗာန် သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်- စသည်အပြားရှိ၏။ ဤသို့သော အကြောင်းအရာများသည် ဤဆိုလတ္တံ့သော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ-စသည်တို့ဖြင့် ထင်ရှားလတ္တံ့။

ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်

(က) ဒွေမာ ဘိက္ခဝေ နိဗ္ဗာနဓာတုယော။ ကတမာ ဒွေ။ သဥပါဒိ- သေသာ စ နိဗ္ဗာနဓာတု အနုပါဒိသေသာ စ နိဗ္ဗာနဓာတု။ ကတမာ စ ဘိက္ခဝေ သဥပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အရဟံ ဟောတိ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏိယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တပဒတ္တော ပရိက္ခိဏာဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာဝိမုတ္တော။ တဿ တိဋ္ဌန္တေဝ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ။ ယေသံ ဘာဝိတတ္တာ မနာပါမနာပံ ပစ္စန္ဒဘောတိ။ သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒိယတိ။ တဿ ယော ရာဂက္ခယော ဒေါသက္ခယော မောဟက္ခယော။ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ သဥပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။ ကတမာ စ ဘိက္ခဝေ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အရဟံ ဟောတိ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏိယော ဩဟိတ- ဘာရော အနုပ္ပတ္တပဒတ္တော ပရိက္ခိဏာဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော။ တဿ ဣဓေဝ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ အနဘိနန္ဒိတာနိ

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

သီတိ ဘဝိဿန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။
ဣမာ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဒွေ နိဗ္ဗာနဓာတုယောတိ တေမတ္ထံ ဘဂဝါ
အဝေါစာတိ ဣဒံ ဝုစ္စတိ။

- (ခ) ဒွေ ဣမာ စက္ခုမတာ ပကာသိတာ၊
 နိဗ္ဗာနဓာတု အနိဿိတေန တာဒိနာ။
 ကော ဟိ ဓာတု ဣမ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ၊
 သဉ္စပါဒိသေသာ ဘဝနေတ္ထိသင်္ခယာ။
 အနုပါဒိသေသာ သမ္ပရာယိကာ၊
 ယမ္ပိ နိရုဇ္ဈန္တိ ဘဝါနိ သဗ္ဗသော။
 ယေ တေဒညာယ ပဒံ အသင်္ခတံ၊
 ဝိမုတ္တစိတ္တာ ဘဝနေတ္ထိသင်္ခယာ။
 တေ ဓမ္မသာရာဓိဓမ္မ ခယေ ရတာ၊
 ပဟံသု တေ သဗ္ဗဘဝါနိ တာဒိနောတိ။
 အယံပိ အတ္ထော ဝုတ္ထော ဘဂဝတာ ဣတိ မေ သုတန္တိ။
 ဝုတ္တံ ဟောတံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တမရဟတာတိ မေ သုတံ။
 ဣတံဝုတ်ပါဒိ(၂၂၁)

ဣတံဝုတ်အဋ္ဌကထာပါဌ်

(က) တဿ တိဋ္ဌန္တေဝပဉ္စိန္ဒြိယာနီတိတဿ အရဟတော စရိမဘဝ-
ဟေတုဘူတံ ကမ္မံ ယာဝ နဒိယတိ တာဝ တိဋ္ဌန္တိယေဝ။ စက္ခာဒိနိ ပဉ္စိန္ဒြိ-
ယာနိ အဓိကတာနီတိ အနုပါဒိနိရောဓဝသေန အနိရုဒ္ဓတ္တာ။ မနာပါမနာ-
ပန္တိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ ရူပါဒိဂေါစရံ။ ပစ္စန္ဒဘောတိတိ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတိ။ သုခ-
ဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒတိတိ ဝိပါကဘူတံ သုခဒုက္ခန္တ ပဋိသံဝေဒတိ
တေဟိ ဒွါရေဟိ ပဋိလဘတိ။

တ္ထောဝတာ ဥပါဒိသေသံ ဒဿေတော ဣဒါနိ သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန-
ဓာတု ဒဿေတုံ တဿ ယောတိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ တဿာတိ တဿ
ဥပါဒိသေသဿ သတော အရဟတော။ ယော ဣဂက္ခယောတိ ဣဂဿ
ခယော ခိဏာကာရော အဘာဝေါ အစူန္တမနုပ္ပါဒေါ။ သေ နယော
သေသေသုပိ။

တ္ထောဝတာ ဣဒါဒိခယော သဉ္စပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတုတိ
ဒဿိတိ ဟောတိ။

ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ဣဒေဝါတိ ဣမသ္မိံ ယေဝ အတ္တဘာဝေ။ သဗ္ဗဝေဒယိတာနီတိ သုခါ-
ဒယော သဗ္ဗာ အဗျာကတဝေဒနာ။ ကုသလာကုသလဝေဒနာ ပန
ပုဗ္ဗေယေဝ ပဟိနာတိ။ အနဘိနန္ဒိတာနီတိ တဏှာဒီပံ အနဘိနန္ဒိတာနိ။
သီတိဘဝိဿန္တိတိ အစ္စန္တဝပသမေန သင်္ခါရဒရထပဋိပဿဒ္ဓိယာ သီတလီ
ဘဝိဿန္တိ။ အပဋိပဿဒ္ဓိကနိရောဓေန နိရုဇ္ဈိဿန္တိတိ အတ္တော။ န
ကေဝလံ ဝေဒယိတာနိယေဝ။ သဗ္ဗေပိ ခိဏာဝသန္တာနေ ပဉ္စကုန္ဒာ
နိရုဇ္ဈိဿန္တိ။ ဝေဒယိတသီသေန ဒေသနာ ကတာ။

(ခ) ဂါထာသု စက္ခုမတတိ ဗုဒ္ဓစက္ခု ဓမ္မစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခု ပညာစက္ခု
သမန္တစက္ခုတိ ပဉ္စဟိ စက္ခုမတာ။ အနိဿိတေနာတိ တဏှာဒိဋ္ဌိ-
နိဿယဝသေန ကိဉ္စိဓမ္မံ အနိဿိတေန။ ရာဂဗန္ဓနာဒီပံ ဝါ နပန္ဓန။
တာဒိနာတိ ဆဋ္ဌင်္ဂပေက္ခာဝသေန သဗ္ဗတ္ထ ဣဋ္ဌာဒိသု ကေသဘာဝတာ-
သင်္ခါတေန တာဒိလက္ခဏေန တာဒိနာ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာတိ ဣမသ္မိံ အတ္တ-
ဘာဝေ ဘဝါ ဝတ္တမာနာ။ ဘဝနေတ္ထိသင်္ခယာတိ ဘဝနေတ္ထိယာ တဏှာယ
ပရိက္ခယာ။

သမ္မရာယိကာတိ သမ္မရာယေ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ။
ယမ္ပိ ဘဝါနီတိ ယသ္မိံ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနေ။ ဘဝါနီတိ လိင်္ဂဝိပလ္လာ-
သေန ဝုတ္တံ။ ဥပပတ္တိဘဝါ သဗ္ဗသော အနဝသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ နပုဝတ္တန္တိ။

တေတိ တေ ဝေံ ဝိမုတ္တစိတ္တာ။ ဓမ္မသာရာဓိဂမ္မာတိ ဝိမုတ္တ-
သာရတ္တာ ဣမဿ ဓမ္မဝိနယဿ ဓမ္မေသု သာရဘူတဿ အရဟတ္တဿ
အဓိဂမတော။ ခယေတိ ရာဂါဒိနံ ခယဘူတေ နိဗ္ဗာနေ။ ရုတာ အဘိ-
ရတာ။ အထ ဝါ နိစ္စဘာဝတောံ စ သဘာဝဓမ္မေသု သာရန္တိ ဓမ္မသာရံ။
နိဗ္ဗာနံ။ ဝုတ္တဉ္စေတိ၊ ဝိရာဂေါ သေဋ္ဌော ဓမ္မာနံ ဝိရာဂေါ သော
တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိတိ စ။ တဿ ဓမ္မသာရဿ အဓိဂမဟေတုခယေ
သဗ္ဗသင်္ခါရပရိက္ခယေ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနေ ရတာ။ ပဟံသုတိ
ပဇဟိံ သု။ တေတိ နိပါတမတ္တံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ သတ္တမသုတ္တံ။

ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ(၁၅၉)

ဤ ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ ရာဂစသော ကိလေသာမီးတို့၏
ကုန်ခန်းခြင်း ခိဏာကာရ ကိလေသာတို့၏ အဘာဝကို သဗ္ဗပါဒိသေသနိဗ္ဗာန-
ဓာတ်ဟူ၍ မိန့်တော်မူသည်၏အဖြစ်ကို ဆတ်ဆတ် သိအပ်၏။

“သဗ္ဗပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု ဝိဇ္ဇာ” ဟူသော နေတ္ထိပါဠိတော်(၅၉)
သဗ္ဗပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတုတိ အရဟတ္တဖလံ အဓိပေတံ။
တဉ္စ ပညာပဓာနန္တိ အာဟ သဗ္ဗပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုဝိဇ္ဇာတိ။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ဟူသောနေတ္ထိအဋ္ဌကထာ(၁၂၈) ပါဠိတို့၌ကား အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်း သဥပါဒိ-
သေသနိဗ္ဗာန် ဆိုတော်မူသည် ဟု မုချသိအပ်၏။

နိရောဓောပိ ဧကဝိဓော အသင်္ခတဓာတုဘာဝတော။ ပရိယာယေန
ပန ဒုဝိဓော သဥပါဒိသေသအနုပါဒိသေသဝသေန။
သမ္မော ဟဝိနောဒနိအဋ္ဌကထာ(၈၄)

ပရိယာယဝသေန ဘေဒေါပိ ဘေဒေါယေဝါတိ ကတွာ သဥပါဒိ-
သေသာဒိဘေဒေါ ဝုတ္တော။
အနုဋီကာ။

ဤသမ္မောအဋ္ဌကထာ အနုဋီကာပါဠိတို့၌ အသင်္ခတဓာတ်တပါးကိုပင်
ပရိယာယအားဖြင့် သဥပါဒိသေသ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဆိုသည်၏ အဖြစ်ကို
သိအပ်၏။

အာသဝါ ခိဏာတိ ဣမိနာ တောယ ဂမနဒဿနသမ္ပတ္တိယာ
အာသဝက္ခယသညိတာယ ပဌမာ နိဗ္ဗာနဓာတု ပုစ္ဆိတာ။ နတ္ထိ
ပုနဘဝေါတိ ဣမိနာ ဒုတိယာ နိဗ္ဗာနဓာတုပတ္ထိ။
သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ(၂၀၂) အဋ္ဌကထာ ဟေမဝတသုတ်ဘွဲ့။ ၅။

ဤသုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ၌ “အာသဝက္ခယသညိတာယ” ကိုထောက်သဖြင့်
အာသဝေါတဏှားတို့၏ ကုန်ခြင်းဟု သမုတ်အပ်သော ကိလေသာတို့၏ အဘာဝကို
သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဆိုသည်၏အဖြစ်ကို သိသာ၏။

အသေသံ ပရိနိဗ္ဗန္တိတိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အသေသံ ဗုဒ္ဓဂိုအာဒိ*
နိဗ္ဗာပေတွာ သဥပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယံ ဌိတာ။ပ။ စရိမက-
စိတ္တနိရောဓေန အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ အသေသံ
ပရိနိဗ္ဗန္တိ။

ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ။ ၈။

ဤဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာပါဠိ၌လည်း “သဥပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယံ
ဌိတာ” ဆိုသည်ကို ထောက်သဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးခင် အသင်္ခတဓာတ်၌
တည်ခြင်းမရှိရကား ယခင်အတိုင်း ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်း ခိဏာကာရ
အဘာဝ အရဟတ္တဖလတို့ကို သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဆိုသည် ဟု သိအပ်၏။

ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တရားနိဗ္ဗာန်ကျမ်း

ဥပါဒါနေဟိ ဥပါဒါယတိတိ ဥပါဒါ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကံ။ တံနိဿရဏ-
ဘူတံ နိဗ္ဗာန်။ တဿ ဝူပသမော တံ သန္တိတိ ကတော တဿ ယာဝ
ပစ္စိမစိတ္တံ တာဝ သေသတံ တတော ပရံ အနဝသေသံ တဉ္စ ဥပါဒါယ
သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်စာတု အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်စာတူတိ ဒွိဓာ
ဝေါဟရိယတိ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ။ ယူ။ ။၎င်းအတိုင်း မူလဋီကာ။ စျ။။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ပြပုံ

တဿ ကိလေသဝူပသမံ ဥပါဒိသေသဉ္စ ဥပါဒါယ ပညာပနိယတ္တာ
သဟ ဥပါဒိသေသေန ပညာပိယတိတိ သဥပါဒိသေသံ။ ယော စဿ
သမုဒယပဟာနေန ဥပဟတာယ တံကမ္မဗလစရိမကစိတ္တတော ဥဒ္ဓံ
ပဝတ္တိက္ခန္ဓာနံ အနုပ္ပါဒနတော ဥပုန္နာနဉ္စ အန္တရဓာနတော ဥပါဒိသေသ-
ဘာဝေါ တံ ဥပါဒါယ ပညာပနိယတော နတ္ထိ ဣတ္ထ ဥပါဒိသေသောတိ
အနုပါဒိသေသံ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။ ။ထံ။

ဤဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိလေသာငြိမ်းခြင်းကိုစွဲ၍ နိဗ္ဗာန် ဟု
ခန္ဓာငါးပါး ကြွင်းကျန်ရစ်သေးသည်ကို စွဲ၍ သဥပါဒိသေသ ဟု နှစ်ခုစပ်
သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ပညတ်အပ်သည် ဟူသောစကားဖြင့် ကိလေသာတို့၏
ကုန်ခြင်းမရှိခြင်း အဘာဝကို သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန် ဆိုသည် ဟု ပြသည်
သာတည်း။

ယခင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ မူလဋီကာတို့၌ကား ခန္ဓာငါးပါးမှ ထွက်မြောက်ခြင်း
ခန္ဓာငါးပါးမီးပူ ငြိမ်းဓေးခြင်း သန္တိဘာဝကိုစွဲ၍ နိဗ္ဗာန် ဟု ရဟန္တာဖြစ်ပြီး
သည့်နောက် စုတိစိတ် မရောက်မခြင်း ထိုရဟန္တာ၏ ခန္ဓာငါးပါးကြွင်းသေးသည်
ကိုစွဲ၍ သဥပါဒိသေသဟု နှစ်ခုစပ် သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်မည်သည်ကို ဆိုသဖြင့်
ပုဂ္ဂိုလ်၏ သဥပါဒိသေသအမည်ကို ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ငြိမ်းဓေးခြင်း သန္တိလက္ခဏာ
ရှိသော နိဗ္ဗာန်၌တင်စား၍ အသင်္ခတဓာတ်ကိုပင် သဥပါဒိသေသအမည်အားဖြင့်
ပညတ်အပ်သည်ဟူသောအနက်ကို ပြသည် ဟု သိအပ်၏။

တတ္ထ သဥပါဒိသေသယ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ ကိလေသဒုက္ခေန
နိဒ္ဒါက္ခတော။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပတ္တိယာ ဝိပါကဒုက္ခေန နိဒ္ဒါက္ခတော။
မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋီကာ။ စဲ။

ဤ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋီကာ၌လည်း ယခင် ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် “ယော
ကောဝတိ။ပ။ ဣတောဝတော ရာဂါဒိဓယော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်စာတူတိ

ဒဿိတံ ဟောတိ” ဟူသော ၎င်းဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာအတိုင်း ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းခြင်းမရှိခြင်းအဘာဝကို သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဆိုသည်၏အဖြစ်ကိုသိအပ်၏။

နိဗ္ဗာနန္တိစေတ္တ အရဟတ္တဖလံ အဓိပ္ပေတံ။ တံ ဟိ ကိလေသနိဗ္ဗာနန္တေ
ဇာတတ္တာ နိဗ္ဗာနံ နာမ။ နေတ္တိဋီကာ။ ၁၂း၊ ခိ။

ဤနေတ္တိဋီကာ၌လည်း အရဟတ္တဖိုလ်ကို သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဆိုရသော အရာလည်းရှိ၏ ဟူသော အနက်ကိုပင် ပြသတည်း။

နိဗ္ဗာနပက္ခေ ကိဉ္စာပိ အသင်္ခတာယ ဓာတုယာ နိပ္ပရိယာယေန
ဝိဘာဂေါ နတ္ထိ။ ပရိယာယေန ပန သောပါဒိသေသနောပါဒိသေသ-
ဘာဝေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ။
နေတ္တိအဋ္ဌကထာ။ ၈။

ဤနေတ္တိအဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့်ကား အသင်္ခတဓာတ်တပါးကိုပင် သဥပါ-
ဒိသေသနိဗ္ဗာန် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဟု ဆိုအပ်သော အရာလည်း ရှိသေး၏
ဟူသော အနက်ကို ပြသတည်း။

ဒုဝိဓာ ဟိ နိဗ္ဗာနဓာတု သဥပါဒိသေသာ ၈ အနုပါဒိသေသာ ၈။
တတ္ထ ဥပါဒိယတိ အယံ မမာတိ ရူပံ ဂဏှိယတိတိ ဥပါဒိ၊ ခန္ဓပဉ္စက-
ဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဥပါဒိယေဝ သေသော ဥပါဒိသေသော အဝသိ-
ဋ္ဌောတိ ဥပါဒိသေသော။ သဟ ဥပါဒိသေသေန ဝတ္တတိတိ သဥပါဒိ-
သေသော။ နတ္ထေတ္ထ ဥပါဒိသေသောတိ အနုပါဒိသေသော။

မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ။ တာ။

ဤမဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ၌ “ ဒုဝိဓာ ဟိ နိဗ္ဗာနဓာတု ” ဟု မုချအားဖြင့်
နိဗ္ဗာနဓာတ် နှစ်ပါးကဲ့သည့်အရာကို ဆိုသဖြင့် “ နိရောဓော ဧကဝိဓော
ယေဝ ” စသော ယခင်ထုတ်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ
စကားမှတစ်ဆင့် “ ဧဝမာ ဘိက္ခဝေ နိဗ္ဗာနဓာတုယော ” စသော မုချအားဖြင့်
သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ် နှစ်ပါးကဲ့ပြားသည်ကို
ပြဆိုတော်မူသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်ကို မှီး၍ ကိလေသာတို့၏ ကုန်ငြိမ်း
ခြင်း ခိဏာကာရ ကိလေသအဘာဝကိုပင် သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ် ဟု
မိန့်ဆိုအပ်သည်ကို သိအပ်၏။

ပရိယာယ်အားဖြင့် နိဗ္ဗာန်အပြား

ဥပါဒိယတိ ကာမုပါဒါဒိဟိတိ ဥပါဒိ၊ ပဉ္စက္ခန္ဓဿေတံ အဓိဝစနံ။
ဥပါဒိယေဝ သေသော ဥပါဒိသေသော၊ တေန သဟ ဝတ္တတိတိ

ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

သဉ္စပါဒိသေသာ။ သာဓေ နိဗ္ဗာနဓာတူတိ သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတူ။
ကာရဏပရိယာယေနာတိ သဉ္စပါဒိသေသာဒိဝေနေ ပညာပနေ ကာရဏ-
ဘူတဿ ဉ္စပါဒိသေသဘာဝါဘာဝဿ လေသေန။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟဒီကာသစ် (၂၁၆)

စတူဟိပိ ဉ္စပါဒိယတိတိ ဉ္စပါဒိ ဝုစ္စတိ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ကိလေသ-
ပရိနိဗ္ဗာနဟေတုတော သဟ ဉ္စပါဒိသင်္ခါတေန သေသေန ခန္ဓေနာတိ
သဉ္စပါဒိသေသာ၊ နိဗ္ဗာနဓာတူ။ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနဟေတုတယ ခန္ဓသင်္ခါတ-
ဉ္စပါဒိသေသေန ဝိရဟိတတ္တာ အနုပါဒိသေသာတိ။ ဧဝံ ကာရဏ-
ဝေါဟာရေန ဒွိဓာ နိဗ္ဗာနဓာတုဘာဝတော။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟဒီကာဟောင်း။

၎င်းဒီကာနှစ်စောင်တို့၌ “ကာရဏပရိယာယေန” ဟူသော အဘိဓမ္မတ္ထ-
သင်္ဂဟကို ဘုဒ္ဓဆိုရင်းဖြစ်၍ ပရိယာယ်အကြောင်း အမြက်အားဖြင့်သာ သဉ္စ-
ပါဒိသေသ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ် ခေါ်ဆိုအပ်သည်ကို ဆိုသဖြင့် အသင်္ခတ
ဓာတ် တပါးတည်းကိုပင် ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးခင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာငါးပါး
အကြွင်းရှိသေးသောကြောင့် ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သဉ္စပါဒိသေသအမည်ကို
ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ထောက်လှုံသော ငြိမ်းရေးခြင်း သန္တိသဘာဝ ဟူသော
နိဗ္ဗာန်၌ တင်စား၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ကိုပင် သဉ္စပါဒိသေသ ခေါ်ဆိုအပ်သည်ဟု ယခင်
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဒီကာ မူလဒီကာတို့ အတိုင်းသာ ဆိုတော်မူလိုကြသည်ကို
သိအပ်၏။

သဉ္စပါဒိသေသာတိ ကိလေသေဟိ အဝသိဋ္ဌပဉ္စက္ခန္ဓသဟိတာ။ ဣဒံ
ဟိ ပဉ္စက္ခန္ဓသင်္ခါတေန အရိယပုဂ္ဂလေန သစ္စိကတ္တဗ္ဗတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။
တာဒိသာနံ ခန္ဓာနံ နိရုဇ္ဈနံ သန္ဓာယ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတူတိ
ဝုတ္တံ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ လက်မူလဒီကာ၊ သင်္ခပဏ္ဍနာ။

ဤသင်္ခပဏ္ဍနာ၌လည်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုခင် ခန္ဓာငါးအင်
ရှိုသေးသောကြောင့် ရအပ်သော သဉ္စပါဒိသေသအမည်ကို ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ အာရုံ
ပြုအပ်သော အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်၌ တင်စား၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို သဉ္စပါဒိသေသ
နိဗ္ဗာန် ဆိုလိုသော ဟု သိလေ။

အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဟူသည်၌လည်း ထို အသင်္ခတဓာတ်၌ ခန္ဓာမရှိသည်ကို
ရည်၍ ခန္ဓာအကြွင်းမရှိ ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ ထို နိဗ္ဗာန်ကိုရသူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

တို့၏ ခန္ဓာအကြွင်းမရှိခြင်းကို ထို ပရိနိဗ္ဗာန်၌ တင်စား၍ ထိုပရိနိဗ္ဗာန်ကို ခန္ဓာ အကြွင်းမရှိ ဟု ဥပစာရအားဖြင့် ဆိုအပ်သည်ဟူ၍ မှတ်။

အဘွဲကြောင့်နည်း ဟူမူကား အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ဟူသည်၏ ပကတိကပင် ခန္ဓာငါးပါး ရှိသည်မဟုတ်သည်ဖြစ်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ခန္ဓာငါးပါး အကြွင်းရှိမရှိကို အနည်းငယ်မျှ လျဉ်းပါးဘယ်မရှိ လုံးလုံးကြီး မဆီမဆိုင်သောကြောင့်တည်း။ ဝါ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာအကြွင်းရှိစဉ် ရသောနိဗ္ဗာန် ခန္ဓာအကြွင်း မရှိမှ ရသော နိဗ္ဗာန် ဟု ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်သာ စပ်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်နှစ်ပါး ကွဲပြားရင်းဖြစ်သော ကြောင့်တည်း။

ဤယုတ္တိသာဓက အာဂမသာဓကမှာ ယခင်ဝိသုဒ္ဓိမဂ် စသည်ကို လည်၍ ရှု။

ဤသို့ ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းအဘာဝ ဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် အရဟတ္တဖိုလ် ဟု ဆိုအပ်သော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် အသင်္ခတဓာတ် ဟု ဆိုအပ်သော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်အားဖြင့် သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သုံးမျိုးကို ထိုထို ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ လျော်ရာ လျော်ရာ ယထာရဟ မိန့်ဆိုအပ် သည့်အတိုင်း မှတ်အပ်၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင် ကိလေသာတို့၏ ကုန်ငြိမ်းခြင်း အဘာဝကို သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ဆိုရာ၌ ကိလေသာ ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်လာသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိလေသာမှ ကြွင်းရစ်သေးသော ခန္ဓာငါးပါးရှိသည့်အမည်ကို ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ၏ ကိလေသာကုန်ငြိမ်းခြင်း၌ တင်စား၍ ထို ကိလေသာကုန်ခြင်းကို သဥပါဒိ သေသနိဗ္ဗာန် ဆိုသတည်း။

အရဟတ္တဖိုလ်ကို သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဆိုရာ၌ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရသောအခါ ကိလေသာမှတပါး ခန္ဓာငါးပါး အကြွင်းရှိရစ်သေးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သဥပါဒိသေသအမည်ကို ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အရဟတ္တဖိုလ်၌ တင်စား၍ ထိုအရဟတ္တ ဖိုလ်ကို သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန် ဆိုရသတည်း။

အသင်္ခတဓာတ်ကိုပင် သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဆိုရာ၌ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး၍ ပရိ- နိဗ္ဗာန်မပြုမီ ခန္ဓာငါးပါး အကြွင်းရှိသေးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သဥပါဒိသေသ အမည်ကို ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် အာရုံပြုရာ အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်၌ တင်စား၍ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဆိုသတည်း။

၎င်းသုံးပါးလုံးပင် တဗ္ဗောဟာဂ္ဂပစာရချည်းတည်း။

တထာ ဝေါဟာရေ ဥပစာရေတိ တဗ္ဗောဟာရူပစာရော။

တထာ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝေါဟာရေ၊ ခန္ဓာငါးပါးအကြွင်းရှိသည်ဟူသော သဥပါဒိသေသအမည်၌။ ဥပစာရော၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိလေသာငြိမ်းခြင်း ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အရဟတ္တဖိုလ် ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံပြုရာ အသင်္ခတ ဓာတ်နိဗ္ဗာန်ကိုပင် သဥပါဒိသေသဟု တင်စားအပ်သည်တည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တဗ္ဗောဟာရူပစာရော၊ မည်၏။ ယထာရဟ အနက်။

အရဟတ္တဖိုလ်ကို သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဆိုရာဝယ် ထိုအရဟတ္တဖိုလ်၌ ခန္ဓာရှိ သည်ကို အကြောင်းပြု၍ မုချအားဖြင့် သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် မဆိုသင့်ပါလော ဟူငြားအံ့၊ ထိုအရဟတ္တဖိုလ် ခန္ဓာလေးပါး၏ တဏှာဥပါဒါန်တို့ဖြင့် စွဲလမ်းရာ မဟုတ်သည်ဖြစ်၍ ဥပါဒိမမည်ရကား သဥပါဒိသေသ မဆိုရသတည်း ဟူပေ။

ဥပါဒိယတီတိ ဥပါဒိ၊ ဝိပါကက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာ စရူပံ။ ဥပါဒိယေဝ သေသံ ဥပါဒိသေသံ။ တံ နတ္ထိ တေဿာတိ အနုပါဒိသေသာ။ နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ (၆၅)

အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာတိ ဥပါဒိယတေ ကမ္မကိလေ- သေဟီတိ ဥပါဒိ၊ ဝိပါကက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာ စရူပံ။ သော ပန ဥပါဒိကိလေ- သာဘိသင်္ခါရမဗျုမ္မာရနိဒ္ဒမနေန နိဗ္ဗာနပတ္တိယံ အနောသဋ္ဌော။ ဣဓ ခန္ဓမဗျုမ္မာရနိဒ္ဒမနေန ဩသဋ္ဌော နသေသိတောတိ အယံ အနုပါဒိ- သေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။

သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ (၂၀)။ ကား။

ဤနေတ္ထိအဋ္ဌကထာ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာတို့၌ ဥပါဒိ၏အရကို ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရူပတို့ကိုသာ ကောက်သော်လည်း ကြွင်းသော ကြိယာခန္ဓာစိတ္တဇရုပ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥတုဇရုပ်တို့ကို မြစ်လိ၍မဟုတ်။ ဥပလက္ခဏနည်း ပစာန နည်းအားဖြင့်သာ ဆိုအပ်သည်မှတ်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ လောကီခန္ဓာငါးပါးလုံး သည်ပင် ကိလေသာတို့၏ စွဲလမ်းရာ အာရုံအဖြစ်ကို မလွန်နိုင်သောကြောင့် တည်း။ ထို့ကြောင့် မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌ ဤအရာဝယ် “ပဉ္စက္ခန္ဓဿေတံ အဓိဝစနံ” စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူကြကုန်သတည်း။

ဤသာရတ္ထဒီပနီဋီကာအလိုအားဖြင့် အဘယ်သည် သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် မည်သည် ဟု သရုပ်မပေါ် မသိသာသော်လည်း “နိဗ္ဗာနပတ္တိယံ၊ ကိလေသာ ကုန်ခြင်းဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည့်အခါ၌။” တနည်း- “အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သောအခါ၌။” တနည်း-

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

“အသင်္ခတဓာတ်ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောအားဖြင့်သာ နောက်နိုင်သော အခါ၌။” တနည်း “ဤသုံးနက်လုံးပင် လျော်သည်ချည်း ဖြစ်သောကြောင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် သုံးမျိုးလုံးနှင့်ပင် ဆက်ဆံ၏ မှတ်။

သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သုံးမျိုးဆိုသော်လည်း ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်း ခိဏာကာရ အဘာဝတပါးသာ မုချအားဖြင့်ရသည်။ ကြွင်းနှစ်ပါးတို့မှာ အရာ အားလျော်စွာ ဥပစာရအားဖြင့် တင်စား၍သာ ရအပ်သည် မှတ်။

တိဏိ ပရိနိဗ္ဗာနာနိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် ဓာတု-
ပရိနိဗ္ဗာနန္တိ။ တတ္ထ ကိလေသပရိဗ္ဗာန် ဗောဓိပလ္လင်္ဂေ အဟောသိ။
ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် ကုသိနာရာယံ။ ဓာတုပရိနိဗ္ဗာန် အနာဂတေ ဘဝိဿတိ။
ကေကုတ္တရအဋ္ဌကထာ(၇၀)

ဤ၌လည်း ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသည် ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်း အဘာဝ ဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို ဆိုသည်။ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသည် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ် စုတိကျ၍ ခန္ဓာငါးပါး အဟောင်းလည်းပျောက် အသစ်လည်း မရောက် လာသဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော သီတိဘာဝဟူသော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို ဆိုသည် ဟူ၍ မှတ်။

အနုတ္တရံ သီတိဘာဝံ သစ္စိကာတုန္တိ တွေ နိဗ္ဗာန် အနုတ္တရေ သီတိ-
ဘာဝေါနာမ။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ(၁၅၉)

ပရိနိဗ္ဗာန်နှင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည်လည်း အတူတူသာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ပရိနိဗ္ဗာနသဘာဝသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနန္တိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္ဓဗ္ဗံ” ဟူ၍ သဋ္ဌာယတနသံယုတ် ဇီကာ ၌ မိန့်အပ်၏။

“ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယာတိ အတ္ထပရိနိဗ္ဗာန ပရပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ” စသည်ဖြင့် မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာတို့၌လည်း မိန့်အပ်ပြီ။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းငှါ ဆိုရာ၌လည်း နိဗ္ဗာန်စံခြင်းငှါ နိဗ္ဗာန်ကိုယူခြင်းငှါ ဆိုလိုသည်မှတ်။

သာကေပါဌ်တို့၏ အနက်များ

ဤ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဌ်တို့၏အနက်ကို ဉာဏ်ကြီးသူတို့ သိလောက် ထင်လောက်ကြသော်လည်း မသိနိုင်ကြ သိလိုလှသူတို့အား ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ ဂန္ဓဝိတ္ထာရဒေဝါသကို အနာဒရပြု၍ အချို့အရာ၌ အမြက်မျှ အနက်သမ္မန်ပြဆို ပြီးအံ့။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သားရဟန်းတို့။ နိဗ္ဗာနဓာတုယော၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်တို့သည်။ ဣမာ ဒွေ၊ ဆိုလတ္တံ့သောနှစ်ပါးတို့တည်း။ ကတမာ ဒွေ၊ အဘယ်နှစ်ပါးတို့နည်းဟူ မှုကား။ သဥပါဒိသေသာ၊ သဥပါဒိသေသအမည်ရသော။ နိဗ္ဗာနဓာတုစ၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်၎င်း။ အနုပါဒိသေသာ၊ အနုပါဒိသေသ အမည်ရသော။ နိဗ္ဗာနဓာတုစ၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်၎င်း။ ဣတိ ဣမာ ဒွေ၊ ဤနှစ်ပါးတို့တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ကတမေ စ၊ အဘယ်သည်လျှင်လည်း။ သဥပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်မည်သနည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဣမ၊ ဤငါဘုရားသာသနာတော်၌။ ဘိက္ခု၊ သံသရာဘေးကို ရှုတတ်သော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ဘိက္ခု၊ မိမိခန္ဓာ သူတပါးခန္ဓာတို့၌ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သညာထင် သဖြင့် အလွန်လျှင် ဘေးကြီးသဖွယ် ကြောက်မယ်ဘွယ် ဟု ဘယာနုပဿနာ အားဖြင့် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍။

ဘိက္ခုသဒ္ဓါတခုတည်းလျက် အထူးထူးသော အနက်ထွက်ရာတွင် တနက် ပေးခိုက် ကြွင်းအနက်တို့လည်း လိုက်၍စေးကပ်ငြိတွယ်ရကား သိလေသနည်း တည်း။ အလင်္ကာဋီကာသစ်ကို ရှု။

ခိဏာသဝေါ၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိထသော။ (ဗဟုဗ္ဗိဟိ။) ဝါ၊ အာသဝေါတို့ကို ပဋိပဿမ္မန ပဟာနသတ္တိဖြင့် အဋ္ဌေအသက်မျှ မချန် အလုံးစုံကုန်စေတတ်သော။

အာသဝေ ခေပေတိ အခေပယိတ္တာတိ ဝါ ခိဏာသဝေါ။ ကိတန္တဒုတိယာ- တပ္ပုရိသ်သမာသ်။

ဝုသိတဝါ၊ သုံးအပ်ပြီးသော အရိယမဂ်တည်းဟူသော အကျင့်ထူး အကျင့် မြတ်ရှိထသော။ (အဿတ္ထိ။) ကတကရဏိယော၊ ပြုအပ်ပြီးသော အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော ရဟန်းကိစ္စ ရှိပြီးထသော။ (စတုတ္ထိဗဟုဗ္ဗိဟိ။) ဝါ၊ ဖန်ရည်ခေါင်းတုံး ဆွမ်းဖြူသုံး၍ လူလုံးပြကြရသူ တကယ်လူတို့ ပြုသင့်ပြုထိုက်သော အရဟတ္တဖိုလ်မှု ကို တကယ်ပြုနိုင်ပေထသော။ (တတိယာဗဟုဗ္ဗိဟိ။) ဩဟိတဘာဓော၊ သွန်အပ် စွန့်အပ်ပြီးသော ကာမဂုဏ်ညွန့် သံသရာဝန် ရှိပြီးထသော။ (စတုတ္ထိ။) ဝါ၊ တဏှာ ရန်သူ သံသရာဝန်ဟူသမျှကို ပယ်စွန့်နိုင်ပြီးထသော။ (တတိယာ။)

အနုပုတ္တပဒတ္တော၊ ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ခုခွင် မဂ်လေးအင်တို့ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ရောက် လာသော မြတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အကျိုးထူးရှိထသော။ (စတုတ္ထိ- ဗဟုဗ္ဗိဟိ။) ဝါ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အကျိုးထူး အကျိုးမြတ်သို့ ရောက်နိုင် ပေထသော။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

“ပဒတ္တံ အနုပ္ပတ္တောတိ အနုပ္ပတ္တပဒတ္တော” ဟု ဝစနတ္ထပြု။ နိပ္ပရိယာယ ကိတန္တံ။ ရှေ့နည်း၌ အနု-သဒ္ဓါကား အနုက္ကမတ္ထဝါစီ ဓာတုတ္ထဝိသေသက။ နောက်၌ ဓာတုတ္ထာနုဝတ္ထက။ အရာတပါး အခြားကျမ်းတို့၌ “သဒတ္တော” ဟု ရှိသည်။ ဤပါဠိတော်၌ “ပဒတ္တော” ဟု ရှိသည်။ “အနုပ္ပတ္တော ပဒတ္တံ ပကတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကကာရဿ ဒကာရော ကတော။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ။)

ပရိက္ခိဏဘဝသံယောဇနော၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကုန်ခန်းစေအပ်ပြီးသော ဘဝသံယောဇဉ်ရှိသော။ (စတုတ္ထိဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံ။) ဝါ၊ ဘဝသံယောဇဉ် တို့ကို ကုန်ခန်းစေနိုင်သော။

ဘဝသံယောဇနာနိ ပရိက္ခိပေတီတိ ဘဝသံယောဇနက္ခယော။ (ကိတန္တ သမာသံ။)

သမ္မ-သမ္မာ၊ မဘောက်မပြန် ခါမလှန်ဘဲ ကောင်းမွန်သေချာစွာ။ အညာ-အညာယ၊ မဂ်လေးတန်ဖြင့် လေးကြိမ်လေးဖန်သိပြီး၍။ ဝိမုတ္တော၊ ကိလေသာမီး တကဲ့ဘေးကြီးမှ လွတ်ကြီးလွတ်၍ နေထသော။ တနည်းကား—သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော-သမ္မာ အညာယ ဝိမုတ္တော၊ မဘောက်မပြန် အမှန် ကောင်းကောင်း ကြီး သိသဖြင့် ကိလေသာရန်သူလက်မှ ကောင်းကောင်းကြီး လွတ်၍သွား သော။ အရဟံ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်လေ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သား ရဟန်းများတို့။ တဿ၊ ထိုရဟန္တာ ဖြစ်လေပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ၊ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည်။ တိဋ္ဌန္တေဝ၊ နိဗ္ဗာန်ရှေ့ဘုံ မခိုလှုံရသေးသဖြင့်။ ဝါ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် မစံရသေးသဖြင့် ထင်ရှားတည်ကုန်သေးသလျှင်ကတည်း။ ယေသံ၊ ယင်းသို့သော မျက်စိ နား-စသော ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏။ ဘာဝိတတ္တာ၊ ဖြစ်သေး ရှိသေးသောကြောင့်။ မနာပါမနာပါ နှစ်လိုဘွယ် မနှစ်လိုဘွယ်သော အာရုံငါးပါးကို။ ပစ္စနုဘောတိ၊ သုံးဆောင်ရသေး၏။ သုဒဒုက္ခံ၊ ချမ်းသာ ဆင်းရဲနှစ်ပါးကို။ ပဋိသံဝေဒိယတိ၊ ခံစားရသေး၏။

ဣ-အာဂုမ်နှင့်ပင် ယှဉ်သော်လည်း “သီလံ ရက္ခိတော ဒေဝဒတ္တော” ကဲ့သို့ ကတ္တားဟောနိုင်၏ မှတ်။

တဿ၊ ထိုကိလေသာကုန်ပြီးနောက် ကြွင်းရစ်သေးသော စက္ခု သောတ-စသော ခန္ဓာဟူသော ဥပါဒိရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။ ယော ရာဂက္ခယော၊ အကြင်ရာဂ၏ ကုန်ခြင်းသည်။ ယော ဒေါသက္ခယော၊ အကြင်ဒေါသ၏ ကုန် ခြင်းသည်။ ယော မောဟက္ခယော၊ အကြင်မောဟ၏ ကုန်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အယံ၊ ဤခန္ဓာငါးပါးဟူသော ကိလေသာမှ ကြွင်းရစ်သော ဥပါဒိရှိသေး

သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ရာဂ ဒေါသ မောဟ ကုန်ခြင်းကို။ သဥပါဒိသေသာ၊ သဥပါဒိသေသအမည်ရသော။ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ကတမာ စ၊ အဘယ်သည်လျှင်။ အနုပါဒိသေသာ၊ အနုပါဒိသေသ အမည်ရသော။ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်မည်သနည်း။ ဘိက္ခဝေ တို့။ ဣမ၊ ဤငါဘုရားသာသနာတော်၌။ ပ။ ခိဏာသဝေါ၊ ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိသော။ အရဟံ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဘိက္ခဝေ တို့။ တဿ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဣဓေဝ၊ ဤဘဝ၌ပင်လျှင်။ သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ၊ အလုံးစုံသော အဗျာကတဝေဒနာတို့သည်။ အနဘိနန္ဒိတာနိ၊ တဏှာ-စသည်တို့ဖြင့် နှစ်သက်စရာ မရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။

ဝေဒနာကို အရင်းပြုသဖြင့် ဖြစ်သော အလုံးစုံသော ခန္ဓာငါးပါးကို ယူ။ ၎င်းဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာအလို။

သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ၊ ကျင့်နာခြင်း သဘောရှိသော အလုံးစုံသော ခန္ဓာငါးပါးတို့သည်။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ စသည်တို့၏ အလို။

အနဘိနန္ဒိတာနိ၊ တဏှာစသည်တို့၏နှစ်သက်ရာဖြစ်ရာသည်မဟုတ် ချုပ်ကြီးချုပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သိတိ-သိတလိ၊ ဧးမြကုန်သည်။ ယံ ဘဝိဿန္တိ၊ အကြင်ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ အယံ၊ ဤသို့ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်သွားကုန်ပျောက်သည့်အခါ ဖြစ်ရောက်လာလတ္တံ့သော ဧးမြခြင်း သိတိဘာဝ သဘောတရားကို။ အနုပါဒိသေသာ၊ အနုပါဒိသေသ အမည်ရသော။ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ဘိက္ခဝေ တို့။ ဣမာ ခေါ၊ ဤသည်တို့ပင်လျှင်။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ နိဗ္ဗာနဓာတုယော၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်တို့တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တေမတ္ထံ၊ ဤသို့သော အနက်သဘောကို။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အဝေါစ၊ ဟောတော်မူ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဒွေ ဣမာ စက္ခု-မတာ ပကာသိတာ၊ နိဗ္ဗာနဓာတုအနိဿိတေန တာဒိနာ။ ကော ဟိ ဓာတု ဣဓ ခိဋ္ဌဓမ္မိကာ၊ သဥပါဒိသေသာ ဘဝနေတ္ထိသင်္ခယာ။ ပ။ တာဒိနောတိ၊ ဒွေ ဣမာ။ ပ။ တာဒိနော-ဟူ၍။ ဣဒံ၊ ဤသို့သောစကားကို။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုသင့်ဆိုထိုက်၏။

ဤကား သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်သျှင်တို့ စကားတည်း။

အနက်ကား။ ။စက္ခုမတာ၊ စက္ခုငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ အနိဿိတေန၊ တဏှာ ဒိဋ္ဌိ-စသည်တို့ကို မမို့သော။ ဝါ၊ တဏှာ ဒိဋ္ဌိ-စသည်တို့၏ ကပ်မို့လာနိုင်ရာ မဟုတ်သော။ တာဒိနာ၊ လောကဓံတရား ရှစ်ပါးတို့ကြောင့် သာတာသာတ မထင် ဥဒ္ဓတာဝနတ မဝင် တာဒိအသျှင် ဖြစ်တော်မူသော—

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(က)နိဗ္ဗာနကထာ

လာဘေ ယာဒိသော အလာဘေပိ တာဒိသော။ အလာဘေ ယာဒိသော လာဘေပိ တာဒိသောတိ တာဒိ။

သတ္တာရာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ (ဂမ္မမာန်။) ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဣမာ နိဗ္ဗာနဓာတုယော၊ ဤနိဗ္ဗာနဓာတ်တို့ကို။ ပကာသိတာ၊ ဟောတော် မူအပ်ကုန်၏။ ဟိ၊ ယင်းနှစ်ပါးတို့၏ အသွား အဘယ်နည်း ဟူမူကား။ ကော၊ တပါးသော။ သဥပါဒိသေသော၊ သဥပါဒိသေသ အမည်ရသော။ ဘဝနေတ္ထိ- သင်္ခယာ၊ ဘဝတဏှာကုန်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော။ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ နိဗ္ဗာနဓာတ် သည်။ ဣဓ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးခင် ဤဘဝ၌ပင် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ အနုပါဒိသေသော၊ အနုပါဒိသေသ အမည်ရသော။ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ နိဗ္ဗာနဓာတ် သည်။ သမ္ပရာယိကာ၊ ပရိနိဗ္ဗန္တ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာပျက်သည်မှနောက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ယမှိ၊ ယင်းသို့သော အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်၌။ ဘဝါနိ- ဘဝါ၊ ဥပါဒိသေသဟု ဆိုအပ်သော ဘဝတို့သည်။ ဝါ၊ ဥပပတ္တိဘဝဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာငါးပါး အကြွင်းတို့သည်။ သဗ္ဗသော၊ အချင်းခပ်သိမ်း။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ အနုပါဒိနိရောဓဖြင့် တဖန်မထနိုင်အောင် ချုပ်ကြီးချုပ်ကြလေကုန်၏။

ဘဝနေတ္ထိသင်္ခယာ၊ ဘဝတဏှာကို ကုန်စေနိုင်ကုန်သော။ ယေ၊ အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အသင်္ခတံ၊ အသင်္ခတ ဟု ဆိုအပ်သော။ တေ ပဒံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို။ အညာယ၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့် သိမြင်ကြကုန်သည် ဖြစ်၍။ ဝိမုတ္တစိတ္တာ၊ ကိလေသာတို့မှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ် သမာဓိစိတ် ရှိကုန်၏။ ဝါ၊ ကိလေသာတို့ မတူယံတာနိုင် ကြံ့မိုင်မရ လက်လွတ်လိုက်ရ သော သမာဓိရှိကုန်၏။ တေ၊ ထိုဝိမုတ္တစိတ္တသခင် ရဟန္တာအသျှင်တို့သည်။ ဓမ္မသာရံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်စစ် တရားနှစ်ကို။ အဓိဂမ္မ၊ ရကြပေကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ရကြကုန်သည်ဖြစ်သောကြောင့်။ ခယေ၊ ကိလေသာကုန်ခြင်းဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၌။ ရတာ၊ တပ်စုန်းပြစ်မှားခြင်းမရှိ ပကတိ ဇေးမြ ချမ်းသာ မွေ့လျော်ကြကုန်ပြီးသည်ရှိသော်။ တာဒိနော၊ တာဒိသခင်ဖြစ်တော် မူကြကုန်သော။ တေ၊ ထိုသဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနရှင်ပျော် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် တို့သည်။ သဗ္ဗဘဝါနိ၊ အလုံးစုံသော ဘဝတို့ကို။ ပဟံသု၊ အသင်္ခတမှန် နိဗ္ဗာန်စံပြီး ပယ်ကြီးပယ်နိုင်ကြပြန်ကုန်၏။ (အဋ္ဌကထာရှေနည်း။)

တနည်းကား-တေ၊ ထိုဝိမုတ္တသခင် ရဟန္တာအသျှင်တို့သည်။ ဓမ္မသာရံ၊ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်တရားမြတ်ကို။ အဓိဂမ္မ၊ ကောင်းစွာလှလှ ရကြ ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ရကြပေကုန်သောကြောင့်။ ခယေ၊ ခန္ဓာငါးဝ ဘေးဒုက္ခ ကုန်ရာ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်၌။ ရတာ၊ တဆယ့်တသီး ဘေးကြီးလွတ်ကွာ

ကောင်းစွာ မွေ့လျော်ကြရကုန်သည် ဖြစ်၍။ တာဒိနေော၊ တာဒိအသျှင် ဖြစ်တော် မူကြကုန်သော။ တေ၊ ထိုအသင်္ခတမှန် နိဗ္ဗာန်ဝင်ပျော် ရဟန္တာ မထေရ်ကျော်တို့သည်။ သဗ္ဗဘဝါနိ၊ ဒုက္ခဝန်းအံ့ အလုံးစုံသော ဘဝတို့ကို။ ပဟံသု၊ စွန့်တော်မူကြပေကုန်၏။ (အဋ္ဌကထာနောက်နည်း။)

“တေတိ နိပါတမတ္ထံ” ဟု နောက်ဆုံး တေသဒ္ဓါ၏ နိပါတမတ္ထကို အဋ္ဌကထာ ဘွဲ့ဆိုသော်လည်း အနတ္တက အလင်္ကာရဒေါသ ကင်းစေလိုသဖြင့် ၎င်း တေ-သဒ္ဓါနှင့် တကွပင်သော်လည်း အဓိပ္ပါယ်လျော်အောင် ကြံဆောင် ယောဇနာ အပ်သတည်း။

တနည်းကား တေ၊ ထို ဝိမုတ္တစိတ္တသခင် ရဟန္တာအသျှင်တို့သည်။ ဓမ္မ- ဝါဒံ၊ အရဟတ္တဖိုလ် တရားမြတ်ကို။ အဓိဂမ္မ၊ ရှေးဦးမျက်မှောက် ရောက်ကြ ရကြကုန်ပြီးသည်ဖြစ်၍။ ခယေ၊ ကိလေသာကုန်ခြင်းဟူသော သဗ္ဗပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်၌။ ရတာ၊ မွေ့လျော်ကြကုန်ပြီးသည်ရှိသော်။ ဓမ္မသာရံ၊ အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်ကို။ အဓိဂမ္မ၊ တဖန်ရကြပြန်ရကား။ ခယေ၊ အလုံးစုံသော ဘေးဒုက္ခကုန်ရာ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်၌။ ရတာ၊ ဘေးတကာလွတ်ကွင်း ရန်တကာရှင်းသဖြင့် လွန်မင်းစွာ မွေ့လျော်ကြပြန်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ တာဒိနေော၊ တာဒိသခင် ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော။ တေ၊ ထို နှစ်ယောက်မတန် နှစ်နိဗ္ဗာန်ဝယ် စမွယ်တော်မူကြကုန်ပြီးသော အသျှင်တို့သည်။ သဗ္ဗဘဝါနိ၊ ဘဝကြီးငယ် ဟူသမျှတို့ကို။ ပဟံသု၊ စွန့်ကြီး စွန့်တော်မူနိုင်ကြပေကုန်၏။

ယခင်အဋ္ဌကထာ နည်းနှစ်ချက်ကို တချက်တည်းပေါင်းယူ၍ အဘိန္ဒူပဒတ္တ- သိလေသာလင်္ကာရနည်း ယောဇနာအပ်သတည်း။

အယံပိ အတ္ထော၊ ဤနိဗ္ဗာနဓာတ် နှစ်ပါးတို့၏ ထူးခြားကွဲလွဲသော အနက် သဘောအကြောင်းအခြင်းအရာကိုလည်း။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝုတ္တောဇ္ဇတိ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်ဟူ၍။ မေ၊ အကျွန်ုပ်အာနန္ဒာသည်။ သုတံ၊ မွေ့သေ့နာပတိသခင် အသျှင်သာရိပုတြာထံမှ ကြားလိုက်ပါ၏။ ဇ္ဇတိ၊ ဤသို့ ကိုယ်တိုင်မကြား တဆင့်ကြား ဖြစ်သောကြောင့် “ဝုတ္တံ ဟေတံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တမရဟတာတိ မေသုတန္တိ” သုတံ-ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ အကျွန်ုပ်အာနန္ဒာ လျှောက်ဆို အပ်ပါသတည်း။ ဤကား ဇ္ဇတိဝုတ်ပါဠိတော်အနက်။ အဋ္ဌကထာအနက် မခဲယဉ်းလှ။

၎င်းအဋ္ဌကထာပါဠိ အချို့နှင့်တကွ ၎င်းနောက် ထုတ်ပြခဲ့သော ပါဠိပါဠိတို့ အရာ အတော်ခဲယဉ်းစရာ ရှိသော်လည်း ကျမ်းတတ်ကဝိတို့ သိနိုင်လောက်ရာ

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

သည် ဟု နှလုံးပြုသဖြင့် ဂန္ထဂရုဒေါသဘယကြောင့် အပြည့်အစုံ အကုန် ယောဇနာ မပြုရသတည်း။

အနာဂတ်ဟု စင်စစ်မဆိုထိုက်ပုံ

ဤဣတိဝုတ်ပါဠိတော်ဝယ်—

“ဣဓေ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ သီတီ ဘဝိဿန္တိ။ အယံ ဘိက္ခဝေ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနောတု”

ဟူသော ပါဠိ၌—

“အယံ၊ ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသောအခါ ဖြစ်ရောက်လတ္တံ့ သော ဧးမြခြင်း သီတိဘာဝ သဘောသည်” ဟု အနက်ပေးရာ၌လည်း သီတီ-ဟူသော နာမ်ပုဒ်ဝယ် သီတ-ဟူသော အန္တတ္ထကို၎င်း ဘဝိဿန္တိ-ဟူသော အာချာတ် ပုဒ်ဝယ် အန္တတ် ဗာဟျတ် နှစ်ပါးလုံးကို၎င်း အယံ-သဒ္ဓါဖြင့် သုံးသပ်သည် ဖြစ်၍ ၎င်းအယံသဒ္ဓါသည် အနုဘူတဝိသယတည်း။

ဖြစ်ရောက်လာလတ္တံ့ သော ဧးမြခြင်းသဘောသည် နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုသော် ထို နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ကာလဝိမုတ် ဖြစ်ပါလျက် အနာဂတပက္ခသို့ ဝင်သည်ဆိုရာ မရောက်ပြီလော ဟူငြားအံ့၊ ဖြစ်လတ္တံ့ ဟူသော်လည်း ဥပါဒိ ခြမ် အားဖြင့် ဖြစ်လတ္တံ့ မဟုတ်၊ ဧးမြခြင်း သီတိဘာဝ သန္တိသဘာဝမတ္တသာ ဖြစ်လတ္တံ့ ဖြစ်၍ အနာဂတ် ဟု စင်စစ် မဆိုထိုက်—

အနိဗ္ဗတ္တိသဘာဝတ္တာ အဇာတံ၊ အဇာတတ္တာယေဝ အဘူတံ၊ ဥဘယေနာပိ ဥပ္ပါဒရဟိတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ (၁၂၀)လာတိုင်း ဥပါဒ်အားဖြင့် ထင်ရှားမဖြစ် ငြိမ်းဧးခြင်း သဘာဝအားဖြင့်သာ ဖြစ်ပေါ်လာရကား နိဗ္ဗတ္တိ-ဟူသော ပစ္စုပ္ပန်လက္ခဏာ မရှိသောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်မဆိုထိုက်သည်ဖြစ်၍သာ အတိတ် အနာဂတ်ဟူ၍လည်း မဆိုထိုက်သဖြင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို ကာလဝိမုတ်ဆိုသည် မှတ်။

စင်စစ်မူကား နိဗ္ဗာန်သဘောမဖြစ်လာမီက ထိုနိဗ္ဗာန်သည် အနာဂတ်ပက္ခ သို့ပင် ဝင်၏။ ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်အဘိညာဉ်စိတ်တို့ ကိုလည်း အနာဂတ်အာရုံကို အာရုံပြုသည်ပင် ဆိုဘွယ်ရှိ၏။ ယင်းသို့သော်လည်း ထိုနိဗ္ဗာန်၏ အလွန်နူးညံ့ သိမ်မွေ့သည်ဖြစ်ရကား အကောင်အထည် ဝတ္ထု ခြမ် ဥပါဒ်အားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်လတ္တံ့ မဟုတ်သည်ဖြစ်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အနာဂတ်စစ် မဆိုထိုက်သဖြင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော စိတ္တုပ္ပါဒ်တရားတို့

ကိုလည်း အနာဂတာရမ္မဏစစ် မဆိုထိုက်။ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာဝတာရ သံဝဏ္ဏနာမည်သော ဋီကာကျမ်းကြီး၌—

နိဗ္ဗာနေ အနာဂတေပိ အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ သိယာ။ န ဝတ္တဗ္ဗာ အတီတာ-
ရမ္မဏာတိပိ အနာဂတာရမ္မဏာတိပိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာတိပိ—

ဟူ၍ မိန့်အပ်ပြီ။

၎င်းပါဠိမှာ ရှေ့၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။

ဤ၌ နိဗ္ဗာန်ကို အနာဂတ်ဆိုရာဝယ် ထိုပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိ-
ကျပြီးခါဖြစ်ပေါ်လတ္တံ့ သော ငြိမ်းရေးခြင်းပရိနိဗ္ဗာနသန္တိ ကိရိယာဘာဝဟူသော
နိဗ္ဗာန်ကိုရည်၍ ဆိုအပ်သည်ဟု သိ။ ထို့ကြောင့် မဇ္ဈိမပစ္စာသဒ္ဓိကာ(၆၉) ၌—

မဂ္ဂေါ ပန ပရိနိဗ္ဗာနသန္တိကိရိယာဘိသမယဝသေန တတ္ထ လဗ္ဘမာနေ
ဝိသေသေ အသမ္မောဟဝသေန ပဋိဝိဇ္ဈန္တော တတ္ထ စိတ္တံ ဥပသံဟ-
ရတိ—

ဟူ၍ မိန့်အပ်ပြီ။

မဂ္ဂေါ ပန၊ မဂ်သည်ကား။ ပရိနိဗ္ဗာနသန္တိကိရိယာဘိသမယဝသေန၊
ပရိနိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော ငြိမ်းရေးခြင်းကို ထိုးထွင်း၍ သိသောအစွမ်းအားဖြင့်။
တတ္ထ၊ ထိုငြိမ်းရေးခြင်းပရိနိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်၌။ လဗ္ဘမာနေ၊ ရလတ္တံ့
ကုန်သော။ ဝိသေသေ၊ ဂုဏ်အထူးတို့ကို။ အသမ္မောဟဝသေန၊ မတွေ့ဝေသည်၏
အစွမ်းဖြင့်။ ပဋိဝိဇ္ဈန္တော၊ ထိုးထွင်းမြင်သိသည်ဖြစ်၍။ တတ္ထ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်အာရုံ၌။
စိတ္တံ၊ မိမိသမ္ပယုတ်စိတ်ကို။ ဥပသံဟရတိ၊ အာရုံပြုနိုင်အောင် ရှေးရှုဆောင်၏။

ဤပါဠိဖြင့် မဂ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်ဟူရာ၌ ရဟန္တာဖြစ်၍ စုတိ
ကျရောက်သောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာလတ္တံ့ သော ငြိမ်းရေးခြင်းကိရိယာ သဘော
ရှိသော နိဗ္ဗာန်ကို မတွေ့ဝေသောအားဖြင့် သိနှင့်သည်ကို မုချပြသည်။ ထိုသို့
ပြုသဖြင့် မဂ်နှင့် တပြိုင်နက်လာသော အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါသည်လည်း ယင်းအနာဂတ်
ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုပင် အာရုံပြုသည်ဟူသော အနက်ကိုလည်း အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်း
ပညတ္တိဟာရနည်းအားဖြင့် ပြသည်သာ မှတ်။

လိုအပ်သော အတ္တယောနောပြုသင့်ပုံ

ဆက်၍ ဆိုဦးအံ့—

တဿ ဘိက္ခဝေ ဣဓေဝ သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ အနဘိနန္ဒိတာနိ သီတီ
ဘဝိယန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ဟူသော ဤ ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်(၂၂၁) ၌ အယံသဒ္ဓါ၏အစွဲကို အဋ္ဌကထာဆရာ မဘွင့်ဆိုသော်လည်း “သီတီ သီတလီ ဘဝိဿန္တိ၊ အပ္ပဋ္ဌိသန္ဓိကနိရောဓေန နိရုပ္ပိဿန္တိတိ အတ္ထော” ဟူသော ရွှေသံဝဏ္ဏနာမူပုံကို ထောက်သဖြင့် “အယံ၊ ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာ ငါးဝချုပ်ခြင်းကို။ ဝါ၊ ချုပ်ကြောင်းကို” ဤသို့ အနက် ပေးလိုသည်ထင်၏။

၎င်းအနက်သည် “ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ အပ္ပဝတ္တိဝသေန နိဗ္ဗာနံ ကထိတံ” ဟူ၍ ၎င်း “ဒုက္ခနိရောဓော နိဗ္ဗာနံ” ဟူ၍၎င်း လာသော ပါဠိတို့နှင့် ညီညွတ်သည် သာတည်း။ ယင်းသို့သော်လည်း ၎င်းအနက်၏ အဘယ်သည် အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာန်မည်သည် ဟု အနုပါဒိသေသာနိဗ္ဗာန် သရုပ်လှလှ မပေါ်သောကြောင့် “အယံ၊ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာကွယ်ပျောက်သည့်အခါဖြစ်ပေါ်လာလတ္တံ့ သော ငြိမ်းဓေးခြင်း သီတိဘာဝ သဘောတရားကို” ဟူ၍ သရုပ်ပေါ်အောင် ဘုရား သျှင်၏ အာဘော်နှင့် သင့်လျော်စွာ အနက်ပေးသတည်း။

ဤဣတိဝုတ်ပါဠိတော်၌ “သီတီဘဝိဿန္တိ” ဟူသောပါဠိသည် “ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ” ဟူသောပါဠိနှင့် အနက်သဘောအတူပင်တည်း။ ယင်း ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ-၌လည်း “ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ၊ ငြိမ်းကုန်လတ္တံ့။ ဝါ၊ ငြိမ်းဓေးခြင်းသဘော-ဟူသော နိဗ္ဗာန်စံခြင်းကို ပြုကုန်လတ္တံ့။ ဝါ၊ မအိုမသေ အမြှစ်နေရာ နိဗ္ဗာတသို့ ရောက်ကုန်လတ္တံ့” ဟူ၍ အနက်ပေးသော်လည်း ပေးသင့်၏။

ယင်း ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ-၌ ပရိ-ရှေး နိ-ရှေးရှိသော ဝါ-ဓာတ်၏ အရကို ငြိမ်းဓေးခြင်း သဘောဟူသော နိဗ္ဗာန်ကိုပင် ကောက်ရသကဲ့သို့ ဤ သီတီ ဘဝိဿန္တိ-၌လည်း သီတိဘာဝ အရကို ငြိမ်းဓေးခြင်းသဘောဟူသော နိဗ္ဗာန်ကိုပင် ကောက်ယူသင့်၏။

ထို့ကြောင့် ဤ “တဿ ဘိက္ခဝေ။ပ။ အယံ ဝုစ္စတိ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနောတု” ဟူသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်(၂၂၁) ဖြင့် “ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိ ကျရောက်သည့်အခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့မှ ငြိမ်းဓေးခြင်း သီတိဘာဝ သဘောတရားသည် အနုပါဒိသေသာနိဗ္ဗာန်မည်၏” ဟူသော အနက်ကို နီတထွ။ ယင်းနိဗ္ဗာန်၏လည်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိကျရောက် ခန္ဓာကွယ်ပျောက်သည့်အခါမှ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ပုန်းအောင်းရာ တည်ရာ ဖြစ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟူသော အနက်ကို နေယျတ္ထအားဖြင့် ပြ၏။ ထို့ကြောင့် အကြင်အကြင်အရပ်၌ အကြင်အကြင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိ ကျရောက်၏။ ထိုထိုအရပ်၌ ထိုထို ပရိနိဗ္ဗာတရဟန္တာတို့၏ တည်ရာ ပုန်းအောင်း

ရာဖြစ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိုနိဗ္ဗာန်သည် ထိုအရပ်၌ပင် ထင်ရှားရှိသည် ဟု ရှေးကညွှန်းပြခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း အထူးယုံကြည်အပ်၏။

ဤသို့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိကျရောက်သည့်အခါ မိမိထံ ဖြစ်ပေါ်လာသော နိဗ္ဗာန်၌ ထိုရဟန္တာတို့ တည်နေသည်ကို ရည်တော်မူ၍ “နိဗ္ဗာန် အရဟတော ဂတိ” ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်မှတ်။ ပရိဝါပါဠိတော်။

နိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာ၌ပင်ဖြစ်၏ ဟူသည်ကို ပြပုံ

ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်၌ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိကျရောက်သည့်အခါ ဖြစ်ပေါ် လာသော ငြိမ်းရေးခြင်း သီတိဘာဝသဘောသည် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်မည်၏ ဟု ဆိုသဖြင့် ထိုရဟန္တာတို့ စုတိကျရောက်ရာ အရပ်၏လည်း အမှတ်မရှိ အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ပင် ဖြစ်သင့်သောကြောင့်—

ပုရတ္ထိမဒိသာဒိသု အသုကဒိသာယံ နိဗ္ဗာနံ နတ္ထိတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။
ဟူ၍လာသော မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာစကားသည် ဤဣတိဝုတ်ပါဠိတော် နှင့် ညီညွတ်သည်သာတည်း။

ဤပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့သည်လည်း—

ဣမသ္မိံယေဝ ကဋ္ဌေဝရေ သသညိမ္ပိ သမနကေ သဝိညာဏကေ
လောကဋ္ဌေဝ ပညပေမိ၊ လောကသမုဒယဉ္ဇ လောကနိရောဓဉ္ဇ လောက-
နိရောဓဂါမိနိပဋိပဒ္ဓဉ္ဇ—

ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော သဂါသာဝဂ္ဂသံသုတ်(၆၁)စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော် (၃၅)တို့နှင့်လည်း ညီလျော်ပေစွ။

အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ဤပါဠိတော်၌ လောကနိရောဓ ဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ထိုနိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာဟူသော လောက၌ပင် ငါပညတ်တော်မူသည် ဟူသော အနက်ကိုပြသဖြင့် ထိုပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူက လည်း ဘယ်အရပ်မဆို အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ပင် ဖြစ်သင့်သောကြောင့်တည်း။

“နိဗ္ဗာနမ္ပိ ခန္ဓပဋိဗ္ဗဒ္ဓမေဝ ခန္ဓေဟိ ဝိသင်္ခါကတ္တာတိ ဝဒန္တိ” ဟူသော ဝိသင်္ခါမဂ်ဋီကာ စကားသည်လည်း ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဤပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ တို့နှင့် သင့်လျော်လှသည်သာတည်း။

အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ဤဋီကာ၌ နိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာနှင့်ပင်စပ်၍ ဖြစ်သည် ဟူသော စကားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာနှင့် စပ်၍ဖြစ်သည်

ဟူသော အနက်ကိုပင် ပြသောကြောင့် ထိုပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူကလည်း အရပ် ဆယ်မျက်နှာ၌ပင် ဖြစ်သင့်သောကြောင့်တည်း။

ဤပါဠိတော် ဋီကာတို့၌ နိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာ၌ပင် ဖြစ်သည် ခန္ဓာနှင့်စပ်၍ နေသည်ဟူရာ၌လည်း ခန္ဓာနှင့်မုချမစပ် ခန္ဓာငြိမ်းခြင်းနှင့်သာ မုချစပ်သည်။ ခန္ဓာမငြိမ်းမပျောက်လျှင် နိဗ္ဗာန် မပေါ်မရောက်လာသောကြောင့်တည်း။ ဝါ၊ ခန္ဓာငြိမ်းပြီးသည့်နောက် နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍နေသော ပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်သာ မုချစပ်သည်ဖြစ်လျက် ခန္ဓာနှင့်စပ်သည် ဟု ဆိုသည်မှာ တဗ္ဗောဟာရူပစာရအားဖြင့်သာ ဆိုသည်ဟု မှတ်။

ဤလည်း ကျမ်းတတ် ပညာရှိတို့ သတိအထူးထားကြရန် ဂမ္ဘီရဉာဏ ဂေါစရ တရပ်တည်း။

အစ္စရာယောဂ္ဂန္တိ အစ္စရိယံ၊ အစ္စရိယာယိတုံ ယုတ္တန္တိ အတ္တော။
အဘူတပုဗ္ဗိ ဘူတန္တိ အဗ္ဗုတံ။
ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ။ တာ။

အစ္စရိယံ၊ အံ့ဩခြင်းငှါ ထိုက်လှပေသောနိဗ္ဗာန်။ အဗ္ဗုတံ၊ ရှေး၌ တရံ တဆစ် မဖြစ်လာဘူးဘဲ ဤတခါတည်းသာ ဖြစ်ပေါ်လာပေသော နိဗ္ဗာန်။ ဟူ၍ အနက်ပေး။

အဗ္ဗုတ ဟု ဥရသာနှင့်လိုသည်ကို သဒ္ဓနီတိ၌ ဆိုသည်။ ၎င်း အဗ္ဗုတ သဒ္ဓါ၏ အစ္စရိယတ္ထ အဘူတပုဗ္ဗတ္ထအားဖြင့် အနက်နှစ်ပါးရှိသည် ဟု ယင်းသဒ္ဓ- နီတိ၌ လာသည့်အတိုင်း ယင်းအနက်နှစ်ပါးတို့တွင် ဤအရာ၌ အဘူတပုဗ္ဗတ္ထ ဟုသိလေ။

ဣဒံ လောကနိဿရဏန္တိ ဣဒံ နိဗ္ဗာနံ လောကတော နိဿဋ္ဌတ္တာ
လောကနိဿရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။
အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (၂၃၀) မူ။

တွင်း လိုဏ်ဂူ တူးဘောက်၍ မြေဓာတ်ကုန်ပျောက်သဖြင့် ဟင်းလင်း အာကာသ သဘော ပေါ်ပေါက်လာရာ ထိုအာကာသကို မြေဓာတ်မှ ကျွတ် လွတ်၍ ဖြစ်သည်ဆိုအပ်သည်။ ဤနည်းအတူ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ပစ္စိုမစိတ်တို့ဖြင့် ကိလေသာတရား ခန္ဓာငါးပါး မြေဓာတ်ကုန်ပျောက်သည် ဖြစ်၍ ထို ငြိမ်းဒေးခြင်း သဘောပေါ်ပေါက်လာသည့်အခါ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို ထို လောက ရုပ်နာမ် ခန္ဓာဝဋ်တွင်းမှ ကျွတ်လွတ်လေပြီ ဆိုအပ်သည် ဟူလို။

ပရိနိဗ္ဗာယတိတိ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗာယတိ။
၎င်းအင်္ဂုတ္တိရ်အဋ္ဌကထာ (၂၃၄)။ ဓေ။

၎င်းပါငြိဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသည်နှင့် အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသည် အတူတူပင် တည်းဟု ဆိုခဲ့သော ရှေ့စကားကို သန္နိဋ္ဌာန်ကျမှတ်ရန်။

အပစ္စယ ပရိနိဗ္ဗာနေန၊ ဒါန သီလ ဘာဝနာ-စသော အကြောင်းတရား တို့နှင့် မကင်းကောင်းသော်လည်း ထို အကြောင်းတရားတို့သည် တကွရောက်၍ မပြုပြင်နိုင်သဖြင့် အကြောင်းရှိသည် မဆိုထိုက် မဆိုအပ် ထူးမြတ်လှစွာသော ထက်ဝန်းကျင် ဘေးအပေါင်းတို့မှ ငြိမ်းေးခြင်းသဘောဟူသော အသစ်တစာတ် နိဗ္ဗာန်ဖြင့်။ နိဗ္ဗာယတိ၊ ငြိမ်းကြီးငြိမ်း၏။ ။ဗျဂျိတ္တအနက်။

ယောဓနနှင့် ထောင်မှူးဥပမာ

နတ္ထိ ဣတ္ထ သံသာရစာရကသင်္ခါတော ဒုက္ခယောဓော၊ တေသ္မိံ ဝါ အဓိဂတေ သံသာရစာရကသင်္ခါတဿ ဒုက္ခယောဓဿ အဘာဝေါတိပိ ဒုက္ခနိရောဓော အနုပ္ပါဒနိရောဓပဗ္ဗယတ္ထာ ဝါ။
နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ (၅၆)။ ဆော်။

ဣတ္ထိ၊ ဤနိဗ္ဗာန်၌။ သံသာရစာရကသင်္ခါတော၊ သံသရာစောင့်ထောင်မှူးဟု ဆိုအပ်သော။ ဒုက္ခယောဓော၊ ဝဇ္ဇဒုက္ခဟူသော ခန္ဓာငါးပါး သူရဲသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ တဿ၊ ထို့ကြောင့်။ ဒုက္ခနိရောဓော၊ ဒုက္ခနိရောဓမည်၏။ ဝါ၊ တနည်းကား။ တေသ္မိံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို။ အဓိဂတေ၊ ရအပ်သည်ရှိသော်။ သံသာရစာရကသင်္ခါတဿ၊ သံသရာစောင့်ထောင်မှူး ဟု ဆိုအပ်သော—

ထောင်မှူးသည် ထောင်သားတို့ကို ထောင်တွင်းမှ မထွက်ပြေးရအောင် စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့ သံသရာထောင်ထဲမှ မထွက်ရအောင် ပြုတတ်သော ဝါ-ထောင်မှူးသည် ထောင်သားတို့ကို ထောင်ဖြင့် ဖွဲ့တတ်သကဲ့သို့ သံသရာ၌ ဖွဲ့ထားတတ်သော ကိလေသဒုက္ခ-စသော အလုံးစုံသော ဒုက္ခကို သံသရာ ထောင်မှူး ဟု ဆိုသတည်း။ စာရကသဒ္ဓါ၏ ပါလကတ္ထ ဗန္ဓုတ္တကို သင်္သကရိုက် ဗင်္ဂါလီရေး မုတ္တာဝလီ အဘိဓာန်ကျမ်းကြီး၌ဆိုသတည်း။

ဒုက္ခယောဓဿ၊ ကိလေသဒုက္ခ-စသော ခန္ဓာငါးပါးဟူသော ဒုက္ခသူရဲ၏။ အဘာဝေါ၊ မရှိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ-တဿ၊ ထို့ကြောင့်။ ဒုက္ခနိရောဓော၊ ဒုက္ခနိရောဓမည်၏။ ။ယ-ကု ဗျ-ပြု (ဒုလိ)။

ရာဇဝတ်ကောင် ဥပမာ

တနည်းကား သံသရာထောင်ဖြင့် ဖွဲ့ထားအပ်သော ရာဇဝတ်ကောင် ဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာငါးပါးဒုက္ခ၏ ဖြစ်ရာမဟုတ်သောကြောင့် ဒုက္ခနိရောဓမည်၏။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ဤသို့ အနက်ပေးသော်လည်း သင့်သည်ပင်။ ဤအလိုအားဖြင့်ကား ယ-ကို ရ-ပြုဘွယ်မရှိ ပကတိအတိုင်းပင် မှတ်။

၎င်းပါဠိဖြင့် ဒုက္ခမရှိရာကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်။ ဒုက္ခ၏ချုပ်ခြင်း အဘာဝမျှကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည် မဟုတ်ဟု သိရန်။

ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ အပဝတ္တိဝသေန နိဗ္ဗာနံ ကထိတံ။

ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ၊ ဒုက္ခဟူသမျှတို့၏ တဝတည်းခိုင်နေရာ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ အပဝတ္တိဝသေန၊ မဖြစ်လာသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝါ၊ ပဋိသန္ဓေ မနေလာ နိုင်သည့်အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တိံ၊ ပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာ ကွယ်သည့်အခါ ဖြစ်ပေါ် လာသော။ နိဗ္ဗာနံ၊ တဆယ့်တသိး မီးအပေါင်းတို့မှ ကောင်းကောင်းကြီး ငြိမ်းေးခြင်းသဘောကို။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူ၍။ ကထိတံ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ သိလေသ-နည်း။

ဤသို့လာသော သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် နိဗ္ဗာန်ရမည့်သူ ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခန္ဓာကွယ်ပျောက်သည့်အခါ တဖန် ပဋိ- သန္ဓေသစ် ဒုက္ခအမြစ် မတွယ်လာရအောင် ဟန်ဆီးတားမြစ်နိုင်သော အစွမ်း ဖြင့်၎င်း ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်ကို သိမ်းမြန်း ပိုက်ထား စောင့်ရှောက် ကိုးကွယ်ရာ ပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော သီတိဘာဝ ဟု ဆိုအပ်သော ငြိမ်းေးခြင်းသဘော အားဖြင့် စင်စစ်ထင်ရှားရှိသော အသင်္ခတဓာတ်ကို “နိဗ္ဗာန်ရွှေမြို့” ဟု သမာဓိဂုဏာလင်္ကာရစကား ပြောကြားခေါ်ဆိုအပ်သည် ဟူ၍လည်း သိကြ ကုန်။

နေတ္ထိအဋ္ဌကထာအလို ပြပုံ

အယံ ဒုက္ခနိရောဓောတိ အယံ သဗ္ဗသင်္ခတနိဿဋ္ဌာ အသင်္ခတာ ဓာတုယထာဝုတ္တဿ ဒုက္ခဿ အနုပ္ပါဒနိရောဓပစ္စယတ္တာ ဒုက္ခနိရောဓော။

အယံ ဒုက္ခနိရောဓောတိ၊ အယံ ဒုက္ခနိရောဓော-ဟူသည်ကား။ သဗ္ဗသင်္ခတ နိဿဋ္ဌာ၊ အလုံးစုံသော ဒုက္ခတည်ရာ သင်္ခါရနယ်ဝင် သင်္ခတတရားမျိုးဟူသမျှ လှလှကြီး ကျွတ်လွတ်သော။ အသင်္ခတာ၊ အကြောင်းတရားနှင့် မကင်းကောင်း သဖြင့် ထိုအကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်အပ်သော်လည်း ဥပါဒ်ဒြပ်မပေါ်သဖြင့် ပြုပြင်အပ်ရာမထင် အလွန်လျှင် သိမ်မွေ့လှသည်ဖြစ်၍ အသင်္ခတ နာမထူးလည် ဘွဲ့တော်ချည်အပ်သော။ အယံ ဓာတု၊ ဤသည်အစိုင်အခဲ အစုအတွဲ မကွဲနိုင်ရာ ထူးမြတ်စွာ ဓာတ်တော်မြတ်သည်။ ယထာဝုတ္တဿ၊ အောက်၌ ဆိုခဲ့တိုင်းသော။

ဒုက္ခဿ၊ မြင်းမိုရ်နှိုင်းပြိုင် ကြီးခိုင်လှစွာ သမုဒြာရေမက များပြားလှသော ဒုက္ခအပေါင်း၏။ အနုပ္ပါဒနိရောဓပစ္စယတ္တာ၊ တဖန်အသစ် မဖြစ်လာရ အမြစ် မူလနှင့်တကွ လှလှကြီးချုပ်ရာချုပ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်။ ဒုက္ခနိရောဓော၊ ဟဗ္ဗောဟာရူပစာရအားဖြင့် တင်စား၍ ဒုက္ခနိရောဓ မည်ရသတည်း။

ဤသို့ဆယ်ကြောင်းပေ ဂိ-အင်္ဂါတွင် လာသော နေတ္တိအဋ္ဌကထာပါဠိနှင့် အညီ ဒုက္ခနိရောဓဟု ဆိုအပ်သော ပကတိလုံးလုံးမရှိ ပျောက်၍သွားသော အဘာဝကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည် မဟုတ်။ နေ့ရှိန်ကျောက်လာသောကြောင့် ဆီးနှင်းပေါက် ပျောက်ရသကဲ့သို့၎င်း မိုဗ်းကြီး သည်းထန်စွာရွာခါနီးတွင် မိုဗ်းသက်လေကြီးလာသည့်အခါ တမိုဗ်းလုံးချိုးပူသော နေ့ရှိန် ပျောက်ရသကဲ့သို့၎င်း အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်တရားမြတ် ဆတ်ဆတ်ပေါ်လာတော့မည် ရှိသည့်အခါ ယင်းပရိနိဗ္ဗန္တပဂ္ဂိုလ်တို့ ခန္ဓာမီးပူ တဖန်မလူနိုင် ဘဝသစ်သို့ မရောက်နိုင်အောင် စင်းလုံးယိုင်သွား ပျက်ပြားရသဖြင့် ယင်းသို့ပျက်ပြား ချုပ်ပျောက်ရကြောင်း ဖြစ်သော ငြိမ်းစေးခြင်းသဘောဟူသော အသင်္ခတဓာတ် ကိုယ်တော်မြတ်ကို ဒုက္ခနိရောဓပစ္စယ ဟု ဆိုရန်ရှိသော်လည်း ပစ္စယသဒ္ဓါကို ချေသောအားဖြင့် ဒုက္ခနိရောဓ ဟု နာမတံဆိပ် ကွပ်နှိပ်အပ်သော အရာများကိုလည်း အထူး သိကြကုန်။

အသင်္ခတဓာတ်သည်ကား ဒုက္ခချုပ်ကြောင်းကာရဏ ဒုက္ခချုပ်ရခြင်းကား ဖလဟုမှတ်။ ခြင်္သေ့မင်းပင် မလာသေးသော်လည်း လာတော့မည်ဟန် ဟိန်းဟောက်သံ ပေးကာမျှဖြင့် မြေခွေး သိင်္ဂါလအပေါင်းတို့ တပေါင်းတည်း ထွက်ခွာပြေးနှင့်ကြရသည်နှင့်အတူ နိဗ္ဗာန်တိသခင် သင်္ခတဓာတ်တဘုရင် ထွက်တော် မူလာမည် ပြင်ဆင်ချိန်တွင် ငါးအင်ခန္ဓာ မြေခွေးအပေါင်း တဖန်အသစ် မလူနိုင်အောင် တပေါင်းတည်း ပျက်စီးနှင့်ကြရသည် ဟူလိုသတတ်။

နိဗ္ဗာန-ပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးမျိုးအနက် ယောဇနာပုံ

တဏှက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော၊ ဒုက္ခက္ခယာ နိဗ္ဗာနံ။

တဏှက္ခယာ၊ ဒုက္ခများစွာ ဘေးရောကို အခါခါ စီမံတတ်သည့် တဏှာ သုံးတန် ကိုယ်တွင်းရန်တို့ မကြွင်းမကျန် ကုန်လေခြင်းကြောင့်။ ဒုက္ခက္ခယော၊ နာမ် ရုပ် ဒုက္ခ ကုန်ရခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဒုက္ခက္ခယာ၊ ဒုက္ခအပေါင်း တပေါင်းတည်းကုန်လေခြင်းကြောင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ တဏှာတောထဲမှ ထွက်မြောက်၍ လာတော်မူရသော။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ဝါနတော နိက္ခန္တိန္ဒြိ နိဗ္ဗာနံ။ ပြု။ နိဗ္ဗာနံ ဝစနတ္ထ။
နိဗ္ဗာနံ၊ တဏှာဟူသမျှကို တဝတည်း နှင်ထုတ်နိုင်ထသော။
ဝါနံ နိက္ခာပေတီတိ နိဗ္ဗာနံ။

နိဗ္ဗာနံ၊ ဘေးရန်ခပ်သိမ်းတို့ကို တပေါင်းတည်း ငြိမ်းစေနိုင်ထသော။
နိဗ္ဗာပေတီ သဗ္ဗဘယာနီတိ နိဗ္ဗာနံ။

နိဗ္ဗာနံ၊ တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့၏ ကောင်းကောင်းကြီး ငြိမ်းရာ
ဖြစ်တော်မူထသော။

နိဗ္ဗန္တိ ရာဂဂ္ဂိအာဒယော ဧတ္ထာတိ နိဗ္ဗာနံ။

နိဗ္ဗာနံ၊ တဏှာဟူသမျှတို့၏ လှလှကြီး ထွက်ပြေးရာဖြစ်ထသော။
ဝါနာနိ နိက္ခမန္တိ ဣတောတိ နိဗ္ဗာနံ။

နိဗ္ဗာနံ၊ သင်တိုင်းစွပ် အင်္ကျီ အင်္ကျီညီအောင် ချုပ်စပ်တတ်သော သူတို့
ကဲ့သို့ ဝိညာဏ်-နာမ်-ရုပ် သဗ္ဗာယတန စသည်များစွာ သတ္တဝါပုံဟန် သတ္တဝါ
စော်နံအောင် စီမံချုပ်စပ်တတ်သော အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရတို့၏ မချုပ်မလုပ်နိုင်ရာ
ဖြစ်ထသော---

န ဝါနန္တိ န သိဗ္ဗန္တိ ဝါနာ ဝါနန္တာ ဧတ္ထာတိ နိဗ္ဗာနံ။
နိဗ္ဗာနံ၊ ဝါနရှိသူ ပုထုဇန့်လူတို့၏ တခါတည်းမှ မပြုမလာနိုင်ရာဖြစ်ထသော။
ဝါနမေတေသံ အတ္တိတိ ဝါနာ၊ ဝါနာ န ဝါယန္တိ ဧတ္ထာတိ နိဗ္ဗာနံ။
နိဗ္ဗာနံ၊ ဝါနမရှိသူတို့၏ မလာနိုင်ရာလည်း မဟုတ်ထသော။

နိဗ္ဗပသာရကို ဝါနပုဒ်နှင့်တွဲ၍ တချက် မတွဲဘဲလျက် တချက်ရသောကြောင့်
တန္တနည်းလည်း ရောသော ဝါ-နိဗ္ဗာနပုဒ်တခုတည်းလျက် န ဝါနာ-ဟူသော
အနက် န ဝါယန္တိ-ဟူသောအနက်နှစ်ချက်ကို တပြိုင်တည်းပြနိုင်သောကြောင့်
ပဒီပနည်းလည်း ရောသော နိဗ္ဗေသသဒ္ဒါတည်း။

နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗုဿာခေါင် ဘေးမဲ့တောင်သည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့
လှစွာ အမြဲဖြစ်၍ လာ၏။

နိယတံ ဟုတော နိယမဝသေန ဝါနံ ပဝတ္တနန္တိ နိဗ္ဗာနံ။

အက္ခရ ပဒ ဗျဉ္ဇန အာကာရ နိရုတ္တိနိဗ္ဗေသအားဖြင့် ခြောက်မျိုးပြားသော
မဟာနိဗ္ဗေသ နေတ္ထိပါဠိတော်တို့မှ လာသော သဒ္ဒါခြောက်ပါးတို့တွင် နိဗ္ဗေသ
အရာ၌ ဝင်သော ဝစနတ္ထဝိသေသတို့တည်း။

ပါဠိနှင့် အဋ္ဌကထာ ဆန့်ကျင်သည် ဟု မမှတ်သင့်ပုံ

နိဗ္ဗာန် နိရုတ္တိ။ နိဗ္ဗာန်ဝိညာဏေ နိဒ္ဒေသော။
နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ (၃၂) ကို ရှု။

တဏှက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယာ၊ ဒုက္ခက္ခယာ နိဗ္ဗာန်။

ဤသို့လာသော နေတ္ထိပါဠိတော် (၅၀) နှင့်အညီ “ဒုက္ခက္ခယာ နိဗ္ဗာန်” အရ ဒုက္ခက္ခယာမှ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်လာသည်ဟူ၍ သိကြကုန်။

“ဒုက္ခနိရောဓဿ ပစ္စယတ္တာ ဒုက္ခနိရောဓော” ဟူသော ယခင် နေတ္ထိ အဋ္ဌကထာပါဠိ၏အရ နိဗ္ဗာန်ကြောင့် ဒုက္ခက္ခယာသည် ဟူသော အနက်။

“ဒုက္ခက္ခယာ နိဗ္ဗာန်” ဟူသော ဤနေတ္ထိပါဠိတော်၏အရ ဒုက္ခက္ခယာ သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်လာရသည် ဟူသော အနက်အားဖြင့် ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့သော အရာများကိုလည်း စင်စစ် ဆန့်ကျင်သည် ဟု မမှတ်ဘဲ လျက် နိဗ္ဗာန် ပေါ်လာလိုသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် နာမ် ရုပ် ဒုက္ခ ဟူသမျှ ထွက်ပြေးနှင့်ရသည်၊ ဒုက္ခ ဟူသမျှ ထွက်ပြေးရသောကြောင့် ဒုက္ခ ငြိမ်းခြင်း နိဗ္ဗာန်ဖြစ်သည်၊ နေရောင်ကြောင့် အမှိုက်ပျောက်ရသည်၊ အမှိုက်မှောင် ပျောက်သောကြောင့် အလင်းရောင် တောက်သည်၊ နေထွက်လို၍ အရုဏ် တက်ရသည်၊ အရုဏ်တက်သောကြောင့် နေထွက်ရသည် ဟူသော သူရိယုဂ္ဂမနု- ပမာ ကံကုန်သဖြင့် စုတေလိုသောကြောင့် အနာကြီးပေါက်လာရသည်၊ အနာကြီးပေါက်သောကြောင့် စုတေရသည် ဟူသော နာသာဘဂေါပမာ ကျမ်းဝယ်လာသော အရာများကဲ့သို့သာ မှတ်သဖြင့် ပါဠိ အဋ္ဌကထာ အပြန် အလှန် အညမညသံသန္နနုသာတည်း ဟု မှတ်ကြကုန်။

ဤနေတ္ထိပါဠိထော်လာ “ဒုက္ခက္ခယာ နိဗ္ဗာန်” ဟူသော စကားတော်မြတ် ဖြင့်လည်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ မစုတိခင် ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စံဝင်နေစရာ ဘာသာထာဝရဖြစ်၍ နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသည် မရှိ ဟူသော အနက် ကိုလည်း ပညတ္တိဟာရနေတ္ထိနည်းအားဖြင့် သိစေတော်မူသည်။

သိမ်မွေ့နူးညံ့သော နိဗ္ဗာန်ရတနာ

လောကဿန္တန္တိ လောကဿ အန္တဘူတံ နိဗ္ဗာန်။

ဤသို့ သာရဏ္ဍဒီပနီဋီကာ (၂၄၁) ဘျီ-အင်္ဂါတွင် လာသည်နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခန္ဓာကွယ်ပျောက် အသစ်ခန္ဓာ မရောက်လာခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော လောက၏ ဆုံးရာ၌ ပရိနိဗ္ဗာန် လောကလွတ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်သီးကို

ကျောက်ထီးပမာ စောင်ရန်းကသို့ စောင့်ရှောက်လာသော အစွမ်းအားဖြင့် ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်အား ငြိမ်းရေးခြင်းကို ဖြစ်စေလျက် ဖြစ်ပေါ်လာသော အစ္ဆရိယ အဗ္ဗုတ ရတနာတော်မြတ်ကိုပင် ဆိုသတည်း ဟု သိအပ်သော ကြောင့်၎င်း—

နိဗ္ဗာနမ္ပိ ဟိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ပညာပနတော သရီရသ္မိံ ယေဝ ပညပေတိ။

ဤသို့လာသော သာရတ္ထဒီပနိဋ္ဌိကာ (၂၄၀) နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန် ဟူသည် အလွတ် သက်သက် ဖြစ်လိုရာ၌ ဖြစ်နေသည့် တရားမျိုးမဟုတ်။ ပရိနိဗ္ဗန္တ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကိုယ်ခန္ဓာကို စွဲ၍သာလျှင် ထိုခန္ဓာကွယ်သည့်အခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော တရားထူးဝိသေသ ဟူ၍ သိအပ်သောကြောင့်၎င်း—

နိဗ္ဗာနဿ အနုပ္ပါဒေယေဝ ပုဂ္ဂလဿ နိရောဓော။

ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာပါဌ်နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာ ကွယ်သည့်အခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာ သည် ဟု သိအပ်သောကြောင့်၎င်း—

အနိမိတ္တန္တိ သဗ္ဗနိမိတ္တရဟိတံ နိဗ္ဗာနံ။

ဟူသော ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ (၂၆၇) တွင် လာသည့်အတိုင်း နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ထိုပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာကွယ်သည့်အခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား တာဏ လောဏ ပရာယဏ ဖြစ်၍ ငြိမ်းရေးခြင်း သဘောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း အထည်ခြစ် ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ် အလွန်သိမ်မွေ့နူးညံ့စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဖြစ်၍ ယင်းသို့ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို သိသာလောက်အောင် အထောက်သာဓက အခြင်းအရာ နိမိတ် အရိပ်အမြက် မထွက်မပေါ်၊ ၎င်း ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ကို အလွန်ချမ်းသာ အောင် စောင့်ရှောက်၍ နေတော်မူပါသော်လည်း အလွန်သိမ်မွေ့သောအားဖြင့် စောင့်ရှောက်တော်မူသည်ဖြစ်၍ စောင့်ရှောက်ပုံ အခြင်းအရာကို သိသာ လောက်အောင် အရိပ်နိမိတ်မထွက်၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် အောက်ကပြခဲ့ ပြီးသည့်အတိုင်း အလုံးစုံသော နိမိတ်အရိပ်မပေါ် မထွက်သောကြောင့်သာ ဖြစ်ပေါ်လာမှန်း မသိရသည်။

စင်စစ်အားဖြင့်ကား ထင်ရှားမြင်ရသောသူတို့ ကိုယ်၌ နတ်တို့ ပူးဝင်လာ သည်ကိုမျှ မသိကြရသေး၏ရှင်၊ ထင်ရှားမမြင်ရ မသိရ အလွန်နက်နဲ၍နေသော ရူပါဒိသခါဝိမုတ္တအဖြစ်၌ တည်၍နေသော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်၌ ဆိုက်လာပေါ်လာ သော ထိုနိဗ္ဗာန်အခြင်းအရာကို အဘယ်သိနိုင်မြင်နိုင်ပါတော့အံ့နည်း၊ မသိပင် သိသော်လည်း အရူပဘ၌ အရူပဗြဟ္မာတို့ကို မသိမမြင်စေကာ ထိုအရူပ ဗြဟ္မာတို့ မိမိတို့တည်ရာဌာန၌ ရှိသည်ကေန် ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ထို ပရိနိဗ္ဗာတ-

ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ ရဟန္တာအသျှင်၌ ထိုရဟန္တာအသျှင်ကို စောင့်ရှောက်၍နေ
တော်မူသော ထိုအသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန် ဟူသည် စင်စစ်ကေန်ရှိ၏ ဟု သိအပ်
သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ယင်းသို့ရှိလျှင်လည်း ထိုနိဗ္ဗာန်သည် ထိုဒိမ်စောင့်ရှောက်
ရာ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်၌ပင် ရှိ၏ဟူ၍ ဆိုသင့်သောကြောင့် ငါတို့ဘုရားသျှင်
တော်မူရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသော ထိုဘုရားသျှင်၌ ရှိသည်ဟူ၍
ဆိုအပ်သတည်း။

ဘုရားသျှင်စံတော်မူရာ နိဗ္ဗာန် ယခုတိုင် ရှိမရှိ

ဘုရားသျှင်စံတော်မူရာ နိဗ္ဗာန်သည် ယခုရှိပါ၏လော မေးသော်—

“အဘူတံ အဇာတံ ဟုတော အတ္တိတိ အဗ္ဗုတံ” ဟူသော
သဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ (၁၄၉) “အတ္တိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ” စသော
ဥဒါန်းပါဠိတော်(၁၇၈)စသည်တို့နှင့်အညီ ထိုဘုရားသျှင်၏ နိဗ္ဗာန်သည် ဘုရားသျှင်
ကိုယ်တော် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည်မှစ၍ ဘုရားသျှင်အား တဆယ့်တသီး မီးမလောင်
လာရအောင် စောင့်ရှောက်တော်မူလျက် အစ္စရိယ အဗ္ဗုတ သုဇောတိတတရ
သုပဘာဝန္တတရ-အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် ယခုထက်ထိ မပျက်မစီး
ထင်ရှားရှိပါ၏ ဟု ဖြေအပ်၏။

ဤသို့ သာမညဖြေဆိုသော် နေရာအများနှင့် ဆက်ဆံရကား သာမည
ဟူသော ဧကတ္တတာ ဖြစ်၏။ ဘုရားသျှင်၏နိဗ္ဗာန် ကုသိနာရုံပြည်တော်၌
ရှိသည်ဆိုသော် သီးသီးခြားခြား ဝေမတ္တတာ ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ ကုသိနာရုံ
ပြည်၌ ရှိသည်ဆိုသော်လည်း ဧကတ္တတာ ဖြစ်သေး၏။ မလ္လာမင်းတို့၏
အင်ကြင်းဥယျာဉ်တော်၌ ရှိသည်ဆိုသော် ဝေမတ္တတာ ဖြစ်၏။ ယင်းသို့
ဆိုသော်လည်း ဧကတ္တတာ ဖြစ်သေး၏။ အင်ကြင်းပင်ပျိုအစုံတို့၏ အကြား၌
ရှိ၏ဆိုသော် ဝေမတ္တတာ ဖြစ်လာ၏။ ယင်းသို့ ဆိုသော်လည်း ဧကတ္တတာ
ဖြစ်သေး၏။ ဘုရားသျှင်ခန္ဓာတော် ကွယ်သည့်အခါ ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်
အဖြစ်၌ တည်၍ နေတော်မူသော ထိုဘုရားသျှင်၌ ရှိသည်။ ဝါ၊ ဘုရားသျှင်
တည်ရာဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိ၏ဆိုသော် ဝေမတ္တတာ ဖြစ်သတည်း။

နေတ္ထိပါဠိတော်ကျမ်းလာ သောဋ္ဌသဟာရနည်းတို့တွင် အဓိဋ္ဌာနဟာရ
သံဝဏ္ဏနာနည်း။ ဤ၌ ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ဆိုသော်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်
အစစ် မမည်၊ ဘူတပဗ္ဗဂတိက နည်းအားဖြင့်သာ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရသတည်း။ ဤသို့
သော နည်းကို ရည်တော်မူ၍သာ “ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တာ ခေါ် မဟာရာဇ
တထာဂတော” စသည်ဖြင့် သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် (၅၄၈) ၌ ဟောတော်
မူသည် မှတ်။

၎င်းရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ တထာဂတ-ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခန္ဓာပျက် သည်မှနောက် နိဗ္ဗာန်၌တည်ရောက်၍ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျသဘောအဖြစ်၌ တည်နေ သော ဝိဇ္ဇာသဝအသျှင်တို့ကို ဆိုသတည်း။

ဤအကြောင်းများကို နောက်ပရိနိဗ္ဗုတကထာသို့ ရောက်မှ ဤထက် အကျယ် အသွယ်သွယ်သော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာသာဓကတို့နှင့်တကွ ပြဆို လတ္တံ့။ ။

နေတ္ထိအဋ္ဌကထာပါဠိ

သံသာရဒုက္ခန္ဓိတေဟိ လေတဗ္ဗတော လေဏံ။ တတော ရက္ခဏ- တော တာဏံ။ အင်္ဂဏာဘာဝေန အနင်္ဂဏံ၊ နိဗ္ဗေါသတာယ အကာစံ။ ရာဂါဒိမလာဘာဝေန ဝိမလံ။ စတူဟိ ဩဇေဟိ အနဇ္ဈောတ္ထရဏီယ- တော ဒီပေါ။ သံသာရဒုက္ခဂူပသမသုခတာယ သုခံ။ ပမာဏကရဓမ္မာ- ဘာဝတော အပ္ပမာဏံ။ သံသာရသမုဒ္ဒေ အနောသိဒ္ဓနဋ္ဌာနတာယ ပတိဋ္ဌာ။ ရာဂါဒိကိဉ္ဇနာဘာဝေန အကိဉ္ဇနံ။

၎င်းအဋ္ဌကထာအနက်

တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ သံသာရဒုက္ခန္ဓိတေဟိ၊ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခဖြင့် အနှိပ်စက် ခံရကုန်သော သူတို့သည်။ ဝါ၊ တို့၏။ လေတဗ္ဗတော၊ ပုန်းအောင်းခိုမှီးရာ ဖြစ်သောကြောင့်။ လေဏံ၊ လေဏမည်၏။ တတော၊ ထိုသံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ။ ရက္ခဏတော၊ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်များကို စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့်။ တနည်းကား- တတော၊ ထိုသံသရာဝဋ်ဆင်းရဲအနှိပ်စက်ခံရဘူးသော ပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်များမှ။ ရက္ခဏတော၊ သံသရာဒုက္ခ တဖန်မလာရအောင် မုယောခင်းမှ နှားအပေါင်းတို့ကို စောင့်သကဲ့သို့ စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့်။ တာဏံ၊ တာဏမည်တော်မူ၏။ အင်္ဂဏာဘာဝေန၊ ကိလေသာပြု မပြုမသန်းနိုင်ရာ ဖြစ်သောကြောင့်။ အနင်္ဂဏံ၊ အနင်္ဂဏမည်၏။ နိဗ္ဗေါသတာယ၊ နာမ်ရုပ်ဒုက္ခ ဟူသော အညစ်အကြေး အကာအမြှေးတို့၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ အကာစံ၊ အကာစ မည်တော်မူ၏။ တံ၊ ထိုသို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ဖြင့် ချီးကျူး၍ မကုန်နိုင်သော နိဗ္ဗာန်သခင် ကျေးဇူးရှင်သည်။ ရာဂါဒိမလာဘာဝေန၊ ရာဂ ဒေါသ မောဟ စသည်များစွာ အညစ်အကြေးတကာဟူသမျှတို့၏ မရှိခြင်း ကြောင့်။ ဝိမလံ၊ ဝိမလ ဟု အနုတ္တတံဆိပ် ကွပ်နှိပ်အပ်တော်မူ၏။ စတူဟိ ဩဇေဟိ၊ လေးပါးသောဩဇာတို့သည်။ အနဇ္ဈောတ္ထရဏီယတော၊ မလွမ်းမိုး နိုင်သောကြောင့်။ ဒီပေါ၊ ပရိနိဗ္ဗုတရဟန္တာသခင်အသျှင်များတို့၏ အမြဲခိုမှီးရာ ကျွန်းကြီးသဖွယ်ဖြစ်တော်မူပေ၏။ သံသာရဒုက္ခဂူပသမသုခတာယ၊ ပရိနိဗ္ဗုတ

ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သံသရာဒုက္ခမှ လှလှကြီး ငြိမ်းရေးချမ်းသာရာ ဖြစ်တော်မူသော
 ကြောင့်။ သုခံ၊ သုခ မည်တော်မူ၏။ ပမာဏကရဓမ္မာဘာဝတော၊ နှိုင်းရှည့်
 စရာ ဒုက္ခများစွာတို့ကို ပြုတတ်သော သင်္ခတတရားတို့၏ မရှိခြင်းကြောင့်။
 တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ အပ္ပမာဏံ၊ တုဘက်မပြု သူမတူတန်ဖြစ်၍ နေတော်မူ၏။
 သံသာရသမုဒ္ဒေ၊ သံသရာဟူသော သမုဒြာ၊ သမုဒြာဟူသော သံသရာ၊ သံသရာ
 သမုဒြာ၊ သမုဒြာ သံသရာ၌။ အနောသီဒနဋ္ဌာနတာယ၊ မိမိ စောင့်ရှောက်
 အပ်သော ပရိနိဗ္ဗာတသခင်အသျှင်တို့၏ မနစ်နိုင်ရာ အရပ်ဖြစ်သောကြောင့်။
 ပတိဋ္ဌာ၊ ပတိဋ္ဌ ဟု နာမထူးလည် အနုတ္တဘျူချည်တော်မူအပ်၏။ ရာဂါဒိကိဉ္ဇနာ-
 ဘာဝေန၊ ရာဂစသည်တို့၏အတွက် ကြောင့်ကြစွက်စရာ ဘယ်ဟာတခု မရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ အကိဉ္ဇနံ၊ အကိဉ္ဇန ဟု နာမထင်ပေါ် အနုတ္တကျော်တော်မူပေ၏။

အဓိပ္ပါယ် ရှင်းပြပုံ

ဤသို့ နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ(၁၂၀) ဈာန အင်္ဂါတွင် လာသည့်အတိုင်း ယင်းသို့သော
 တာဏ လောက စသော ဂုဏ်တော်အပေါင်းတို့၏ တည်ရာနိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်
 ရှားစင်စစ် ရှိသည်၏အဖြစ်—

စောင့်ရှောက်တတ်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားရှိသဖြင့်လည်း စောင့်
 ရှောက်အပ်သော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် ထင်ရှားမရှိ မဆိုထိုက်သည်၏
 အဖြစ်—

ပုန်းအောင်းရာစင်စစ် ဖြစ်တော်မူသော နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားရှိသဖြင့်
 ထိုပုန်းအောင်းရာ၌ ပုန်းအောင်း၍ အမြဲနေသော ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂလဟူ
 သည် ထင်ရှားမရှိ မဆိုနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို နစ်နစ်နောနော သဘောကျကြကုန်။

“ နိဗ္ဗာနမေဝ အတ္ထိ။ န နိဗ္ဗာတော ပုမာ ” ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌
 လာသောစကားမှာလည်း ပုမာ-ဟု ဆိုအပ်သော ပုရိသပုဂ္ဂလ သတ္တဇီဝအဖြစ်
 ဖြင့် မရှိသည်ကိုသာရည်၍ ဆိုသည်။ လုံးလုံးနိဗ္ဗာန် စံသူမရှိသည်ကို ရည်၍ဆို
 သည် မဟုတ်။ ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်စံသူ လုံးလုံးကြီး မရှိဆိုခဲ့လျှင် “ ကာယဿ
 ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ ” စသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိ
 တော်စသည်တို့နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်တော့အံ့။

၎င်းရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်၌တည်သော အကြောင်းကို နောက်မှ
 အကျယ် ဆိုလတ္တံ့။

နိဗ္ဗာနောဂဝဂါမိနန္တိ နိဗ္ဗာနဿ အန္တောဂါမိနံ မဂ္ဂံ။ ပြဟ္မစရိယဉ္စိ
 နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကရိတော နိဗ္ဗာနဿ အန္တောယေဝ ဝတ္တတိ။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

နိဗ္ဗာနောဂခါမိနန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ အန္တောဂါမိနံ၊ အတွင်းသို့ရောက်စေနိုင်သော။ မဂ္ဂံ၊ မဂ်ကို။ ဟိ၊ ဆိုသင့်စွာ။ ဗြဟ္မစရိယံ၊ မဂ်တည်းသောအကျင့်သည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည်အခါ ဖြစ်ရောက်လာသတ္တံ့သော ဓေးမြခြင်းသဘော ဟူသောနိဗ္ဗာန်ကို။ အာရမ္မဏံ ကရိတွာ၊ အာရုံတပ်တတ်ပြုနိုင်သည်ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ အန္တောယေဝ၊ အတွင်း၌ပင်လျှင်။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ န ဣဘရံ၊ လွင်ပ၌ ဖြစ်သည် မဆိုသင့် ဟူလို။

စတုက္ကအင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (၂၇၅)

ဧဝံ ဝိဟာရီ အာဘာပီ၊ အတောရတ္ထမတန္တိတော။
 ဘာဝယံ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ယောဂက္ခေမဿပတ္တိယာ။
 အပ္ပမာဒရတော ဘိက္ခု၊ ပမာဒေ ဘယဒဿိ ဝါ။
 အဘဗ္ဗော ပရိဟာနာယ၊ နိဗ္ဗာနဿေဝ သန္တိကေ။

ယောဂက္ခေမဿ၊ ယောဂကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့။ ပတ္တိယာ၊ ရောက်ခြင်းငှါ။ ဧဝံ ဝိဟာရီ၊ ဤသို့ခနလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍။ အာဘာပီ၊ လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍။ အဟောရတ္တံ၊ နေ့ညဉ့်မပြတ်။ အတန္တိတော၊ မပျင်းမရိ။ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ကုသိုလ်တရားကို။ ဘာဝယံ-ဘာဝယန္တော၊ တိုးပွားစေလျက်။

ပမာဒေ၊ မေ့လျော့ပေါ့ဖျင်း နေမိခြင်း၌။ ဘယဒဿိ ဝါ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကျိုး တမလွန်ကျိုး အကျိုးနှစ်ပါး ပျက်ပြားဆုတ်ယုတ်တတ်သဖြင့် ကြောက်အပ်စွာသော ဘေးကြီးဟု ရှုလေ့ရှိ သည်ဖြစ်၍။ အပ္ပမာဒရတော၊ အပ္ပမာဒတရားကို ပွားများခြင်း၌ မေ့လျော့နိုင်သော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ပရိဟာနာယ၊ ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်းငှါ။ အဘဗ္ဗော၊ မထိုက်နိုင်သည်ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗာနဿ၊ သုခပယ်ချိုး ဒုက္ခပျိုးတတ်သည့် တဏှာမျိုးမှ လွတ်မြောက်ရာဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ သန္တိကေဝ၊ အနီး၌သာလျှင်။ ဝါ၊ ထံဘတ်ပါး၌သာလျှင်။ သန္တိကေ၊ နီးနီးရောက်၍ ကပ်၍နေရသလ၏။

စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော်(၃၄၉)

ဤသို့လာသော အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော်၌ နိဗ္ဗာန်၏အတွင်း နိဗ္ဗာန်၏အနီးဟူသည်လည်း ထာဝရအစဉ် ထင်ရှားတည်၍ နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်၏ အတွင်း အနီးအရပ်ဟူသည် အခြားမရှိ၊ ဝဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာကို မဂ်ဖိုလ်၏ အနီးဆိုအပ်သကဲ့သို့ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်း နိဗ္ဗာန်၏အနီး နိဗ္ဗာန်၏အတွင်း ဆိုအပ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူကား ထိုအရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ဖြစ်သည်ရှိသော် ပရိနိဗ္ဗာန်စံရတော့မည် ကေန်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

တနည်းကား “ သီလာပုတ္တကဿ သရီရံ ” ကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်နှင့် နိဗ္ဗာန်၏အနီးဟူသည် အတူတူ အထူးအခြားမရှိ အဘေဒဘေဒပစ္စာရ ဟူ၍လည်း ဆိုသင့်၏။

ပရိနိဗ္ဗာန်စသည်ဟူရာ၌လည်း နိဗ္ဗာန်၌ စံနေရသည် ဟုလိုသည်။ နိဗ္ဗာန်နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသည် အတူတူပင်တည်း။

ပရိနိဗ္ဗာနသဘာဝသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနန္တိ နိဗ္ဗမေတ္ထ ဂန္ထဗ္ဗံ။
သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ဒီကာ-၃ (၆၇)

“ အနေဇော သန္တိ မာရဗ္ဗ၊ စက္ခုမာပရိနိဗ္ဗာတော ”

အစရှိသော ထိုထိုပါဠိတော်တို့၌ “ ပရိနိဗ္ဗာတော ” ဟူသောပါဠိဖြင့် နိဗ္ဗာန် သို့သွားပြီ နိဗ္ဗာန်၌တည်နေပြီ နိဗ္ဗာန်စံ၍ နေတော်မူပြီ ဟု နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွား သည်ကို ပမာနဝါစကသတ္တိဖြင့် ပြသည်။ ဇုတေတော်မူပြီဟူသော အနက်မှာ ဒီပနတ္ထ၊ ဘေးခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်း၍ ချမ်းမြေ့သာယာ နေတော်မူလေပြီ ဟူသောအနက်ကား ပကာသနတ္ထ ဟု သိကြကုန်။

နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်ဟူရာ၌လည်း နိဗ္ဗာန်ရှိရာ ပုဂ္ဂိုလ်က သွားရသည် မဟုတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိရာ နိဗ္ဗာန်ရောက်လာသည်ကိုပင် ဆိုသည်။ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သည်ဟူရာ၌ အရဟတ္တဖိုလ်ရှိနှင့်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်က ရောက်သွားသည်မဟုတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်ဝယ် အရဟတ္တဖိုလ် ပေါ်လာသည်ကိုပင် ဆိုသကဲ့သို့တည်း။

နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ စံစားနေတော်မူကြပုံ

အနုပါဒိသေသာ သမ္ပရာယိကာ။

သမ္ပရာယိကာတိ သမ္ပရာယေ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ။

ဤသို့လာသော ဣဝိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၂၁)အဋ္ဌကထာ(၁၁၉) တို့ဖြင့် အနုပါဒိ- သေသနိဗ္ဗာန် ဟူသည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာပျက်သည့်အခါမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟု မိန့်ဆိုအပ်သည့်အတိုင်း အောက်က အကျယ်ပြခဲ့ပြီးသော်လည်း ဤတွင် လည်း စကားစပ်ပြန်သဖြင့် တထပ် သတိရကြရုံမျှ အကျဉ်းသင်္ခေပ ပြလိုက်ပြန် သတည်း။

ဆက်ဦးအံ့ အောက်အကျဉ်းသင်္ခေပကထာ၌ ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော မိလိန္ဒပဉ္စာ စကားအတိုင်း ပုတ်ကျည်ပတ်ခုံ နှစ်ပါးစုံပုတ်တိုက်သည့်အခါမှ မီးပေါ်လာသည် နှင့်အတူ၎င်း စကြာမင်းကြီးရှိရာ စကြာရတနာ ဆိုက်ရောက်လာသည်နှင့်အတူ ၎င်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များ ခန္ဓာတော်ကွယ်သည့်အခါမှ နိဗ္ဗာန်ရတနာပေါ်လာ သည်ဟူ၍ မှတ်ကြကုန်။

ခန္ဓာတော်ကွယ်မှ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်လာခဲ့သော် ထိုနိဗ္ဗာန်ရတနာဖြင့် ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များအား အဘယ်အကျိုး ရှိပါအံ့နည်း ဟူငြားအံ့၊ ရဟန္တာ

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာကွယ်ပြီးနောက် ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်အရာဝယ် တည်၍ ထိုရူပါဒိ သင်္ခါဝိမုတ္တအဖြစ်ဖြင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို စံစား၍ နေတော်မူကြရသည်မှတ်။

ဤအကြောင်းမှာ သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ-စသည်တို့ဖြင့် အထက်နိဗ္ဗုတကထာအရာသို့ ရောက်မှ လွန်စွာ ထင်ရှားလတ္တံ့။

အယံ ဒုက္ခနိရောဓောတိ အယံ သဗ္ဗသင်္ခတနိဿဋ္ဌာ အသင်္ခတာ ဓာတု။ ယထာဂုတ္တဿ ဒုက္ခဿ နိရောဓပစ္စယတ္တာ ဒုက္ခနိရောဓော။
နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ(၅၇)

အယံ ဒုက္ခနိရောဓောတိ၊ ဟူသည်ကား။ သဗ္ဗသင်္ခတနိဿဋ္ဌာ၊ အလုံးစုံသော တေဘူမိကသင်္ခါရတရားတို့မှ ထွက်လွတ်၍လာသော။ အသင်္ခတာဓာတု၊ အသင်္ခတ ဓာတ်သည်။ ယထာဂုတ္တဿ၊ ဆိုခဲ့တိုင်းသော။ ဒုက္ခဿ၊ တဆယ့်တသီး မီးပုဒုက္ခ ၏။ နိရောဓပစ္စယတ္တာ၊ တဖန်အသစ်မလာဘဲ အမြဲချုပ်ပျောက်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့်။ ဒုက္ခနိရောဓော၊ ဒုက္ခနိရောဓမည်၏။ “ဒုက္ခနိရောဓဿ ပစ္စယော ဒုက္ခနိရောဓော” ။ ဥတ္တရပဒလောပသမာသ်ဆိုလိုသည်။

နိဗ္ဗာန်ရတနာကို ဥပမာအမျိုးမျိုးဖြင့် ပြပုံ

မို့ကြက်တောင်ကို ဖြစ်စေတတ်သောသတ္တိအာနုဘော်ရှိသော မြေဓာတ်ထဲမှ ထိုမြေနှင့် မစပ်မယှက် ထိုမြေနှင့်မတူ အလွန်ထူးခြားဖြစ်ပေါ်လာသော မို့ကြက် တောင်၏ သဘော ပိန္နဲပင်၌ ထိုပိန္နဲသီးကိုဖြစ်စေတတ်သော အာနုဘော်ရှိသော ပိန္နဲသားထဲမှခွဲ၍ ပေါ်ထွက်လာသောပိန္နဲသီး၏သဘော နွားနို့ရည်ကိုဖြစ်စေ တတ်သော အာနုဘော်ရှိသော နွားမကိုယ်ထဲမှ ထွက်၍လာသော နွားနို့ရည် သဘော ပတ္တမြားတောင်၌ ပတ္တမြားကိုဖြစ်စေတတ်သော အာနုဘော်ရှိသော မြေဓာတ် မြေကြမ်းကြီးထဲမှ ထိုမြေကိုနှင့်မတူ အလွန်ထူးမြတ်သော အရောင် အဆင်းရှိသော ထိုမြေတို့နှင့် မစပ်မယှက် သက်သက်ပေါ် ထွက်လာသော အဘိုး အနုဂ္ဂ ပတ္တမြားရတနာ၏ သဘောများကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ရတနာကိုဖြစ်စေနိုင်သော အလွန်ခြူးခြံ၍ ကျင့်အပ်သော အကြောင်းပါရမီဟူသော သင်္ခတတရားထဲမှ ထိုသင်္ခတတရားတို့နှင့် အနည်းငယ်မျှမတူ ထိုတရားတို့နှင့် မစပ်မယှက် သက်သက် ကေဝလဖြစ်၍ ထွက်ပေါ်လာသော အလွန်ထူးမြတ်သော အသင်္ခတဓာတ်ကို နိဗ္ဗာန်ရတနာဆိုသည် ဟူလိုသတတ်။

ပတ္တမြားတောင်၌ မြေခိုး တောင်ငွေ့ မြေဆီ ဩဇာသတ္တိတို့နှင့်မကင်း ထိုပတ္တမြားရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် ထိုမြေ တောင်ဓာတ် သတ္တိအခိုး သည် ထိုပတ္တမြားရတနာကို ပြုပြင်အပ်သည်ဟု ဆိုဘွယ်ရှိသော်လည်း ထိုမြေ

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ဓာတ်နှင့် ထိုပတ္တမြားရတနာဓာတ် နေပုံ နေဟန် အလွန်ကာဝေးသဖြင့် ထိုမြေကြီး တောင်ငွေ့တို့သည် ထိုပတ္တမြားမြတ်ကို ပြုပြင်အပ်သည် ဟု စင်စစ်ဆိုနိုင်စရာ လက္ခဏာမထင်သကဲ့သို့ ပါရမီသမ္မာရ ဒါန သီလ ဘာဝနာ မဂ် ဖိုလ် သြဇာသတ္တိ တို့နှင့် မကင်း ထိုနိဗ္ဗာန်ရတနာပေါ် လာသော်လည်း ထိုအကြောင်းသင်္ခတတရား တို့နှင့်မတူ အလွန်ထူးမြတ်လှသဖြင့် ထိုသင်္ခတတရားတို့သည် ပြုပြင်၍ ဖြစ်လာသည် ဟု မဆိုဝံ့ မဆိုထိုက်သောကြောင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အသင်္ခတဆိုရသည် မှတ်။

ဘဝနိရောဓောတိ နိဗ္ဗာနံ။ ဥပရိပဏ္ဍာသအဋ္ဌကထာ။
ဘဝတို့၏ချုပ်ရာကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည် ဟူလို။

ဗဟိမုခေါတိ သဗ္ဗသင်္ခါရတော ဗဟိဘူတံ နိဗ္ဗာနံ။
ဥပရိပဏ္ဍာသဋီကာ(၂၇၄)

သင်္ခါရတရားတို့နှင့် မစပ်မယှက် သက်သက် သင်္ခါရတရား၏ အဆုံးပြင်ဘက်၌ တည်နေသော ဧးမြခြင်းသဘောသည် နိဗ္ဗာန်မည်သည် ဟူလိုသတတ်။

တိဿန္နိပိ ဒုက္ခတာနံ နိဗ္ဗုတိဘာဝတော နိဗ္ဗာနံ။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ(၁-၃၆၀)

ရဟန္တာတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည့်အခါ ကာယိကဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခ၊ ဒုက္ခဒုက္ခ ဟူသော ဒုက္ခသုံးပါးတို့၏၊ဝါ-ကာမဒုက္ခ၊ ရူပဒုက္ခ၊ အရူပဒုက္ခ-ဟူသော ဝဇ္ဇဒုက္ခ သုံးပါးတို့၏ ငြိမ်းရေးခြင်းဟူသော သိတိဘာဝ နိဗ္ဗာယနသဘော ဖြစ်လာသည်ကို နိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်လာသည် ဟု ဆိုသည် ဟူလိုသတတ်။

ယသ္မာ အဝိဇ္ဇာဒီနံ နိရောဓောနာမ ဝိဏာကာရောပိ ဝုစ္စတိ အရဟတ္တမ္ဘိ နိဗ္ဗာနုမ္ဘိတိ။

ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ အဝိဇ္ဇာဒီနံ၊ အဝိဇ္ဇာ-အစရှိသည်တို့၏။ နိရောဓောနာမ၊ ချုပ်ခြင်းမည်သည်ကား။ ဝိဏာကာရောပိ၊ အဝိဇ္ဇာ-စသည်တို့၏ ကုန်သွားခြင်း အဘာဝအခြင်းအရာကို၎င်း။ အရဟတ္တမ္ဘိ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို၎င်း။ နိဗ္ဗာနုမ္ဘိ၊ နိဗ္ဗာန်ကို၎င်း။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ဤသို့ ဒုကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (၁၆၄) ဒီ-အင်္ဂါတွင် လာသော စကားသည်လည်း—

အရဟတ္တံ အရဟတ္တန္တိ အာဝုသော သာရိပုတ္တ ဝုစ္စတိ။ ကတမံ န ခေါ အရဟတ္တန္တိ။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ယော ခေါ အာဂုသော ဓုဂက္ခယော ဒေါသက္ခယော မောဟက္ခ-
ယော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အရဟတ္တံ။

နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာနန္တိ အာဂုသော သာရိပုတ္တ ဝုစ္စတိ။ ကတမံ န ခေါ
နိဗ္ဗာနန္တိ။

ယော ခေါ အာဂုသော ဓုဂက္ခယော ဒေါသက္ခယော မောဟက္ခ
ယော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာန်။

ဟူ၍လာသော သဋ္ဌာယတနသံသုတ်ပါဠိဘော် (၄၄၇) စကားများနှင့် ထပ်တူ
ထပ်မျှပင်တည်း။

ရာဂေါ အဓိယိတ္ထ တ္ထောဘိ ဓုဂက္ခယော။ ။အရဟတ္တဖိုလ်ရစေ။
ရာဂေါ ခိယတိ တ္ထောတိ ဓုဂက္ခယော။ ။နိဗ္ဗာန်ရစေ။
ရာဂဿ ခယော ဓုဂက္ခယော။ ။ခိဏာကာရကို ရစေ။

တ္ထေ၊ ဤနိဗ္ဗာန်၌။ ရာဂေါ၊ ရာဂသည်။ အရဟတ္တမဂ္ဂဝသေန၊ မိမိကို အာရုံ
ပြု၍ ရာဂကိုသတ်သော အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ခိယတိ၊ ကုန်ရ၏။
ဣတိ၊ ထိုသို့ ရာဂကုန်ရာဖြစ်သောကြောင့်။ ဝါ၊ ရာဂကို ကုန်စေတတ်သော
အရဟတ္တမဂ်အား အာရမ္မဏူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သောကြောင့်။
တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ ဓုဂက္ခယော၊ ဓုဂက္ခယ မည်တော်မူ၏။

ဤသို့သော ဝစနတ္တနှင့်လျော်စွာ အရဟတ္တမဂ် ခဏ၌ပင် ရာဂကုန်စေ
ဖြစ်သည်။ အရဟတ္တဖိုလ်ခဏ ရာဂကုန်ပြီးဖြစ်သည်။ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်မှ ရာဂ
ကုန်သည်မဟုတ်။ ဝါ-နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်လာမှ ရာဂကုန်သည်မဟုတ်။ ငွေ၏အညစ်
အကြေး ခဲကြေး စသည်တို့ကုန်မှ ငွေဖြူဘော်စင်ကျသကဲ့သို့ ကိလေသာ
အညစ်အကြေး ဟူသော ခဲ သံ-ခန္ဓာကိုယ် အညစ်အကြေး ဟူသော ကြေးနီ
ကြေးဝါ ကုန်မှ နိဗ္ဗာန် ငွေဖြူဘော်စင် ဖြစ်ပေါ် လာရောက်လာသည်
မှတ်ကြကုန်။

စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော်

ယတ္ထ ခေါ အာဂုသော န ဇာယတိ န ဇိယျတိ န မိယျတိ န စဝတိ န
ဥပပဇ္ဇတိ။ နာဟံ တံ ဂမနေန လောကဿန္တံ ဉာတေယျံ ဒိဋ္ဌေယျံ
ပတ္တေယျန္တိ ဝဒါမိ။ န စာဟံ အာဂုသော အပတွာဝ လောကဿန္တံ
ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယံ ဝဒါမိ။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်ပုဒ်ကျမ်း

အာပိစာသုသော ဣမသ္မိံယေဝ ကဠေဝရေ ဗျာမမတ္တေ သသညိမ္ပိ
သမနကေ လောကဉ္စေဝ ပညပေမိ လောကသမုဒယံ လောကနိရောဓံ
လောကနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒန္တိ။

ဂမနေန န ပတ္တဗ္ဗော၊ လောကဿန္တော ကုဒါစနံ။
န စ အပတွာ လောကဿန္တံ၊ ဒုက္ခာ အတ္ထိ ပမောစနံ။

၎င်းအဋ္ဌကထာ

လောကန္တိ ဒုက္ခသစ္စံ။
လောကသမုဒယန္တိ သမုဒယသစ္စံ။
လောကနိရောဓန္တိ နိရောဓသစ္စံ။
လောကနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒန္တိ မဂ္ဂသစ္စံ။

၎င်းပါဠိတော်အနက်

အာပသုသော၊ လောက၏ဆုံးရာ နိဗ္ဗာတာအရပ်ကို မေးလျှောက်လာသော
အို ဒါယကာ ရေဝတနတ်သား။ ယတ္ထ ခေါ၊ အကြင်နိဗ္ဗာန်အရပ်၌။ န ဇာယတိ၊
ဇာတိဘေးကြီးလည်း မရှိ။ န ဇိယတိ၊ ဇရာဘေးကြီးလည်း မဝင်နိုင်။ န
မိယတိ၊ သေဘေးကြီးလည်း မလာနိုင်။ န စဝတိ၊ ဘုံတပါးသို့လည်း မရွှေ့
ပြောင်းရ။ န ဥပပဇ္ဇတိ၊ ဘုံတပါးက ပဋိသန္ဓေ ကပ်နေလာရာလည်း မဟုတ်။
အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ လောကဿ၊ လောက၏။ အန္တံ၊ အဆုံးဟုဆိုအပ်သော။
တံ ဌာနံ၊ ထိုအရပ်ကို။ ဝါ၊ ထိုမအိုမသေ အမြဲနေရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်အရပ်ကို။
ဂမနေန၊ ခြေဖြင့်။ ဂန္ဓာ၊ သွား၍။ ဉာတေယျံ၊ သိထိုက်၏ဟူ၍။ ဒိဋ္ဌေယျံ၊
မြင်ထိုက်၏ဟူ၍။ ပတ္တေယျံ၊ ရောက်ထိုက်၏ဟူ၍။ န ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မမူ။
အာပသုသော၊ ဒါယကာနတ်သား။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ လောကဿ၊
လောက၏။ တံ အန္တံ၊ ထိုအဆုံးသို့။ အပတွာ၊ မရောက်သရွေ့၊ ဒုက္ခဿ၊ ၎င်း။
အန္တကိရိယံ၊ အဆုံးကိုပြုနိုင်၏ ဟူ၍။ န စ ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မမူသလျှင်
ကတည်း။

အာပသုသော၊ အို ရေဝတနတ်သား။ အပိစ၊ စင်စစ်သော်ကား။ ဗျာမမတ္တေ၊
တလံမျှလောက်သော။ သသညိမ္ပိ၊ သညာရှိသော။ သမနကေ၊ စိတ်ရှိသေး
သော။ ဣသ္မိံယေဝ ကဠေဝရေ၊ ဤခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘော၌ပင်လျှင်။
လောကဉ္စေဝ ဒုက္ခသစ္စာကို၎င်း။ လောကသမုဒယန္တု၊ သမုဒယသစ္စာကို၎င်း။
လောကနိရောဓန္တု၊ နိရောဓသစ္စာကို၎င်း။ လောကနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒန္တု၊ မဂ္ဂ-
သစ္စာကို၎င်း။ ပညပေမိ၊ ငါပညတ်တော်မူ၏။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ဂမနေန၊ ခြေဖြင့်သွားသဖြင့်။ လောကဿ၊ ဒုက္ခသစ္စာဟူသော လောက၏။ အန္တော၊ အဆုံးသို့။ ကုဒါစနံ၊ တရံတဆစ်မျှ။ န ပတ္တဗ္ဗော၊ မရောက်နိုင်။ လောကဿန္တံ၊ လောက၏အဆုံးသို့။ အပတွာ၊ မရောက်မချင်း။ ဒုက္ခာ။ ဆင်းရဲမှ၊ ပမေဝနံ၊ လွတ်နိုင်ခြင်းသည်။ န စ အတ္ထိ၊ ရှိလည်းမရှိ။

ဤသို့လာသော စတုက္ကအင်္ဂတ္ထိရ်ပါဠိတော် (၃၅၆) စသည်။

လောကန္တံ၊ ဟူသည်ကား။ ဒုက္ခသစ္စံ၊ ဒုက္ခသစ္စာ။ ပဋိပဒန္တိ၊ ကား။ မဂ္ဂသစ္စံ၊ မဂ္ဂသစ္စာ။

ဤသို့လာသော စတုက္ကအင်္ဂတ္ထိရ်ပါဠိတော် ၎င်းအဋ္ဌကထာလာတိုင်း နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာကိုယ်ကိုလွတ်၍ အလွတ်သက်သက် ဖြစ်လာသော မည်သည်မရှိ၊ ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာနှင့် စပ်သဖြင့်သာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟူ၍ နောက်က ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း အထူးယုံကြည်ကြကုန်။

နိဗ္ဗာနံ ဟိ အတပ္ပကဋ္ဌေန အမတသဒိသတ္တာ အမတံ။ နာဿ မတံ မရဏံ ဝယော အတ္ထိတိ အမတံ။

နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ အတပ္ပကဋ္ဌေန၊ မြင်ရ ရောက်ရတွေ့ရသူတို့ မမုန်းနိုင် ရောင့်ရဲမပြေနိုင်စကောင်းသော အနက်အားဖြင့်။ အမတသဒိသတ္တာ၊ အမြိုက် သုခနှင့် တူသောကြောင့်။ အမတံ၊ အမတမည်၏။ အဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်အား။ မတံ မရဏံ ဝယော၊ ပျက်စီးခြင်းသည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ အမတံ၊ မည်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ(၂၅၉) ၁၁း၊ ည။

အမတံ၊ အမြိုက်သုခသဖွယ်ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်။ အမတံ၊ သေကြေပျက်စီး ခြင်းမရှိသောနိဗ္ဗာန်။

ဤသို့အောက်က အနက်ပေးခဲ့ရာ၌ သာခကသို့။

နိရောဓောတိ နိဗ္ဗာနံ။ နိဗ္ဗာနဉ္စိ အာဂမ္မ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတီတိ နိရောဓောတိ ဝုစ္စတံ။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ။ အနက်သွယ်၏။

သမုဒြာပင်လယ်စသည့် ဥပမာဖြင့် ရှင်းပြပုံ

ဤအဋ္ဌကထာပါဠိ၌ ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ ဟူရာဝယ် အဓိပ္ပါယ်ကား သမုဒြာရေ ပင်လယ်ကြီးသည် ကမ်းထိပ်ကမ်းစသို့ ရောက်သည့်အခါ ရေဆုံးရသည်ဖြစ်၍

ယင်းကမ်းထိပ်ကမ်းစသည် ရေပင်လယ်ကြီး ဆုံးရာဟူ၍ ဆိုအပ်သကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့ အနုမတဂ္ဂ သံသာရမ္ပ စ၍ ထိုထိုဘဝကျင့်လည် မျှောသွားကြရာ ယထာဗလ ယထာသတ္တိ အစွမ်းရှိသမျှ ကုသိုလ်ပါရမီတရားတို့ကို အားထုတ်၍ အလုံးစုံ ပါရမီအကြောင်း ပြည့်စုံသဖြင့် အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်ရကြပြီး သည့်နောက် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ ဇုတိစိတ်ရောက်သည်တိုင်အောင် သမုဒြာ ရေအပြင်နှင့်တူ၏။ စုတိစိတ်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ရပ်သည် သမုဒြာ ရေအဆုံး ကမ်းထိပ်ကမ်းစနှင့် တူ၏။

တနည်းမှာလည်း တောမီးကြီးစွာ အနောက်အရပ်က အရှေ့အရပ်သို့ လောင်၍ မရပ်မဆိုင်းသွားလေရာဝယ် အရွှအရပ်က ချောင်းရေကြီးစီး၍လာရာ ထိုမျှားစွာသော ရေဓာတ်သို့ ရောက်လျှင် တောမီးပျောက်ငြိမ်းရသည့်အခါ ထိုရေဓာတ်သည် ဤတောမီးငြိမ်းရာဟူ၍ ဆိုအပ်သည်နှင့်အတူ တောမီးကြီး အရှေ့အရပ်သို့ မပြတ်မစဲ လောင်၍ သွားတုန်းအခါကဲ့သို့ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာငါးပါး ဘဝမခြားဖြစ်သွားရသည်နှင့် တူ၏။ မီးလောင်ရာသို့ အရှေ့အရပ်က ချောင်း ရေကြီးစီး၍ လာသည်နှင့် အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာသည်နှင့် တူ၏။

တနည်း အပူကြီးပြင်းစွာတက်၍ ဖျားသည့် ယောက်ျား ဆေးသမား ကောင်း၏ ဆေးအစွမ်းဖြင့် အချမ်းအေး သိတဓာတ် ပေါ်လာသည့်အခါ အပူဓာတ်ငြိမ်းရသကဲ့သို့ အတုလဆေးသမား ဘုရားသျှင်၏ အတုလဖြစ်သော အသင်္ခတဓာတ် ဆေးတော်မြတ် ဆတ်ဆတ်ပေါ်လာသည့်အခါ ခန္ဓာငါးဝ အပူဒုက္ခ ပျောက်ရလေသည်။

ဤသို့သော အရာများကိုရည်၍ အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်ကို ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ ဆိုသည်။ လူ့ ပြည်မှသေ၍ ရောက်သွားရာ နတ်ပြည်စသော ဘုံတည်ရာ တခြား အလွတ်၌ ရှိသကဲ့သို့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတေပြီးသည့်နောက် ရောက်သွားရာ နိဗ္ဗာန်အရပ်ဟူသည် တခြားအလွတ်ဝယ် ရှိတော့သည် မဟုတ်။ ထိုရဟန္တာစတိ ကျရာဝယ် ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိုရဟန္တာကိုယ်နှင့် တစပ်တည်းကဲ့သို့ ဖြစ်၍ တည်ဆောက်လာသော အသင်္ခတဓာတ်ကိုပင် ထိုရဟန္တာ ဒုက္ခချုပ်ရာဆိုသည် ဟူ၍မှတ်။

တဉ္စ နိဗ္ဗာနပဒံ မရဏာဘာဝေန ပဏီတဋ္ဌေန ဝါ အမတံ။ သဗ္ဗ-
သင်္ခါရုပသမနတော သန္တိ။ တဏှာသင်္ခါတဝါနာဘာဝတော နိဗ္ဗာနံ။
စဝနာဘာဝတော အစ္စတံ။
သုတ္တသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

တစ္ဆေ နိဗ္ဗာနပဒံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်အရပ် ဟူသည်လည်း။ မရဏာဘာဝေန ဝါ၊
 သေကြေပျက်စီးခြင်းမရှိ သတ္တဝါတို့၏ သေနိုင်ရာ မဟုတ်သောကြောင့်၎င်း။
 ပဏီတဋ္ဌေန ဝါ၊ လွန်စွာမြတ်သောအနက်ကြောင့်၎င်း။ အမတံ၊ အမတမည်၏။
 သဗ္ဗသင်္ခါရုပသမနတော၊ အလုံးစုံသော ခန္ဓာငါးဝ သင်္ခါရနယ်ဝင်ဟူသမျှတို့၏
 တဝတည်းငြိမ်းရာဖြစ်သောကြောင့်။ ဝါ၊ သင်္ခါရဒုက္ခ ဟူသမျှကို တဝတည်း
 ငြိမ်းစေနိုင်သောကြောင့်။ သန္တိ၊ သန္တိမည်တော်မူ၏။ တဏှာသင်္ခါတဝါနာ-
 ဘာဝတော၊ တဏှာဟူသော ဝါနမရှိရာ ဖြစ်သောကြောင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်
 တံဆိပ် ဘွဲ့တော်ကြီးဖြင့် ကွပ်နှိပ်အပ်၏။ စဝနာဘာဝတော၊ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်
 ထံဝယ် တကယ်ငြိမ်းစေခြင်းဟူသော မိမိသဘောဖြစ်သည်မှစ၍ ဘယ်သည့်
 အခါမှ ရွှေ့လျှော့ပျောက်သွားခြင်းမရှိ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်အား တေးမြတ်သာ
 အမြဲ ခေးမြ၍နေစေသောအားဖြင့် အမြဲတည်၍ နေသောကြောင့်။ အစ္စ္စတံ၊
 အစ္စ္စတဟု နာမတရပ် တံဆိပ်ဘပ်တော်မူအပ်၏။ ၎င်းအဋ္ဌကထာအနက်။

အစ္စ္စတန္တိ နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတံ အဝိပရိဏာမမမ္မန္တိ နိဗ္ဗာနံ အစ္စ္စတံ။
 စူဠနိရုတ္တိပါဠိ။

အစ္စ္စတန္တိ၊ အစ္စ္စတ-ဟူသည်ကား။ ယံ နိဗ္ဗာနံ၊ အကြင်နိဗ္ဗာန်သည်။ နိစ္စံ၊
 ဘင်ခဏအားဖြင့် ပျက်စီးခြင်းမရှိပကတိမြဲရှိနေ၏။ ဓုဝံ၊ မြေကြီးမြင်းမိုရ်တို့မျှမက
 ခိုင်ခံ့ မြဲမြံတော်မူ၏။ သဿတံ၊ အဇဇ္ဇာကာသ ကောင်းကင်ကဲ့သို့ အမြဲတည်၍
 နေ၏။ အဝိပရိဏာမမမ္မံ၊ အဘယ်တစုံတခု ဘောက်ပြန်ခြင်းသဘော မရှိ။ ဣတံ၊
 ထိုကြောင့်။ တံ နိဗ္ဗာနံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ အစ္စ္စတံ၊ အစ္စ္စတမည်၏။ ၎င်းအနက်။

ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗပဓိနိဿဂ္ဂေါ တဏှက္ခယော
 ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။

ဟူသော မဟာနိဇ္ဇေသပါဠိတော်(၁၅)။ အနက်လွယ်ပြီ။

ဤသို့သော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ တို့နှင့်အညီ ဘေးခပ်သိမ်းတို့မှ ငြိမ်းခြင်းသန္တိ
 သဘောရှိသော မပျက်မစီး အမြဲတည်နေသော တဏှာမလာနိုင်ရာ အလုံး
 စုံသော သင်္ခါရတရားတို့၏ ငြိမ်းရာ ခန္ဓုပဓိစသော ဥပဓိလေးပါးတို့ မလိုက်နိုင်ရာ
 စွန့်ပစ်ရာရာ ချုပ်ကြီးချုပ်ရာ ငြိမ်းစေခြင်းသဘောကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်ဟု သိ။

ယင်း ဥပဓိတရားတို့ မလိုက်နိုင်ရာ ချုပ်ကြီးချုပ်ရာဟူသည်လည်း အသင်္ခတ
 ဓာတ်ဟူသော ခေးမြစွာသော နိဗ္ဗာယနသိတသဘာဝကို ဆိုသတည်း။ ဧဝဝတီ
 မြစ်ရေကြီးသည် တောခိုးကြီး၏ မလောင်နိုင်ရာ ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ခေးမြခြင်း သိတ-

လသဘော သန္တိသဘောရှိသော အသင်္ခတဓာတ်ဟူသော မြစ်ရေကြီးထဲသို့ ခန္ဓာငါးဝ ဘေးဒုက္ခမီးကြီးတို့ မလိုက်နိုင် ဟူလိုသည်။

တနည်းလည်း မိုဗ်းတိမ်ကြီးထဲမှ မိုဗ်းရေရွဲရွဲကြီး ကျလာသည့်အခါ တောမီးကြီးစွာငြိမ်း၍ သွားသည်ရှိသော် ထိုယခုဆဲဆဲကျ၍ လာသော မိုဗ်းကြီးသည် ထိုတောမီးကြီးငြိမ်းရာ ငြိမ်းကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုတောမီးသည် မိုဗ်းရေကြီးအတွင်း တည်နေသူတို့သို့ မလိုက်နိုင် မလောင်နိုင်သကဲ့သို့ ဧးမြခြင်း သီတသီတလ သဘောရှိသော ဝါး...သဘော ဟု ဆိုအပ်သော အသင်္ခတဓာတ် မိုဗ်းကြီးကျရောက်လာသဖြင့် ထိုမိုဗ်းကြီးတွင်း၌ တည်နေကုန်သော ပရိနိဗ္ဗာန် အသျှင်များတို့သို့ ထိုခန္ဓာငါးဝ တောမီးမလိုက်နိုင် မလောင်နိုင်။ ထိုခန္ဓာငါးဝ တောမီးကြီးသည် ထိုပရိနိဗ္ဗာန် အသျှင်တို့ကို လက်မှ လွတ်လိုက်ရသည် ဟူလို သတည်း။

ဥပဓယော နိသဇ္ဇန္တိ ဣတ္ထ ဧတေန ဝါတိ ဥပဓိနိဿဂ္ဂေါ။ ဝစနတ္ထပ္ပူ။

ဣတ္ထ၊ ဤအသင်္ခတဓာတ်ဟူသော သီတလဓာတ်ထဲ၌။ ဝါ၊ တနည်းကား။ ဧတေန၊ ဤအသင်္ခတဓာတ် မိုဗ်းရေကြီး ကျရောက်ခြင်းဖြင့်။ ဥပဓယော၊ ခန္ဓာစသော ဥပဓိလေးပါးတို့သည်။ နိသဇ္ဇန္တိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်များသို့ မလိုက် နိုင် လက်မိုင်ချရ စွန့်ကြဲရကုန်၏။ ဣတိ၊ ထိုခကြောင့်။ န၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ ဥပဓိနိဿဂ္ဂေါ၊ ဥပဓိနိဿဂ္ဂမည်၏။ ၎င်းအနက်။

ထိုနိဗ္ဗာန်သည် ဥပဓိတို့၏ စွန့်လွတ်လိုက်ရာ ဟူသည်၌လည်း ထိုနိဗ္ဗာန်သည် ထိုရဟန္တာ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာဥပဓိမီး၏ အပြီးတပေါင်းတည်း ငြိမ်းဧေးရာ ဖြစ်သည်ကို ရည်၍ဆိုသည်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာတတိတခြား၊ စုတိပြီးသည့်နောက် ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ရောက်ရာ အလွတ်သက်သက်၌ တည်နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသည် တခြား မရှိ။ ထိုရဟန္တာစုတိ၏ အခြားမဲ့၌ ချက်ခြင်း ပေါ်ရောက်လာသော သန္တိသဘာဝ နိဗ္ဗာယနသဘာ၏ ထိုရဟန္တာ၌ ပေါ်လာသည်။ ထိုရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ် စုတိခန္ဓာနှင့် တစပ်တည်း တစဉ်တည်းဖြစ်၍ လာသည်။ ထိုရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ စုတိခန္ဓာလည်းတခြား၊ ထိုစုတိပြီးနောက် ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ရောက်ရာ အရပ်တပါး အခြားအလွတ်သက်သက်၌ တည်နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်လည်းတပါး ဟူ၍ မမှတ်ကြအပ်။ မမှတ်ကြလင့်။ ထို့ကြောင့် ဝါ-ထိုသို့သော အနက် သဘောကိုပြတော်မူလို၍ပင် “အညေ ခန္ဓာ အညံ နိဗ္ဗာန်နန္တိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟူ၍ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူသတည်း။ ယင်းသို့ ရဟန္တာတို့၏ စုတိအခြားမဲ့၌ ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ တစပ်တည်း ဖြစ်ပေါ်လာသောအဖြစ်ကို ဝိထိ ထိုး၍ ပြသော်လည်း ပြသင့်သည်သာတည်း။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

နိဗ္ဗာန်ဝိထိပုံ

ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် ဘွင် န ဗ မ ဇော ဇော ဇော ဇော ဇော စု နိ
၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀

၁ ၂ ၃ ၄ ၅

ဤသို့ ပြအပ်၏။

ဤသို့ နိဗ္ဗာန်ဝိထိ၌ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း မရဏာသန္တလောငါးချက်တို့သည် စုတိနောက် ပေါ်ရောက်လာသောနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်ဟူ၍မှတ်။ ဤကိုရည်တော်မူ၍—

“အနေဇော သန္တိမာရဗ္ဗ၊ စက္ခုမာ ပရိနိဗ္ဗုတော”

ဟူ၍ ဘုရားသျှင် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလျှင်ပြုခြင်း အသျှင်အနုရုဒ္ဓါ ရဟန္တာသခင်မြတ် မြွက်ကြားတော်မူသတည်း။

ဤနိဗ္ဗာန်ဝိထိဟူသည်ကို ရှေးဆရာတို့ ချရိုးပြရိုး မရှိသည်ကား ဝိထိဟူသည် ရုပ် နာမ် ခန္ဓာ ဥပါဒ်အားဖြင့် တစဉ်တည်း ဖြစ်သွားခြင်းအရာဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်ဟူက ယင်းဥပါဒ်အားဖြင့်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွင်း၌ မဝင်သောကြောင့်သာ နိဗ္ဗာန် ကိုထည့်၍ ဝိထိမထိုးမပြခြင်းမျှသာတည်း။ ယင်းရဟန္တာတို့ စုတိနောက်၌နိဗ္ဗာန် ရတနာမပေါ်လာ၍ မဟုတ်။ ထိုစုတိနောက်တစပ်တည်းကဲ့သို့ပင် ပေါ်လာသည် မှတ်။ဤကိုရည်၍ “နိဗ္ဗာန်မိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ” ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ (၁၉၃) ၌ မိန့်ဆိုအပ်သတည်း။ ၎င်းဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာစကားသည်လည်း “အနုပါဒိသေသာ သမ္မရာယိကာ” ဟူသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၂၁) “သမ္မရာယိကာတိ သမ္မရာယေ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ” ဟူသော ၎င်း ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ (၁၅၉) တို့နှင့် သံသန္ဓနဖြစ်ပေစွမှတ်။ “ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ” ။ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ (၁၄၇) ။ ဤအဋ္ဌကထာ၌လည်း ဥပဓိနိဿဂ္ဂကိုပင် နိဗ္ဗာန်ဆိုလိုသည်။ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ရာဟူသည်နှင့် ဥပဓိတို့သည် စွန့်အပ်ရာ ဟူသည် နည်းတူပင်မှတ်။

“သုသုခံ ဝတ. နိဗ္ဗာနံ၊ ယတ္ထ ဝေရူပံ ဒုက္ခံ န သံဝိဇ္ဇတိ” ဥဒါန်းပါဠိတော် (၉၃) ဒုက္ခ၏အဘာဝမျှကို နိဗ္ဗာန်ဟုမဆို။ ဒုက္ခ၏မရှိရာကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်ဟု သိရန်။ “ဥပဓိဝိဝေကော နိဗ္ဗာနံ” အင်္ဂုတ္တရဋီကာ။

ဥပဓိငါးပါးတို့၏ ဆိတ်ရာကို နိဗ္ဗာန် ဆိုလိုသတည်း။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တပီပနီကျမ်း

ပရိနိဗ္ဗာန်တရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာကွယ်လျှင်ကွယ်ခြင်း ဧးမြခြင်း နိဗ္ဗာန်သဘော ဖြစ်လာသည်ကို ရည်၍ “ဥပဓိဝိဝေကော နိဗ္ဗာန်” ဆိုသည်မှတ်။

“ပဉ္စကုန္ဒဝိဝိတ္တတယ အဝိဂ္ဂဟံ ဟုတွာ ဂယုတိတိ အနိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာနံ” ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ(၁၉၃)။ သာ။

ခန္ဓာငါးပါးမှ ဆိတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ကိုယ်ကောင် အထည်ဗြပ် မဟုတ်သည်ဖြစ်၍ ငြိမ်းဧးခြင်း သဘောအားဖြင့်သာ ယူအပ် သိအပ်သောကြောင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အနိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိသည် ဟူလိုသတတ်။

“ဒွေမာနိ ဘိက္ခဝေ သုခါနိ။ ကတမာနိ ဒွေ။ ဥပဓိသုခဉ္စ နိရူပဓိ- သုခဉ္စ။ ဣမာနိ ဘိက္ခဝေ ဒွေ သုခါနိ။ တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ ဣမေသံ ဒွိန္ဒံ သုခါနံ ယဒိဒံ နိရူပဓိသုခံ” ဒုကအင်္ဂုတ္တရနိကာယပါဠိတော်(၇၉)။ ဒု။ ဤ၌လည်း ဥပဓိငါးပါးမရှိရာကိုပင် နိဗ္ဗာန်ဟု ဟောတော်မူသည့်အရာပင်တည်း။

“ပယောဇနမ္ပိ သာဓာရဏာသာဓာရဏဝသေန ဒုဗ္ဗိဓံ။ တတ္ထ သာဓာရဏံ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ဝိမုတ္တိရသတ္တာ ဘဂဝတော ဒေသနာယ” အင်္ဂုတ္တိရ်အဋ္ဌကထာ။

ဤ၌လည်း အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ဟူသည်နှင့် အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသည် အတူတူသာတည်း။

“နိဗ္ဗာနဂတောတိ တဏှာဝါနတော နိက္ခန္တံ နိဗ္ဗာန် မဂ္ဂေန ဂတော။ နိဗ္ဗာနပတ္တောတိ တမေဝ ဖလေန ပတ္တော” မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ (၇)

ဤ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုရသေးခင်ကိုရည်၍ ဆိုသောအရာတည်း။ ပရိနိဗ္ဗာန် မပြုသေးမီ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်ဆိုသော အရာဟူသမျှ၌ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သည်ကို ရည်၍ဆိုသည်တည်း။

နိဗ္ဗာန်ရွှေနှင်း ခံမြန်းရပုံ

ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုရသည့်အခါ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည် ဟူရာ၌ကား မုချစင်စစ် ဧးမြခြင်းနိဗ္ဗာန်သဘောသည် သို့ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်အား ဧးမြစေသောအားဖြင့် ရောက်လာ ဖြစ်လာသည်ကို ရည်၍ဆိုသည်မှတ်။

ဆဟိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေဟိ သမ္ပန္နာဂတော အဘဗ္ဗော သီတိဘာဝံ သစ္စိကာတုံ။ ကတမေဟိ ဆဟိ။ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ၊ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ န နိဂ္ဂဏှာတိ။ ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှိတဗ္ဗံ၊ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ န ပဂ္ဂဏှာတိ။ ယသ္မိံ သမယေ

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

စိတ္တံ သံပဟံသံတဗ္ဗံ၊ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ န သံပဟံသတိ။ ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗံ၊ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ န အဇ္ဈုပေက္ခတိ။ ဟိနာဓိမုတ္တိကော စ ဟောတိ သက္ကာရာဘိရတော စ။ ဣမေဟိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမ္ပန္နာဂတော ဘိက္ခု အဘဗျော အနုတ္တရံ သိတိဘာဝံ သစ္စိကာတံ။

ဆက္ကင်္ဂုတ္တရပါဠိ (၃၇၉)

အနုတ္တရံ သိတိဘာဝန္တိ တွေ နိဗ္ဗာနံ အနုတ္တရော သိတိဘာဝေါနာမ။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ။

ဤ၌လည်း သိတိဘာဝဟူသည် တဆယ့်တသီး မီးငြိမ်းခြင်း နိဗ္ဗာန် သဘောကိုပင် ဆိုသတည်း။

ကိလေသာဘိသင်္ခါရပဝတ္တိသင်္ခါတံ ခန္ဓပဝတ္တိသင်္ခါတမေဝ ဝါ ပဉ္စသုပိ ဂတီသု ဂတံ ဂမနံ တေဿ နတ္ထိတိ အာဂတော သဥပါဒိသေသ- အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပဝတ္တိယာ။ ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ။

ဤ၌ “သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာနအနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပဝတ္တိယာ” ဟူသော ပါဠိဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ အသင်္ခတဇာတ် ဟူသော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကို ဆိုသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်ကိုလွတ်၍ အလွတ်သက်သက် ပကတိထာဝရ တည်နေနှင့်သော မည်သည် မရှိ။ နိဗ္ဗာန်ဖြင့်ကြောင်း အဆောက်အဦနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ် ပေါ်လာမှ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အရာဝိသယကဲ့သို့ ပြု၍ ငြိမ်းခြင်း သိတိဘာဝ သဘော ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ရည်၍ နိဗ္ဗာန်ရွှေနှန်း စံမြန်းရသည်ဟု သမာဓိ- ဂုဏာလင်္ကာရစကားဖြင့် တင်စား၍ ဆိုအပ်သတည်း။

ယထာ စ ဥက္ကသံပုဋ္ဌော သိတံ ပတ္ထေတိ။ ဝေမေဝါယံ သံသာရဝဇ္ဇေ
ကောဒသဂ္ဂိသန္တာပသန္တတ္ထော ယောဂါဝစရော ကောဒသဂ္ဂိဝပသမနံ
နိဗ္ဗာနံ ပတ္ထေတိ။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (ဋ္ဌ-ဒု-၃၀၄)

ဥက္ကသံပုဋ္ဌော၊ နေပူ မီးပူတို့ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သော။ ပုရိသော၊ ယောကျ်ား သည်။ သိတံ၊ အပူလွတ်ကင်း နေခြင်းကို။ ပတ္ထေတိ ယထာ၊ လွန်စွာ တောင့်တဘိသကဲ့သို့။ ဝေမေဝ၊ ဤနည်းအတူသာလျှင်။ သံသာရဝဇ္ဇေ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၌။ ကောဒသဂ္ဂိသန္တာပသန္တတ္ထော၊ ဇာတိဇရာမရဏ-စသည်

တသီး ဆယ့်တမီးတို့ဖြင့် ပူလောင်သော။ အယံ ယောဂါဝစရော၊ ဤယောဂါ-
ဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကောဒသဂ္ဂိဝူပသမနံ၊ တဆယ့်တသီးမီးတို့မှ ငြိမ်းရေးခြင်း
သဘောဟု ဆိုအပ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ ပတ္ထေတိ၊ ရအောင် တောင်တ၏။

ဤ၌ “ ကောဒသဂ္ဂိဝူပသမနံ နိဗ္ဗာနံ ” ဟူသော စကားသည်၎င်း ယခင်
ဆက္ကဂုံတ္ထရသီတိဘာဝသုတ်၌လာသော “ သီတိဘာဝံ သတ္ထိကာတုံ ” ၌သီတိဘာဝ
ဟူသောစကားသည်၎င်း ယခင်အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော “ ကတမာစ
ဘိက္ခဝေ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။ ပ။ သီတိ ဘဝိဿန္တိ ” ဟု လာသော
ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်သည်၎င်း အညမည သံသန္ဓနဖြစ်လှပေသတည်း။ ထိုကြောင့်
နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အညတိတ္ထိယတို့ ပြောဆိုမှားသော ထာဝရတရားဟူသကဲ့သို့
အကြောင်းကင်း၍ အစဉ်ထာဝရတည်နေနှင့်သော မည်သည် မရှိ။ ပရိနိဗ္ဗန္တ
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာကွယ်ပျောက်သော အခါမှသာ တဆယ့် တသီး မီးတို့မှ
ငြိမ်းရေးခြင်းသဘော ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်ဟု ဆိုအပ်
သတည်း။

ဤကိုရည်တော်မူ၍ “ ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ ”
ဟူသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် “ အနုပါဒိသေသာ သမ္မုရာယိကာ ”
ဟူသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်တို့ကို ဟောတော်မူအပ်သတည်း။

ပမာဒေန သဗ္ဗကိလေသေဟိ သဗ္ဗဒုစ္စရိတေဟိ သဗ္ဗေဟိ ပရိဿယေဟိ
သဗ္ဗာသဝေဟိ သဗ္ဗဘဝေဟိ သဗ္ဗသန္တာပေဟိ သဗ္ဗာကုသလာဘိ-
သင်္ခါရေဟိ နိဗ္ဗာနံ ဓုဝံ နိစ္စံ သဿတံ အဝိပရိဏာမဓမ္မံ။

စူဠနိဗ္ဗေသပါဠိ (၂၂၆)

ဓမ္မသေနာပတိသခင် အသျှင်သာရိပုတြာ အမိနံ။

ပမာဒေန၊ မေ့လျော့ခြင်း သံမောဟမှ။ သဗ္ဗကိလေသေဟိ၊ အလုံးစုံသော
ကိလေသာတို့မှ။ သဗ္ဗဒုစ္စရိတေဟိ၊ အလုံးစုံသော ဒုစ္စရိတတို့မှ။ သဗ္ဗေဟိ ပရိဿ-
ယေဟိ၊ အလုံးစုံသော ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ ဘေးဥပါဒ်ရန်တို့မှ။ သဗ္ဗာသဝေဟိ၊
အလုံးစုံသော အာသဝေါဘေးရန်တို့မှ။ သဗ္ဗဘဝေဟိ၊ အလုံးစုံသောဘဝတို့မှ။
သဗ္ဗသန္တာပေဟိ၊ အလုံးစုံသော ပူပန်ခြင်းတို့မှ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရေဟိ၊
အလုံးစုံသော အကုသိုလ်အဘိသင်္ခါရမာရ်ဘေးတို့မှ။ နိဗ္ဗာနံ၊ ငြိမ်းရေးခြင်း
သဘောဟူသော နိဗ္ဗာန်သည်။ (သဒ္ဓတ္ထ ပညတ္ထ နှစ်နက်ထွက်သော သိလေသ-
နည်း။) ဓုဝံ၊ ငြိမ်းရေးခြင်းဟူသော သဘောဖြစ်ပြီးသည့်နောက် မပျောက်
မပျက် အမြဲတည်၍နေ၏။ နိစ္စံ၊ အခါမစဲ အမြဲငြိမ်းရေးခြင်းဖြစ်၍ နေ၏။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

သဿတံ၊ အခါခပ်သိမ်း မပျက်မစီး အမြဲတည်၍ နေ၏။ အဝိပရိကာမဓမ္မံ၊ ငြိမ်းဓေးခြင်းမှ ဘောက်လဲဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောမရှိ။

ဤမျှလောက် ဂုဏ်ရောင်တောက်သော နိဗ္ဗာန်သို့ အဘယ်သူ မရောက်လိုဘဲ ရှိပါတော့အံ့နည်း။ မြန်မြန်ရောက်အောင်ခဲကြရမည် ဟူလိုသတတ်။

“အန္တန္တိ နိဗ္ဗာန်” ဟု ဝိမတိဝိနောဒနိဇ္ဇိကာစသည်တို့၌ လာတိုင်း “အန္တဂတော၊ သံသရာဝဋ်အဆုံး နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်” ဟူ၍ လာသော မဟာနိဒ္ဒေသ(၁၆)နှင့်အညီ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏အဆုံးအစသတ်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော တဆယ့်တသီး မီးတို့၏ တပေါင်းတည်း ငြိမ်းဓေးခြင်း သီတိဘာဝ နိဗ္ဗာတသဘော တရားကို နိဗ္ဗာန်ဆိုရသည်။ အစ အလယ်နှင့် ကင်း၍ အဆုံးချည်းသက်သက် ဖြစ်၍နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသည် မရှိမှတ်။

သဥပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတူတိ ဝိဇ္ဇာ။ နေတ္ထိပါဠိတော်(၅၉)

သဥပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတူတိ အရဟတ္တဖလံ အဓိပ္ပေတံ။ တဉ္စပညာပဓာနန္တိ အာဟ သဥပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတူတိ ဝိဇ္ဇာတိ။ ၎င်း နေတ္ထိအဋ္ဌကထာပါဠိ(၁၂၇) တို့နှင့်အညီ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော သဥပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အခါ ဥပါဒိ ဌိ ဘင်နှင့်တကွဖြစ်ပေါ်လာသည်။

“ဣဓေဝ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ အနဘိနန္ဒိတာနိ သီတိဘဝိဿန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု” ဟူသော ဣတိဝုတ္တံပါဠိတော်(၂၂၀)

နှင့်အညီ ကျင်နာခြင်း ဝေဒနာသဘောရှိသော ခန္ဓာငါးပါးတို့၏အဟောင်းလည်းချုပ်ပျောက် အသစ်လည်းမရောက်သဖြင့် လောင်စာမရှိလျှင် လောင်တတ်သောမီး မလာနိုင်သကဲ့သို့ လောင်စာသဖွယ် ရုပ်နာမ်ကွယ်သည်ဖြစ်၍ တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့မှ လှလှကြီး ငြိမ်းဓေးခြင်းဟူသော သီတိဘာဝ သဘောဟု ဆိုအပ်သော အနုပါဒိသေသာနိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်လာသည့်အခါ ဥပါဒိအားဖြင့် အထည်ခြစ် မပေါ်မထင် အလွန်လျှင် သိမ်မွေ့နူးညံ့လှစွာသော သုဒ္ဓန္ဓသ၊ သုနိပုဏ၊ သုဂမ္ဘီရ၊ နိဗ္ဗာယနသဘောဖြစ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသတည်း။

ဤသို့ သဥပါဒိသေသာနိဗ္ဗာန် အနုပါဒိသေသာနိဗ္ဗာန်နှစ်ပါးလုံးပင်ထိုသူသန္တာန်၌ ဥပါဒိခြစ်အားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်၍ ပေါ်လာခြင်း ဥပါဒိခြစ်မထင် အရိပ်နိမိတ်

မမြင်ရဘဲလျက် သိမ်မွေ့စွာပေါ်လာခြင်းဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း သြဋ္ဌာရိက-
သုခုမာကာရသာ ကျွဲပြားသည်။ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကား အတူတူသာ မှတ်
ကြကုန်။

အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်မှာ ခန္ဓာကိုယ်မကွယ်မီ ဤဘဝ
ပေါ်လာသည်။ ပေါ်လာပြီးနောက်လည်း ဘင်ခဏအားဖြင့် ချုပ်ပျောက်၍
သွားသည်။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်မှာ ခန္ဓာကွယ်ပျောက်ပြီးမှ ပေါ်လာသည်။
ပေါ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်၍ နေသတည်း။

အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်၏ လက္ခဏာသုံးပါးနှင့် ဌိ-ရုံပုံ

တိဏိမာနိ ဘိက္ခဝေ အသင်္ခတဿ အသင်္ခတလက္ခဏာနိ။ ကတမာနိ
တိဏိ။ ဥပ္ပါဒေါ န ပညာယတိ၊ ဝယော န ပညာယတိ၊ ဌိတဿ
အညထတ္တံ န ပညာယတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သား ရဟန်းများတို့။ အသင်္ခတဿ၊ အသင်္ခတခတ် ဟု
ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်တရား၏။ အသင်္ခတလက္ခဏာနိ၊ ဤကား အသင်္ခတခတ်
နိဗ္ဗာန်တည်း ဟု သိကြောင်းမှတ်ကြောင်း လက္ခဏာတို့သည်။ ဣမာနိ တိဏိ၊ ဤ
သုံးပါးတို့တည်း။ ကတမာနိ တိဏိ၊ အဘယ်သုံးပါးတို့နည်း။ ဥပ္ပါဒေါ၊ သရုပ်
အထည်ခြစ်ဥပါဒ်သည်။ န ပညာယတိ၊ မထင်။ ဝယော၊ ပျက်စီးခြင်း ဘင်
သဘောသည်။ န ပညာယတိ၊ မထင်။ ဌိတဿ၊ တည်၍နေသော အသင်္ခတ
တရား၏။ အညထတ္တံ၊ အဘယ်လောက်ပင်ကြာသော်လည်း ဟောင်းနွမ်းခြင်း
ရင့်အိုခြင်းမရှိ ပကတိ အသင်္ခတစက်စက်သာ နေသဖြင့် တပါးသော အခြင်းအရာ၏
ဖြစ်ခြင်းသည်။ န ပညာယတိ၊ မထင်။

ဤသို့ တိကအင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်(၁၅၀) စသည်နှင့်အညီ နိဗ္ဗာန်ဟူက ဥပါဒ်
ဘင်သာ မရှိသည်။ ဌိကား ရှိ၏။ ထိုဌိ၏လည်း သင်္ခတတရားတို့၏ ဌိကဲ့သို့ ရင့်ခြင်း
ဟောင်းနွမ်းခြင်း ပျက်စီးခြင်းမည်သည် မရှိ၊ ပကတိ အသင်္ခတစက်စက် အမြဲ
သဿတဖြစ်၍ တည်နေသည် ဟူလို။ ဤ၌ “ဌိတိ န ပညာယတိ” မဆိုဘဲ
လျက် “ဌိတဿ အညထတ္တံ န ပညာယတိ” ဆိုသည်ကို ထောက်၍ နိဗ္ဗာန်၌
ဌိ-မရှိ မဆိုသင့်သည်ကို သိ။

ဤပါဠိတော်များကို ထောက်သဖြင့်လည်း “တဒုဘယပရိစ္ဆိန္နာယ ဌိတိယာ
အဘာဝတော န ဌိတိ” ဟူသော ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ (၃၅၅) ၌ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း
နှစ်ပါးဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ဌိမရှိဆိုသော အရာဝယ် ဖြစ်ပြီး၍ ပျက်စီးရဦး

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

လတ္တံ့ဖြစ်သော ရုန့်ရင်းသော ငြိမရှိုသည်ကိုသာ ရည်၍ဆိုသည်။ ပျက်စီးခြင်း သဘော မရှိသော ငြိမရှိုသည်ကိုရည်၍ မဆို ဟု သိကြကုန်။

ခန္ဓာကွယ်ပျောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသောနိဗ္ဗာန်

ပစ္စယပဋိဗဒ္ဓတာယ သပစ္စယော။ ပစ္စယေဟိ သမာဂမ္မ ကတတ္တာ သင်္ခတော။ ဥပ္ပဇ္ဇိတော နိရုဇ္ဈနဘာဝတော အသဿတော သဒါ အဘာဝ- တော ဥပ္ပတ္တိ။ ကာရဏသင်္ခါတဿ နိမိတ္တဿ အတ္တိတာယ သနိမိတ္တံ။ နိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တပကာရာဘာဝတော အပ္ပစ္စယံ အသင်္ခတံ သဿတံ အနိမိတ္တံ။ ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ (၁၂၃) ။၁၁း၊ ငေါ။

အပ္ပစ္စယံ၊ အကြောင်းတရားတို့ကြောင့်ပင် ပေါ်လာသော်လည်း ထို အကြောင်းတို့နှင့်မတူ အလွန်ကွဲပြားသဖြင့် အကြောင်းတခြား အကျိုးတပါး ကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ မိမိအကြောင်းတရားတို့ ချုပ်ပြီးသည့်နောက်မှ ပေါ်ပေါက်လာသည်ဖြစ်၍ မိမိအကြောင်းတရားတို့နှင့် မစပ်မယှက်နေသော နိဗ္ဗာန်။ (အ-အက္ခရာကား၊ ဝိရုဒ္ဓတ္ထ။ ပစ္စယေဟိ ဝိရုဒ္ဓံ အပ္ပစ္စယံ-ဟု ဝစနတ္ထုပြု။) အသင်္ခတံ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်၍ ဖြစ်သော်လည်း ထိုအကြောင်းတို့ သည် ဟေတုသဟဇာတ စသော ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် တကွရောက်၍ ပြုပြင်နိုင် စကောင်းသည် မဟုတ်သဖြင့် ပြုပြင်၍သာဖြစ်သည် ဟု ဆိုနိုင်ဘွယ်မထင်သော နိဗ္ဗာန်။ သဿတံ၊ ဖြစ်ပြီးသည့်နောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်၍နေသော နိဗ္ဗာန်။ အနိမိတ္တံ၊ ဖြစ်ကြောင်းနိမိတ်ရှိသော်လည်း အကြောင်းပုံနှင့် အကျိုး ပုံဟန် အလွန်ဝေးသဖြင့် အကြောင်းရှိပုံ အရိပ်နိမိတ်မပေါ် ထင်သောနိဗ္ဗာန်။

ယခင် အဋ္ဌကထာဘွဲ့ကို မိုးသည့်အနက်။

အဘူတမေဝ ဘူတံ ဇာတံ ဟုတော အတ္တိတိ အဗ္ဗုတံ။

အဘူတမေဝ၊ တရံတဆစ် မဖြစ်ဘူးသေးဘဲသာလျှင်။ ဘူတံ ဇာတံ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည့်အခါ တကြိမ်တည်းသာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဟုတော၊ ဖြစ်ပြီး၍။ ဝါ၊ ဖြစ်ပြီးသည့်နောက်။ အတ္တိ၊ မပျောက်မပျက် အမြဲ တည်ရှိ၍နေသည်တည်း။ ဣတိ၊ ထိုသို့ တရံတဆစ် မဖြစ်ဘူးသေးဘဲ ဖြစ်ပေါ် လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်ရှိ၍နေသောကြောင့်။ တံ၊ ထို ငြိမ်းရေးခြင်း သီတိဘာဝဟူသော နိဗ္ဗာန်တရားသည်။ အဗ္ဗုတံ၊ အဗ္ဗုတမည်၏။ သဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ (၁၄၉)

၁။ ဆဋ္ဌ—မူကဲ့ ရှိသည်။

မဟာနိဗ္ဗုတ ၁၃—ပ-မ-ဇ-သ-၈

ဤသို့သော ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့ကို ထောက်သဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အကြောင်းပါရမီတို့နှင့်ကင်း၍ လျှောက်လျားဘာသာ ကမ္ဘာကမ္ဘေ အမြဲ ဖြစ်၍နေသောမည်သည် မရှိ၊ အကြောင်းပါရမီနှင့်ပြည့်စုံသည့်အခါ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသည့်နောက် ခန္ဓာတော်ကွယ်ပျောက်လျှင်ပျောက် ခြင်း ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘဝတပါး ဂတိတခြား မလားမရောက်ရအောင် စောင့်ရှောက်မှိုင်းမ တာဏ လေဏသဘောအားဖြင့်ဖြစ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော သဘောတရားဟူ၍ မှတ်။

နိဗ္ဗာန်ရတနာကြီးကို ပတ္တမြားရတနာနှင့် နှိုင်းပြပုံ

တယိဒံ မဂ္ဂသမင်္ဂီနာ ပတ္တဗ္ဗဘာဝတော အသာဓာရဏံ။ ပုရိမာယ ကောဠိယာ အဘာဝတော အပ္ပဘဝံ။ မဂ္ဂဘာဝေ ဘာဝတော အပ္ပဘဝံတိ စေ။ န မဂ္ဂေန အနုပ္ပါဒနိယတော။ ပတ္တဗ္ဗမေဝေတံ ဟိ မဂ္ဂေန န ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ။ တသ္မာ အပ္ပဘဝမေဝ။ အပ္ပဘဝတ္တာ အဇရာမရဏံ။ ပဘဝဇရာမရဏာနံ အဘာဝတော နိစ္စံ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (ဋ္ဌ၊ ၃-၁၄၀)။ ထံ။

ဤသို့လာသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပါဠိဝယ် “ ပုရိမာယ ကောဠိယာ အဘာဝတော အပ္ပဘဝံ ” ဟု ဆိုကာမျှဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အစမထင် သံသရာက အကြောင်း ပဘဝကင်း၍ ကမ္ဘာကမ္ဘေ အစဉ်ထာဝရကပင် ဖြစ်နေနှင့်သည်။ ထိုသို့ ဘာသာအကြောင်းကင်း၍ ဖြစ်နေနှင့်ပြီးသော နိဗ္ဗာန်ရှိရာသို့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့က နောက်မှ သွားကြရောက်ကြရသည် ဟု စိုးစဉ်းယုံမှားဘွယ်ရှိသည့်အတိုင်း မန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်အချို့တို့ ယုံမှားကြသကဲ့သို့ မယုံမှားမိကြအောင် အထူးသတိ ဆောင်ကြကုန်။

၎င်းဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပါဠိဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အကြောင်းအမွန် ပဘဝမရှိ၊ ပကတိ ကမ္ဘာကမ္ဘေက လျှောက်လျားဘာသာ ဖြစ်နေနှင့်သည်ဟူသော အနက်ကို မပြ။ စင်စစ်မူကား အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်သည်၊ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ် ဖြစ်သည်-စသည်ဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကြောင်းအကျိုးတရားတို့ကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန် သည် အဘယ်တရားကြောင့်ဖြစ်သည် ဟု ထိထိခိုက်ခိုက် မုချဆိုစရာ မရှိသည် ကိုသာ ပြသတည်း။

ဒါနကြောင့် သီလ၊ သီလကြောင့် ဘာဝနာ၊ ဘာဝနာကြောင့် မဂ်ဖိုလ်၊ မဂ်ဖိုလ်ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်လာရသည် ဟု နိဗ္ဗာန်၏အကြောင်းပဘဝကို ထုတ်ဆိုရန်ရှိသော်လည်း ထိုအကြောင်းတရားတို့သည် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို ဥပါဒ် အထည်ခြင်ပေါ်အောင် မပြုပြင်နိုင်သဖြင့် ထိုနိဗ္ဗာန်သည် ထိုအကြောင်းတို့

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ကြောင့် ဖြစ်လာသည် ဟု မဆိုလောက်သည်ကို ရည်၍သာ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အပ္ပဘဝ ဆိုသတည်း။

အပ္ပဘဝတာ စသော အပ္ပစ္စယတာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၎င်းဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ။

အထာ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၏။ အပ္ပဘဝတာ စ၊ အကြောင်းအမှန်မရှိဆိုသည့် အရာကိုလည်း။ အထာ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၏။ အပ္ပစ္စယတာယ၊ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ စသည်တို့ကဲ့သို့ အကြောင်းပစ္စယကို ထုတ်ဆိုစရာမရှိသောကြောင့်။ ဝါ၊ မရှိသော အဖြစ်အားဖြင့်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ မှတ်အပ်၏။

၎င်းဋီကာပါဠိဖြင့် နိဗ္ဗာန်အား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်းပစ္စည်း ထုတ်ဆိုစရာ မချအစစ် မရှိသည်ကိုသာ ရည်၍ အပ္ပဘဝတာကို ဆိုသည်။ အချင်းခပ်သိမ်း အကြောင်းအမှန်ပဘဝနှင့်ကင်း၍ ကမ္ဘာကမ္ဘေ ဖြစ်နေသည်ကိုရည်၍ ဆိုသည်မဟုတ်ဟူသော အနက်ကိုပင် ပြတော်မူသတည်း။

ဝေပူသာခေါင် ပတ္တမြားတောင်၏အတွင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော ပတ္တမြားရတနာသည် များစွာသော တောင်ငွေ ရေငွေ မြေငွေတို့ သတ္တိတို့နှင့် မကင်းဖြစ်လာသော်လည်း အဘယ်သို့သော မြေ၏သတ္တိကြောင့် အဘယ်သို့သော ရေ၏သတ္တိကြောင့် အဘယ်သို့သော အငွေကြောင့် အဘယ်အခြေပါဒကြောင့် ဤပတ္တမြားရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု အကြောင်းမထင်နိုင်သကဲ့သို့ များစွာသော အကြောင်းပါရမီတွေ ပြည့်စုံသောကြောင့် ထိုပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ် သန္တာန်ဝယ် ရှုဘယ်မငြီး နိဗ္ဗာန်ရတနာကြီး ဖြစ်ပေါ်လာရာ ထိုအကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟု ဆိုနိုင်စရာ အရိပ်နိမိတ်မထင် ဖြစ်၍ နေသတည်း။

တမာပင်အခွကြား၌ ပေါက်သော အလွန်အဆင်းအနံ့နှင့် ပြည့်စုံသော သဇင်ပန်းသည် တမာမျိုးစေ့ တမာပင်ဘို့၏ သတ္တိပူလရင်းနှင့်မကင်းမှု၍ ဖြစ်သော်လည်း ထိုတမာမျိုးစေ့ တမာပင် အဆင်း အနံ့ အရသာတို့မှ လွန်စွာ ကွာဝေး၍နေသဖြင့် ထိုတမာစေ့ တမာပင်တို့ကြောင့် ထိုသဇင်ပန်းဖြစ်သည် ဟု သိနိုင် ဆိုနိုင်စရာ အရိပ်နိမိတ်မထင်သကဲ့သို့ ဒါန သီလ စသော သင်္ခတတရားတို့ အကြောင်းရင်းခံ၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်လာသော်လည်း ထို သင်္ခတဆိုး ဒုက္ခမျိုးတို့နှင့် ဘယ်ဟာတခု နှိုင်းချိန်စရာမရှိ၊ ထို ဒါန စသော သင်္ခတတရားတို့ဖြင့် ပြီးသည်။ ထိုတရားတို့ကြောင့်ပင် ဖြစ်လာသည် ဟု ဆိုနိုင်စရာ အရိပ်နိမိတ်မထင်သောကြောင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို “ သဗ္ဗနိမိတ္တရဟိတံ နိဗ္ဗာန် ” ဟူ၍ သမ္မောအဋ္ဌကထာ၌ မိန့်ဆိုသတည်း။

နတ်တို့ကိုယ်သည် ကိုယ်ခြင်ထင်ရှားရှိလျက် လူတို့ကိုယ်ထက် သိမ်မွေ့သော
ကြောင့် လူတို့ကိုယ်မှ အရိပ်ထွက်သကဲ့သို့ နတ်တို့ကိုယ်မှ ကိုယ်ရှိပုံကို သိကြောင်း
အရိပ်မထွက်၊ ထိုအတူ ထိုနိဗ္ဗာန်၏ ဖြစ်ကြောင်းပါရမီ သင်တတရား များစွာ
ရှိသော်လည်း ထိုသင်တပါရမီတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အရိပ်နိမိတ်မပေါ်
သင်တစော်မန် သင်တပုံဟန်နှင့် အလွန်ဝေးကွာ အလွန်သိမ်မွေ့စွာ ဖြစ်၍
နေသည် ဟူ၍မှတ်။

သီတိဘဝ ဓေးမြခြင်းနိဗ္ဗာန်သည် မအိုမသေ အမြဲတည်ပုံ

ယေစိစ ပဇဟန္တိ ကာမရာဂံ၊
ဘဝရာဂါနုသယဉ္စ ပဟာယ မောဟံ။
န စ တေ ပုန မုပေန္တိ ဂဗ္ဘသေယျံ၊
ပရိနိဗ္ဗာနဂတာ သီတိဘူတာတိ။

သုတ္တသင်္ဂဟပါဠိ။ ခံ။

ဣဓ၊ ဤငါဘုရား သာသနာတော်၌။ ယေ၊ အကြင်ငါ၏ သားတော်
အနုဇာတ တပည့်ကျော်တို့သည်။ ကာမရာဂဉ္စ၊ ကာမဂုဏ်မီး တကဲ့သို့ဘေးကြီးကို
ချမ်းသာကြီးမှတ် တပ်စွန်းတတ်သည့် ကာမရာဂ ရန်သူကြီးကိုလည်း။ ပဇဟန္တိ၊
ပယ်စွန့်နိုင်ကုန်၏။ ဘဝရာဂါနုသယဉ္စ၊ ထက်ဘုံတလျှိုး ဒုက္ခမျိုးမှန် ဗြဟ္မာ့ဘုံ
နှစ်တန်တို့၌ ဘဝင်မြိုက်တတ်သည့် ဘဝရာဂါနုသယကို၎င်း။ မောဟဉ္စ၊ ဤ
ဗြဟ္မာ့ဘုံသည် အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ရာ၏ ဟု တွေ့ဝေတတ်သော
အဝိဇ္ဇာနုသယကို၎င်း။ ပဟာယ၊ ပယ်နိုင်ကြပေကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ပဟာယ-
ပဇဟန္တိ၊ ပယ်နိုင်ကုန်ပြန်သည်ဖြစ်အံ့။ တေ၊ ထိုငါ၏ရဲကျော် ငါ၏တပည့်
တော်၎င်း မှန်သမျှတို့သည်။ ပုန၊ တဖန်။ ဂဗ္ဘသေယျံ၊ အမိဝမ်းခေါင်း
ကိန်းအောင်းသန္ဓေ တဖန်စွဲနေရခြင်းသို့။ န ပုပေန္တိ၊ မရောက်ရကုန်။
ပရိနိဗ္ဗာနဂတာ၊ နိဗ္ဗာန်သို့သာ ရောက်ကြရကုန်၏။ သီတိဘူတာ၊ တဆယ့်
တသီး မီးအပေါင်းတို့မှ ကောင်းကောင်းကြီး ငြိမ်းဓေးခြင်းဟူသော သီတိဘဝ
နိဗ္ဗာနဓာတ်သို့ ကောင်းစွာလှလှ ရောက်ကြရကုန်၏။ ၎င်းအနက်။

ဤ၌လည်း “ သီတိ ဘဝိဿန္တိ ” ဟူသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၂၁) “ သီတိ-
ဘာဝံ သမ္ဘိကာတုံ ” ဟူသော ဆက္ကအင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် (၃၇၉) တို့အတိုင်း သီတိဘဝ
သဘောကိုပင် နိဗ္ဗာန်ဆိုသတည်း။

ဟန္တာ ရတိဉ္စ အရတိဉ္စ၊ သီတိဘူတံ နိရူပမိ။
သဗ္ဗလောကာဘိဘုံ ဓီရံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ပြာဟူဏံ။
မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသပါဠိတော် (၄၁၁) ဓေ။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ရတိဉ္စ၊ မဗ္ဗေလျော်သင့်ရာ ကာမဂုဏ်ထဲ မဗ္ဗေလျော် အားသဲခြင်းကို၎င်း။ အရတိဉ္စ၊ မဗ္ဗေလျော်သင့်ရာ ဘာဝနာထဲ မဗ္ဗေလျော်နိုင်ဘဲ ပျင်းအားသဲခြင်းကို၎င်း။ ဟန္တာ၊ မရဏဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း သံဝေဂလက်နက်စွမ်းတို့ဖြင့် တိုက်ဖျက်ညှဉ်းပန်း သတ်စွမ်းနိုင်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သဗ္ဗလောကာဘိဘုံ၊ အလုံးစုံသော ဒုက္ခတလျှိုး လူ့ဘုံမျိုးကို လွှမ်းမိုးနိုင်သည်ဖြစ်၍။ နိရူပဓိ၊ ကိလေသုပဓိ ခန္ဓုပဓိ-စသည်မရှိသော။ သီတိဘူတံ၊ တဆယ့်တသိး မီးတို့မှ ငြိမ်းဓေးခြင်း ဟူသော နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ပြီးသော။ တံ ဓိရံ၊ ထို ပညာရှိကို။ ပြာဟ္မဏံ၊ ပြာဟ္မဏစစ်ဟူ၍။ အဟံ ဗြူမိ၊ ငါဟောတော်မူ၏။ ၎င်းအနက်။ ။ ဤ၌ လည်း သီတိဘာဝ-ကိုပင် နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်မှတ်။

ယသ္မာ ပနဿ န ဥပ္ပါဒေါ ပညာယတိ၊ န ဝယော၊ န ဌိတဿ အညထတ္တံ။ တသ္မာ တံ န ဇာယတိ န ဇိယျတိ န မိယျတီတိ ကတော အမတန္တိ ဝုစ္စတိ။

ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာပါဌ် (၁၅၀)

ယသ္မာ ပန၊ အကြင်ကြောင့်ကား။ အဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၏။ ဥပ္ပါဒေါ၊ သရုပ်သကောင် အထည် ဖြစ် ဥပါဒ်ပေါ်လာခြင်းသည်။ န ပညာယတိ၊ မထင်။ ဝယော၊ ပျက်စီးခြင်း ဘင်ခဏသည်။ န ပညာယတိ၊ မထင်။ ဌိတဿ၊ တည်၍နေသော ဓေးမြခြင်း သီတိဘာဝဟူသော နိဗ္ဗာန်၏။ အညထတ္တံ၊ တည်ကတဲမှ စ၍ ဖောက်လဲဖောက်ပြန်ခြင်းရှိသော အဖြစ်သည်။ န ပညာယတိ၊ မထင်။ တသ္မာ၊ ထို ဥပါဒ် ဘင် မထင်မရှိ ဌိသာရှိသော်လည်း ထို ဌိ၏ ရင့်၍သွားခြင်း ဖောက်ပြန်ခြင်း မထင်သောကြောင့်။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို။ န ဇာယတိ၊ ဖြစ်လည်းမဖြစ်။ န ဇိယျတိ၊ အိုလည်း မအို။ န မိယျတိ၊ သေလည်းမသေ။ ဣတိကတော၊ ဤသို့ နှလုံးပိုက်တော်မူ၍။ အမတန္တိ၊ အမတ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ။ ၎င်းအနက်။

ဤခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာပါဌ်ကို ထောက်သဖြင့်လည်း သီတိဘာဝဟူသော ဓေးမြခြင်းနိဗ္ဗာန်သဘောဟူသည် ဥပါဒ်ဘင်အားဖြင့် သရုပ် သကောင် ဖြစ်မထင် အလွန်လျှင် ဓေးမြခြင်းသဘောအားဖြင့် ဖြစ်ပြီးသည့်နောက် မအိုမရင့် မသေမကြေ အမြဲတည်နေသည်ဟူ၍ မှတ်အပ်၏။

အနန္တန္တိ အန္တရဟိတံ၊ နိစ္စန္တိ အတ္ထော။ ဥပရိပဏ္ဍာသဒ္ဓိကာ (၂၃၀)

အနန္တန္တိ၊ အနန္တ-ဟူသည်ကား။ အန္တရဟိတံ၊ ဥပါဒ်ဘင်ဟူသော အစွန်းအစကင်းသောနိဗ္ဗာန်။ နိစ္စံ၊ ဓေးမြခြင်းသဘောအားဖြင့် တည်လာပြီးနောက်

၁၉၈

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တရားပဋိပက္ခ

မပျောက်မပျက် အမြဲတည်၍နေသော နိဗ္ဗာန်။ ဣတိ၊ ဤကား။ အတ္ထော၊ အနက်တည်း။ ။၎င်းအနက်။

ပရိယန္တဘာဝရဟိတတ္တာ အနန္တံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ။
ပရိဝါရအဋ္ဌကထာ(၂၄၅)။ ဝမ်း၊ဒု။

ပရိယန္တဘာဝရဟိတတ္တာ၊ ဥပါဒ် ဘင် ဟူသော အစွန်းအစမှ ကင်းသော ကြောင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ အနန္တံ၊ အနန္တ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ၎င်းအနက်။

ဣဒံ ခေါ ဌာနံ ဒုဒ္ဒသံ ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗပဓိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။
မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်(၂၂၄)။ ညိ။

သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော၊ အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားဟူသမျှတို့မှ ငြိမ်းခြင်း သဘောဟု ဆိုအပ်သော။ သဗ္ဗပဓိနိဿဂ္ဂေါ၊ အလုံးစုံသော ကိလေသာ ခန္ဓာ ငါးပါးစသော ဥပဓိဟူသမျှတို့ မလိုက်နိုင်ရာ စွန့်ပစ်ရာ လျော့ရရာဖြစ်သော။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော ဥပဓိတို့ကို စွန့်ပစ်ပယ်ခဲ့၊ အလွတ်သက်သက် ဖြစ်လာသော။ တဏှာက္ခယော၊ တဏှာဟူသမျှတို့၏ ကုန်ရာဖြစ်သော။ ဝိရာဂေါ၊ ရာဂဟူသော ရန်သူတို့၏ မပြုမသိနိုင်ရာဖြစ်သော။ နိရောဓော၊ ဘေးဟူသမျှတို့၏ လှလှကြီး ချုပ်ရာ မပေါ်လာနိုင်ရာဖြစ်သော။ ယဒိဒံ-ယံ ဣဒံ နိဗ္ဗာနံ၊ အကြင်နိဗ္ဗာန်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣဒံ ခေါ ဌာနံ၊ ဤသို့စင်လောက် ဂုဏ်ရောင်တောက်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသည်။ ဒုဒ္ဒသံ၊ မြင်နိုင် သိနိုင် ရောက်နိုင်ခဲ့၏။ ။၎င်းအနက်။

ယဉ္ဇ နိဗ္ဗာနံ မရဏာဘာဝေန ပဏိတတ္ထေန ဝါ အမတံ။ သဗ္ဗသင်္ခါရ-
ဝူပသမနတော သန္တိ။ တဏှာသင်္ခါတဝါနာဘာဝတော နိဗ္ဗာနံ။ စဝနာ-
ဘာဝတော အဈ္ဈတံ။

သုတ္တသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ။

ယဉ္ဇ နိဗ္ဗာနံ၊ ယင်းသို့သော နိဗ္ဗာန်သည်လည်း။ မရဏာဘာဝေန ဝါ၊ သေခြင်းမရှိ သေရာလည်းမဟုတ်သောကြောင့်၎င်း။ ပဏိတတ္ထေန ဝါ၊ မြတ်လှ စွာသော အနက်သဘောကြောင့်၎င်း။ အမတံ၊ အမတမည်၏။ သဗ္ဗသင်္ခါရ-
ဝူပသမနတော၊ လောကီလောကုတ္တရာ အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့မှ ငြိမ်းရာ ငြိမ်းခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ သန္တိ၊ သန္တိလည်း မည်တော်မူ၏။ တဏှာသင်္ခါတဝါနာဘာဝတော၊ တဏှာဟူသော ဘုံသုံးပါး၌ ချုပ်စပ်ဖွဲ့ထား တတ်သူ ရန်သူဟူသမျှတို့ မပြုမရှိနိုင်ရာဖြစ်သောကြောင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟု

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(က)နိဗ္ဗာနကထာ

အန္တတ္တတံဆိပ် ကပ်နှိပ်တော်မူအပ်၏။ စဝနာဘာဝတော၊ မိမိငြိမ်းရေးခြင်း သဘော ဖြစ်သည်မှစ၍ ဘယ်သည့်ကာလမှ ရွှေ့လျော့ပျက်စီးခြင်း မရှိသော ကြောင့်။ အစွဲတံ၊ အစွဲတ-ဟု နာမဘွဲ့တော် သုံးဘုံလွှမ်း၍ ကျော်တော်မူ၏။ ၎င်းအနက်။

အနန္တန္တိ အန္တရဟိတံ၊ နိစ္စန္တိ အတ္ထော။ သဗ္ဗတော ပဘန္တိ ကိလေ-
သန္တကာရာဘာဝတော သမန္တတော ပဘဿရံ။
ဥပရိပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ(၂၃၀)

အနန္တန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ အန္တရဟိတံ၊ အဆုံးကင်းသည်တည်း။ နိစ္စံ၊ ပရိနိဗ္ဗုတ ရဟန္တာအသျှင်တို့သန္တာန်၌ မိမိငြိမ်းရေးခြင်းသဘော တည်လာသည်မှစ၍ မပျက် မစီး အမြဲတည်နေသော နိဗ္ဗာန်။ ဣတိ-အယံ၊ ဤသည်ကား။ အတ္ထော၊ အနက်တည်း။ သဗ္ဗတော ပဘန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ ကိလေသန္တကာရာဘာဝတော၊ ကိလေသာအမှိုက်တိုက် မတူယ်မဝင်လာနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တံ၊ ထို နိဗ္ဗာန်သည်။ သမန္တတော၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ ပဘဿရံ၊ ရောင်တလက်လက် ပြီးပြီးပြန်၍ နေ၏။ ၎င်းအနက်။

ဗဟိမုခေါတိ သဗ္ဗသင်္ခါရတော ဗဟိဘူတံ နိဗ္ဗာနံ ဥဒ္ဓိဿ ပဝတ္တ-
ဉာဏာဘိမုခေါ။ ဥပရိပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ(၂၃၄)။ ညော်။

ဗဟိမုခေါတိ၊ ဟူသည်ကား။ သဗ္ဗသင်္ခါရတော၊ အလုံးစုံသော သင်္ခါရ တရားမှ။ ဗဟိဘူတံ၊ အပဖြစ်၍ဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ ဥဒ္ဓိဿ၊ ရည်၍။ ပဝတ္တဉာဏာဘိမုခေါ၊ ဖြစ်သောဉာဏ်လျှင် အမှူးအဦးရှိသည်ဖြစ်၍။ ၎င်းအနက်။

ဤဒ္ဓိကာ၌ သင်္ခါရတို့၏ပြင်ဘက်၌ ဖြစ်သည်ကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသောစကားနှင့် “တာသံ ပရဘာဂေ နိဗ္ဗာနေ တိဋ္ဌေယျ” ဟူ၍ အောက်၌ပြုအပ်ခဲ့ပြီးသော နေတ္ထိအဋ္ဌကသာစကားနှင့် အညမညသံသန္နန ဖြစ်လှပေသတည်း။

ဂတိဟူသမျှတို့၏ ပြင်ဘက်ဟူသည်နှင့် သင်္ခါရတရားတို့၏ အပဟူသည် အတူတူသာ မှတ်အပ်သောကြောင့်တည်း။

ရေထွက်တတ်သော တောင်ထဲမှ ပေါ်ထွက်၍ တက်လာသော ရေတမ်းခွန် သည် တောင်ခိုးမြေဓာတ် သတ္တိတို့နှင့်မကင်း ပေါ်ထွက်၍လာသော်လည်း မြေတပုံ ရေတခြားဖြစ်၍ ထိုရေသည် ထိုမြေမှ အပ ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ဒါန သီလ ဘာဝနာ မဂ်ဖိုလ်ဟူသော သင်္ခါရတရားအကြောင်းရင်းခံ၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ရတနာ ရေသီတာ ထွက်ပေါ်လာသော်လည်း ထိုဒါနစသော သင်္ခါရတရားတို့နှင့်မတူ

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း

အလွန် အမူထူးပြား တပါးတခြားကြီး ဖြစ်၍ နေသောကြောင့် ထိုမိမိ၏ အကြောင်းဖြစ်သော သင်္ခတတရားတို့နှင့် မပေါင်း မနှော မစပ် မယှက် သက်သက်ကေဝလဖြစ်၍ မြေခြင်း သီတိဘာဝဟူသော နိဗ္ဗာန်ရတနာ မြို့ခေမာ၌ ထိုပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်း ကောင်းကောင်းကြီးတည်၍ ချမ်းမြေ့သာယာ နေတော်မူကြရသည် ဟူလိုသတတ်။

သီလာဒိဂုဏယုတ္တဿ ဟိ ကဋ္ဌစ္ဆုဘိက္ခာပိ ပဉ္စရတနမတ္တာယ ဘူမိယာ ပဏ္ဍသာလမ္ပိ ကတာ ဒိန္နံ အနေကာနိ ကပ္ပသဟဿာနိ ဒုဂ္ဂတိဝိနိ- ပါတတော ရက္ခတိ။ ပရိယောသာနေ စ အမတယ ဓာတုယာ ပစ္စယောတိ။

မူလပဏ္ဍာသအဋ္ဌကထာ(၁၆၄)။ ဇ။

သီလာဒိဂုဏယုတ္တဿ၊ သီလအစရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့နှင့် ယှဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဒိန္နာ၊ လှူအပ်သော။ ကဋ္ဌစ္ဆုဘိက္ခာပိ၊ တယောက်ချီမျှလောက် သော ဆွမ်းသည်၎င်း။ ပဉ္စရတနမတ္တာယ၊ ငါးတောင်မျှလောက်သော။ ဘူမိယာ၊ မြေပေါ်၌။ ပဏ္ဍသာလမ္ပိ၊ သစ်ရွက်မိုးသော သစ်ခက်ကျောင်းကိုလည်း။ ကတာ၊ ဆောက်လုပ်၍။ ဒိန္နံ၊ လှူအပ်သော အလှူသည်၎င်း။ အနေကာနိ၊ များစွာကုန်သော။ ကပ္ပသဟဿာနိ၊ ကမ္ဘာအထောင်တို့ပတ်လုံး။ ဒုဂ္ဂတိဝိနိ- ပါတတော၊ ဒုဂ္ဂတိဘုံသို့ မကျရအောင်။ ရက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက်နိုင်၏။ စ၊ သည်သာ မကသေး။ ပရိယောသာနေ၊ သုဂတိဘုံ လူနတ်ချမ်းသာကို ခိုလှုံပြီးသော အဆုံး၌။ တံ၊ ထိုဒါနကုသိုလ်သည်။ အမတယ ဓာတုယာ၊ အသင်္ခတ နာမထူး မြတ် မသေနိုင်သည့် အမတဓာတ်၏။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေနှန်း စံမြန်းခြင်း၏။ ပစ္စယော၊ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။၎င်းအနက်။

အနည်းငယ်မျှသော ဒါနမျှကိုပင် “နိဗ္ဗာနပစ္စယဖြစ်သည်” ဟု ဆိုသည်ကို ထောက်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အပ္ပစ္စယ အသင်္ခတဆိုသော အရာတို့၌ မုချ ဥပနိဿယ- စသော ပစ္စည်းမဖြစ်သည်ကိုသာ ရည်၍ ဆိုသည်။ စင်စစ်မူကား ဒါန သီလ စသောအကြောင်းများစွာတို့နှင့် ကင်း၍ ထိုနိဗ္ဗာန် ရတနာကြီး မပေါ်လာနိုင် ဟု အပြီးမှတ်ကြကုန်။

နိဗ္ဗာန်ရတနာပေါ်လာပုံနှင့် နိဗ္ဗာန် အမျိုးမျိုး

ဝိဝဋ္ဌံပထေတော ဒါနံ ဒေန္တော သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေန္တော အနုက္က- မေန အမတံ နိဗ္ဗာနံ ပဋိလဘတိတိ။

မူလပဏ္ဍာသအဋ္ဌကထာ(၉၃)။ ဃာ။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ဝဋ်ဆင်းရဲကင်းရာ နိဗ္ဗာတကို တောင့်တ၍ပြုသော ဒါနမှသာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းဖြစ်သည်။ ဣတရသည် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်ရကြောင်းမဟုတ်ဟူလိုသည်။ ဤ၌ နိဗ္ဗာန်ရကြောင်းဟူသည်လည်း စကြာမင်းကြီး ဖြစ်ခါနီး ဥပုသ်ခုနစ်ရက်သုံးပြီးမှ စကြာရတနာကို ရသည်ဆိုရာ၌ ရှေးရှိနှင့်ပြီး စကြာရတနာကြီးကို ရသည်မဟုတ်။ မိမိဘုန်းကံပြည့်စုံသည့် အတွက် အသစ်စက်စက် အရွှေလောကဓာတ်မှ စကြာရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာ၍ စကြာမင်းကြီးထံ ရောက်လာသည်ကိုပင် ထိုမင်း စကြာရတနာ ရသည်ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ဒါန သီလဘာဝနာ မဂ်ဖိုလ်အကြောင်း အဆောက်အဦပြည့်စုံ၍ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက်သည့်အခါ တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့မှ ငြိမ်းဒေးခြင်း သန္တိလက္ခဏာ ရှိသော သီတိဘာဝ နိဗ္ဗာတသဘာဝဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ရတနာဖြစ်သည် ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် စံစားစရာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကိုပင် ထိုအသျှင် နိဗ္ဗာန်ရသည် ဟု ဆိုသည် မှတ်ကြကုန်။

နိဗ္ဗာနာယာတိ ဝါ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနာယ။ ဥပသမာယာတိ ဟိ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာနံ ဂဟိတံ။

မူလပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ (၁၉၅)

နိဗ္ဗာနာယာတိ၊ နိဗ္ဗာနာယ-ဟူသည်ကား။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနာယ၊ ရဟန္တာဖြစ်၍ ကိလေသာကုန်ပြီးနောက် ကြွင်းကျန်ရစ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့ပါ ငြိမ်းဒေးရာဖြစ်သော အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းငှါ။ (ဝါ-ကား ဝိကပ္ပနတ္ထ။) ဥပသမာယာတိ ဣမိနာ-ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာနံ၊ ကိလေသာမှ ကြွင်းကျန်ရစ်သော ခန္ဓာငါးပါးဟူသော ဥပါဒိရှိသေးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိလေသာငြိမ်းခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို။ ဝါ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို။ ဂဟိတံ၊ ယူအပ်၏။ (ဟိ-ကား ဒဇ္ဇတ္ထ။) ၎င်းအနက်။

ဤမူလပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ၌ကား အသင်္ခတဓာတ်ကို သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာနံ မဆိုလို။ ကိလေသာငြိမ်းခြင်းသဘာဝကို ဝါ-အရဟတ္တဖိုလ်ကိုသာ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာနံ ဆိုလိုသည်၏ အဖြစ်ကို သိအပ်၏။

ကတမေ ဒွေ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ။ ဒွေ ဓာတုယော သင်္ခတာ စ ဓာတု အသင်္ခတာ စ ဓာတု။ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ။

သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော်(၂၂၉)။ ဆု။

ဤပါဠိတော်၌လည်း အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်ကို သင်္ခတဓာတ်ကဲ့သို့ အဘိညေယျတရားတခု၏ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် အသင်္ခတဓာတ်

နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ခန္ဓာ နှာမ်ရုပ်တို့၏ ချုပ်ပျောက်ခြင်း အဘာဝမျှကိုသာ ဆိုသည်မဟုတ်။ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ပျောက်သော အဆုံး၌ ဖြစ်ပေါ်လာ သော နိဗ္ဗာန်တိသဘာဝဓမ္မအားဖြင့် ထင်ရှားစင်စစ် အရောင်တလက်လက်ဖြစ်၍ တည်သော အတုလ ဂမ္ဘီရ ရတနာတော်မြတ်ကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည် မှတ်ကြကုန်။

အနာဂါမိသု အာယုနော မဇ္ဈံ အတိက္ကမိတွာ ၊ အန္တရာဂကိလေသ-
ပရိနိဗ္ဗာန် အရဟတ္တံ ပတ္တော အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိနာမ။ မဇ္ဈံ ဥပဟစ္စ
အတိက္ကမိတွာ ပတ္တော ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယိနာမ။ အသင်္ခါရေန အပ္ပ-
ယောဂေန အကိလမန္တော သုခေန ပတ္တော အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိနာမ။

သုတ်ပါထေယျအဋ္ဌကထာ (၂၁၃)

ဤ၌ “ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန် အရဟတ္တံ ပတ္တော” ဟူသည်ကို ထောက်သ ဖြင့် ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန် ဟူသည် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဆိုသည် ဟု သိအပ်၏။ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန် ဟူသည်လည်း အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ပရိ- ယာယအားဖြင့် ရအပ်သော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် သုံးမျိုးတို့တွင် ဤအရာ၌ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ပင်တည်း မှတ်။

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနဿ ပန ပရိနိဗ္ဗာယမာနဿ အရဟတော
အာရမ္မဏဘာဝေန ပသိဒ္ဓိမတ္တံ၊ န ဥပ္ပတ္တိ။ တဿ အပ္ပစ္စယတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
မဏိဒီပ။ ဘံး၊ ခေါ။

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနဿ ပန၊ အသင်္ခတဓာတ်ဟူသော အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်၏ ကား။ ပရိနိဗ္ဗာယမာနဿ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော။ အရဟတော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ၏။ အာရမ္မဏဘာဝေန၊ အာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပသိဒ္ဓိမတ္တံ၊ ပြီးကာမျှတည်း။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဥပါဒ်အားဖြင့် ရုပ်ခြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်။ န၊ မဖြစ်။

ဤ၌ အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်၏ ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ်ခြင်းကိုသာရည်၍ “န ဥပ္ပတ္တိ” ဆိုသည်။ လုံးလုံးအားဖြင့် မဖြစ်ခြင်းကိုရည်၍ ဆိုသည်မဟုတ်။ အကယ်၍ လုံးလုံးအားဖြင့် အဘယ်တခုမျှ မဖြစ်သည်ကို ဆိုခဲ့လျှင် ယင်း နိဗ္ဗာန်သည် အဘယ်ဟာတခုမျှမဟုတ် အဘာဝ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်ကလည်း “အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ” စသော ဥဒါန်းပါဠိတော်။ “အနုပါဒိသေသာ သမ္မုရာယိကာ”။ “သမ္မုရာယိကာတိ သမ္မုရာယေ ခန္ဓဘောဒတော ပရဘာဂေ

ဘဝါ”။ ဤသို့သော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ-စသည်တို့နှင့် ဖြောင့်
ဖြောင့် ဆန့်ကျင်ရာ၏ မှတ်။

ပဋ္ဌာနသာရကျမ်းအလို နိဗ္ဗာန်ကို စိစစ်ပြပုံ

ဘဝတွေဝံ။ ကိန္နာမ အတ္တရူပံ နိဗ္ဗာနန္တိ ဇာနိတဗ္ဗံ။ နနု ရာဂါဒိ-
ခယန္တေ ဇာတတ္တာတိ ဝုတ္တတ္တာ အဘာဝမတ္တံ ရာဂါဒိနံ ခယနမတ္တံ ဝါ
နိဗ္ဗာနန္တိ။ ဝုစ္စတေ။ သဗ္ဗေသံ သင်္ခတဓမ္မာနံ ပဋိပက္ခဘူတံ သင်္ခတ-
သမ္ပုတံသစ္စာရမ္မဏဝိဒ္ဓရံ သမုစ္ဆေဒပဟာနာကာရဿ အရိယမဂ္ဂဉာဏဿ
သစ္စိကာတဗ္ဗာရမ္မဏဘူတံ ယံ အတ္တရူပံ။ သာ အသင်္ခတဓာတုနိဗ္ဗာနန္တိ
ဝိညာယတိ။

ပဋ္ဌာနသာရ။ ဘံး၊ မဲ။

ဝေ၊ ဤနိဗ္ဗာန်ဟူသည် အချင်းခပ်သိမ်း မပြုမကဲ့ အမြဲတည်နေသည်ဟူ၍
အသင် ပရိဟာရဆရာဆိုတိုင်း။ ဘဝတု ဟောတု ဟုတ်ပါစေတော့။ ကိန္နာမ
အတ္တရူပံ၊ အဘယ်သို့သော အနက်သဘောမည်သည်ကို။ နိဗ္ဗာနန္တိ၊ နိဗ္ဗာန်
ဟူ၍။ ဇာနိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်သနည်း။ ရာဂါဒိခယန္တေ၊ ရာဂ-စသည်ကုန်သော
အဆုံး၌။ ဇာတတ္တာတိ၊ ဖြစ်သောကြောင့်ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟိတ်ပါဌ်ကို
ထုတ်ဆိုခဲ့သောကြောင့်။ အဘာဝမတ္တံ၊ ရာဂ-စသည်တို့၏ မရှိခြင်းအဘာဝ
မျှသည်။ နိဗ္ဗာနံ နနု၊ နိဗ္ဗာန်မည်သည် မဟုတ်ပါတိုလော့။ ဝါ၊ တနည်းကား။
ရာဂါဒိနံ၊ ရာဂစသည်တို့၏။ ခယနမတ္တံ၊ ကုန်ခြင်းမျှသည်။ နိဗ္ဗာနံ နနု၊ နိဗ္ဗာန်မည်
သည်မဟုတ်ပါတိုလော့။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာဘွယ်စကားတည်း။ ဝုစ္စတေ၊
၎င်းစောဒနာဘွယ်ကို ပယ်ဖြေဦးအံ့။ သဗ္ဗေသံ သင်္ခတဓမ္မာနံ၊ အလုံးစုံကုန်သော
သင်္ခတတရားတို့၏။ ပဋိပက္ခဘူတံ၊ အနိစ္စ အဓဝ ဝိပရိဏာမ-စသော သဘော
တို့မှ ပြန်သော နိစ္စ ဓဝ အဝိပရိဏာမ စသော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။
သင်္ခတသမ္ပုတံသစ္စာရမ္မဏဝိဒ္ဓရံ၊ သင်္ခတသမုတ် မဟဂ္ဂုတ်နယ်ဝင် ဈာန်ငါးအင်
တို့၏ ပဋိဘာဂနိမိတ် အာရုံဟူသော သမ္ပုတံသစ္စာအာရုံမှ ဝေးကြီးဝေးသော။
ဝါ၊ မဟဂ္ဂုတ် သမ္ပုတံသစ္စာများကဲ့သို့ ကိလေသာကို ဝိက္ခမ္ဘနသတ္တိမျှဖြင့်
ပယ်တတ်ရုံမျှမကသော အာရုံဖြစ်သော။ သမုစ္ဆေဒပဟာနာကာရဿ၊ ကိလေ
သာဟုန် ရန်သူပုန်ကို မဖြုတ်ပယ်ဖြတ်နိုင်သော။ အရိယမဂ္ဂဉာဏဿ၊ အရိယမဂ္ဂ-
ဉာဏ်၏။ သစ္စိကာတဗ္ဗာရမ္မဏဘူတံ၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော အာရုံဖြစ်၍
ဖြစ်သော။ ဝါ၊ ကိလေသာမီးပူရန်သူတို့ကို အကုန်ဖြုတ်အောင် ပယ်သတ်နိုင်ကြောင်း
ကောင်းမြတ်သော အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ယံ အတ္တရူပံ၊ အကြင်အနက်
သဘောသည်။ အတ္တိ၊ မဂ်လေးတန်တို့၏ ဆွဲရာမှီရာအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ၏။ သာ

အသင်္ခတဓာတု၊ ထိုအကြောင်းပါရမီတို့ ပြုပြင်အပ်သော်လည်း ပြုပြင်အပ်ရာ မထင်သဖြင့် အသင်္ခတနာမထင်ပေါ် သုံးဘုံကျော်တော်မူသော နိဗ္ဗာန်တိသခင် အသျှင်ဓာတ်တော်မြတ်သည်။ နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်မည်၏။

ကိလေသာကို ဝိက္ခမ္ဘနသတ္တိဖြင့် ပယ်နိုင်အောင် ကျေးဇူးပြုတတ်သော ကသိုဏ်းပညတ် ပဋိဘာဂနိမိတ် အာရုံများပင် ထိုကသိုဏ်းရှင် ပုဂ္ဂိုလ်၏ သညဇ အားဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ထင်ရှား ရှိတုံသေး၏။ ထိုအာရုံထက်ပင် လွန်ကဲစွာ ထောင့်ငါးရာကိလေသာတို့ကို အကုန်အစင် အပြီးတိုင် ပယ်သတ်နိုင်အောင် ထိုမဂ်လေးတန်တို့အား အာရမ္မဏူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန် အာရုံဟူသည် အဘယ်သို့လျှင် အဘာဝ တစ္ဆ ရိတ္တ ဖြစ်နိုင် ပါအံ့နည်း။ ကေနံစင်စစ် ဘာဝသံဝိဇ္ဇာမာန ဟူ၍သာ မှတ်လေလော့ဟူလိုသည်။

၎င်းပဋ္ဌာနသာရဒီပနိကျမ်းလည်း နေတ္တိအဋ္ဌကထာကိုမိုးသည်။ ၎င်းနေတ္တိ- အဋ္ဌကထာကို မိုး၍လည်း ၎င်းကျမ်း၏ အဓိပ္ပါယ်မြုပ်သည်ကို ပေါ်အောင် ထုတ်ပြလိုက်သတည်း။ နေတ္တိအဋ္ဌကထာပါဌ်ကား ကျယ်လွန်းလှစွ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာပါဌ်

- (က) တယိဒံ သန္တိလက္ခဏံ၊ အစူတိရသံ၊ အသာသကရဏရသံ ဝါ၊ အနိ- မိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ နိပ္ပပဉ္စပစ္စုပဋ္ဌာနံ ဝါ။ နတ္ထေဝံ နိဗ္ဗာနဿ သသ- ဝိသာဏံ ဝိယ အနုပလဗ္ဘနိယတောတိ စေ။ န၊ ဥပါယေန ဥပလဗ္ဘနိ- ယတော။ ဥပလဗ္ဘတိ ဟိ တဒနုရူပပဋိပတ္တိသင်္ခါတေန ဥပါယေန။ စေတောပရိယဉာဏေန ပရေသံ လောကုတ္တရစိတ္တဝိယ။ တသ္မာ န အနုပလဗ္ဘနိယတော နတ္ထိတိ န ဝတ္ထဗ္ဗံ။ န ဟိ ယံ ဗာလပုထုဇ္ဇနာ န ဥပလဘန္တိ၊ တံ နတ္ထိတိ ဝတ္ထဗ္ဗံ။
- (ခ) အပိစ နိဗ္ဗာနံ နတ္ထိတိ န ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ကသ္မာ၊ ပဋိပတ္တိယာ ဝဉ္ဇာဘာဝါ- ပဇ္ဇနတော။ အသတိ ဟိ နိဗ္ဗာနေ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုရေဇာတာယ သီလာဒိခန္ဓတ္တယသင်္ခါတာယ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ ဝဉ္ဇာဘာဝေါ အာပဇ္ဇတိ။ န စာယံ ဝဉ္ဇာ၊ နိဗ္ဗာနပါပနတောတိ။ န ပဋိပတ္တိယာ ဝဉ္ဇာဘာဝါပတ္တိ၊ အဘာဝပါပကတ္တာ ဣတိ စေ။ န၊ အတိတာ- နာဂတာဘာဝေပိ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ အဘာဝတော။
- (ဂ) ဝတ္ထမာနာနံပိ အဘာဝေါ နိဗ္ဗာနန္တိ စေ။ န၊ တေသံ အဘာဝါ- သမ္ဘဝတော။ အဘာဝေ စ အဝတ္ထမာနဘာဝါပဇ္ဇနတော၊ ဝတ္ထမာ- နုက္ခန္ဓနိဿိတမဂ္ဂက္ခဏေ စ သောပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုပတ္တိယာ အဘာဝဒေါသတောတိ။ တဒါ ကိလေသာနံ အဝတ္ထမာနတ္တာ န

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ဒေါသော ဣတိ စေ။ န၊ အရိယမဂ္ဂဿ နိရတ္ထကဘာဝါပဇ္ဇနတော။
ဧဝံ ဟိ အရိယမဂ္ဂတော ပုဗ္ဗေပိ ကိလေသာ န သန္တိတိ အရိယ-
မဂ္ဂဿ နိရတ္ထကဘာဝေါ အာပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ အကာရဏမေတံ။

(စ) ယော ခေါ အာဝုသော ရာဂက္ခယောတိအာဒိဝစနတော ခယော
နိဗ္ဗာနန္တိ စေ။ န၊ အရဟတ္တဿာပိ ခယမတ္တာပဇ္ဇနတော။ တမ္ပိ ဟိ
ယော ခေါ အာဝုသော ရာဂက္ခယောတိအာဒိနာ နယေန နိဒ္ဒိဋ္ဌိ၊
ကိဉ္စ ဘိယျော နိဗ္ဗာနဿ ဣတ္ထရကာလာဒိပတ္တိဒေါသတော။ ဧဝံ
ဟိ သတိ နိဗ္ဗာနံ ဣတ္ထရကာလံ သင်္ခတလက္ခဏံ သမ္မာဝါယာမနိရ-
ပေက္ခာဓိဂမနိယဘာဝဉ္စ အာပဇ္ဇတိ။ သင်္ခတလက္ခဏေယေဝ စ
သင်္ခတပရိယာပန္နံ။ သင်္ခတပရိယာပန္နတ္တာ ရာဂါဒိဟိ အဂ္ဂိဟိ
အာဒိတ္တံ။ အာဒိတ္တတ္တာ ဒုက္ခဉ္စာတိ အာပဇ္ဇတိ။

(င) ယသ္မာ ခယာ ပဋ္ဌာယ န ဘိယျော ပဝတ္တိနာမ ဟောတိ၊ တသ္မာ
တဿ နိဗ္ဗာနဘာဝေ န ဒေါသော ဣတိ စေ။ န၊ တာဒိသဿ
ခယဿ အဘာဝတော။ ဘာဝေပိ စဿ ဝုတ္တပ္ပကာရဒေါသာနတိ-
ဝတ္တနတော အရိယမဂ္ဂဿ စ နိဗ္ဗာနဘာဝါပဇ္ဇနတော။ အရိယ-
မဂ္ဂေါ ဟိ ဒေါသေ ဒိဏေတိ၊ တသ္မာ ခယောတိ ဝုစ္စတိ။ တတော စ
ပဋ္ဌာယ န ဘိယျော ဒေါသာနံ ပဝတ္တိတိ။ အနုပ္ပတ္တိနိရောဓသင်္ခါတဿ
ပန ခယဿ ပရိယာယေန ဥပနိဿယတ္တာ ယဿ ဥပနိဿယော
ဟောတိ၊ တဒုပစာရေန ခယောတိ ဝုတ္တိ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (ဒု-၁၃၉)

ဤဝိသုဒ္ဓိမဂ်စကားကို အမှီပြု၍လည်း နိဗ္ဗာန်၏ အခြင်းအရာကို သိလေဦး။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၏ ရခဲစွာသော အနက်ယောဇနာ

အနက်ကား—

(က) တယိဒံ-တံ ဣဒံ နိဗ္ဗာနံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ သန္တိလက္ခဏံ၊ ဇာတိ အစ
ရှိသောမီးတို့မှ လွန်စွာဝေးသည်ထက် ဝေးသည်ဖြစ်၍ အလွန်မေးမြဲငြိမ်းချမ်း
ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ၊ ငြိမ်းမေးခြင်းသည်ပင်လျှင် ထိုနိဗ္ဗာန်တည်းဟု
သိကြောင်း မှတ်ကြောင်းရှိ၏။ အစုတိရသံ၊ မိမိ၏ငြိမ်းမေးခြင်းသဘောမှ
အချင်းခပ်သိမ်း မရွေ့မစွန့်ခြင်းသတ္တိနှင့် ပြည့်စုံ၏။ (အစုတိ ရသန္တိ အစုတိ-
သပ္ပတ္တိကံ။ မူလဋီကာ။) ဝါ၊ တနည်းကား။ အဿာသကရဏရသံ၊ ဘေး

ကိုကြောက်၍ မိမိထံတည်ရောက်လာသော ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်များအား ဘေးမှ ကွယ်ကာ ချမ်းသာရအောင် ပြုတတ်ပြုနိုင်ခြင်းကိစ္စ ရှိ၏။ အနိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ အကြောင်းတို့ ပြုပြင်၍ပင် ဖြစ်သော်လည်း အလွန်သိမ်မွေ့စွာဖြစ်သဖြင့် အကြောင်းတရားတို့သည် ပြုပြင်၍ ဖြစ်သည်ဟု သိလောက်စရာ သင်္ခတလက္ခဏာ သင်္ခတနိမိတ်မထင် ငြိမ်းေးခြင်းသဘောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း ယင်းဖြစ်ပုံကိုသိကြောင်း ဥပါဒ် ဟူသော ဇာတနိမိတ် အရိပ်မပေါ် အလွန် သိမ်မွေ့သော ဌိသဘောအားဖြင့် ထင်ရှားရှိပါသော်လည်း ယင်းထင်ရှားရှိပုံကို သိကြောင်း ရှုန့်ရင်းသော ဌိ-ဟူသော ဘူတနိမိတ်မရှိ၊ ဤသို့အစရှိသော အလုံးစုံသော နိမိတ်မရှိခြင်းသည်ပင်လျှင် ထိုနိဗ္ဗာန် ဟု သိရကြောင်း အခြင်း အရာရှိ၏။ ဝါ၊ တနည်းလည်း။ နိပ္ပပဉ္စပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ သံသရာစက်ရဟတ် အစ ပြတ်ခြင်း အကျိုးပစ္စုပဋ္ဌာနံ ရှိ၏။ (ဗျဂျတ္ထ။) ဝေ၊ ဤသို့ သင်္ခတနိမိတ် စသည် မရှိသည်ရှိသော်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်။ နတ္ထိ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိရာ။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ တဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန် ဟူသည်၏။ သသဝိသာဏံ ဝိယ၊ ယုန်၏ ဦးချိုဟူသော စကားကဲ့သို့။ အနု- ပလဗ္ဘနိယတော၊ စကားသာထင်၍ ဝတ္ထုအထည်ခြိမ်အားဖြင့် ထင်ရှားမရ အပ်သောကြောင့်တည်း။ ဣတိ စေ၊ ဤသို့ တစုံတယောက် ဉာဏ်မပေါက်သူတို့ ဆိုခဲ့ငြားအံ့။ န၊ အသင်စောဒကဆိုတိုင်းမဟုတ်။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့် နည်းဟူမူကား တဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၏။ ဥပါယေန၊ နိဗ္ဗာန်ရကြောင်း အကျင့် ကောင်းဖြင့်။ ဥပလဗ္ဘနိယတော၊ ကိုယ်တိုင်ထက်ကြပ် ကောင်းကောင်းကြီး ရအပ်ရထိုက်သောကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ယင်းသည့်စကား မမှန်လား။ တံ၊ ထိုဘေးခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းေးမြဲခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို။ တဒန္တုပပဋိပတ္တိယာ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်အား ထိုက်တန်လောက်သော အကျင့်ကောင်းဖြင့်။ ဥပလဗ္ဘတိ၊ မဂ်ဖိုလ်သခင် နိဗ္ဗာန်ဝင်သော အသျှင်ကောင်းတို့ ကောင်းကောင်းကြီး ရကြ အပ်၏။ ကိမိဝ၊ ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား။ ပရေသံ၊ သူတပါးတို့၏။ လောကုတ္တရစိတ္တံ၊ အလွန်သိခက်သော မဂ်ဖိုလ်စိတ်ကို။ စေတောပရိယဉာဏေန၊ တယောက်သောသူ၏ စေတောပရိယအဘိညာဉ်ဖြင့်။ ဥပလဗ္ဘတိ ဝိယ၊ အာရုံ ပြုရာအားဖြင့် ထင်ရှား ရအပ်သကဲ့သို့တည်း။

စေတောပရိယ အဘိညာဉ် တည်းဟူသော နည်းကောင်းလမ်းကောင်းဖြင့် အာရုံပြုအပ် ရအပ်သော သူတပါးတို့၏ အလွန်နက်သော အလွန်သိခက်သော လောကုတ္တရာစိတ်ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ ဒါန သီလ ဘာဝနာအကြောင်း မဂ်ဖိုလ်လမ်းကောင်းတို့ဖြင့် ရှာနိုင်လှမှ အနိုင်ရသော

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

နိဗ္ဗာန် ဟူသည်လည်း အချည်းနှီးအဘာဝမျှ မဖြစ်သင့်။ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားကေန် ရှိသည်မှန်၏ ဟူလိုသတတ်။ (အရည်စစ် ဗျင်္ဂျတ္ထ။)

တသွာ နအနုပလတ္တနီယတော၊ ထိုသို့ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်၏ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရစကောင်းသည် မဟုတ်သောကြောင့်။ နတ္ထိတိ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ယုန်၏ဦးချိုဟူသကဲ့သို့ စကားသာထင်၍ အသားမမြင် မရှိဟူသော စကားကို။ နဝတ္တဗ္ဗံ၊ အသင်စောဒက အကြံရတိုင်း မဆိုသင့်၊ ဟိ၊ သင့်စကားကို ပယ် လှည်းသော ငါ၏စကား မလွန်နိုင်။ ယံ၊ အကြင်တရားကို။ ဗာလပုထုဇ္ဇနာ၊ ဗာလဖြစ်သူ ပုထုဇ္ဇန်လူတို့သည်။ န ဥပလဘန္တိ၊ မရကုန်။ တံ၊ ထို ပုထုဇ္ဇန်ဗာလ တို့ မရအပ်သော တရားကို။ နတ္ထိတိ၊ ပုထုဇ္ဇန်ဗာလတို့ မရကာမျှဖြင့် ယင်း သည့်တရား မရှိပါတကားဟူ၍။ န ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဆိုသင့်ဆိုထိုက်တော့မည် မဟုတ်။

(ခ) အပိစ၊ တနည်းတပုံကား။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်။ နတ္ထိ၊ စကားသာ ရှိ၍ အသားဝတ္ထု ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ နဝတ္တဗ္ဗံ၊ အသင် စောဒက မဆိုအပ်။ ကသွာ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ပဋိပတ္တိယာ၊ နိဗ္ဗာန်ရကြောင်း သူတော်တကာကျင့်ကြရသော အကျင့်ကောင်း၏။ ဝဉ္ဇာဘာဝါပဇ္ဇနတော၊ အမြဲ၏အသွင် အချည်းနှီးပင် ကျိုးမထင်သောအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့် တည်း။ ဟိ၊ ငါဖြေဆိုအပ်သော အကြောင်းဟိတ်သည် တကယ်ချိတ်မိသော ဟိတ်ပင်တည်း။ နိဗ္ဗာနေ၊ ဘေးခပ်သိမ်းတို့၏ ငြိမ်းရေးခြင်းနိဗ္ဗာန်သဘောဟူ သည်။ အသတိ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိခဲ့သော်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိပုရေဇာတာယ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ရှေ့၌ ဖြစ်ခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ ရှေ့သွားဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိရှိသော။ သီလာဒိခန္ဓတ္တယသင်္ခါတာယ၊ သီလအစရှိသော တရားအစုသုံးပါး ဟု ဆိုအပ် သော။ ဝါ၊ သီလ သမာဓိ ပညာ ဟု ဆိုအပ်သော။ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ၊ နိဗ္ဗာန် ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်း၏။ ဝဉ္ဇာဘာဝေါ၊ အကြောင်းသာစုံ ကျိုးမကြံ့သဖြင့် မြဲသောအဖြစ်သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ အယံ၊ ဤကိုယ် နှင့်အသက် ငဲ့ကွက်မရှိ သေရမသိ ကျင့်ရသော သီလ သမာဓိ ပညာ ရှေ့သွား အကျင့်များသည်။ န စ ဝဉ္ဇာ၊ အကြောင်းသာကြုံ ကျိုးမဆုံ၍ မြဲလည်း မမြဲသင့်။ ကသွာ၊ အဘယ့်ကြောင့် မမြဲသည်ကို သိရပါသနည်း။ နိဗ္ဗာနပါပန- တော၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းသူတို့ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြ သောကြောင့်။ န ဝဉ္ဇာ၊ မမြဲသည်ကို သိရပါသတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ပရိဟာရ ဆရာ ငါဖြေဆိုသည်ရှိသော်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်။ နတ္ထိ၊ ထင်ရှားမရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တေပိ၊ ဆိုသော်လည်း။ (ထည့်။) ပဋိပတ္တိယာ၊ အကျင့်၏။ ဝဉ္ဇာဘာဝါပတ္တိ၊ မြဲသောအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်။ န၊ မဖြစ်နိုင်ပါ။ အဘာဝပါပကတ္တာ၊ ထိုအကျင့်ဖြင့် အဘာဝဟူသော နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ခြင်း

ကြောင့်တည်း။ ဣတိ စေ၊ ဤသို့တဘန် စောဒကတက်ပြန်ငြားအံ့။ န၊ ယင်းသို့လည်း စောဒကမတက်သင့်။ ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား အတိတာနာဂတာဘာဝေပိ၊ အတိတ်တရားတို့၏ လွန်ခဲ့ပြီး ချုပ်ပြီးဖြစ်၍ ထင်ရှားမရှိခြင်း အနာဂတ်တရားတို့၏ မလာသေး မဖြစ်သေးသည်ဖြစ်၍ ထင်ရှားမရှိခြင်း၌လည်း။ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ခြင်းဟူသည်၏။ အဘာဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

ရုပ်နာမ်တရားတို့ချုပ်ပျောက်ခြင်း အဘာဝသည် နိဗ္ဗာန်အကယ်၍တည်း မည်ငြားအံ့၊ အတိတ်အနာဂတ်ဖြစ်၍ ထင်ရှားမရှိခြင်းသည်လည်း နိဗ္ဗာန်ပင်မည်ခဲ့ရာ၏။ ယင်းသို့လည်း မမည်နိုင်ခဲ့ ဟူလိုသတတ်။

(ဂ) ဝတ္တမာနာနံ၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော ခန္ဓာတို့၏။ အဘာဝေါ၊ မရှိခြင်း ချုပ်ခြင်းသည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ပင်တည်း။ ဣတိ စေ၊ ဤသို့ နှုတ်မဆိတ်လို ဆိုပြန်ငြားအံ့။ န၊ သင်စောဒက ကြံရာမရ ဆိုလိုရာဆိုတိုင်း မသင့်။ ထေသံ၊ ထိုဝတ္တမာနခန္ဓာတို့၏။ အဘာဝါသမ္ဘဝတော၊ အဘာဝ၏မဖြစ်သင့်သောကြောင့်တည်း။ အဘာဝေ စ၊ ဝတ္တမာနခန္ဓာတို့၏ အကယ်တစိ အဘာဝဖြစ်ဘိသော်လည်း။ အဝတ္တမာနာပဇ္ဇနတော၊ ဝတ္တမာနခန္ဓာမဟုတ်နိုင်သောအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ န၊ ဝတ္တမာနခန္ဓာတို့၏ အဘာဝကို နိဗ္ဗာန်ဆိုလိုသော သင့်စကား လားလားမသင့်။ စ၊ ဤမျှလောက်သာ သင့်စကား၌ အပြစ် ဆိုက်သည် မဟုတ်ပါသေး။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ခန္ဓာတို့၏ မရှိခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဆိုလိုသည် ရှိသော်။ ဝတ္တမာနက္ခန္ဓနိဿိတမဂ္ဂက္ခန္ဓော၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ခန္ဓာကိုမှီသော အရဟတ္တမဂ်ခဏသည်။ အဓိဂတေပိ၊ ရောက်လာသည်ရှိသော်လည်း။ သောပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပတ္တိယာ၊ ကိလေသာကုန်ခြင်းဟူသော သုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ခြင်း၏။ အဘာဝဒေါသတော၊ မရှိခြင်းဟူသော အပြစ်သို့ရောက်သောကြောင့်။ န၊ ဖြစ်ဆဲခန္ဓာတို့၏ မရှိခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသော အသင်၏စကား အမှားစင်စစ်ဖြစ်၍ မသင့်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ငါပရိဟာရဆရာ ဆိုသည်ရှိသော်။ တဒါ၊ ထိုဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ခန္ဓာကိုမှီလျက် အရဟတ္တမဂ် ပေါ်လာသောအခါ၌။ ကိလေသာနံ၊ အလုံးစုံသော ကိလေသာခန္ဓာတို့၏။ အဝတ္တမာနတ္တာ၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်သောကြောင့်။ န ဒေါသော၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ခန္ဓာတို့၏ မရှိခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသော ငါစောဒကစကား၌ အပြစ်မဆိုက်ပါသေး။ ဝါ၊ အပြစ်မဆိုလောက်လှပါသေး။ ဣတိ စေ၊ ဤသို့ မရှက်နိုင်လို့ ဆိုမိဆိုရာ သင်စောဒက ဆိုပြန်ငြားအံ့။ န၊ ယင်းစကားလည်း အမှားကော်ဖြစ်၍ မသင့်။ ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ အရိယမဂ်၏။ နိရတ္တကဘာဝါပဇ္ဇနတော၊ အကျိုးမရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ကိလေ-

သာတို့၏ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်သော အဘာဝကို သဉ္ဇပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ဆိုလိုသည် ရှိသော် အရိယမဂ်ဖြစ်ကျိုးမနပ်ဆိုရာ ရောက်သည် ဟူသော ငါ၏စကားသည် များများကြီးမှန်၏။ ဝေ၊ ဤသို့ ကိလေသာတို့၏ ဖြစ်လာဆဲမဟုတ်သော အဘာဝကို သဉ္ဇပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ဆိုလိုသည်ရှိသော်။ အရိယမဂ္ဂတော၊ အရိယမဂ်မှ။ ပုဗ္ဗေပိ၊ ရှေးသမထဝိပဿနာကုသိုလ်ဇော ဖြစ်လာတုန်းအခါ၌လည်း။ ကိလေသာ၊ ကိလေသာတို့သည်။ န သန္တိ၊ ဖြစ်လာသည်မရှိကုန်။ ဣတိ တသ္မာ၊ ထိုသို့ကိလေသာတို့၏ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ဟူသော အသင်္ခလိအပ်သော နိဗ္ဗာန်၏ အရိယမဂ် မဖြစ်ခင်ကပင် ဖြစ်နှင့်လေပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ ကိလေသာကို ပယ်စရာဖြစ်ပေါ်လာရသော အရိယမဂ်၏။ နိရတ္ထကဘာဝေါ၊ ဖြစ်ပေါ်လာကျိုးမရှိသော အဖြစ်သည်။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ဧတံ၊ ဤယုတ္တိ ယုတ္တာမထင် ဆိုချင်မက်မော ဆိုအားသဲသော အသင်္ခစောဒကစကားအပေါင်းသည်။ အကာရဏံ၊ ဆိုလောက်သောအကြောင်း မရှိ။ ဝါ၊ ဆိုစရာအကြောင်းပင် မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ငါ ပရိဟာရဆိုသည် ရှိသော်။

(ဃ) ယော ခေါ အာဂုသော ရာဂက္ခယောတိ အာဒိဝစနတော၊ ယော ခေါ အာဂုသော ရာဂက္ခယော-ဤသို့အစရှိသော ဇမ္ဗုဒါဒကသုတ်ကို မိန့်ဆိုတော်မူခြင်းကြောင့်။ ခယော၊ ရာဂစသည်တို့၏ ကုန်ခြင်းချုပ်ခြင်းဘင်ခဏသည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်ပင်တည်း။ ဣတိစေ၊ ဤသို့မရှက်ဆေးခြေ တပုံလော၍ စောဒကဆိုပြန်လေငြားအံ့။ ဝါ၊ အကယ်၍ ဆိုဦးမည်လော။ န၊ ၎င်းစကားကိုလည်း မဆိုသင့်။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ အရဟတ္တဿာပိ၊ အရဟတ္တဖိုလ်အားလည်း။ ဝါ၊ ၏လည်း။ ခယမတ္တာပဇ္ဇနတော၊ ရာဂစသည် ကုန်ခြင်းမျှသာ ဟူသောအနက်သို့ ရောက်ရာသောကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ရောက်ရာသည် မှန်၏။ တမ္ပိ၊ ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်း။ ယော ခေါ အာဂုသော ရာဂက္ခယောတိ အာဒိနာ၊ ရာဂက္ခယော-ဤသို့ အစရှိသော။ နယေန၊ နည်းဖြင့်။ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ အသျှင် သာရိပုတြာမထေရ်သည်ပင် ညွှန်းတော်မူအပ်၏။ ကိဉ္စဘိယျော၊ ဤမျှလောက်စကားဖြင့်ပင် ထိုစောဒကကို ဖယ်နိုင်လောက်သော်လည်း စိုးစဉ်းစကား အလွန်အားဖြင့် ဖြေကြားဦးအံ့။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ ဣတ္ထရကာလာဒိပတ္တိဒေါသတော၊ တိုသောကာလရှိခြင်း အစရှိသည်သို့ ရောက်သော အဖြစ်ဒေါသကြောင့်။ တံ၊ ထို ကိလေသာတို့ ကုန်ခြင်းခယမျှကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသော စောဒကဆရာစကားသည်။ န၊ မသင့်။ ဟိ၊ မသင့်သည်မှန်၏။ ဝေ ဘဟိ၊ ဤသို့ ရာဂစသော ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းမျှကို နိဗ္ဗာန်ဆိုခဲ့သည် ရှိသော်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ ဣတ္ထရကာလံ၊ ရာဂစသည်တို့ ကုန်ခြင်း ဘင်

ခဏအားဖြင့် တိုသောကာလရှိသော အဖြစ်သို့၎င်း။ သင်္ခတလက္ခဏံ၊ ရာဂ
 ကုန်ခြင်း စသည်တို့၏ သင်္ခတတရားဖြစ်၍ သင်္ခတလက္ခဏာရှိသော အဖြစ်သို့
 ၎င်း။ သမ္မာဝါယာမနိရပေက္ခာခိဂမနိယဘာဝဉ္စ၊ ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်း
 ဟူသော သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်ကို မဇ္ဇိမံ မရှိဘဲလျက်ပင် ယင်း နိဗ္ဗာန်ကို ရအပ်
 သည်၏အဖြစ်သို့၎င်း။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်ခဲ့ရာ၏။ သင်္ခတလက္ခဏေယေဝ စ၊
 သင်္ခတလက္ခဏာရှိသောကြောင့်သာလျှင်လည်း။ သင်္ခတပရိယာပန္နံ၊ သင်္ခတ
 တရားတို့၌ အကျုံးဝင်ခဲ့ရာ၏။ သင်္ခတပရိယာပန္နတ္ထာ၊ သင်္ခတတရားတို့၌
 အကျုံးဝင်သောကြောင့်။ ရာဂါဒီဟိ၊ ရာဂအစရှိကုန်သော။ အဂ္ဂိဟိ၊ မီးတို့
 ဖြင့်။ အာဒိတ္တံ၊ ရဲရဲတောက်ရာ၏။ အာဒိတ္တတ္ထာ၊ ရဲရဲတောက်သောကြောင့်။
 ဒုက္ခဉ္စာတိ၊ ချမ်းသာရာမထင် ဆင်းရဲရာသာပင်တည်း ဟူ၍လည်း။ အာပဇ္ဇတိ၊
 ဆိုရာရောက်ခဲ့ရာ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပရိဟာရဆရာ ငါဆိုသည်ရှိသော်။

(င) ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ခယာ၊ ရာဂစသည်တို့၏ ကုန်ခြင်းမှ။
 ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ ဘိယျော၊ အလွန်များစွာ။ ပဝတ္တိနာမ၊ ဒုက္ခဖြစ်ရခြင်းမည်
 သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ တဿ၊ ထိုကိလေသာ ကုန်ခြင်း
 ခယ၏။ နိဗ္ဗာနဘာဝေ၊ နိဗ္ဗာန်မည်သော အဖြစ်၌။ န ဒေါသော၊ အပြစ်မရှိ။
 ဣတိ စေ၊ ဤသို့ ဆိုပြန်ငြားအံ့။ န၊ ယင်းစကားလည်း မသင့်သေး။ ကသ္မာ၊
 အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမကား။ တာဒိသဿ၊ ထိုသို့ ဒုက္ခကို များများကြီးမဖြစ်
 နိုင်သည့်သဘောရှိသော။ ခယဿ၊ ခယ၏။ အဘာဝတော၊ မရှိသောကြောင့်
 တည်း။ ဘာဝေပီစ၊ အကယ်၍ရှိသော်လည်း။ အဿ၊ ထို ကိလေသာ ကုန်
 ခြင်းဟူသော ခယ၏။ ဝုတ္တပ္ပကာရဒေါသာနတိဝတ္တနတော၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော
 ဣတ္ထရကာလသင်္ခတလက္ခဏ စသည် အပြားရှိသော အပြစ်ဒေါသကို မလွန်နိုင်
 သောကြောင့်တည်း။ စ၊ သည်သာမကသေး။ အရိယမဂ္ဂဿ၊ အရိယမဂ်၏။
 နိဗ္ဗာနဘာဝါပဇ္ဇနတော၊ နိဗ္ဗာန်မည်သော အဖြစ်သို့ ရောက်ရာသောကြောင့်။
 တံ၊ ထို ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းခယကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသော စောဒကစကား
 သည်။ န၊ မသင့်နိုင်။ ဟိ၊ ဆိုသင့်စွ။ အရိယမဂ္ဂေါ၊ အရိယမဂ်သည်။ ဒေါသေ၊
 ကိလေသာတို့ကို။ ခိဏေတိ၊ ကုန်စေတတ်၏။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ သော၊
 ထို အရိယမဂ်ကို။ ခယောတိ၊ ခယ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းဟူသော အဘာဝကို ရည်၍ စောဒကဆရာက
 ဆိုသော်လည်း ခယ-ဟူသော သာမညစကားကို လေသအမြက်ရှာ၍ ကိလေသာ
 ကို ကုန်စေတတ်သောကြောင့် ခယမည်သည်ဟူသော ဟေတုကတ္ထုသာဓန
 ကြံသဖြင့် စကားကပ်ဆို၍ နှိပ်ပြန်သတည်း။

တတော စ၊ ထို ကိလေသာတို့ကို တာန်မဖြစ်စေမူ၍ ကုန်စေသောအခါမှ။
 ဝါ၊ အရိယမဂ်ဖြစ်သောအခါမှ။ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ ဘိယျော၊ အလွန်များစွာ။
 ဒေါသာနံ၊ ဒုက္ခဟူသော အပြစ်ဒေါသတို့၏။ ပဝတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ န၊ မရှိ။
 ဣတိ-တသ္မာ၊ ထိုသို့ စောဒကဆရာစကား၌ အပြစ်များစွာရောက်သော
 ကြောင့်။ အနုပုတ္တန်နိရောဓသင်္ခါတဿ ခယဿ၊ တာန်မဖြစ်သဖြင့် အလုံးစုံ
 ခန္ဓာငါးပါးဒုက္ခတို့၏ ကုန်ခြင်းဟူသော ခယ၏။ ပရိယာယေန၊ သုတ္တန်ပရိ
 ယာယ်အားဖြင့်။ ဥပနိဿယတ္တာ၊ မှီရာဖြစ်သောကြောင့်။ ယဿ၊ အကြင်
 ခယ၏။ ဥပနိဿယော၊ မှီရာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တဒုပစာရေန၊ ထို
 မှီတတ်သော ခယ၏ အမည်ကို မှီရာနိဗ္ဗာန်၌ တင်စားသောအားဖြင့်။
 ခယောတိ၊ ရာဂက္ခယ-စသည် ဟူ၍။ ဝုတ္တိ၊ အသျှင် သာရိပုတြာမထေရ်မြတ်
 မိန့်တော်မူအပ်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ရောက်လာသည့်အခါ အလုံးစုံသော ကိလေသာခန္ဓာ ဘေးဒုက္ခ
 မရောက်လာနိုင်သောကြောင့် ထို ဘေးဒုက္ခကုန်ခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်ကိုမှီ၍
 ဖြစ်သည်ဟု သုတ္တန်ပရိယာယ်အားဖြင့် ဆိုအပ်သည်ဖြစ်၍ ထို မှီတတ်သော
 ခယ၏အမည်ကို မှီရာနိဗ္ဗာန်၌ တင်စား၍ မှီရာနိဗ္ဗာန်ကို ခယဟုဆိုသည်။ ခယ
 ဟု ဆိုသော်လည်း ကုန်ပျောက်သွားခြင်း အဘာဝကို မယူအပ်။ ကုန်ပျောက်
 ရာ အသင်္ခတဓာတ်ကို ယူရမည် ဟုလိုသတတ်။

ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့်။ သရူပေနေဝ၊ ခယုပနိဿယသည် နိဗ္ဗာန်မည်၏
 ဟု နိဗ္ဗာန်သရုပ်ကို တုံတုံဆိုသောအားဖြင့်။ နဝုတ္တိ၊ ဆိုတော်မမူအပ်သနည်း။
 ဣတိ စေ၊ ဤသို့ ဆိုငြားအံ့။ အတိသုခုမတ္တာ၊ ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ အလွန်သိမ်မွေ့
 သောကြောင့်။ သရူပေန၊ အားဖြင့်။ န ဝုတ္တိ၊ မဆိုအပ်သတည်း။

ဤကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ရခဲစွာသော ယောဇနာနည်းတည်း။

အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား—

နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားမရှိ၊ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာပျောက်ချုပ်၍သွားသော လုံးလုံး
 ကြီး အသစ်မဖြစ်လာသော အဘာဝမျှကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်မဟုတ်လော ဟု
 -စာဒကဆရာက ဆိုလာရာ—

ယင်းစကားကို မဆိုသင့်၊ အကယ်၍ ဆိုခဲ့လျှင် နိဗ္ဗာန်ရခြင်းငှါ အားထုတ်
 ရသော ဒါန သီလ စသော ကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးမရှိ၊ နိရတ္တကမြှူ၍ သွား
 လေသော အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်တည်း ဟု ပရိဟာယ်ဆရာက
 ပြောဆိုရာဝယ်—

ယင်းသို့ အဘာဝအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်ပင် ထို ဒါန သီလ စသော ပါရမီကုသိုလ်တို့၏ အကျိုး မဟုတ်ပါလော စောဒကတက်ပြန်ရမည်—

အကယ်၍ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မရှိခြင်း အဘာဝသည် နိဗ္ဗာန်မည်ခဲ့ငြားအံ့၊ အတိတခန္ဓာ အနာဂတခန္ဓာတို့၏ ထင်ရှားမရှိခြင်း အဘာဝသည်လည်း နိဗ္ဗာန် မည်သည်ပင် ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ဟိုရှေးကြီးအခါကပင် သတ္တဝါ ဟူသမျှ နိဗ္ဗာန်ရကြသည်ချည်း ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ ထိုကြောင့် အဘာဝမျှကို နိဗ္ဗာန် ဆိုသည် ဟု မဆိုသင့်ကြောင်းနှင့် ပရိဟာယ်ဆရာ ဖြေဆိုရမည်—

ယင်းသို့ အတိတ် အနာဂတ် တရားတို့ ထင်ရှားမရှိသော အဘာဝကို နိဗ္ဗာန်မည်သည် ဟု ငါမဆိုလို၊ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သော ဝတ္တမာနတရားတို့၏ မဖြစ်လာခြင်း ပျောက်၍သွားခြင်း အဘာဝကိုသာ နိဗ္ဗာန်ငါဆိုပါသည် ဟူ၍ စောဒကဆရာ ဆိုလာပြန်ရမည်—

ယင်းသို့ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ခန္ဓာတို့၏ ချုပ်ပျောက်၍သွားခြင်း အဘာဝကို နိဗ္ဗာန်ဆိုလိုခဲ့ငြားအံ့၊ ထို ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ခန္ဓာ မချုပ်ပျောက်မီက ကိလေသာကုန်ခြင်းဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားမဖြစ်သေး ဟု ဆိုရာ ရောက်ခဲ့ရာ၏။ ဖြစ်လည်း ဖြစ်သည်သာ ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ဖြစ်ဆဲ ဝတ္တမာနခန္ဓာတို့၏ ချုပ်ပျောက်ခြင်း အသစ်မရောက်လာခြင်း အဘာဝကို နိဗ္ဗာန်မဆိုသင့် ဟု ပရိဟာယ်ဆရာ ဖြေဆိုပြန်ရမည်—

ထိုသို့ မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်ဆဲအခါ ကိလေသာတို့ မရှိသဖြင့် ထိုမရှိခြင်းကိုပင် သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဖြစ်လာပြီး မဆိုသင့်ပါလော ဟု စောဒကတက်ပြန် ရာတွင်—

ယင်းသို့ ကိလေသာတို့ ဖြစ်ဆဲ ဥပါဒ်ဆဲမဟုတ်သမျှကို သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ဆိုခဲ့ပြန်လျှင် ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းငှါ မဂ်လေးဖြာ ဖြစ်လာအောင် အားထုတ်ခြင်း အရိယာမဂ်ဖြစ်ခြင်း၏အကျိုး မရှိခဲ့ရာ၊ ထိုကြောင့် ကိလေသာ တို့ မဖြစ်ရုံ မဥပါဒ်လာရုံမျှကို သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ခန္ဓာ တို့၏ ချုပ်ခြင်း မရှိခြင်း အဘာဝမျှကို အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဟု ဆိုလိုစရာ ဆိုနိုင်စရာ အဘယ်ဟာတခု အကြောင်းမရှိ အကြောင်းမထင် ဆိုချင်မက်မော မဆိုပါနှင့် ဟု ပရိဟာရဆရာက နာနာကြီး ပိတ်ဆီးနှိပ်ဆိုပြန်ရမည်—

“ယော ခေါ အာဂုသော ရာဂက္ခယော။ပ။ဣဒံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ” ဟု အသျှင်သာရိပုတြာမထေရ်သည်ပင် မိန့်ဆိုတော်မူသောကြောင့် ကိလေသာ တို့၏ အကြွင်းမဲ့ကုန်ပျောက် အသစ်မရောက်ခြင်း ဟူသော ကိလေသက္ခယ

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

သည်ပင် အသင်္ခတဓာတ်ဟူသော နိဗ္ဗာန်မည်သည် မဆိုသင့်ပါလော့ ဟု တပုံ
လော့၍ စောဒကတက်ပြန်သည့်အခါ—

ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် “ယော ရာဂက္ခယော။ ပ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အရဟတ္တံ” ဟူ၍
လည်း အသျှင်သာရိပုတြာပင် မိန့်တော်မူသောကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသည်
လည်း အခြားမဟုတ်၊ ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်း ခယ်ကိုပင် ဆိုသည် ဟု ဆိုရာ
မရောက်ခဲ့ပြီးလော့ ဟု ပရိဟာရဆရာ မိန့်ဆိုသည့်အခါ—

ထို စောဒကဆရာ ဆိုရာမဲ့သီး ကျီးကြည့် ကြောင်ကြည့် ဣန္ဒြေမရ အမူမလှ
ဝန်လည်းမချဖြစ်၍ နေသည့်အခါ—

ယင်းစောဒကကို နိုင်သည်ထက်နိုင်ရအောင် “ကိဉ္ဇဘိယျော” တက်၍
ကြောလိုသော ပရိဟာရဆရာက ယင်းသို့ ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်း ချုပ်ခြင်း
ခယ်ဟူသော အဘာဝကို နိဗ္ဗာန်ဆိုခဲ့လျှင် ထိုကိလေသာကုန်ခြင်း ခယ်ဟူက
ဘင်္ဂဏမျှသာဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် မရှည်မကြာ တိုသောခဏသာ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။
ထိုခဏ၏လည်း သင်္ခတမျိုးဖြစ်၍ သင်္ခတနယ်ဝင်ပင် ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ သင်္ခတနယ်
ဝင်ဖြစ်က ဒုက္ခအိုးကြီးသာ ဖြစ်ရာ၏။ ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ဒုက္ခမရှိ ငြိမ်း
ရမည်ဖြစ်ပါလျက် ခယ်မျှကို နိဗ္ဗာန်ဆိုလိုသော အသင်္ခစောဒကအလိုအားဖြင့်
နိဗ္ဗာန်ဟူက ဒုက္ခအိုးကြီး မီးကြီးရဲရဲ လောင်ရဦးတော့မည့် အဓိပ္ပါယ်ရောက်ခဲ့
ရာ၏ ဟု ပရိဟာရဆရာဆိုပြန်ရာဝယ်—

ကိလေသာကုန်ခြင်း ခယ်ဖြစ်သည့်နောက် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော့ခါနီးသဖြင့်
ဒုက္ခများများကြီး ခံနေစရာမရှိသောကြောင့် ယင်းသို့ ကိလေသက္ခယကို
နိဗ္ဗာန်ဆိုသော်လည်း အပြစ်မရှိလှပါသေး ဟု ဆိုပြန်သည့်အခါ—

ထိုသို့ ဒုက္ခအိုးကြီး အပြီးငြိမ်းစေနိုင်သော ခယ်၏မရှိခြင်းကြောင့်
အကယ်၍ ရှိခဲ့လျှင်လည်း ဒုက္ခအိုးပင် ဖြစ်ရာသောကြောင့် မဂ်သည်လည်း
ကိလေသာကို ကုန်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ ခယ်မည်ထိုက်သဖြင့် မဂ်သည်ပင် နိဗ္ဗာန်
မည်ခဲ့ရာသောကြောင့် ယင်းသို့ ကိလေသက္ခယ အဘာဝကို နိဗ္ဗာန်မဆိုသင့်၊
ရုပ်နာမ်တဘန် မဖြစ်ခြင်းဟူသော အနုပ္ပါဒ်နိရောဓခယ်၏ မှီရာအကြောင်း
ဖြစ်သော ပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ငြိမ်းရေးခြင်း
သီတိဘာဝ နိဗ္ဗာယနုသဘော ရှိသော အသင်္ခတဓာတ်၏ ခယ်ဟူသော အမည်
ကို ထိုနိဗ္ဗာန်ကြောင့် ကိလေသာတို့ ကုန်ပျောက်ရသောခယ်၌ တင်စား၍
ထိုကိလေသက္ခယကိုပင် ဥပစာရအားဖြင့် ခယ်ဆိုသည် မှတ်လေ ဟူလိုသတည်း။

ဤကား ၎င်းဝိသုဒ္ဓိမဂ်၏ ပိဏ္ဏတ္ထအဓိပ္ပါယ်တည်း။

သဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာပါဌ်

ယော ခေါ အာဝုသော ရာဂက္ခယောတိ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ ရာဂေါ
 ခိယတိ၊ တဿှာ နိဗ္ဗာနံ ရာဂက္ခယောတိ ဝုစ္စတိ။ ဒေါသမောဟေသုပိ
 ဇေသေ နယော။ ယော ပန ဣမိနာ သုတ္တေန ကိလေသက္ခယမတ္တံ
 နိဗ္ဗာနန္တိ ဝဒေယျ။ သော ဝတ္တဗ္ဗော ကဿ ကိလေသာနံ ခယော
 ကိံ အတ္တနော ဥဒါဟု ပရေသန္တိ။ အဒ္ဓါ အတ္တနောတိ ဝက္ခတိ။
 တတော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော ဂေါတြဘုဉာဏဿ ကိံ အာရမ္မဏန္တိ။ ဇာနမာနော
 နိဗ္ဗာနန္တိ ဝက္ခတိ။ ကိံ ပန ဂေါတြဘုဉာဏက္ခယော ကိလေသာ ခိဏာ
 ဥဒါဟု ခိယန္တိ ခိယိဿန္တိတိ။ ခိဏာတိ ဝါ ခိယန္တိ ဝါ န ဝတ္တဗ္ဗာ
 ခိယိဿန္တိတိ ပန ဝတ္တဗ္ဗာ။ ကိံ ပန တေသု ကိလေသေသု အခိဏေသု-
 ယေဝ ဂေါတြဘုဉာဏံ ကိလေသက္ခယံ အာရမ္မဏံ ကရေတိတိ။ အဒ္ဓါ
 ဝေံ ဝုတ္တေ နိရုတ္တရော ဘဝိဿတိ။ မဂ္ဂဉာဏေနာပိ စေတံ ယောဇေ-
 တဗ္ဗံ။ မဂ္ဂက္ခယောပိ ဟိ ကိလေသာ န ခိဏာ ခိယန္တိတိ ပန ဝုစ္စတိ။
 န စ အခိဏေသုယေဝ ကိလေသေသု ကိလေသက္ခယော အာရမ္မဏံ
 ဟောတိ၊ တဿှာ သမ္ပုဋိစ္ဆိတမေတံ။ ယံ အာဂမ္မ ရာဂါဒယော ခိယန္တိ
 တံ နိဗ္ဗာနံ။ တံ ပနေတံ ရူပိနော ဓမ္မာတိ အာဒိသု ဒုကေသု အရူပိနော
 ဓမ္မာတိ သင်္ဂဟိတတ္တာ န ကိလေသက္ခယမတ္တမေဝါတိ။

သဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ (၁၂၇)။ ငဲ။

တေသု ကိလေသေသု၊ ထိုကိလေသာတို့သည်။ အခိဏေသုယေဝ၊ မကုန်မိ
 ကပင်လျှင်။ ဂေါတြဘုဉာဏံ၊ ဂေါတြဘုဉာဏ်သည်။ ကိလေသက္ခယံ၊ ကိလေသာ
 ကုန်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို။ အာရမ္မဏံ ကရေတိ ကိံ၊ အာရုံပြုပါ
 သလော။ ကိလေသေသု၊ ကိလေသာဝှံသည်။ အခိဏေသုယေဝ၊ မကုန်မိက
 ပင်လျှင်။ ကိလေသက္ခယော၊ ကိလေသာကုန်ခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်သည်။
 အာရမ္မဏံ၊ မဂ်၏အာရုံသည်။ န စ ဟောတိ၊ ဖြစ်လည်း မဖြစ်နိုင်။

၎င်းအဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိပဗ္ဗအနက်

အဓိပ္ပါယ် အကျဉ်းကား

“ယော ခေါ အာဝုသော ရာဂက္ခယောစသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်
 ပါဠိတော်၌ “ရာဂက္ခယော၊ ရာဂကုန်ခြင်းသည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်မည်၏”ဟူ၍
 အနက်မပေးအပ်။ “ရာဂက္ခယော၊ ရာဂ၏ကုန်ရာသည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်မည်၏။”
 ဤသို့ အနက်မပေး၍ ရာဂ၏ကုန်ခြင်း အဘာဝကို နိဗ္ဗာန်မဆိုအပ်။ ရာဂကုန်ရာ
 ကိုသာ နိဗ္ဗာန် ဟု ဆိုအပ်သတည်း။

သဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာပါဌ်နှင့် ညီလျော်သော အဓိပ္ပါယ်

အကြင် တစုံတယောက်သော ဝိတဏ္ဍဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်က ၎င်းသုတ်ကို စွဲ၍ “ရာဂက္ခယော” ဟူသောပုဒ်၌ “ရာဂေါ ခိယတိ ဧတ္ထောတိ ရာဂက္ခယော” ဟု ဝစနတ္ထမကြံ။ “ရာဂဿ ခိယနံ ရာဂက္ခယော” ဟု ဝစနတ္ထကြံ၍ ရာဂ၏ ကုန်ခြင်းမရှိခြင်း အဘာဝမျှကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည် ဟု အကယ်၍ ဆိုငြားအံ့၊ ထို ဝိတဏ္ဍဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို ဤသို့ ဆိုအပ်၏။ ရာဂ၏ကုန်ခြင်းမျှကို နိဗ္ဗာန်ဆိုလိုခဲ့သော် အဘယ်သူ၏ ရာဂကုန်ခြင်းနည်း၊ မိမိ၏ ရာဂကုန်ခြင်းလော၊ သူတပါးတို့၏ ရာဂကုန်ခြင်းလော ဟု မေးစိစစ်အပ်၏။

ယင်းသို့ မေးအပ်သည့်အခါ မိမိရာဂကုန်ခြင်းကို ဆိုသတည်း ဟု စင်စစ် ဆိုလတ္တံ့။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ သူတပါးရာဂကုန်ခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်သို့ မိမိ မရောက်နိုင် မဆီမဆိုင်သောကြောင့်တည်း။

ထိုနောင်မှ ထိုဝိတဏ္ဍဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်အား ဂေါတြဘူဉာဏ်သည် အဘယ်ကို အာရုံပြုသနည်း ဟု မေးလေဦး၊ ယင်းသို့မေးရာ သူ့သိပါလျှင် နိဗ္ဗာန်ကိုပင် အာရုံပြုသည် ဟု ဆိုလတ္တံ့။ ယင်းသို့ ဆိုသောအခါ ဂေါတြဘူဉာဏ်ဖြစ်သော အခိုက်၌ ကိလေသာတို့ ကုန်ပြီလော ကုန်ဆဲလော ကုန်လတ္တံ့လော ဟု မေးလေဦး၊ ယင်းသို့ မေးသည့်အခါ ကုန်လတ္တံ့ သာတည်း ဟု ဆိုလတ္တံ့။

ယင်းသို့သောအခါ ယင်းသို့ ဂေါတြဘူဉာဏ်အခိုက်၌ ကိလေသာကုန်လတ္တံ့ သာ ဖြစ်၍ ယခု မကုန်သေးဖြစ်လျှင် ယင်း ဂေါတြဘူသည် ကိလေသာ မကုန်မီကပင် ကိလေသာကုန်ခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို အဘယ်သို့ အာရုံပြုနိုင် ပါအံ့နည်း မေးအပ်သည်ရှိသော် ထိုဝိတဏ္ဍဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆိုရာမဲ့သီး ဖြစ်လတ္တံ့။

တနည်းလည်း မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်းကို ထောက်သဖြင့်လည်း ယင်းဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကို သို့ဆိုအပ်၏။ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်သော ခဏ၌ ကိလေသာတို့ကုန်ပြီး မဟုတ်၊ ကုန်ဆဲမျှသာတည်း။ ထို့ကြောင့် ကိလေသာမကုန်မီကပင် ကိလေသာ ကုန်ခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်သည် မဂ်၏အာရုံမဖြစ်နိုင်၊ ယင်းသို့ဖြစ်၍ အကြင် တရားသို့ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်၍ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာ ကုန်၏။ ထိုကိလေသာကုန်ရာ သဘောတရားကို နိဗ္ဗာန် ဟု ငါဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အတိုင်း ဝန်ခံအပ်၏။ ယင်းကိလေသာတို့ ကုန်ရာဟူသော နိဗ္ဗာန်သည် “အရှုပ်နော ဓမ္မာ” ဟူသော မာတိကာပုဒ် အရကောက်၌ အတွင်းဝင်သော ကြောင့် အဘာဝမဟုတ် ဘာဝကေနိသာတည်း မှတ်အပ်၏ ဟုလိုသတည်း။

၎င်းသဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာပါဌာနုပ္ပံအဓိပ္ပါယ်။

ဤသို့ စောဒနာ သောဓနာနည်းမျိုးဖြင့် သမ္မောဟဝိနောဒနိအဋ္ဌကထာ၌ ဤထက်ပင် အကျယ်လာသေး၏။ နားလေးကြမည်ကြောင့် မရေးဝံ့ပြီ။

နေတ္ထိဝိဘာဝနီအရ-နိဗ္ဗာန်အဓိပ္ပါယ်

နိဗ္ဗာန်သု အရိယမဂ္ဂဖလာနံ အာရမ္မဏတ္တာ မဂ္ဂဖလာနဉ္စ ကိလေ-
သာနံ သမုစ္ဆိန္နနပဋိပဿန္တနတော သမုစ္ဆိန္နနေ စ တိဝိဓဿ ပရိဝတ္တဿ
အပူဝတ္တနတော အဇာတာဒိကံ နိဗ္ဗာန် အတ္ထိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

နေတ္ထိဝိဘာဝနီ(၁၉၆)

နိဗ္ဗာန်တရား၏ အရိယာမဂ်ဖိုလ်တို့၏ အာရုံဖြစ်သောကြောင့် အရိယာမဂ်
ဖိုလ်တို့၏လည်း ယင်းနိဗ္ဗာန်ကိုပင် အာရုံပြု၍ ကိလေသာတို့ကို ဖြတ်ရ ငြိမ်းစေရ
သောကြောင့် ယင်းသို့ ဖြတ်ရာ၌လည်း ဝဋ်သုံးပါး၏ မဖြစ်လာခြင်း ချုပ်လေ
ခြင်းကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားရှိသင့်သည်သာတည်း။ ထင်ရှားမရှိလျှင်
ယင်းထင်ရှားမရှိသော နိဗ္ဗာန်ကို အကြောင်းထား၍ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော
အကျိုးတရားတို့မဖြစ်ပွားနိုင်ရာသောကြောင့်တည်း ဟူလိုသည်။ ၎င်းနေတ္ထိဝိဘာ-
ဝနီပါဠိအဓိပ္ပါယ်။

ဤ နေတ္ထိဝိဘာဝနီ စကားသည်လည်း ဤထက် အကျယ်လာသော နေတ္ထိ-
အဋ္ဌကထာကို မှီ၍ဆိုအပ်သောစကားတည်း။

နိဗ္ဗာန်မည်ပုံအကြောင်း အမျိုးမျိုး

ဇရာယ အဇရိတတ္တာ အဇဇရံ။ ဓီရဋ္ဌေန ဓဝံ။ အပလုဇ္ဇနတ္တာယ
အပလောကိတံ။ စက္ခုဝိညာဏေန အပဿိတဗ္ဗတ္တာ အနိဒဿနံ။ တဏှာ-
မာနဒိဋ္ဌိပပဉ္စာနံ အဘာဝေန နိပ္ပပဉ္စံ။ သန္တဘာဝေန သန္တံ။ မရဏာ-
ဘာဝေန အမတံ။ ဥတ္တမဋ္ဌေန ပဏိတံ။ သသိရိကဋ္ဌေန သိဝံ။ နိရုပဒ္ဓ-
ဝတာယ ခေမံ။ တဏှက္ခယဿ ပစ္စယတ္တာ တဏှက္ခယံ။ ဝိမ္မာပနီယဋ္ဌေန
အစ္စရိတဗ္ဗယုတ္တက္ခန္တိ အစ္စရိယံ။ အဘူတမေဝ ဘူတံ ဇာတံ ဟုတ္တာ
အတ္ထိတိ အဗ္ဗုတံ။ နိဒ္ဒါက္ခတ္တာ အနိတိကံ။ နိဒ္ဒါက္ခသဘာဝတ္တာ အနိတိ-
ကမ္မံ။ ဝါနာဘာဝေန နိဗ္ဗာနံ။ ဗျာပဇ္ဇာဘာဝေန အဗျာပဇ္ဇံ။ ဝိရာဂါဓိ-
ဂမဿ ပစ္စယတော ဝိရာဂေါ။ ပရမတ္ထသုဒ္ဓိတာယ သုဒ္ဓိ။ တီဟိ ဘဝေဟိ
ဝိမုတ္တိတာယ ဝိမုတ္တိ။ အာလယာနံ အဘာဝေန အနာလယံ။ ပတိဋ္ဌာန-
ဋ္ဌေန ဒိပံ။ အလ္လိယိတဗ္ဗဋ္ဌေန လေဏံ။ တာယနဋ္ဌေန တာဏံ။ ဘယသရဏ-
ဋ္ဌေန သရဏံ။ ဘယနာသနန္တိ အတ္ထော။ ပရံ အာယနံ ဂတိ ပတိဋ္ဌာတိ
ပရာယဏံ။

သဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ (၁၄၉)။ စ။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

အဇဇရံ၊ ဇရာဘေးဖြင့် ဆွေးမြေ့အိုမင်း ဟောင်းနွမ်းခြင်း မရှိနိုင်သော နိဗ္ဗာန်။ ဓုဝံ၊ ငြိမ်းအေးခြင်းသဘောမှ ဘောက်ပြန်တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိ ပကတိ မြဲမြံခိုင်ခံ့သောနိဗ္ဗာန်။ အပလောကိတံ၊ မိမိသည်လည်း ပျက်စီးခြင်းမရှိ မိမိသို့ ရောက်လာသူတို့၏လည်း ပျက်စီးနိုင်စရာ မဟုတ်သောနိဗ္ဗာန်။ အနိဒဿနံ၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မမြင်စကောင်းသော နိဗ္ဗာန်။ (ဤကား ဤအဋ္ဌကထာအလို။) တနည်းကား အနိဒဿနံ၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မမြင်စကောင်းသော်လည်း မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ် မျက်စိဖြင့် မမြင်စကောင်းသည် မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်။ (“အနိဒဿနမ္ပိ အနိဒဿနံ န ဟောတီတိ အနိဒဿနံ” အ-အက္ခရာ၏ အနက်သုံး ချက်ထွက်ရာ၌ တန္တနည်း၊ နိဒဿနသဒ္ဒါတခုကြေရာ၌ ကေသေသနည်း။) နိပ္ပပဉ္စံ၊ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိဟူသော ပပဉ္စတရားမရှိရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။ သန္တံ၊ တဆယ် တသီး မီးကြီးငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။ အမတံ၊ မိမိလည်းမသေနိုင် မိမိထံသို့ ရောက်လာသူတို့၏လည်း မသေနိုင်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။ ပဏီတံ၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီး သောဂုဏ်တို့ကြောင့် မြတ်လှစွာသောနိဗ္ဗာန်။ သိဝံ၊ ကြီးမြတ်သော ကြက်သရေ ရှိသောနိဗ္ဗာန်။ (သီရိ အဿ အတ္တိတိ သိဝံ။ ဝစနတ္ထ။) ခေမံ၊ ဘေးပေါင်းကင်း စင် ရန်မျိုးကြဉ်သောနိဗ္ဗာန်။ တဏှာက္ခယံ၊ တဏှာကုန်စေတတ်သော အရဟတ္တ မဂ်အား အာရမ္မဏပစ္စည်းတပ်သည်ဖြစ်၍ တဏှာကုန်စေတတ်သည် မည်သော နိဗ္ဗာန်။ အစ္စရိယံ၊ အံ့ဘွယ်သရဲ အံ့အစလောက်သော နိဗ္ဗာန်။ အဗျူတံ၊ တရံ တဆစ် မဖြစ်စဘူး အထူးဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည် ၍နေသော နိဗ္ဗာန်။ (ဘူတ၏ အနက်သုံးချက် ထွက်သော တန္တနည်း။) အနီတိကံ၊ ဆင်းရဲဘေးဒဏ် ရန်မာရ်ကင်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။ နိဗ္ဗာနံ၊ ခပ်သိမ်းသော ဘေးဒုက္ခတို့၏ အကြောင်း တဏှာရာဂအပေါင်းတို့၏ ကောင်းကောင်းကြီး ကုန်ရာ မရှိရာ ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။ အဗျာပဇ္ဇံ၊ တစုံတခု ဘေးရန်မူကြောင့် ကြောင့်ကြပူပင်စရာ မရှိသောနိဗ္ဗာန်။ ဝိရာဂေါ၊ ဘေးရန်တွေ့ကြောင်း ရာဂ အပေါင်းတို့၏ ကင်းဝေးရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။ သုဒ္ဓါ၊ မဘောက်မပြန် မှန်သော အားဖြင့် စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသောနိဗ္ဗာန်။ ဝိမုတ္တိံ၊ ဘဝသုံးပါးတို့မှ လွတ်ရာဖြစ် သော နိဗ္ဗာန်။ အနာလယံ၊ တွယ်တာခြင်းတဏှာတို့၏ မသီလာနိုင်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။ ဒီပံ၊ သင်္ဘောပျက်ပြား ရေဝယ်မျောသွား သင်္ဘောသားတို့၏ မှီခိုရာ ကျွန်းကြီးသဖွယ်ကဲ့သို့ သံသရာဝယ် ထောက်တည်ရာမရ မျောသွားကြသူ ဝေနေ လူတို့၏ မှီခိုရာတည်ရာ ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်။ လေဏံ၊ မိုသ်းစုတ်နေပူ ရန်သူနှိပ်စက် ထွက်ပြေးရသူတို့၏ ပုန်းအောင်းရာ ကျောက်ဂူလိုက်ကြီးကဲ့သို့ သံသရာဒုက္ခနှိပ်စက် လှသူ ဝေနေလူတို့၏ ပုန်းအောင်းခိုနေရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။ တာဏံ၊ ခန္ဓာဝန်ဒုက္ခ တို့ဖြင့် နှိပ်စက်ကုန်သူတို့ကို မနှိပ်စက်ရအောင် စောင့်ရှောက် ကယ်ဆယ်

ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်ပေတတ်သော နိဗ္ဗာန်။ သရဏံ၊ ဘေးဒုက္ခဟူသမျှတို့ကို မှမူ
ကြေအောင် ဖျက်ဆီးပေတတ်သော နိဗ္ဗာန်။ ဝါ၊ သရဏံ၊ ဇာတိ-ဇရာ စသော
ဘေးတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်ဖြစ်၍။ သရဏံ၊ နိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကိုးကွယ်ရာ
ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။ ပရာယဏံ၊ သံသရာရေး တကယ်ဘေးမှ ပြေးသွားခိုနေရာ
လွန်စွာ မှန်လှပေသော နိဗ္ဗာန်။

အဋ္ဌကထာသံဝဏ္ဏနာနုရူပ-သဋ္ဌာယတန သံယုတ်ပါဠိတော်အနက်။

ဤ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့ဖြင့်လည်း ယင်းနိဗ္ဗာနဓာတ်၏ ပရမတ္ထအားဖြင့်
ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကို အဝတ္ထုသိဒ္ဓိနည်း၊ ပညတ္တိဟာရသံဝဏ္ဏနာ နေတ္တိ
နည်းတို့ဖြင့် ပြအပ်သည်သာ ဖြစ်၏။ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိလျှင်
ယင်းသို့သော “အဇဇရီ” စသောပါဠိတို့၏ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အနက်တို့
ထင်ရှားမရှိရာ ရောက်သည်ဖြစ်၍ သမ္ပပ္ပလာပ-စကားမျှသာ ဖြစ်ခဲ့ရာသော
ကြောင့်တည်း။

အနိမိတ္တန္တိ သဗ္ဗနိမိတ္တရဟိတံ နိဗ္ဗာနံ။

ကထာဝဏ္ဏုအဋ္ဌကထာ(၂၆၇)။ ဈာ။

သတ္တနိမိတ္တာဘာဝတော ခန္ဓာ အနိမိတ္တာ။

သင်္ခါရနိမိတ္တာဘာဝတော နိဗ္ဗာနံ။

၎င်းကထာဝဏ္ဏုအဋ္ဌကထာ(၁၆၉)။ ဆ။

သတ္တနိမိတ္တာဘာဝတော၊ မိန်းမယောက်ျား ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ဟု ဆိုစရာ
အကြောင်းနိမိတ် အရိပ်အမြှက် မရှိသောကြောင့်။ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့သည်။
အနိမိတ္တာ၊ အနိမိတ္တမည်ကုန်၏။ သင်္ခါရနိမိတ္တာဘာဝတော၊ ဒါန သီလ ဝိပဿနာ
မဂ် ဖိုလ်ဟူသော သင်္ခါရအကြောင်းရင်းကြောင့် ဖြစ်သော်လည်း ထိုဖြစ်ခြင်း
ပျက်ခြင်းနှင့် မကင်းသော သင်္ခါရနယ်ဝင် ဟု ဆိုစရာ ဘယ်ဟာတခု အရိပ်
နိမိတ် မရှိသောကြောင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ အနိမိတ္တံ၊ အနိမိတ္တမည်၏။
နောက်ပါဠိတွ။

နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိကြောင်း ကြေးမုံ-မျက်နှာရိပ်တို့ဖြင့် ခွဲခြားပြပုံ

ပထဝီ အတ္တိ ပထဝီ* ပထဝီတော သမာပဇ္ဇန္တဿ ဝိပရိတော အတ္တိတိ
အာမန္တာ။ နိဗ္ဗာနံ အတ္တိ နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနတော သမာပဇ္ဇန္တဿ ဝိပရိတံ
ဟောတိတိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗေ။

ကထာဝဏ္ဏုပါဠိတော်(၂၃၁)

ပထဝီကသိုဏ်းပညတ် ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ထင်ရှားရှိသည် ဆိုအပ်လျက်
ထိုပထဝီကသိုဏ်းပညတ်ကို ပထဝီ ပထဝီ ဟု အာရုံပြုသဖြင့် ဈာန်ဝင်စားသော

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

သူ့အား ဘောက်လဲ ဘောက်ပြန် ဖြစ်သည် ဆိုအပ်သည် မဟုတ်လော ဟု ပရဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကမေးသည့်အခါ ပထဝီကသိုဏ်းဟူသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သညဇအားဖြင့်သာ ထင်ရှားရှိ၍ အလုံးစုံသူတို့အား ထင်ရှားရှိသည် မဟုတ်နိုင်ရကား “အာမန္တာ” ဟု သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်က ဝန်ခံခြင်းကိုစွဲ၍ ထောက်၍ ယင်းနည်းအတူ နိဗ္ဗာန် ဟူသည် ထင်ရှားရှိသည်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ထိုနိဗ္ဗာန်ကို နိဗ္ဗာန်ဟု အာရုံပြုသဖြင့် ဖိုလ်ကိုဝင်စားသောသူအား ဘောက်လဲဘောက်ပြန် ဖြစ်သည် မဆိုရလော ဟု ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်က မေးမြန်းပြန်လတ်သည့်အခါ—

ဤသို့မူကား မဆိုသင့်ဟု သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ် ပယ်ဖြေတော်မူသတည်း။

၎င်းကထာဝတ္ထုပါရှိသဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိသည် ဟူရာဝယ် ပထဝီ ကသိုဏ်း ပညတ် ထင်ရှားရှိသည့် အရာကဲ့သို့ သာမန်တစိတ်အားဖြင့် ရှိသည် မဟုတ်၊ အလုံးစုံအားဖြင့် ထင်ရှားကေန် ရှိသည် ဟူလို။

တနည်း ပထဝီကသိုဏ်းပညတ် ထင်ရှားရှိသည်ဆိုသည်မှာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သညဇအလျောက်သာ ထင်ရှားရှိသည်၊ တကယ်အလုံးစုံ မဘောက်မပြန် ထင်ရှားရှိသည် မဟုတ်။ နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိသည် ဟူရာ၌ကား ယင်းသို့မဟုတ်ပါ ဟူလိုသတတ်။ ထင်ရှားရှိသော် အဘယ်၌ ရှိပါသနည်း မေးရန်။

မုခနိမိတ္တန္တိ မုခပဋိဗ္ဗိမ္မံ။ တံ ဟိ ပရိသုဒ္ဓိံ အာဒါသမဏ္ဍလံ ပဋိစ္စ ပညာယတိ။ ကိံ ပန တံ ဩလောကယတော သကမုခံ ပညာယတိ၊ ဥဒါဟု ပရမုခန္တိ။ ယဒိ သကမုခံ ဘဝေယျ၊ ပရမုခါ ဟုတွာ ပညာ- ယေယျ။ အထ ပရဿ ဘဝေယျ။ ဝဏ္ဏာဒိဟိ အသဒိသံ ဟုတွာ ပညာယေယျ။ တသ္မာ န တံ အတ္တနော န ပရဿ။ အာဒါသံ ပန နိဿာယ နိဘာသရူပံနာမ ပညာယတိတိ ဝဒန္တိ။ အထ ယံ ဥဒကေ ပညာယတိ၊ တံ ကေန ကာရဏေနာတိ။ မဟာဘူတာနံ ဝိသုဒ္ဓတာယ။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာ(၂၀၃)။ ၉း။ ၈။

ကြေးမုံမှန်ထဲ၌ ထင်သောမျက်နှာရိပ်သည် ထိုကြည့်သောသူ၏ အရိပ်လော၊ သူတပါး၏ အရိပ်လော။ အကယ်၍ ကြည့်သောသူ၏ အရိပ်ဖြစ်အံ့၊ ထိုကြည့် သောသူထံသို့ မျက်နှာလှည့်၍ မနေရာ၊ သူတယောက်လာ၍ ရွှေကနေသော အရိပ်ဆိုရမည်လည်း ထိုကြည့်သောသူနှင့် အဆင်းသဏ္ဍာန် မတူသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုကြောင့် ထိုအရိပ်သည် ကြည့်သောသူ၏ အရိပ်လည်း မဟုတ်၊ တပါးသူ၏ အရိပ်လည်းမဟုတ်။ ကြေးမုံမှန်ကို မှီ၍ ထင်သော အရိပ်အရောင်မျှသာတည်း။ ဤသို့ ဆရာကြီးတို့ ဆိုကြကုန်သည် ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုတော် မူသည့် အချက်တွင် အကြံ အလွန်မခက်ကြပါလော။ ထိုကြည့်သောသူ လက်လှုပ်

ခြေလှုပ်တိုင်း ထိုအရိပ်လည်း လှုပ်ရှားလျက်ရှိသောကြောင့် ထိုသူ၏ အရိပ် ပင်တည်း ဟု ဆိုစရာပင် ရှိသည်။

ထိုကြည့်သော သူ၏ထံ မျက်နှာလှည့်၍ နေသည်ကိုသာ ဘယ်တွက်ဘယ်ခြင်း ဆရာဖြင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း ဟူ၍သာ ကြံစည်ဘွယ်ရှိသည်။ ထိုကြေးမုံမှန်၏ သတ္တိ သဘောဓမ္မတာမျိုးသာတည်း။

ကြံစည်ရသော် မတော်လိမ့်လော၊ တော်လိမ့်လော၊ ဤသို့ အကြံအစည် အလွန်ခက်ခဲနက်နဲ၍ နေခဲ့သည်။ ထိုအရိပ်သည်လည်း ထင်ရှားရှိသည်ပင် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ မရှိလျှင် စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မမြင်နိုင်၊ ယင်းသို့ရှိသော် လည်း ထိုအရိပ်သည် ထိုကြေးမုံမှန်တိုင်း၌ အဘယ်အရပ်ကိမ္မိ၍ အဘယ်တွင် ကပ်၍ အဘယ်ပုံနေသနည်းဟူ၍ မကြံနိုင်ရာ၊ ယင်းသို့ မကြံနိုင်သော်လည်း ထိုအရိပ်သည် ထင်ရှားမရှိဟူ၍ မဆိုနိုင် မဆိုထိုက်သကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ထင်ရှားရှိသည်ဆိုရာဝယ် အဘယ်တွင် ရှိသနည်း ဟု ကြံစည်အပ်၏။

ယင်းသို့ ကြံစည်သော် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်၌ ငြိမ်းဓေးခြင်း သဘောဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိသည် ဆိုရန်ရှိသော်လည်း ဘယ်ပုံဘယ်ခြင်းရာဖြင့်ဖြစ်၍ ထင်ရှား ရှိနေသည် ဟု မဆိုနိုင်အောင် လွန်စွာနက်နဲ ခက်ခဲ၍နေသည်။ ထိုပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်ကို လွတ်၍ အလွတ်သက်သက်၌လည်း ထိုနိဗ္ဗာန်ဟူသည် မရှိသည်ကို ရည်၍လည်း—

“အညေ ခန္ဓာ အညံ နိဗ္ဗာန် အညော ပုဂ္ဂလောတိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”
ဟု အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့သော ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူပြီး သည့်အတိုင်း—

“နိဗ္ဗာနမိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ ခန္ဓေဟိ ဝိသယိကတတ္တာတိ ဝဒန္တိ”

ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ အာစရိယဝါဒနှင့်လည်း အညီ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၍ သွားတော်မူကြကုန်သော ရဟန္တာအသျှင်တို့၌ပင် ထိုပရိနိဗ္ဗာတ ရဟန္တာအသျှင်တို့၏ တည်ရာဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိသည်ဆိုမှ သင့်နိုင်ရာသည်။ ထင်ရှားရှိသည်ဟူ၍လည်း ဆိုခဲ့၊ အဘယ်၌ရှိသည် ဟူ၍လည်း နေရာမချ၊ မပြ နိုင်ခဲ့လျှင် ပရဝါဒီဆရာဆိုတိုင်း နိဗ္ဗာန်ဟူက အဘာဝသာ ဖြစ်မြဲဖြစ်ခဲ့ရာသော ကြောင့်တည်း။

ယင်း ပရိနိဗ္ဗာတ ရဟန္တာတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကတည်း ကပင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြတ်၍သွားခဲ့ပြီး မဟုတ်ပါလော ဟူငြားအံ။ “န၊ ပြတ်၍ မသွား”ဟူ၍ဆို။ အကယ်၍ ပြတ်သွားသည်ဆိုခဲ့လျှင် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ကြောင်းနှင့်

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ကထာဝတ္ထု-နိဒ္ဒေသ-မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသပါဠိတော်- အဋ္ဌကထာ-စသည်တို့၌ ဆိုအပ်သောကြောင့်၎င်းတည်း။

၎င်းအကြောင်းကို နောက် ပရိနိဗ္ဗုတကထာသို့ ရောက်မှ ထုတ်ဆောင်၍ အကျယ်ဆိုလတ္တံ့။ ။

ရုပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်သမ္ပယုတ်မဖြစ်ကြောင်း ခွဲခြား ပြပုံ

ရူပဓမ္မာနံ ပန ရူပဓမ္မေဟိ နိဗ္ဗာနေန ဝါ နိဗ္ဗာနဿ စ ရူပေန သဒ္ဓိံ သမ္ပယောဂေါ နာမ နတ္ထိတိ ကေပ္ပုဒါဒိသဘာဂတာယ အဘာဝတော။ တေသံ သမ္ပယောဂံ နိဝါရေန္တေန သာဝေ ကေပ္ပုဒါဒိတာ တေသံ သဘာဂတာတိ တဒဘာဝတော ဝိပ္ပယောဂေါပိ နိဝါရိတော။

ဓာတုကထာအဋ္ဌကထာဘွဲ့ မူလဒီကာ (၁၈)

ရုပ်တရားတို့၏ ရုပ်တရားတို့နှင့်၎င်း ရုပ်တရားတို့၏ နိဗ္ဗာန်နှင့်၎င်း နိဗ္ဗာန်၏လည်း ရုပ်တရားနှင့်၎င်း သမ္ပယုတ်မဖြစ်ဟူ၍ ကေပ္ပုဒါဒ-အစရှိသော လက္ခဏာလေးပါးဟူသော သမ္ပယောဂ အင်္ဂါတို့၏ မရှိခြင်းကြောင့် ရုပ်နှင့် ရုပ်ချင်း သမ္ပယုတ်မဖြစ်၊ ရုပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်လည်း သမ္ပယုတ်မဖြစ် ဟူ၍ အဓိပ္ပါယ် လာသည်။

ဤအရာဝယ် အဘယ်ရုပ်နှင့် အဘယ်နိဗ္ဗာန်ကို ရည်၍ သမ္ပယုတ်မဖြစ်သည်ကို ဆိုသနည်း၊ နိဗ္ဗာန်မရသူတို့၏ ခန္ဓာတို့နှင့် နိဗ္ဗာန်၏သမ္ပယုတ် ဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်မဖြစ်၌ လုံးလုံး လျဉ်းပါးဘွယ် မရှိ။ နိဗ္ဗာန်ရသူတို့၏ ရုပ်ခန္ဓာနှင့် နိဗ္ဗာန်၏သာလျှင် အတူတကွ ဖြစ်သကဲ့သို့ရှိသောကြောင့် လျဉ်းပါးဘွယ်ရှိသတည်း။ ထို့ကြောင့် “ရူပဓမ္မာနံ” ဟု သာမညဆိုသော်လည်း ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည့်အခါ ထိုပရိနိဗ္ဗန္တ ပုဂ္ဂိုလ် ရုပ်တရားတို့နှင့်သာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ဘေးခပ်သိမ်းတို့မှ ကင်းငြိမ်းအောင် ရွက်ဆောင် စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ငြိမ်းရေးခြင်း သီတိဘာဝ ဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်တရားသည် သမ္ပယုတ်လော ဝိပ္ပယုတ်လော ဟု ဝေနေယျတို့ စိုးစဉ်းလျဉ်းပါးဘွယ် ရှိရကား ထိုပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ် ရုပ်တရားတို့ ကိုသာ ရည်၍ ဆိုသည် ဟု သိအပ်၏။

အညံ ရူပံ အညံ နိဗ္ဗာနန္တိ နဟေဝံ ဝတ္တဗေ။

ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် (၅၃)

ဤ၌ ရုပ်တခြား နိဗ္ဗာန်တခြားလော ဟု ပရဝါဒိ ဆရာက မေးသောအခါ ဤသို့မဆိုသင့် ဟု ပယ်ပြေတော်မူသော သကဝါဒိဆရာ၏ စကားတော်သည်

လည်း ဤ ပရိနိဗ္ဗန္တ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်နှင့် ထိုရုပ်ခန္ဓာကို အရာကဲ့သို့ပြု၍
ဖြစ်ပေါ်လာသော အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်ကိုပင် ရည်၍ ဟောတော်မူအပ်သည်
စကားသာတည်း။ နိဗ္ဗာန်ကို မမြင်ရ နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်ရသေးသော အန္ဓဗာလ
ပုထုဇန်တို့၏ ရုပ်ခန္ဓာနှင့် နိဗ္ဗာန် မဆီမဆိုင်လှ၍ လျဉ်းပါးဘွယ် အနည်းငယ်မျှ
မရှိသင့်သောကြောင့်တည်း။

ဤကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၌ ရုပ်တခြား နိဗ္ဗာန်တခြား မဆိုရ ဟူရာဝယ်
ရုပ်သည်ပင် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်သည်ပင် ရုပ် ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ ရုပ်နှင့်တစပ်တည်း
ကဲ့သို့ စပ်နေသည့် ရုပ်ကို လွှတ်၍ အလွတ်သက်သက် ဖြစ်လာသည် မဟုတ်
ဟူလိုသတည်း။

နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရပုံ အဓိပ္ပါယ်

ဝေါသဂ္ဂပရိဏာမိတန္တိ ဧတ္ထ ဒွေ ဝေါသဂ္ဂါ ပရိစာဂဝေါသဂ္ဂေါ
ပက္ခန္ဓနဝေါသဂ္ဂေါ စ။ တတ္ထ ဝိပဿနာ တဒင်္ဂဝသေန ကိလေသေ
စေဝ ခန္ဓေ စ ပရိစ္စုဇတီတိ ပရိစာဂဝေါသဂ္ဂေါ။ မဂ္ဂေါ အာရမ္မဏ-
ဝသေန နိဗ္ဗာနံ ပက္ခန္ဓတီတိ ပက္ခန္ဓနဝေါသဂ္ဂေါ။

သုတ်ပါထေယျအဋ္ဌကထာ(၂၀၂)။ ဆံ။

ဤ၌ မဂ်သည် အာရုံပြုသောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ စီးဝင်တတ်သောကြောင့်
ပက္ခန္ဓနဝေါသဂ္ဂမည်၏။ ဤသို့ ဆိုအပ်သည်ကို ထောက်၍လည်း မဂ်ဖိုလ်ကို
ရကာမတ္တဖြင့် အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်ကို ရပြီဟူ၍ မမှတ်အပ်။ အာရုံပြုနိုင်ကာ
မတ္တသာ မှတ် အပ်၏။

ဣဒမက္ခာတံ သက္ကာယဿ နိဿရဏန္တိ ဣဒံ အရဟတ္တမဂ္ဂေန စ
ဖလေန စ နိဗ္ဗာနံ ဒိသွာ ငြိတဿ ဘိက္ခုနော ပုန သက္ကာယော နတ္ထိတိ
ဥပ္ပန္နံ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ သက္ကာယဿ နိဿရဏန္တိအက္ခာတံ။

သုတ်ပါထေယျအဋ္ဌကထာ(၂၁၅)။ ဆော။

ဤပါဠိဖြင့်လည်း အရဟတ္တမဂ်အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်သော်လည်း အသင်္ခတ
ဓာတ်နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သေး။ ထိုအရဟတ္တမဂ်အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ရုံ
မတ္တသာ ရှိသေးသည်ဟု သိရန်။

ဤပါဠိကိုထောက်သဖြင့် သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်တို့သော်
လည်း ငါ့ဟူသော မာနသက္ကာယကို အနှံ့အသက်နှင့်တကွ လုံးလုံးကြီးမပယ်နိုင်
သေး။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်မှသာ ပယ်နိုင်သည်ဟု သိရန်။

အသ္မိတိ အသ္မိမာနော။ အယမဟမသ္မိတိ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု အယံနာမ
အဟံ အသ္မိတိ။ ဧတ္တာဝတာ အရဟတ္တံ ဗျာကတံ ဟောတိ။ပ။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

အသ္မိမာနသမုတ္တိတောတိ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ။ အရဟတ္တမဂ္ဂဖလဝသေန
ဟိ နိဗ္ဗာနေ ဒိဋ္ဌေ ပုန အသ္မိမာနော နတ္ထိတိ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ
အသ္မိမာနသမုတ္တိတောတိ ဝုတ္တော။
သုတ်ပါထေယျအဋ္ဌကထာ(၂၁၉)။ ဆား။

၎င်းပါဠိဖြင့်လည်း ရှေ့နည်းတူ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခါမျှ
ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရုံမျှသာ ရှိသေးသည်ဟု သိရန်။

၎င်းပါဠိကိုထောက်၍လည်း ရဟန္တာဖြစ်မှသာ ငါ-ငါ၏ဥစ္စာဟူသော မာန
သက္ကာယသဘော လုံးလုံးကြီး ပျောက်နိုင်သည်ဟု သိရန်။

ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို မြင်သည်ဟူရာ၌ အဘယ်ကိုမြင်သနည်း၊ ဖြစ်ပြီးရှိပြီးသော
နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သလော၊ မဖြစ်သေး မရှိသေးသည့် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သလော၊ ရှိပြီး
ကို မြင်သည်ဆိုသော်—

“သမ္ပရာယိကာတိ သမ္ပရာယေ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ”
ဟူသော ၎င်းဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ။

“သာဝကော ခေါ သဉ္စပါဒိသေသော အနုပါဒိသေသံ နိဗ္ဗာနဓာတုံ
အနုပါပုဏိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ”
ဟူသော နေတ္ထိပါဠိတော်။

“ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ။
သဋ္ဌာယဓနသံယုတ်ပါဠိတော် (၄၀၈)

စသည်တို့၌ ခန္ဓာပျက်သည့်အခါမှ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဆိုသောကြောင့်
ခန္ဓာမပျက်မီ ယင်းနိဗ္ဗာန်မရှိသေးရကား ရှိပြီးသော နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သည်ဆိုရ
မည်လည်း အခက်၊ မရှိသေးသည့် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သည်ဆိုရမည်လည်း တခက်
မဟုတ်ပါလော ဟူငြားအံ့။ မခက်။

အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူကား အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရသည့်အခါ အကယ်၍
အရဟတ္တဖိုလ်ကို မရလျှင် နောင်ဘဝသစ် ဖြစ်ပေါ်လာလတ္တံ့သော မိမိခန္ဓာ
ငါးပါးတို့၏ တဖန်မဖြစ်လာသဖြင့် ချုပ်ကြီးချုပ်၍ ငြိမ်းရေးတော့မည့် သဘော
ကို ထင်မြင်လိုက်သည်ကိုပင် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်ဆိုအပ်သောကြောင့်တည်း။

ထိုကြောင့်မဟုတ်လော၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရပြီးသည့်နောက်—

“ခိဏာမေ ဇာတိဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတိ”
ဟူ၍ ထိုထိုပါဠိတော်များစွာတို့၌ လာသတည်း။

၎င်းပါရှိဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ဆင်ခြင်ရာ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်အရာကို ပြသည်ဟု အဋ္ဌကထာ ကျမ်းလာသည်နှင့် အညီ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည့်အခြင်းအရာကိုသာ ယူရမည်မဟုတ်ပါလောဟူ၍ အာရုံမနှောခွါရာ-
 ဝဇ္ဇန်းဖြင့် သာမညပြုအပ်သော အာရုံကို ဇောနုနုစံချက်ဖြင့် အသေအချာ အာရုံပြုရာဝယ် ဇော၏အာရုံအရာဟူသမျှကို မနှောခွါရာဝဇ္ဇန်း အာရုံပြုနိုင်သည် မည်သကဲ့သို့ မနှောခွါရာဝဇ္ဇန်း အရာကဲ့သို့ဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်၏ သဘောသာမညကို အာရုံပြုလိုက်ပြီးသည့်နောက် ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိဖြင့် “ခိဏာ မေ ဇာတိ” စသည့် အခြင်းအရာအားဖြင့် အသေအချာ အာရုံပြုပုံကို ပြသော စကားတော်တည်းဟူ၍ မှတ်။

အနာဂတံသ အဘိညာဉ်စိတ်ဖြင့် အနာဂတ်အာရုံကို သာမညထင်လိုက်ပြီး သည့်နောက် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဒေသနာဉာဏ်တို့ဖြင့် ထိုအာရုံအခြင်းအရာကို တဘန်ထပ်မံ၍ အသေအချာ ဆင်ခြင်ပြန်သကဲ့သို့၎င်း—

စစ်သည်တဘက် ရန်အမျက်ကို တိုက်ဖြိုသော ဥပရာဇာမင်းလောင်းသည် စစ်သည်တဘက်ကို လှလှကြီးအောင်ပြီးသည့် အဆုံး၌ ငါသည် ယခုအခါ ထီးဖြူရိပ်ငြိမ် နန်းစည်းစိမ်ကို စံစားရပေတော့မည်ဟု မိမိစံစားပုံနှင့်တကွ လက်ဝါးကြီးအုပ် သာမည ရှေးဦးတကြိမ် နန်းစည်းစိမ်ကို အာရုံပြုလိုက်သကဲ့သို့ ၎င်း—

အနုပါဒိသေသာ သမ္မရာယိကာ။
 ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်(၂၂၁)

သမ္မရာယိကာတိ သမ္မရာယေ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ။
 ၎င်းဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ(၁၅၉)

နိဗ္ဗာနဿ အနုပါဒေယေဝ ပုဂ္ဂလဿ နိရောဓော—

ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ တို့လာတိုင်း ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၍ ဓန္ဒာပျက်ခါမှ ပေါ်လာဖြစ်လာလတ္တံ့သော မိမိအစဉ်သန္တာန်၌ လွန်စွာငြိမ်းလတ္တံ့သော နိဗ္ဗာန်သဘောကို မဂ်ဖိုလ်တို့ဖြင့် သာမညသိလိုက် မြင်လိုက် အာရုံပြုလိုက်ပြီးသည့်နောက် ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိတို့ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်အထပ်ထပ် အသေအချာ ယင်း မိမိရလတ္တံ့သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အာရုံပြုသတည်းဟူ၍ မှတ်အပ်၏။

ဤအရာဝယ် အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော “ပရိနိဗ္ဗာနသန္တိ-ကိရိယာဘိသမယဝသေန” စသော မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသဋီကာ စကားသည်

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ဤထက်ပင် နီတတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားသေး၏။ ထိုအောက်စကားကို မမှတ်မိ မရှုမိခဲ့လျှင် ထိုအောက်စကားကို အရင်းအဖျားလည်၍ ရှုကြလေဦး။

ယင်းသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော်—

“နိဗ္ဗာန်ံ ဌပေတွာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ သိယာ အတီတာပိ သိယာ အနာဂတာပိ သိယာ ပစ္စုပ္ပန္နာပိ။ နိဗ္ဗာန်မုန န ဝတ္ထဗ္ဗံ အတီတန္တိပိ အနာဂတန္တိပိ ပစ္စုပ္ပန္တိပိ။”

ဤသို့ ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ကာလ သုံးပါးမှ အလွတ် ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သင့်ပါလျက် ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် အနာဂတ် ပက္ခသို့ ဝင်သည်ဆိုရာ မရောက်ပြီလော ဟူငြားအံ့။ ဤဝိဘင်းပါဠိတော်၌၎င်း အခြားပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌၎င်း “နိဗ္ဗာန်ံ ကာလဝိမုတ္တံ ဟောတီ” ဟူ၍ မူချ ဒေသနာအားဖြင့် ဟောတော်မူ။ “န ဝတ္ထဗ္ဗံ အတီတန္တိ ဝါ” စသည်ဖြင့် ပရိယာယဒေသနာအရာ နဝတ္ထဗ္ဗ-သဒ္ဓါဖြင့်သာ ဟောတော်မူသည်ကို ထောက် သဖြင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ ဥပါဒ်ခြေအားဖြင့် ထင်ရှားမဖြစ်လာသော်လည်း အလွန် နူးညံ့သိမ်မွေ့သော သီတိဘာဝ သဘောအားဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသည့်အခါ ဖြစ်ရောက်လာလတ္တံ့သော ယင်း နိဗ္ဗာန်၏ ယင်းသို့မဖြစ်သေးမီ အနာဂတ်ဖြစ်လာသည့်အခါ ပစ္စုပ္ပန်ဆိုရန်ရှိသော်လည်း ဥပါဒ်ခြေပေါ်လာ အောင် ဖြစ်သည်မဟုတ်သောကြောင့် စင်စစ်အားဖြင့် ဖြစ်လတ္တံ့ ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ပြီး မဆိုထိုက်သည်ကို ရည်၍ နဝတ္ထဗ္ဗ-သဒ္ဓါဖြင့် ဟောတော်မူသည် ဟူ၍ သိအပ်၏။

စန္ဒ-သူရိယ-မေရု-ပဗ္ဗတ-ဟူသော ပညတ်တို့သည် လ နေ နက္ခတ် မြင်းမိုရ် မပေါ်လာမီက ယင်း စန္ဒ သူရိယ မေရု ပဗ္ဗတ အမည်တို့သည် ဖြစ်လာလတ္တံ့ ဟူ၍၎င်း ယင်းပညတ် ပေါ်လာစအခါ ယင်းပညတ် ဖြစ်လာဆဲဟူ၍၎င်း ပေါ်လာပြီးအခါ ယင်း အမည်ပညတ် ဖြစ်လာပြီဟူ၍၎င်း ဆိုသင့်လျက် ဥပါဒ် ၌ ဘင် သရုပ်သကောင် အထည်ခြေအားဖြင့် ပေါ်လာသည်မဟုတ် သောကြောင့် ယင်းပညတ်ကို ကာလသုံးပါးမှ အလွတ် နဝတ္ထဗ္ဗတရား-ဟူ၍သာ ဆိုအပ်သကဲ့သို့တည်း။

“တဿ ဣဓေ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ အနဘိနန္ဒိတာနိ သီတိ ဘဝိယန္တိ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု” ဟူ၍ အောက်ကညွန်းပြခဲ့ပြီးသော ဣတ္ထိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၂၁) အတိုင်း “သီတိ

ဘဝိဿန္တိ” ဟူသောပါဌ်ဖြင့် ဧးမြခြင်းဖြစ်လတ္တံ့ ဟူ၍ နီတတ္ထပင် ဟောတော် မူသည်။

“အယံ ဝုစ္ဆတိ ဘိက္ခဝေ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု” ပါဌ်ဖြင့် ဖြစ်လတ္တံ့ သော ဧးမြခြင်း သီတိဘာဝသဘောသည် အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတ် မည်သည် ဟူ၍ နီတတ္ထပင် ဟောတော်မူသည်။ ဤသို့သော နီတတ္ထပါဌ်တော်ကို ထောက်သဖြင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်သဘော မဖြစ်လာသေးမီ ဖြစ်လတ္တံ့ပင် ဧကန် ဆိုအပ်တော့သည်။ ဥပါဒိအားဖြင့် အထည်ခြိမ်ပေါ်အောင် ဖြစ်လတ္တံ့ မဟုတ် သောကြောင့်သာ အနာဂတ်စစ် မဆိုရသည်။

“နိဗ္ဗာနဿ အနုပါဒေယေဝ ပုဂ္ဂလဿ နိရောဓော” ဟု ပြုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာအတိုင်း နိဗ္ဗာန်မဖြစ်မီက ပုဂ္ဂိုလ်ချုပ်နှင့်ရသည်ဆိုသော စကားဖြင့်လည်း ယင်းနိဗ္ဗာန် မဖြစ်သေးမီအခါ ဖြစ်လတ္တံ့ပင် ဆိုသင့်သည်။ ယထာဝုတ္တကာရဏကြောင့် အနာဂတ်စစ်သာ မဆိုရသည်တမည်သာ ဧကန် မှတ်။ ထိုကြောင့် ဝါ-ထိုအနက်သဘောကိုပင် ရည်တော်မူ၍ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသနီမည်သော အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာဋီကာကျမ်း၌—

“နိဗ္ဗာနေ အနာဂတေပိ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ သိယာ။ န ဝတ္တဗ္ဗာ အတီတာရမ္မဏာတိပိ အနာဂတာရမ္မဏာတိပိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာတိပိ” ဟူ၍ မိန့်အပ်ပြီ။

အနာဂတေပိ၊ အနာဂတ်လည်းဖြစ်သော။ ဝါ၊ မဖြစ်ပေါ်လာသေးသည် လည်းဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနေ၊ နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၊ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်သည်။ သိယာ ဟောတံ၊ ဖြစ်၏။ တထာပိ၊ ထိုသို့ အနာဂတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ အာရုံပြု၍ဖြစ်သော်လည်း။ သာ၊ ထိုအနာဂတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန် အာရုံ၌ အာရုံပြု၍ဖြစ်သော အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကို။ (ထည့်ပါ။) အတီတာ- ရမ္မဏာတိပိ၊ အတိတ်တရားလျှင် အာရုံရှိ၏ဟူ၍၎င်း။ အနာဂတာရမ္မဏာတိပိ၊ အနာဂတ်တရားလျှင် အာရုံရှိ၏ဟူ၍၎င်း။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာတိပိ၊ ပစ္စုပ္ပန်တရား လျှင် အာရုံရှိ၏ဟူ၍၎င်း။ န ဝတ္တဗ္ဗာ၊ မဆိုသင့်။ ။(၎င်းအနက်)

ဤအဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသနီဋီကာ ဇ်းပေ၊ ဆော-အင်္ဂါတွင် လာသည်ကို ထောက်သဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ဟူက မုချအနာဂတ်စစ်ပင် မဆိုထိုက်သော်လည်း မဖြစ်သေးမီအခါ ဖြစ်လတ္တံ့ဟူ၍ ပရိယာယအားဖြင့် ဆိုသင့် ဆိုထိုက်သည့် အဖြစ်ကို ဧကန် သိကြကုန်။

သို့ဖြစ်လျှင် ယင်းနိဗ္ဗာန်သည် နိစ္စ သဿတ-ဟူ၍ လာသော စကားတို့နှင့် မဆန့်ကျင်လော ဟူငြားအံ့၊ မဆန့်ကျင်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ သင်္ခတတရား

တို့ကို အနိစ္စဆိုရာ၌ ဖြစ်ပြီးသည့်နောက် ချုပ်ပျောက်၍ သွားသောကြောင့် အနိစ္စဆိုအပ်သည်။ အသင်္ခတတရားကို နိစ္စ သဿတ-ဆိုရာ၌ ဖြစ်ပြီးသည့်နောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်နေသည်ကို ရည်၍ ဆိုအပ်သောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့်—

“အဘူတမေဝ ဘူတံ ဇာတံ ဟုတော အတ္တိတိ အဗ္ဗုတံ”
ဟူ၍ သဗ္ဗာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ (၁၄၉) ၌ မိန့်အပ်ပြီ။

တံ၊ ထို ငြိမ်းဒေးခြင်း သိတိဘာဝသဘော ဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်သည်။ အဘူတမေဝ၊ ရှေး၌ တရံတဆစ် မဖြစ်ဘူးသေးဘဲသာလျှင်။ ဘူတံ ဇာတံ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုရာ ဤတခါသာ ဖြစ်ရောက်လာသည်။ ဟုတော၊ ဖြစ်၍။ အတ္တိ၊ မပျောက်မပျက် အမြဲတည်၍ နေသည်တည်း။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ အဗ္ဗုတံ၊ အဗ္ဗုတမည်၏။

“အဗ္ဗုတံ၊ တရံတဆစ် မဖြစ်ဘူးသေးဘဲ တခါတည်းသာ ဖြစ်လာပြီး နောက် အမြဲတည်ရှိ၍နေသော နိဗ္ဗာန်” ဟု အနက်ပေးစေလိုသတည်း။

ဤ၌ ၎င်းအဗ္ဗုတသဒ္ဓါသည် အဘူတအနက်၊ ဘူတအနက်၊ ဟုတော အနက်၊ အတ္တိအနက် ဤလေးချက်ကို တပိုင်နက် ပြနိုင်သောကြောင့် ပဒီပနည်းအား ဖြင့် ပြီးသောသဒ္ဓါတည်း။

ဤအရာကို အောက်ကလည်း တကြိမ်ဆိုခဲ့ပြီးသော်လည်း ဤပဒီပနည်း အမှာနှင့်တကွ မပြခဲ့ရသောကြောင့်၎င်း နိဗ္ဗာန်ဟူသည်၏ ဖြစ်လာ ပေါ်လာ ပြီးမှ အမြဲတည်နေသည်ဆိုရာ၌ လွန်စွာ ကိုးစားရာ ပါ၍ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း ပညာရှိတို့ သတိကြပ်ကြပ် ရကြစေခြင်းငှါ ဤတွင်လည်း တကြိမ်ထပ်လိုက် ပြန်သည်။

သဒ္ဓကဝိ ပညာရှိတို့ ကြပ်ကြပ်သတိ ရှိကြစေကုန်သတည်း။

န ဟိ အညေ ဓမ္မာ ဝိယ နိဗ္ဗာနံ။ တံ ပန အတိဂမ္ဘိရတ္တာ အပတ္တေန
အာလမ္ဘိတုံ န သက္ကာ။ မူလဒ္ဓိကာ။ ဒမ်း၊ထူ။

ဤမူလဒ္ဓိကာ၌ နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သောသူသည် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြု နိုင်ဟူ၍ မိန့်ဆိုအပ်သော စကားများမှာ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးသည့်နောက် အသင်္ခတ ဓာတ်သို့ ရောက်သည်ကို မဆိုလို၊ ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးခင် သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် သို့ ရောက်သည်ကိုရည်၍ ဆိုသည်မှတ်။ အကယ်၍ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်ကိုပင် ရည်၍ ဆိုသည် ဟု ယူခဲ့သည်ရှိသော်—

“သာဝကော ခေါ သဗ္ဗပါဒိသေသော အနုပါဒိသေသံ နိဗ္ဗာနောတုံ
အနုပါပုဏိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ”
ဟူသော နေတ္ထိပါဠိတော် (၇၇)

“နိဗ္ဗာနဿ အနုပါဒေယေဝ ပုဂ္ဂလဿ နိဗ္ဗေဓော”
ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဒီကာ။

“ဒုက္ခက္ခယာ နိဗ္ဗာနံ” ဟူသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် နေတ္ထိပါဠိ
တော် (၅၀) တို့နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်လတ္တံ့သောကြောင့်တည်း။

နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတော ပဝတ္တနဘာဝေါယေဝ နိဗ္ဗာနဂမနံနာမ
ဟောတိ။ န စ တတော အညံ ကိဉ္စိ နိဗ္ဗာနဂမနံနာမ အတ္ထိ။
မဏိဒီပ။ ဘံး။ဓေ။

ဤ၌ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်မှတစ်ပါး တစ်စုံတစ်
ခုဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သောဟူသည် မရှိ ဆိုသော အရာကိုလည်း သဗ္ဗပါဒိသေသ
နိဗ္ဗာန်ကိုပင် ရည်၍ ဆိုသည်မှတ်။

အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကိုပင် ရည်၍ ဆိုသည်ဟု ယူခဲ့သော် ယခင် ဆိုအပ်ခဲ့
ပြီးသော “အနုပါဒိသေသာ သမ္မုဓယိကာ” ဟူသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်၊
“သမ္မုဓယိကာတိ သမ္မုဓယေ ခန္ဓဘေဒတော ဘဝါ” ၎င်းဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ
တို့နှင့် စင်စစ် ဆန့်ကျင်တော့မည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ထိုစကားသည် မှန်၏။ ၎င်းဣတိဝုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ ပရိနိဗ္ဗာန်
မပြုသေးခင် ဤဘဝ၌ပင် သဗ္ဗပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဖြစ်လာသည်။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး
သည့်အခါမှ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဖြစ်လာသည်ဟု နီတတ္ထ မိန့်တော်မူကြောင်း
ကို ပါဠိအနက် အကျယ်တို့နှင့်တကွ အောက်၌ အတန်တန် အထပ်ထပ် ပြအပ်
ပြီးသလျှင်ကတည်း။

ယင်းသို့ စကားစပ်ဆိုင်တိုင်း စပ်ဆိုင်တိုင်း အထပ်ထပ်ဆိုခဲ့သည့် အရာများ
တို့၌ ကျမ်းဂန်မြင်သိ ပညာရှိတို့က ပုနရုတ္တိ နိရုတ္တကဒေါသဖြင့် အပြစ်တင်ဘွယ်
ရှိသော်လည်း ဤနိဗ္ဗာန်အရာ၌ အလွန်တွေဝေစရာ လျဉ်းပါးစရာ ယောင်မှား
စရာ ပါဠိ ပါဌ ပဒေသများစွာ ရှိသောကြောင့် ထို တွေဝေဘွယ်ရာ ရှိသမျှကို
အခါခါလိုက်၍ ပယ်ဖြေရသဖြင့် ယင်းသို့ ပယ်ဖြေရာ၌လည်း အာဂမယုတ္တိကို
ပြု၍ ပယ်ဖြေပြီးမှ အောက်ကစကားကို မမှတ်ခဲ့မိ သတိမရ သံမဋ္ဌမန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့
ယုံကြည်နိုင်စရာ ရှိသောကြောင့် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ ယုံကြည်ဘွယ်ရာ ဖြစ်စေခြင်းငှါ
ရှေးထုတ်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော သာကေပါဠိတို့ကိုလည်း လျဉ်းပါးစရာ စကားအရာ
ရောက်တိုင်း ရောက်တိုင်း ထုတ်ပြရပြန်ပေသည်ဟု နှလုံးပြုတော်မူကြကုန်

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

သဖြင့် ယင်းသို့သော ပုနရုတ္တိဒေါသ ဝိတ္ထာရဒေါသ ထင်မြင်စရာရှိသော အရာ များတို့၌ သတိဝေပုလ္လသခင် ပညာရှင်တို့ အဇ္ဈပေက္ခာနု သည်းခံ ကြည့်ရှုတော် မူကြပါစေကုန်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်ရောက်ရပုံ

ဆက်ဦးအံ့၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည် ဟူရာ၌ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်ခြင်း တည်နေရသောအားဖြင့် ရောက်ခြင်းဟူ၍ နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ပရိနိဗ္ဗာန် မစံရသေးခင် အာရုံပြုသောအားဖြင့်သာ ရောက် နိုင်သည်။ စံနေရသောအားဖြင့် မရောက်နိုင်။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသောအခါ တည် နေရသောအားဖြင့်သာ ရောက်နိုင်သည်။ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်သည် မဟုတ်။ အာရုံပြုသောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည့်အခါ သတ္တဝါ၏ အဖြစ်ကို မလွန်မိသာ ရောက်သည်။ တည်နေရသောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက် သည့်အခါ သတ္တဝါ၏အဖြစ်ကို လွန်မှသာ ရောက်သည်။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် သတ္တဝါ၏အဖြစ်ကို မလွန်မီ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည်ကို ရည်တော်မူ၍ “နိဗ္ဗာန် အာရမ္မဏံ ကတွာ” စသောပါဠိဖြင့် “နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်မှတစ်ပါး နိဗ္ဗာန် ရောက်သည် မည်သည် မရှိ” ဟူသော စကားကို ၎င်းမဏိဒီပဆရာ မိန့်တော် မူသည်ဟု မှတ်။

အကယ်၍ သတ္တဝါ၏အဖြစ်ကို လွန်၍မူ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သောမည်သည် မရှိဆိုခဲ့လျှင်—

“ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂ္ဂ” စသော-သဋ္ဌာယတနသံယုတ်။ “အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ချံ” စသော စူဠနိဇ္ဈေသပါဠိတော်-စသည်တို့နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်တော့လတ္တံ့ ။ ၎င်းပါဠိတော်များကို အထက် ပရိနိဗ္ဗာတကထာသို့ရောက်မှ အနက်အဓိပ္ပါယ် အကျယ်အားဖြင့် ဆိုလတ္တံ့။

သတ္တဝါ၏အဖြစ်ကိုလွန်မှ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ရသည်ဆိုသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ် အဘယ် လိုဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်၌တည်ရ ရောက်ရပါသနည်း ဟူခြားအံ့၊ “ဂ္ဂပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာဓုဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော” စသည်ဖြင့် အထက်၌ ဆိုလတ္တံ့ သော သဋ္ဌာယတန သံယုတ်ပါဠိတော် စသည်တို့နှင့်အညီ ဂ္ဂပသင်္ခါဝိမုတ္တ။ပ။ ဝိညာဏ- သင်္ခါဝိမုတ္တ။ ပရိနိဗ္ဗာတအသျှင်ဖြစ်၍ အဘယ်လိုအခြင်းအရာဟု မဆိုနိုင်ဘူးဟု တကယ်နက်နဲ၍ နေသောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍ နေသည်ဟု သိ။

“ပရိနိဗ္ဗာတ ပရိနိဗ္ဗာယိံ သု” စသည်ဖြင့်လာသော ထိုထိုပါဠိတော်အဋ္ဌ- ကထာတို့၌လည်း အလုံးစုံငြိမ်းပျောက် ပြတ်တောက်၍ သွားသည်ကို ဆိုသည်

မဟုတ်၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ မအိုမသေ အမြဲတည်နေရာ အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန် ရပ်၌ ချမ်းမြေ့သာယာ တည်နေရသည် ဆိုလိုသည် ဟု ကေန္တ မှတ်ကြကုန်။

နိဗ္ဗာယနကိရိယာမုခေန နိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တံ။

နိဗ္ဗာယနကိရိယာမုခေန၊ ငြိမ်းရေးခြင်း ကိရိယာကို အကြောင်း အဦး ပြုသဖြင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုပင်။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူအပ်၏။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဒီကာ(၂၇၉)။ ၉။ ၃-ချုပ်။

ဤဒီကာအလိုကား ပရိနိဗ္ဗာယတိ-၌ ပရိ-ရှေး နိ-ရှေးရှိသော ဝါဓာတ်၏ ငြိမ်းခြင်းကိရိယာ-ဟောခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့် ယင်း ငြိမ်းခြင်းသဘောရှိသော နိဗ္ဗာန်ကိုပင် ယူရမည်။ “ပရိနိဗ္ဗာယတိ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်လေ၏” ဟူ၍ ဆိုလို သည် ဟူလိုသတည်း။

ထို့ကြောင့် ဤဒီကာပါ၌ဖြင့်ပင် ယခင်စကားကို ယုံကြည်သင့်လှတော့၏။

ဥပါဒီယတေ ကမ္မကိလေသေဟိတိ ဥပါဒိ၊ ဝိပါကက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာ စ ရူပံ။ သော ပန ဥပါဒိ ကိလေသာဘိသင်္ခါရနိမ္မထနေန နိဗ္ဗာနပတ္တိယံ အနောသဋ္ဌော။ ဣဓ ခန္ဓမစ္စုမာရနိမ္မထနေန ဩသဋ္ဌော နိဿေသိ- တောတိ အယံ အနုပါဒီသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။ နိဗ္ဗာနဓာတုတိ စ နိဗ္ဗာတိ- မတ္တံ။ ဣတ္ထမ္မူတလက္ခဏေ စာယံ ကရဏနိဒ္ဒေသော။

ကမ္မကိလေသေဟိ၊ ကံကိလေသာတို့သည်။ ဥပါဒီယတေ၊ ဖြစ်စေအပ်၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ ဥပါဒိ၊ ဥပါဒိမည်၏။ သော ပန ဥပါဒိ၊ ထိုဥပါဒိမည်သော ခန္ဓာငါးပါး ကိုကား။ ကိလေသာဘိသင်္ခါရနိမ္မထနေန၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသမာရ် အဘိသင်္ခါရမာရ်ကို နှိပ်နင်းသဖြင့်။ နိဗ္ဗာနပတ္တိယံ၊ အာရုံပြုကာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ရသောအခါ၌။ အနောသဋ္ဌော၊ မစွန့်နိုင်သေး။ ဣဓ၊ ဤခန္ဓ- ပရိနိဗ္ဗာန် စံရသောအခါ၌။ ခန္ဓမစ္စုမာရနိမ္မထနေန၊ ခန္ဓမာရ် မစ္စုမာရ်ကို နှိပ်နင်းသဖြင့်။ ဩသဋ္ဌော၊ စွန့်အပ်ပြီ။ နိဿေသိတော၊ အကြွင်းမရှိစေအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ အယံ၊ ဤအသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်သည်။ အနုပါဒီသေသာ၊ အနုပါဒီသေသမည်သော။ နိဗ္ဗာနဓာတု၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်မည်၏။ နိဗ္ဗာနဓာတုတိ စ၊ နိဗ္ဗာနဓာတ်ဟူသည်လည်း။ နိဗ္ဗာတိမတ္တံ၊ ငြိမ်းရေးခြင်းသဘောမျှတည်း။ ဣတ္ထမ္မူတလက္ခဏေ စ၊ ဣတ္ထမ္မူတလက္ခဏအနက်၌သာလျှင်။ အယံ ကရဏ- နိဒ္ဒေသော၊ ဤကရိုဏ်းဝိဘတ်ကို ညွှန်းခြင်းတည်း။

တနည်းကား။ စ၊ အနုပါဒီသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ-ဟူသော ဤသီလက္ခန္ဓာ ပါဠိတော်ဝယ် ကရိုဏ်းဝိဘတ်၏အနက်ကို ပြဆိုဦးအံ့။ အယံ ကရဏနိဒ္ဒေသော၊ ဤကရဏနိဒ္ဒေသသည်။ ဣတ္ထမ္မူတလက္ခဏေ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

စံခြင်းဟူသော အထူးသို့ ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို ဤသို့သော အခြင်းအရာ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည်ဟု မှတ်ကြောင်းဖြစ်သောအနက်၌။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ သီလက္ခန္ဓိကာ(၃၈) သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌လည်း ၎င်းနည်း။

ဤဋီကာတို့အလိုအားဖြင့် ဘိန္နေန သီယေန-စသည်ကဲ့သို့ “အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတု”ဟု ဆိုအပ်သော ငြိမ်းဇေးခြင်း သဘောရှိသည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ ပရိနိဗ္ဗာယတိ၊ ငြိမ်းကြီးငြိမ်းတော်မူရ လေ၏။

ဤသို့ ဗဟုဗ္ဗိဟိအတွင်းဝင်သောအားဖြင့် အနက်ယောဇနာအပ်၏။

ဤဋီကာတို့၏ အလိုအားဖြင့် “အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ” ဟူသော ပုဒ်၏အရလည်း ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်၊ ပရိနိဗ္ဗာယတိ-၏ အရလည်း ၎င်း ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်ချည်းသာ ရအပ်၏။

ချဲ့ဦးအံ့ “အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ” ဟူသော ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ဝါကျအတွင်း ဝင်သော သဒ္ဓါသည် ငြိမ်းဇေးခြင်းသဘောဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အကြောင်းပဝတ္တနိမိတ်ပြုသဖြင့် ထိုငြိမ်းဇေးခြင်းသို့ ရောက်သော ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောသည်။ ပရိနိဗ္ဗာယတိ-ဟူသော ပုဒ်သည်လည်း နိဗ္ဗာယတိ-၌ နိ-ပုဗ္ဗုဝါ-ဓာတ်၏အရ ငြိမ်းဇေးခြင်းကြိယာသဘာဝဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို အကြောင်း ပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သော။ ဝါ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ တည်သော ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် ဟောသတည်း ဟူလို။

အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာတိ ပရိနိဗ္ဗာနဿ ပရိနိဗ္ဗာနန္တရတော ဝိသေသနတ္ထံ ကရဏဘာဝေန ဝုတ္တံ။ အထဝါ ယာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပစ္စိမစိတ္တံ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ ဇာတံ။ သာ အသင်္ခတဓာတု ကရဏဘာဝေန ဝုတ္တာ။

အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာတိ၊ ဓာတုယာ-ဟူသည်ကား။ ပရိနိဗ္ဗာနဿ၊ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်၏။ ပရိနိဗ္ဗာနန္တရတော၊ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်မှ။ ဝိသေသနတ္ထံ၊ အထူးပြုခြင်းငှါ။ ကရဏဘာဝေန၊ ဝိသေသနတ္ထကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်အပ်၏။ အထဝါ၊ တနည်းကား။ ယာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊ အကြင် နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်။ ပစ္စိမစိတ္တံ၊ စုတိကျသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ နောက်ဆုံး စုတိစိတ်သည်။ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ၊ နောင်ဘဝပဋိသန္ဓေသစ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သည်။ ဇာတံ၊ ဖြစ်၏။ သာ အသင်္ခတဓာတု၊ ထိုအသင်္ခတနိဗ္ဗာနဓာတ်ကို။ ကရဏဘာဝေန၊ ကရဏကာရကတ္ထကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်အပ်၏။ မူလဒီကာ(၄၇)

ဤမူလဋီကာ ရှေ့နည်းအလို၌ ဝိသေသနတ္ထ ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ကိလေသ-
ပရိနိဗ္ဗာန်ကို နစ်စေ၍ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည်ကို သိစေသည် ဟူလို။

နောက်နည်းအလို၌ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိစိတ်နောက် ချက်ခြင်းရောက်လာ
လတ္တံ့ သော အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်၏သတ္တိကြောင့် ထိုစုတိစိတ်နောင် ပဋိသန္ဓေ-
စိတ် ဝင်မြဲတိုင်းမဝင်လာနိုင်သည်ဖြစ်၍ ထိုအသင်္ခတဓာတ်၏ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့
တဆယ့်တသီး မီး ငြိမ်းကြီးငြိမ်းခြင်းအား ကြိယာကာရကတမသတ္တိဖြင့်
ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်ကို သိစေခြင်းငှါ ကရုဏာကာရကတ္ထ၌ ကရိုဏ်းဝိဘတ်
သက်သည် ဟု ပြတော်မူသည် ဟူလို။

ပုထုဇနိသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စုတိစိတ်နောင် ပဋိသန္ဓေစိတ်ဝင်၍ ဖြစ်သကဲ့သို့
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိစိတ်နောင် ပဋိသန္ဓေစိတ်မဝင်နိုင်၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏အစား
အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ဝင်၍ ဖြစ်လာသည် ဟူလို။

ယင်သို့ အသင်္ခတဓာတ်ဝင်၍ ဖြစ်လာလိုသောကြောင့်လည်း ထိုစုတိစိတ်
နောင် ပဋိသန္ဓေစိတ်မဝင်နိုင်သည်၊ ခြင်္သေ့ မင်းရွှေ ယုန်သားငယ် မသန်းလာဝံ့
သကဲ့သို့တည်း။

နိဗ္ဗာနဓာတုတိ စ နိဗ္ဗာယနမတ္တံ၊ န အသင်္ခတဓာတု။ ဣတ္ထမ္မူတ-
လက္ခဏေ စာယံ ကရုဏနိဓ္ဓေသော။ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာန-
ဓာတုယာ။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတု ဟုတွာ ဣတ္ထတီတိ အတ္ထော —
ဟူ၍ လာသော နေတ္ထိဝိဘာဝနီ (၉၁) အလိုအားဖြင့် ငြိမ်းရေးခြင်း သဘော
ရှိသည်ဖြစ်၍ သံသရာဘေးကြီးမှ လွတ်သွားလေ၏ ဟူလိုသတတ်။

ဤနေတ္ထိဝိဘာဝနီ၌ နိဗ္ဗာနဓာတုသဒ္ဓါဖြင့် ငြိမ်းခြင်းကြိယာ သာမညကိုသာ
ယူရမည်၊ အသင်္ခတဓာတ်ကို ဤအရာ၌မယူနှင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယတိ-၌ နိဗ္ဗာ၊ ဝါ-ဓာတ်၏
အရကိုလည်း ဘေးမှလွတ်ငြိမ်းခြင်းကြိယာသာမညကိုသာ ယူရမည်။ အသင်္ခတ-
ဓာတ် နိဗ္ဗာန်ကို ဤအရာ၌ မယူသင့် ဟူလိုသတတ်။

ဤနေတ္ထိဝိဘာဝနီစကားလည်း သူ၏ ဝတ္တိစ္ဆာအားလျော်စွာ ပရိယာယ
နည်းမျိုးအားဖြင့် စကားတပုံဆိုသည်ကို မသင့် မယူသာပေ။

ဤနေတ္ထိဝိဘာဝနီ၌ “အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ”
ဟူသောပါဌ်ဖြင့် ငြိမ်းရေးခြင်းသဘောရှိသည်ဖြစ်၍ သံသရာမှ လွတ်သွားလေ
သည်ဟူသော အနက်ကိုမူချပြသဖြင့် ငြိမ်းရေးခြင်းသဘောရှိသော အသင်္ခတဓာတ်
နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွားလေသည်ဟူသော အနက်ကိုလည်း အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်း
အားဖြင့် ပြနိုင်သောကြောင့်တည်း။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

ရွှေဋီကာ သုံးစောင် တို့ဖြင့်ကား “အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ”ဖြင့် ငြိမ်းခြင်းသဘောရှိသော ဝါ-သဘောဟု ဆိုအပ်သော အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်လေသည်။ ဝါ-အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်၌ တည်လေသည် ဟူသောအနက်ကို မုချနီတတ္ထအားဖြင့် ပြသည် ဟူလိုသတတ်။

ထိုကြောင့် ရဟန္တာတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည်ဟူသော စကားလည်းတခြား ရဟန္တာတို့ စုတိကျသည်ဟူသော စကားလည်းတပါး ဟု သိကြကုန်။ ရဟန္တာတို့ စုတိကျသည်ဟူသောစကားမှာ ရဟန္တာတို့ သေလေပြီဟူသော အများနှင့် ဆက်ဆံသော သေခြင်းဟူသော အမင်္ဂလာစကား၊ ရဟန္တာတို့ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည်ဟူသော စကားမှာ ရဟန္တာအသျှင်တို့ မအိုမသေ အမြဲနေရသော အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ရွှေပြည်မြတ်၌ မအိုမသေ အမြဲစံနေတော် မူကြရသည် ဟု ဆိုလိုသော မင်္ဂလာစကား ဟု ကွဲကွဲပြားပြား သိကြကုန်။

“ရာဇာ ကာလင်္ဂတော”ကား အမင်္ဂလာစကား “ရာဇာ ဒေဝံဂတော” ကား မင်္ဂလာစကား ဟု ထူးခြားသကဲ့သို့တည်း။

“ရာဇာ ဒေဝံဂတော” ၌ကား ထိုမင်းသည် နတ်ပြည်သို့ ရောက်သည်လည်း ရှိ၏၊ မရောက်သည်လည်း ရှိ၏။ “ပရိနိဗ္ဗတော” ဆိုရာ၌ကား ဧကန်စင်စစ် ထိုရဟန္တာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သတည်း။ ဤသို့လည်း အထူးသိလေဦး။

ဤစကားသည်လည်း ယေဘုယျသာ။

“သဗ္ဗေဝ နိက္ခိပိဏန္တိ၊ ဘူတာ လောကာ သမုဿယံ။
ယတ္ထ တောဒိသော သတ္တာ၊ သမ္ပုဇ္ဈော ပရိနိဗ္ဗတော”

အစရှိသော သံဝေဂကထာအရာ၌ ပရိနိဗ္ဗတော-လာသည်ကို ထောက်သဖြင့် စုတိကျရောက်ရသည်ကို ပဓာနပြု၍ဆိုအပ်သော အရာလည်း ထင်သောကြောင့် တည်း။

ဤနည်းအတူ “နိဗ္ဗာယိ” သူ သသာဝကာ” စသည်ဖြင့် လာသော ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိတော်-စသည်တို့၌လည်း သံဝိဂ္ဂကထာအရာဝယ် လာသည်ဖြစ်၍ အတည် မကျ စုတိရခြင်းဟူသော အနက်ကိုပင် ပဓာနအားဖြင့် ယူအပ်၏။ နိဗ္ဗာန် စံမြန်းကြရကုန်၏ဟူသော အနက်မှာ အပဓာနသာ ဖြစ်သတည်း။

(က) နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိတိ အာမန္တာ။ ။နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိတိ အတ္ထိ သိယာ
နိဗ္ဗာနံ သိယာ နော နိဗ္ဗာနန္တိ။

၁။ လောကေ-ဒီ-၂၊ ဆဋ္ဌ (၁၂၉)

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း

- (ခ) အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟံ၊ ဟဉ္စိ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိတိ အတ္ထိ သိယာ နိဗ္ဗာနံ သိယာ နော နိဗ္ဗာနန္တိ။ တေန နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနန္တိ။
- (ဂ) ယံ တတ္ထ ဝဒေသိ ဝတ္ထဗ္ဗေ ခေါ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိတိ အတ္ထိ သိယာ နိဗ္ဗာနံ သိယာ နော နိဗ္ဗာနန္တိ။ နော စ ဝတ္ထဗ္ဗေ နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနန္တိ မိစ္ဆာ။
- (ဃ) နော စေ ပန ဝတ္ထဗ္ဗေ နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနန္တိ။ နော စ ဝတ ရေ ဝတ္ထဗ္ဗေ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိတိ အတ္ထိ သိယာ နိဗ္ဗာနံ သိယာ နော နိဗ္ဗာနန္တိ။
- (င) ယံ တတ္ထ ဝဒေသိ ဝတ္ထဗ္ဗေ ခေါ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိတိ အတ္ထိ သိယာ နိဗ္ဗာနံ သိယာ နော နိဗ္ဗာနန္တိ။ နော စ ဝတ္ထဗ္ဗေ နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနန္တိ မိစ္ဆာ။

ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် (၁၁၂)

၎င်းပါဠိတော်၏ အလွန်ရခဲသော အနက်

(က) နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှားရှိပါ၏လော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပရဝါဒိဆရာ မေးအပ်သည်ရှိသော်။ အာမန္တာ၊ ရှိပါ၏။ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိတိ၊ နိဗ္ဗာန် ထင်ရှားရှိ၏ဆိုရာ၌။ ဝါ၊ ဆိုသော်လည်း။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ သိယာ၊ ရံခါသာလျှင်။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှား ရှိလာဖြစ်လာ၏။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ သိယာ၊ ရံခါသော်ကား။ နော အတ္ထိ၊ ထင်ရှားရှိလာ ဖြစ်ပေါ်လာသည် မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ် မိန့်ဆိုအပ်သည်ရှိသော်။

(ခ) တံ၊ အသျှင်သကဝါဒီသခင် ထိုထိပ်တင်ကို။ နိဂ္ဂဟံ၊ မဝံ့မစား အားပါး မနာ နှိပ်ပါရအံ့သည့် အရာကို။ အာဇာနာဟိ၊ ဝန်ခံတော်မူပါလော့။ ဟဉ္စိ၊ အကယ်၍လျှင်။ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိတိ၊ နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိ၏ဆိုသော်လည်း။ အတ္ထိ သိယာ နိဗ္ဗာနံ သိယာ နော နိဗ္ဗာနန္တိ၊ ယင်းနိဗ္ဗာန် တရံတခါသာ ထင်ရှား ရှိလာ၏။ ယင်းသည့်နိဗ္ဗာန် တရံတခါကား ထင်ရှားရှိလာ ဖြစ်ပေါ်လာသည် မဟုတ်ဟူ၍။ ဝဒေယျ၊ ဆိုခဲ့ငြားအံ့။ တေန၊ ထိုသို့ဆိုသဖြင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန် သည်။ နော နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်မဟုတ်။ နော နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်မဟုတ်သောတရား သည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ခဲ့၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ အသျှင်သကဝါဒီ ဆိုရာရောက်၏။ (အနုလောမ ပါပနာ)

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

(ဂ) အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျက်။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ချက်တို့တွင်။ ခေါ၊ စင်စစ်။ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိတိ အတ္ထိ သိယာ နိဗ္ဗာနံ သိယာ နော နိဗ္ဗာနန္တိ၊ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိ။ပ။ နိဗ္ဗာနံ-ဟူသော စကားကိုသာ။ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ ဆိုသင့်၏။ နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနန္တိ၊ နိဗ္ဗာနံ။ပ။ နိဗ္ဗာနံ-ဟူသော နောက်စကားကို။ နော စ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ မဆိုအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်၏။ဣတိ၊ ဤသို့။ ယံ ဝစနံ၊ အကြင် စကားကို။ ဝဒေသိ၊ အသျှင်သကဝါဒီဆိုခဲ့အံ့။ တံ၊ ထိုစကားသည်။ မိစ္ဆာ၊ အမှားပင်တည်း။ ဝါ၊ စကားနှစ်ချက် အဓိပ္ပါယ်ရ အတူတူပင်ဖြစ်လျက် ရွှေ့အချက်ကိုသာ ဝန်ခံ၍ နောက်အချက်ကို ဝန်မခံသဖြင့် အမှားစင်စစ်တည်း။ (အနုလောမ ရောပနာ)

(ဃ) ပန၊ ထိုသို့မဟုတ်ခဲ့လျှင်။ နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနန္တိ၊ နိဗ္ဗာနံသည် နိဗ္ဗာနံမဟုတ်၊ နိဗ္ဗာနံမဟုတ်သောတရားသည် နိဗ္ဗာနံမည်၏ဟူသော စကားကို။ နော စေ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ အကယ်၍ မဆိုလို ဝန်မခံလိုငြားအံ့။ ရေ၊ အို အသျှင်သကဝါဒီဆရာ။ဝတ၊ စင်စစ်။ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိတိ အတ္ထိ သိယာ နိဗ္ဗာနံ သိယာ နော နိဗ္ဗာနန္တိ၊ နိဗ္ဗာနံထင်ရှားရှိ၏ ဆိုသော်လည်း ရံခါသာ နိဗ္ဗာနံ ရှိသည်။ ရံခါ နိဗ္ဗာနံမရှိဟူသော စကားကိုလည်း။ နော စ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ မဆို သင့်တော့သည်သာ မဟုတ်ပါလော။ (ပဋိလောမ ပါပနာ)

(င) အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျက်။ တတ္ထ၊ ထိုအဓိပ္ပါယ်သွား တသားတည်းဖြစ်သင့် သော စကားနှစ်ချက်တို့တွင်။ ခေါ၊ စင်စစ်။ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိတိ အတ္ထိ သိယာ နိဗ္ဗာနံ သိယာ နော နိဗ္ဗာနန္တိ၊ နိဗ္ဗာနံ-ဟူသော ရွှေ့စကားကိုသာလျှင်။ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ ဆိုသင့်၏။ နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နော နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနန္တိ၊ နိဗ္ဗာနံ။ပ။ နိဗ္ဗာနံ-ဟူသော နောက်အချက်ကိုကား။ နော စ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ မဆိုသင့်သည်သာ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယံ ဝစနံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝဒေသိ၊ အသင်သကဝါဒီ ဆိုခဲ့ငြားအံ့။ တံ၊ ထိုစကားသည်လည်း။ မိစ္ဆာ၊ စကားနှစ်ချက် အဓိပ္ပါယ် တချက်တည်း ထွက်လျက် ရွှေ့အချက်ကို ပယ်လျှန်၍ နောက်အချက်ကို မပယ် လှန်သောကြောင့် အမှားစင်စစ်ပင်တည်း။ (ပဋိလောမ ရောပနာ)

၎င်း ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၏ အလွန်သင့်လျော်ကောင်းမြတ် ဝါစုဂ္ဂတ ပြုစုအပ်လှသော သုဒ္ဓုလ္လာဘတ္ထတည်း။

အလွန်ရနိုင်ခဲ့သော အဓိပ္ပါယ်

အဓိပ္ပါယ် အကျဉ်းကား—

နိဗ္ဗာနံထင်ရှားရှိပါသလော ဟု ပရဝါဒီကမေးရာ ထင်ရှားရှိပါ၏။ ယင်းသို့ နိဗ္ဗာနံထင်ရှား ရှိသည်ဆိုသော်လည်း အစဉ်ထာဝရ ယင်းနိဗ္ဗာနံရှိ၍နေသည်

မဟုတ်၊ တရံတခါသာ နိဗ္ဗာန်ရှိသည် ဖြစ်လာသည် ဟု သကဝါဒီဆရာ မိန့်ဆိုသည်။

ယင်းသို့ ဆိုခြင်းသည်လည်း နိဗ္ဗာန်ဟူက အချင်းခပ်သိမ်းဖြစ်လာတတ် ပေါ်လာတတ်သော တရားမဟုတ်၊ တရံတခါ အခွင့်ကြီးသာမှသာ ပေါ်လာပြီး နောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်နေသည် ဟု ဆိုလိုသတည်း။

ယင်းသကဝါဒီစကားသည် “န သဗ္ဗေနသဗ္ဗံ ဇာတန္တိ အဇာတံ” ဟု ဝစနတ္ထပြု ဥဒါနအဋ္ဌကထာ (၁၅၇) “အဘူတံ အဇာတံ ဟုတူာ အတ္ထိတံ အပ္ပုတံ” ဟူသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ(၁၄၉) နှင့်အညီပင်တည်း။

ယင်းသို့ သကဝါဒီဆရာက နိဗ္ဗာန်ရှိ၏ဆိုသော်လည်း တရံတခါသာရှိသည်၊ တရံတခါမရှိ ဆိုသောအချက်ကို မနှစ်သက်၍ ယင်းသို့ဖြစ်က နိဗ္ဗာန်သည် နိဗ္ဗာန် မဟုတ်၊နိဗ္ဗာန်မဟုတ်သောတရားသာ နိဗ္ဗာန် ဟု အသင်သကဝါဒီ ဆိုရာရောက်၏ ဟု ပရဝါဒီဆရာက ဆိုလေသတည်း။

ယင်း ပရဝါဒီဆရာကား နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အဇာဇာကကသ အထက် ကောင်းကင် အောက်ကောင်းကင်ကြီးများကဲ့သို့ အစဉ်ထာဝရအမြဲရှိမှသာ နိဗ္ဗာန်ရှိသည် ဆိုသင့်ရာ၏၊ အစဉ်ထာဝရ အမြဲမရှိသော် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို ထင်ရှားရှိသည် မဆိုသင့် ဟု အဘော်ထားသတည်း။

ယင်းသို့ မိမိအဘော်ကရှိသည့်အတိုင်း အပြစ်တင်လို၍ ယံ တတ္ထ ဝဒေသိ- စသည်ကို တက်ဆိုသတည်း။

နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိ၏ ဆိုသော်လည်း တရံတခါသာ ရှိသည်၊တရံတခါကား မရှိ မဖြစ် ဟု ဆိုလိုသည်ဖြစ်လျှင် နိဗ္ဗာန်ဟူက အမြဲထင်ရှား ရှိနေရမည် ဖြစ်သော ကြောင့် ယင်းသို့ အမြဲတည်နေသောနိဗ္ဗာန်ကား နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်မဟုတ် သောတရားသာ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုရာ ဝန်ခံရာ ရောက်လျက် မရောက် ဟု အသင် သကဝါဒီ ဆိုခဲ့ခြားအံ့၊ အသင့်စကား အမှားပင်တည်း။

ထိုသို့ မဟုတ် နိဗ္ဗာန်သည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်မဟုတ်သော တရားသာ နိဗ္ဗာန်ဟု မဆိုလိုလျှင်လည်း နိဗ္ဗာန် ရံခါသာရှိသည် ရံခါမရှိဟူသောစကားကို လည်း မဆိုလိုရာပင် ရောက်တော့၏၊ ထိုသို့ရောက်လျက် မရောက်ဆိုခဲ့လျှင် ၎င်းစကားလည်း အမှားစင်စစ်ပင်တည်း ဟု ပရဝါဒီဆရာ ဆိုပြန်ခြင်းငှါ နော စေ ပန-စသောစကားကို တက်ဆိုပြန်သတည်း။

ပရဝါဒီဆရာက နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိသည်မှန်လျှင် အစဉ်ထာဝရ ကမ္ဘာကမ္ဘေ အမြဲရှိနေမှသာ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ရှိရမည်၊ တရံတခါသာ ဖြစ်လာပြီးနောက်မှ မပျောက်မပျက် အမြဲထင်ရှားရှိနေသည် မဆိုသင့် ဟု အဘော်ထားသတည်း။

ယင်းသို့ အာစဉာဏ်ထားသော်လည်း ၎င်းထားတိုင်း မဟုတ်၊ တရံတခါ အခွင့်ကြီးသာမှ ဖြစ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲထင်ရှား ရှိသည်သာ ကော်တည်း ဟု သကဝါဒီဆရာ ဆိုလိုသည်။

ယင်း ဆိုလိုသောစကားကို တစုံတယောက် ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်များက မတား မြစ်သင့်သည်သာ ဟု ပြလိုသော မူလဋီကာ(၇၀) ဆရာအသျှင်က—

အတီတံ အတ္တိတိ ဝဒန္တဿ ပရဝါဒီဿာယံ ဒေါသော ယထာ
အာပဇ္ဇတိ။ န တထာ နိဗ္ဗာနံ အတ္တိတိ ဝဒန္တဿ သကဝါဒီဿ ဝစနံ
ပဋိဗာဟေတဗ္ဗံ။

ဟု မိန့်ပြအပ်သတည်း။

အတီတံ၊ လွန်လေပြီးသော အတီတံသင်္ခါရတရားသည်။ အတ္တိ၊ ထင်ရှားရှိသေး ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တဿ၊ ဆိုသော။ ပရဝါဒီဿ၊ ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်အား။ အယံ ဒေါသော၊ ဤပယ်လှန် တားမြစ်အပ်သောအပြစ်သည်။ အာပဇ္ဇတိ ယထာ၊ ရောက် သကဲ့သို့။ တထာ၊ ထိုအတူ။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ အတ္တိ၊ ထင်ရှားရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တဿ၊ ဆိုသော။ သကဝါဒီဿ၊ သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝစနံ၊ စကားကို။ န ပဋိဗာဟေတဗ္ဗံ၊ မတားမြစ်အပ်။ မတားမြစ်သင့်။

၎င်းမူလဋီကာအနက်။

ဤပါဠိတော်၌ “ နိဗ္ဗာနံ အတ္တိတိ အာမန္တာ ” စသော စကားတော်၏အရည် စစ် အဓိပ္ပါယ်မှာ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အစဉ်ထာဝရ ကမ္မာကမ္မေ အကြောင်းကင်း ၍ ဖြစ်နေသော တရားမဟုတ်၊ အကြောင်းပါရမိတွေ စုံလင်မှ တရံတခါ အခွင့် ကြီးသာ၍ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်၍နေသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်နေသည်ကို ရည်၍ သာ ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို ဓုဝ သဿတ ဆိုရသည် ဟုလိုသတတ်။

ဤကား အလွန်နက်နဲ ခက်ခဲလှစွာသော ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် စကားအရပ် ရပ်ဟို့တွင် အထူးသဖြင့် ခက်ခဲနက်နဲလှစွာသော ဤ “ နိဗ္ဗာနံ အတ္တိတိ အာမန္တာ ” စသော စကားတော်မှ ထုတ်ဘော်၍ ရအပ်သော ဒုလ္လဘာဓိပ္ပါယကို တိက္ခ ကဝိ ဂမ္ဘီရဉာဏ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှသာ သဘောထိထိ မိန့်နိုင်ရာသည်။ မိအောင် ကြံဆောင် အားထုတ်ကြပါကုန်။

အတီတေပိဟိ ဝေဒနာ ဝေဒနာယေဝ။ပ။ ဝိညာဏံ ဝိညာဏမေဝ။

အနာဂတေပိ ပစ္စုပ္ပန္နေပိ။ပ။ နိဗ္ဗာနံ သဒါပိ နိဗ္ဗာနမေဝ။

အတီတေပိ၊ ဖြစ်ပြီးသည့်နောက် အတီတံကလရောက်သော်လည်း။ ဝေဒနာ၊ ခံစားတတ်သောကြောင့် ဝေဒနာအမည်ရသော တရားသည်။ ဝေဒနာယေဝ၊

သဘောရင်းအတိုင်း ဝေဒနာပင် မည်သလျှင်ကတည်း။ပ။ပစ္စုပ္ပန်ပေ၊ ပစ္စုပ္ပန်၌ လည်း။ ဝေဒနာ၊ သည်။ဝေဒနာယေဝ၊ဝေဒနာမည်သည်လျှင်တည်း။ပ။နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ သဒ္ဓါပိ၊ အခါခပ်သိမ်းလည်း။ ဝါ၊ ဖြစ်ပြီး၊ ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဖြစ်ဆဲ အားဖြင့် ကာလသုံးပါး၌လည်း။ နိဗ္ဗာနမေဝ၊ ငြိမ်းရေးခြင်းသဘော ရှိသည် သာလျှင်တည်း။

ဤသို့ သုတ်ပါထေယျဋ္ဌကထာ(၁၆၀) စာ-အင်္ဂါတွင် လာသော စကား၌ နိဗ္ဗာန် ဟူသည် အခါခပ်သိမ်း ကမ္ဘာကမ္ဘေ အကြောင်းကင်း၍ ဖြစ်နေသော တရားဟု မထင်မှားမိကြရအောင် ယခုအနက်ယောဇနာအတိုင်း ငြိမ်းရေးခြင်းသဘော ရှိသော နိဗ္ဗာန်ဟူက ကာလသုံးပါးလုံး၌ပင် ငြိမ်းရေးခြင်း သဘောအတိုင်းသာ လျှင် ဖြစ်၏။ ဝေဒနာစသော တရားတို့သည် ကာလသုံးပါးလုံးတို့၌ ခံစားခြင်း သဘောစသော မိမိတို့သဘောတရားကို မလွန်နိုင်၊ သဘောရင်း အတိုင်းသာ ဖြစ်ကြသကဲ့သို့တည်း ဟူသော အနက်ကိုသာ ၎င်း အဋ္ဌကထာဆရာတော် ပြတော်မူအပ်သည်။

နိဗ္ဗာန်ဟူက အစဉ်ထာဝရ အခါခပ်သိမ်း အကြောင်းကင်း၍-ဖြစ်နေသော တရားဟု ပြတော်မူသည် မဟုတ်။ အကယ်၍ ယင်းသို့ ပြဆိုခဲ့လျှင် “အဘူတံ အဇာတံ ဟုတူ အတ္တိတိ အဗ္ဘုတံ” ဟူသော ယခင် သဋ္ဌာယတနသံယုတ် အဋ္ဌကထာ။ “သဗ္ဗေနသဗ္ဗံ အဇာတိဓမ္မတာတိ ဒဿနတ္ထံ အဇာတန္တံ ဝုတ္တံ” ဟူသော ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာတို့နှင့် ဝိရုဒ္ဓဖြစ်တော့မည် ကေန်မှတ်။

အဇာတံ-စသော ပါဠိ၏ အဓိပ္ပါယ်များ

အဗ္ဘုတံ၊ တရံတဆစ် မဖြစ်ဘူးသေးဘဲ ဖြစ်လာ ပေါ်လာပြီးနောက် မပျောက်မပျက် အမြဲတည်နေသော နိဗ္ဗာန်။

အဇာတံ၊ အချင်းခပ်သိမ်း ဖြစ်လာတတ်သည်မဟုတ်၊ တရံတခါ ခွင့်ကြီး သာမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော နိဗ္ဗာန်။

ဤသို့ အနက်ပေးရမည် ဟူလို။ ယခင် အဋ္ဌကထာနှစ်ရပ်တို့၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်။

ယင်းသို့ ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း ဥပါဒ်အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည် မဟုတ်၍သာ အဇာတ-ဆိုရသည်၊ လုံးလုံးကြီး အဘယ်သဘောတခုမျှ မဖြစ် ပေါ်လာသည် မဟုတ်၊အကယ်၍ ယင်းသို့ အဘယ်သဘောတခုမျှ မဖြစ်လာခဲ့ လျှင် ယင်းသည့် နိဗ္ဗာန် အဘာဝ ကေန် ဖြစ်ခဲ့ရာ၏၊ ဤနည်းအတူ အသင်္ခတ- ဟူရာ၌လည်း အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့ ဥပါဒ်ခြေပေါ်လာအောင် မပြုပြင်

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (က) နိဗ္ဗာနကထာ

နိုင်၍သာ အသင်္ခတ-ဆိုရသည်။ အဘယ်သဘောတရားမျှ ပေါ်လာအောင် မပြုပြင် အပ်သောကြောင့် အသင်္ခတ-ဆိုသည် မဟုတ်။

န ဥပ္ပါဒေါ ပညာယတီတိ အာဒိဟိ ဥပ္ပါဒဇရာဘင်္ဂါနံ အဘာဝေါ ဝုတ္တော။ ဥပ္ပါဒါဒိနဉ္စိ အဘာဝေန အသင်္ခတန္တိ ပညာယတီ။ တိကနိပါတ်အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (၁၃၈)။ ၉။ ဗိ။

ဥပါဒ် ဘင် မရှိသောကြောင့်သာ အသင်္ခတဆိုရသည်။ လုံးလုံးကြီး မပြုပြင် အပ်သောကြောင့် အသင်္ခတ ဆိုရသည်မဟုတ် ဟူလို။

ဤအဋ္ဌကထာ နိဒဿနနည်းပြကို ထောက်သဖြင့် ဥပါဒ်အထည်ခြင်အားဖြင့် မထင်၍သာ အသင်္ခတ-အဇာတ-အဘူတ-အကတ ဆိုရသည်။ လုံးလုံးကြီး သင်္ခတ-ဇာတ-ဘူတ-ကတ မဟုတ်သောကြောင့် အသင်္ခတ အဇာတ အဘူတ အကတ-ဆိုသည်မဟုတ် ဟု သိအပ်၏။

ကေတိ သဘူမိယံ ဟိ သုခံ ပရိယန္တိနာမ နိဗ္ဗာနမေဝ။ နိဗ္ဗာနဟိ ပဋိသန္ဓိဝသေန ပုနဗ္ဗဝေါနာမ နတ္ထိ။

ဤသို့လာသော အနာဂတဝင်ပါဠိတော်၌ နိဗ္ဗာန်ဝယ် ပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်း အားဖြင့် တဘန်ဖြစ်ခြင်းမည်သည် မရှိဆိုသဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်းမှ တပါး သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ကား ဖြစ်ရာမဟုတ် မဆိုသင့်ဟူသော အနက်ကို ဗျတိရေကနည်းအားဖြင့် ပြတော်မူသည်ပင် ဖြစ်၏။ ၎င်းပါဠိတော်သည်လည်း—

“နိဗ္ဗာနံ အရဟတော ဂတိ” ဟူသော ပရိဝါရပါဠိတော်။

“ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ” ဟူသော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်။

“အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ” စသော စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်။

“ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘိရော” စသော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် စသည်တို့နှင့် ညီလျော်လှပေစွာ။

စိတ်-စသည်တို့၏ နိဗ္ဗာန်နှင့် တစိတ်အားဖြင့် တူပုံ

ဤဆိုလတ္တံ့ သည်ကား အောက်၌ ထုတ်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့မှ အရည်စစ် အဆိုညွှန်၍ ရအပ် ဆုံးဖြတ်အပ်သော တပါးသော စိတ် စေတသိက် ရုပ်တို့၏ နိဗ္ဗာန်တရားနှင့် တစိတ်အားဖြင့် ထပ်တူထပ်မျှ သဒ္ဓါသ ဖြစ်ပုံတည်း။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်ပဏ္ဍိတကျမ်း

စိတ် စေတသိက် ရုပ်တို့ကို သူ၏သန္တာန်၌ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက် ရုပ် ငါ၏သန္တာန်၌ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက် ရုပ် ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန် ကိုလည်း သူ၏နိဗ္ဗာန် ငါ၏နိဗ္ဗာန် ဆိုအပ်သည်သာ ဖြစ်၏။

သူ၏အကြောင်း ငါ၏အကြောင်းအားလျော်စွာ ထိုသူတို့၌ပင် ထိုစိတ် စေတသိက် ရုပ်တရားဖြစ်လာသကဲ့သို့ ထိုထိုသူတို့ အသီးအသီး ဖြည့်ကျင့်အပ် သော ပါရမီအကြောင်းအားလျော်စွာ ထိုထိုသူတို့ထံ၌ပင် ထိုနိဗ္ဗာန် ဖြစ်ပေါ် လာသည်သာ ဖြစ်၏။

စိတ် စေတသိက် ရုပ်တရားတို့သည် ထိုထိုသူတို့ကိုလွှတ်၍ အလွတ်၌ မတည်သကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ထိုထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ကိုလွှတ်၍ အလွတ် သက်သက်၌ မတည်။

အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်း သဗ္ဗပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ဆိုအပ်သည့် အရာရှိသည် ဟု နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ စသည်၌ လာသည့်အတိုင်း သဗ္ဗပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက် သည့်ဟူရာ၌ ပုဂ္ဂိုလ်က အရဟတ္တဖိုလ်ရှိရာ သွားရောက်ရသည် မဟုတ်သကဲ့သို့ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည် ဟူရာ၌လည်း ပုဂ္ဂိုလ်က အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ရှိရာ သွားရောက်ရသည် မဟုတ်။

အရဟတ္တဖိုလ်ရတနာ ပေါ်လာချိန်ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၌ အရဟတ္တဖိုလ် ပေါ်လာသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်လာချိန်ရောက်သော ရဟန္တာ၌ အနုပါဒိ- သေသနိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်လာသည်။

ကိလေသာ မကုန်သေးခင် အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော သဗ္ဗပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် မပေါ်လာနိုင်သကဲ့သို့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ကိုယ်မကုန်သေးခင် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် မပေါ်လာနိုင်။

“ယောကောစိ သင်္ခတာသင်္ခတခမ္မာ အတ္တဿ အဘာဝတော အနုတ္တာနာမ”

ဟူသော ပရိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ (၂၄၆) နှင့် အညီ နိဗ္ဗာန်တရားသည်လည်း အခြားသော စိတ် စေတသိက်၊ ရုပ်တို့ကဲ့သို့ပင် တိတ္ထိတို့ ကြံဆအပ်သော အတ္တမဟုတ်သောကြောင့် အနုတ္တမည်၏။

ဤကား အခြားသော ပရမတ္ထတရားတို့နှင့် နိဗ္ဗာန်တရား တစိတ်အားဖြင့် တူမျှပုံ။

၃-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(က) နိဗ္ဗာနကထာ

စိတ်-စသည်တို့၏ နိဗ္ဗာန်နှင့် ထူးခြားပုံ

ဤဆိုလတ္တံ့သည်ကား အခြားသော ပရမတ္ထတရားတို့နှင့် နိဗ္ဗာန်တရား ထူးခြားပုံတည်း။

တပါးသော စိတ် စေတသိက် ရုပ် တရားတို့မှာ သူ၏ စိတ် စေတသိက် ရုပ် ငါ၏ စိတ် စေတသိက် ရုပ် ဆိုအပ်သကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း သူ၏နိဗ္ဗာန်၊ ငါ၏ နိဗ္ဗာန် ဆိုအပ်သော်လည်း တပါးသော စိတ် စေတသိက် ရုပ်တို့မှာ ထိုသူတို့ သတ္တဝါဖြစ်၍ နေစဉ်သာ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ နိဗ္ဗာန်မှာ ထိုသူတို့ သတ္တပညတ်ကို လွတ်၍နေသည့်အခါမှသာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

တပါးသော စိတ် စေတသိက် ရုပ်ပရမတ္ထတရားတို့မှာ ထိုထိုသူတို့ အကြောင်း အားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သည့်အတိုင်း သင်္ခတနိမိတ်လက္ခဏာ ပေါ်၍နေသဖြင့် သင်္ခတတရားပင် ဆိုအပ်သည်။ နိဗ္ဗာန်မှာ ထိုထိုသူတို့ ပြုအပ် သော အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရင်း မှန်သော်လည်း ယင်းသို့ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၏ အလွန်သိမ်မွေ့နက်နဲရကား ထိုအကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ သင်္ခတနိမိတ်မပေါ်မထင်သဖြင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို သင်္ခတမဆိုသင့် မဆိုထိုက်။

တပါးသော စိတ် စေတသိက် ရုပ် ပရမတ္ထတရားတို့မှာ ထိုထို မိမိတို့ဖြစ်ရာ ဖြစ်ရာ၌ ဖြစ်ချည်ပျက်ချည် အတည်မကျ သင်္ခါရဒုက္ခ ဘေးဘယကို ဖြစ်စေလျက် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ နိဗ္ဗာန်မှာ ထိုထို မိမိရောက်ရာ ပရိနိဗ္ဗုတအသျှင်များအား ဘေးကင်းချမ်းသာ လွန်စွာမြေစေလျက် မပျက်မစီး နိစ္စ-ဓုဝ-သဿတ-ဖြစ်၍ အမြဲ တည်နေလာသည်။

တပါးသော စိတ် စေတသိက် ရုပ်တရားတို့မှာ ထိုမိမိတို့ရောက်ရာ သတ္တဝါ သန္တာန်၌ ဥပါဒ် ဌီ ဘင် အားဖြင့် ခဏတ္တယဖြစ်၍ ဖြစ်၍နေရသည်။ နိဗ္ဗာန်မှာ ထိုထိုသူတို့ ရုပ်နာမ်ပျောက်၍ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်၌ တည်နေသည့်အခါ ထိုထို ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တရဟန္တာအသျှင်တို့၌ ဝါ-ထိုအသျှင်တို့၏ တည်ရာဖြစ်၍ ဥပါဒ် ဘင်ဟူသည် မရှိ။ သိမ်မွေ့စွာတည်နေသော ဌီ၏အစွမ်းအားဖြင့် အသစ် စက်စက်ကဲ့သို့ ဘယ်သည့်ကာလမှ ပျက်စီးခြင်း မရှိ၊ အမြဲ တည်၍ နေသည်။

အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်မှာ ဤဘဝခန္ဓာရှိစဉ် ပေါ်လာ သည်။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်မှာ ဤဘဝခန္ဓာပျက်သည့်အခါမှ ပေါ်လာသည်။

သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်မှာ ဥပါဒ် ဌီ ဘင်အားဖြင့် ပေါ်လာသည်။ အနုပါဒိ- သေသနိဗ္ဗာန်မှာ ဥပါဒ် ဘင် မရှိ။ သုဒ္ဓဒ္ဓသ-သုနိပုဏ-ဌိတိသဘာဝအားဖြင့်သာ ပေါ်လာသည်။

ယင်းအရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်မှာ ထိုရဟန္တာ ခန္ဓာငါးပါး ရှိတုန်းအခါတွင်သာ တည်တံ့နိုင်သည်။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်မှာ ထိုရဟန္တာတို့ စုတိပြီးနောက် ရှုပါဒိသင်္ခါ ဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဝယ် တည်နေသည်မှစ၍ ဘယ်သည် ကာလမှ ပျက်စီးခြင်းမရှိအမြဲ တည်နေသည်။

သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်မှာ သင်္ခါရ သင်္ခတ နယ်ဝင်ဖြစ်၍ အနိစ္စ ဒုက္ခ ဖြစ်သည်။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်မှာ ဝိသင်္ခါရ-အသင်္ခတနယ်ဝင်ဖြစ်၍ နိစ္စ သုခ ဖြစ်သည်။

တပါးသော ပရမတ္ထတရားတို့မှာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှိရာ အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ထိုထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ စွဲကပ်၍ တည်သည်။ နိဗ္ဗာန်မှာ ထိုထိုအရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ ထိုထို ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရှိရာတည်သော်လည်း ထိုထိုအရပ် ထိုထိုပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ စွဲ၍ကပ်၍ မတည်။

သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်နှင့်တကွ တပါးသော ပရမတ္ထတရားတို့မှာ မပျက်စီး ရအောင် မဆင်းရဲရအောင် ဘယ်သည့်နတ်ဗြဟ္မာ ဘုရားတို့သော်မှ မတတ်နိုင် သည်ဖြစ်၍ မပျက်စီးစေလိုသူတို့၏ အလိုသို့ မလိုက်သောကြောင့် အဝယဝတ္တန- အနတ္တ။

မပျက်စီးရအောင် ဘယ်သူတယောက်မျှ မစီရင်နိုင် အစိုးပိုင်သူ မရှိ အသာမိက အနတ္တ။

အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်မှာ မိမိ၏ အလွန်ေးမြဲချမ်းသာခြင်း သီတိဘာဝ သန္တိ- သဘာဝ နိဗ္ဗာယနသဘာဝ သုပရိသုဒ္ဓ သုပဘာဝန္တ အစွန္တသုခသဘောမှ ရွေ့လျော့ပျက်စီးစေလိုသူတို့ အလိုသို့ မလိုက်သောကြောင့် အဝယဝတ္တနအနတ္တ။

ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ ယင်းနိစ္စ-သုခ-စသော အတုလဂုဏ်ဝိသေသကို ပျက်စီးအောင် ဘယ်သူတစ်ယောက်မျှ မတတ်နိုင်မစီရင်နိုင် အစိုးပိုင်သူမရှိ၊ ပကတိ ချမ်းသာ ဧေးမြဲ၍ အမြဲတည်နေသောကြောင့် အသာမိက အနိဿရိယ အနတ္တ။

စိတ် စေတသိက် ရုပ်ဟူသော အနတ္တတရားတို့မှာ အပြစ်အာဒိနဝအားဖြင့် ဝိပဿနာရှုအပ်သည်။ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အနတ္တတရားမှာ ဂုဏ်အားဖြင့် ဥပ- သမာနုဿတိ၏ အာရုံဖြစ်သည်။

ဤကား တပါးသော ပရမတ္ထတရားတို့နှင့် နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထတရား၏ အလွန်ထူးခြား ကွဲလွဲပုံတည်း။

နိဗ္ဗာန်အကျဉ်းမှတ် သဘာဝအနက်များ

ဤသို့လျှင် “ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်းဝယ်” ဤမျှလောက်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ အာဂမ၊ သာဓက- စကားအစဉ်ဖြင့် ငြိမ်းရေးခြင်း ပရိနိဗ္ဗာယနသဘောတရားသည် နိဗ္ဗာန်မည်၏ ဟူသော အနက်—

ယင်း ငြိမ်းရေးခြင်း သဘောတရားသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ၏။ ပျောက်၍ပြတ်၍သွားသော အဘာဝမျှကို နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်မဟုတ် ဟူသောအနက်။

ယင်းငြိမ်းရေးခြင်းသဘောဟူသော နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ငြိမ်းခြင်းသို့ရောက်သူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်၍ပင် ထင်ရှားပေါ်လာသည် ဟူသော အနက်—

ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း ထိုမိမိတို့ထံ၌ ဆိုက်ရောက်လာသော နိဗ္ဗာန်၌ပင် တည်နေကြသည်။ ပျောက်၍ပြတ်၍ သွားသည်မဟုတ် ဟူသောအနက်။

နိဗ္ဗာန် ရောက်သည်ဟူရာ၌ သူတပါးတို့ ရောက်နှင့်ပြီးရာ နိဗ္ဗာန်သို့ နောက်နောင်သူတို့ထပ်၍ ရောက်သည်မဟုတ်၊ မိမိတို့ဘုန်းကံပါရမီအစွမ်းဖြင့် မိမိတို့ထံ အသီးအသီးဖြစ်ပေါ်လာသော နိဗ္ဗာန်ရတနာ၌ အသီးအသီး တည်စံနေကြသည် ဟူသော အနက်—

နိဗ္ဗာန်ရှိရာသို့ ပုဂ္ဂိုလ်က သွားရောက်ရသည် မဟုတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိရာ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ဆိုက်ရောက်လာသည် ဟူသော အနက်—

ယင်းသို့ ဆိုက်ရောက်လာရာ၌ ဥပါဒ်ဒြပ်အားဖြင့် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်လာသည် မဟုတ်၊ အလွန်သိမ်မွေ့သော သုနိပုဏ၊ သုဒ္ဓုဒ္ဓသ၊ သုဂမ္ဘိရ သဘောအားဖြင့် ဖြစ်ရောက်လာသည် ဟူသော အနက်—

ယင်းသို့ ဖြစ်ရောက်လာပြီးနောက်မှ မပျောက်မပျက် အမြဲတည်နေသည်ကိုသာ ရည်၍ ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို နိစ္စ-ဓုဝ-သဿတ-ဆိုသည်။ သူ့အများတို့ တပေါင်းတည်း ရောက်ကြစရာ ကမ္ဘာကမ္ဘောက အကြောင်းကင်း၍ အစဉ်ထာဝရ ဖြစ်နေနှင့်သော နိဗ္ဗာန်ပြည်ဟူသည် မရှိ ဟူသော အနက်—

ထိုနိဗ္ဗာန်၏ ထိုထိုရဟန္တာတို့ စုတိကျရောက်ရာဝယ် အရပ်ဆယ်မျက်နှာတွင် အဘယ်အရပ်တွင်မျှ နိဗ္ဗာန်မရှိ မဆိုသင့် ဟူသော အနက်—

မဂ်ဖိုလ်ရကာမတ္တဖြင့် အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သေး၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကျရောက်ပြီးအခါမှ ယင်းနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ရသည် ဟူသော အနက်—

နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည် ဟူရာ၌လည်း သူတပါးတို့ တည်ရောက်၍ နေရာ
နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည် မဟုတ်။ မိမိ မိမိတို့ စုတိပြီးနောက် ရောက်လာလတ္တံ့
သော ငြိမ်းရေးခြင်း ပရိနိဗ္ဗာယနသဘောကို အာရုံပြုသည် ဟူသော အနက်—

ယင်း မိမိစုတိပြီးနောက်မှ ဖြစ်ရောက်လာလတ္တံ့ သောငြိမ်းရေးခြင်းနိဗ္ဗာန်ကို
အာရုံပြုသော စိတ်တို့ကိုလည်း ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ ဥပါဒ်အားဖြင့် ဖြစ်လတ္တံ့ မဟုတ်
သောကြောင့် အနာဂတာရမ္မဏစိတ်မဆိုထိုက် ဟူသော အနက်—

ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ ဥပါဒ် ဖြစ်အားဖြင့် မဖြစ်သော်လည်း ငြိမ်းရေးခြင်းသဘာဝ-
ဓမ္မအားဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာသည်မှန်၏ ဟူသော အနက်—

ယင်း နိဗ္ဗာနသုခထက် မြတ်သော သုခမည်သည်မရှိ ဟူသော အနက်—

ယင်း နိဗ္ဗာန်ထက်မြတ်သော သင်္ခတ အသင်္ခတတရား ဟူသည် တစုံတခုမရှိ
ဟူသော အနက်—

ယင်းနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြရသူဟူသမျှတို့ နိဗ္ဗာန်၌မပျောက်မပျက် မအိုမသေ
အမြဲချမ်းသာစွာ တည်နေကြရသည် ဟူသော အနက်—

တို့ကို ကောင်းကောင်းကြီး ပြဆိုဆုံးဖြတ်အပ်သော နိဗ္ဗာနကထာ ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ
သည် ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပိဋကတ္ထယ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ သာဓကတို့ဖြင့်
အခေါ်ဘဝိနိစ္ဆယဖြစ်၍ “ပညာရှိ သူတော်ကောင်းအပေါင်းတို့ သာဓကကရံ
ကောင်းချီးညံအောင် အောင်စည်ခတ်တီး အောင်သံဟီး၍” ဤတွင် အပြီး
သတ်လတ်ပြီ။

ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(က)နိဗ္ဗာနကထာ ပြီး၏။

၄-ဝိတ္ထာရကဗျာ (ခ) နိဗ္ဗုဒ္ဓိကဗျာ

တတိယတွဲ

ဤသို့လျှင် “ ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗုတဒိပနီ ” မည်သောကျမ်း ဝိတ္ထာရ အခန်း၌ နိဗ္ဗာနကထာ၊ နိဗ္ဗုတိကထာ နှစ်ပါးတို့တွင် နိဗ္ဗာန်၏အခြင်းအရာ လက္ခဏာကို ပြဆိုရာပြဆိုကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာနကထာကဏ္ဍကို ပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ ယင်းနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၍ နေကြကုန်သော ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အခြင်းအရာတို့ကို ပြဆိုရာပြဆိုကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗုတိကထာကဏ္ဍကို ထုတ်ဆို ရေးသား တရားရေး တိုက်ကျေးလတ္တံ့ ။

သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်

သေယျထိဒံ—

အထ ခေါ် အာယသ္မာ ဖဂ္ဂုနော ယေန ဘဂဝါ၊ တေနုပသင်္ကမိ၊
ဥပသင်္ကမိတွာ ကေမန္တံ နိသီဒိ။ ကေမန္တံ နိသီန္နော ခေါ အာယသ္မာ
ဖဂ္ဂုနော ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါစ။

အတ္ထိ နုခေါ ဘန္တေ တံ စက္ခု၊ ယေန စက္ခုနာ အတိတေ ဗုဒ္ဓေ
ပရိနိဗ္ဗုတေ ဆိန္ဒုပပဉ္စေ ဆိန္ဒုဝဠုမေ ပရိယာဒိန္ဒုဝဠု သဗ္ဗဒုက္ခဝိတိဝတ္တေ
ပညာပယမာနော ပညာပေယျ။ အတ္ထိ နုခေါ ဘန္တေ တံ သောတံ။
တံ ဃာနံ။ သာ ဇိဝှါ။ပ။ အတ္ထိ နုခေါ ဘန္တေ သော ကာယော။
အတ္ထိ နုခေါ ဘန္တေ သော မနော၊ ယေန မနေန အတိတေ ဗုဒ္ဓေ ပရိ-
နိဗ္ဗုတေ ဆိန္ဒုပပဉ္စေ ဆိန္ဒုဝဠုမေ ပရိယာဒိန္ဒုဝဠု သဗ္ဗဒုက္ခဝိတိဝတ္တေ
ပညာပယမာနော ပညာပေယျာတိ။

နတ္ထိ ခေါ ဖဂ္ဂုန တံ စက္ခု၊ ယေန စက္ခုနာ အတိတေ ဗုဒ္ဓေ ပရိနိဗ္ဗုတေ
ဆိန္ဒုပပဉ္စေ ဆိန္ဒုဝဠုမေ ပရိယာဒိန္ဒုဝဠု သဗ္ဗဒုက္ခဝိတိဝတ္တေ ပညာပယ-
မာနော ပညာပေယျ။ နတ္ထိ ခေါ ဖဂ္ဂုန တံ သောတံ၊ ယေန
သောတေန။ပ။ နတ္ထိ ခေါ ဖဂ္ဂုန တံ ဃာနံ။ပ။ နတ္ထိ ခေါ ဖဂ္ဂုန သာ
ဇိဝှါ။ပ။ နတ္ထိ ခေါ ဖဂ္ဂုန သော ကာယော။ပ။ နတ္ထိ ခေါ ဖဂ္ဂုန သော
မနော၊ ယေန မနေန အတိတေ ဗုဒ္ဓေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဆိန္ဒုပပဉ္စေ
ဆိန္ဒုဝဠုမေ ပရိယာဒိန္ဒုဝဠု သဗ္ဗဒုက္ခဝိတိဝတ္တေ ပညာပယမာနော
ပညာပေယျာတိ။ သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်ဖဂ္ဂုနသုတ်(၂၇၈)

အနက်ကား—

အထခေါ၊ ထိုသို့ သာဝတ္ထိတွင်ခေါ် နေပြည်ကျော်ဝယ် ဘုရားသျှင် သီတင်း သုံးနေတော်မူသော အခါ၌။ အာယသ္မာ ဖဂ္ဂုနော၊ အသျှင်ဖဂ္ဂုနမထေရ်သည်။ ယေန၊ အကြင်အရပ်၌။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိတော်မူ၏။ တေန၊ ထိုဘုရားသျှင် ရှိတော်မူရာအရပ်၌။ ဥပသင်္ကမိ၊ ကပ်လေ၏။ ဥပသင်္ကမိတွာ၊ ကပ်လေပြီး၍။ ဧကမန္တံ၊ တင့်အပ်လျောက်ပတ်သော အရပ်၌။ နိသီဒိ၊ နေလေ၏။ ဧကမန္တံ၊ တင့်အပ်လျောက်ပတ်သော အရပ်၌။ နိသိန္နော၊ နေလေ ပြီးသော။ အာယသ္မာ ဖဂ္ဂုနော၊ အသျှင် ဖဂ္ဂုနမထေရ်သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ ဘုရားသျှင်ကို။ တေ၊ ဤသို့သောစကားကို။ အဝေါ၊ နားတော်လျှောက်ကြား တင်ထားလေ၏။

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အတိတေ၊ လွန်လေကုန်ပြီးသော။ ပရိနိဗ္ဗာတေ၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေ့နန်း စံမြန်းနေကြကုန်သော။ ဆိန္ဒူပပဉ္စေ၊ ပြတ်ပြီးသော တဏှာမာန- ဒိဋ္ဌိဟူသော ပပဉ္စတရား သုံးပါးရှိကုန်သော။ ဆိန္ဒူဝဠုမေ၊ ပြတ်ပြီးသော သံသရာ ခရီးခဲ ရှိကုန်သော။ ပရိယာဒိန္ဒူဝဠု၊ ကုန်ခန်းပြီးသော ဝဋ်ဆင်းရဲရှိကုန်သော။ သဗ္ဗဒုက္ခဝိတိဝတ္ထေ၊ အလုံးစုံသော ဝဋ်ဒုက္ခကို လွန်၍နေတော်မူကြကုန်သော။ ဗုဒ္ဓေ၊ မြတ်စွာဘုရားတို့ကို။ ယေန စက္ခုနာ၊ အကြင်မျက်စိတော်ဖြင့်။ ပညာပယ- မာနော၊ ဘုရားဟု ပညတ်ခေါ်ဆိုလိုသော သူသည်။ ပညာပေယျ၊ ပညတ် ခေါ်ဆိုရာ၏။ တံ စက္ခု၊ ထိုဘုရားဟု ပညတ်ခေါ်ဆိုကြောင်းဖြစ်သော မျက်စိ တော်မြတ်သည်။ အတ္ထိ နုခေါ၊ ရှိပါသေးသလော။ပ။ ယေန သောတေန၊ အကြင်နားတော်ဖြင့်။ပ။ ယေန ဗာနေန၊ အကြင်နှာခေါင်းတော်ဖြင့်။ပ။ ယာယ ဇိဝှိယ၊ အကြင်လျှာတော်ဖြင့်။ပ။ ယေန ကာယေန၊ အကြင် ကိုယ်ဖြင့်။ပ။ ယေန မနေန၊ အကြင်စိတ်တော်ဖြင့်။ပ။ ပညာပေယျ၊ ဘုရား ဟူ၍ ပညတ်ရာ၏။ သော မနော၊ ထိုဘုရားဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ကြောင်း ဖြစ်သော စိတ်သည်။ အတ္ထိ နုခေါ၊ ရှိပါသေးသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖဂ္ဂုန ရဟန်း လျှောက်ထားသည်ရှိသော်—

ဖဂ္ဂုန၊ ချစ်သားဖဂ္ဂုန။ အတိတေ၊ လွန်လေကုန်ပြီးသော။ ပရိနိဗ္ဗာတေ၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေ့နန်း စံမြန်း၍နေကြကုန်သော။ ဆိန္ဒူပပဉ္စေ၊ ပြတ်ပြီးသော ယဉ္စတရား ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ သံသရာကိုချွဲထွင်တတ်သော တဏှာမာနဒိဋ္ဌိတို့ကိုဖြတ်တောက် နိုင်ကုန်ပြီးသော။ ဆိန္ဒူဝဠုမေ၊ အတည်မကျ ပြေးလွှားရာ သံသရာခရီး တကယ့်ဘေးကြီးကို ဖြတ်နိုင်ကုန်ပြီးသော။ ပရိယာဒိန္ဒူဝဠု၊ ကုန်ခန်းပြီးသော ဝဋ်ဒုက္ခရှိကုန်သော။ သဗ္ဗဒုက္ခဝိတိဝတ္ထေ၊ အလုံးစုံသောဝဋ်ဆင်းရဲကို လွန်တော် မူကြကုန်ပြီးသော။ ဗုဒ္ဓေ၊ ဘုရားသျှင်တို့ကို။ ယေန စက္ခုနာ၊ အကြင်စက္ခုဖြင့်။

ပညာပယမာနော၊ ပညတ်ခေါ်ဝေါ်လိုသောသူသည်။ ပညာပေယျ၊ ပညတ်ခေါ်ဆိုရာ၏။ တံစက္ခု၊ ထိုစက္ခုသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ပ။ တံသောတံ၊ ထိုသောတသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ပ။ တံစာနံ၊ ထိုစာနသည်။ ပ။ သာဇိဝါ၊ ထိုလျှာသည်။ ပ။ သောကာယော၊ ထိုကိုယ်သည်။ ပ။ သောမနော၊ ထိုစိတ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဘုရားသျှင် မိန့်ကြားတော်မူ၏။

ဤသို့ ဟောကြားတော်မူအပ်သော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စံ၍ နေကြကုန်သော ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝကတို့အား ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-အစရှိသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြောင်းဖြစ်သော မျက်စိ နား နှာခေါင်း စသော ရုပ်နာမ်တရားတို့ မရှိသည်ကိုသာ ပြတော်မူသည်။ အလုံးစုံပြတ်တောက်အချဉ်းနီး အဘာဝအဖြစ်သို့ ရောက်သွားသည်ကို ပြဆိုတော်မူသည် မဟုတ်။ အကယ်၍ ယင်းသို့ပြတော်မူသည် ဆိုခဲ့သော် ထိုဘုရားသျှင်စသည်တို့ စုတိပြီးနောက် အဘယ်နိဗ္ဗာန်၌မျှ မဖြစ်ပြီ၊ အဘယ်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သောမည်သည် မရှိ၊ အလုံးစုံပြတ်တောက်၍ သွားသည်ဆိုရာ ရောက်ခဲ့တော့မည်။

ယင်းသို့ဆိုခဲ့လျှင်လည်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များ သေသွားပြီးနောက် တဘန်မဖြစ်ရောက်လာပြီလောဟူ၍ ပဿေနဒီကောသလမင်းကြီး ဘုရားသျှင်အား လျှောက်ကြားရာ ဤသို့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များ သေသွားပြီးနောက် မဖြစ်လာပြီဟူ၍ ငါဟောတော် မမူ၊ ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဘုရားသျှင် ဟောကြားတော်မူအပ်သော ၎င်းသဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် ကောသလရာဇ ပုစ္ဆာသုတ်နှင့် ရှေ့နောက် ပုဗ္ဗာပရ ဝိရုဒ္ဓဒေါသ ကေန္တဖြစ်တော့လတ္တံ့ ။ ၎င်းပြင်လည်း ယင်းနည်းတူပင်လျှင် ဝဇ္ဇပရိမုဗ္ဗိလျှောက်ထားရာ ဘုရားသျှင် ဖြေကြားတော်မူအပ်သော မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသပါဠိတော် ယင်းနည်းတူပင် ဥပသီဝပုဏ္ဏား လျှောက်ထား၍ ဘုရားသျှင် ဖြေကြားတော်မူအပ်သော စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော် စသည်တို့နှင့် စင်စစ် ဝိရုဒ္ဓဖြစ်တော့လတ္တံ့ ။ ဤဆိုလတ္တံ့ သည်တို့ကား ယင်း သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ-စသည်တို့တည်း။

ကောသလမင်းကြီးအား ဘုရားသျှင် ဖြေတော်မူပုံ

၁။ (က) အထခေါ် ရာဇာ ပဿေနဒီကောသလော ခေမာယ ဘိက္ခုနိယာ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတော အနုမောဒိတော ဥဠာယာသနာ ခေမံ ဘိက္ခုနိ အဘိဝါဒေတော ပဒက္ခိဏံ ကတော ပက္ကမိ။ အထ ခေါ် ရာဇာ ပဿေနဒီကောသလော အပရေန သမယေန ယေန ဘဂဝါ၊ တေနုပသကံမိ။ ဥပသကံမိတော ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတော

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း

ကေမန္တံ နိသီဒိ။ ကေမန္တံ နိသီန္ဒော ခေါ ရုဇာ ပဿေနဒီ-
ကောသလော ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါစ။

(ခ) ကိံနုခေါ ဘန္တေ ဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ။
အပ္ပာကတံ ခေါ တေံ မဟာရာဇ ဟောတိ တထာဂတော
ပရံမရဏာတိ။

(ဂ) ကိံ ပန ဘန္တေ နဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ။
တေံပိ ခေါ မဟာရာဇ အပ္ပာကတံ နဟောတိ တထာဂတော
ပရံမရဏာတိ။

(ဃ) ကိံနုခေါ ဘန္တေ ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ-
မရဏာတိ။ အပ္ပာကတံ ခေါ တေံ မဟာရာဇ မယာ ဟောတိ
စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ။

(င) ကိံ ပန ဘန္တေ နေဝဟောတိ နနဟောတိ တထာဂတော
ပရံမရဏာတိ။ တေံပိ ခေါ မဟာရာဇ အပ္ပာကတံ မယာ
နေဝ ဟောတိ နနဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ။

(စ) ကိံနုခေါ ဘန္တေ ဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ
ဣတိပုဋ္ဌော သမာနော တေံ မဟာရာဇ အပ္ပာကတံ မယာ
ဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ ဝဒေတိ။ပ။

(ဆ) ကိံ ပန နေဝဟောတိ နနဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ
ဣတိပုဋ္ဌော သမာနော တေံပိ ခေါ မဟာရာဇ အပ္ပာကတံ
မယာ နေဝဟောတိ နနဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ
ဝဒေတိ။

(ဇ) ကော နု ခေါ ဘန္တေ ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန တံ
အပ္ပာကတံ ဘဂဝတာတိ။ တေနဟိ မဟာရာဇ တညေဝေတ္ထ
ပဋိပုစ္ဆိဏာမိ။ ယထာ တေ ခမေယျ။ တထာ နံ ပျာကရေ-
ယျာသိ။ တံ ကိံမညသိ မဟာရာဇ အတ္ထိ တေ ကောစိ
ဂဏကော ဝါ မုဒ္ဓိကော ဝါ သင်္ချာယကော ဝါ။ သောပဟောတိ
ဂင်္ဂိယ ဝါလုကံ ဂဏေတံ တွေကာနိ ဝါလုကာနိတိ ဝါ။ပ။
ဝါလုကသတသဟဏာနိတိ ဝါတိ။ နောဟေတံ ဘန္တေ။

(ဈ) အတ္ထိ ပန တေ ကောစိ ဂဏကော ဝါ မုဒ္ဓိကော ဝါ သင်္ချာယ-
ကော ဝါ။ သော ပဟောတိ မဟာသမုဒ္ဓေ ဥဒကံ ဂဏေတံ

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

တ္ထေကာနိ ဥဒကာဠကာနိတိ ဝါ။ပ။ တ္ထေကာနိ ဥဒကာဠက-
သတသဟဿာနိတိ ဝါတိ။ နောဟေတံ ဘန္တေ။

(၉) တံ ကိဿ ဟေတု။ မဟာ ဟိ ဘန္တေ သမုဒ္ဒေါ ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေ-
ယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော။ ဝေမေဝ ခေါ မဟာရာဇ ယေန
ရူပေန တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ။ တံ ရူပံ
တထာဂတဿ ပဟိနံ ဥစ္ဆိန္နမူလံ တာလာဝတ္ထုကတံ အနဘာဝံ
ကတံ အာယတိံ အနုပ္ပါဒေမ္ပံ၊ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ
တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော
သေယျထာပိ မဟာရာဇ သမုဒ္ဒေါ။ ဟောတိ တထာဂတော
ပရံမရဏာတိပိ နဥပေတိ။ နဟောတိ တထာဂကော ပရံမရ-
ဏာတိပိ နဥပေတိ။ ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော
ပရံမရဏာတိပိ နဥပေတိ။ နေဝ ဟောတိ နနဟောတိ
တထာဂတော ပရံမရဏာတိပိ နဥပေတိ။ပ။

(၉) အစ္စရိယံ ဘန္တေ အပ္ပုတံ ဘန္တေ ယတြဟိနာမ သတ္တုစေဝ
သာဝိကာယ စ အတ္ထေန အတ္ထော ဗျုဉ္ဇနေန ဗျုဉ္ဇနံ သံသန္ဓိဿတိ
သမေဿတိ န ဝိရောဓေယိဿတိ ယဒိဒံ အဂ္ဂပဒသ္မိံ ။

(၅) ကေမိဒါဟံ ဘန္တေ သမယံ ခေမံ ဘိက္ခုနိံ ဥပသကံမိတွာ
တေမတ္ထံ အပ္ပစ္ဆိံ ။ သာပိ မေ အယျာ တေဟိ ပဒဒဟိ
တေဟိ ဗျုဉ္ဇနေဟိ တေမတ္ထံ ဗျာကာသိ သေယျထာပိ ဘဂဝါ။
အစ္စရိယံ ဘန္တေ အပ္ပုတံ ဘန္တေ ယတြဟိနာမ သတ္တုစေဝ
သာဝိကာယ စ အတ္ထေန အတ္ထော ဗျုဉ္ဇနေန ဗျုဉ္ဇနံ သံသန္ဓိဿတိ
သမေဿတိ န ဝိရောဓေယိဿတိ ယဒိဒံ အဂ္ဂပဒသ္မိံ ။ ဟန္တ ဒါနိ
ဘန္တေ ဂစ္ဆာမ ဗဟုကိစ္စာ ဗဟုကရဏိယာတိ။ ယဿဒါနိ တံ
မဟာရာဇ ကာလံ မညသိတိ။

အထ ခေါ ရာဇာ ပဿေနဒီကောသလော ဘဂဝတော
ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ
အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကမိတိ။

သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် (၅၄၇) ခု။ ။

လျှောက်ထားဖြေဆိုချက် အဘွင့်အဋ္ဌကထာ

၂။ (က) ယေန ရူပေန တထာဂတန္တိ ယေန ရူပေန ဒီဃော ရဿော
သာမော သြဒါတောတိ သတ္တသင်္ခါတံ တထာဂတံ ပညာပေယျ။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တစ်ပုဒ်ကျမ်း

- (ခ) တံ ရှပ် တထာဂတဿ ပဟိနန္တိ တံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ရှပ် သမုဒယပ္ပဟာနေန သဗ္ဗညုတထာဂတဿ ပဟိနံ။
- (ဂ) ရှပ်သင်္ခါဝိမုတ္တောတိ အာယတိံ ရှပ်ဿ အနုပ္ပတ္တိယာ ရှပ်ကောဠာသေနာပိ ဝေရူပေါနာမ ဘဝိဿတိတိ ဝေါဟာရဿ ပဋိပဿဒ္ဒတ္တာ ရှပ်ပဏ္ဍိတိယာပိ ဝိမုတ္တော။
- (ဃ) ဂမ္ဘီရေတိ အဇ္ဈာသယဂမ္ဘီရတယ စ ဂုဏဂမ္ဘီရတယ စ ဂမ္ဘီရော။ တဿ ဝေ ဂုဏဂမ္ဘီရဿ သတော သဗ္ဗညုတထာဂတဿ ယံ ဥပါဒါယ သတ္တသင်္ခါတော တထာဂတောတိ ပညတ္တိ ဟောတိ။ တဒဘာဝေန တဿာ ပညတ္တိယာ အဘာဝံ ပဿန္တဿ သတ္တသင်္ခါတော ဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ ဣဒံ ဝစနံ န ဥပေတိ န ယုဇ္ဇတိ။ နဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ-အာဒိဝစနံပိ နဥပေတိ နယုဇ္ဇတိတိအတ္တော။

အဋ္ဌာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ(၁၅၀)

၎င်းအဘွင်ဋီကာ

- ၃။ (က) တထာဂတောတိ ခိဏာသဝတထာဂတံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတိ။ ခိဏာသဝေါ စ ယေ အရဟတ္ထဖလဘာဝိတေ ခန္ဓေ ဥပါဒါယ သတ္တပညတ္တိ ဟောတိ။ တေသု ခန္ဓေသု သတိ ခိဏာသဝသင်္ခါ-တော စ ဟောတိတိ ဝေါဟာရေန ပညာပေတုံ သက္ကာဘဝေယျ။ အသန္ဓေသု န သက္ကာ။ တသ္မာ ပရံမရဏာတိ ဝုတ္တတ္တာ ဝေ အဘာဝါ အဗျာကတမေတန္တိ ဝုတ္တံ။
- (ခ) ယဒိပိ ဝေ သဘာဝတော နဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ ပုဋ္ဌာယ အာမာတိ ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ သိယာ။ တထာပိ သက္ကာ သတ္တသင်္ခါတဿ ပုစ္ဆိတတ္တာ ပဋိကိစ္စံပိတုန္တိ တေမ္ပိတိ အာဒိ ဝုတ္တံ။

အဋ္ဌာယတနသံယုတ်ဋီကာ(၃၈၉)

အနက်ဇယာဇနာနည်းနှင့် အဓိပ္ပါယ်ယူနည်းများ

ယခုအခါ ၎င်းထုတ်ပြန်အပ်ခဲ့ပြီးသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၏ အနက်ကို မပြဆိုခဲ့လျှင် ထိုပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၏ အလွန်ခက်ခဲသော အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို နေရာကျ အနက်သမ္ပန်နိုင် အဓိပ္ပါယ် ယူနိုင်ကြမည်အရေး အလွန်ကွာဝေး၍ နေမည်ကြောင့် ဂန္ထဝိတ္ထာရဒေါသကို ဂရုမထား ရေးသားဦးလတ္တံ့။

ဤပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သေချာစွာနားလည်ကြမှ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိပြီးနောက် ပျောက်၍ ပြတ်၍မသွား၊ ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ အသျှင်များ ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေကြသည်။ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြစ်၍ တည်နေကြသည်ဟူ၍လည်း ဝေနေယျတို့ ဉာဏ်ဖြင့် မဆိုနိုင်အောင် မထောက်လှမ်းနိုင်အောင် လွန်စွာနက်နဲ၍ နေတော်မူကြသည် ဟူသော စကားကို အထူးအားဖြင့် ယုံကြည်ကြနိုင်မည်ဖြစ်၍ ဤပြဆိုလတ္တံ့သော ယင်းသဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၏ အနက်ယောဇနာနည်း အဓိပ္ပါယ် ယူနည်းများကို အထူးအားဖြင့် သဘောကျကြအောင် မပျင်းမရိ သတိအထူးဆောင်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

၁။ (က) အထခေါ၊ ထိုသာဝတ္ထိခေါ် ရွှေပြည်ကျော်ဝယ် သီတင်းသုံးနေတော်မူသော အခါ၌။ ရာဇာပဿေနဒီကောသလော၊ ပဿေနဒီကောသလမင်းကြီးသည်။ ခေမာယ ဘိက္ခုနိယာ၊ ခေမာဘိက္ခုနိမသည်။ ဘာသိတံ၊ ဟောပြောအပ်သော “ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သေသည်မှ နောက်ဖြစ်သေး၏ဟူ၍ ငါမဟော၊ မဖြစ်ဟူ၍လည်း ငါမဟော” ဤသို့ အစရှိသော တရားစကားတော်ကို။ အဘိနန္ဒိတွာ၊ နှစ်သက်ရွှင်လန်းခဲ့ပြီး၍။ အနုမောဒိတွာ၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာခဲ့ပြီး၍။ အာသနာ၊ နေရာမှ။ ဥဋ္ဌာယ၊ ထခဲ့ပြီး၍။ ခေမံ ဘိက္ခုနိ၊ ခေမာဘိက္ခုနိမကို။ အဘိဝါဒေတွာ၊ ရှိခိုးဦးချခဲ့ပြီး၍။ ပဒက္ခိဏံ၊ နောက်ဆုတ် ကိုယ်ပစ်လက်ျာရစ် လှည့်ပြန်သည်ကို။ ကတွာ၊ ပြုပြီး၍။ ပက္ကမိ၊ ဖဲသွားခဲ့လေ၏။ အထခေါ၊ ထိုသို့ဖဲသွားပြီးသည့်နောက်မှလျှင်။ အပရေန သမယေန၊ တပါးသော အခါ၌။ ယေန၊ အကြင်အရပ်၌။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အတ္ထိရိတော်မူ၏။ တေန၊ ထိုဘုရားရှိတော်မူရာ အရပ်သို့။ ဥပသင်္ကမိ၊ ကပ်လေ၏။ ဥပသင်္ကမိတွာ၊ ကပ်လေပြီး၍။ ဘဂဝန္တံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ အဘိဝါဒေတွာ၊ ရှိသေညွတ်နူး ရှိခိုးဦး၍။ ဧကမန္တံ၊ တင့်အပ်လျှောက်ပတ် အပြစ်ခြောက်ပါးကင်းသော အရပ်၌။ နိသိဒါ၊ နေလေ၏။ ဧကမန္တံ၊ တင့်အပ်လျှောက်ပတ်သော အရပ်၌။ နိသိန္ဒော၊ နေထိုင်ပြီးသည်ရှိသော်။ ရာဇာ ပဿေနဒီကောသလော၊ ပဿေနဒီကောသလမင်းကြီးသည်။ ဘဂဝန္တံ၊ ဘုရားသျှင်ကို။ တေဝစနံ၊ ဤသို့သော စကားကို။ အဝေါ၊ နားတော်သွင်းထား လျှောက်ကြားလေ၏။

(ခ) ဘန္တေ၊ ရွှေဘုန်းတော်သျှင်။ တထာဂတော၊ ရဟန္တာဖြစ်သော သူသည်။ ပရိမရဏာ၊ သေသည်မှ နောက်၌။ နုခေါ၊ စင်စစ်လျှင်။ ဟောတိ ကံ၊ ဖြစ်ပါသေးသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ထားသည်ရှိသော်။ မဟာဗုဇ၊ မင်းကြီး။ တေ၊ ဤသို့သော။ ဟောတိ တထာဂတော ပရိမရဏာတိ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သေပြီးသည်နောက် ဖြစ်သေး၏ဟူသော စကားကို။ အဗျာကတံ၊

ငါဟောကြားတော်မမူ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဘုရားသျှင် မိန့်ကြားတော်မူသော အခါဝယ်။

(ဂ) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ပန၊ ပါ။ ထိုသို့မဟုတ်လျှင်။ တထာဂတော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရံမရဏာ၊ သေသည်မှနှောက်၌။ နဟောတိကိံ၊ မဖြစ်ပါဘဲ အမြဲပျောက်၍ သွားပါသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ကောသလမင်းကြီး တဘန်လျှောက်ထားပြန်သည်ရှိသော်။ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်။ မယာ၊ သည်။ ဧတံပိ ခေါ်နဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ၊ ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သေပြီးသည့်နောက် ပျောက်၍ သွားလေပြီ မဖြစ်ဟူသော စကားကိုလည်း။ အဗျာကတံ၊ ဟောကြားတော်မမူ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဘုရားသျှင်က တဘန်မိန့်ကြားတော်မူပြန်သောအခါဝယ်။

(ဃ) ဘန္တေ၊ ရွှေဘုန်းတော်သခင် ထိပ်ခေါင်တင်။ နုခေါ၊ ယင်းသို့မဟုတ်ခဲ့လျှင်။ တထာဂတော၊ ရဟန္တာသခင် ပုဂ္ဂိုလ်သျှင်သည်။ ပရံမရဏာ၊ သေသည်မှနှောက်၌။ ဟောတိ စ နစ ဟောတိ၊ အချို့လည်းဖြစ်သေး၏ အချို့လည်းမဖြစ်မှတ်ရပါမည်လော။ ဣတိ၊ ဤသို့တဘန် လျှောက်ထားပြန်သည်ရှိသော်။ မဟာရာဇ၊ မင်းကြီး။ ဧတံပိ ခေါ်။ ပ။ ပရံမရဏာတိ၊ ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သေပြီးသည့်နောက် အချို့လည်းဖြစ်၏ အချို့လည်းမဖြစ်ဟူသော စကားကိုလည်း။ အဗျာကတံ၊ ငါ ဟောကြားတော် မမူ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဘုရားသျှင်က တဘန်မိန့်ကြားတော်မူပြန်သည်ရှိသော်။

(င) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ပန၊ ထိုသို့ဟောတော်မမူခဲ့လျှင်။ တထာဂတော၊ ရဟန္တာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရံမရဏာ၊ သေပြီးသည့်နောက်၌။ နေဝဟောတိ နနဟောတိ၊ ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ် မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်မှတ်ရပါမည်လော။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ထားပြန်သောအခါဝယ်။ မဟာရာဇ၊ ကောသလမင်းကြီး။ မယာ၊ ငါဘုရားသည်။ ဧတံပိ ခေါ် နေဝဟောတိ နနဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ၊ ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သေပြီးသည့်နောက် ဖြစ်သေးသည်လည်းမဟုတ် မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ် ဟူသော စကားကိုလည်း။ အဗျာကတံ၊ ဟောကြားတော် မမူ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဘုရားသျှင် မိန့်ကြားတော်မူပြန်သည်ရှိသော်။

(စ) (ဆ) (ဇ) ဘန္တေ၊ ဘုန်းတော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရား။ ကိံ နုခေါ၊ အဘယ်ကြောင့်လျှင်။ ဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သေပြီးသည့်နောက် ဖြစ်ပါသေးသလောဟူ၍။ ပုဋ္ဌော သမာနော၊ မေးလျှောက်ပါသည်ရှိသော်။ ဧတံ မဟာရာဇ ဟောတိ တထာဂတော ပရံမရဏာတိ၊ ဤသို့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သေသည်မှနှောက် ဖြစ်သေး၏ဟူသော စကားကို။ အဗျာကတံ၊

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

ငါဟောကြားတော်မမူအပ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒေတိ၊ ဆိုတော်မူ၏။ပ။ဘန္တေ၊ ရွှေဘုန်းတော်သျှင်။ ယေန၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ တံ၊ ထိုလေးချက် အမေးကို။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အဗျာကတံ၊ ဟောကြားတော်မမူ အပ်။ သော ဟေတု၊ ထိုအကြောင်းရင်းသည်။ ကောနုခေါ၊ အဘယ်ပါနည်း။ သော ပစ္စယော၊ ထိုအထောက်အပံ့သည်။ ကောနုခေါ၊ အဘယ်ပါနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကောသလမင်းကြီးစစ်ဆေး ပြန်လျှောက်သည်ရှိသော်။

မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်။ တေနဟိ၊ ထိုသို့သိလိုရေးနှင့် စစ်ဆေးပြန်သော ကြောင့်။ ဣ၊ ဤအရာ၌။ တံယေဝ၊ သင်မင်းမြတ်ကိုသာလျှင်။ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ၊ ပြန်မေးဦးအံ့။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာဖြင့်။ တေ၊ သင်အား။ ခမေယျ၊ နှစ်သက်၏။ တထာ၊ ထိုအခြင်းအရာဖြင့်။ နံ၊ ထိုငါမေးအပ်လတ္တံ့သည်ကို။ ဗျာကရေယျာသိ၊ ဖြေကြားဦးလော့။ မဟာရာဇ၊ ကောသလမင်းကြီး။ တံ၊ ထိုငါမေးတော်မူလိုမ့်သော အရာကို။ ကိံမညသိ၊ အသို့ အသင် အောက်မေ့ဘိ သနည်း။ တေ၊ သင်မင်းကြီးအား။ ကောစိ၊ တစုံတယောက်သော။ ဂဏကော ဝါ၊ ဟူးရား ကိုးကြောင်း အပေါင်းဂဏန်းတတ်သောသူသည်၎င်း။ မုဒ္ဓိကောဝါ လက်ချိုးအရေအတွက်ကောင်းသောသူသည်၎င်း။ သင်္ချာယကော ဝါ၊ သစ်ပင် ကိုမြင်ကာမျှဖြင့် ရွက်ပေါင်းမည်မျှရှိ၏-စသည်ဖြင့် ရေတွက်ခြင်းအရာ သင်္ချာ တတ်သောသူသည်၎င်း။ အတ္ထိ ကိံ၊ ရှိသည်မဟုတ်လော။ သော၊ ထိုသို့ဂဏန်း သင်္ချာ အရေအတွက်ကောင်းသောသူ လူများအပေါင်းသည်။ ဂင်္ဂါယ၊ ဂင်္ဂါ မြစ်ကြီး၌။ ဝါလုကံ၊ သဲစုကို။ ဣကာနိ ဝါလုကာနိတိ ဝါ၊ ဤမျှလောက် သဲတို့ဟူ၍၎င်း။ပ။ဣကာနိ ဝါလုကသတသဟဿာနိတိ ဝါ၊ ဤမျှလောက်သဲ အသိန်းတို့ဟူ၍၎င်း။ ဂဏေတု၊ ရေတွက်ခြင်းငှါ။ ပဟောတိ ကိံ၊ စွမ်းနိုင်ပါမည် လော။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ တေံ၊ ဤသို့စွမ်းနိုင်မည့်အရာသည်။ နော၊ မသင့်ပါ။

(ဈ) တေ၊ သင်မင်းကြီးအား။ ဂဏကော ဝါ၊ ဂဏန်းတတ်သောသူသည် ၎င်း။ မုဒ္ဓိကော ဝါ၊ လက်ချိုးအရေအတွက်ကောင်းသောသူသည်၎င်း။ သင်္ချာ- ယကော ဝါ၊ သင်္ချာတတ်သော သူသည်၎င်း။ အတ္ထိ၊ ရှိသည်မဟုတ်ပါလော။ သော၊ ထိုသူများအပေါင်းသည်။မဟာသမုဓ္ဓေ၊ မဟာသမုဒ္ဓါ၌။ ဥဒကံ၊ ရေကို။ ဣကာနိ ဥဒကာဠကာနိတိ ဝါ၊ ဤမျှလောက် ရေကွမ်းစားတို့ ဟူ၍၎င်း။ပ။ ဣကာနိ ဥဒကာဠကသတသဟဿာနိတိ ဝါ၊ ဤမျှလောက် ရေကွမ်းစား အသိန်းတို့ဟူ၍၎င်း။ ဂဏေတု၊ ရေတွက်ခြင်းငှါ။ ပဟောတိ ကိံ၊ စွမ်းနိုင် ပါမည်လော။ ဘန္တေ၊ ရွှေဘုန်းတော်သျှင်။ တေံ၊ ဤသမုဒ္ဓါရေအစုကို ရေတွက်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်မည့်အရာသည်။ နော၊ မသင့်ပါဘုရား။

(၉) တံ၊ ထိုမသင့်ခြင်းသည်။ ကိဿ ဟေတု၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ သမုဒ္ဓေါ၊ သမုဒြာသည်။ မဟာ၊ ကြီးကျယ်လှပါ၏။ ဂမ္ဘီရော၊ နက်လှပါ၏။ အပ္ပမေယျော၊ ကြိုးစသည်တို့ဖြင့် မနှိုင်းရှည့်နိုင်စကောင်းပါ။ ဒုပ္ပရိယောဂါဟော၊ တာ ဝါး-စသည်တို့ဖြင့် မထောက်လှမ်းနိုင်စကောင်းပါ။

မဟာရာဇ၊ မင်းကြီး။ ဝေမေဝ ခေါ၊ ဤနည်းအတူ၎င်းလျှင်။ ယေန ရူပေန၊ အကြင်နှစ်ဆယ့်ရှစ်ခု ရုပ်အစုဖြင့်။ တထာဂတံ၊ ရဟန္တာကို။ ပညာ-ပယမာနော၊ ရှည်သောသူ မည်းနက်သောသူ အစရှိသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပညတ်သောသူသည်။ ပညာပေယျ၊ ပညတ်ရာ၏။ တံ ရူပံ၊ ထိုသတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ကြောင်း ရုပ်တရားအပေါင်းကို။ ဝါ၊ ရုပ်၌သတ္တဝါ ဟု ထင်မှားတတ်သောသညာ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိ အပေါင်းကို။ ပဟိနံ၊ ပယ်တော်မူအပ်ပြီ။ ဥစ္စိန္နမူလံ၊ ဖြတ်အပ်ပြီးသော အဝိဇ္ဇာဟူသော အမြစ်မူလရှိပြီ။ တာလာဝတ္ထု-ကတံ၊ လည်ဆစ်ပြတ်ပြုတ် ထန်းပင်ငုတ်ကဲ့သို့ ပြုအပ်ပြီ။ အနဘာဝံ၊ တဘန်အသစ် လှ၍မဖြစ်နိုင်အောင်။ ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ အာယတိံ၊ နောင်ဘဝ၌။ အနုပ္ပါဒမ္ပေ၊ ဖြစ်လာနိုင်ဘွယ်သဘော မရှိရအောင်။ ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။

မဟာရာဇ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ သေပြီးသည့်နောက် ဖြစ်လေဦးမည် မဖြစ်မည်ကို မေးလျှောက်လာသော ဒါယကာမင်းကြီး။ ခေါ၊ စင်စစ်။ ရူပသင်္ခါ-ဝိမုတ္တော၊ ရုပ်ဟူသောပညတ်မှလွတ်၍ နေသော။ ဝါ၊ ရုပ်နှင့်စပ်သော လူနတ်သတ္တဝါဟူသော ပညတ်မှ လွတ်၍နေသော။ တထာဂတော၊ ခီဏာသဝ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဂမ္ဘီရော၊ မိမိလွတ်၍နေရာနိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏ မရှိဟူ၍ မဆိုနိုင် မယူနိုင်အောင် ဒိဋ္ဌဇ္ဈာသယ အရာအားဖြင့် နက်နဲခြင်း၊ ဤမျှလောက်သော ဂုဏ်ရှိ၏ဟူ၍ မဆိုနိုင်စရာ ဂုဏ်၏အရာအားဖြင့် နက်နဲခြင်းတို့ဖြင့် နက်နဲ၍ နေ၏။ အပ္ပမေယျော၊ အမျိုးအမည်အားဖြင့် ဤသူလိုတည်းဟု နှိုင်းရှည့်စရာ မရှိဖြစ်၍နေ၏။ ဒုပ္ပရိ-ယောဂါဟော၊ ဤသည့်ခြင်းရာ ဤလိုဟာ ဟု ဝေနေယျတို့ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်နိုင်ခဲ့၏။ မဟာသမုဒ္ဓေါ၊ သေယျထာပီ၊ မဟာသမုဒြာ ရေအစုကဲ့သို့ ဖြစ်၍နေ၏။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ရုပ်တရားတို့၌ သတ္တဝါဟု မှတ်တတ်သော သတ္တသညာ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ကို ပယ်တော်မူပြီးသည့်အဖြစ် ရုပ်နှင့်စပ်သော သတ္တဝါဟူသော ပညတ်မှ လွတ်၍နေသော ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တုပုဂ္ဂိုလ်၏ အလွန်နက်နဲ၍နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (တသ္မာ-ကား ဂမ္မမာနံ။) တထာဂတော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရံမရဏာ၊ သေသည်မှနောက်၌။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သေး၏။ ဣတိပိ ဝစနံ၊ ဤသို့ ငါဘုရား ဟောကြားတော်မူသော်လည်း။ နညပေတိ နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်နိုင်။ ဝါ၊ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တု ပုဂ္ဂိုလ်၏ သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ရုပ်မရှိသဖြင့် သတ္တဝါဟူသော ပညတ်မရှိဖြစ်၍ နေသည်ကို မြင်တော်

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

မူသော ငါဘုရားနှင့် တော်တန်သောစကားပင် မဟုတ်။ (အဋ္ဌကထာကိုမှီသော အနက်။) တထာဂတော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရိမရဏာ၊ သေသည်မှနောက်၌။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိပိ ဝစနံ၊ ဤသို့ ငါဟောကြားတော်မူသော်လည်း။ နဥပေတိ နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်နိုင်။ ဝါ၊ သတ္တသညာ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိ တို့ကို ပယ်ပြီးသော သဗ္ဗညုသခင် ငါဘုရားသျှင်နှင့် တော်တန်သော စကားပင်မဟုတ်။ တထာဂတော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရိမရဏာ၊ သေသည်မှနောက်၌။ ဟောတိ စ နစ ဟောတိ၊ ဖြစ်သူလည်း ဖြစ်၏ မဖြစ်သူလည်း မဖြစ်။ ဣတိပိ ဝစနံ၊ ဤသို့ ငါဟောတော်မူသော်လည်း။ နဥပေတိ နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်မလျော် ငါဘုရားနှင့် မတော်။ တထာဂတော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရိမရဏာ၊ သေသည်မှနောက်၌။ နေဝဟောတိ နနဟောတိ၊ ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ် မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်။ ဣတိပိ ဝစနံ၊ ဤသို့ ငါဟောတော်မူသော်လည်း။ နဥပေတိ နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ ဝါ၊ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၏ သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ရှုပ်မရှိသဖြင့် သတ္တဝါ ဟူသော ပညတ်မရှိ ပညတ်အရာကို လွန်၍နေသည်ကို ငါသိတော်မူလျက်ဖြစ်၍ မသင့်နိုင်။

ဝေဒနာသင်္ခါဝိမုတ္တ သညာသင်္ခါဝိမုတ္တ သင်္ခါရသင်္ခါဝိမုတ္တ ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်အရာတို့ကို ပေယျာလအတွင်း သွင်းထားအပ်သတည်း။ ၎င်းတို့လည်း ဤရူပသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်အရာနှင့် နည်းတူပင်တည်း။

(၄) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အစ္စရိယံ၊ အံ့ဘွယ်ရှိစွ။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာ ဘုရား။ အဗ္ဗုတံ၊ မဖြစ်ဘူးမြဲ ဖြစ်စွ။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ။ ယတြဟိ နာမယသ္မာ ကာရဏာ၊ အကြင်ကြောင့်။ သတ္တုစေတ၊ ကိုယ်တော်သခင် ဘုရားသျှင်၏၎င်း။ သာဝိကာယ စ၊ ခေမာဘိက္ခုနီသခင် တပည့်တော်အသျှင်မ ၏၎င်း။ အတ္ထေန၊ မိန့်ကြားတော်မူအပ်သောအနက်နှင့်။ အတ္ထော၊ မိန့်ကြား တော်မူအပ်သော အနက်ချင်းသည်၎င်း။ ဗျဉ္ဇနေန၊ ပြည့်နိုးတော်မူအပ်သော သုတ်ဒေသနာသဒ္ဓါနှင့်။ ဗျဉ္ဇနံ၊ ပြည့်နိုးတော်မူအပ်သော သုတ်ဒေသနာသဒ္ဓါ ချင်းသည်၎င်း။ သံသန္ဓိဿတိ၊ နှီးနှောလှပေ၏။ သမေဿတိ၊ ညီညွတ်လှပေ၏။ န ဝိဓေဓေဿတိ၊ မဆန့်ကျင်ပါပေဘုရား။ ယဒိဒံ၊ ယင်းသို့ မဆန့်ကျင်သော အရာဟူသည် အဘယ်နည်းဟူမူကား။ အဂ္ဂပဒသ္မိံ အဂ္ဂပဒံ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ သေပြီးနောက် ဖြစ်မဖြစ်စသည်နှင့် စပ်လျဉ်းသော ကောင်းမြတ်သော ပါဠိ အစဉ် ဤအရာပင်လျှင်တည်း။

(၅) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဣမ၊ ဤအကျွန်ုပ်မေး လျှောက်သည့်အရာ၌။ ဧကံ သမယံ၊ တပါးသောအခါ၌။ ခေမံ ဘိက္ခုနီ ၊ ခေမာ

တွင်ထ ဘိက္ခုနီမအထံသို့။ ဥပသက်မိတွာ၊ ချဉ်းကပ်၍။ တေမတ္တံ၊ ဤရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတေပြီးသည့်နောက် ဖြစ်မဖြစ်စသည်နှင့် စပ်လျဉ်းသော အကြောင်း ခြင်းရာကို။ အပုစ္ဆံ၊ မေးလျှောက်ဘူးပါ၏။ သာပိ အယျာ၊ ထိုအသျှင်မသည် လည်း။ ဧတေဟိပဒေဟိ၊ ဤကိုယ်တော်မြတ်ဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော ပုဒ်ပဒတို့ဖြင့်။ ဧတေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ၊ ဤအသျှင်ဘုရားမိန့်ကြားတော်မူအပ်သော ဝါကျစကားရပ်တို့ဖြင့်။ တေမတ္တံ၊ ဤကိုယ်တော်မြတ် မိန့်တော်မူအပ်သော အနက်ကိုပင်။ ဘဂဝါ သေယျထာပိ၊ အသျှင်ဘုရားကဲ့သို့ပင်။ ဗျာကာသိ၊ ဖြေကြားပါပေ၏။ ပ။ သတ္တုစေတ၊ ဘုရားသျှင်၏၎င်း။ သာဝိကာယ စ၊ တပည့် တော်မ၏၎င်း။ အတ္ထေန၊ ဟောကြားတော်မူအပ်သောအနက်နှင့်။ အတ္ထော၊ အနက်ချင်း။ ဗျဉ္ဇနေန၊ သဒ္ဓါနှင့်။ ဗျဉ္ဇနံ၊ သဒ္ဓါချင်း။ သံသန္တိဿတံ သမေဃာတိ၊ နိုးနှောညီညွတ်လှပါပေ၏။ ပ။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ မယံ၊ အကျွန်ုပ်တို့သည်။ ဟန္တ- ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ဂစ္စာမ၊ ခြေတော်စုံနား ဦးထိပ်ထား၍ ပြန်သွားရ ပါကုန်အံ့။ ဗဟုကိစ္စာ ဗဟုကရဏိယာ၊ ပြုရန်ကိစ္စများပြားလှပါကုန်သေးသည် ဘုရား။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကောသလမင်းကြီး လျှောက်ထားရာဝယ်။ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်၊ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ယဿ၊ ယင်းသို့သော သွားရခြင်း၏။ ကာလံ၊ အချိန်ကာလကို။ မညသိ၊ သင်သာသိတော့ အောက်မေ့တော့လော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားမိန့်ကြားတော်မူ၏။

အကြွင်းကား လွယ်ပြီ။ သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်အနက်တည်း။

၎င်းအဋ္ဌကထာ၏ အလွန်ခက်သောအနက်

၂။ (က) ယခုအခါ ၎င်းအဋ္ဌကထာ၏ အလွန်ခက်ခဲသော အနက်ကို ပြဆို ပေအံ့။

ယေန ရူပေန တထာဂတန္တိ၊ ယေန ရူပေန တထာဂတံ-ဟူသည်ကား။ ယေန ရူပေန၊ အကြင်နှစ်ဆယ်ရှစ်ခု ရုပ်တရားအစုဖြင့်။ ဒီဗော၊ ရှည်သော လူနတ် စသည်တည်း။ ရဿော၊ ပုသော ယောက်ျားမိန်းမ-စသည်တည်း။ သာမော၊ ရွှေသော ရဟန်းပုဏ္ဏား-စသည်တည်း။ သြဒါတော၊ ဖြူသော မင်းသူဌေး သူကြွယ်-စသည်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တသင်္ခါတံ၊ သတ္တဝါဟုဆိုအပ်သော။ တထာဂတံ၊ ရဟန္တာကို။ ပညာပေယျ၊ ပညတ်ခေါ်ဆိုရာ၏။

(ခ) တံဂ္ဂပံ တထာဂတဿ ပဟိနန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ ဝတ္ထုပွကာရံ၊ ဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသော လူရှည် လူပု-စသည် ခေါ်ဆိုကြောင်းအပြားရှိသော။ တံ ဂ္ဂပံ၊ ထိုနှစ် ဆယ်ရှစ်ခု ရုပ်အစုကို။ သမုဒယပဟာနေန၊ ထိုရုပ်၏ဖြစ်ကြောင်း ကိလေသာ အပေါင်းကို ပယ်သဖြင့်။ သဗ္ဗညုတထာဂတဿ၊ သဗ္ဗညုဟုဆိုအပ်သော တထာ-

ဂတသည်။ ဝါ၊ တထာဂတဟုဆိုအပ်သော သဗ္ဗညုငါဘုရားသည်။ ပဟိနံ၊ ပယ်တော်မူအပ်ပြီ။

(ဂ) ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တောတိ၊ ဟူသည်ကား။ အာယတိံ၊ ဤယခုနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နေပြီးသည်မှ နောက်၌။ (ဤအာယတိံ-၏ အနက်ကို ဤဘဝမှ နောက်၌ ဟု အနက်မပေးမိ၊ မယောင်မိအောင် သတိဆောင်ကြလေ။ ခက်ဆစ်ကြီးတခု မှတ်)။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ အနုပ္ပတ္တိယာ၊ တရံတဆစ် မဖြစ်ပေါ်လာ မရောက်လာ သဖြင့်။ ရူပကောဠာသေနာပိ၊ ရုပ်အစုမှ၎င်း။ ဝေရူပေါပိနာမ၊ ဤသို့သဘော ရှိသောသူမည်သည်လည်း။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်ဦးလတ္တံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေါဟာရဿ၊ ဝါဟာရပညတ်၏။ ပဋိပဿဒ္ဓတ္တာ၊ ငြိမ်းပြီးသောကြောင့်။ ရူပပဏ္ဏတ္တိယာပိ၊ ရုပ်ဟူ သောပညတ်မှ၎င်း။ ဝါ၊ ရုပ်နှင့်စပ်သော လူ နတ်-စသောပညတ်မှ၎င်း။ ဝိမုတ္တော၊ လွတ်ကြီးလွတ်၍ နေ၏။

(ဃ) ဂမ္ဘီရောတိ၊ ၎င်းရူပသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၏ နက်နဲ၍နေသည် ဟူရာ၌။ အဇ္ဈာသယဂမ္ဘီရတာယ စ၊ ၎င်းရုပ်ဟူသော။ ဝါ၊ ရုပ်နှင့်စပ်သော ပညတ်မှလွတ်၍ နေသောရဟန္တာသခင်၏ ထင်ရှားရှိ၏ ထင်ရှားမရှိ စသည်ဖြင့် ဆိုနိုင် ယူနိုင်စရာ မရှိသည်ဖြစ်၍ ဒိဋ္ဌဇ္ဈာသယအရာအားဖြင့် နက်နဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဂုဏဂမ္ဘီရတာယ စ၊ အဘယ်သို့သော ဂုဏ် အဘယ်မျှလောက်သောဂုဏ်ရှိသည် ဟု ဆိုနိုင်စရာမရှိသည်ဖြစ်၍ ဂုဏ်အားဖြင့် နက်နဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဝါ၊ အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း။ ဂမ္ဘီရော၊ ဂမ္ဘီရမည်၏။ ဝါ၊ နက်နဲ၍နေ၏။ ဝေ၊ ဤရုပ် ဟူသော ပညတ်မှလွတ်၍နေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်အဇ္ဈာသယနှစ်ပါးတို့ဖြင့် နက်နဲ၍နေသည်ဟု ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း။ ဂုဏဂမ္ဘီရဿ၊ ဂုဏ်အားဖြင့် နက်နဲ တော်မူသည်။ သတော၊ ဖြစ်ပါလျက်။ ဝါ၊ ဖြစ်တော်မူသော။ တဿ သဗ္ဗညု- တထာဂတဿ၊ ထိုရူပသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်နေပုံ အလုံးစုံကို သိတော်မူသော ငါဘုရား၏။ (ဣဒံပိ ဝစနံ-၌စပ်။) ယံ၊ အကြင်ရုပ်တရားကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ သတ္တသင်္ခါတော၊ သတ္တဟု ဆိုအပ်သော။ တထာဂတောတိ ပညတ္တိ၊ တထာဂတ- ဟူသော ပညတ်သည်။ ဝါ၊ သက္ကဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ပညတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တဒဘာဝေန၊ ထိုသတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ကြောင်း ရုပ်အပေါင်း မရှိသဖြင့်။ တဿာပညတ္တိယာ၊ ထိုသတ္တဝါဟူသော ပညတ်၏။ အဘာဝံ၊ လုံးလုံး ကွယ်ပျောက် မရှိခြင်းသို့ ရောက်၍နေသည်ကို။ ယဿန္တဿ၊ မြင်တော်မူပါလျက်။ ဝါ၊ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၏ သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ကြောင်း ရုပ်အပေါင်း မရှိသည်ဖြစ်၍ သတ္တဝါဟူသော ပညတ်မရှိ ဖြစ်နေဘိသည်ကို ငါအသိကြီး ဖြစ်ပါလျက်။ သတ္တသင်္ခါတော၊ သတ္တဟုဆိုအပ်သော။ အယံ တထာဂတော၊ ဤတထာဂတသည်။ ပရံမရဏာ၊ သေသည်မှနောက်၌။ ဟောတိ၊ သတ္တ၏အဖြစ်

အားဖြင့် ဖြစ်သေး၏။ ဣဒံပိ ဝစနံ၊ ဤသို့ဟောကြားတော်မူခြင်းသည်။ န ဥပပေတိ-နယုဇ္ဇတိ၊ ငါဘုရားနှင့် မသင့်မလျော်။ နဟောတိ တထာဂတော ပရိမရဏာတံအာဒိဝစနမ္ပိ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် စုတေသည်မှနောက် လုံးလုံးကြီး ပျောက်သွားလေပြီ မဖြစ်ပြီ-ဤသို့စသော စကားတော်ကို ငါဆိုတော်မူရမည့် အချက်သည်လည်း။ နဥပပေတိ-နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်မလျော် ငါနှင့်မတော်။

ငါသိလျက်နှင့် မတော်သည့်စကားကို ငါမိန့်မြှောက်၍ မတော်နိုင်ဟူလိုသတည်း။ ဤကား ၎င်းအဋ္ဌကထာအနက်။

အဋ္ဌကထာလာ ဝါရလေးချက် ရှင်းပြပုံ

သိတော်မူပုံအခြင်းအရာကား—

၁။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍ နေသည့်အခါ သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ရုပ်နာမ်အပေါင်း မရှိသည်ဖြစ်၍ သတ္တဝါဟူသော ပညတ်ကို လွန်၍တည်နေသည်ကို သိမြင်တော်မူသတည်း။ ယင်းသို့ သိတော်မူလျက်နှင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်စုတေသည်မှ နောက်ဖြစ်သေး၏ဟု ဆိုသော် ထိုရဟန္တာသည် ထို နိဗ္ဗာန်၌သတ္တဝါ၏အဖြစ်ဖြင့် ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ တည်နေ ဖြစ်နေ အမြဲနေသည်ဟု ဆိုရာရောက်သည်။ ယင်းသို့သော သဿတအယူစကားကို ငါဘုရားဆိုတော်မူ၍ မသင့် ဟူလိုသတတ်။ (ဟောတိဝါရ-အဓိပ္ပါယ်။ ပဌမ။)

၂။ ဤနည်းအတူ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍ နေသည့်အခါ သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ရုပ်နာမ်အပေါင်း မရှိသဖြင့် သတ္တဝါဟူသော ပညတ်မျှသာ မရှိသည်။ ထိုသူလုံးလုံး ပြတ်သွားသည် မဟုတ် သည်ကို ငါသိတော်မူလျက်နှင့်ပင် ရဟန္တာသတ္တဝါသည် စုတေသည်မှနောက် ပျောက်လေပြီ၊ လုံးလုံးကြီးမဖြစ်ပြီဟူ၍ ဥစ္စေဒအယူဝါဒအရာကို ငါဟောတော် မူသော်လည်း မသင့် ဟူလိုသတတ်။ ဤအရာ၌ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန္တာသတ္တဝါ ဟူသည်မှာ အတူတူပင် ပရိယာယ်မျှသာ ထူးသတည်း။ ဘူတပုဗ္ဗဂတိကနည်း သုံးချက်မှတ်။ (နဟောတိဝါရ-အဓိပ္ပါယ်။ ဒုတိယ။)

၃။ ဤနည်းအတူ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်စုတေပြီးနောက် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဓာတ်၌တည်၍နေသည့်အခါ သတ္တဝါခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ရုပ်နာမ်အပေါင်း မရှိ သဖြင့် လူနတ်သတ္တဝါဟူသော ပညတ်မျိုးမရှိ၊ ပညတ်ဟူသမျှကို လွန်၍နေသည့် အခါထိုသူ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရှိလည်းရှိ၏၊ ရှိလည်းမရှိ၊ ဤသို့မျှလည်း မဆိုနိုင်အောင် လွန်စွာနက်နဲ၍ နေသည်ကို ငါသိတော်မူလျက် ဤဘဝက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတေ

ပြီးနောက် ဖြစ်လည်း ဖြစ်၏၊ ဖြစ်လည်းမဖြစ်ဆိုခဲ့လျှင် ထိုရဟန္တာသည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရှိလည်းရှိ၏ ရှိလည်းမရှိ ဆိုရာရောက်သောကြောင့် ယင်းသို့ ကေတုသဿတဝါဒ အဖြစ် ဆောက်မည့်စကားကိုလည်း ငါဘုရားဆိုတော်မူ၍မသင့် ဟူလိုသတတ်။ (ဟောတိ စ န စ ဟောတိဝါရ-အဓိပ္ပါယ်။ တတိယ။)

၄။ ဤနည်းအတူ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုပေါ်ပြီးနောက် နိဗ္ဗာန်၌တည်ရောက်၍ နေသည့်အခါ လူနတ် စသည် ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စသည် ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ကြောင်း ရုပ်နာမ်အပေါင်း မရှိသည်ဖြစ်၍ ယင်းသို့သော သတ္တပညတ်ကိုလွန်၍ ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တဖြစ်၍ နေသည့်အခါ ထိုရဟန္တာ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရှိသည်လည်း မဟုတ် မရှိသည်လည်း မဟုတ် ဟု မဆိုသင့်အောင် လွန်စွာနက်နဲ၍နေသည်ကို ငါသိတော်မူလျက်ပင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်စုတေသည်မှနောက် ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ် မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်ဆိုခဲ့လျှင် ထိုရဟန္တာ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ရှိသည်လည်း မဟုတ် မရှိသည်လည်းမဟုတ် ဆိုရာရောက်သောကြောင့် ယင်းသို့သော အမရာဝိက္ခေပ-ဝါဒအရာကိုလည်း ငါဘုရားမိန့်တော်မူ၍ မသင့်ဟူလိုသတတ်။

(နေဝဟောတိ၊ နနဟောတိဝါရ-အဓိပ္ပါယ်။ စတုတ္ထ။)

အဋ္ဌကထာ၌ ပဌမဝါရအဓိပ္ပါယ်မျှလောက်သာ ထင်ရှားသည်၊ ကြွင်းသုံး ဝါရအဓိပ္ပါယ်ကို အာဒိသဒ္ဓါဖြင့် ညွှန်းသွားသောကြောင့် မထင်ရှား၊ ထိုသို့ မထင်ရှားသောအရာ၌ ဆိုလတ္တံ့သော နေတ္တိပါဠိတော်၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့ကို မှီး၍ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဓိပ္ပါယ်တို့ကို ပြဆိုနိုင်ပါသတည်း။

ထိုစကားသည် မှန်၏။ ထို နေတ္တိပါဠိတော် (၅၇) ၌—

ဗျပသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော ခေါ တထာဂတော အတ္ထိတိပိ နဥပေတိ နတ္ထိတိပိ နဥပေတိ-စသော စကား—

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်(၁၅၅) ၌—

ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ ဝစ္ဆ တထာဂတော ဂမ္ဘိရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိ-ယောဂါဟော ဥပပဇ္ဇတိတိ နဥပေတိ။ နပပဇ္ဇတိတိ နဥပေတိ-ဟူသောစကား—

ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် (၅၄) ၌—

ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆိန္နောတိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ-ဟူသောစကား—

ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်(၂၃၅) ၌—

န သော ပမာဏမေတိ-စသောစကား—

စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်(၁၀၉) ၌ “အတ္ထိ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခ” စသောစကား- သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် (၄၀၈) ၌ “ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချိ နောပေတိ ဝေဒဂ္ဂ” ဟူသော စကား—

နေတ္တိအဋ္ဌကထာ၌ “တာသံ ပရဘာဂေ နိဗ္ဗာနေ တိဋ္ဌေယျာတိ အတ္ထော”
ဟူသော စကား-အလုံးစုံတို့သည်—

နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ အလုံးစုံပျောက်၍ မသွား၊ နာမ်ရုပ်မျှသာ ပျောက်သွား
သည်ဖြစ်၍ နာမ်ရုပ်ကိုမိမိ၍ဖြစ်သော သတ္တပညတ်ကို လွန်သဖြင့် ထိုရဟန္တာ
ထိုနိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏-မရှိ-စသည်ဖြင့် ဝေနေယျတို့ဉာဏ်ဖြင့် ထောက်လှမ်းနိုင်ဘွယ်မရှိ၊
ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တအဖြစ်သို့ ရောက်၍ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျဖြစ်၍ တည်နေသည်ကို
ပြဆိုနိုင်သော အထောက်သာကေ ပါဠိတို့ချည်းတည်း။

ဤပါဠိတော်တို့၌—

- (က) ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တ
- (ခ) ဝေဒနာသင်္ခါဝိမုတ္တ
- (ဂ) သညာသင်္ခါဝိမုတ္တ
- (ဃ) သင်္ခါရသင်္ခါဝိမုတ္တ
- (င) ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တ တထာဂတ—

ဟု လာသောအရာကို ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးခင် သဇီဝရဟန္တာကို ဆိုသည်ဟူ၍
အချို့သူများ ယောင်မှားတတ်ကြ၊ ဆိုတတ်ကြသည်။

ယင်းသို့ဆိုခဲ့လျှင် ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးခင်ကပင် ခန္ဓာငါးပါးမှ လွတ်၍နေသည်၊
လူနတ်စသော သတ္တပညတ် ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-စသော ပညတ်မှ လွတ်၍နေသည်
ဆိုရာ ရောက်ခဲ့၏။

ယင်းသို့ ဆိုခဲ့လျှင်—

ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ။
ဟူသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာပျက်ပြီးသည့်နောက် နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍
နေသည့်အခါ လူနတ်စသော ပညတ်အရေအတွက်သို့ မရောက်ပြီ ဟု လာသော
သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိ “အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ” စသော စူဠနိဒ္ဒေသ
စသော များစွာသော ပါဠိတော်တို့နှင့် ဝိရုဒ္ဓဖြစ်ခဲ့တော့မည်။

ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးခင်ကပင် ခန္ဓာငါးပါးနှင့်စပ်သော သတ္တပညတ်မှလွတ်၍
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ပြီ ဟူ၍လည်း ဆိုရာရောက်ခဲ့တော့မည်။

ယင်းသို့ ဆိုခဲ့လျှင်လည်း—

သာဝကော ခေါ သဥပါဒိသေသော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုံ
အနုပါပုဏိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။
ဟူသော နေတ္တိပါဠိတော်နှင့် ဝိရုဒ္ဓဖြစ်ခဲ့တော့မည်။ သည်သာမက ဤသဋ္ဌာ-
ယတနသံယုတ်ပါဠိတော်၌—

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေ-
ယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။ ဟောတိ
တထာဂတော ပရံမရဏာတိပိ နဥပေတိ။ နဟောတိ တထာဂတော။ပ။
နဥပေတိ။

ဟူသော ပါဠိ၌ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တ တထာဂတ အရကို သဇီဝဟုယူခဲ့လျှင် ရူပါဒိ-
သင်္ခါဝိမုတ္တ ဂမ္ဘီရဖြစ်သော သဇီဝရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌သာ စုတေသည်မှနောက်
ဖြစ်၏- မဖြစ်-စသည်ဖြင့် ဆို၍ မသင့်သည်။

ယင်းသို့ ဂမ္ဘီရမဟုတ်သော ပုထုဇန်တို့၌ကား သေသည်မှ နောက်ဖြစ်၏
ဟူသော သဿတအရာ မဖြစ်ဟူသော ဥစ္ဆေဒဝါဒအရာ စသော အခြင်းအရာ
အားဖြင့် ဆိုထိုက်သေး၏ ဟု ဆိုရာရောက်ခဲ့တော့မည်။

ယင်းသို့ ဆိုခဲ့လျှင်လည်း သာမညပုထုဇန တထာဂတတို့အားလည်း သေပြီး
သည့်နောက် ဖြစ် မဖြစ်-စသော—

- (က) သဿတာကာရ
- (ခ) ဥစ္ဆေဒါကာရ
- (ဂ) ဧကစ္စသဿတာကာရ
- (ဃ) အမရာဝိက္ခေပိကာကာရ

အားဖြင့် လေးပါးလုံးနှင့်ပင် မဆိုသင့်ကြောင်းကိုလာသော စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိုရ်
ပါဠိတော် မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသပါဠိတော် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်စသည်တို့နှင့် စင်စစ်
ဝိရုဒ္ဓ ဖြစ်ခဲ့တော့မည်။

ယင်းသို့ “ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော” စသော ရွှေစကား
နှင့် “ဟောတိ တထာဂတော” စသော နောက်စကားကို တပေါင်းတည်းအရတူ
သဇီဝရဟန္တာကိုသာ ယူခြင်း၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အပြစ်ဒေါသတို့နှင့် မကင်း
သော အပြစ်၏ အလွန်ထင်ရှားရကား ယင်းသို့မယူဘဲလျက် ယင်း “ရူပသင်္ခါ-
ဝိမုတ္တော” စသော ရွှေစကားကိုဟိတ် “ဟောတိ တထာဂတော” စသော
နောက်စကားကို ဟိတ်၏ဖိုလ်ပြု၍ ယခင် ယောဇနာခဲ့သည့် အတိုင်းသာ
၎င်းပါဠိတော်ပါဠိအနက်ကို နာနာကျက်မှတ် သဘောလင်းအောင် ခါခါထပ်၍
ကြံကြလေ။

ယခင်ယောဇနာ၍ ပြခဲ့သော ၎င်းသဠာယတနသံယုတ် အဋ္ဌကထာပါဠိ
အနက်ကိုလည်း ကသိုဏ်းကွက်ကျအောင် ဝါစုက္ခာပြုကြပြီးခါ အဘန်ဘန်
အထပ်ထပ် အတ္ထယုတ္တိ ရှိမရှိကို မိမိရရ ကြံမိကြလျှင် ကော်နပင် သဘောကျကြ
ကုန်လတ္တံ့။ ။

ယင်းသို့ သဘောကျကြသည့်အခါ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တ ဝေဒနာသင်္ခါဝိမုတ္တ။ပ။ ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တ ဂမ္ဘီရတထာဂတ-ဟူသည့် သဇီဝရဟန္တာကို ဆိုသည်မဟုတ်။ သဇီဝရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိပြီးသည့်နောက် နိဗ္ဗာန်၌တည်ရောက်၍ ခန္ဓာငါးပါး မရှိသဖြင့် ထိုခန္ဓာနှင့်စပ်သော ပညတ်မှလွတ်၍ နေသော ခိဏာသဝ အသျှင်တို့ ကိုပင် ဆိုပေသည် ဟု သဘောစင်စစ် ကျကြကုန်လတ္တံ့။

သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ဋီကာအနက်

ယခုအခါ အောက်၌ ထုတ်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ် ဋီကာအနက်ကို ပြဆိုလတ္တံ့။

၃။ (က) တထာဂတောတိ၊ တထာဂတ- ဟူသောစကားကို။ ခိဏာသဝ- တထာဂတံ၊ ရဟန္တာသတ္တဝါကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ ပုစ္ဆတိ၊ ကောသလမင်းကြီး မေးသတည်း။ (ရဟန္တာသတ္တဝါသေသည်မှနောက် ဖြစ်မဖြစ်-စသည်ဖြင့် မေး လျှောက်သည်၊ သတ္တဝါသာမညကို မေးလျှောက်သည့်အရာ မဟုတ်ဟူလို။) ခိဏာသဝေါ စ၊ ရဟန္တာသည်လည်း။ အရဟတ္တဖလဘာဝိတေ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့် ထုံမွန်းအပ်ကုန်ပြီးသော။ ခန္ဓေ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ သတ္တ- ပညတ္တိ၊ တထာဂတ-ဟူသော သတ္တပညတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တေသု ခန္ဓေသု၊ ထိုသတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ကြောင်းဖြစ်သောခန္ဓာတို့သည်။ သတိ-သန္ဓေသု၊ ရှိကုန်သည် ရှိသော်။ ခိဏာသဝသင်္ခါ စ၊ ခိဏာသဝ ဟူသော ပညတ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေါဟာရေန၊ သတ္တပညတ် ခိဏာသဝပညတ် အားဖြင့်။ ပညာပေတံ၊ ပညတ်ခြင်းငှါ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်းသည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ခန္ဓေသု၊ ယင်းသို့သော ခန္ဓာတို့သည်။ အသန္ဓေသု၊ မရှိကုန်သည် ရှိသော်။ န သက္ကာ၊ မတတ်စကောင်း။ တသ္မာ၊ ထိုသို့သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ် ပညတ်ကြောင်း ရုပ် နာမ် ခန္ဓာ မရှိသည့်အခါ သတ္တဝါဟူသော ပညတ် ရဟန္တာ ဟူသော ပညတ် မရှိနိုင်ရကား။ ပရိမရဏာတိ၊ ရဟန္တာသတ္တဝါသေသည့်နောက် ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ၊ မေးအပ်သည်ဖြစ်သောကြောင့်။ တေ၊ ဤရဟန္တာသတ္တဝါ သေသည်မှနောက် ဖြစ်လာသေး၏ မဖြစ်လာပြီ-စသောစကားကို။ အဗျာကတံ၊ ငါဟောကြားတော်မမူ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ၊ သျှင်တော်မြတ်ဘုရား ကောသလ မင်းကြီးအား မိန့်ကြားတော်မူအပ်ပြီ။

(ခ) နဟောတိ တထာဂတော ပရိမရဏာတိ၊ ဟူ၍။ ပုစ္ဆာယ၊ မေးအပ် သော ပုစ္ဆာ၌။ အာမာတိ၊ ဟုတ်၏ဟူ၍။ ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ၊ ဝန်ခံအပ်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ငြားအံ့။ သဘာဝတော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သေသည်မှနောက် ဤလောက၌ ဖြစ်ရောက်လာရိုး မရှိသောသဘောအတိုင်း အားသာလျှင်။ ယဒိပိ ဟောတိ

အကယ်၍ကား ဖြစ်၏။ တထာပိ၊ ထိုသို့ဖြစ်သော်လည်း။ သတ္တသင်္ခါတဿ၊ သတ္တဝါဟူသောအရာကို။ ပုစ္ဆိတတ္တာ၊ မေးအပ်သောကြောင့်။ ပဋိက္ခိပိတံ၊ ပယ်ခြင်းငှါ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်း၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးပိုက်တော်မူ၍။ တေမ္ပိတိ အာဒိ၊ တေမ္ပိ-ဤသို့အစရှိသော စကားကိုလည်း။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ဋီကာဆရာစကား လိုရင်းအဓိပ္ပါယ် စသည်ပြပုံ

သတ္တဝါအရာကို မေးအပ်သောကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း စုတိ ပြီးနောက် ဤလောကထဲ၌ တစ်တခုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းမရှိ၊ နိဗ္ဗာန်၌လည်း သတ္တဝါ၏အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းမရှိသောကြောင့် “န ဟောတိ တထာဂတော ပရမရဏာတိ” အစရှိသည်ဖြင့် မေးအပ်သော ပုစ္ဆာတို့ကို ဝန်မခံသော်လည်း အသင့်ပင် ဟု နှလုံးပြုတော်မူ၍ “တေမ္ပိ” စသည်ကို မိန့်ဆိုတော်မူသည် ဟူလိုသတတ်။ ဤ၌ လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်တည်း။

ဤမှတပါး ၎င်း “သတ္တသင်္ခါတဿ ပုစ္ဆိတတ္တာ” ၌ သတ္တဝါဟူ၍ မေးအပ်သောကြောင့် ပရမတ္ထအားဖြင့် သတ္တဝါဟူသည် မရှိသောကြောင့် ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်ကို မယူအပ်၊ အကယ်၍ ယူခဲ့လျှင် ရဟန္တာမှတပါး အခြားသတ္တဝါအရာတို့နှင့် ထူးခြားနိုင်တော့မည် မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်းသာ အဓိပ္ပါယ်ကို ယူအပ်၏။—

ဆက်ဦးအံ့—

ဤသဋ္ဌာယတနသံယုတ် ကောသလရာဇပုစ္ဆာ၌ “တထာဂတော” ဟုသာမညသဒ္ဓါနှင့် မေးသော်လည်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ရည်၍ မေးသည်ဟု ဘုရားသျှင် သိတော်မူသောကြောင့် “ယေန ရူပေန တထာဂတံ။ ပ။ အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မံ” ဟူသော အကြောင်းဟိတ်တပါး “ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘိရော” စသော အကြောင်းဟိတ်တပါး၊ ယင်းသို့သောဟိတ်နှစ်ပါးကြောင့် မင်းကြီး ပုစ္ဆာကို ဝန်မခံသည်။

သတ္တဝါ ဟူသော တထာဂတသညာကို ငါပယ်တော်မူပြီးသောကြောင့် ၎င်း ရုပ်ဟူသောပညတ်မှ ဝါ- ရုပ်နှင့်စပ်သော လူနတ်စသောပညတ်မှလွတ်၍ နိဗ္ဗာန်၌ တည်သော ရဟန္တာ၏ အလွန်နက်နဲသည်ဖြစ်၍ ထိုရဟန္တာ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏- မရှိ-စသည်ဖြင့် ဝေနေယျတို့ဉာဏ်ဖြင့် မထောက်လှမ်းနိုင်ဘူးဟု တကယ်နက်နဲ၍ နေသောကြောင့် ၎င်း ယင်းသို့သော အကြောင်းနှစ်ပါးတို့ကြောင့် ရဟန္တာ သတ္တဝါသေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သေး၏- မဖြစ်-စသည်ဖြင့် ငါဟောတော်မူ၍ မသင့် ဟု ဘုရားသျှင် ပယ်တော်မူသည် ဟူလို။

“ဟောတိ ခေါ ဘန္တေ တထာဂတော ပရိမရဏာ”

စသည်ဖြင့်လာသော မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် မာလုကျထေရပုစ္ဆာ၌ကား ပုထုဇန် သေက္ခ ရဟန္တာ မဆို သတ္တဝါသာမညကိုမေးသည် ဟု ဘုရားသျှင် သိတော်မူသည့်အတိုင်း ယခင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အကြောင်း ဟိတ်နှစ်ပါးကို မိန့်ဆိုတော်မူဘဲ “ဝေ အဗျာကတံ မာလုကျပုတ္တ” စသည်ဖြင့်သာ မိန့်ကြားတော်မူသတည်း။

၎င်းမာလုကျပုတ္တပုစ္ဆာလေးချက်တွင်—

- (၁) ပဌမပုစ္ဆာ၌ ဤဘဝမှအတ္တဟူသော အသက်ဝိညာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော သတ္တဝါသည် နောင်ဘဝသို့ လိုက်၍ပြောင်း၍ သွားသလော ဟု သဿတ အယူအားဖြင့် မေးသည်။
- (၂) ဒုတိယပုစ္ဆာ၌ ဤဘဝမှ ရုပ်ကိုယ်ခန္ဓာသည် ဤဘဝတွင်ပင် ပျက်စီး ပုပ်ဆွေး၍ နောင်ဘဝသို့ မပြောင်းမလိုက်သကဲ့သို့ အသက် ဝိညာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော အတ္တဟူသော သတ္တဝါသည်လည်း ဤဘဝမှနောက် ပြတ်တောက်၍ သွားသလော ဟု ဥစ္စေဒဝါဒအရာအားဖြင့် မေးသည်။
- (၃) တတိယဝါဒ၌ ဤဘဝမှ အတ္တဟူသော အသက်ဝိညာဏ် သတ္တဝါသည် နောင်ဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့ လိုက်သွားသူလည်း အချို့ရှိသလော၊ အချို့ လည်း ယင်းသို့ မလိုက်ဘဲ ပျောက်ပျက်ပြတ်တောက်၍ သွားပါ သလော ဟု ဧကစ္စသဿတ အရာအားဖြင့် မေးသည်။
- (၄) စတုတ္ထဝါဒ၌ ဤဘဝမှ အသက်ဝိညာဏ် ဇီဝ အတ္တ ဟု ဆိုအပ်သော သတ္တဝါသည် သေသည်မှနောက် ဘဝတပါး ပြောင်းသွားသည်လည်း မဆိုသင့်၊ ပြောင်းသွားသည်မဟုတ်ဟူ၍လည်း မဆိုသင့်ပါသလော ဟု အမရာဝိက္ခေပိက ဒိဋ္ဌိဝါဒအားဖြင့် မေးသတည်း။

၎င်းဒိဋ္ဌိအရာလေးပါးလုံးကိုပင် ငါမဟော၊ ငါအယူတော် မရှိ-ဟု ပယ်တော် မူခြင်းငှါ ခဝိပိ အဗျာကတံ မာလုကျပုတ္တ” စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူပြီး၍ ယင်းသို့ မဟောခြင်း၏အကြောင်းကို ပြတော်မူခြင်းငှါ “ကသ္မာ စေတံ မာလုကျပုတ္တ အဗျာကတံ” စသည်ဖြင့် ငါဟောတော်မူက လေးပါးဒိဋ္ဌိစွဲငြိ ကပ်သွားသဖြင့် ဝေနေယျတို့ သုခချမ်းသာ မရာမရေ ဖြစ်ကြမည်အနေကြောင့် ငါဟောတော်မူသည် ဟု မိန့်တော်မူသတည်း။

ဤကောသလရာဇပုစ္ဆာ၌ကား “တထာဂတောတိ ခိဏာသဝတထာဂတံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတိ” ၎င်းဋီကာလာတိုင်း ရဟန္တာသတ္တဝါ သေသည်မှနောက် ဟူ၍ ရဟန္တာနှင့် စပ်၍၎င်း သတ္တဝါနှင့်စပ်၍၎င်း မေးအပ်သောကြောင့်

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗာန်တိကထာ

ရဟန္တာနှင့်စပ်၍ မေးသောအချက်၌ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်၌တည်နေသော ရဟန္တာ၏ မိမိတည်ရာနိဗ္ဗာန်၌ ရှိ၏- မရှိ-စသည်ဖြင့် ဝေနေယျတို့ ဉာဏ်ဖြင့် မထောက်လှမ်းနိုင်ဘူးဟု တကယ်နက်နဲ၍ နေသောကြောင့် ရှေးဘဝက ရဟန္တာ သေ၍ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ဖြစ်သော မဖြစ်သော ဟူ၍ ငါဟောတော်မူခြင်းငှါ မသင့် ဆိုလိုသတတ်။

“တထာဂတော” ဟု သတ္တဝါနှင့်စပ်၍ မေးသောအချက်၌ “တံ ရူပံ တထာဂတဿ ပဟိနံ” စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်သော ရှေ့ဟိတ်အရ ငါဘုရား အား တထာဂတသညာဟူသော သတ္တသညာကို ပယ်တော်မူပြီးသောကြောင့် ရဟန္တာသတ္တဝါ ဟု သတ္တဝါနှင့်စပ်၍ ငါဟောတော်မူခြင်းငှါ မသင့် ဟူလို သတတ်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သေသည်မှနောက် ရုပ်နှင့်စပ်သော ပညတ်မှုလွတ်၍နေသဖြင့် ထိုသူ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရှိ၏ ဟူ၍ မဆိုသင့်ဟူရာဝယ် သဿတဝါဒနှင့် ဆက်ဆံသော အတ္ထိသဒ္ဓါဖြင့်သာ မဆိုသင့်သည်။ “ကာယဿ ဘေဒါ မဗ္ဗဠော၊ သင်္ခါ နောပေတိ ဝေဒဂူ” ဟူသော ယခင် သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် “တာသံ ပရဘာဂေ နိဗ္ဗာနေ တိဠေယျ” ဟူသော နေတ္တိအဋ္ဌကထာ “နိဗ္ဗာနံ အရဟတော ဂတိ” ဟူသော ပရိဝါပါဠိတော်တို့နှင့်အညီ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရဟန္တာအသျှင်တို့ တည်နေ သည် ဟူ၍ကား စင်စစ် ဆိုသင့် ဆိုထိုက်လှတော့၏ မှတ်။

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ- စသည်တို့ကို အထူးသဖြင့် ယုံကြည်မှတ်သား သဘောထင်ရှား ဖြစ်စေခြင်းငှါ ယင်းနည်းတူလာသော မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ တို့ကို ထုတ်ဆိုပေအံ့။

၎င်းပါဠိတော်ကို အရင်းနှီးနှင်းနှင့် တကွ ရေးသားက ဂန္ထဂရုဗာယကြောင့် လိုရင်းပါဠိကိုသာ ရေးသားပေအံ့။

ဝတ္ထုပရိပိုင်အား မြတ်စွာဘုရားဖြေဆိုပုံ
မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသပါဠိတော်

- ၁။ (က) ဧဝံ ဝိမုတ္တစိတ္တော ပန ဘော ဂေါတမ ဘိက္ခု ကုဟိံ ဥပပဇ္ဇတီတိ ဣတိပုဋ္ဌော သမာနောဥပပဇ္ဇတီတိ ခေါ ဝတ္ထုနဥပပတီတိ ဝဒေသိ။
- (ခ) တေန ဟိ ဘော ဂေါတမ န ဥပပဇ္ဇတီတိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာ- နော န ဥပပဇ္ဇတီတိပိ ခေါ ဝတ္ထု န ဥပပတီတိ ဝဒေသိ။

ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗုတဒီပနီကျမ်း

- (ဂ) တေနဟိ ဘော ဂေါတမ ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတိတိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတိတိ ခေါ ဝစ္ဆ နဥပေတိတိ ဝဒေသိ။
- (ဃ) တေနဟိ ဘော ဂေါတမ နေဝဥပပဇ္ဇတိ နနဥပပဇ္ဇတိတိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော နေဝဥပပဇ္ဇတိ နနဥပပဇ္ဇတိတိ ခေါ ဝစ္ဆ နဥပေတိတိ ဝဒေသိ။ ဧတ္တာဟံ ဘော ဂေါတမ အညာဏံ ပရိယာမိ၊ ဧတ္ထ သမ္မောဟံ ပရိယာမိ၊ ဣဟ ဘောတော ဂေါတမဿ ပုရိမေန ကထာသလ္လာပေန အဟုဗျာသမတ္ထော၊ သာပိ မေ တေရဟိ အန္တရဟိတာတိ။

၂။ အလံ ဟိ တေ ဝစ္ဆ အညာဏာယ၊ အလံ သမ္မောဟာယ၊ ဂမ္ဘီရဂေါတမံ ဝစ္ဆ ဓမ္မော၊ ဣဟ ဝစ္ဆ သော ဒုရနုဗောဓော သန္ဓော ပဏီတော အတက္ကာဝစရော နိပုဏော ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော။ သော တယာ ဒုဇ္ဇာနော အညဒိဋ္ဌိကေန အညခန္တိကေန အညရုစိကေန အညတြ ယောဂေန အညတြ အာစရိယကေန။ တေနဟိ ဝစ္ဆ တညေဝေတ္ထ ပဋိပစ္စိဿာမိ၊ ယထာ တေ ခမေယျ၊ တထာ နံ ဗျာကရေယျာသိ။ တံ ကိံ မညသိ ဝစ္ဆ၊ သစေ တေ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလေယျ၊ ဇာနေယျာသိ တံ အယံ မေ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလတိတိ။ သစေ မေဘော ဂေါတမ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလေယျ၊ ဇာနေယျာဟံ အယံ မေ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလတိတိ။

၃။ သစေ ပန တံ ဝစ္ဆ ဧဝံ ပုဋ္ဌေယျ၊ ယော တေ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလတိ၊ အယံ အဂ္ဂိ ကံ ပဋိစ္စ ဇလတိတိ။ ဧဝံပုဋ္ဌော တံ ဝစ္ဆ ကိန္တိ ဗျာကရေယျာသိတိ။ သစေ မံ ဘော ဂေါတမ ဧဝံ ပုဋ္ဌေယျ၊ ယော တေ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလတိ၊ အယံ အဂ္ဂိ ကံ ပဋိစ္စ ဇလတိတိ။ ဧဝံ ပုဋ္ဌော အဟံ ဘော ဂေါတမ ဧဝံ ဗျာကရေယျ၊ ယော မေ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလတိ၊ အယံ အဂ္ဂိ တိဏကဋ္ဌုပါဒါနံ ပဋိစ္စ ဇလတိတိ။

၄။ သစေ ဝစ္ဆ ပုရတော သော အဂ္ဂိ နိဗ္ဗာယေယျ၊ ဇာနေယျာသိ တံ အယံ မေ ပုရတော အဂ္ဂိ နိဗ္ဗာယေယျ၊ သစေ မေဘော ဂေါတမ ပုရတော သော အဂ္ဂိ နိဗ္ဗာယေယျ၊ ဇာနေယျာဟံ အယံ မေ ပုရတော အဂ္ဂိ နိဗ္ဗာယေယျ။

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

၅။ သစေ တံ ဝစ္ဆ ဧဝံ ပုစ္ဆေယျျံ ယော တေ ပုရတော အဂ္ဂိ နိဗ္ဗု-
တော၊ သော အဂ္ဂိ ဣတော ကတမံ ဒိသံ ဂတော ပုရတ္ထိမံ ဝါ ဒက္ခိဏံ ဝါ
ပစ္ဆိမံ ဝါ ဥတ္တရံ ဝါတိ။ ဧဝံ ပုဋ္ဌော တံ ဝစ္ဆ ကိန္တိ ဗျာကရေယျာသီတိ။
န ဥပေတိ ဘော ဂေါတမ၊ ယဉ္စိ ဘော ဂေါတမ အဂ္ဂိ တိဏကဠုပါဒါနံ
ပဋိစ္စ ဇလတိ၊ တဿ စ ပရိယာဒါနာ အညဿ စ အနုပဟာရာ အနာဟာ-
ရော နိဗ္ဗုတောတေဝ သခံ ဂစ္ဆတိတိ။

၆။ ဧဝမေဝ ခေါ ဝစ္ဆ ယေန ရူပေန တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ၊
တံ ရူပံ တထာဂတဿ ပဟိနာ ဥစ္ဆန္တမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ
အနဘာဝံ ကတံ အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မံ။ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော
ခေါ ဝစ္ဆ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော
သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။ ဥပပဇ္ဇတိတိ နဥပေတိ၊ နဥပပဇ္ဇတိတိ
နဥပေတိ၊ ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတိတိ န ဥပေတိ၊ နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ နန-
ဥပပဇ္ဇတိတိ နဥပေတိ။

၇။ ယာယ ဝေဒနာယ တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ၊
သာ ဝေဒနာ တထာဂတဿ ပဟိနာ ဥစ္ဆန္တမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ
အနဘာဝံ ကတာ အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မံ။ ဝေဒနာသင်္ခါဝိမုတ္တော
ခေါ ဝစ္ဆ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော
သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။ ဥပပဇ္ဇတိတိ နဥပေတိ၊ နဥပပဇ္ဇတိတိ
န ဥပပေတိ၊ ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတိတိ န ဥပေတိ၊ နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ နန-
ဥပပဇ္ဇတိတိ နဥပေတိ။

၈။ ယာယ သညာယ တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ၊
သာ သညာ တထာဂတဿ ပဟိနာ ဥစ္ဆန္တမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ
အနဘာဝံ ကတာ အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မံ။ သညာသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ
ဝစ္ဆ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျ-
ထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။ ဥပပဇ္ဇတိတိ နဥပေတိ၊ နဥပပဇ္ဇတိတိ နဥပေတိ၊
ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတိတိ နဥပေတိ၊ နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ နနဥပပဇ္ဇတိတိ
နဥပေတိ။

၉။ ယေဟိ သင်္ခါရေဟိ တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ၊
တေ သင်္ခါရာ တထာဂတဿ ပဟိနာ ဥစ္ဆန္တမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ
အနဘာဝံ ကတာ အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မံ။ သင်္ခါရသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ
ဝစ္ဆ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျ-

ထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။ ဥပပဇ္ဇတိတိ န ဥပပေတိ၊ န ဥပပဇ္ဇတိတိ န ဥပပေတိ၊ ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတိတိ န ဥပပေတိ၊ နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န န ဥပပဇ္ဇတိတိ န ဥပပေတိ။

၁၀။ ယေန ဝိညာဏေန တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ၊ တံ ဝိညာဏံ တထာဂတဿ ပဟိနံ ဥစ္ဆန္နမူလံ တာလာဝတ္ထုကတံ အနဘာဝံ ကတံ အာယတိံ အနုပ္ပါဒမေဓံ။ ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ ဝစ္ဆ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျ- ထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။ ဥပပဇ္ဇတိတိ န ဥပပေတိ န ဥပပဇ္ဇတိတိ န ဥပပေတိ၊ ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတိတိ န ဥပပေတိ၊ နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န န ဥပပဇ္ဇတိတိ န ဥပပေတိတိ။

၁၁။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါစ သေယျထာပိ ဘော ဂေါတမ ဂါမဿ ဝါ နိဂမဿ ဝါ အဝိဒ္ဓုရေ မဟာ- သာလရုက္ခော၊ တဿ အနိစ္စတာ သာခါပလာသံ ပလုဇ္ဇေယျ၊ တစပပဋိ- ကာ ပလုဇ္ဇေယျ၊ ဖေဂ္ဂံ ပလုဇ္ဇေယျ၊ သော အပရေန သမယေန အပဂတသာခါပလာသော အပဂတတစပပဋိကော အပဂတဖေဂ္ဂကော သုဒ္ဓေ သာရေ ပတိဋ္ဌိတော။ ဧဝမေဝ ဘောတော ဂေါတမဿ ပါဝစနံ အပဂတသာခါပလာသံ အပဂတတစပပဋိကံ အပဂတဖေဂ္ဂကံ သုဒ္ဓေ သာရေ ပတိဋ္ဌိတံ။ အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမ။ ပ။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေါပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတန္တိ။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် (၁၅၄)

၎င်းပါဠိတော်အနက် ယောဇနာပုံ

၁။ ပန၊ လျှောက်ထားပါရစေဦး ဘုရား။ (က) ဘော ဂေါတမ၊ အသျှင် ဂေါတမ၊ ဧဝံ ဝိမုတ္တစိတ္တော၊ ဤသို့ ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီးသော စိတ်ရှိသော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကုဟိံ ဥပပဇ္ဇတိတိ၊ သေပြီးသည့်နောက် အဘယ် ၌ ဖြစ်၍ နေပါသေးသနည်း ဟု။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပုဋ္ဌော၊ မေးလျှောက်အပ် သည်။ သမာနော၊ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ ဝစ္ဆ၊ ဝစ္ဆပရိမိဇ်။ ခေါ၊ စင်စစ်။ ဥပပဇ္ဇ- တိ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သေပြီးသည့်နောက် ဖြစ်သေး၏။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ငါဟော တော်မူသော်လည်း။ န ဥပပေတိ န ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်မတော် မလျော်နိုင်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒေသိ၊ မိန့်တော်မူ၏။

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

(ခ) ဘော ဂေါတမ၊ အသျှင် ဂေါတမ။ တေနဟိ၊ ထိုသို့ဖြစ်တပြီးကား။ နဥပပဇ္ဇတီတိ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတေပြီးနောက် အဘယ်သို့မှ မရောက်မဖြစ် သလော ဟု။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပုဋ္ဌော သမာနော၊ မေးလျှောက်ပါသော်လည်း။ ဝစ္ဆ၊ ဝစ္ဆ။ ခေါ၊ စင်စစ်။ နဥပပဇ္ဇတီတိ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတေပြီးနောက် အဘယ်သို့မှ မရောက်မဖြစ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ငါဟောတော်မူသော်လည်း။ နဥပပတိ နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့် မတော် မလျော်နိုင်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒေသိ၊ အသျှင်ဘုရား မိန့်ကြားတော်မူ၏။

(ဂ) ဘော ဂေါတမ၊ အသျှင် ဂေါတမ။ တေနဟိ၊ ယင်းသို့ဆိုတပြီးကား။ ဥပပဇ္ဇတိစ န စဥပပဇ္ဇတီတိ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သေပြီးသည့်နောက် ဖြစ်သူလည်း ဖြစ်၏ မဖြစ်သူလည်းမဖြစ် မှတ်ရပါမည်လော ဟု။ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော၊ ဤသို့ အကျွန်ုပ်လျှောက်ထားပြန်ပါသော်လည်း။ ဝစ္ဆ၊ အချင်း ဝစ္ဆ။ ဥပပဇ္ဇတိ စ န စဥပပဇ္ဇတီတိ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတေပြီးနောက် ဖြစ်သူလည်းဖြစ်၏ မဖြစ် သူလည်းမဖြစ်ဟု။ ဣတိ၊ ဤသို့ ငါဟောတော်မူသော်။ န ဥပပတိ န ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့် မတော် မလျော်နိုင်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒေသိ၊ မိန့်တော်မူ၏။

(ဃ) ဘော ဂေါတမ၊ အသျှင်ဂေါတမ။ တေနဟိ၊ ထိုသို့မဟုတ်ခဲ့လျှင်။ နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ နန ဥပပဇ္ဇတီတိ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သေပြီးသည့်နောက် ဖြစ်သည် လည်းမဟုတ် မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ် မှတ်ရပါမည်လော ဟု။ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော၊ ဤသို့ အကျွန်ုပ်မေးလျှောက်ပြန်ပါသည်ရှိသော်။ ဝစ္ဆ၊ ဝစ္ဆပရိမိဇိ။ ခေါ၊ စင်စစ်။ နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ နနဥပပဇ္ဇတီ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတေပြီးသည့်နောက် ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ် မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ ငါဘုရား ဟောကြားတော်မူသော်လည်း။ နဥပပတိ နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့် မတော် မလျော်နိုင်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒေသိ၊ အသျှင်ဘုရား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့၏။

ဘော ဂေါတမ၊ ဂေါတမနွယ်တော် သုံးဘုံကျော်တော်မူသော အသျှင် ဘုရား။ ဧတ္ထ၊ ဤအသျှင်ဘုရားမိန့်ကြားဖြေဆိုတော်မူသော စကားလေးချက် လုံး၌ပင်။ အဟိ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ အညာဏံ၊ မသိနိုင် နားမလည်နိုင်ခြင်းသို့။ ပရိယာမိ၊ အဖန်တလဲလဲ ရောက်ပါ၏။ ဧတ္ထ၊ ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတေ ပြီးနောက် ဖြစ်သေး မဖြစ်သေးစသည်ဖြင့် အကျွန်ုပ်မေးလျှောက်အပ်သော အရာလေးချက်ကို ဖြေဆိုတော်မူသော အသျှင်ဘုရား စကားတော် လေးချက် လုံး၌ပင်။ သမ္မောဟံ၊ အဘယ်ကိုရည်ထား ဘယ်ကို မိန့်ကြားသည် ဟု မတွေး တော မကြံစည်နိုင် ကြံမိုင် တွေဝေခြင်းသို့။ ပရိယာမိ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ အပြား အားဖြင့် ရောက်ပါ၏။ ဣဟ၊ ဤအကျွန်ုပ်မေးလျှောက်အပ်သော အရာလေး ချက်လုံး၌ပင်။ ဘောတော ဂေါတမဿ၊ အသျှင်ဂေါတမ၏။ ပုရိမေန၊

ရွှေဖြစ်သော။ ကထာသလ္လာပေန၊ အသျှင်ဘုရား မိန့်ကြားဖြေဆိုတော်မူသော စကားလေးချက်လုံး၌ပင်။ မေ၊ အကျွန်ုပ်အား။ အသမထော၊ နားမလည်နိုင် မစွမ်းနိုင်သည်။ အဟု၊ ဖြစ်ခဲ့၏။ (“အဟုမသမထော” ပါဠိ ရှိ၏။ “အဟုမုာ- သမထော” ရှိသော်သာ သင့်၏။) တေရဟိ၊ ဤယခုအခါ၌။ သာပိ ကထာ၊ ထိုဖြေကြားတော်မူအပ်သော စကားလေးရပ်လုံးသည်လည်း။ မေ၊ အကျွန်ုပ် အား။ အန္တရဟိတာ၊ ကွယ်ကြီးကွယ်ခဲ့ပြီ။ ဝါ၊ စိတ်နှင့်မတူ ဉာဏ်မတူ သဖြင့် မေ့ကြီး မေ့ခဲ့ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဝစ္ဆပရိဗိုဇ် လျှောက်ကြားအပ်သည်ရှိသော်။

၂။ ဝစ္ဆ၊ ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်။ တေ၊ သင့်အား။ အညာဏာယ၊ မသိခြင်းငှါ။ အလံ၊ ထိုက်လှတော့၏။ သမ္မောဟာယ၊ တွေဝေခြင်းငှါ။ အလံ၊ ထိုက်လှ တော့၏။ ဝစ္ဆ၊ အချင်းဝစ္ဆ။ အယံ ဓမ္မော၊ ဤငါဘုရား တရားတော်သည်။ ဝါ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတေပြီးသည့်နောက် ဖြစ်သေး မဖြစ်သေးနှင့်စပ်သော ဤတရားသည်။ ဂမ္ဘီရာဝ-ဂမ္ဘီရာဝေ၊ အလွန်နက်သည်သာဖြစ်၏။ ဝစ္ဆ၊ အချင်း ဝစ္ဆ။ ဣဟ၊ ဤအသင်လျှောက်ထားအပ်သော အရာ၌။ သေ၊ ဓမ္မော၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်စုတေပြီးနောက် ဖြစ်မဖြစ်နှင့်စပ်သော တရားတော်အရာသည်။ ဒုရနုဗောဓော၊ အလွန်သိနိုင်ခဲ့သည့်အရာတည်း။ သန္တော၊ ငြိမ်သက်လှသော အရာတည်း။ ပဏိတော၊ မြတ်လှသော အရာတည်း။ အတက္ကာဝစရော၊ ဝေနေယျတို့ အလွန်ကြံနိုင်ခဲ့သော အရာတည်း။ နိပုဏော၊ သိမ်မွေ့နူးညံ့လှစွာ သော အရာတည်း။ ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော၊ တကယ်ပညာရှိတို့သာ သိစွမ်းနိုင်သော အရာတည်း။ သေ၊ ဓမ္မော၊ ထိုတကယ်ပညာရှင်တို့သာ သက်ဝင်နိုင်ရာ နက်နဲ သိမ်မွေ့လှစွာသော တရားတော်အရာကို။ အညဒိဋ္ဌိကေန၊ ငါဘုရားသာသနာ တော်မှ တပါးသော အယူရှိသော။ အညခန္ဓိကေန၊ သာသနာတော်မှ တပါး သောအယူကို နှစ်သက်လေ့ရှိသော။ အညရုစိကေန၊ သာသနာတော်မှ တပါး သော အယူကို နှစ်ခြိုက်လေ့ရှိသော။ တယာ၊ ဝစ္ဆဂေါတ္တ အမည်ရသော အသင် ပရိဗိုဇ်သည်။ ယောဂေန၊ ငါဘုရားသာသနာဝယ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့် စပ်သော ဝိပဿနာတရားများကို ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းကို။ အညတြ၊ ကြံ့ထား၍။ အာစရိယကေန၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခန္ဓာပျက်ကြွေစုတေပြီးနောက် ဖြစ်လာသေး၏ မဖြစ်လာပြီစသည်နှင့်စပ်သော အရာဝယ် ကောင်းစွာညွှန်းပြ အပ်သော ဆရာကောင်းတို့ နည်းကောင်းနည်းမြတ်ကို။ အညတြ၊ ကြံ့ထား၍။ ဒုဇ္ဇာနော၊ မသိနိုင်။ ဝါ၊ သိနိုင်မည့်အရေး လွန်စွာကွာဝေး၏။ ဝစ္ဆ၊ ဒို ဝစ္ဆ- ပရိဗိုဇ်။ တေနဟိ၊ ထိုသို့ဖြစ်တပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤအသင်မေးအပ်သော အရာ၌။ တညေဝ၊ အသင့်ကိုပင်လျှင်။ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ၊ ငါပြန်မေးတော်မူအံ့။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ တေ၊ သင်အား။ ဝါ၊ သင်သည်။ ခမေယျ၊ နှစ်

သက်ရာ၏။ တထာ၊ ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်။ နံ၊ ထိုငါမေးလိမ့်သောအရာကို။
ဗျာကရေယျာသိ၊ သင်ဖြေကြားလော့။ ဝစ္ဆ၊ ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်။ တံ၊ ထိုငါမေးတော်
မူလိမ့်သောအရာကို။ ကံ၊ မညသိ၊ အသို့ အောက်မေ့ဘိသနည်း။

သစေ၊ အကယ်၍။ တေ၊ သင်၏။ ပုရတော၊ ရွှေမှ။ အဂ္ဂိ၊ မီးသည်။
ဇလေယျ၊ တောက်ငြားအံ့။ အယံ အဂ္ဂိ၊ မီးသည်။ မေ၊ ငါ၏။ ပုရတော၊ ရွှေမှ။
ဇလတိ၊ တောက်၍ နေ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တံ၊ သင်သည်။ ဇာနေယျာသိ၊
သိရာသည် မဟုတ်လော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူသည်ရှိသော်။ ဘော
ဂေါတမ၊ အသျှင်ဂေါတမ။ သစေ၊ အကယ်၍။ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ ပုရတော၊ ရွှေမှ။
အဂ္ဂိ၊ မီးသည်။ ဇလေယျ၊ တောက်ငြားအံ့။ အယံ အဂ္ဂိ၊ ဤမီးသည်။ မေ၊
ငါ၏။ ပုရတော၊ ရွှေမှ။ ဇလတိ၊ တောက်၍နေ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဟံ၊
အကျွန်ုပ်သည်။ ဇာနေယျ၊ သိရာပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်လျှောက်ထား
ရာဝယ်။

၃။ ဝစ္ဆ၊ အို ဝစ္ဆ။ တံ၊ သင်ကို။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ သစေ ပန ပုစ္ဆေယျ၊ အကယ်၍
သူတပါးတို့ မေးကြကုန်ငြားအံ့။ တေ၊ သင်၏။ ပုရတော၊ ရွှေမှ။ ယော အဂ္ဂိ၊
အကြင်မီးသည်။ ဇလတိ၊ တောက်၏။ အယံ အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ ကံ၊ အဘယ်ကို။
ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဇလတိ၊ တောက်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးကုန်ငြားအံ့။ ဝစ္ဆ၊
ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်။ ဧဝံ ပုဋ္ဌော၊ ဤသို့ သူတပါးတို့ မေးအပ်သည်ရှိသော်။ တံ၊ သင်သည်။
ကိန္တိ ဗျာကရေယျာသိ၊ အသို့ ဖြေကြားရာသနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဘုရားသျှင်
အမေးတော်ရှိသော အခါဝယ်။ ဘော ဂေါတမ၊ အသျှင် ဂေါတမ၊ သစေ၊
အကယ်၍။ မံ၊ အကျွန်ုပ်ကို။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ပုစ္ဆေယျ၊ မေးကုန်ငြားအံ့။ တေ၊
သင်၏။ ပုရတော၊ ရွှေမှ။ ယော အဂ္ဂိ၊ အကြင်မီးသည်။ ဇလတိ၊ တောက်၏။
အယံ အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ ကံ၊ အဘယ်ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဇလတိ၊ တောက်သနည်း။
ဣတိ၊ ဤသို့။ မေးကုန်ငြားအံ့။ ဧဝံ ပုဋ္ဌော၊ ဤသို့မေးပြန်အပ်သည်ရှိသော်။
ဘော ဂေါတမ၊ အသျှင်ဂေါတမ။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဗျာက-
ရေယျ၊ ဖြေကြားပါအံ့။ မေ၊ ငါ၏။ ပုရတော၊ ရွှေမှ။ ယော အဂ္ဂိ၊ အကြင်မီး
သည်။ ဇလတိ၊ တောက်၏။ အယံ အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ တိဏကဋ္ဌ၊ ပါဒါနံ၊ မြက်ထင်း
လောင်စာကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဇလတိ၊ တောက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဗျာကရေယျ၊
ဖြေကြားပါအံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်လျှောက်ထားသည်ရှိသော်။

၄။ ဝစ္ဆ၊ အချင်းဝစ္ဆမည်သော ပရိဗိုဇ်။ သစေ၊ အကယ်၍။ ပုရတော၊ ရွှေမှ။
သော အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ နိဗ္ဗာယေယျ၊ ငြိမ်းငြားအံ့။ အယံ အဂ္ဂိ၊ ဤမီးသည်။
မေ၊ ငါ၏။ ပုရတော၊ ရွှေမှ။ နိဗ္ဗာတော၊ ငြိမ်းခဲ့ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တံ၊ သင်
ပရိဗိုဇ်ဝစ္ဆသည်။ ဇာနေယျာသိ၊ သိရာသည် မဟုတ်ပါလော့။ ဣတိ၊ ဤသို့

ဘုရားသျှင် မေးတော်မူသည်ရှိသော်။ဘော ဂေါတမ၊ ဂေါတမရသေ့အဋ္ဌအန္တယ်မှ ဖြစ်တော်မူသော အသျှင်ဘုရား။ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ ပုရတော၊ ရွှေမှ။ သော အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ သစေ နိဗ္ဗာနနေယျ၊ အကယ်၍ငြိမ်းငြားအံ့။ အယံ အဂ္ဂိ၊ ဤမီးသည်။ မေ၊ ငါ၏။ ပုရတော၊ ရွှေမှ၊ နိဗ္ဗာတော၊ ငြိမ်းသွားလေ၏။ဣတိ၊ ဤသို့။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဇာနေယျံ၊ သိပါလအံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဝစ္ဆ ပရိဗိုဇ်လျှောက်ထားသည်ရှိသော်။

၅။ ဝစ္ဆ၊ အိုဝစ္ဆ။ တံ၊ သင့်ကို။ အညေ၊ သူတပါးတို့က။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ပုစ္ဆေယျ၊ မေးကုန်ငြားအံ့။ တေ၊ သင်၏။ ပုရတော၊ ရွှေမှ။ နိဗ္ဗာတော၊ ငြိမ်းလေပြီးသော။ သော အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ ဣတော၊ ဤအရပ်မှ။ ကတမံ ဒိသံ၊ အဘယ်အရပ်သို့။ ဂတော၊ သွားလေသနည်း။ ပုရတ္ထိမံ ဝါ ဒိသံ၊ အရှေ့အရပ်သို့မူလည်း။ ဂတော၊ သွားသလော။ပ။ဥတ္တရံ ဝါ ဒိသံ၊ မြောက်အရပ်သို့ မူလည်း။ ဂတော၊ သွားသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပုစ္ဆေယျ၊ မေးကုန်ငြား အံ့။ ဝစ္ဆ၊ ဝစ္ဆ။ ဧဝံ ပုဋ္ဌော၊ ဤသို့မေးအပ်သော။ တံ၊ သင်သည်။ ကိန္နိ၊ အသို့။ ဗျာကရေယျာသိ၊ ဖြေကြားအံ့နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဘုရားသျှင်က မေးတော်မူလတ်သည်ရှိသော်။ ဘော ဂေါတမ၊ ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား။ န ဥပေတိ၊ ယင်းသည့်စကား ပြန်ကြားဖြေဆိုခြင်းငှါ မသင့်။ ဟိ၊ အကျွန်ုပ် စကား မသင့်ပြီလား ဘုရား။ သော အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ ယံ တိဏကဠုပါဒါနံ၊ အကြင် မြက် ထင်းလောင်စာကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဇလတိ၊ တောက်၏။ တဿ စ၊ ထိုမီးလောင်စာ၏လည်း။ပရိယာဒါနာ၊ ကုန်ကျွမ်းလေခြင်းကြောင့်။အညဿ စ၊ တပါးသောလောင်စာ၏လည်း။ အနုပဟာရာ၊ အထောက်အပံ့မရှိခြင်းကြောင့်။ အနာဟာရော၊ မီးလောင်စာ အထောက်အပံ့ကင်းသည်ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗာတောတေဝ၊ ငြိမ်းလေ၏ဟူ၍သာလျှင်။ သင်္ချံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဝစ္ဆ ပရိဗိုဇ်လျှောက်ထားရာဝယ်။

၆။ ဝစ္ဆ၊ ဝစ္ဆအမည်ရသော အို ပရိဗိုဇ်၊ ခေါ၊ စင်စစ်။ ဧဝမေဝ၊ ဤအတူ သာလျှင်။ ယေန ရူပေန၊ အကြင်ရုပ်ဖြင့်။ တထာဂတံ၊ သတ္တဝါကို။ ပညာပယ-မာနော၊ လူရှည် လူပု လူမည်း လူရွှေ-စသည်ဖြင့် ပညတ်လိုသော သူသည်။ ပညာပေယျ၊ပညတ်ရာ၏။တံရူပံ၊ထိုတထာဂတ-ဟု ခေါ်ဝေါ် ပညတ်ကြောင်းဖြစ် သောရုပ်ကို။ တထာဂတဿ၊ ငါဘုရားသည်။ ပဟိနံ၊ အကြောင်းသမုဒယကိုပယ် သဖြင့် ပယ်တော်မူအပ်ပြီ။ဥစ္စန္ဒမူလံ၊ဖြတ်အပ်ပြီးသော အဝိဇ္ဇာတဏှာ ကံ သင်္ခါရ အရင်းရှိပြီ။ ဝါ၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ သင်္ခါရ ဟူသော ရုပ်ဖြစ်ကြောင်း အမြစ် မူလကို လှလှကြီး ငါဖြတ်တော်မူအပ်ပြီ။ တာလာဝတ္ထု၊ကတံ၊ လည်ဆစ်ပြတ် တောက် တဖန်မပေါက်မရောက်နိုင်သော ထန်းပင်ငုတ်ကဲ့သို့ ပြုအပ်ပြီ။ အနဘာဝံ၊

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

အသစ်လူ၍ မပေါက်နိုင်အောင်။ ကတံ၊ ငါပြုအပ်ပြီ။ အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မံ၊ နောင်ဘဝမဖြစ်နိုင်သော သဘောရှိအောင်။ ကတံ၊ ငါပြုတော်မူအပ်ပြီ။ ဝစ္ဆ၊ ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်၊ ရူပသင်္ခါ- ရူပသင်္ခါယ၊ ရုပ်ဟူသောပညတ်မှ။ ဝါ၊ ရုပ်နှင့်စပ်သော လူ့နတ်-စသောပညတ်မှ။ ဝိမုတ္တာ၊ လွတ်ကြီးလွတ်၍နေသော။ တထာဂတော၊ ပရိနိဗ္ဗုတရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ဤ၌တထာဂတ-ကား ဘူတပုဗ္ဗဂတိကနည်း။) ဂမ္ဘိရော၊ မိမိစံနေရာ နိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏ဟူ၍၎င်း မရှိဟူ၍၎င်း ဒိဋ္ဌဇ္ဈာသယ ပြုနိုင်စရာမရှိ သည်ဖြစ်၍ အဇ္ဈာသယအားဖြင့် နက်နဲခြင်း၊ အဘယ်မျှလောက် သီလသမာဓိဂုဏ် ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်အောင် ဂုဏ်အားဖြင့် နက်နဲခြင်းတို့ဖြင့် လွန်စွာနက်ခြင်း ရှိ၏။ အပ္ပမေယျော၊ တစုံတယောက် နှိုင်းရှည့်စရာ ဥပမာမရှိဖြစ်၍ နေ၏။ ဒုပ္ပရိယောဂါဟော၊ အလွန်ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်နိုင်ခဲ့၏။ သေယျထာပိ၊ ဥပမာသော် ကား။ မဟာသမုဒ္ဒေါ သေယျထာပိ၊ မဟာသမုဒြာ ပင်လယ်ကြီးကဲ့သို့ ဖြစ်၍ နေ၏။ တနည်းကား- မဟာသမုဒ္ဒေါ သေယျထာပိ၊ သမုဒြာပင်လယ်ကြီးကို ထိုးဝါး ကြိုးတာတို့ဖြင့် မထောက်လှမ်းနိုင်သကဲ့သို့။ ဒုပ္ပရိယောဂါဟော၊ ဝေနေယျတို့ဉာဏ်ဖြင့် လွန်စွာသက်ဝင်နိုင်ခဲ့၏။ ဝါ၊ မသက်ဝင် မထောက်လှမ်းနိုင်။ (ဘုရားသျှင်တို့ ဉာဏ်အရာသာ ဟူလို။)

၇။ ယာယ ဝေဒနာယ၊ အကြင်ဝေဒနာဖြင့်။ပ။

၈။ ယာ သညာယ၊ အကြင်သညာဖြင့်။ပ။

၉။ ယေဟိ သင်္ခါရေဟိ၊ အကြင်သင်္ခါရတို့ဖြင့်။ပ။

၁၀။ ယေန ဝိညာဏေန၊ အကြင်ဝိညာဏ်ဖြင့်။ တထာဂတံ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ပညာပယမာနော၊ ပညတ်ခေါ်ဆိုလိုသောသူသည်။ ပညာပေယျ၊ စိတ်ထက် သောသူ စိတ်ကောင်းသောသူ စသည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုပညတ်ရာ၏။ တံ ဝိညာဏံ၊ ထိုဝိညာဏ်စိတ်ကို။ တထာဂတဿ၊ ငါဘုရားသည်။ ပဟိနံ၊ အကြောင်းသမုဒယ ကိုပယ်သဖြင့် ပယ်တော်မူအပ်ပြီ။ပ။ ဝစ္ဆ၊ အိုဝစ္ဆပရိဗိုဇ်။ ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တာ၊ ဝိညာဏ်နှင့်စပ်၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပညတ်မျိုးဟူသမျှမှ လွတ်၍နေသော။ သော တထာဂတော၊ ထိုသတ္တဝါသည်။ ဝါ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌လွတ်၍နေသောသူသည်။ ဂမ္ဘိရော၊ နက်ကြီးနက်၍နေ၏။ပ။ မဟာသမုဒ္ဒေါ သေယျထာပိ၊ မဟာသမုဒြာ ကြီးကဲ့သို့ ဖြစ်၍နေ၏။ တနည်းကား၊ မဟာသမုဒ္ဒေါသေယျထာပိ၊ သမုဒြာ ပင်လယ်ကြီးကို ကြိုး တာ ဝါးတို့ဖြင့် မတိုင်းထွာ မထောက်လှမ်းနိုင်သကဲ့သို့ ယင်း ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တ တထာဂတ၏ဖြစ်နေပုံ အခြင်းအရာကို ဝေနေယျတို့ ဉာဏ်ဖြင့် မတိုင်းထွာ မထောက်လှမ်းနိုင်စရာ ဖြစ်၍ နေ၏။တသ္မာ၊ ထိုသို့ ငါဘုရားအား လည်း သတ္တသညာဟူသော တထာဂတသညာကို ပယ်တော်မူပြီးသည်၏အဖြစ် ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း လွန်စွာနက်၍နေသည်အဖြစ်ကြောင့်။ သော၊

ထိုဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တတထာဂတသည်။ ဥပပဇ္ဇတိ၊ မိမိတည်ရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်၍နေ၏။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ ငါဟောတော်မူသော်လည်း။ န ဥပပတိ၊ သဏ္ဍာ- ဒိဋ္ဌိအယူ သူထင်ခွင့်ကြောင့် မသင့်နိုင်။ပ။ န ဥပပတိ၊ အမရာဝိက္ခေပိကအယူ အားဖြင့် သူတပါး ထင်မှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် မသင့်နိုင်။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ ငါဘုရားအားလည်း ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့ကို စွဲ၍ဖြစ်သော တထာဂတဟူသော သတ္တသညာကို ပယ်တော်မူပြီးသည့်အဖြစ် ရူပါဒိသင်္ခါ ဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း အလွန်နက်နဲ၍ နေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝေဝိမုတ္တ- စိတ္တော၊ ဤသို့ ကိလေသာမှ လွတ်ပြီးသော စိတ်ရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဥပပဇ္ဇတိ၊ နောင်ဘဝ အဘယ်၌ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ငါဟောတော်မူသော် လည်း။ န ဥပပတိ၊ မသင့်။ နှပပဇ္ဇတိ၊ နောင်အခါ အဘယ်မှာမှ မဖြစ်လတ္တံ့။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ ငါဟောတော်မူသော်လည်း။ န ဥပပတိ၊ မသင့်။ ဥပပဇ္ဇတိ ၈ န ၈ ဥပပဇ္ဇတိ၊ ထိုရဟန္တာ နောင်အခါ ဖြစ်လတ္တံ့ သူလည်း အချို့မဖြစ်လတ္တံ့ သူလည်း အချို့။ဣတိ၊ ဤသို့ ငါဟောတော်မူသော်လည်း။န ဥပပတိ၊ မသင့်။ နေဝဥပပဇ္ဇတိ-န နှပပဇ္ဇတိ၊ထိုရဟန္တာ နောင်အခါ ဖြစ်လေဦးမည်လည်း မဟုတ် မဖြစ်လေဦးမည်လည်း မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ငါဟောတော်မူသော်လည်း။ န ဥပပတိ၊ မသင့်နိုင်။ (တသ္မာ-မှစ၍ ဤတိုင်အောင်သော ပါဠိတို့ကား ပါဠိ- သေသတည်း။ ဝါ၊ ဂမ္မမာန်။)

အလွန်ခက်သော ဂမ္ဘီရတ္ထအဓိပ္ပါယ် ရှင်းပြပုံ

အဓိပ္ပါယ်ကား—

ဝိမုတ္တစိတ္တ သဇီဝရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတေပြီးနောက် ဖြစ်လေဦးမည် မဖြစ်လိမ့် မည်အကြောင်းနှင့်စပ်၍ ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်လျှောက်ထားရာဝယ် ဤသို့ ထိုဝိမုတ္တစိတ္တ ရဟန္တာသည် နောင် ဖြစ်လေဦးမည် ငါဟောတော်မူသော်လည်းမသင့်၊ မဖြစ် လတ္တံ့ ဟောတော်မူသော်လည်း မသင့်။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဘုရားသျှင် မိန့်တော် မူသည့်အခါ အဘယ်အကြောင်းကြောင့် ဘုရားသျှင် ဤသို့မိန့်တော်မူပါလိမ့် နည်း၊ အဘယ်သို့ဖြစ်လေမသိ ဟု ထိုဝစ္ဆပရိဗိုဇ် တွေဝေခြင်းသို့ ရောက်သဖြင့် မိမိမသိနိုင် နားမလည်နိုင်ကြောင်း တွေဝေကြောင်းကို ဘုရားသျှင်အား လျှောက် ထားပြန်သည်အခါ—

အို ဝစ္ဆပရိဗိုဇ် ဤအရာ၌ အသင်တွေဝေခြင်းငှါ သင့်လှတော့၏၊ ဤသို့သော ဝိမုတ္တစိတ္တရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတေပြီးနောက် ဖြစ်လေဦးမည် မဖြစ်လိမ့်မည်-စသည် နှင့်စပ်၍ သိရမည့်အရာ လွန်စွာခက်ခဲ၏၊ လွန်စွာ သိနိုင်ခဲသော အရာဖြစ်၏၊ အသင်ကဲ့သို့ အညဒိဋ္ဌိက ငါဘုရားသာသနာမှအပ အယူရှိသူကို မဆိုထားဘိ၊

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

ဤသာသနာဝင် ဖြစ်သူတို့သော်လည်း ဤအရာဝယ် လွန်စွာကြံနိုင်ခဲ သိနိုင်ခဲ၏။ ပညာကြီးလှသူတို့၏ အရာသာ ဖြစ်၏။ သမထဝိပဿနာတရားများကို ကြိုးစား အားသုတ် အာစရိယမုဋ် နည်းကောင်းရသူတို့မှတစ်ပါး သိနိုင်ခဲလှတော့၏။

အို ဝစ္ဆပရိပိုင် အသင်၏ရှေ့မှ တောက်၍နေသောမီးကို သင်မြင်သည့်အခါ ဤမီးသည် ငါ၏ရှေ့၌ တောက်၍ နေ၏ ဟု သင်သိလိမ့်မည်မဟုတ်ပါလော ဟု ဘုရားသျှင် မေးတော်မူပြန်သည့်အခါ ဤသို့ သိပါလိမ့်မည် အသျှင်ဘုရား ဟု နားတော်လျှောက်ရာတွင်—

ဤသင်၏ရှေ့တွင် ငြိမ်း၍သွားသောထိုမီးကို အဘယ်အရပ်သို့ ဤမီးသွား သနည်း ဟု သူတစ်ပါးတို့ မေးခဲပြန်လျှင် အသင် အဘယ်ကဲ့သို့ ဆိုအံ့နည်း ဟု ဘုရားသျှင် မေးတော်မူပြန်သည့်အခါ—

ဤသို့ မေးခြင်းသည် မသင့်ပါ။ ဤမီးသည် လောင်စာမရှိသဖြင့် ငြိမ်းလေ တော့သည်သာဘုရား ဟု ဝစ္ဆပရိပိုင်လျှောက်ပြန်သည်ရှိသော်—

ဤနည်းအတူပင် ဝစ္ဆ ဤဘဝရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိပြီးနောက် အဘယ်ဘဝသို့ ရောက်မရောက် စသည်ဖြင့် ဆိုစရာ ရုပ်နာမ်ဒြပ်မရှိ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာမီးငြိမ်းကြီးငြိမ်းလေပြီးသည့်နောက် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့်စပ်၍ ခေါ်ဝေါ်ပညတ် အပ်သော လူနတ်-စသော ပညတ်မျိုးမှ လွတ်လျက် ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တအဖြစ်သို့ ရောက်၍ နိဗ္ဗာန်၌ လွတ်နေသော ရဟန္တာ၏ အလွန်နက်နဲခြင်း ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ ဒုပ္ပရိယောဂါဟ ဖြစ်၍နေသဖြင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ဝရဟန္တာအား မိမိလွတ်၍ နေရာနိဗ္ဗာန်၌ ရှိ၏ မရှိ-စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းငှါ မသင့်သောကြောင့် ဤဘဝဝိမုတ္တစိတ္တ သင်္ခါဝရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် နောင်ဖြစ်လေဦးမည် မဖြစ်လိမ့်မည်-စသည်ဖြင့် ငါဟော တော်မူ၍ မသင့် မှတ်လေလော့။

သည်သာ မဟုတ်၊ ငါဘုရားအားလည်း ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၌ သတ္တဝါ ဟု အယူ မရှိ၊ သတ္တသညာ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ကို ပယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ရူပါဒိသင်္ခါ ဝိမုတ္တသတ္တဝါသည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရှိ၏ မရှိ-စသည်ဖြင့် သတ္တဝါဟူသောစကားကိုပင် ငါဆိုတော်မူ ယူတော်မူရင်းလည်း မရှိ ဟူလိုသတတ်။

ဤသို့ ငါဘုရားအားလည်း သတ္တပညာဟူသော တထာဂတသညာကို ပယ်ပြီး သောကြောင့်၎င်း ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၏ ထိုမိမိရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ ရှိ၏ မရှိ-စသည်ဖြင့် ငါဟောတော်မူခြင်းငှါ မသင့်သောကြောင့်၎င်း ယင်းသို့သော အကြောင်းနှစ်ပါးကြောင့် ဤဘဝဝိမုတ္တစိတ္တသင်္ခါဝရဟန္တာသည် နောင်အဘယ်၌ ဖြစ်လေဦးမည် မဖြစ်လိမ့်မည်-စသည်ဖြင့် ငါဟောတော်မူ၍ မသင့်-မှတ်လေ လော့ ဟူလိုသည်။

အကယ်၍ ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်၌တည်နေသော နိဇ္ဇိဝရဟန္တာအား ထိုမိမိလွတ်၍ နေရာနိဗ္ဗာန်၌ ရှိ၏ ဟူ၍ ဆိုသင့်သည် ဖြစ်အံ့။ ဤဘဝဝိမုတ္တစိတ္တ သဗ္ဗိဝရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိပြီးနောက် ဖြစ်ဦးလတ္တံ့ဟူ၍ ငါဟောတော်မူသော် သင့်လျော်ရာ၏။ အကယ်၍ ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်၌တည်နေသော နိဇ္ဇိဝရဟန္တာအား ထိုမိမိတည်၍ နေရာနိဗ္ဗာန်၌ မရှိ ဟု ငါဟောတော်မူခြင်းငှါ သင့်လျော်ခဲ့လျှင် ဤဘဝဝိမုတ္တစိတ္တ သဗ္ဗိဝရဟန္တာ စုတိပြီးနောက် အဘယ်၌မှ မဖြစ်၊ အဘာဝဖြစ်လေတော့သည် ဟု ငါဟောတော်မူသော် သင့်လျော်ပါ၏။ ယခုမူကား ယင်းသို့ ရွှေစကား နှစ်ပါးစလုံးသည်ကိုပင် ငါဘုရားဟောကြား တော်မူခြင်းငှါ မသင့်သောကြောင့် နောက်စကားနှစ်ပါးစလုံး စသည်ကိုလည်း ငါဘုရား ဟောကြားတော်မမူသည် ဟုလိုသတတ်။

ဤကား ဗျုပ္ပတ္တနှင့်တကွ ပိဏ္ဏတ္တအဓိပ္ပါယ်တည်း။ ဤဂမ္ဘီရတ္ထာဓိပ္ပါယ်မှာ ကျမ်းတတ်ခေါင်ထိ ကဝိကြီးတို့မှ စိန္တာနုစိန္တန အဘန်ဘန် ကြစည်စဉ်းစားနိုင် ကြမှသာ သဘောထင်နိုင်ကြလတ္တံ့။ (ခစ)

ဤမဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်လာ ဝတ္ထပရိဗိုဇ်အား ဘုရားဖြေကြားတော် မူသောအချက်—

ယခင်သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်လာ ကောသလမင်းကြီးအား ခေမာ ဘိက္ခုနီရဟန္တာထေရီမ ဖြေကြားအပ်သောအချက်—

ဤအတူ သဠာယတနသံယုတ် ပါဠိတော်လာ ကောသလမင်းကြီးအား ဘုရားသျှင် ဖြေကြားတော်မူသည့်အချက်—

စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်လာ ဥပသိဝပုဏ္ဏားအား နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ပျောက်၍ သွား မသွားစသည်နှင့်စပ်၍ မေးလျှောက်ရာ ဘုရားသျှင် ဖြေကြားတော်မူသော အချက်—

“န သော ပမာဏမေတိ” စသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်လာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက် သော ရဟန္တာ အရာကို ဘွင့်ဆိုသော—

“အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ အတ္ထံဂတော သော အရဟာ ဣမာယ နာမ ဂတိယာ ဌိတော ဒေသော နာမဂေါတ္ထဝသေနာပိတိ ပမိဏိတုံ န သက္ကုဏေယျော”

စသည်ဖြင့် ဘွင့်ဆိုသော ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ။ “ရူပသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော တထာဂတော အတ္ထိတိပိ နဥပေတိ” စသော နေတ္ထိပါဠိတော် “အတ္ထံ ပလေတိ နဥပေတိ သင်္ခ” စသော စူဠနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော် “ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဠော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ” ဟူသော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်။ ၎င်း၌ပင်

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

လာသော ဖေဂ္ဂုနသုတ်ပါဠိတော် ၎င်း၌ပင်လာသော ယမကဘိက္ခုသုတ်ပါဠိတော် “ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော အတ္တတ္ထမိ နတ္တတ္ထမိ” စသည် လာသော ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် စကားရပ်အလုံးစုံတို့သည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံနေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလုံးစုံပြတ်တောက် အဘာဝ တူစွ အဖြစ်သို့မရောက်မသွား သည်ကို ပြဆိုရာ၌ ထပ်တူထပ်မျှ အညမညသံသနွန ဖြစ်လှပေတော့သည် ဟု နိဿယ မှတ်ကြကုန်။

ဤကား ပါဠိနှင့်ပါဠိတော်ချင်း ပါဠိနှင့်အဋ္ဌကထာ ဂန္ထန္တရ သံသနွနာကာရ စကားချပ်။ ဤဂန္ထန္တရသံသနွနာကာရများမှာ ဤယခု နိဒဿနအားဖြင့် ပြဆိုအပ်ပြီးသော ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာပါဠိ အရပ်ရပ်ကို အထပ်ထပ် နှံ့စပ်အောင် တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှု စိန္တာနစိန္တာန မဟာဝီရ ကျမ်းတတ်ခေါင်ထိ အသျှင်မြတ်ကြီးတို့သာ သဘောထိနိုင် မိနိုင် ကြရာသတည်း။

၁၁။ ဧဝံ ဝုတ္တေ၊ ဤသို့ ဟောတော်မူသည်ရှိသော်။ ဝစ္ဆဂေါတ္တော၊ ဝစ္ဆဂေါတ္တအမည်ရသော။ ပရိဗ္ဗာဇကော၊ ပရိဗိုဇ်သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ ဘုရားသျှင်ကို။ တေ၊ ဤသို့သော စကားကို။ အဝေါစ၊ နားတော်လျှောက်လေ၏။

ဘော ဂေါတမ၊ ဂေါတမနွယ်တော် ဘွဲ့မည်ကျော်ဖြင့် ထင်ပေါ်ခြင်းရှိတော်မူသောအသျှင်ဘုရား။ (ဂေါတမ အပစ္စံ ဂေါတမော။ ဂေါတ-ပုဒ်၊ မ-ပစ္စည်း။) သေယျထာပိ၊ ပုံဆိုသည်ရှိသော်။ ဂါမဿ ဝါ၊ ရွာ၏၎င်း။ နိဂမဿ ဝါ၊ နိဂမိ၏၎င်း။ အဝိဒ္ဓုရေ၊ အနီး၌။ ယော မဟာသာလရူဇော၊ အကြင်အင်ကြင်းပင်ကြီးသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တဿ၊ ထိုအင်ကြင်းပင်ကြီး၏။ အနိစ္စတာ-အနိစ္စတာယ၊ နိစ္စမဟုတ်နိုင်သောကြောင့်။ မနုဿာ၊ လူတို့သည်။ သာခါပလာသံ၊ အခက်အရွက်ကို။ ပလုဇ္ဇေယျ၊ ခုတ်ချိုင် ဖျက်ဆီးကုန်ရာ၏။ တစပပဋိကာ၊ အခွံအခေါက် အပွေးတို့ကို။ ပလုဇ္ဇေယျ၊ ခွါယူဖျက်ဆီးကြကုန်ရာ၏။ ဖေဂ္ဂု၊ အကာကိုလည်း။ ပလုဇ္ဇေယျ၊ ခုတ်ခွါဖျက်ဆီးကြကုန်ရာ၏။ သော၊ ထိုအင်ကြင်းပင်ကြီးသည်။ အပရေန သမယေန၊ တပါးသော အခါ၌။ အပဂတသာခါပလာသော၊ ကင်းသော အခက်အရွက် ရှိသည်ဖြစ်၍။ အပဂတစပပဋိကော၊ ကင်းသော အခေါက် အပွေးရှိသည်ဖြစ်၍။ အပဂတဖေဂ္ဂုကော၊ ကင်းသော အကာ ရှိသည်ဖြစ်၍။ သုဒ္ဓေသာရေ၊ အနှစ်သက်သက်၌။ ပတိဋ္ဌိတော၊ တည်လေ၏။ ဝေဒမဝ၊ ဤအတူသံသလျှင်။ ဘောတော ဂေါတမဿ၊ ဂေါတမဟု ဂေါတ္တမည် တွင် ကိုယ်ခတ်သျှင်၏။ ပါဝစနံ၊ စကားတော်သည်။ အပဂတသာခါပလာသံ၊ အခက်အရွက် အပိုအမို မရှိ။ အပဂတစပပဋိကံ၊ အပွေးအခေါက် အမြောက်အပင်မပါ။ အပဂတဖေဂ္ဂုကံ၊ အကာအလျှမ်း စကားသွမ်းမှ ကင်းလှပေ၏။

သုဒ္ဓေ သာဓေ၊ လိုရင်းတရား အနှစ်သက်သက်၌။ပတိဠိတံ၊ မယိမ်းမယိုင် ခိုင်ခိုင်ကြီး တည်တော်မူပေ၏။ ဘော ဂေါတမ၊ ဂေါတမနွယ်တော် သုံးဘုံကျော်သော အသျှင်ဘုရား။ အဘိက္ကန္တံ၊ အကာမဘက် အနှစ်သက်သက် မိန့်တော်မြက်၍ တကယ်နှစ်သက်ဘွယ် ရှိလှပေ၏။ပ။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကိုအစပြု၍။ မံ၊ အကျွန်ုပ်ကို။ ဥပါသကံ၊ ရတနာသုံးရပ် ဆည်းကပ်တတ်သူ ဥပါသကာ လူတယောက်ဟူ၍။ ဓာရေတု၊ မှတ်တော်မူပါဘုရား။

ယခင် မဇ္ဈိမပစ္စာသပါဠိအနက်။

မီးတောက်မီးလျှံ ဥပမာ၌ ရှင်းပြပုံ

အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်နှင့် နည်းတူပင်ဖြစ်၍ ၎င်းသဠာယတန သံယုတ်အဋ္ဌကထာအဘွင်နှင့်အညီ ဂမ္ဘီရ၏အရကို အဇ္ဈာသယဂမ္ဘီရနှင့်တကွ ယောဇနာသတည်း။

ဤပါဠိတော်၌ “အစ္စိ ယထာ” စသော ပါဠိဖြင့် မီးလျှံနှင့် ပုံကပ်သည်ကို ထောက်သျှင် နိဗ္ဗာန်အရာကံသွားသူ အလုံးစုံပျောက်၍သွားသည် ဆိုတော်မူရာ မရောက်လော့ ဟူငြားအံ့။မရောက်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူကား “ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ။ပ။ ဂမ္ဘီရော” ဟူ၍သာ ဟောတော်မူသည် အဖြစ် “ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော အဘာဝံ ဝစ္စတိ” ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ထို့ကြောင့် လေဘိုက်ခတ်အပ်သော မီးလျှံသည် အချင်းခပ်သိမ်း ငြိမ်းပျောက်၍ သွားသကဲ့သို့ ပရိနိဗ္ဗာန်တရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်နာမ်သည် အသင်တဘန် မဖြစ်၊ အချင်း ခပ်သိမ်းငြိမ်းပျောက်၍ သွားသည်ဟူသော အနက်ကိုသာ ပြတော်မူလိုသည်ဟူ၍ မှတ်အပ်၏။

ထိုရဟန္တာအလုံးစုံပြတ်တောက် ပျောက်၍ သွားလေတော့၏ဟူသော အနက်ကို ပြဘော်မူသည် မဟုတ် မှတ်အပ်၏။ အကယ်၍ ယင်းသို့ ပြတော်မူလိုခဲ့လျှင် ကား ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ၏ ဂမ္ဘီရအရကို ဟောတော်မူရာသောကြောင့်တည်း။

ရုပ်နာမ်လည်း ငြိမ်းပျောက် အလုံးစုံလည်း မှီလျှံပျောက်-ခြင်းသော် အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာဖြစ်၍ နေပါသနည်း ဟူငြားအံ့။

“ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဓေါ” ဟူသော ဤပါဠိတော်အတိုင်း မဟာသမုဒ္ဓာရေကို ကွမ်းစားခွက်ဖြင့် မရေတွက်နိုင် တာဝါးတို့ဖြင့် မထောက်လှမ်းနိုင်သကဲ့သို့ ဝေနေယျတို့ဉာဏ်ဖြင့် မချင့်တွက်နိုင် ဉာဏ်မမှီနိုင် အလွန်နက်နဲသော အခြင်းအရာဖြစ်၍ နေသည်ဟူ၍သာ မှတ်အပ်သတည်း။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာပါဌ်

အနုပါဒါဝိမုတ္တောတိ စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ ကိဉ္စိဓမ္မံ အနုပါဒိယိတွာ
ဝိမုတ္တော။ နဥပေတိတိ နယုဇ္ဇတိ။ ဧတ္ထ စ နဥပပဇ္ဇတိတိ ဣဒံ အနုဇာနိ-
တဗ္ဗံ သိယာ။ ယသ္မာ ပန ဧဝံ ဝုတ္တေ သော ပရိဗ္ဗာဇကော ဥစ္ဆေဒံ
ဂဏှေယျ။ ဥပပဇ္ဇတိတိ ပန သဿတမေဝ။ ဥပပဇ္ဇတိ စ နဥပပဇ္ဇတိ
စာတိ ဧကစ္စသဿတံ။ နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ နနဥပပဇ္ဇတိတိ အမရာဝိက္ခေ-
ပိကံ။ တသ္မာ အယံ အပ္ပတိဋ္ဌော အနာလမ္မော ဟောတု သုဓပ္ပဝေသန-
ဋ္ဌာနံ မာ လဘတူတိ အနနညာယ ဌတော အနုညံပိ ပဋိကိပိ။ပ။

ဂမ္ဘီရေတိ ဂုဏဂမ္ဘီရေ။ အပ္ပမေယျောတိ ပမာဏံ ဂဏှိတုံ န
သက္ကုဏေယျော။ ဒုပ္ပရိယောဂါဟောတိ ဒုဩဂါဟော ဒုဇ္ဇာနော။
သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါတိ ယထာမဟာသမုဒ္ဒေါ ဂမ္ဘီရေ အပ္ပမေ-
ယျော ဒုဇ္ဇာနော။ ဝေမေဝ ခိဏာသဝေါပိ တံ အာရဗ္ဘ ဥပပဇ္ဇတိတိ
အာဒိ သဗ္ဗံ န ယုဇ္ဇတိ။ ကထံ၊ ယထာပရိနိဗ္ဗုတံ အဂ္ဂိ အာရဗ္ဘ
ပုရတ္ထိမဒိသံ ဂတောတိ အာဒိသဗ္ဗံ န ယုဇ္ဇတိ။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ(၁၃၈)။ ဧပျာ။

၎င်းဋီကာပါဌ်

ကိဉ္စိဓမ္မန္တိ ဂ္ဂပမ္မံ ဝါ အဂ္ဂပမ္မံ ဝါ။ အနုပါဒိယိတွာတိ အဂဟေတွာ။
န-ဥပေတိတိ အတ္ထံ အာဟာ န ယုဇ္ဇတိတိ။ အနုဇာနိတဗ္ဗံ သိယာ အနုပါဒါ-
ဝိမုတ္တဿ ကိဉ္စိပိ ဥပ္ပတ္တိယာ အဘာဝတော။ ဧဝံ ဝိမုတ္တစိတ္တော န
ဥပပဇ္ဇတိတိ ကာမဉ္ဇေတံ သဘာဝပဝေဒနံ။ ပရိဗ္ဗာဇကော ပန
ဥစ္ဆေဒဝါဒိနောပိ အယံ သတ္တော အာယတိ န ဥပပဇ္ဇတိတိ ဝဒန္တိ
သမဏောပိ ဂေါတမော တထာ ဝဒတိတိ ဥစ္ဆေဒဘာဝေ သော
ပဝတ္တေယျာတိ။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋီကာ(၉၃)။ ခဲ။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ အနက်

အနုပါဒါဝိမုတ္တောတိ၊ ဟူသည်ကား။ စတူဟိ၊ လေးပါးကုန်သော။ ဥပါဒါ-
နေဟိ၊ ကာမုပါဒါန်စသော ဥပါဒါန်တရားတို့ဖြင့်။ ကိဉ္စိဓမ္မံ၊ တစုံတခုသော
ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတရားကို။ အနုပါဒိယိတွာ၊ မစွဲလမ်းမှု၍။ ဝိမုတ္တော၊ ဘေးခပ်သိမ်းမှ
လွတ်ကြီးလွတ်၍နေ၏။ နဥပေတိတိ၊ ဟူသည်ကား။ န ယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ ဧတ္ထ
စ၊ ဤ န ဥပပဇ္ဇတိ-အစရှိသော ပါဠိ၌လည်း။ န ဥပပဇ္ဇတိတိ ဣဒံ၊ ဟူသော

ဤစကားသည်။ အနုဇာနိတဗ္ဗံ၊ ခွင့်ပြုထိုက်သော စကားသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ကသ္မာ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ အနုပါဒါဝိမုတ္တဿ၊ ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ စွဲလမ်းခြင်းမရှိ နိဗ္ဗာန်၌ လွတ်ကြီးလွတ်၍ နေသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။ ကိဉ္ဇိပိ၊ တစုံတခုသော ရုပ်နာမ်တရား၏လည်း။ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ဖြစ်ခြင်း၏။ အဘာဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ (ဋီကာဟိတ်ထည့်။) ပန၊ ယင်းသို့ ခွင့်ပြုထိုက်သော်လည်း။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တော၊ နှဉ်ပဇ္ဇတိ-ဟု ခွင့်ပြုဟောကြားတော်မူသည်ရှိသော်။ သော ပရိဗ္ဗာဇကော၊ ထိုပရိဗ္ဗိဇ်သည်။ ဥစ္ဆေဒံ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိအယူကို။ ဂဏေယျ၊ ယူခဲ့ရာ၏။ ပန၊ ထိုပြင်။ ဥပပဇ္ဇတိတံ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူသည်ရှိသော်။ သဿတမေဝ၊ သဿတဒိဋ္ဌိအယူကို ပင်လျှင်။ ဂဏေယျ၊ ယူခဲ့ရာ၏။ ဥပပဇ္ဇတိစ နှဉ်ပဇ္ဇတိစ၊ ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏-မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။ ဝါ၊ ဖြစ်လည်းဖြစ် ဖြစ်လည်းမဖြစ်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူသည်ရှိသော်။ ဧကစ္စသဿတံ၊ ဧကစ္စသဿတဒိဋ္ဌိအယူကို။ ဂဏေယျ၊ ယူခဲ့ရာ၏။ နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ နှဉ်ပဇ္ဇတိတံ၊ ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ် မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်ဟူ၍။ ဧဝံ ဝုတ္တော၊ ဤသို့ဟောခဲ့ပြန်သည်ရှိသော်။ အမရာဝိက္ခေပိကံ၊ အမရာမည်သော ငါး၏အတိုင်း ငါးစင်ရိုင်း၏အလား သူတပါးတို့ ဘမ်း၍ မမိနိုင်အောင် ကြံဆောင် ပြောဆိုလေ့ ရှိခြင်းဟူသော အမရာဝိက္ခေပိက ဒိဋ္ဌိအယူကို။ ဂဏေယျ၊ ယူခဲ့ရာ၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ အယံ၊ ဤပရိဗ္ဗိဇ်သည်။ အပုတိဋ္ဌော၊ မိစ္ဆာဝါဒ ထောက်တည်ရာမရသည်။ အနာလမ္မော၊ ဆွဲမှီရာ မရသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေတော့၊ သုဓပုဝေသနဋ္ဌာနံ၊ မိစ္ဆာဉာဏ်သက်ဝင် လွယ်ခွင့်ကို။ မာ လဘတု၊ မရစေနှင့်တော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်းတော် မူသည်ဖြစ်၍။ အနုနညာယ၊ ခွင့်မပြုခြင်း၌။ ဋ္ဌတွာ၊ တည်တော်မူ၍။ အနုညပိ၊ ခွင့်ပြုရမည့်အရာကိုလည်း။ ပဋိက္ခိပိ၊ ပယ်တော်မူ၏။ ပ။

ဂမ္ဘီရာတိ၊ နက်နဲသည်ဟူသည်ကား။ သော၊ ထိုသတ္တဝါဟူ၍ ပညတ်ကြောင်း ခန္ဓာငါးပါးမှ လွတ်၍နေသော ပရိနိဗ္ဗာန် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဂုဏဂမ္ဘီရာ၊ သီလဂုဏ် သမာဓိဂုဏ်-စသောဂုဏ်တို့ဖြင့် အလွန်နက်နဲ၍ နေ၏။ အပ္ပမေယျာတိ၊ ဟူသည်ကား။ သော၊ ထိုရုပ်နာမ်နှင့်စပ်သော ပညတ်မှလွတ်၍ နေသော ပရိနိဗ္ဗာန် ရဟန္တာအသျှင်ကို။ ပမာဏံ ဂဏိတု၊ တစုံတယောက်သော လူ နတ် စသည်တို့နှင့် နှိုင်းရှည့်ခြင်းငှါ။ န သက္ကုဏေယျော၊ မတတ်စကောင်း။ ဒုပ္ပရိယောဂါဟောတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဒုဩဂါဟော၊ မသက်ဝင်နိုင်။ ဒုဇ္ဇာနော၊ သိနိုင်ခဲ၏။ သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဓေါတိ၊ ဟူသည်ကား။ မဟာသမုဒ္ဓေါ၊ မဟာသမုဒ္ဓာသည်။ ဂမ္ဘီရာ၊ နက်သည်။ အပ္ပမေယျော၊ မချင့်တွက်နိုင်သည်။ ဒုဇ္ဇာနော၊ သိနိုင်ခဲ သက်ဝင်နိုင်ခဲသည်။ ဟောတိ သေယျထာပိ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

လျှင်။ ဝေမေဝ၊ ဤအတူ၎င်း။ ခိဏာသဝေါပိ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ တံ၊ ထိုစုတိပြီးနောက် နိဗ္ဗာန်ရောက်သဖြင့် ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တဖြစ်၍နေသော အရာကို။ အာရဗ္ဗ၊ အကြောင်းပြု၍။ ဥပပဇ္ဇတိတိအာဒိသဗ္ဗံ၊ ဥပပဇ္ဇတိ-စသော စကားလေးရပ် အလုံးစုံသည်။ ဝါ၊ မိမိရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ အမြဲဖြစ်၍ နေ၏၊ ဖြစ်၍ မနေ၊ ဖြစ်လည်းဖြစ်၏၊ ဖြစ်လည်းမဖြစ်၊ ဖြစ်၍နေသည်လည်းမဟုတ်၊ မဖြစ်ဘဲ နေသည်လည်း မဟုတ်-ဟူသောစကားလေးရပ်လုံးသည်ပင်။ န ယုဇ္ဇတိ၊ ငါဟောတော်မူခြင်းငှါ မသင့်။ ကထံ၊ အဘယ်သို့ မသင့်သနည်းဟူကား။ ပရိနိဗ္ဗုတံ၊ ငြိမ်းလေပြီးသော။ အဂ္ဂိံ၊ မီးကို။ အာရဗ္ဗ၊ ၍။ ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ၊ အရှေ့အရပ်သို့။ ဂတော၊ သွားလေ၏။ ဣတိအာဒိသဗ္ဗံ၊ ဤသို့ အစရှိသော အလုံးစုံသည်။ န ယုဇ္ဇတိ ယထာ၊ မသင့်နိုင်သကဲ့သို့တည်း။

ယခင် အဋ္ဌကထာပါဠိအနက်။

ဤ၌ ငြိမ်းပြီးသော မီးကဲ့သို့ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်နာမ်အလုံးစုံ ကွယ်ပျောက်သည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသာ ယူအပ်၏။ ထိုရဟန္တာအသျှင် အစဉ်သန္တာန် ပြတ်၍သွားသည်ကို ဆိုသတည်း ဟု မယောင်မှားအပ်။ အကယ်၍ ယင်းသို့ ပြတ်သွားသည်ကို ဆိုလိုလျှင် သမုဒြာကဲ့သို့ ဂမ္ဘီရဖြစ်၍ နေသည်ဟု ဟောတော်မမူသင့်သောကြောင့်တည်း။

မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသဒ္ဓိကာပါဠိ

အပ္ပမာဏာယ သဘာဝဂုဏတာယ ဂုဏဂမ္ဘီရော။ ဤဒိသာ တေဿ ဂုဏာတိ ပရိယောဂါဟိတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ ဒုပ္ပရိယောဂါဟော ဒုဇ္ဇာနော။ ဧတ္ထကာနိ ဥဒကာဠကသတာနိတိ အာဒိနာ နိယမေတုံ န သက္ကာတိ အပ္ပမေယျော။ ဝေမေဝန္တိ ယထာ မဟာသမုဒ္ဒေါ ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုဇ္ဇာနော ဧဝံ ခိဏာသဝေါပိ ဂုဏဝသေန။ တသ္မာ ယံ ရူပါဒိံ ဂဟေတွာ ရူပိတိ အာဒိဝေါဟာရော ဘဝေယျ။ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ပန တဒဘာဝါ တထာ ပညာပေတုံ နသက္ကာ။ တတော တံ အာရဗ္ဗ ဥပပဇ္ဇတိတိ အာဒိသဗ္ဗံ နယုဇ္ဇေယျ။ ယထာ ပန ဝိဇ္ဇမာနောဝေ ဇာတဝေဒေါ ဗျတ္တေန ပုရိသေန နိယုမာနော ပုရတ္ထိမာဒိဒိသံ ဂတောတိ ဝုစ္စေယျ။ န နိဗ္ဗုတော။ ဧဝံ ခိဏာသဝေါပိတိ ဒဿေန္တော ဝေမေဝန္တိ အာဒိမာဟ။

၎င်းမဇ္ဈိမပဏ္ဍာသဒ္ဓိကာ(၉၄) ဘံး။ဃု။

၎င်းဦးကာအနက်

အပ္ပမာဏာယ၊ အတိုင်းမသိ များလှဘိသော။ သဘာဝဂုဏတာယ၊ ရုပ် ဝေဒနာ-စသည်တို့ မရှိသဖြင့် ထိုရုပ် ဝေဒနာ စသည်တို့ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ပညတ်မှ လွတ်၍နေသော သဘာဝဂုဏ်ရှိသော အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ အဖြစ်ကြောင့်။ သော၊ ထိုရူပသင်္ခါဝိမုတ္တ။ပ။ ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တခီဏာသဝအသျှင်သည်။ ဂုဏဂမ္ဘီရော၊ ဂုဏ်အားဖြင့် နက်နဲ၏။ တေဿ၊ ထိုရူပသင်္ခါဝိမုတ္တ။ပ။ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တဖြစ်၍ နေသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဂုဏာ၊ ဂုဏ်တို့သည်။ ဤဒိဿ၊ ဤသို့ သဘောရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပရိယောဂါဟိတံ၊ ဝေနေယျတို့၏ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်ခြင်းငှါ။ အသက္ကုဏေယျတာယ၊ မတတ်နိုင်စကောင်းသောကြောင့်။ သော၊ထိုရူပသင်္ခါဝိမုတ္တ။ပ။ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဒုပ္ပရိယော- ဂါဟော၊ ဒုပ္ပရိယောဂါဟမည်၏။ ဒုဇ္ဇာနော၊ ဤပုံ၌ခြင်းရာ ဂုဏ်ရှိ၏ဟု သိအပ် နိုင်ခဲ့၏။ တွေ့ကာနိ ဥဒကာဠကသတာနိ၊ ဤမျှလောက် ရေကုမ်းစားအရာတို့ ဟူ၍။ ဣတိ အာဒိဒါ၊ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်။နိယမေတံ၊ မှတ်ခြင်းငှါ။ န သက္ကာ၊ မတတ်စကောင်း။ ဣတိ-တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သော၊ ထိုသမျှဒုပင်လယ်ကြီး သည်။ အပ္ပမေယျော၊ အပ္ပမေယျမည်၏။ ဝေမေဝန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ မဟာ- သမုဒ္ဒေါ၊ မဟာသမုဒ္ဒာသည်။ ဂမ္ဘီရော ယထာ၊ နက်သက်သို့။ အပ္ပမေယျော ယထာ၊ မနှိုင်းရှည့်အပ်သက်သို့။ ဒုဇ္ဇာနော ယထာ၊ သိနိုင်ခဲ့သက်သို့။ ဝေတထာ၊ ထိုအတူ။ ခီဏာသဝေါပိ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ဂုဏဝသေန၊ ဂုဏ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဂမ္ဘီရော၊ နက်၍နေ၏။ အပ္ပမေယျော၊ မနှိုင်းရှည့်နိုင်စရာဖြစ် ၍နေ၏။ ဒုဇ္ဇာနော၊ ဘယ်ပုံခြင်းရာ ဘယ်လိုဟာဟု သိနိုင်ခဲ့ရာ ဖြစ်၏။

ဤ၌ “ခီဏာသဝေါ” ဟု သာမညဆိုသော်လည်း ၎င်းစကား၏ လဒ္ဒဂုဏ် ကို ဆိုသော တသ္မာ-စးသာ နောက်ဝါကျ၌ “ပရိနိဗ္ဗာတဿ ပန” ဟူ၍ အထူး ထုတ်ဆိုလတ္တံ့ သောကြောင့် ပရိနိဗ္ဗာတရဟန္တာကိုရည်၍ ဆိုသည်ဟု သိ။

တသ္မာ၊ ထိုသို့ ခီဏာသဝပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်၏အစွမ်းအားဖြင့် နက်နဲခြင်း မနှိုင်း ရှည့်နိုင် မသိနိုင်စရာဖြစ်၍ နေခြင်းကြောင့်။ ယံ ရူပါဒိံ ၊ အကြင်ရုပ်အစရှိသည် ကို။ ဂဟေဘွာ၊ စွဲယူ၍။ ရူပီတိအာဒိဝေါဟာရော၊ ရုပ်ရှိသောသတ္တဝါ အစရှိ သော ဝေါဟာရပညတ်သည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာသော် လည်း။ ပရိနိဗ္ဗာတဿ၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေ့နန်း စံမြန်း၍နေသူ ပရိနိဗ္ဗာတအသျှင်အား။ တဒဘာဝါ၊ ထိုသို့ သတ္တဝါဟု ပညတ်ကြောင်း ရုပ်နာမ်အပေါင်း မရှိခြင်း ကြောင့်။ တထာ၊ထိုရုပ်ရှိသော လူနတ်စသော သတ္တဝါဟူသော ခေါ်ဝေါ်ပညတ် ခြင်းအားဖြင့်။ပညာပေတံ၊ ပညတ်ခြင်းငှါ။န သက္ကာ၊မတတ်စကောင်း။ တတော၊

ထိုသို့ နိဗ္ဗာန်ရွှေ့နန်း စံမြန်း၍နေသူ ပရိနိဗ္ဗုတရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်စသည်မရှိ သဖြင့် ရူပ-သတ္တဝါ-စသည်ဖြင့် ပညတ်စရာ မရှိသောကြောင့်။ တံ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သတ္တဝါဟု ပညတ်စရာ မရှိသည့်အရာကို။ ဝါ၊ ရုပ်စသည်နှင့်စပ်သော သတ္တပညတ်မှ လွတ်၍ နေသောအရာကို။ အာရဗ္ဗ၊ အကြောင်းပြု၍။ တဿ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ ရုပ်စသည်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော သတ္တပညတ်မှ လွတ်၍ နေသော အသျှင်အား။ ဥပပဇ္ဇတိတိ အာဒိသဗ္ဗံ၊ ထိုသူ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်၍နေ၏ ဖြစ်၍မနေ-ဤသို့အစရှိသော အလုံးစုံသည်။ န ယုဇ္ဇေယျ၊ မသင့်ရာ။

၎င်းဇွဲကာအနက်။

ဂမ္ဘီရတ္ထနိဗ္ဗာန်စံ ပုဂ္ဂိုလ်၌ ဗျင်္ဂုတ္တအဓိပ္ပါယ်-စသည် ပြပုံ

သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်စရာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာလည်းမရှိ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာမရှိသော် လည်း ဘယ်ဟာတခုမျှ မရှိသည်လည်းမဟုတ် ဖြစ်၍ ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် ထို နိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏မရှိ၊ ဖြစ်၍နေ၏မနေ၊ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုရမည်အချက် အလွန် ခက်ခဲနက်နဲ၍ နေသည် ဟုလိုသတတ်။

(က) ထိုပရိနိဗ္ဗုတရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ ရဟန္တာသည် သတ္တပညတ်၏ တည်ရာ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာပင် မရှိသော်လည်း ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျသဘောဖြစ်၍ တည်နေ သည်ကို ရည်သဖြင့် ဥပပဇ္ဇတိ ဟု ဟောတော်မူခဲ့လျှင် ယင်းသို့သော သန္ဓာယ ဘာသိတ ဂမ္ဘီရတ္ထအရာကို ထိုဝတ္ထပရိဗိုဇ် နားမလည်နိုင် ဉာဏ်မမှီနိုင်သဖြင့်—

အကယ်၍ ထိုပရိနိဗ္ဗုတရဟန္တာ ထိုနိဗ္ဗုတ၌ ဖြစ်၍ရှိနေသေးသည်ဖြစ်လျှင် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့်တကွ ဖြစ်နေရမည်၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာမှတပါး အဘယ်ဖြစ်စရာရှိပါ တော့အံ့နည်း၊ ထိုရုပ်နာမ်နှင့်တကွ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ မပြိုမကွဲ အမြဲသဿတ ဖြစ်နေပြီ ဟု သဿတဒိဋ္ဌိအရာအားဖြင့် ထိုဝတ္ထပရိဗိုဇ် အထင်မှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဥပပဇ္ဇတိ” ဟူ၍ ဟောကြားဖြေဆိုတော်မူသော်လည်း မသင့် မတော် မလျော်နိုင်သည်မှတပါး—

(ခ) အဘယ်ပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်နေသည် ဟု ဝေနေယျတို့၏ ဉာဏ်ဖြင့် မပိုင်းခြားနိုင်အောင် အလွန်နက်နဲ၍နေသော ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ သဘောတခုအားဖြင့် ဖြစ်နေသော်လည်း ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအားဖြင့် ဖြစ်နေသည် မဟုတ်သည်ကိုရည်၍ “ဥပပဇ္ဇတိ” ဟု ဟောတော်မူခဲ့လျှင်လည်း ယင်းသို့သော သန္ဓာယဘာသိတ ဂမ္ဘီရတ္ထအရာကို ထိုဝတ္ထပရိဗိုဇ်နားမလည်နိုင် ဉာဏ်မမှီနိုင် သဖြင့် ယင်းသို့ ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်အားဖြင့် ဖြစ်၍မနေသည် မှန်ခဲ့လျှင် ရုပ်နာမ်မှတပါး ဘယ်ဟာတခု ဖြစ်စရာရှိပါတော့အံ့နည်း၊ ထိုပရိ-

နိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ် နိဗ္ဗာန်ရောက်လျှင် ဝါ-စုတိကျပြီးသည့်အခါ ဘယ်ဟာတခုမကျန် အလျှင်းကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက်၍ သွားလေပြီ ဟု အသျှင်ဂေါတမ မိန့်တော် မူလိုလေသလား ဟု ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ အရာအားဖြင့် ထိုဝတ္ထုပရိဗိုဇ် ယုံမှားဘွယ် ရှိသောကြောင့် “နုပပဇ္ဇတိ” ဟု ဟောကြား ဖြေဆိုတော်မူသော်လည်း မသင့်နိုင်။

(ဂ) ဂမ္ဘီရ သဘော တခုအားဖြင့် ဖြစ်နေသည်ကို ရည်တော်မူ၍ “ဥပပဇ္ဇတိစ” ဟု ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ဒုက္ခအစုအားဖြင့် မဖြစ်ဘဲနေသည်ကို ရည်တော်မူ ၍ “နုပပဇ္ဇတိစ” ဟု ဤသို့နှစ်ချက်ရဟောတော်မူခဲ့ပြန်လျှင်လည်း ယင်းသို့သော သန္ဓာယ ဘာသိတ ဂမ္ဘီရတ္ထအရာကို ထိုဝတ္ထုပရိဗိုဇ် နားမလည်နိုင် ဉာဏ်မမှီနိုင် သဖြင့် ယင်းသို့ဖြစ်လည်း ဖြစ်၏၊ ဖြစ်လည်း မဖြစ်-မှန်ခဲ့လျှင် ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ် အချို့လည်း နိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်အားဖြင့် ဖြစ်၏၊ အချို့လည်း စုတိကျရောက် ကတံကပင် ပြတ်ကြီးပြတ်၍ အလုံးစုံ ဘယ်ဟာတခုမျှ မကျန် အစဉ်သန္ဓာန် ကွယ်ပျောက်လေတော့၏။ ဤသို့ ဧကစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ အရာအားဖြင့် ထို ဝတ္ထု- ပရိဗိုဇ် ယုံမှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် ယင်းသို့ “ဥပပဇ္ဇတိ စ နုပပဇ္ဇတိ စ” ဟူ၍ ဟောကြားဖြေဆိုတော်မူသော်လည်း မသင့် မလျော် မတော်နိုင်ချေ။

(ဃ) တစုံတရာ ဂမ္ဘီရသဘောအားဖြင့် ဖြစ်နေသော်လည်း ရုပ်နာမ် အားဖြင့်ဖြစ်သည်မဟုတ်သည်ကို “ရည်တော်မူ၍ နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ” ဟု ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ သဘောတခုအားဖြင့် ဖြစ်နေသည်ကိုရည်တော်မူ၍ “န စ နုပပဇ္ဇတိ” ဟု ဟောတော်မူခဲ့လျှင်လည်း ယင်းသို့သော သန္ဓာယဘာသိတ အတိဂမ္ဘီရတ္ထ အရာကို ထိုဝတ္ထုပရိဗိုဇ်နားမလည်နိုင် မရိပ်မိနိုင် ဉာဏ်မပိုင်သဖြင့် ယင်းသို့ “နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န စ နုပပဇ္ဇတိ” ဟု အသျှင်ဂေါတမဆိုသော အရာသည် “နေဝဟောတိ နနဟောတိ တထာဂတော ပရမ္မရဏာတိ” ဟု ဆိုလေ့ရှိကြသော အမရာဝိက္ခေပိက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလူများကဲ့သို့ နှစ်ဘက်သော အစွန်းဖြင့် သူ့ဘမ်း၍ မမိနိုင်ဘွယ် စကားသွယ် စကားကပ်အားဖြင့် အသျှင်ဂေါတမ မိန့်တော်မူလေ သလား ဟု အမရာဝိက္ခေပိကဒိဋ္ဌိ အရာအားဖြင့် ထိုဝတ္ထုပရိဗိုဇ် ယုံမှားဘွယ် ရှိသောကြောင့် “နေဝဥပပဇ္ဇတိ န စ နုပပဇ္ဇတိ” ဟု ဟောတော်မူသော်လည်း မသင့်မလျော် မတော်နိုင် ဟူလိုသတတ်။ ဗျက်ျတ္ထအဓိပ္ပါယ်။

ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ်နာမ်မရှိသဖြင့် သတ္တပညတ်ကို လွန်၍ နေသောကြောင့် ဝါ- သတ္တပညတ်မှ လွတ်၍နေသဖြင့် အလွန်နက်နဲလှစွာ ဖြစ်၍နေသောကြောင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားလေးရပ်လုံးကိုပင် မိန့်ဆိုဟောကြားတော်မူသော်လည်း ထိုဝတ္ထုပရိဗိုဇ်မှစ၍ အများသတ္တဝါတို့ နားမလည်နိုင် ဉာဏ်မမှီနိုင်ကြသဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလေးပါးအရာသို့ သက်ဝင်ကြမည်ကို ဘုရားသျှင်

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(ခ)နိဗ္ဗတိကထာ

မြင်တော်မူသောကြောင့် ယင်းလေးပါးလုံးကိုပင် ဘုရားသျှင် ဟောတော် မူသည် ဟူလို သတည်း။ ပိဏ္ဏတ္ထ။

အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် ကောသလ မင်းကြီး ပုစ္ဆာလေးချက်၌ “ဧဝံပိ မယာ အဗျာကတ” ဟု ဖြေကြားမိန်ဆို တော်မူသော စကားလေးရပ်လုံး၌လည်း အဓိပ္ပါယ်အရကောက် ဤအတိုင်းသာ ဟု သိကြကုန်။

ယထာ ပန ဝိဇ္ဇမာနောဧဝ ဇာတဝေဒေါ ဗျတ္တေန ပုရိသေန နိယျမာနော ပုရတ္ထိမာဒိဒိသံ ဂတောတိ ဝုစ္စေယျ၊ နနိဗ္ဗတော။ ဧဝံ ဒိဏာသဝေါပိတိ ဒဿေန္တော ဝေမေဝန္တိ အာဒိမာဟ။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋီကာ (၉၄)

ပန၊ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်၏ အခြင်းအရာကို ဥပမာဖြင့် ပြဆိုဦးအံ့။ ဗျတ္တေန၊ လိမ္မာသော။ ပုရိသေန၊ ယောကျ်ားသည်။ နိယျမာနော၊ ဆောင်ယူသွားအပ် သော။ ဝိဇ္ဇမာနော၊ ထင်ရှားတောက်လျက် တည်သော။ ဇာတဝေဒေါ၊ ဝေဒါမီးရှူး မီးတိုင်ကိုသာလျှင်။ ပုရတ္ထိမာဒိဒိသံ၊ အရှေ့အစရှိသော အရပ်သို့။ ဂတောတိ၊ သွား၏ဟူ၍။ ဝုစ္စေယျ ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ နိဗ္ဗတော၊ ငြိမ်းလေပြီးသော မီးကို။ ပုရတ္ထိမာဒိဒိသံ၊ အရှေ့အစရှိသော အရပ်သို့။ ဂတောတိ၊ သွား၏ဟူ၍။ န ပုရတ္ထေယျ ယထာ၊ မဆိုအပ်သကဲ့သို့။ ဧဝံတထာ၊ ထိုအတူ။ ဒိဏာသဝေါပိ၊ ခန္ဓာဝန်ကြီး ရုပ်နာမ်မီးမှ ငြိမ်းပြီးကင်းပြတ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကိုလည်း။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

၎င်းဋီကာပါဠိဖြင့်လည်း ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ငြိမ်းပျောက်၍ သွားရာ အဘယ်အရပ်၌ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့်တကွ ဖြစ်၏ရောက်၏ ဟု မဆိုထိုက် သည်ကို ပြလိုရင်းတည်း။ စင်စစ်နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ အကယ်၍ နိဗ္ဗာန်သို့မရောက် နိဗ္ဗာန်၌မဖြစ်ဟု ဆိုလျှင် “ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ” ဟူ၍၎င်း “နိဗ္ဗာန် အရဟတော ဂတိ” ဟူ၍၎င်း လာသော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်စသည်တို့နှင့် ကေနပ်ပင် ဆန့်ကျင်လတ္တံ့။ “ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဒဿေန္တော၊ ပြလိုသည်ဖြစ်၍။ ဝေမေဝန္တိ အာဒိ၊ ဝေမေဝံ ဒိဏာသဝေါပိ တံ အာရဗ္ဘ ဥပပဇ္ဇတိ” အစရှိသောစကား ထော်ကို။ အာဟ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ ဤကား ယခင်ဋီကာပါဠိကြွင်းအနက်။

ဤ “ဒိဏာသဝေါပိ တံ အာရဗ္ဘ ဥပပဇ္ဇတိ” စသော သဠာယတနသံယုတ် အဋ္ဌကထာပါဠိ၌ “ဒိဏာသဝေါပိ၊ သည်လည်း။ တံ၊ ထိုရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တဖြစ်၍ နေပြီးသည့်အရာကို” ဟူ၍ အနက်ပေးခဲ့သည်မှာ သဇီဝရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိ

ပြီးနောက် နိဗ္ဗာန်၌တည်၍နေပြီးသည်ကိုရည်၍ အနက်ပေးဆိုအပ်သည်။ “ခိဏာ-
သဝေါပိ၊ သည်လည်း။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သောအခါ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာမရှိသဖြင့်
ထိုရုပ်နာမ် ခန္ဓာနှင့်စပ်သော ပညတ်မျိုးမှ လွတ်လတ္တံ့သောအရာကို။ အာရဗ္ဗ၊
၍။” ဤသို့အနက်ပေးသော်လည်း သင့်လျော်သေး၏။

ဤဒုတိယအနက်မှာ “ဝေ ဝိမုတ္တစိတ္တော ဘိက္ခု ကုဟိ ဥပပဇ္ဇတိ” စသည်ဖြင့်
ကုဟိ -သဒ္ဓါနှင့်တကွ ဝတ္ထပရိပိုင်မေးလျှောက်ရင်းနှင့် သင့်လျော်၏။ ယခင်
ပဌမအနက်မှာ—

ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ ဝတ္ထ တထာဂတော ဂမ္ဘီရာ အပ္ပမေယျော
ဒုပ္ပရိယောဂါဟော ဥပပဇ္ဇတိတိပိ နဥပေတိ—

စသည်ဖြင့် ဘုရားသျှင် ဖြေကြားတော်မူသော စကားတော်နှင့် သင့်လျော်၏။
ထိုစကားသည် မှန်၏။ ဘုရားသျှင် အဖြေတော်၌ ဥပပဇ္ဇတိ-စသည်ဖြင့်သာ
မိန့်တော်မူသည်။ ကုဟိ -သဒ္ဓါနှင့် မိန့်တော်မူ၊ ထိုကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်
စုတိပြီးနောက် အဘယ်ဘဝ၌ ဖြစ်လေဦးမည်ဟူ၍ မဆိုသင့်၊ နိဗ္ဗာန်၌သာ
မအိုမသေ ချမ်းသာစွာ စံနေကြရသည်ဟု မှတ်လေ။

နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသူအား အဘာဝ-ဟု မဆိုသင့်ပုံ ရှင်းပြချက်

အတ္တင်္ဂတဿ န ရူပမာဏံ အတ္ထိ။ န ဝေဒနာပမာဏံ အတ္ထိ။
န သညာပမာဏံ အတ္ထိ။ န သင်္ခါရပမာဏံ အတ္ထိ။ န ဝိညာဏပမာဏံ
အတ္ထိ။ ယေန နံ ဝဇ္ဇံ ဘဂဝါဒိနာ —

ဤသို့လာသော အောက်၌ အကျယ်ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော စူဠနိဒ္ဒေသပိဋ္ဌိ-
တော်(၁၁၁) အရ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော အတ္တသို့ ရောက်၍နေသော ပုဂ္ဂိုလ်
အား ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-စသည်ဟု နှိုင်းရှည့်ခေါ်ဆိုပြောကြားစရာ ရုပ်ဝေဒနာ
စသည်မရှိ ဆိုသောစကားနှင့်လည်း ဤ “ပရိနိဗ္ဗာတဿ ပန တဒဘာဝါ တထာ
ပညာပေတံ န သက္ကာ” ဟူသော ယခင် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဒ္ဓိကာစကားသည်
အလွန်ညီညွတ်လှပေသလျှင်ကတည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမူကား ဘုရား
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-စသည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုပညတ်နိုင်စရာ ရုပ် ဝေဒနာစသည်တို့ မရှိဆိုသဖြင့်
ထိုရုပ် ဝေဒနာ စသည်တို့သာ မရှိသည်။ ထိုရဟန္တာပျောက်ပျက်၍ သွားသည်
မဟုတ်ဟူသော အနက်၏ အဝတ္ထုသိဒ္ဓိနည်းအားဖြင့် ဖြစ်သင့်သောကြောင့်တည်း။
ထိုစကားသည် မှန်စွာဘယ်ဟာတခုမျှ မရှိသော အဘာဝသက်သက်ကို နှိုင်းရှည့်
စရာ ရှိသော မရှိသော ဟု စကားတခုဖြစ်အောင် ဆိုသင့်ပြောသင့်တော့သည်
မဟုတ်။ ထိုကြောင့်—

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (၁) နိဗ္ဗုတိကထာ

ဃမတ္တံ န နိဗ္ဗာနံ၊ ဂမ္ဘီရာဒိဿ ဝါစတော။

အဘာဝဿ ဟိ ကုမ္မာနံ၊ လောမဿေဝ အဝါစတာ။

ဟူ၍ သစ္စသံခိပ် (၂၇) ၌ မိန့်အပ်ပြီ။

ဃမတ္တံ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကုန်ငြိမ်းကာမျှသည်။ နနိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်မဟုတ်။ ကဿ၊ အဘယ်ကြောင့် နည်းဟူမူကား။ တဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၏။ ဂမ္ဘီရာဒိဿ၊ နက်နဲခြင်းအစရှိသည်ကို။ ဝါစတော၊ ဂမ္ဘီရံ သုနိပုဏ် ဒုဒ္ဒသံ အဏု-အစရှိသည်ဖြင့် ပါဠိတော်တို့၌ ဟောတော်မူသောကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ၎င်းကား လက်ဝါး မြေပုတ် အမှန်ဟုတ်၏။ အဘာဝဿ၊ ဘယ်ဟာတခုမျှ မရှိသော အဘာဝကို။ အဝါစတာ၊ နက်နဲသော မနက်နဲသော-စသည်ဖြင့် စကားတလုံးဖြစ်အောင် ပြောဆိုဘွယ်မရှိသော အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ကဿ ဝိယ၊ အဘယ် ၏သို့နည်းဟူမူကား။ ကုမ္မာနံ၊ လိပ်တို့၏။ အဘာဝဿ၊ တခါမျှ မရှိဘူးသော။ လောမဿ၊ အမွှေးဟူသည်၏။ အဝါစတာ ဣဝ၊ အမွှေးတိုလော အမွှေးရှည် လော အဖြူလော အနက်လော-စသည်ဖြင့် စကားတလုံးဖြစ်အောင် ပြောဆို ဘွယ် မရှိဘိသကဲ့သို့တည်း။ ၎င်းအနက်။

ဤ၌ ဂမ္ဘီရ-စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော နိဗ္ဗာန်၏ အဘာဝ မဆိုသင့် သကဲ့သို့ ဂမ္ဘီရ-စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ ပရိနိဗ္ဗုတ ရဟန္တာအသျှင်တို့၏ အဘာဝ အချည်းနှီးမျှသာ မဆိုသင့်ပေသည့် အဖြစ် ကိုလည်း အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်းအားဖြင့် ပြတော်မူသည်သာတည်း။ နိဗ္ဗာန်သာ ဘာဝ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူကား အဘာဝ ဟု မဆိုသင့်သော အနက်ကိုလည်း ပညတ္တိဟာရ နည်းအားဖြင့် သိစေတော်မူသည်လည်း ဖြစ်၏။

ယင်းသို့ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ရုပ်နာမ်တရားလည်းမရှိ၊ အဘာဝလည်း မဟုတ်ရ မမှတ်ရ ဆိုခဲ့သော် ရုပ်နာမ်မရှိလျှင် ရုပ်နာမ်မှတစ်ပါး ဘယ်ဟာတခု ရှိပါတော့အံ့နည်း၊ ရုပ်နာမ်မရှိက အဘာဝသာ မဟုတ်ပါလောဟူ၍လည်း မတွေးတောကြရာ၊ အရူပဘုံ၌ အနာဂါမ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကယ်၍ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားသည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုအရူပဘုံ၌ ပကတိဘုံ သဘာဝ အားဖြင့် ရုပ်တရားမရှိသည့် အပေါ်တွင် နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူ ကြလျှင် နာမ်တရားလည်း မရှိပြန်၊ ထိုသို့ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး မရှိသော်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန် မစံရသေးသောကြောင့် ထိုအသျှင်တို့ ထိုအရူပဘုံ၌ မရှိဟူ၍ မဆိုရ၊ ရှိသော် အဘယ်လိုရှိသည် ဟု ပညတ်တင်၍ မဆိုမပြုစွမ်းနိုင်၊ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ဖြစ်၍ နေရာသည် အသျှင်အသျှင်အသျှင်

“ယဒိ အရူပေ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇေယျ၊ စိတ္တစေတသိကာနံ အညဿ
စ ကဿစိ အဘာဝတော အပညတ္တိကော ဘဝေယျ အနုပါဒိ-
သေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာတသဒိသော” —

ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ(ဒု-၅၂၅) ၉၆၊ ၄-အင်္ဂါတွင် လာသည်ကို ထောက်သဖြင့်လည်း
ရုပ်နာမ်မရှိကာမျှဖြင့် အဘာဝ မဆိုသင့်သည့်အဖြစ်ကို စင်စစ် သိကြကုန်။

၎င်းဋီကာပါဠိဖြင့် အရူပဘုံ၌ အကယ်၍ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားခဲ့လျှင်
ထိုပုဂ္ဂိုလ် ယင်းသို့ ဝင်စားခိုက် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဲ့သို့ဖြစ်၍ နေသည်ဟူသော
အနက်ကို နိတတ္ထအားဖြင့် ပြသည်။

ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အရူပဘုံ၌ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စား၍ နေရာ
သည် အခိုက်နှင့်တူသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ လုံးလုံးပျောက်၍မသွားဟူသော အနက်
ကိုလည်း ပရိဝတ္တနာဟာရနည်းအားဖြင့် ပြတော်မူတည်း။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာအနက်

အရူပေ၊ အရူပဘုံ၌။ နိရောဓံ၊ နိရောဓသမာပတ်ကို။ ယဒိ သမာပဇ္ဇေယျ၊
အကယ်၍ ဝင်စားငြားအံ့။ စိတ္တစေတသိကာနံ၊ စိတ်စေတသိက်တို့၏၎င်း။
အညဿ၊ တပါးသော။ ကဿစိ စ၊ တစုံတခုသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၏၎င်း။
အဘာဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အနုပါဒိသေသာယ
နိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာတသဒိသော၊
ပရိနိဗ္ဗာန်စံ၍ နေသောသူနှင့် တူသည်ဖြစ်၍။ အပညတ္တိကော၊ ဘယ်ပုံဘယ်
ခြင်းရာ ဘယ်လိုဟာ ဟု ပညတ်တင်နိုင်စရာ မရှိသည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။
၎င်းဋီကာအနက်။

ဤဋီကာပါဠိအနက်ကို အောက်၌ ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော်လည်း ဤတွင် တထပ်
စကားစပ်၍ ကြပ်ကြပ်ကြီး သဘောထင်ကြအောင် ထုတ်ဆောင်လိုက်ပြန်
သတည်း။

ဤသို့ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော များစွာသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ အပြန်ပြန်
အလှန်လှန် ကြံစည်စဉ်းစား နှလုံးထားမိကြသဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိကျပြီး
နောက် အလုံးစုံကွယ်ပျောက် အချည်းနှီးအဘာဝသို့ ရောက်၍ သွားသည်
မဟုတ်ပေ။

အရူပဘုံသို့ရောက်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ အကယ်၍ နိရောဓသမာပတ်ကို
ဝင်စားသည်ဖြစ်အံ့၊ ရုပ်နာမ်လည်း မရှိ၊ အလုံးစုံပြတ်တောက် ပျက်စီးအချည်းနှီး
အဘာဝလည်း မဟုတ်၊ ထိုအရူပဘုံ၌ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး နိဗ္ဗာန်ရောက်သလောက်
ပင် နာမ်ရုပ်ဒုက္ခဟူသမျှမှ ချမ်းသာရ၍ နေရာသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

ကြည့် ပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသမျှ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည်မှစ၍ ရုပ်နာမ်လည်း မရှိ၊ အချင်းနှီး အဘာဝလည်း မဟုတ်၊ ရုပ်နာမ်နှင့် စပ်သော ဒုက္ခဟူသမျှကို ဘယ်ဟာတခုမျှ မခံစားရ အတုမရ အစလနိဗ္ဗာန်သုခဖြင့် တချမ်းသာတဲတေး မြတ် အမြဲချမ်းသာေးမြဲ၍ နေရသည်။ ယင်း ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် ဝိသေသ ဂမ္ဘီရ-တရအဖြစ်သို့ လျင်မြန်စွာ ရောက်ကြရအောင် ခဲသင့်လှပေတော့သည် ဟူ၍ အထူး သတိရှိကြစေကုန်သတည်း။

ယင်းသို့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာလည်း မရှိ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ် ကွယ်ပပျောက်သွားသည် ဟူ၍ လည်း မဆိုရသော် ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် အဘယ်ပုံ အဘယ်အခြင်းအရာဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေပါသနည်း ဟူငြားအံ့။

သော န နမတိ ရူပေသု န နမတိ သဒ္ဓေသု ဂန္ဓေသု ရသေသု ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု။ ခယာရာဂဿ ဒေါသဿ မောဟဿ ယေန ရူပေန တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ။ တဿ ရူပဿ ခယာ ဝိရာဂါ နိရောဓာ စာဂါ ပဋိနိဿဂ္ဂါ ရူပသင်္ခယေ ဝိမုတ္တာ တဇာဂတော အတ္တိတိပိ နဥပေတိ၊ နတ္တိတိပိ နဥပေတိ၊ အတ္တိ စ နတ္တိ စာတိပိ နဥပေတိ၊ နေဝအတ္တိ နနတ္တိတိပိ နဥပေတိ။ အထခေါ ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော အသင်္ချေယော နိဗ္ဗုတောတောဝသင်္ချံ ဂစ္ဆတိတိ။

ဟူ၍ နေတ္တိပါဠိတော်(၅၇)လာတိုင်း မှတ်ကြအပ်၏။

၎င်းပါဠိတော်အနက်

သော၊ ထိုရဟန္တာ ဖြစ်လေပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ရူပေသု၊ ရူပါရုံတို့၌။ န နမတိ၊ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိအားဖြင့် မမှားမညွတ်။ ပ။ ဓမ္မေသု၊ ဓမ္မာရုံတို့၌။ န နမတိ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိ မာနဘိ၍ ဂဘိညွတ်တိမ်း မယိမ်းမယိုင်။ သော၊ ထိုငါးပါး ကာမဂုဏ် အာရုံခြောက်ပါး မလိုက်စားသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (နောက်မှ လိုက် နဥပေတိ-၌စပ်။) ရာဂဿ၊ ရာဂ၏။ ခယာ၊ ကုန်ခြင်းကြောင့်။ ပ။ မောဟဿ၊ မောဟ၏။ ခယာ၊ ကုန်ခန်း ကွယ်ပျောက်ခြင်းကြောင့်။ (န ဥပေတိ-၌စပ်။) ယေန ရူပေန၊ အကြင်ရုပ်ဖြင့်။ ဝါ၊ အကြင်ရုပ် မချုပ်မပျောက်သေးသော ကြောင့်။ တိဋ္ဌန္တံ ဝါ တထာဂတံ၊ ရပ်သောသတ္တဝါဟူ၍၎င်း။ စရန္တံ ဝါ တထာဂတံ၊ သွားသော သတ္တဝါဟူ၍၎င်း။ ပညာပယမာနော၊ ပညတ်ပြောဆို လိုသောသူ သည်။ ပညာပေယျ၊ ပညတ်ပြောဆိုရာ၏။ တဿ ရူပဿ၊ ထိုသတ္တဝါဟု ခေါ် ဝေါပညတ်ကြောင်းရုပ်၏။ ခယာ၊ နိဗ္ဗာန်ပြုသဖြင့် ရုပ်ဟောင်းရုပ်သစ်မရှိ

ကုန်ခန်းခြင်းကြောင့်။ ဝိရာဂါ၊ ကင်းလေခြင်းကြောင့်။ နိရောဓာ၊ တဘန်မဖြစ်
သဖြင့် ချုပ်လေခြင်းကြောင့်။ စာဂါ၊ စွန့်သွားလေခြင်းကြောင့်။ ပဋိနိဿဂ္ဂါ၊
တဘန်မလာ အပြီးတိုင် စွန့်ခွါသွားလေခြင်းကြောင့်။ (ရူပသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော-၌
စပ်။) ရူပသင်္ခယေ၊ ရုပ်၏ကုန်ရာ အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်၌။ ဝိမုတ္တော၊ ဘေးတကာ
လွတ်ကင်း ရန်တကာရှင်း၍ လွတ်ခြင်းကြီးလွတ်၍ နေသော။ တထာဂတော၊
ပရိနိဗ္ဗာတရဟန္တာဖြစ်သောသူသည်။ (အတ္ထိ-စသော လေးချက်လုံး၌စပ်။) အတ္ထိ၊
မိမိလွတ်၍နေရာ နိဗ္ဗာန်၌ ရှိသေး၏။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လည်း။ နဥပေတိ နဂဏှာတိ၊
သဿတအားဖြင့် မမှားမယူ။ နတ္ထိ၊ ထိုမိမိလွတ်၍နေရာ နိဗ္ဗာန်၌ မရှိ။ ဣတိပိ၊
ဤသို့လည်း။ နဥပေတိ-နဂဏှာတိ၊ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိအားဖြင့် ယောင်မှား၍မယူ။
အတ္ထိ-စ-နတ္ထိ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ထိုသူရှိလည်းရှိ၏ ရှိလည်းမရှိ။ ဝါ၊ ရှိသူလည်းရှိ၏ မရှိ
သူလည်း မရှိ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လည်း။ နဥပေတိ- နဂဏှာတိ၊ ဧကစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ
လူများကဲ့သို့ ယူမှားခြင်းကို မပြု။ နေဝအတ္ထိ-နနတ္ထိ၊ မိမိလွတ်၍နေရာနိဗ္ဗာန်ဝယ်
ထိုသူရှိသည်ဟူ၍လည်း မဆိုရ မရှိဟူ၍လည်း မဆိုရ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လည်း။
နဥပေတိ-နဂဏှာတိ၊ အမရာဝိက္ခေပိကဒိဋ္ဌိလူများကဲ့သို့ ငါးစင်ရိုင်းနယ် သူဘမ်း
ဘွယ်ခက်အောင် မယူမဆို။ အထခေါ၊ စင်စစ်သော်ကား။ (ဝေဥပေတိ-ဟူသော
ပါဌသေသ၌-စပ်။) သော၊ ထိုရုပ်၏ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ လွတ်ခြင်းကြီးလွတ်၍ နေ
သော ပရိနိဗ္ဗာတရဟန္တာအသျှင်သည်။ (သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ-၌စပ်။) ဂမ္ဘီရော၊ တိမ်ကော
ခြင်းအကြောင်း ကိလေသာအပေါင်း မရှိသည်ဖြစ်၍ အလွန်နက်နဲ၏။ (ဤကား
ဤနေတ္ထိအဋ္ဌကထာ ဘွင့်နှင့်အညီ။) ဂမ္ဘီရော၊ သီလ သမာဓိ စသောဂုဏ် အတ္ထိ
နတ္ထိ-စသော အဇ္ဈာသယအရာတို့ဖြင့် အဘယ်လိုဟု ဆိုနိုင်စရာမရှိ အလွန်နက်နဲ၍
နေ၏။ (သဠာယတနသံယုတ် ဣတိဝုတ် အဋ္ဌကထာ ဘွင့်တို့နှင့် အညီ။)
အပ္ပမေယျော၊ အမျိုး အနှယ် စသော အရာတို့၌ ဤသူလိုတည်းဟု နှိုင်းစရာမရှိ
ဖြစ်၍နေ၏။ (ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာဘွင့်နှင့်အညီ။) အသင်္ချေယျော၊ လူဟူ၍
နတ်ဟူ၍ မင်းပုဏ္ဏား-စသည်ဟူ၍ မရေတွက်အပ် မရေတွက်ထိုက်။ (သင်္ခ
နဥပေတိ-စသော ပါဠိတော်၏အဘွင့် နိဗ္ဗေသအဋ္ဌကထာ စသည်တို့နှင့် အညီ
တည်း။) သော၊ ထိုရူပသင်္ခယ နိဗ္ဗာန်၌ လွတ်ကြီးလွတ်၍နေသော ဒီဏာသဝ
သခင် ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျအသျှင်သည်။ နိဗ္ဗာတော၊ အတ္ထိနတ္ထိ၊ စရှိလေးဖြာ အဇ္ဈာ
သယအရာကို လွန်သဖြင့် အလွန်ငြိမ်းေး၍ နေ၏။ ဣတိ ဝေ၊ ဤသို့သာလျှင်။
သင်္ချံ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ဣတိဝေ၊ ဤသို့သာ
လျှင်။ သော၊ ထိုရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဂဏှာတိ၊ ဟုတ်တိုင်း
ထင်ထင် ဒိဋ္ဌိစင်၍ လွန်လျှင် ဖြောင့်မတ် ကောင်းကောင်းကြီး ယူတတ် ယူနိုင်
ယူပိုင် ယူဖြစ်လေတော့၏။ (ဂမ္မမာန်တည်း။ အကြွင်းအနက် နည်းတူ။)

အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား—

ရဟန္တာဖြစ်လေပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ရာဂ ဒေါသ မောဟ ကုန်ပျောက်သည် ဖြစ်၍ သူတပါးတို့ကဲ့သို့ ငါးပါးကာမဂုဏ် အာရုံခြောက်ပါးလိုက်စားခြင်းမရှိသည် ဖြစ်၍ သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ရုပ်နာမ်ကုန်ပျောက် နိဗ္ဗာန်ရောက်ပြီး သော ပရိနိဗ္ဗုတ ရူပါဒိသင်္ခယဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အတ္တိနတ္ထိ-စသည်ဖြင့် ယူမှားတတ်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ သဿတဒိဋ္ဌိ-စသော အယူလေးပါး မကပ်မငြိ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗုတ ရူပါဒိသင်္ခယဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုမိမိလွတ်၍ နေရာနိဗ္ဗာန်၌ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ အသင်္ချေယျ နိဗ္ဗုတဖြစ်၍ ချမ်းမြေ့သာယာ နေရလေတော့ သည်ဟူ၍သာ ဟုတ်တိုင်း ထင်ထင် သိမြင် ယုံကြည်ခြင်းသို့ ရောက်ကြလေ ဟူလိုသတတ်။ ။ပိဏ္ဏတ္ထ။

သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်ဝယ် ကောသလမင်းကြီးပုစ္ဆာတွင်—

ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပ-
မေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော။

စသည်ဖြင့် ဘုရားသျှင် ဟောတော်မူတိုင်းသာ ဒုဟမရှိ နိသံသယ ဖြစ်လေ တော့၏ ဟူလိုသတည်း။ ။ဒုတိယပိဏ္ဏတ္ထ။

နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားကြသော ပရိနိဗ္ဗုတ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ဟူသမျှသည် အလုံးစုံ ကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက်ခြင်းသို့ ရောက်လေတော့သည်ဟု မယူမှားကြောင်း နှင့်၊ ယူမှားကြလျှင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့် ငြိကြမိကြလိမ့်မည်၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်အာရုံ နှင့်တကွ အမြဲထင်ရှား ရှိနေသည်ဟူ၍လည်း မယူကြနှင့်၊ ယူမှားကြလျှင် သဿတဒိဋ္ဌိတောင်ကြီး ဘိမိကြလိမ့်မည်။ ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အဘယ်ခြင်းရာ ဘယ်လိုဟာ ဟု ဝေနေယျတို့ဉာဏ်ဖြင့် မထောက်လှမ်းနိုင်ဘူး တကယ်နက်ကြီးနက်၍နေသော ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ အသင်္ချေယျ သဘောဖြစ်၍ ဘေးခပ်သိမ်းမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာ နေတော်မူကြရသည်ဟူ၍သာ မှတ်ယူကြရ မည် ဟူလိုသတတ်။ ။တတိယပျဂျတ္ထ။

နေတ္တိအဋ္ဌကထာပါဠိ

သောတိ ဝေံ ဝိမုတ္တစိတ္တော ဝိဏာသဝေါ။ ရူပသင်္ခယေ ဝိမုတ္တောတိ
ရူပါနံ သင်္ခယသင်္ခါတေ နိဗ္ဗာနေ ဝိမုတ္တော။ အတ္တိတိပိ နဥပေတီတိ
သဿတော အတ္တာ စ လောကော စာတိ တဏှာဒိဋ္ဌဥပါယေန နဥပေတိ

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

နဂဏှာတိ။ နတ္ထိတိ အသဿတောတိ။ အတ္ထိနတ္ထိတိ ဧကစုံ သဿတံ
ဧကစုံ အသဿတန္တိ။ နေဝအတ္ထိ နနတ္ထိတိ အမရာဝိက္ခေပဝသေန။
ဂမ္ဘီရောတိ ဥတ္တာနဘာဝဟေတူနံ ကိလေသာနံ အဘာဝေန ဂမ္ဘီရော။
နိဗ္ဗာတောတိ အတ္ထိတိအာဒိနာ ဥပဂမနကိလေသာနံ ဝူပသမေန ပရိနိဗ္ဗာ-
တော သီတိဘူတော။

၎င်းနေတ္ထိအဋ္ဌကထာ(၁၂၇) ၁၂း၊ ညီ။

၎င်းအဋ္ဌကထာအနက်

သောတိ၊ သော-ဟူသည်ကား။ ဝေံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အတိုင်း။ ဝိမုတ္တ-
စိတ္တော၊ ကိလေသာမှ လွတ်ပြီးသော စိတ်ရှိသော။ ခိဏာသဝေါ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်
သည်။

ရူပသင်္ခယေ ဝိမုတ္တောဘိ၊ ဟူသည်ကား။ ရူပါနံ၊ ရုပ်တရား တို့၏။ သင်္ခယ-
သင်္ခါတေ၊ စင်စစ်အမြစ်နှင့်တကွ ကုန်ရာဟု ဆိုအပ်သော။ နိဗ္ဗာနေ၊ အနုပါဒိသေသ
နိဗ္ဗာနဓာတ်၌။ ဝိမုတ္တော၊ တဆယ့်တသီး မီးတို့မှ လွတ်ကြီးလွတ်၍ နေသော။
(တထာဂတော-၌စပ်။)

အတ္ထိတိပိ နဥပေတိတိ၊ ဟူသည်ကား။ အတ္တာ စ၊ ဤဘဝမှထိုဘဝ ထိုဘဝမှ
ထိုထိုဘဝသို့ ပြောင်းကာ ပြောင်းကာ လိုက်သွား ရွေ့သွားတတ်သော တကိုယ်
လုံး၌ အုပ်ချုပ်၍တည်သော အညတိတ္ထိယတို့ ကြံဆအပ်သော အတ္တဟူသည်
၎င်း။ လောကောစ၊ လောကသည်၎င်း။ သဿတော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရောက်၍မြဲ၍
နေ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တဏှာဒိဋ္ဌိဥပါယေန၊ တဏှာ၏ကပ်ခြင်း ဒိဋ္ဌိ၏ကပ်ခြင်း
ဖြင့်။ န ဥပေတိ-နဂဏှာတိ၊ မကပ်မယူ။

နတ္ထိတိ၊ ဟူသည်ကား။ အသဿတော၊ ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌မမြဲ-
မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဥစ္စေဒါကာရအားဖြင့်။ န ဥပေတိ-နဂဏှာတိ၊ မယူ။ နိဗ္ဗာန်
၌လွတ်၍နေသူလည်းတခြား၊ ရှေးဘဝရဟန္တာလည်း စုတိကျကတဲကပင်ပြတ်သွား
လေပြီးဖြစ်၍ တခြားစီဟု မယူ။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၍သွားသော ရဟန္တာသည်ပင်
ရူပသင်္ခယနိဗ္ဗာန်၌ လွတ်၍နေသည်၊ ရူပသင်္ခယနိဗ္ဗာန်၌ လွတ်၍ နေသူသည်ပင်
ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၍သွားသော ရဟန္တာပင်တည်းဟူ၍ သိနိုင်မြင်နိုင် လေတော့သည်
ဟူလို။

အတ္ထိ နတ္ထိတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဧကစုံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားကြသူအချို့သည်။
အဿတံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ မြဲ၍နေ၏။ ဧကစုံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံသွားကြသော ရဟန္တာ

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗာန်တိကထာ

အချို့သည်။ အသဿတံ၊ မမြဲ။ ဝါ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကတဲကပင်ပျောက်၍ ပြတ်၍ သွားသဖြင့် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ မရောက်-မတည်-မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကေစ္စသဿတ အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ န ဥပေတိ-နဂဏှာတိ၊ မကပ်မယူ။

နေဝ အတ္တိ နနတ္တိတိ၊ ဟူသည်ကား။ အမရာဝိက္ခေပဝသေန၊ ငါးစင်ရိုင်းနှယ် သူမတွယ်နိုင်အောင် ဆိုလေ့ရှိသော အမရာဝိက္ခေပဝါဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝါ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၍ သွားသော ရဟန္တာသည် ထိုရဟန္တာဘဝက အတ္တနှင့်တကွ ထိုနိဗ္ဗာန် ၌ရှိ၏ဟူ၍လည်း ငါမဆို မရှိဟူ၍လည်း ငါမဆိုဟု ဆိုလေ့ရှိသော အခြင်းအရာ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း။ န ဥပေတိ-နဂဏှာတိ၊ မကပ်မယူ။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၍ သွား ကြသူအပေါင်းသည် ရူပသင်္ခယနိဗ္ဗာန်၌ လွတ်၍ အမြဲနေကြသည်ဟူ၍ လည်း ငါမဆို၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကတဲကပင် ပြတ်သွားလေပြီ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ လွတ်သွား နေသောသူဟူသည် မရှိဟူ၍လည်း ငါမဆို၊ ဤသို့ ရူပယှက်ခတ် ရောက်တတ်ရာ ပြောကြားတတ်သူ ပုထုဇန် လူအချို့ တို့ကဲ့သို့ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် အဆို အယူမရှိ ဟူလိုသတည်း။

ဂမ္ဘီရေတိ၊ ဂမ္ဘီရ-ဟူသည်ကား။ ဥတ္တာနဘာဝဟေတူနံ၊ တိမ်ကောခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော။ ကိလေသာနံ၊ ကိလေသာတို့၏။ အဘာဝေန၊ မရှိ သဖြင့်။ ဂမ္ဘီရော၊ နက်နဲ၏။

နိဗ္ဗာတောတိ၊ နိဗ္ဗာတော-ဟူသည်ကား။ အတ္တိတိအာဒိနာ၊ ထိုရူပသင်္ခယဝိမုတ္တ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုမိမိလွတ်၍နေရာ နိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏-စသည်ဖြင့်။ ဥပဂမန- ကိလေသာနံ၊ ကပ်တတ်ကုန်သော တဏှာဒိဋ္ဌိ-စသော ကိလေသာတို့၏။ ဝူပသမေန၊ မကပ်လာနိုင်ရာ ငြိမ်းရာဖြစ်သဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာတော၊ ငြိမ်းကြီးငြိမ်း၍ နေလေ၏။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်စံ၍ နေရလေ၏။ သီတိဘူတော၊ တဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့မှ ဒေးမြဲခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ရလေ၏။

နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ အနက်။

ပါဠိ အဋ္ဌကထာ-စသော စကားရပ်များကို ဆက်စပ်ပြပုံ

ဤနေတ္ထိအဋ္ဌကထာအတွက် အသေအချာ မစူးမစမ်းမိလျှင် ပါဠိတော်၌ ဂမ္ဘီရနိဗ္ဗာတ အရာကို၎င်း ရူပသင်္ခယဝိမုတ္တ အရာကို၎င်း သဇီဝရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုသည်၊ နိဇ္ဇိဝဖြစ်သော ရဟန္တာကိုဆိုသည်မဟုတ် ဟု ယောင်မှားတတ်ကြသည်။ ဆိုလတ္တံ့ သော ယုတ္တိကို ထောက်မိလျှင် ယောင်မှားဘွယ် မရှိ။

အဘယ်ယုတ္တိနည်းဟူမူကား အကယ်၍ သဇီဝရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂမ္ဘီရဘာဝကို ဆိုလိုခြားအံ့၊ “ရူပသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော တထာဂတော အတ္တိတိပိ နဥပေတိ”

စသော စကားတို့ကို အသျှင်ကစွည်း အထူးဆိုဘယ် မရှိ။ “ဓယာ ရာဂဿ မောဟဿ။ပ။ ဂမ္ဘီရော” စသည်ကိုသာ ဆိုရာ၏။ ထိုရဟန္တာသည် ရာဂ ဒေါသ မောဟ ကုန်ခြင်းကြောင့် ဂုဏ်အားဖြင့် နက်နဲ၏။ ကိလေသာမီး ငြိမ်းသဖြင့် နိဗ္ဗာတလည်း ဖြစ်၏။ ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်မျှလောက်ကိုသာ ပြလိုရင်းဖြစ်ရာ သောကြောင့်တည်း။

စင်စစ်မူကား ဤမျှကိုသာ မဆိုဘဲလျက် “ရူပသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော” စသော စကားတို့ကို ဆိုပြန်ခြင်းကြောင့် သဇီဝရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ နက်နဲခြင်းကို ပြလို၍ ၎င်းစကားအလုံးစုံကို ဆိုသည်မဟုတ်။ နိဇ္ဇိဝရူပသင်္ခယဝိမုတ္တ ရဟန္တာ၏ ဂမ္ဘီရကို ပြလို၍သာ “ရူပသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော” စသော စကားတို့ကို ဆိုသတည်း ဟု သိသာသတည်း။

ဤသို့ယူမှလည်း ယခင်အောက်၌ ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော “ရူပသင်္ခယဝိမုတ္တော ခေါ် မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော” စသော သဗ္ဗာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် “န သော ပမာဏမေတိ” စသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် “အတ္တင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္ထိ” စသော စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်—

“အထဝါ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ အတ္ထံ ဂတော၊ သော အရဟတာ ပမာဏကရာနံ ကိလေသာနံ အဘာဝေန နှာမဂေါတ္ထဝသေ-
နာပိ ဒေသောနာမာတိ ပမိဏိတုံ အသက္ကုဏေယျော”

စသော ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ(၂၀၇) စကားရပ်တို့နှင့် သံသန္ဓန ဖြစ်နိုင်မည့် အရေးကိုလည်း ထောက်တွေးမိကြစေကုန်သတည်း။

ထို စကားသည် မှန်၏။ ထိုသဗ္ဗာယတနသံယုတ် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်၌ ရူပသင်္ခယဝိမုတ္တ တထာဂတနှင့် ဤနေတ္ထိပါဠိတော် ရူပသင်္ခယဝိမုတ္တ တထာဂတ ဟူသည် စကားပရိယာယ်မျှသာ ခြားသည်။ အဓိပ္ပါယ်ကား အကုတုပင်တည်း။ ရုပ်နှင့်စပ်သော ပညတ်မှုလွတ်၍ နေသူဟူသည်နှင့် ရုပ်၏ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်၌ လွတ်၍ နေသူဟူသည် စကားဆိုပုံ ပရိယာယ်မျှသာ ကွဲပြား၍ နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍ နေသော ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်ရချည်းအတူတူသာ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ “အတ္တင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္ထိ” စသော စကား၊ “န သော ပမာဏမေတိ” ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်ကို သံဝဏ္ဏနာပြုသော ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ၌ “အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ အတ္ထံ ဂတော” စသော စကားလို့သည်

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

ထပ်တူလုပ်မျှ နိဗ္ဗာန်ရောက်၍နေသော ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်၏ တစုံတယောက် နိဗ္ဗာန်မရောက်သေးသူတို့နှင့် မနှိုင်းရှည့်အပ်ဖြစ်၍ နေသည့်အရာကို ပြသော စကားချည်းပင်တည်း။

ဤစူဠနိဇ္ဈေသပါဠိတော် ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့၌ အသင်္ခတ- ဓာတ် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ရောက်၍ နေသူတို့၏ တစုံတယောက်သူတို့နှင့် မနှိုင်း ရှည့်နိုင် နှိုင်းရှည့်စရာ အပ္ပမာဏ အပ္ပမေယျ ဖြစ်၍နေသည်ကို တိုက်ရိုက်နိတတ္ထ ပြသည့်အရာကိုထောက်သဖြင့် “အပ္ပမာဏ အပ္ပမေယျ” ဟူသည်နှင့် “ဂမ္ဘီရ ဒုပ္ပရိယောဂါယ” ဟူသည် အတူတူပင် ဖြစ်သောကြောင့် သဠာယတနသံယုတ် ပါဠိတော် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်လာ “ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တတထာဂတ” ဟူသော စကား နေတ္တိပါဠိတော်လာ “ရူပသင်္ခယဝိမုတ္တတထာဂတ” ဟူသော စကားတို့၌ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ၏ အဖြစ်ကို ဆိုရာ၌လည်း ယခင် ဣတိဝုတ် စူဠနိဇ္ဈေသ- ပါဠိတော်စသည်တို့နှင့်နည်းတူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်များကိုပင် ဆိုသည် ဟု စင်စစ် သိအပ်လှတော့၏။

“အတ္ထံ ပလေတိ နဥပေတိ သင်္ခံ” ဟူသော စူဠနိဇ္ဈေသပါဠိတော် “ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ခါ နောပေတိ ဝေဒဂူ” စသော သဠာယတနသံယုတ် ပါဠိတော် “ရူပသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော တထာဂတော။ပ။ အသင်္ခေယျော” ဟူသော နေတ္တိပါဠိတော်တို့သည်လည်း နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍နေသော ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ လူဟူသော နတ်ဟူသော သတ္တဝါအရေအတွက်အားဖြင့်သာ မရေတွက် စကောင်းသည်။ အလုံးစုံ ကွယ်ပျောက်ပြတ်တောက် ဥစ္ဆိန္ဒအဖြစ်သို့ကား မရောက်ဟူသည်ကို ထပ်တူထပ်မျှ ပြနိုင်သော ပါဠိတော်တို့ချည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုပါဠိတော်သုံးရပ်တို့နှင့်လည်း ယခင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော- စသော သဠာယတနသံယုတ် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် ၎င်းအဋ္ဌကထာ တို့သည် ထပ်တူထပ်မျှ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္ဆိန္ဒအဖြစ်သို့မရောက်၊ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်နေကြသည်ကို ပြနိုင်သည်ချည်းဖြစ်၍ ၎င်းပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့ အညမညသံသန္ဓနချည်းသာ ဟု သိကြကုန်။ ၎င်း ပါဠိတော်တို့နှင့်လည်း—

ယံ ရူပံ ဥပါဒါယ သတ္တသင်္ခါတော တထာဂတောတိ ပညတ္တိ ဟောတိ။ တဒဘာဝေန တဿာ ပညတ္တိယာ အဘာဝံ ပဿန္တဿ။

စသည်ဖြင့် အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ ပြီးသော သဠာယတနသံယုတ် အဋ္ဌကထာ။
 “ ခိဏာသဝေါပိ တံ အာရဗ္ဗ ဥပပဇ္ဇတိတိ အာဒိ သဗ္ဗံ န ယုဇ္ဇတိ ”
 စသည်ဖြင့် ယခင်ထုတ်ပြအပ်ပြီးသော မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသအဋ္ဌကထာ။ “ပုဂ္ဂလော
 ဥပလဗ္ဗတိ” စသော ရှေ့ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၊ “ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော
 ဥစ္ဆိန္နောတိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ ” ဟူသော နောက် ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် အလုံးစုံ
 တို့သည် ပရိနိဗ္ဗာတအသျှင်တို့ အလုံးစုံပြတ်တောက် အဘာဝ တုစ္ဆ ရိတ္တ အဖြစ်သို့
 မရောက်သွားသည်ကို ထပ်တူထပ်မျှ အညမည သံသန္ဓနဖြစ်၍ ပြဆိုနိုင်သော
 သာဓကပါဠိတို့ချည်း မှတ်အပ်၏။ မှတ်ကြကုန်၊ မှတ်ကြလေ။ ၎င်းပါဠိတို့၏
 အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း အောက်က အကျယ်ပြအပ်ပြီးသလျှင်ကတည်း။

ကထာဝတ္ထုလာ စကားအရ ရှင်းပြပုံ

၎င်းပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလုံးစုံပြတ်တောက် ပျောက်ပျက်၍ မသွားသော
 အဖြစ်သည် ဤဆိုလတ္တံ့ သောကထာဝတ္ထုပါဠိတော် အကျယ်စကား တို့ဖြင့်လည်း
 လွန်စွာထင်ရှား ဖြစ်ဦးလတ္တံ့ ။ ဤပါဠိတော်၌ အနက်ကို မြှုပ်၍ရေးလိုက်သည်။

“ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော အတ္တတ္ထမိ နတ္တတ္ထမိတိ။ အတ္တတ္ထမိတိ
 ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော သဿတောတံ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ။ နတ္တတ္ထမိတိ
 ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆိန္နောတိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”

ဟူ၍ လာသော ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်(၅၄) နှင့်လည်း ဤနေ့တို့ပါဠိတော်သည်
 ယမုနောဒကေန ဂင်္ဂေါဒကသံသန္ဓန ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

၎င်းပါဠိတော်၏အနက်ကား—

ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေ့နန်း စံမြန်း၍နေသော အသျှင်သည်။
 အတ္တမိ၊ မိမိစံရာ နိဗ္ဗာန်တွင်း၌။ အတ္တိ၊ အကယ်တစီ ရှိပါသလော။ အတ္တမိ၊
 မိမိရောက်ရာ နိဗ္ဗာတ၌။ နတ္တိ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်လျှင် ရောက်ခြင်း အလုံးစုံ
 ကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက်၍ သွားသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိစာရဏာ၊
 သကဝါဒိပုစ္ဆာ ပရဝါဒိပုစ္ဆာ၊ ပရဝါဒိပုစ္ဆာ၊ သကဝါဒိပုစ္ဆာ- နည်းဖြင့်
 ရှေ့အောက်က ငါဟောကြား စိစစ်ခဲ့သော စိစစ်နည်းမျိုးကို။ ဇာတဗျာ၊ ပြုအပ်
 ၏။ ဝါ၊ ပြုပေလတ္တံ့။ (ထည့်။) ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ အတ္တမိ၊
 နိဗ္ဗာန်၌။ အတ္တိ၊ အကယ်တစီ ရှိပါသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ သကဝါဒိဆရာ မေးလာ
 အပ်သည်ရှိသော်။ အာမန္တာ၊ အကယ်စင်စစ် ရှိပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပရဝါဒိဆရာ
 ဖြေကြားဝန်ခံရာဝယ်။ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားသော ပုဂ္ဂိုလ်
 သည်။ အတ္တမိ၊ နိဗ္ဗာန်၌။ သဿတော၊ ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ သတ္တ ဇီဝ အတ္တ

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗာန်တိကထာ

အားဖြင့် မြဲ၍နေသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်မြတ်က အတ္ထိ-ဟူသော သာမညအားဖြင့် ဖြေဆိုသော စကားကျအလိုက် မေးပြန်သည်ရှိသော်။ ဝေံ၊ ဤသို့သော်ကား။ န ဟိ ဝတ္တဗ္ဗေ၊ မဆိုသင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ (ရဝါဒီဆရာဆိုရ လေ၏။

ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ အတ္ထမိ၊ နိဗ္ဗာန်၌။ နတ္ထိ၊ မရှိပါသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပရဝါဒီဆရာ မေးပြန်သည်ရှိသော်။ အာမန္တာ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ သကဝါဒီဆရာ ဖြေဆိုရာဝယ်။ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ဥစ္ဆန္တော၊ အလုံးစုံ ကွယ်ပျောက်၍ သွားသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပရဝါဒီဆရာ မေးပြန်သည်ရှိသော်။ ဝေံ၊ ဤသို့မူကား။ န ဟိ ဝတ္တဗ္ဗေ၊ မဆိုသင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ သကဝါဒီဆရာ ဖြေဆို ပြန်သတည်း။

(က) သကဝါဒီဆရာက ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့်တကွ မရှိသည်ကိုရည်၍ မရှိဆိုစေ လိုသောစိတ်ဖြင့် “ ပရိနိဗ္ဗာတောပုဂ္ဂလောအတ္ထတ္ထမိ ” ဟု မေးရာ ပရဝါဒီဆရာက ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ မရှိသော်လည်း ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ ဒုပ္ပရိယောဂါဟ အားဖြင့် တစုံတခု အခြင်းအရာဖြစ်၍ ရှိနေသည်ကို ရည်သဖြင့် “ အာမန္တာ ” ဟု ဝန်ခံ ရာဝယ်။

(ခ) တဘန် သကဝါဒီဆရာက ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ မြဲနေသည်ကို ရည်၍ “ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော သဿတောတိ ” ဟု မေးပြန်ရာဝယ် ယင်းသို့သော သဿတဝါဒကို ဝန်မခံလို၍ “ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ ” ဟု ပရဝါဒီဆရာ ဆိုရပြန် လေ၏။

(ဂ) တဘန် ထိုပရဝါဒီဆရာကပင် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ မရှိသော်လည်း “ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော ” ဟူသော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိ တော် စသည်တို့အရ ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်၏ နိဗ္ဗာန်၌ ဂမ္ဘီရ ဖြစ်နေသည်ကို ထောက်၍ ဂမ္ဘီရ ဟူက တစုံတခုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ရှိမည်၊ အဘယ် တစုံတခုမျှ မရှိသော အရာကို ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ ဟု ဟောတော်မမူသင့် နှလုံးပြု သဖြင့် ထိုတစုံတရာ ဂမ္ဘီရသဘောတရား ရှိရာသည်ကိုရည်၍ ရှိစေလိုသော နှလုံး ထားဖြင့် “ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော နတ္ထတ္ထမိတိ ” ဟု ပရဝါဒီဆရာ မေးပြန်ရာ ဝယ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မရှိသည်ကို ရည်၍ သကဝါဒီဆရာက “ အာမန္တာ ” ဟု ဖြေဆိုသည်ရှိသော်—

(ဃ) တဘန်ပင် ပရဝါဒီ ဆရာက ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်၏ ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တဖြစ်၍ ဂမ္ဘီရာ အပ္ပမေဃ ဖြစ်နေသည်ဟု သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်-စသည်တို့၌ ဟောတော်မူပါလျက်ကိုပင် ထိုစကားတော်ကို ပယ်လှန်၍ အလုံးစုံ ဘယ်ဟာ ဘယ်အခြင်းအရာ တခုမျှမရှိ ဆိုဝံ့ပါမည်လော ဟူသော နှလုံးထားဖြင့် “ပရိနိဗ္ဗာန်တော ပုဂ္ဂလော ဥစ္စိန္နော” ဟု လှန်မေးသည်တွင် ယင်းသို့ ပရဝါဒီ စိတ်ရည်မှန်း၍ မေးမြန်းသည့်အတိုင်း ဝန်မခံလိုရကား “နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟု သကဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြေဆိုရပြန်လေသတည်း ဟူလိုသည်။ ပိဏ္ဏတ္ထ။

ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်သည် နိဗ္ဗာန်၌ ရှိနေသည်ဆိုသော်လည်း ဂမ္ဘီရာ အပ္ပမေဃ၊ ခုပ္ပရိယောဂါဟဖြစ်၍ တစုံတခုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ ရှိသည်။ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာနှင့်တကွကား ရှိသည် မဟုတ်ပေ ဟု ဆိုသော် သဿတဒိဋ္ဌိလွတ်၏။ ပရိနိဗ္ဗာန်တ ပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ မရှိဆိုသော်လည်း သတ္တဝါ ဟု ဆိုလောက်စရာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မရှိသည်ကို ရည်၍ ဆိုပါသည်။ တစုံတခု ဂမ္ဘီရာ အခြင်းအရာအားဖြင့် ဘယ်ဟာ တခုမျှမရှိ ဟု မဆိုပါ။ ဤသို့ဆိုသော် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ လွတ်၏ ဟူလိုသတည်း။ သကဝါဒီ ပရဝါဒီနှစ်ပက္ခလုံး၏ ဗျုပ္ပတ္တိ။

ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်များကို ဤကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာဝယ် ဤပရိနိဗ္ဗာန်တ ကထာအရာ၌ ပြည့်စုံစွာ မဘွင့်သော်လည်း ရှေ့ဦးအစ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထ ပုဂ္ဂလ အရာဝယ် အကျယ်ဘွင့်ပြတော်မူအပ်သော ဆလဝါဒ နယမုခ-စသော အလုံးစုံ အဋ္ဌကထာစကားကို၎င်း “ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ” စသော ၎င်းပါဠိတော် သွားပုံ အစဉ်ကို၎င်း မှီရာကိုယ်ပြု၍ ယခင် နေတ္တိပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ သဠာယတန သံယုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ-စသည်တို့ကို အမှီလက်ရုံးပြု၍ ဆိုနိုင်ပါသတည်း။

ဤပရိနိဗ္ဗာန်တကထာ၌ “ပရိနိဗ္ဗာန်တော ပုဂ္ဂလော။ပ။နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟူသော စကားသည်လည်း အပြည့်အစုံ စကားမဟုတ်၊ အောက်၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိသွားပုံတို့ကို အမှီပြုသဖြင့် နည်းရလောက်ပြီ ဟု နှလုံးပြုတော်မူ၍ နယမုခ- နိဒဿနနည်းအားဖြင့် အကျဉ်းသိတ္တ ပြထားတော်မူသော ပါဠိသာ ဖြစ်သည်။

အောက်၌ ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော်သွားပုံကို အမှီပြု၍ ၎င်းနည်းအတိုင်း ပါဠိသွားပုံ ပါဠိစိထား အပ်သော်ကား “ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေ နာတိ အာမန္တာ” အစရှိသော အစပါဠိအစဉ်ကို မှီ၍—

- (က) သကဝါဒီပုစ္ဆာပရဝါဒီပဋိညာအားဖြင့် ပြီးသော အနုလောမပဉ္စက။
- (ခ) ပရဝါဒီပုစ္ဆာ သကဝါဒီပဋိညာအားဖြင့်ပြီးသော ပဋိက္ကမစတုက္က။
- (ဂ) ပရဝါဒီပုစ္ဆာ သကဝါဒီပဋိညာအားဖြင့် ပြီးသော ပဋိလောမပဉ္စက။

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

- (ဃ) သကဝါဒီပုစ္ဆာ ပရဝါဒီပဋိညာအားဖြင့်ပြီးသော ပဋိက္ခမစတုက္က။
- (င) ပရဝါဒီနာ သကဝါဒီနော နိဂ္ဂဟစတုက္က။
- (စ) သကဝါဒီနာ ပရဝါဒီနော နိဂ္ဂဟာကာရဒဿနဖြစ်သော ဥပနယန စတုက္က။
- (ဆ) တံနိဂမနစတုက္က။

ဤသို့ သကဝါဒီပုပ္ဖပက္ခန္ဓာ ရှစ်ဝါရ၊ ဤနည်းအတူ ပရဝါဒီပုပ္ဖပက္ခန္ဓာ ရှစ်ဝါရ အားဖြင့် သောဠသဝါရတိုင်အောင် ထုတ်ဆို ရေးသားအပ်သလျှင်ကတည်း။

ယင်းသို့ သော်လည်း ၎င်းအတိုင်း ရေးသားက ဝိတ္ထာရတရ ဖြစ်သွား မည်ကြောင့် သောတုဇနတို့ နည်းရလောက်ရုံ အမြှောက်မျှသာ ပြဆိုရေးသား လတ္တံ့ ။

ပါဠိတော်သွား ထုတ်ပြသောပါဠိ

ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော အတ္တတ္ထမ္မိတိ အာမန္တာ။ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော သဿတောတိ န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။

အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟံ။ ဟဉ္စိ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော အတ္တတ္ထမ္မိတိ တေန ဝတ ရေ ဝတ္တဗ္ဗေ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော သဿတောတိ။ ယံ တတ္ထ ဝဒေသိ ဝတ္တဗ္ဗေ ခေါ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော အတ္တတ္ထမ္မိတိ။ နော စ ဝတ္တဗ္ဗေ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော သဿတောတိ မိစ္ဆာ။ နော စေ ပန ဝတ္တဗ္ဗေ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော သဿတောတိ။ နော စ ဝတ ရေ ဝတ္တဗ္ဗေ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော အတ္တတ္ထမ္မိတိ။ ယံ တတ္ထ ဝဒေသိ ဝတ္တဗ္ဗေ ခေါ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော အတ္တတ္ထမ္မိတိ။ နော စ ဝတ္တဗ္ဗေ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော သဿတောတိ မိစ္ဆာ။

သကဝါဒီပုစ္ဆာ ပရဝါဒီပဋိညာ အနုလောမပဉ္စကံ။

ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော နတ္ထတ္ထမ္မိတိ အာမန္တာ။ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္စိန္နောတိ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။

အာဇာနာဟိ ပဋိက္ခမံ။ ဟဉ္စိ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော နတ္ထတ္ထမ္မိတိ။ တေန ဝတ ရေ ဝတ္တဗ္ဗေ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္စိန္နောတိ။ ယံ တတ္ထ ဝဒေသိ ဝတ္တဗ္ဗေ ခေါ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော နတ္ထတ္ထမ္မိတိ။ နော စ ဝတ္တဗ္ဗေ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္စိန္နောတိ မိစ္ဆာ။ နော စေ ပန

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ပရိနိဗ္ဗာန်

ဝတ္ထဗ္ဗေ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆိန္နောတိ။ တေန ဝတ ရေ နော
ဝတ္ထဗ္ဗေ ခေါ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော နတ္ထတ္ထမ္ပိတိ။ ယံ တတ္ထ ဝဒေသိ
ဝတ္ထဗ္ဗေ ခေါ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော နတ္ထတ္ထမ္ပိတိ။ နော စ ဝတ္ထဗ္ဗေ
ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆိန္နောတိ မိစ္ဆာ။

ပရဝါဒီပုစ္ဆာ သကဝါဒီပဋိညာ ပဋိက္ခမစတုက္က။

ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် အကျယ်ထုတ်ဆိုအပ်၏။

အောက်အစဆုံးဖြစ်သော “ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ သမ္ဘိကဋ္ဌပရမတ္ထေနာတိ ”
အစရှိသော သကဝါဒီ ပရဝါဒီ ဆိုပုံ အလုံးစုံ၏ ဗျာဂျတ္ထ အဓိပ္ပါယ်နှင့် ဤ
“ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော အတ္ထတ္ထမ္ပိ” စသောပါဌ်၏ အဓိပ္ပါယ်သွားပုံ နည်းတူပင်
သိကြကုန်။

ထို၌ အဓိပ္ပါယ် ဗျာဂျတ္ထကား—

ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် အဟုတ်အမှန်အားဖြင့် ရှိ၏ဆိုသော်လည်း သမ္မုတိ ပညတ်
အားဖြင့်သာ မှန်နိုင်သည်။ ပရမတ္ထအားဖြင့်ကား မမှန်နိုင်။ အဟုတ်အမှန်
အားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်မရှိဆိုသော်လည်း ပရမတ္ထအားဖြင့်သာ မှန်နိုင်သည်။ ပညတ်
အားဖြင့် မမှန်နိုင် ဟူလိုသတည်း။

ဤနည်းအတူ ဤပရိနိဗ္ဗာတကထာ၌လည်း ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်သည် နိဗ္ဗာန်၌
ရှိ၏ ဆိုသော် ရုပ်နာမ်မဟုတ်ပီး တစုံတရာ ဂမ္ဘီရသဘောအားဖြင့် ရှိနေသည်ကို
ရည်၍ ဆိုသော်သာ မှန်နိုင်သည်။ သဿတအားဖြင့် ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ ရှိနေသည်
ဆိုသော် မမှန်။ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်သည် နိဗ္ဗာန်၌ မရှိဆိုသော် ရုပ်နာမ်အားဖြင့်
မရှိသည်ကို ရည်၍ဆိုသော်သာ မှန်နိုင်၏။ တစုံတရာအဘယ်ဂမ္ဘီရသဘောတခုမျှ
မကျန် ပျောက်ကွယ် ပြတ်သွားလေတော့သည် ဟု ဥစ္ဆေဒ အယူအားဖြင့်
ဆိုသော် မမှန် ဟူလိုသတည်း။

ဤ အတိဒုလ္လဘ ဂမ္ဘီရတ္ထာဓိပ္ပါယ်များကို များများကြီး သတိရှိကြကုန်။

အနုလောမပဉ္စကတ္တကိုပြပုံ

အနက်ကား—

ပရိနိဗ္ဗာတော၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေဘုံ ခိုလှုံ၍နေသော။ ပုဂ္ဂလော၊ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။
အတ္ထမ္ပိ၊ နိဗ္ဗာန်တွင်း၌။ အတ္ထိ၊ ရှိပါသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်
မေးဆိုလာသည်ရှိသော်။ အာမန္တာ၊ သြ ရှိပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်
ဖြေဆိုဆုဝယ်။ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေနန်း စံမြန်း၍နေသော
ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဿတော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ထဲ၌ ရုပ်ရောနာမ်ပါ မြဲ၍ နေပါသလော။
ဣတိ၊ ဤသို့သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ် မေးဆိုပြန်သည်ရှိသော်။ ဧဝံ၊ ဤသို့မူကား။ န ဟိ

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

ဝတ္တဗ္ဗေ၊ မဆိုသင့်သလျှင်ကတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပရဝါဒိဆရာ ဖြေဆိုလာပြန်
ရာဝယ်။

ရေ၊ အို ပရဝါဒိဆရာ။ တံ၊ သင် ပရဝါဒိဆရာကို။ နိဂ္ဂဟံ၊ နှိပ်ထိုက်သည်၏
အဖြစ်ကို။ အာဇာနာဟိ၊ အသင်သိပေ ဝန်ခံပေလော့။ ကထံ၊ အဘယ်သို့သော
အကြောင်းဖြင့် အဘယ်လို နှိပ်မည်နည်းဟူမူကား။ ရေ၊ အို ပရဝါဒိဆရာ။ ဟဉ္စိ၊
အကယ်၍လျှင်။ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော အတ္တတ္ထမ္ပိတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်
ထိုနိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏ဟူ၍။ ဝတ္တဗ္ဗေ ခေါ၊ ဆိုအပ်ဆိုထိုက်သည် ဖြစ်ငြားအံ့။ (ထပနာ။)

စေ၊ ဤသို့ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်နိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏ ဟူ၍ ဆိုလိုသည်ရှိသော်။ တေန၊
ထိုသို့သောစကားကြောင့်ပင်။ ဝတ၊ စင်စစ်။ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော၊ ပရိနိဗ္ဗုတ
ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဿတော၊ ရုပ်ရောနာမ်ပါ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အမြဲရှိ၍နေ၏။ ဣတိ၊
ဤသို့သောစကားကိုလည်း။ ဝတ္တဗ္ဗေ၊ ဆိုသင့်ဆိုထိုက်တော့သလျှင်ကတည်း။
ဝါ၊ ဆိုရာရောက်တော့သလျှင်ကတည်း။ (ပါပနာ)

အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်။ တတ္ထ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်ဝယ်ရှိပါ၏
ဆိုလျှင်ပင် ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်ရောနာမ်ပါ ရှိ၏-ဆိုရာရောက်သည်
အချက်၌။ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော၊ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အတ္တမ္ပိ၊ နိဗ္ဗာန်
တွင်း၌။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့သော်ကား။ ဝတ္တဗ္ဗေ၊ ဆိုသင့်၏။ ပရိနိဗ္ဗုတော
ပုဂ္ဂလော သဿတောတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသောပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ
ရှိ၏-ဟူသော စကားကိုမူကား။ နော ဝတ္တဗ္ဗေ၊ မဆိုသင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယံ ဝစနံ၊
အကြင်စကားကို။ ဝဒေသိ၊ သင် ပရဝါဒိဆိုဘိ၏။ တံ၊ ထိုစကားသည်။ မိစ္ဆာ၊
အမှားတည်း။ (အနုလောမ ခောပနာ)

ပန၊ ထိုသို့မဟုတ်။ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော သဿတောတိ၊ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်
ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ ရှိနေ၏ဟူသော စကားကို။ နော စေ ဝတ္တဗ္ဗေ၊
အကယ်၍ မဆိုလိုသည် ဖြစ်ငြားအံ့။ (ထပနာ)

ရေ၊ အို ပရဝါဒိဆရာ။ တေန၊ ထိုသို့မဆိုလိုသော အကြောင်းဖြင့်ပင်လျှင်။
ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော အတ္တတ္ထမ္ပိတိ၊ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏ ဟူသော
စကားကိုလည်း။ နော စ ဝတ္တဗ္ဗေ၊ မဆိုသင့် မဆိုထိုက် သလျှင်ကတည်း။ ဝါ၊
မဆိုလိုရာ ရောက်တော့သလျှင်ကတည်း။ (ပဋိလောမ ပါပနာ)

အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်။ တတ္ထ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်နှင့်
တကွ အမြဲရှိ၏-မဆိုလိုခဲ့လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထိုနိဗ္ဗာန်၌မရှိ-ဟူ၍ပင် ဆိုရာရောက်သည့်
အချက်၌။ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော အတ္တတ္ထမ္ပိတိ၊ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌
ရှိ၏- ဟူသော စကားကိုကား။ ဝတ္တဗ္ဗေ၊ ဆိုသင့်၏။ ပရိနိဗ္ဗုတော ပုဂ္ဂလော

သဿတောတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည့်ပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်ပါအမြဲရှိ၍နေ၏ ဟူသောစကားကိုမူကား။ နော ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ မဆိုသင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယံ ဝစနံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝဒေသိ၊ သင် ပရဝါဒီဆိုဘိ၏။ တံ၊ ထိုစကားသည်။ မိစ္ဆာ၊ ပုဗ္ဗာပရဝိဇ္ဇာမိဒေါသအားဖြင့် အမှားပင်တည်း။ (ပဋိလောမ ရောပနာ) (အနုလောမပဉ္စကတ္ထ)

အဓိပ္ပါယ်ကား—

သကဝါဒီဆရာက ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်နှင့်တကွမရှိသော သဘောကိုရည်၍ မရှိ ဟု ဆိုစေလိုသော နှလုံးထားဖြင့် “ပရိနိဗ္ဗာန်တော ပုဂ္ဂလော အတ္တတ္ထမ္ဘိ-ဟု မေးလေရာဝယ် ပရဝါဒီဆရာကလည်း ထိုပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ မရှိသော်လည်း မည်သို့အခြင်းအရာဖြင့် ရှိနေသည် ဟု မဆိုနိုင်အောင် လွန်စွာ ထူးကဲ နက်နဲ၍ နေသော အားဖြင့် ဘုရားသျှင် ဟောတော်မူသည့်အရာကို ရည်၍ “အာမန္တာ” ဟု ပဋိညာဏ်ပြုသည်တို့—

သကဝါဒီဆရာက ရုပ်နာမ်မရှိ ဂမ္ဘီရတ္ထ သဘောတခုအားဖြင့်သာ ရှိနေသော အနက်၊ ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ ရှိနေသောအနက်အားဖြင့် နှစ်ပါးစလုံးနှင့် ဆက်ဆံ သော အတ္တိသဒ္ဓါသာမညနှင့်မေးသည်ကို ပရဝါဒီဆရာက “အာမန္တာ” ဟု လက်ဝါးကြီးအုပ် သာမညဝန်ခံသည့် အလိုအားဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ သဿတဖြစ်၍ နေသည်ဟု ဝန်ခံရာ ရောက်လေသည်ကို ရည် သဖြင့်ပရဝါဒီအား သူ့စကားအရ စကားကျဘမ်းလို၍ “ပရိနိဗ္ဗာန်တော ပုဂ္ဂလော သဿတောတိ” ဟု တက်မေးရပြန်သည်တို့ ထိုသကဝါဒီဆရာ စကားဘမ်း သည်ကို အဘမ်းမခံလိုသဖြင့် “နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟု ပရဝါဒီဆရာပယ်လှန် သည့်အခါ သကဝါဒီဆရာကပင် အသင်၏စကားကျနှင့် သင့်ကို ငါဆိုပါလျက် အချက်မတန် ပယ်လှန်ဘိသော အသင့်ကို နှိပ်နင်း၍သာ ဆိုစရာရှိတော့သည် ဟု ဆိုပြန်လိုရကား “အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟံ” သကဝါဒီဆရာ မိန့်သတည်း။

တဘန်ပင် သို့နှိပ်ဟန်အခြင်းအရာကို ပြလိုရကား ဟဉ္စိ-အစရှိသည်ကို မိန့် ဆိုတော်မူသတည်း။

ထိုစကားဝယ် အဓိပ္ပါယ်ကား—

အိုပရဝါဒီဆရာ အကယ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်ထိုနိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏-ဟု သာမညစကား ဝန်ခံဘိ၏။ (အနုလောမ ထပနာ)

ထိုသို့ ဝန်ခံချေသော် ထိုပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ သဿတဖြစ်၍ ရှိနေသည်ဟူသော အနက်သည် မရောက်ပြီလော။ (အနုလောမ ပါပနာ)

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗာန်တိကထာ

ထိုသို့ဖြစ်လျက် ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏ဟု သာမညဆိုပြီးလျှင် ရုပ်နာမ်နှင့်တကွရှိသည်မဆိုလို ဟု မိမိစကားကို နုတ်ပြန်သော သင်ပရဝါဒီအား ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓိဒေါသအားဖြင့် အမှား မဟုတ်ပါလော။ (အနုလောမ ရောပနာ)

ယင်းသို့မဟုတ် အကယ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့်တကွ သဿတဖြစ်၍ ရှိနေသည် ဟုမဆိုလိုငြားအံ့။ (ပဋိလောမ ထပနာ)

ထိုသို့မဆိုလိုသော် ထိုပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ရှိ၏လော ဟုအမေးစကား ကို ဝန်ခံသဖြင့်ပင် ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ ရှိ၏-ဝန်ခံရာ ရောက်တော့၏။ (ပဋိလောမ ပါပနာ)

ထိုသို့ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ ရှိနေသည် ဟု မဆိုလိုဘဲလျက်ပင် ယင်းအနက်နှင့် ဆက်ဆံသော “အတ္ထိ” ဟူသော အမေး သာမညကို “အာမန္တာ” ဟုဝန်ခံသဖြင့် ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ထိုသူရှိ၏ ဟု ဝန်ခံရာရောက်သဖြင့် အသင် ပရဝါဒီဆရာ၏ စကား ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓိဒေါသ အားဖြင့် ဤလည်း အမှားတချက် မဟုတ်ပါလော ဟူလိုသည်။ (ပဋိလောမ ရောပနာ)

ဤကား သကဝါဒီဆရာမေး၍ ပရဝါဒီဆရာ ဖြေရာတွင် သကဝါဒီဆရာက ပရဝါဒီကိုနှိပ်၍ ဆိုအပ်သော ထပနာ-အနုလောမပါပနာ-ရောပနာ-ပဋိလောမ-ပါပနာ- ရောပနာ-အားဖြင့် အနုလောမပဉ္စက၌ အဓိပ္ပါယ်တည်း။ (နိဂ္ဂဟပက္ခ) ပရိက္ခမပက္ခလည်း နည်းတူပင်တည်း။

အဓိပ္ပါယ် ဗျူဟာကား—

ပရိနိဗ္ဗာန်စံနေသော ပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရှိ၏-ဆိုသော် သဿတဒိဋ္ဌိ၊ မရှိဆို သော် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ မလွတ်နိုင် ဟူလိုသတည်း။

ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် အဘယ်ကို ဆိုရပါမည်နည်းဟူငြားအံ့။ “နိဗ္ဗာန် အရဟ-တောဂတိ” ဟူသော ပရိဝါပိဋိတော်—

ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ—
ဟူသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိ။

ဓမ္မဋ္ဌောတိ အသေကွဓမ္မေသု နိဗ္ဗာနေဝေ ဝါ ဌိတော—
ဟူသော ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့နှင့်အညီ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော ဝေဒဂူသည် ထိုနိဗ္ဗာန် ၌ အမြဲတည်နေသည်ဟု ဆိုသော် ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးလုံး လွတ်၏မှတ်။

ပဋိက္ခမစတုက္ကတ္တကို ပြပုံ

ဤယခုအခါ ပရဝါဒီပုစ္ဆာ သကဝါဒီပဋိညာအားဖြင့် ဟောကြားအပ်သော ပဋိက္ခမစတုက္ကတ္တကို ပြဆိုလတ္တံ့။

ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ နိဗ္ဗာသခေါင် ဘေးမဲ့တောင်သို့ ရောက်အောင် သွားသော ပရိနိဗ္ဗာတ ရဟန္တာအသျှင်သည်။ အတ္တမ္ပိ၊ ထို မိမိရောက်ရာ နိဗ္ဗာန် သာခေါင် ဘေးမဲ့ တောင်၌။ နတ္ထိ၊ မရှိပါသလော။ ဝါ၊ မရှိ ဟူ၍ပင် အသင် သကဝါဒီဆိုတော့မည်လော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပရဝါဒီဆရာ မေးပြန်လာသည်ရှိသော်။ အာမန္တာ၊ အိမ်း မရှိဘူး။ ဣတိ၊ ဤသို့ သကဝါဒီက မိမိလိုအပ်သော ရုပ်နာမ် မရှိသော သဘောကိုရည်၍ သန္တာယဘာသိတ-အားဖြင့် ဝန်ခံရာဝယ်။ ပရိနိဗ္ဗာ- တော ပုဂ္ဂလော၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသဖြင့် ငြိမ်းကြီးငြိမ်းလေပြီးသော ရဟန္တာသည်။ ဥစ္ဆန္ဓော၊ အလုံးစုံကုန်ပျောက် အဘယ်တခုမျှမကျန် ပြတ်တောက်၍ သွားသ လော။ ဝါ၊ သွားသည် ဆိုတော်မူမည်လော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပရဝါဒီဆရာက ပြန်လှန်မေးပြန်သည်ရှိသော်။ ဝေ၊ ဤသို့မူကား။ နဝတ္ထဗ္ဗေ၊ မဆိုသင့်သလျှင် ကတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ သကဝါဒီဆရာ ဖြေဆိုပြန်ရာဝယ်။

ရော၊ သူ့ကိုနိုင်လို မျက်နှာချိုသောအို သကဝါဒီဆရာ။ တံ၊ အသင် သကဝါဒီ သခင်ကို။ ပဋိက္ကမံ၊ အစားပြန်၍ နှိပ်အပ်သည်ကို။ အာဇာနာဟိ၊ သိတော် မူဦးလော့။ ကထံ၊ အဘယ်လိုပြန်၍ နှိပ်မည်နည်းဟူမူကား။ ရော၊ အို သူ့အပြစ် သာ ထင်၍ မိမိအပြစ်ကို မမြင်သော အသျှင် သကဝါဒီဆရာ။ ဟန္တိ၊ အကယ်၍လျှင်။ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ နိဗ္ဗာန်သောင်ကမ်း ထိုမှာဘက်သို့ လှမ်းရောက်သွားသော သူသည်။ အတ္တမ္ပိ၊ မိမိရောက်ရာ ထိုမှာဘက်ကမ်း၌။ နတ္ထိ၊ ရောက်ပြီးသည့်နောက် မရှိခြင်းသို့ ရောက်လေတော့၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ ဆိုသင့် ဆိုထိုက်သည်ဖြစ်ငြားအံ့။ (အနုလောမ ထပနာ)

ရော၊ အို သကဝါဒီသခင်။ တေန၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာန် ပြုပြီးသည့်နောက် မရှိခြင်းသို့ ရောက်လေတော့သည်ဟူသော ဝန်ခံခြင်းဖြင့်ပင်။ ဝါ၊ အချို့ အားဖြင့် မရှိခြင်း အလုံးစုံအားဖြင့် မရှိခြင်း နှစ်ပါးနှင့်ဆက်ဆံ၍ မေးအပ်သော နတ္ထိ ဟူသော စကားကို အာမန္တာ-ဟု ဝန်ခံခြင်းဖြင့်ပင်။ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဥစ္ဆန္ဓော၊ ပြတ်စပျောက်ပျက် သွားလေပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္ထဗ္ဗေ ဝတ၊ စင်စစ်ဆိုရာ မရောက်ခဲ့ပါလော။ (အနုလောမ ပါပနာ)

အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်။ တတ္ထ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ မရှိ ဆိုသဖြင့် အလုံးစုံပျောက်ပျက်၍ သွားလေသည် ဟု ဆိုရာရောက်သည့် အချက်၌။

၄-ဝိတ္ထာနာထော(၈) နိဗ္ဗာန်ကထာ

ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသော ရဟန္တာ သခင်သည်။ အတ္တမိ၊ နိဗ္ဗာန်အောင်ချာ မြို့ခေမာ၌။ နတ္ထိ၊ နိဗ္ဗာန်မြို့ကြီး ရောက်ပြီးသည့်နောက် မရှိခြင်းသို့ ရောက်လေတော့၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မူကား။ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ ဆိုသင့်၏။ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော၊ မြို့ကြီးခေမာ နိဗ္ဗာတသို့ ရောက်လေပြီးသော အသျှင်သည်။ ဥစ္ဆန္ဓော၊ အလျှင်းပြတ်တောက်မြို့ကြီးထဲ၌ ပျောက်ကြီးပျောက် လေပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့မူကား။ နော ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ မဆိုသင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယံ ဝစနံ၊ အကြင်ဝန်ခံပြီးသည့်နောက် ပယ်ရာရောက်ပြန်သောစကားကို။ ဝဒေသိ၊ အသင် သကဝါဒီဆရာ ဆိုပြန်ခဲ့၏။ တံ ဝစနံ၊ ထိုစကားသည်။ မိစ္ဆာ၊ အမှား မဟုတ် ပါလော။ (အနုလောမ ရောပနာ)

ပန၊ ယင်းသို့ မဟုတ်။ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆန္ဓောတိ၊ ဥစ္ဆန္ဓော-ဟူသော စကားကို။ နော ဝေ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ အကယ်၍ မဆိုလိုသည် ဖြစ်ငြားအံ့။ (ထပနာ)

ရေ၊ ဒို ရွှေစကား နောက်စကား တသားတည်းနေအောင် မဆိုမိဘဲ ဆိုချင် မက်မော ဆိုအားသဲသော အသျှင် သကဝါဒီဆရာ။ တေန၊ ထိုသို့ ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂလ၏ ဥစ္ဆန္ဓဖြစ်၍ သွားသည်ဟု မဆိုလိုသောအားဖြင့် ပင်လျှင်။ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော နတ္ထတ္ထမ္ပိတိ၊ နတ္ထတ္ထမ္ပိ-ဟူသော စကားကိုလည်း။ နော စ ဝတ္ထဗ္ဗေ ဝတ၊ စင်စစ် မဆိုဝံ့စရာ ကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော။ (ပါပနာ)

အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျက်။ တတ္ထ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် ဥစ္ဆန္ဓဖြစ်၍ သွား၏ဟု မဆိုလိုသဖြင့်ပင် ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ မရှိဟူသော စကားကိုလည်း မဆိုလိုရာ ရောက်သော အချက်၌ပင်လျှင်။ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော နတ္ထတ္ထမ္ပိတိ၊ နတ္ထတ္ထမ္ပိ-ဟူသော စကားကိုကား။ ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ ဆိုသင့်၏။ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆန္ဓောတိ၊ ဥစ္ဆန္ဓော-ဟူသော စကားကိုမူကား။ နော ဝတ္ထဗ္ဗေ၊ မဆိုသင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယံ ဝစနံ၊ အကြင် ရွှေ့နောက်နှစ်ရပ် မစပ်သောစကားကို။ ဝါ၊ ဟုတ်ဘူး ဟုတ်ကဲ့ ရွှေ့နောက်မတည့်သော စကားကို။ ဝဒေသိ၊ အသျှင် သကဝါဒီဆိုတော်မူဘိ၏။ တံ ဝစနံ၊ ထိုဟုတ်ကဲ့ ဟုတ်ဘူး အလူးလူးဆိုအပ်သော အသျှင်စကားသည်။ မိစ္ဆာ၊ မမှားတန်ဘဲ မှားအားသဲသော စကားမဟုတ် ပါလော။ (ပဋိလောမ ရောပနာ)

အဓိပ္ပါယ်ကား—

ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးနှင့်တကွ နိဗ္ဗာန်၌ မရှိသော်လည်း ဂမ္ဘီရ-အပ္ပမေဃျ ဒုပ္ပရိယောဂါဟ ဖြစ်၍နေသော အနက်သဘောတရားသည့် အခြင်း အရာဖြင့် သဠာယတန သံယုတ်ပါဠိတော်စသည်တို့၌ လာသည့်အတိုင်း ရှိသင့်

သည်ကိုရည်၍ ရှိ၏ ဟု ဆိုစေလိုသော နှလုံးထားဖြင့် “ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော နတ္ထတ္ထမ္ပိ” ဟု ပရဝါဒီက မေးဆိုရာ—

ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂလ၏ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့်တကွ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ မရှိသည်ကိုရည်၍ သန္ဓာယဘာသိတ စကားဖြင့် “အာမန္တာ” ဟု သကဝါဒီဆရာ ပဋိဇာနာနာ ပြုရာဝယ်။

ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်က ထိုသကဝါဒီ၏ သန္ဓာယဘာသိတစကားကို မိမိနှလုံး၌ သို့ထားမိ ရိပ်မိသော်လည်း ထိုသကဝါဒီအဆို နှုတ်ထွက်စကားမျှကိုဘမ်း၍ နှိပ်စားနှိပ်ခြင်း ပဋိက္ခမကို ပြုလိုသောကြောင့် “ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆိန္နောတိ” ဟု ပရဝါဒီဆရာ မေးပြန်ရာဝယ်—

ယင်းသို့ ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂလ၏ ဥစ္ဆိန္နဖြစ်သည်ဆိုလို၍ “အာမန္တာ” ဟု ငါဝန်ခံသည် မဟုတ်၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးနှင့်တကွ မရှိသည်ကိုသာ ရည်၍ ငါဝန်ခံပါသည်ဟူသော နှလုံးထားဖြင့် “နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟု သကဝါဒီဆရာ မိန့်ဆိုရာတွင်။

ယင်း သကဝါဒီဆရာ၏ သန္ဓာယဘာသိတ နှလုံးထားကို ရိပ်မိသော်လည်း ထိုသကဝါဒီ နှုတ်ထွက်စကားမျှကို ဘမ်း၍ “အာဇာနာဟိ ပဋိက္ခမ” ဟု ပရဝါဒီ ဆရာ မိန့်ဆိုပြီးလျှင် ထို မိမိနှိပ်စားပြန်၍ နှိပ်ပုံကို ပြလိုရကား—

“ဟဉ္စိ ဝတ္ထဗ္ဗေ ခေါ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော နတ္ထတ္ထမ္ပိတိ၊ နော ဝတ ရေ ဝတ္ထဗ္ဗေ ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆိန္နောတိ ” အစရှိသောစကားကို မိန့်သတည်း။

ထို၏ အဓိပ္ပါယ်ကား—

အို သကဝါဒီဆရာ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂလ၏ နိဗ္ဗာန်၌ နတ္ထိဘာဝကို ဆရာဝန်ခံတော် မူ၏။ (အနုလောမ ထပနာ)

ထိုသို့ ဝန်ခံခဲ့သော် ထိုစကားဖြင့်ပင် ထိုပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်ကား ဥစ္ဆိန္န ဖြစ်၍ သွားသည်ဆိုရာ မရောက်ပါလော။ (အနုလောမ ပါပနာ)

ထိုသို့ဖြစ်လျက် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂလ၏ နိဗ္ဗာန်၌ နတ္ထိဘာဝကိုသာ ဆိုသင့်သည်၊ ဥစ္ဆိန္နဘာဝကိုကား မဆိုသင့်ဟု ဆိုပြန်သော အသင်သကဝါဒီဆရာအား ပုဗ္ဗာပရ ဝိရောဓိဒေါသအားဖြင့် အမှားကြီးတခု မဟုတ်ပါလော။ (အနုလောမ ရောပနာ)

ယင်းသို့မဟုတ် အကယ်၍ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂလ၏ ဥစ္ဆိန္နဘာဝကို မဆိုလိုသည် ဖြစ်ငြားအံ့။ (ပဋိလောမ ထပနာ)

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗာန်တိကထာ

ထိုသို့မဆိုလိုခဲ့လျှင် ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂလ၏ နတ္ထိဘာဝကိုလည်း မဆိုလိုရာ မရောက် ပြီလော။ (ပဋိလောမ ပါပနာ)

ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂလ၏ ဥစ္စိန္တဘာဝကိုကား မဆိုလို၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ် ၏ နတ္ထိဘာဝကိုကား ဆိုလိုသော အသျှင် သကဝါဒီဆရာစကား အမှားကြီး မဟုတ်ပါလော။ (ပရဝါဒီပဋိလောမ ရောပနာ)

ဤပရဝါဒီပက္ခ၌ အနုလောမပါပနာ-အနုလောမရောပနာ၊ ပဋိလောမ ပါပနာ-ပဋိလောမရောပနာ၊ ဤလေးချက်ကိုရည်၍ “ပဋိက္ကမစတုက္က” အမည်တပ် သတည်း။

အနုလောမထပနာ-ပဋိလောမထပနာ-နှစ်ခုကိုမူကား အစားနှိပ်လို၍ တိုင်ဆို ကာမျှသာ ဖြစ်သဖြင့် တကယ်ပြန်နှိပ်သောစကား မဟုတ်သေးသောကြောင့် ပဋိက္ကမအတွင်း မသွင်းအပ်သတည်း။

နှိပ်လို၍ စကားတိုင်ထားရုံမျှနှင့်ပင် ပြန်နှိပ်သည် ဟု မဆိုလောက်ပေသေး ဟူလိုသတတ်။

ဤသကဝါဒီ ပရဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ပါးတို့၏ အချင်းချင်း မေးပုံ ဖြေပုံတို့ကို ပြရခြင်းသည် ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂလ၏ နိဗ္ဗာန်တိုင်း၌ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့် တကွ သဿတ ဖြစ်၍ ရှိနေသည်ဟူ၍လည်း မဆိုသင့်၊ အဘယ်တစုံတရာ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ သဘာဝတခုမျှ မကျန်၊ အလုံးစုံအစဉ်သန္တာန် ကွယ်ပျောက် ဥစ္စိန္တအဖြစ်သို့ ရောက်လေတော့သည်ဟူ၍လည်း မဆိုသင့်၊ ဤသို့သောစကားသည် သကဝါဒီ ပရဝါဒီနှစ်ပါးလုံး သဘောတူစကားပင်တည်း ဟု သူ့အများ အထင်အရှား သိရခြင်းအကျိုး ရှိသတည်း။

ယင်းသို့သော အကျိုးကိုရည်၍ ဤသကဝါဒီ ပရဝါဒီ ပုစ္ဆာဝိသုဒ္ဓိနာဖြစ်ကြ ပုံတို့ကို အသျှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ် ဟောပြတော်မူသည်ဟူ၍ မှတ် အပ်၏။

ဤကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်သည်ကား ပကတိ အခြားအခြား နေရာတို့၌ပင် အလွန်နက်နဲ ခဲခက်ရှုပ်ထွေး ရှိတတ်သည်ချည်းဖြစ်၍ ဤပရိနိဗ္ဗာန်တကထာ၌မူ ဆိုဘွယ်မရှိ၊ အလွန်နက်နဲ ခဲခက်ရှုပ်ထွေးစရာ စာသင်ငယ်တို့ အလွန်မသိနိုင်စရာ ဖြစ်သော်လည်းအခြေရပြီး ဉာဏ်ကြီးကြပြီးသော စာသင်သားကြီးတို့ ဤကထာ ဝတ္ထုပါဠိတော် “ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေနာတိ” အစရှိသော အရာတို့၌လည်း နည်းယူနိုင်ကြစေရန် ဤပရိနိဗ္ဗာန်တကထာအရာ၌လည်း အထူး သဘောကျကြစေရန် အကျယ်ဝေဘန် ထုတ်ဆောင်လိုက်သတည်း။

ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ယင်းအကျယ်အရာကို မလိုက်နိုင် နားမလည်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ယခင် အကျဉ်းမျှကိုသာ နာနာကြည့်ရှု မှတ်သား အားထုတ်ကြစေရန်သတည်း။

- (က) ထပနာ-ဟူရာ၌ အပြစ်တင်လို၍ တိုင်တန်း တိုင်ထားသည် ဆိုလို သတည်း။
- (ခ) ပါပနာ-ဟူရာ၌ တိုက်ရိုက်မဆိုသော်လည်း ဆိုရာစကားကျ အဓိပ္ပါယ် ရောက်သည် ဆိုလိုသည်။
- (ဂ) ရောပနာ-ဟူရာ၌ တဘက်သားကို နှိပ်လို၍ အပြစ်ရှာတင်သည် ဆို လိုသည်။

ဤကား ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၌လာသော အကျယ်စကားကို အကျဉ်း အမြွက်မျှ ဆိုထားအပ်သည့် စကားချပ်။

ဤဆိုလတ္တံ့ သည်ကား အောက်၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားကြသူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလုံးစုံ ပြတ်တောက် ဥစ္စန္ဒအဖြစ်သို့ မရောက်၊ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျသဘောအားဖြင့် ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေကြသော အဖြစ်ကို ပြဆိုရာ ပြဆိုကြောင်း ဖြစ်သော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ၊ နေတ္ထိပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ၊ ကထာ ဝတ္ထုပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ-စသည်တို့နှင့် အညမည သံသန္ဓနဖြစ်၍ အဓိပ္ပါယ် တပြေးတည်းလာသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ၊ စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ၊ သဠာယတနသံယုတ် ယမကသုတ်ပါဠိတော်-စသည်တို့တည်း။

သေမင်းရှာမတွေ့သော နိဗ္ဗာန်ရွှေနန်း စံမြန်းသူများ

န သော ပမာဏမေတီတိ ဧဝံ ဘူတော သော အရဟတ ဘဝါနံ ပမာ-
ဏာရဟမ္မာနံ အစ္စန္ဒမေဝ အတ္တင်္ဂတတ္တာ အတ္တင်္ဂတော။ တတော ဧဝ
သီလာဒိဓမ္မက္ခန္ဓာပရိပူရိယာ စဒေသော သီလေန သမာဓိနာပညာယာတိ
ကေနစိ ပမိဏိတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ပမာဏံ န တေ။ အထဝါ အနု-
ပါဒိသေသနိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ အတ္ထံ ဂတော သော အရဟတ ဣမာယ နာမ
ဂတိယာ ဌိတော ဒေသောနာမ ဂေါတ္တေနာတိ ပမိဏိတုံ အသက္ကုဏေ-
ယျတ္တာ ပမာဏံ န တေ န ဥပဂစ္ဆတိ။ တတောဝေ အမောဟယိ မဇ္ဈဇာတံ၊
တေန အနုဗန္ဓိတုံ အသက္ကုဏေယျာတိ ဝဒါမီတိ။

ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ (၂၀၇)

န သော ပမာဏမေတီတိ၊ ဟူသော ပါဠိတော်၌။ ဧဝံဘူတော၊ ဤသို့ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသောအားဖြင့် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ သော အရဟတ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပမာဏာရဟမ္မာနံ၊ နှိုင်းရှည့်ခြင်းငှါ ထိုက်သော သဘော ရှိကုန်သော။

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗာန်တိကထာ

ဘဝါနံ၊ ဘဝသုံးပါးတို့၏။ အစ္စန္ဒမေဝ၊ စင်စစ်သာလျှင်။ အတ္တင်္ဂတတ္တာ၊ ချုပ်ခြင်း သို့ ရောက်သောကြောင့်။ အတ္တင်္ဂတော၊ အတ္တင်္ဂတမည်၏။ တတော ဝေ၊ ထိုသို့ နှိုင်းရှည့်ထိုက်သော ဘဝခန္ဓာတို့၏ ချုပ်လေခြင်းကြောင့်သာလျှင်။ သီလာဒိ-
 ဓမ္မက္ခန္ဓာပရိပူရိယာ စ၊ သီလအစံရှိသော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌လည်း။ သီလေန၊ သီလအားဖြင့်။ သမာဓိနာ၊ သမာဓိအားဖြင့်။ ပညာယ၊ ပညာ အားဖြင့်။ ဒေဝိသော၊ ဤသူကဲ့သို့ သဘောရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကေနစိ၊ တစုံ တယောက်သော ခန္ဓာရှိသူနှင့်။ ပမိဏိတုံ၊ နှိုင်းရှည့်ခြင်းငှါ။ အသက္ကုဏေယျတ္တာ၊ မတတ်နိုင်စကောင်းသောကြောင့်။ ပမာဏံ၊ နှိုင်းရှည့်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။
 န တေ၊ မရောက်။ အထဝါ၊ တနည်းကား။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနသခါတံ၊ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဟု ဆိုအပ်သော။ အတ္ထံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့။ ဂတော၊ သွားရောက် လေသော။ သော အရဟတံ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣမာယ နာမ ဂတိယာ၊ ဤမည်သောဂတိ၌။ ဌိတော၊ တည်၏။ ဂေါတ္တေန၊ အမျိုးအနွယ်အားဖြင့်။ ဒေဝိသောနာမ၊ ဤအမည်ရှိသော သူနှင့်တူ၏။ ဝါ၊ ဤသို့သဘောရှိသည် မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပမိဏိတုံ၊ နှိုင်းရှည့်ခြင်းငှါ။ အသက္ကုဏေယျတ္တာ၊ မတတ်စကောင်း သောကြောင့်။ ပမာဏံ၊ နှိုင်းရှည့်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ န တေ န ဥပဂစ္ဆတိ၊ မရောက်။ တတောဝေ၊ ထိုသို့ အမျိုးအနွယ်အားဖြင့် နှိုင်းရှည့် ထောက်ဆရာ မရှိသောကြောင့်သာလျှင်။ မစ္စုရာဇံ၊ အဘယ်ဘုံမလုပ် လူကိုလိုက်၍ သတ်တတ် သော သျှင်သေမင်းကို။ အမောဟယံ၊ ရှာ၍မတွေ့ မြေကြီးမေ့စေနိုင်၏။ တေန၊ ထိုသျှင်သေမင်းသည်။ သော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ရွှေ့နန်း စံမြန်း၍နေသော ရဟန္တာ အသျှင်ကို။ အနုမန္တတုံ၊ လိုက်၍ဘမ်းခြင်းငှါ။ အသက္ကုဏေယျော၊ မတတ်နိုင်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒါမိ၊ ငါဘုရား ဟောတော်မူ၏။ ဣတိ၊ ဤကားအနက်။

၎င်း အဋ္ဌကထာတို့၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးနောက် အဘာဝသို့ရောက်၍ သွားသည် မှန်လျှင် ဤသို့သော “ န သော ပမာဏမေတိ ” စသည်ဖြင့် အကျယ်စကား များဘွယ်မရှိရကား ယင်းနိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသောသူသည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အပ္ပမေယျ ဖြစ်၍ တည်နေသည်ဟူ၍လာသော ဤ ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့ ဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသူတို့ အဘာဝ တုစ္ဆ အဖြစ်သို့ မရောက်ဟူသော အနက်၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အပ္ပမေယျဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံစွာ-ငြိမ်းရေးချမ်းသာ တည်နေရသည် ဟူသောအနက် အလွန်ထင်ရှားသည်သာ ဖြစ်၏။

ထိုကြောင့် အမျိုး အနွယ် သီလ သမာဓိ သုခသမ္ပတ္တိ-စသော အရာတို့ဖြင့် အဘယ်တစုံတယောက်သူတို့နှင့် မနှိုင်းကောင်းစရာ လွန်စွာသိမ်မွေ့နက်နဲ ထူးကွဲ ဆန်းပြားသော ဝိဇာသဝသခင် ဘေးပေါင်းကင်းစင် ရန်မျိုးကြည်သော

ပရိနိဗ္ဗာတအသျှင်မြတ်၏ အဖြစ်သို့လျင်မြန်စွာရောက်၍ ဘေးတကာကုန်ပျောက်
ရာ နိဗ္ဗာတသောသင်္ကန်း ခေမာနန်း၌ ဆောလျင်စွာ စံမြန်းကြရအောင် နိဝရဏ
ခြောက်မျိုး လှိုင်းရေဆိုးတို့ကို တိုက်ချိုးပယ်လှဲလျက် ငါးပါးကာမဂုဏ် အာရုံ
ဝဲကြမ်း ဥပါဒါန် ငါးမကန်းတို့ကို လှန်စွမ်းနိုင်ကြစေခြင်းငှါ သမ္မာဒိဋ္ဌိ စရှိမဂ္ဂင်
ဘောင်တော်ကြီးကို မြန်မြန်ကြီး နှင်နိုင်ကြစေကုန်သတည်း။

ရွှေအောက်က ထုတ်ပြအပ်ပြီးသော နေတ္တိပါဠိတော်ဝယ်—

“ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ တထာဂတော အတ္တိတိပိ နဥပေတိ
နတ္တိတိပိ နဥပေတိ”

ဟူသောပါဠိ။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်ဝယ်—

ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ ဝစ္ဆူ ॥ပ။ ဥပပဇ္ဇတိတိ နဥပေတိ နုပပဇ္ဇတိတိပိ
န ဥပေတိ”

ဟူသောပါဠိ။ သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်ဝယ်—

“ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော
အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော” စသောပါဠိ။

“အတ္တင်္ဂတဿ နပမာဏမတ္တိတိ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ
ပရိနိဗ္ဗာတဿ ရူပပမာဏံ နတ္တိ။ ဝေဒနာပမာဏံ နတ္တိ”

စသည်ဖြင့်လာသော စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်။

“န သော ပမာဏမေတိတိ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ အတ္တံ
ဂတော သော အရဟာ ဣမာယနာမ ဂတိယာ ဌိတော ဒေဝိသော
နာမ ဂေါတ္တေနာတိ ပမိဏိတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ပမာဏံ န တေိ န
ဥပဂစ္ဆတိ”

စသော ဤ ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ။

ဤသို့လာသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့သည် အညမည သံသန္တန ဖြစ်၍
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ အလုံးစုံပျောက်၍ ပြတ်၍မသွားသည်ကို ပြတော်မူသော
ပါဠိပါဠိချည်းတည်း။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်၌ကား သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်၌ ကဲ့သို့
“ပရိမရဏာ” ဟု မလာ။ သက်သက် “ဥပပဇ္ဇတိ” ဟူ၍ လာသောကြောင့်
ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော တထာဂတော” ကတ္တားကိုလည်း “ဥပပဇ္ဇတိ” စသော
၎င်းပုဒ်တို့၌သာ စပ်အပ်သည်ဖြစ်၍ ၎င်းပုဒ်၏အရာကို ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုသေးခင်

ရဟန္တာကို မယူသင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးသော နိဗ္ဗာန်၌ လွတ်၍နေသော ရဟန္တာ အသျှင်ကိုသာ ယူအပ်သော အနက်၏ အလွန်ထင်ရှားရကား ယခင်သဋ္ဌာယတန သံယုတ်လာ ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တ-အရကိုလည်း ဤမဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် အတိုင်းသာ လျှင် ဟု ကေန္တ သိကြ မှတ်ကြ စေကုန်သတည်း။

စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်

အစွိယထာ ဝါတဝေဂေန ခိတ္တာ၊
ဥပသိဝါတိ ဘဂဝါ၊
အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ။
အတ္ထင်္ဂတော သော ဥဒ ဝါ နတ္ထိ၊
ဥဒါဟု ဝေ သဿတိယာ အရောဂေါ။
တံ မေ မုနိ သာဓု ဝိယာကရောဟိ၊
တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော သေဓမ္မောတိ။

အတ္ထင်္ဂတော သော ဥဒဝါ နတ္ထိတိ အတ္ထင်္ဂတော သော နတ္ထိ သော နိရုဒ္ဓေါ ဥစ္စိန္နော ဝိနဋ္ဌောတိ အတ္ထင်္ဂတော သော ဥဒဝါ နတ္ထိတိ။ ဥဒါဟု ဝေ သဿတိယာ အရောဂေါတိ၊ ဥဒါဟု နိစ္စော ဓုဝေါ သဿတော အဝိပရိဏာမဓမ္မော သဿတိသမံ တတ္ထေဝံ တိဋ္ဌေယျာတိ ဥဒါဟု ဝေ သဿတိယာ အရောဂေါ။ တံ မေ မုနိ သာဓု ဝိယာကရောဟိတိ။ပ။

တန္တိ ယံ ပုစ္ဆာမိ ယံ ဝစာမိ ယံ အဇ္ဈေသာမိ ယံ ပသာဒေမိ။
မုနိတိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ။ပ။

တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော—
အတ္ထင်္ဂတော သော ဥဒဝါ နတ္ထိ၊
ဥဒါဟု ဝေ သဿတိယာ အရောဂေါ။
တံ မေ မုနိ သာဓု ဝိယာကရောဟိ၊
တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော သေ ဓမ္မောတိ။
အတ္ထင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္ထိ၊
ဥပသိဝါတိ ဘဂဝါ။
ယေန နံ ဝဇ္ဇံ တံ တဿ နတ္ထိ၊
သဗ္ဗေသုဓမ္မေသု သမုဟတေသု၊
သမုဟတာ ဝါဒသဓာပိ သဗ္ဗေ။

အတ္တင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္ထိတိ အတ္တင်္ဂတဿ အနုပါဒိသေသာယ
နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာတဿ ဂ္ဂပပမာဏံ နတ္ထိ ဝေဒနာပမာဏံ နတ္ထိ
သညာပမာဏံ နတ္ထိ သင်္ခါရပမာဏံ နတ္ထိ ဝိညာဏပမာဏံ နတ္ထိ၊ နတ္ထိ
န သန္တိ န သံဝိဇ္ဇန္တိ န ပလတ္တန္တိ ပဟိနံ သမုတ္တိန္တံ ဝူပသန္တိ ပဋိပဿဒ္ဓိ
အဘဗျုပ္ပတ္တိကံ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဗ္ဗန္တိ အတ္တင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္ထိ။ ဥပသိ-
ဝါတိ ဘဂဝါ။ပ။

ယေန နံ ဝဇ္ဇံ တံ တဿ နတ္ထိတိ ယေန ရာဂေန ဝဒေယျံ ယေန
ဒေါသေန ဝဒေယျံ ယေန မောဟေန ဝဒေယျံ ယေန မာနေန ဝဒေ-
ယျံ ယာယ ဒိဋ္ဌိယာ ဝဒေယျံ ယာယ ဝိစိကိစ္ဆာယ ဝဒေယျံ ယေဟိ
အနုသယေဟိ ဝဒေယျံ ရက္ခောတိ ဝါ ဒုဋ္ဌောတိ ဝါ မုဋ္ဌောတိ ဝါ
ဝိနိဗဒ္ဓောတိ ဝါ ပရာမဋ္ဌောတိ ဝါ ဝိက္ခေပဂတောတိ ဝါ အနိဋ္ဌင်္ဂတောတိ
ဝါ ထာမဂတောတိ ဝါ။ တေသံ အဘိသင်္ခါရာနံ ပဟိနတ္တာ ဂတိယာ
ယေန ဝဒေယျံ နေရယိကောတိ ဝါ တိရစ္ဆာနယောနိကောတိ ဝါ ပေတ္တိ-
ဝိသယိကောတိ ဝါ မနုဿောတိ ဝါ ဒေဝေါတိ ဝါ ဂ္ဂပိတိ ဝါ အဂ္ဂပိတိဝါ
သညိတိ ဝါ အသညိတိ ဝါ နေဝသညိနာသညိတိ ဝါ သောဟေတု နတ္ထိ
ပစ္စယော နတ္ထိ ကာရဏံ နတ္ထိ ယေန ဝဒေယျံ ကထေယျံ ဂဏေယျံ
ဒီပေယျံ ဝေါဟရေယျန္တိ ယေန နံ ဝဇ္ဇံ တံ တဿ နတ္ထိ။

သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု သမုဟတေသုတိ သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု သဗ္ဗေသု ဓန္ဓေသု
သဗ္ဗေသု အာယတနေသု သဗ္ဗာသု ဓာတူသု သဗ္ဗာသု ဂတိသု သဗ္ဗာသု
ဥပပတ္တိသု သဗ္ဗာသု ပဋိသန္တိသု သဗ္ဗေသု ဘဝေသု သဗ္ဗေသု သံသာရေသု
သဗ္ဗေသု ဝဋ္ဋေသု ဥါဟတေသု သမုဟတေသု ဥဒ္ဓတေသု သုဥဒ္ဓတေသု
ဥပ္ပါဒိတေသု သမုပ္ပါဒိတေသု ပဟိနေသု သမုတ္တိန္ဓေသု ဝူပသန္ဓေသု
ပဋိပဿဒ္ဓေသု အဘဗျုပ္ပတ္တိကေသု ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဗ္ဗေသုတိ သဗ္ဗေသု
သမုဟတေသု။

သမုဟတာ ဝါ ဒသဓာပိ^၁ သဗ္ဗေတိ ဒသဓာ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသာ စ
၁န္ဓာ စ အဘိသင်္ခါရာ စ။ တဿ ဝါဒါ စ ဝါဒပထာ စ အဓိဝစနာ စ
အဓိဝစနပထာ စ နိရုတ္တိ စ နိရုတ္တိပထာ စ ပညတ္တိ စ ပညတ္တိပထာစ
သမုဟတာ ဥဒ္ဓတာ သုဥဒ္ဓတာ ဥပ္ပါဒိတာ သမုပ္ပါတိတာ ပဟိနာ
သမုတ္တိန္တာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓါ အဘဗျုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဗ္ဗာတိ
သမုဟတာ ဝါ ဒသဓာပိ သဗ္ဗေတိ။

၁။ သမုဟတာ ဝါဒပထာပိ။ဆဋ္ဌ၊ စူဠနိဒ္ဒေသ-ပါ-(၁၁၂)

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (၁) နိဗ္ဗုတိကထာ

တေနာဟ ဘဂဝါ—

အတ္တဂံတဿ န ပမာဏမတ္ထိ၊
ဥပသိဝါတိ ဘဂဝါ၊
ယေန နံ ဝဇ္ဇံ တံ တဿ နတ္ထိ။
သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု သမုဟတေသု၊
သမုဟတာ ဝါ ဒသဓာပိ သဗ္ဗေတိ။

စူဠနိဗ္ဗေသပါဠိတော် (၁၁၂)

အတ္တံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခန္ဓိ အတ္တံ ပလေတိတိ အနုပါဒိသေ-
သာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပန ပရိနိဗ္ဗာယနတ္ထိ။

န ဥပေတိ သင်္ခန္ဓိ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ
ပရိနိဗ္ဗုတဿ သင်္ခန္ဓံ န ဥပေတိ ဥဒ္ဓေသံ န ဥပေတိ ဂဏံ န ဥပေတိ
ပဏ္ဏတ္ထိံ န ဥပေတိ ခတ္တိယောတိ ဝါ ပြာဟုဏောတိ ဝါ ဝေသောတိ ဝါ
သုဒ္ဓေါတိ ဝါ ဂဟဋ္ဌောတိ ဝါ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဝါ ဒေဝေါတိ ဝါ မနုဿော-
တိ ဝါ ရူပိတိ ဝါ အရူပိတိ ဝါ သညိတိ ဝါ အသညိတိ ဝါ နေဝသညိ-
နာသညိတိ ဝါ သော ဟေတုနတ္ထိပစ္စယော နတ္ထိ ကာရဏံ နတ္ထိ။
ယေန သင်္ခန္ဓံ ဂစ္ဆေယျာတိ အတ္တံ ပလေတိ နဥပေတိ သင်္ခန္ဓိ။

စူဠနိဗ္ဗေသပါဠိတော် (၁၀၉) ၎င်းတည်း။

အနက်ကား—

ဥပသိဝါ ဥပသိဝမည်သောပုဏ္ဏား။ သော၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပြီးသည့်
နောက် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းသို့ ရောက်သောသူသည်။ ဝါတဝေဂေန၊ လေအဟုန်သည်။
ခိတ္တာ၊ ပစ်လွင့်တိုက်ခတ်အပ်သော။ အစ္စယတာ၊ မီးလျှံကဲ့သို့။ အတ္တံ၊ ချုပ်ခြင်းသို့။
ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်သို့။ ပလေတိ၊ ရောက်လေ၏။ သင်္ခန္ဓံ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော
လူနတ်စသော ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ခြင်းသို့။ နဥပေတိ၊ မရောက်။ ဣတိ၊ သို့။ ဘဂဝါ၊
ငါဘုရားသည်။ အာဟ၊ ဟောတော်မူ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္ထေ၊ ဘုရားသျှင်မိန့်
ကြားတော်မူအပ်သည်ရှိသော်။ ဥပသိဝေါ၊ ဥပသိဝမည်သော။ သော ပြာဟု-
ဏော၊ ထိုပုဏ္ဏားသည်။ ဘဂဝန္တံ၊ ဘုရားသျှင်ကို။ ဝေ၊ ဤသို့။ အဝေါ၊ နားထော်
လျှောက်လေ၏။

၁။ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ ဆဋ္ဌ-စူဠနိဗ္ဗေသ-ပါ။ (၁၀၉)

အတ္တင်တော၊ ချုပ်ခြင်းသို့ရောက်သော။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သော။ သော၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာန်တရဟန္တာသည်။ ဥဒဝါ၊ စင်စစ်မူလည်း။ နတ္ထိ၊ အစဉ်သန္တာန်ကွယ်ပျောက် အလုံးစုံမရှိခြင်းသို့ ရောက်သလော။ ဥဒါဟု၊ ထိုသို့မဟုတ်။ သော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသော ရဟန္တာသည်။ ဝေ၊ စင်စစ်။ သဿတိယာ-သဿတဘာဝေန၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မပြိုမကွဲမြဲသောအဖြစ်ဖြင့်။ အရောဂေါ၊ ပျက်စီးခြင်းမရှိ နေရဘိသလော။ မုနံ၊ မြတ်စွာဘုရား။ သာဓု၊ အကျွန်ုပ်တောင်းပန်ပါ၏။ တံ၊ ထိုသို့သောအရာကို။ မေ၊ အကျွန်ုပ်အား။ ဝိယာကရောဟိ၊ ဟောကြားတော်မူပါဘုရား။ ဟိ၊ လျှောက်ထားသင့်ပါ၏။ တေ၊ ထိုကိရိယာတော်ဘုရားသည်။ တထာ၊ ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ သေ ခမ္မော၊ ဤသို့သော သဘောအရာကို။ ဝိဒိတော၊ သိတော်မူအပ်ပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဥပသိဝပုဏ္ဏား လျှောက်ထားရာ ဂါထာ၌—

အတ္တင်တော သော ဥဒဝါ နတ္ထိတိ၊ နတ္ထိ-ဟူရာဝယ်။ အတ္တင်တော၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်လေသော။ သော၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာန်တရဟန္တာသည်။ နတ္ထိ၊ နိဗ္ဗာန်၌ မရှိသလော။ သော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ဝင်သွားသော ရဟန္တာသည်။ နိရုဓေါ၊ အစဉ်သန္တာန်ချုပ်၍ သွားသလော။ ဥစ္စန္ဓော၊ နောက်သံသရာက လိုက်၍လာသော ပုဂ္ဂိုလ်အစဉ် ဤနိဗ္ဗာန်တိုင်ပြတ်၍ သွားသလော။ ဝိနဋ္ဌော၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည့်နောက် အလုံးစုံကွယ်ပျောက်၍ သွားသလော။ ဣတိ အတ္တံ၊ ဤသို့ မေးလျှောက်လိုသောအနက်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်၍။ အတ္တင်တော သော ဥဒဝါ နတ္ထိတိ၊ နတ္ထိ-ဟူသော စကားကို။ အာဟ၊ ဥပသိဝပုဏ္ဏား လျှောက်ထားလေ၏။

ဥဒါဟု သဿတိယာ အရောဂေါတိ၊ အရောဂေါ-ဟူရာဝယ်။ ဥဒါဟု၊ ထိုသို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည့်နောက် ပျောက်၍သွားသည် မဆိုလိုသည်ရှိသော်။ သော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသောသူသည်။ နိစ္စော၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မကွာမကွဲ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အမြဲတည်သလော။ ဓဝေါ၊ သံသရာမှ အစဉ်တစိုက် လိုက်၍လာသော ခန္ဓာအစဉ်ကိုမလွတ်မချွတ်မယွင်းရှိပါသေးသလော။ သဿတော၊ ရှေးဘဝက အတ္တဟူသော အသက်ဝိညာဏ် ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သဖြင့် မြဲ၍နေသလော။ အဝိပရိဏာမ-ဓမ္မော၊ ရုပ်ရောနာမ်ပါ ရံခါ မပျောက် မဘောက်မပြန် ထိုနိဗ္ဗာန်၌စံ၍ နေရပါသလော။ သဿတိသမံ၊ ကမ္ဘာကမ္ဘေ အမြဲတည်၍ နေသော လ နေ တို့လို မြေကြီး မြင်းမိုရ် တောင်တို့နှင့်လည်း မခြား။ တတ္ထေဝ၊ မိမိရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်၌သာလျှင်။ တိဋ္ဌေယျ၊ ရုပ်ရောနာမ်ပါ အမြဲတည်နေရပါသလော။ ဣတိ အတ္တံ၊ ဤသို့ အကျယ်မေးလျှောက်လိုသော အနက်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်၍။ ဥဒါဟု ဝေ သဿတိယာ အရောဂေါတိ၊ အရောဂေါ-ဟူသောစကားကို။ အာဟ၊ ဥပသိဝပုဏ္ဏား လျှောက်ကြား၏။ (သမ္ပန်)

တံ မေ မုနိ သာဓု ဝိယာကရောဟိတိ၊ ကရောဟိ-ဟူရာဝယ်။ ယံ၊ အကြင်နိဗ္ဗာန်
 ရောက်သူ ပျောက်၍သွားသည် မသွားသည်နှင့် စပ်သောအရာကို။ ပုစ္ဆာမိ၊
 အကျွန်ုပ်ဥပသိဝပုဏ္ဏား လျှောက်ထားပါ၏။ ယံ၊ အကြင်ပုစ္ဆာစကားကို။ ဝစာမိ၊
 ဆိုပါ၏။ ယံ၊ အကြင်နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့၏ အကြောင်းခြင်းရာ သိလိုပါသည့်
 အရာကို။ အဇ္ဈသာမိ၊ ဟောကြားစိမ့်ငါ တိုက်တွန်းပါ၏။ ယံ၊ အကြင်
 နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့နှင့်စပ်သောအရာ ကောင်းစွာ ကြားနာရပါလိမ့်မည်ကို။ ဥပါ-
 ဒါယ၊ စွဲ၍။ တံ၊ အသျှင်ဘုရားကို။ (ထည့်။) ပသာဒေမိ၊ အကျွန်ုပ်ကြည်ညိုရင်း
 ဖြစ်ပါ၏။ ပ။

ဥပသိဝ၊ ဥပသိဝအမည်ရသော အိပုဏ္ဏား။ အတ္ထင်္ဂတဿ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သွား
 သော ပရိနိဗ္ဗာတရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပမာဏံ၊ တစုံတယောက်သောသူတို့နှင့်
 နှိုင်းရှည့်စရာ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တရားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။
 ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့် နည်းဟူမူကား။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ယေန၊
 အကြင် ရာဂ ဒေါသ မောဟ မာန ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ အနုသယဖြင့်။ နံ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာတ
 သခင် နိဗ္ဗာန်ဝင်သော ရဟန္တာအသျှင်ကို။ ဝဇ္ဇံ-ဝေဒယျံ၊ တပ်စွန်းပြစ်မှားတတ်
 သောသူ-အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုကြကုန်ရာ၏။ တံ၊ ထိုသို့ဆိုကြောင်းဖြစ်သော ရာဂ
 ဒေါသ-အစရှိသော တရားယုတ်သည်။ တဿ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာန်စံ၍နေသောသူအား။
 နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ထိုသို့တပ်သောသူ ပြစ်မှားတတ်သောသူ-စသည်ဖြင့်
 ဆိုရကြောင်း ကိလေသာ အပေါင်းတို့ မရှိခြင်းကြောင့်။ ပမာဏံ၊ တစုံတယောက်
 သောသူတို့နှင့် နှိုင်းရှည့်စရာ ပမာဏသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဝါ၊ တနည်းလည်း။
 သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု၊ အလုံးစုံကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ကိလေသာ အယုတ်တရား
 ဟူသမျှတို့ကို။ သမုဟတေသု၊ နုတ်အပ်ကုန်ပြီးသည်ရှိသော်။ ဝါ နုတ်၍ ကုန်ကတဲ
 ကပင်။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ပညတ်ဝေါဟာရ
 ဟူသမျှတို့ကိုလည်း။ ဒသဓာ၊ ဆယ်ပါးသောအပြားအားဖြင့်။ သမုဟတာ၊
 နုတ်ပယ်ကုန်ပြီ။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ ခေါ်ဝေါ်ပညတ်စရာ ဟူသမျှတို့ကို နုတ်အပ်ပြီး
 သောကြောင့်။ တဿ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာတသခင် နိဗ္ဗာန်ဝင်သော ရဟန္တာအသျှင်မြတ်
 အား။ ပမာဏံ၊ ဘယ်သည် ပုဂ္ဂိုလ် ဘယ်ဟာလိုဟု နှိုင်းရှည့်စရာ ပမာဏသည်။
 နတ္ထိ၊ မရှိ။

အကြောင်းပါဌ်တို့ကား အနက်လွယ်ပြီ။

အဓိပ္ပါယ်ရှင်းပြချက်

ဤ၌ “ ပမာဏံ နတ္ထိ ” ဟူသော စကားသည် ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော “ ဂမ္ဘီရော
 အပ္ပမေယျော ” ဟူ၍ လာသော နေတ္ထိပါဠိ သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိ မဇ္ဈိမ

ပဏ္ဏာသပါဠိတော်တို့နှင့် ထပ်တူထပ်မျှ သံသန္ဓန ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုထိုအရာတို့၌ ဂမ္ဘီရအပ္ပမေယျ ဟူ၍လာသမျှသည် အဘာဝမဟုတ်၊ ဘာဝချည်းသာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ အပ္ပမာဏ ဆိုသည့် အရာဖြစ်၍ အဘာဝမဟုတ် ဘာဝသာတည်းဟု ကေန်သိအပ်၏။

ဤစူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ အသင်္ချေယျ ဟူ၍ မလာ၊ “အပ္ပမာဏ” ဟူ၍သာလာသော်လည်း အပ္ပမာဏ-ဟူသည် အပ္ပမေယျပင်တည်း။ အပ္ပမေယျ ဖြစ်လျှင်လည်း ဂမ္ဘီရ အသင်္ချေယျ ဖြစ်တော့သည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ဤစူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားပြီးသော အတ္တကံတ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် အပ္ပမာဏ အပ္ပမေယျ- ဆိုသည် ဟု တိုက်ရိုက်သိအပ်သကဲ့သို့ သဠာယတနသံယုတ် နေတ္ထိပါဠိတော် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်တို့၌ လာသော အပ္ပမေယျ-ဂမ္ဘီရ-ဟူသော အရာတို့ကိုလည်း ပရိနိဗ္ဗာတအတ္တကံတပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် ဆိုသည်။ အပရိနိဗ္ဗာတ သဇီဝ ရဟန္တာကို ဆိုသည်မဟုတ် ဟူ၍ ကေန္တ မှတ်ကြကုန်။

ထိုသို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသော အတ္တကံတ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်၏ အပ္ပမေယျ ဂမ္ဘီရဖြစ်၍ နေသည့်အဖြစ်ကို ယုံကြည်ကြသဖြင့်လည်း အပ္ပမေယျ ဂမ္ဘီရ-ဟူက အဘာဝမဟုတ်၊ ဘာဝသာလျှင် ဖြစ်သင့်သောကြောင့် ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွား သူတို့ အလုံးစုံပြတ်တောက် ဥစ္စန္ဓအဖြစ်သို့ ရောက်သွားလေကုန်သည် ဟူသော ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိကို ပယ်ဖျောက်၍ ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထိုမိမိတို့စံရာ နိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်နာမ်မရှိသဖြင့် အဘယ်ပုံအခြင်းအရာ အမျိုးအမည်အားဖြင့် အဘယ်လိုဟာ ဟု မနှိုင်းရှုညှိနိုင်၊ အပ္ပမေယျ ဂမ္ဘီရသဘောအားဖြင့် ဖြစ်၍ ချမ်းမြေ့သာယာ စံနေတည်နေကြရသည်ဟူ၍ ကေန္တနိသံသယ နိဒ္ဒေဋ္ဌက အမြဲမှတ်ကြကုန်။

ယင်းပရိနိဗ္ဗာန် စံသွားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပျောက်၍ပြတ်၍ သွားသည် မဆိုထိုက် သည်၏ အဖြစ်သည် ဤဆိုလတ္တံ့သော ပါဠိတော်ဖြင့်လည်း အလွန်ထင်ရှား လတ္တံ့ ။

ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်

ကေ သမယံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော သာဝတ္ထိယံဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ယမကဿ နာမ ဘိက္ခုနော ဝေဓူပံ ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ တထာဟံ ဆဂဏတာ မွေံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ၊ ယထာ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္စိဇ္ဇတိ ဝိနာထတိ၊ န ဟောတိ ပရမ္မရဏာတိ။

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

အထောသုံ ခေါ် သမ္မဟုလာ ဘိက္ခု ယမကဿ ကိရ နာမ ဘိက္ခုနော ဝေရူပံ ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ၊ ယထာ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္စိဇ္ဇတိ ဝိနဿတိ၊ န ဟောတိ ပရမ္မရဏာတိ။ အထ ခေါ တေ ဘိက္ခု ယေနာယသ္မာ ယမကော၊ တေနုပသကံမိံသု။ ဥပသကံ- မိတွာ အာယသ္မတာ ယမကေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု။ သမ္မောဒနိယံ ကထံသာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ကေမန္တံ နိသိဒိံသု။ ကေမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခု အာယသ္မန္တံ ယမကံ တေဒဝေါစုံ—

သစ္စံ ကိရ တေ အာဂုသော ယမက ဝေရူပံ ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ၊ တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ၊ ယထာ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္စိဇ္ဇတိ ဝိနဿတိ၊ န ဟောတိ ပရမ္မရဏာတိ။ ဝေရူပံ အာဂုသော ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ၊ ယထာ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္စိဇ္ဇတိ ဝိနဿတိ၊ န ဟောတိ ပရမ္မရဏာတိ။

မာ အာဂုသော ယမက ဝေ အဝစ။ မာ ဘဂဝန္တံ အဗ္ဘာစိက္ခိ။ န ဟိ သာဓု ဘဂဝတော အဗ္ဘာစိက္ခနံ။ န ဟိ ဘဂဝါ ဝေ ဝဒေယျ၊ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္စိဇ္ဇတိ ဝိနဿတိ၊ န ဟောတိ ပရမ္မရဏာတိ။ ဝေရူပံ ခေါ အာယသ္မာ ယမကော ဘိက္ခုဟိ ဝုစ္စမာနော တထေဝ တံ ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ထာမသာပရာမာသာ အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရတိ၊ တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ၊ ယထာ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္စိဇ္ဇတိ ဝိနဿတိ၊ န ဟောတိ ပရမ္မရဏာတိ။

ယတော ခေါ တေ ဘိက္ခု နာသက္ခိံသု အာယသ္မန္တံ ယမကံ တေသ္မာ ဒိဋ္ဌိဂတာ ဝိဝေစေတံ။ အထခေါ တေ ဘိက္ခု ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော၊ တေနုပသကံမိံသု။ ဥပသကံမိတွာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ တေဒဝေါစုံ၊ ယမကဿ နာမ အာဂုသော သာရိပုတ္တံ ဘိက္ခုနော ဝေရူပံ ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ၊ တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ၊ ယထာ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္စိဇ္ဇတိ ဝိနဿတိ၊ န ဟောတိ ပရမ္မရဏာတိ။ သာဓာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ယေန ယမကော ဘိက္ခု၊ တေနုပသကံမိတွာ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာတိ။ အဓိဝါသေသိ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တောတုဏှိ- ဘာဝေန၊ အထခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော သာယနုသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေနာယသ္မာ ယမကော၊ တေနုပသကံမိ။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်ဗျူဟာဒီပနီကျမ်း

ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ ယမကေန သဒ္ဓိံသမ္ပောဒိ။ပ။ဇကမန္တံ
နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အာယသ္မန္တံ ယမကံ တေ
ဒဝေါစ-သစ္စံ ကိရ တေ အာဂုသော ယမက ဝေဇ္ဇပံ ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ၊
တထာဟံ—ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ၊ ယထာ ခိဏာသဝေါ
ဘိက္ခု ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္စိဇ္ဇတိ ဝိနဿတိ၊န ဟောတိ ပရမ္ပရဏာတိ။

တံ ကိံ မညသိ အာဂုသော ယမက ရှပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါတိ။
အနိစ္စံ အာဂုသော။ ဝေဒနာ။ သညာ။ သင်္ခါရာ။ ဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ
အနိစ္စံ ဝါတိ။ အနိစ္စံ အာဂုသော။ပ။ တသ္မာတိဟ ဝေံ ပဿ။ပ။
နာပရံ ဣတ္တတ္တာယာတိပဇာနာတိ။

တံ ကိံ မညသိ အာဂုသော ယမက ရှပံ တထာဂတောတိ
သမနုပဿသိတိ။ နော ဟေတံ အာဂုသော။ ဝေဒနံ တထာဂတောတိ-
သမနုပဿသိတိ။ နော ဟေတံ အာဂုသော။ သညံ။ သင်္ခါရေ။
ဝိညာဏံ တထာဂတောတိ သမနုပဿသိတိ။နော ဟေတံ အာဂုသော။

တံ ကိံ မညသိ အာဂုသော ယမက ရှပသ္မိံ တထာဂတောတိ
သမနုပဿသိတိ။ နော ဟေတံ အာဂုသော။ အညတြ ရှပပါ
တထာဂတောတိ သမနုပဿသိတိ။ နော ဟေတံ အာဂုသော။
ဝေဒနာယ။ အညတြ ဝေဒနာယ။ပ။ သညာယ။ အညတြ သညာယ။
သင်္ခါရေသု။ အညတြ သင်္ခါရေဟိ။ ဝိညာဏသ္မိံ တထာဂတောတိ
သမနုပဿသိတိ။ နော ဟေတံ အာဂုသော။ အညတြ ဝိညာဏာ
တထာဂတောတိ သမနုပဿသိတိ။ နော ဟေတံ အာဂုသော။

တံ ကိံ မညသိ အာဂုသော ယမက ရှပံ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ
ဝိညာဏံ တထာဂတောတိ သမနုပဿသိတိ။ နော ဟေတံ အာဂုသော။

တံ ကိံ မညသိ အာဂုသော ယမက အယံ သော အရူပိ အဝေဒနော
အသညိ အသင်္ခါရာ အဝိညာဏော တထာဂတောတိ သမနုပဿ-
သိတိ။ နော ဟေတံ အာဂုသော။ ဧတ္ထ စ တေ အာဂုသော ယမက
ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ သစ္စတော တထာဂတော အနုပလဘီယမာနော၊ ကလ္လံ-
နုဟေတံ ဝေယျာကရဏံ၊ တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ
အာဇာနာမိ၊ ယထာ ခိဏာသဝေါ ဘိက္ခု ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္စိဇ္ဇတိ
ဝိနဿတိ၊ န ဟောတိ ပရမ္ပရဏာတိ။

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

အဟု ခေါ် မေ တံ အာဝုသော သာရိပုတ္တ ပုဗ္ဗေ အဝိန္နသုနော^၁
ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ၊ ဣဒဉ္စ ပန အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဓမ္မဒေသနံ
သုတော တဉ္စေဝ ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဟင်္ဂါ၊ ဓမ္မော စ မေ အဘိသမိ-
တောတိ။

သစေ တံ အာဝုသော ယမက ဧဝံ ပုစ္ဆေယျု၊ ယော သော
အာဝုသော ယမက ဘိက္ခု အရဟံ ခိဏာသဝေါ၊ သော ကာယဿ
ဘေဒါ ပရမ္မရဏာ ကိဟောတိတိ၊ ဧဝံ ပုဋ္ဌော တံ အာဝုသော
ယမက ကိန္တိ ဗျာကရေယျာသိတိ။

သစေ မံ အာဝုသော ဧဝံ ပုစ္ဆေယျု၊ ရူပံ ဝေဒနာ သညာ
သင်္ခါရာ ဝိညာဏံ အနိစ္စံ၊ ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ၊ ယံ ဒုက္ခံ တံ နိရုဒ္ဓံ
တဒတ္ထဂံတံ၊ ဧဝံ ပုဋ္ဌော အဟံ အာဝုသော ဧဝံ ဗျာကရေယျန္တိ။
သာဓု သာဓု အာဝုသော ယမကာတိ။ သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်။^၂

၄င်းပါဠိတော်ဂဏ္ဍိပဗ္ဗအနက်

ကေသမယံ၊ တရံရောအခါ၌။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော၊ အသျှင်သာရိပုတြာ
သည်။ သာဝတ္ထိယံ၊ သာဝတ္ထိပြည်၌။ ပ။ ဇေတဝနေ၊ တေဇဝန်ကျောင်းတော်ကြီး၌။
ဝိဟရတိ၊ သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ ပ။

ခိဏာသဝေါ၊ ရဟန္တာဖြစ်သော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ကာယဿ၊
ကိုယ်ခန္ဓာ၏။ ဘေဒါ၊ ပျက်သည်မှ။ ပရ၊ နောက်၌။ ဥစ္စိဇတိ၊ အစဉ်
သန္တာန်ပြတ်လေ၏။ ဝိနဿတိ၊ ပျောက်၍သွား၏။ ဝါ၊ မရှိခြင်းအဘာဝသို့
ရောက်၏။ ပရမ္မရဏာ၊ သေသည်မှနောက်၌။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။
ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊
ဟောတော်မူအပ်၏။ တထာ၊ ထိုဘုရားဟောတော်မူတိုင်း။ အဟံ၊ ယမက
အမည်ရသော ငါသည်။ အာဇာနာမိ၊ သိကြီးသိပါ၏။ ပ။ တံ၊ ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ
အယူကို။ ထာမသာ၊ အားရှိသောအားဖြင့်။ ပရာမာသာ၊ မှားသောသုံးသပ်
ခြင်းဖြင့်။ အတိနိဝိဿ၊ အလွန်အကဲ နှလုံးစွဲသည်ဖြစ်၍။ ဝေါဟရတိ၊ ပြောဆို
၏။ ပ။

တေသ္မာ၊ ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ယုတ်မာဘိသော အယူမှ။ ဝါ၊ အယူကို။ ဝိဝေစေတံ၊
ကင်းစေကြဉ်စေခြင်းငှါ။ ပ။ မေ၊ ယမကမည်သော အကျွန်ုပ်သည်။ တဉ္စ၊ ထို
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်စုတေသည်မှနောက် ပျောက်၍သွားသည်ဟု ယူမိသော ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ

၁။ အဝိန္နသုနော။ ဆဋ္ဌ၊ ၄-ထေရဝဂ်၊ ၃-ဟမကသုတ် (၉၁)
၂။ ဓမ္မဝဂ္ဂသံယုတ်-ပါ။ ဆဋ္ဌ၊ ၈၉-၅၅၅၂။

ဟူသော ယုတ်မာသော အယူကိုလည်း။ ပဟိနံ၊ ပယ်အပ်ပေပြီ။ ဓမ္မော စ၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်တရားတော်ကိုလည်း။ အဘိသမိတော၊ ထိုးထွင်း၍ သိရပေပြီ။ ၎င်းပါဠိတော်ဂဏ္ဍိပဗ္ဗအနက်။

ဤပါဠိတော်၌ ပိဏ္ဏတ္တအဓိပ္ပါယ်ကား—

ယမကမည်သော ရဟန်းတပါးသည် ဘုရားသျှင်တရားကို ဘုရားဟောတိုင်း ငါသိပါ၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတေပြီးနောက် ပျောက်၍သွားသည်။ အလုံးစုံမရှိ ပြတ်တောက်၍ သွားသည်။ ဘုရားဟောတော်မူသည်မှန်၏ ဟု ပြောဟောလေ့ရှိရာ များစွာသော ရဟန်းတို့က အသင်သည် ဤသို့ မဟောပြောပါလင့်၊ ငါတို့ မြတ်စွာဘုရား ဤသို့မဟောပါ ဟု အခါခါ ဆိုဆုံးမကြသော်လည်း မရနားမထောင်ဘဲ ရှိရာ အသျှင်သာရိပုတြာမထေရ်အား ဤ ယမကရဟန်း၏ ယုတ်မာသော အယူရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ရဟန်းများ လျှောက်ထားကြရာဝယ် အသျှင်သာရိပုတြာမထေရ်မြတ်ကိုယ်တိုင် ကြွသွားဆုံးမသည့်အခါမှ မိမိအယူ ဝါဒကို စွန့်နိုင်လေသည်။

ဆုံးမပုံကား—

ငါ့သျှင်ယမက ရုပ် ဝေဒနာ-စသော တရားသည် နိစ္စလော၊ အနိစ္စလော-ဟု မေးရာ အနိစ္စဖြစ်ကြောင်းနှင့် ၎င်း ယမက ရဟန်းလျှောက်ထားရာဝယ်—

၎င်းရုပ်ဝေဒနာစသည်တို့ကို သတ္တဝါဆိုမည်လော ဟု မေးပြန်ရာ သတ္တဝါ မဆိုပါ ဟု လျှောက်ထားပြန်သည့်အခါ—

ရုပ် ဝေဒနာ စသည်တို့ကိုကြည့်၍ သတ္တဝါခေါ်ဆိုသလော မေးပြန်ရာ ယင်းသို့ လည်း မဟုတ်ပါဟု လျှောက်ထားပြန်သည်တွင်—

ငါ့သျှင်သည် ရုပ်လည်းမရှိ ဝေဒနာစသည်လည်း မရှိသော ဝတ္ထုကို သတ္တဝါ ဟုဆိုမည်လော မေးပြန်ရာ ဤသို့လည်း မဆိုပါဟု လျှောက်သောအခါဝယ်—

ဤသို့ ငါ့သျှင်တရားသဘောကို သိမြင်ပါတပြီးလျက် သတ္တဝါဟု မုချဆိုစရာ မရှိပါဘဲလျက် ရဟန္တာဖြစ်သော ရဟန်းဟူသော သတ္တဝါသည် ကိုယ်ခန္ဓာ ပျက်စီးသည့်နောက် အလုံးစုံပျောက်၍ ပြတ်၍ သွားသည်ဟူသော စကားကို ထားတခု ပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်းငှါ လျှောက်ပတ် ခံ့ကျန်းပါမည်လောဟု အသျှင် သာရိပုတြာ ဆိုဆုံးမသည့် အတွင်း ယင်း ယမက ရဟန်းသည် သောတာပန်တည်သဖြင့် မိမိ၏ ပါပက ဥစ္စေဓ အယူကို စွန့်၍—

အသျှင်ဘုရား အသျှင်ဘုရားတရားတော်ကို ကြားနာရပေသဖြင့် ယုတ်မာသော ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိအယူကိုလည်း စွန့်ရပေသည်။ တရားအထူးကိုလည်း သိမြင်ရပေသည်ဟု လျှောက်ထားရာဝယ် နောက်နောင် သူတပါးတို့က အသင်အား ဤအကြောင်းနှင့်စပ်၍ မေးမြန်းလာသည့်ကာလ အသင်အဘယ်သို့ ဖြေကြားမည်နည်းဟု အသျှင်သာရိပုတြာက မေးပြန်သည့်အခါ—

ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တရားသည် အနိစ္စသာတည်း။ အနိစ္စဟူသမျှလည်း ဒုက္ခချည်းတည်း။ ထို အနိစ္စ ဒုက္ခဖြစ်သော ရုပ် ဝေဒနာစသော ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်လေသည်ဟူ၍သာ ထိုမေးလာသူတို့အား ဖြေကြားပါအံ့ ဟု လျှောက်ထားသည်တည်း—

အသျှင်သာရိပုတြာမထေရ်က သာဓု ငါ့သျှင်သာဓုဟု ကောင်းချီးပေးတော်မူသည် ဟူလိုသတတ်။ (ပိဏ္ဍတ္တ)

ဤယမကအမည်ရသော ရဟန်းကဲ့သို့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် သေသည်မှနောက် အလုံးစုံပျောက်၍ ပြတ်၍ သွားလေတော့သည်ဟု ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိအယူကို မယူမိကြစေလင့် ဟူလိုသတတ်။ (အန္တယဗျင်္ဂုတ္တ)

ရုပ်နာမ်ခန္ဓာသာ ပျောက်၍ပြတ်၍ သွားသည်။ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ကား ပျောက်၍ ပြတ်၍ မသွား မှတ်ကြရမည် ဟူလိုသတတ်။ (ဗျတိရေကဗျင်္ဂုတ္တ)

ရဟန္တာတို့ ဖြစ်ရာဂတိ-စသည်ပြပုံ

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးသည့်နောက် အစဉ်သန္တာန်ပျောက်၍ ပြတ်၍ မသွားသိုသော် ထိုပရိနိဗ္ဗုတ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်သို့ သွားပါသနည်း။ အဘယ်၌ တည်နေပါသနည်း ဟူငြားအံ့။

“နိဗ္ဗာန် အရဟတော ဂတိ” ပရိဝါပါဠိတော်။

သော ဝေဒနာ ပရိညာယ၊ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနာသဝေါ။

ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ—

ဟူသော သဋ္ဌာယတနသံသုတ်ပါဠိတော် (၄၀၈) တို့နှင့်အညီ ထိုပရိနိဗ္ဗုတ ရဟန္တာအသျှင်သည် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သွားလေသည်။ နိဗ္ဗာန်၌တည်နေသည်ဟူ၍မှတ်။

ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ထိုပရိနိဗ္ဗုတရဟန္တာသည် လူဖြစ်၍ တည်သလော၊ နတ်ဖြစ်၍ တည်သလော ဟူငြားအံ့။

ဧဝံ ဂုဏော အရဟတာဘဝါဒီသု ကတ္တစိ ပုနုဗ္ဗဝါဘာဝတော မနုဿဒေဝါတိ သင်္ချံ နုညပေတိ၊ အပညတ္တိကသဘာဝမေဝ ဂစ္ဆတိ။

ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ (၂၀၂) စသည်တို့နှင့်အညီ လူဟူ၍ နတ်ဟူ၍ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်၊ လူနတ်စသည်ဖြင့် ပညတ်အပ်သည့် သဘောကို

လွန်၍ လူနတ်စသည် မခေါ်ဆိုနိုင်၊ အလွန်နက်နဲသော ဂမ္ဘီရသဘောသို့ ရောက်၍တည်၏ ဟု မှတ်အပ်၏။

အပ္ပဋ္ဌိသန္ဓိကဿ ခိဏာသဝဿ စရိမကစိတ္တံ နိရူပါဒါနတော အနုပါဒါနော ဝိယ ဇာတဝေဒေါ ပရိနိဗ္ဗာတံ ဣဒံ နာမ နိဿိတန္တိ န ပညာယတီတိ ဝဒန္တော ကိမေတ္တာဝတာ ဥစ္ဆေဒဝါဒီ ဘဝတိ။ နာဟံ ကဒါစိပိ အတ္တာနာမ ကောစိ ဘတ္တိတိ ဝဒါမိ။ ဧဝံ သန္တေ ကိ နိဿာယ ဝဒန္တိ မောဃပုရိသာ။ သတော သတ္တဿ နာမ ဘဝေယျာတိ အယမေတ္တာဓိပ္ပာယော။

အပ္ပဋ္ဌိသန္ဓိကဿ၊ ပဋ္ဌိသန္တေ တဘန်နေစရာ မရှိသော။ ခိဏာသဝဿ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။ စရိမကစိတ္တံ၊ စုတိစိတ်သည်။ ဝါ၊ စုတိစိတ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းသည်။ နိရူပါဒါနတော၊ လောင်စရာဝတ္ထု မရှိသော ကြောင့်။ အနုပါဒါနော၊ လောင်စရာကို မရသော။ ဇာတဝေဒေါ ဝိယ၊ တောမီးကဲ့သို့။ ပရိနိဗ္ဗာတံ၊ ငြိမ်းလေတော့၏။ ဣဒံနာမ၊ ဤမည်သော ဘဝကို။ နိဿိတံ၊ မှီလေသေး၏။ ဝါ၊ ဘဝတပါး ရောက်သွားလေသေး၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဆိုစရာသည်။ နပညာယတိ၊ မထင်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တော၊ ဆိုတော်မူသော ငါဘုရားသည်။ ဝါ၊ ဆိုသောသူ ဟူသမျှသည်။ ဣတ္တာဝတာ၊ ဤမျှလောက်သောစကားဖြင့်။ ဥစ္ဆေဒဝါဒီ၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒီရှိသော သူသည်။ ကိ ဘဝတိ၊ အသို့ဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ ကဒါစိပိ၊ တရံ တခါ မျှလည်း။ အတ္တာနာမ၊ အတ္တမည်သော။ ကောစိ၊ တစ်ခုခုသည်။ အတ္တိ၊ ရှိသေး၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ နဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ။ ဧဝံ သန္တေ၊ ဤသို့ဖြစ်ပါလျက်။ ကိ၊ အဘယ်သို့သော အရာကို။ နိဿာယ၊ မှီကြကုန်၍။ မောဃပုရိသာ၊ မဂ်ဖိုလ်မပြီး အချည်းနှီးသော တိတ္ထိတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒအားဖြင့် ငါအား စွပ်စွဲပြောဆိုကြကုန်ဘိသနည်း။ သတော-သတ္တဿ နာမ၊ သတ္တ ဇီဝ အတ္တအယူမည်သည် ငါအား ရှိသော်သာလျှင်။ ဘဝေယျ၊ ယင်းသို့ ဥစ္ဆေဒဝါဒဖြင့် စွပ်စွဲခြင်းဖြစ်သော်ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်လျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤ “ ကိ ” တွေဝတာ ဥစ္ဆေဒဝါဒီဘဝတိ ” ဟူသောစကား၌။ အဓိပ္ပာယော၊ အဓိပ္ပာယ်တည်း။

ဤသို့ မူလပဏ္ဏာသဋီကာ(၉၀) ဝမ်း၊ ဒါ-အင်္ဂါတွင် လာရှိသည့်အတိုင်း ရဟန္တာအသျှင်တို့ စုတိကျသည့်အခါ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ တဘန်အသစ် မဖြစ် ငြိမ်းကြီး ငြိမ်းလေတော့၏ ဟူ၍သာ ပြောဆိုသူတို့အားကား ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိမဖြစ်၊ ထိုရဟန္တာများ လုံးလုံးပျောက်သွား ပြတ်သွားကြလေတော့သည်ဟု ယူမှ ဟောပြောမှသာလျှင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဖြစ်သည်မှတ်။

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (၁) နိဗ္ဗုတိကထာ

ဤဋီကာ၌ “ သတော သတ္တဿ နာမ ဘဝေယျ ” ဟူသော နောက်ပါဌ် တစိတ်ကိုသာ ထောက်မီသဖြင့် သတ္တ-ဟူသော အတ္တ ရှိ၏။ ထိုသတ္တဝါ အတ္တ သည် ပြတ်၏ ပျောက်၏ဟူ၍ ယူမှသာ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်။ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ပျောက်၍ ပြတ်၍ သွားလေတော့၏ ဟု ယူကာမျှဖြင့် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိမဖြစ် ဟု မမှတ် အပ်။ ယင်းဋီကာဖြင့် ယင်းအနက်ကို မပြသောကြောင့်တည်း။ အကယ်၍ ယင်း အနက်ကို ပြခဲ့လျှင် “ အတ္တဂံတော သော ဥဒ ဝါ နတ္ထိ၊ ဥဒါဟု ဝေ သဿတိယာ အရောဂေါ ” ဟူ၍ ဥပသိဝပုဏ္ဏား လျှောက်ထားသော အချက်၌ “ အတ္တဂံတဿ န ပမာဏမတ္ထိ ” ဟု ဘုရားသျှင် မိန့်ကြားတော်မူအပ်သော စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိကို ဘွဲ့ဆိုသော ၎င်း စူဠနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ (၂၉) ၌—

အထဿ ဘဂဝါ တဿ အတ္ထိတာယ သဿတော၊ နတ္ထိတာယ ဥစ္စေဒေါ။ တဒုဘယံ အနိစ္စန္တော အာဟ အတ္တဂံတဿ န ပမာဏမတ္ထိတိ— ဟူ၍ ဘွဲ့ဆိုသော နိဗ္ဗာန်ရောက်၍နေသူ သာမည-နှင့်စပ်သော ၎င်းပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့ လှလှသား ဆန့်ကျင်ခဲ့တော့မည်မှတ်။ ၎င်းပါဠိအဋ္ဌကထာတို့ကို ပါဠိအနက် အကျယ်နှင့်တကွ အောက်၌ အတန်တန် ပြခဲ့ပြီးသလျှင်ကတည်း။

နိဿရဏန္တိ ဟိ နိဗ္ဗာနဿေတံ နာမံ။ တယော ခေါ မေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ ဒုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ ကတမေ တယော။ ကာမာနမေတံ နိဿရဏံ၊ ယဒိဒံ နေက္ခမ္ပံ။ ရူပါနမေတံ နိဿရဏံ၊ ယဒိဒံ အရူပံ။ ယံ ခေါ ပန ကိဉ္စိ ဘူတံ သင်္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ၊ နိရောဓော တဿ နိဿရဏန္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ဝုတ္တဿ နိဿရဏဿ အဘာဝါပတ္တိဒေါသတော ပဌမဇ္ဈာနအာကာ- သာနဉ္စာယတနာဒိနံပိ အဘာဝေါ ဘဝေယျ။ တသ္မာ အယုတ္တံ အက္ခယဿ နိဗ္ဗာနဿ ခယဒေါသာပဇ္ဇနန္တိ။

ဟိ၊ ဆိုသင့်စွ။ နိဿရဏန္တိ တေ၊ နိဿရဏံ-ဟူသော ဤအမည်သည်။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ နာမံ၊ အမည်တည်း။ ဟိ၊ သင့်စွ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ တယော၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ဤတရားတို့ကို။ ဒုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့ကုန်၏။ ကတမေ တယော၊ အဘယ်သုံးပါးတို့ နည်းဟူမူကား။ ယဒိဒံ နေက္ခမ္ပံ၊ အကြင်ပဌမဈာန်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ကာမာနံ၊ ကာမဂုဏ်ကာမတဏှာတို့ ၏။ ဝါ၊ တို့မှ။ နိဿရဏံ၊ ထွက်မြောက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါ၊ ထွက်မြောက် ကြောင်းဖြစ်သော။ တေ နိဿရဏံ၊ ဤပဌမဈာန်ဟူသော နိဿရဏဓမ္မလည်း တပါး။ ယဒိဒံ အရူပံ၊ အကြင်အရူပဈာန်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ရူပါနံ၊ ရူပတရား တို့၏။ ဝါ၊ ရူပတရားတို့မှ။ နိဿရဏံ၊ ထွက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ တေ နိဿရဏံ၊ ဤအရူပဈာန်ဟူသော နိဿရဏဓမ္မလည်း တပါး။ ခေါ ပန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တပိပနိကျမ်း

ဘူတံ၊ ထင်ထင်ရှားရှားကြီးဖြစ်သော။ သင်္ခတံ၊ သင်္ခတတရား ဟု ဆိုအပ်သော။ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ၊ အကြောင်းတရားတို့ကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော။ ယံကိဉ္စိဘူတံ၊ အကြင် ခန္ဓာ ငါးပါးသည်။ (ဘူတံ-တခုတည်းလျက် နှစ်ချက်ရ အနက် ပေးသည်မှာ သိလေသ-နည်းဘည်း။) အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တဿ၊ ထိုခန္ဓာကိုယ်ကောင်အား။ ဝါ၊ ၏။ ထိုကိုယ်ကောင်ခြင်မှ။ နိဿရဏံ၊ ထွက်မြောက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါ၊ ထွက် မြောက်ရာဖြစ်သော။ နိရောဓော၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိဿရဏလည်း တပါး။ ဣတိ၊ ဤကား သုံးပါးတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ၊ ဘုရားသျှင်ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တဿ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ နိဿရဏဿ၊ နိဿရဏသုံးပါးတွင် တပါးအဝင်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိဿရဏတရား၏။ အဘာဝါပတ္တိ- ဒေါသတော၊ အကယ်လုံးလုံးမရှိသော တုစ္ဆ အဘာဝ အဖြစ်သို့ ရောက်သော ဒေါသကြောင့်။ ပဌမဇ္ဈာနအာကာသာနုဉ္ဇာယတနာဒိနိပိ၊ ပဌမဈာန် အာကာ- သာနုဉ္ဇာယတနဈာန်-အစရှိသည်တို့၏လည်း။ အဘာဝေါ၊ အချည်းနှီး တုစ္ဆ အဘာဝဖြစ်ခြင်းသည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ အက္ခယဿ၊ မိမိဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် ဘယ်လောက်ပင် ကာလကြာသော်လည်း မကုန်နိုင် သောသဘောရှိသော။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ ခယဒေါသာပဇ္ဇနံ၊ ခယ ဟူသော အပြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ကုန်သွားရခြင်းမျှ၏ နိဗ္ဗာန်မည်ရ သောအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်။ အယုတ္တံ၊ မသင့်ပေ။

ဤသို့အဘိဓမ္မာဝတာရ (၁၁၀)ဇံး-ပေ။ ဃု-အင်္ဂါတွင်လာသည့် စကားရပ်သည် လည်း နိဗ္ဗာန်၏ အဘာဝ မဟုတ်သည်၏အဖြစ် ဘာဝစစ်စစ် ဖြစ်သောအဖြစ်ကို ပြကြသော အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းဟူသမျှတို့ထက် အလွန်ထင်ရှား သိသာသော ယုတ္တိစကားပေ ဟူ၍ မှတ်အပ်၏။

အပိစ၊ တနည်းသော်ကား။ ကိလေသက္ခယောနာမ၊ ကိလေသာကုန်ခြင်း ဟူသော ခယမည်သည်ကို။ သပ္ပုရိသေဟိ၊ သူတော်ကောင်းဖြစ်သူ လောကီ ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ် မဂ်ပုဂ္ဂိုလ် ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ကရိယတိ၊ ပြုပြင်နိုင်၏။ ယထာနုဉ္ဇာယ ပဋိပတ္တိယာ၊ ထိုက်လျောက်ပတ်သော သမထဝိပဿနာဈာန် မဂ် ဖိုလ် ဟူသော အကျင့်မြတ်ဖြင့်။ ဥပါဒိယတိ၊ ဖြစ်စေနိုင်၏။ နိဗ္ဗာနံ ပန၊ နိဗ္ဗာန်ကိုကား။ ဧကေနစိ၊ တစုံတယောက်သောသူသည်။ န ဥပါဒိယတိ၊ မဖြစ် စေနိုင်။ ဣတိ-တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ တံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။ အမတံ၊ အမတမည်၏။ အသင်္ခတံ၊ အသင်္ခတလည်း မည်၏။

ဤသို့၎င်း အဘိဓမ္မာဝတာရအဋ္ဌကထာ။ ဇံး-ပေ။ ဃုအင်္ဂါတွင် လာသော စကားသည်လည်း နိဗ္ဗာန်၏ အသင်္ခတမည်ခြင်းအကြောင်းကို ပြဆိုသော စကားအရပ်ရပ်တို့တွင် အလွန်ပေါ်ထင်သော စကားပေတည်း ဟု သိအပ်၏။

၄-ဝိတ္တာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗာန်တိကထာ

ဤပါဠိအဋ္ဌကထာတို့၌ “အတ္တင်္ဂတော၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသော။ သော၊ ထိုရဟန္တာသည်။ ဥစ္ဆန္ဒော၊ ပျက်စီးပြတ်တောက် အချဉ်းနီးသို့ ရောက်သွားလေသလော။ ဥဒါဟု၊ ထိုသို့မဟုတ်။ သော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ရောက်သွားလေသော သူသည်။ တတ္ထ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌။ သဿတိယာ၊ မြ၍နေသောအားဖြင့်။ အရောဂေါ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာမပျက်မစီး ပကတိအတိုင်း တည်လေသလော” ဟု ဥပသိဝပုဏ္ဏား တဲ့တဲ့ကြီး လျှောက်ထားရာဝယ်။ “အတ္တင်္ဂတဿ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားလေသော သူအား။ ပမာဏံ၊ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝက-စသည်တို့ဖြင့် ခေါ်ဆိုနိုင်ကြောင်း နှိုင်းရှည့်ကြောင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။” ဤသို့သာ မိန့်ဆိုပြောတော်မူသည်။ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့၏ အတ္တသည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ပြတ်၍သွားသလော စသည်ဖြင့် အတ္တကို ထုတ်ဘော်၍ မေးခြင်းဖြေခြင်း မရှိ။ ယင်းစကားကို ဘွဲ့ဆိုသော အဋ္ဌကထာ၌လည်း—

“အထ၊ ထိုသို့ ဥပသိဝပုဏ္ဏားကနိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသူပျောက်၍သွားသလော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ သဿတဖြစ်၍နေသလော” ဟု မေးလျှောက်သောအခါဝယ် “အဿ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသောသူ၏။ အတ္တိတယ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ဝယ် မကွယ်ရုပ်နာမ် အမှန်ထင်ရှား ရှိသောအားဖြင့် ဖြေကြားခဲ့ရာ၌။ သဿတော၊ သဿတဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ နတ္ထိတယ၊ တစုံတရာ ဘယ်ဟာတခုမျှမရှိ ဖြေကြားခဲ့သော်။ ဥစ္စေဒေါ၊ ဥစ္စေဒဝါဒ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ တဒုဘယံ၊ ထိုနှစ်ပါးလုံးကို။ အနိစ္စန္တော၊ အလိုတော် မရှိသည်ဖြစ်၍ “ဘဂဝါ၊ ဘုရားသျှင်သည်။ အတ္တင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္တိတိ၊ မတ္တိ-စသော စကားကို။ အာဟ၊ မိန့်တော်မူ၏” ဟူ၍သာ ဘွဲ့ဆိုတော်မူသည်။

နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့၏ အတ္တပြတ်သည် မြဲသည်-စသည်နှင့် စပ်သောစကား တို့ကို ဘွဲ့ဆိုသည့်အချက်မရှိ။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့၏ အတ္တပြတ်သည် ဆိုမှ ယူမှ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်သည် မဟုတ်။ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ အလုံးစုံ ပျောက်သွား ပြတ်သွားလေတော့သည်ဟု ယူမှားကြလျှင် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ကြရမည် ကေန မှတ်ကြကုန်။

ဤပါဠိတော်လာ “အတ္တင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္တိ” စသောစကား “န သော ပမာဏမေတိ” စသော အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်။ “ဣပသခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော” စသော ရှေး၌ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်။ “ဣပသခါ-ဝိမုတ္တော ခေါ ဝစ္ဆတထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော” စသော ယခင်ညွှန်းပြ အပ်ခဲ့ပြီးသော မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် “ဣပသခံယေ ဝိမုတ္တော တထာဂတော အတ္တိတိ န ဥပေတိ” စသော အောက်၌ ထုတ်ဆောင်အပ်ခဲ့ပြီးသော နေတ္တိ

ပါဠိတော်စကား အလုံးစုံတို့သည် ယမုနောဒကေန ဂင်္ဂေါဒကံ သံသန္ဓန နိဗ္ဗာန်
ရောက်သွား ထိုထိုနိဗ္ဗာန်၌ အပ္ပမေယျ အပ္ပမာဏ ဂမ္ဘီရဖြစ်၍နေသည်ကို
ပြဆိုတော်မူသော ပါဠိတော်ချည်း ဟု နိသံသယ မှတ်ကြကုန်။

ပူတိဗန္ဓနာဝါယ အနုပုဗ္ဗေန ဘိဇ္ဇိတွာ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝုပဂမော
ဝိယ ခီဏာသဝဿ ဥပါဒိန္နကခန္ဓဘေဒေန အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာန-
ဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာတဿ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝုပဂမောတိ။

ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ (၃၀၃)

အဖွဲ့ပုပ်ဆွေးပျက်ပြား တခြားစီမျောသွားသော ပျဉ်ချပ်ပျဉ်ပြားတို့၏
လှေဟူသော အမည်ပညတ် မရှိခြင်းသို့ ရောက်သည်နှင့်အတူ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး
သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥပါဒိန္နကခန္ဓာ ပျက်ချုပ်သဖြင့် အနုပါဒိသေသာယနိဗ္ဗာန်၌
တည်နေသည့်အခါ လူဟူ၍ နတ်ဟူ၍ ပညတ်အပ်သော သဘောမရှိ၊ ယင်းပညတ်
အပ်သော သဘောကို လွန်၍နေသည် ဟူလိုသတတ်။

ဤခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာ၌ “အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝုပဂမော” ဟူသည်နှင့်
“သခံ” နှ ဥပေတိ၊ ဂဏနံ နှ ဥပေတိ၊ ဥဒ္ဓေသံ နှ ဥပေတိ” စသော စူဠနိဒ္ဓေသ
ပါဠိတော် “အသင်္ချေယျော နိဗ္ဗာတောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ” ဟူသော နေတ္တိ
ပါဠိတော်-စသည်တို့ကား အဓိပ္ပါယ်တချက်တည်းပင်တည်း။

ခေါ်ဝေါ်ပညတ်စရာ မရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သည်ဟူသော စကား၊
ပညတ်အပ်သည်သို့ မရောက် ရေတွက်အပ်သည်အဖြစ်သို့မရောက် ဟူသောစကား
တို့သည် စကားဆိုပုံ ပရိယာယ်သာ ထူးခြားသည်။ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်ကား
တသားတည်းပင် ဟူလိုသတည်း။

ဘတ်ရှုသူတို့အား မှာထားပုံ

ဤပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးသည့်နောက် အလျင်းကွယ်ပျောက်
ပြတ်တောက် အချည်းနှီးအဘာဝအဖြစ်သို့ ရောက်တော့သည်ဟု ဆရာကြီး
ဆရာငယ် ကျမ်းတတ် ကျမ်းမတတ် အရပ်ရပ် တပြည်လုံး အယူဝါဒ ပြောကြ
ဆိုကြသော အရာသည် မင်းအဆက်ဆက် ဆရာစဉ်ဆက် ရှေးပဝေဏီကြီးအထက်
ကပင် များသောအားဖြင့် ဖြစ်၍လာသောကြောင့်၎င်း—

ယင်းအရာနှင့်စပ်၍ လာသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၏ အမှန်အကန်
သိနိုင်ကြမည့်အရာ အလွန်ခက်ခဲသောကြောင့်၎င်း—

ယင်းအရာနှင့်စပ်၍ စကား စပ်မိတိုင်း စပ်မိတိုင်း သာဓကပါဌ် အတန်အရာ
ဆိုပြီးမှ သောတုဇနတို့ နှစ်မြို့နားလည် နိုင်ကြစရာရှိသည်ဖြစ်၍ ရှေးထုတ်ဆိုအပ်

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗုတိကထာ

ခဲ့ပြီးသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ သာဓကများကို ထပ်၍ပြဆိုရသော အရာလည်းရှိသည်။ ယင်းသို့ပြဆိုရာ ပညာရှိအများ ယုံကြည်ဘွယ်ဖြစ်စေခြင်းငှါ အထူးထူးသော ဂန္ထန္တရတို့နှင့် နှိုင်းနှိုင်း၍ ပြဦးမှ ယုတ္တတရ ဒဋ္ဌတရ ဖြစ်မည်ဖြစ်သောကြောင့် အထူးထူးသော ဂန္ထန္တရတို့ကို ထုတ်ဆိုရာဝယ် ရွှေဆိုအပ်ပြီးသည်ကို အထပ်ထပ်ဆို၍ နေသကဲ့သို့ ထင်စရာ အောက်မေ့စရာ အရာများလည်း ရှိသည်။ ရွှေဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကား၏ အလွန်အဆက်ဝေး၍ ငနသောကြောင့် ထိုစကားကို သတိမရ မရှုမိကြသော သူတို့အား နားလည်စေလိုလှ၍ အချို့အရာ၌ ထပ်မံပြဆိုရသော အရာလည်း စိုးစဉ်းရှိသည်။

ထို့ကြောင့် ယင်းသို့ ပုနရုတ္တိဒေါသအရာ ထင်တိုင်းထင်တိုင်း ပညာခေါင်ထိ သတိဝေပုလ္လ ကျမ်းတတ်သခင် ပညာရှင်တို့ “ ကရုဏာယေဝါယံ ပရာဓော ” ဟု အဓိဝါသနပြုတော်မူကြပါစေကုန်သတည်း။

သမုဒ္ဒေါပမာ ဂမ္ဘီရဂေါစရာ ကျမ်းဂန်အရာ လွန်စွာနက်နဲ ခက်ခဲလှသည်နှင့် လျော်စွာ ရဟန္တာသော်မှလည်း လေခယွင်းယို ရှိတတ်ချေ၏ဟု ဥဒါန်းပြုကြသည့်အတိုင်း နိဗ္ဗာန်အခြင်းအရာ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အခြင်းအရာမှတစ်ပါး လိုရင်းမဟုတ်လှသော ဝစနာလင်္ကာရ အရာများတို့၌ ပမာဒလေခ ဒုရုတ္တဝစနအရာ စဉ်းငယ်ထင်တော်မူလာကြ၍ ရှိလျှင်လည်း “ အနတိက္ကမနုသဘာဝေါ သမ္မောဟဿေဝါယံ ဒေါသော ” ဟု အဇ္ဈပေက္ခာ ပြုတော်မူနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

နတ်ချမ်းသာနှင့်ခံစားသူ ဥပမာ-စသည်ဖြင့် ရှင်းပြပုံ

“ ဒိဗျံ သုခံ ဥပလဗ္ဗတိ ဒိဗျဿ သုခဿ ပဋိသံဝေဒိ ဥပလဗ္ဗတီတိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ ” ဟူ၍ လာသော ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်(၄၄)ဝယ် နတ်ချမ်းသာသာရှိသည်။ နတ်ချမ်းသာကို ခံစားရသောသူကား မရှိဆိုသော အချက်၌ ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့် လူ နတ် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟူသည် ထင်ရှားမရှိသည်ကို ရည်၍ ဟောတော်မူသည်။ ခံစားခြင်းဝေဒနာမရှိ ဆိုလိုသည် မဟုတ်။

“ ပုဂ္ဂလဝသေန သကဝါဒိ ပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ နဝေဒယိတဝသေန ” ၎င်း အဋ္ဌကထာ (၁၃၄)ကိုထောက်။

ဒိဗျံ သုခံ ဥပလဗ္ဗတိ ဒိဗျဿ သုခဿ ပဋိသံဝေဒိ ဥပလဗ္ဗတီတိ- အာမန္တာ—

ဟု လာပြန်သော ၎င်း ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် (၄၄)၌ နတ်ချမ်းသာလည်း ရှိ၏။ နတ်ချမ်းသာကို ခံစားရသောသူလည်း ရှိ၏-ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသော အချက်၌

သမ္မုတိပညတ်အားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါရှိသည့်အဖြစ်ကို ရည်၍ မိန့်တော်မူသတည်း။

မာနုသကဿ သုခဿ ပဋိသံဝေဒီ ဥပလဗ္ဗတီတိ အာမန္တာ—

ဟူသော အချက်၌လည်း ဤနည်းအတူပင်၊ သမ္မုတိပညတ်အားဖြင့် လူချမ်းသာကို ခံစားရသောသူရှိ၏ ဟူသောအနက်ကို ရည်တော်မူ၍ပင် ဟောတော်မူသည်။

နိဗ္ဗာန် ဥပလဗ္ဗတိ နိဗ္ဗာနဿ ပဋိသံဝေဒီ ဥပလဗ္ဗတီတိ နဟေဝံ ဝတ္ထုဗေ—

ဟူသော ၎င်း ကဏာဝတ္ထုပါဠိတော် (၄၄) ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သာ ရှိသည်၊ နိဗ္ဗာန်ကို ခံစားရသောသူမရှိ ဟု ဟောတော်မူရာ၌ ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့်၎င်း သမ္မုတိပညတ်အရာအားဖြင့်၎င်း နိဗ္ဗာန်ကို ခံစားရသောသူ ဟူသည် မရှိဟူ၍ ဟောတော်မူသည်မှတ်။

အတယ်ကြောင့်နည်းဟူမူကား နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်၍ နေသော ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တ ဝေဒနာသင်္ခါဝိမုတ္တ သညာသင်္ခါဝိမုတ္တ သင်္ခါရသင်္ခါဝိမုတ္တ ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တ ပရိနိဗ္ဗာတခိဏာသဝအသျှင်တို့အား ယင်းရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏတို့မှ လွတ်နေသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထအားဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ကိုခံစားရသူရှိသည် မဆိုထိုက်၊ ထိုသို့ ရုပ် ဝေဒနာ-စသည် မရှိသည်ဖြစ်၍ ယင်း ရုပ် ဝေဒနာစသည်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော လူ နတ် စသော ပညတ်မျိုးမှလည်း လွတ်၍နေသောကြောင့် သမ္မုတိပညတ် အရာအားဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ကို ခံစားရသူရှိသည်ဟူ၍လည်း မဆိုထိုက်သောကြောင့်တည်း။

ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို ခံစားရသူ မရှိရကား ယင်းနိဗ္ဗာန်ဖြင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ဝေနေလူတို့အား အဘယ်အကျိုး ရှိပါတော့အံ့ နည်းဟူငြားအံ့၊ အကျိုးအနန္တ အသင်္ချေယျ ရှိလှတော့သည် ကေန်မှတ်ကြအပ်၏။ အဘယ်ကြောင့် နည်းဟူမူကား ယင်းသို့ ပရမတ္ထနည်းပညတ္တိနည်းနှစ်ပါးတို့ဖြင့်သာ ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို မခံစားရသည်၊ ယင်းနည်းနှစ်ပါးတို့မှ အလွတ် ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ ခိဏာသဝ ပရိနိဗ္ဗာတအသျှင်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစား၍နေရသည် ကေန်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ယင်း ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတည်းကပင် အလုံးစုံ ပြတ်တောက် ဥစ္စန္တ အဖြစ်သို့ ရောက်၍သွားပြီ မဟုတ်ပါလော့၊ ယင်းသို့ ဥစ္စန္တ အဘာဝသို့ ရောက်လေပြီးသော သူအား အဘယ်သို့လျှင် ယင်းနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားရသည် ဆိုနိုင်ပါအံ့နည်း ဟူငြားအံ့၊ ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍

နေသော ပရိနိဗ္ဗုတအသျှင်တို့ ဥစ္စိန္တ အဘာဝ အဖြစ်သို့ ရောက်၍ မသွား
ကော် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

၎င်း အကြောင်းများကို ယုံကြည်လောက်သော အထောက်သာဓက
ပါဠိတော်များစွာ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ အစောင်စောင်တို့ဖြင့် အောက်၌ အတန်တန်
ထုတ်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသည်ဖြစ်၍ ပုနရုတ္တိ ဒေါသ အခါခါ ရောက်မည်ကြောင့် ဤ၌
တဘန် အကျယ်မဝေဘန်၊ အကျဉ်းအားဖြင့်သော်ကား—

“န သော ပမာဏမေတိတိ၊ န သော ပမာဏမေတိ” ဟူသော ဣတိဝုတ်
ပါဠိတော်၌။ “ပမာဏကရာနံ၊ နှိုင်းရှည်စရာကို ပြုတတ်ကုန်သော။ ဘဝါနံ၊
ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဟူသော ဘဝတို့၏။ အတ္ထံ၊ ချုပ်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ တဘန်မဖြစ်နိုင်
ခြင်းသို့။ ဂတော၊ ရောက်သွားလေပြီးသော။ သော အရဟတ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်
သည်။ သီလေန စ၊ သီလအားဖြင့်၎င်း။ သမာဓိနာ စ၊ သမာဓိအားဖြင့်၎င်း။
ပညာယ စ၊ ပညာအားဖြင့်၎င်း။ ကေနစိ၊ တစုံတယောက် ပရိနိဗ္ဗုတ မဟုတ်
သေးသော သူနှင့်။ ပမိဏိတုံ၊ နှိုင်းရှည်ခြင်းငှါ။ အသက္ကုဏေယျော၊ မတတ်
စကောင်း။ အထဝါ၊ တနည်းကား။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ၊ အနုပါဒိ-
သေသနိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော။ အတ္ထံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့။ ဂတော၊ ရောက်သွားသော။
သော အရဟတ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗုတရဟန္တာအသျှင်သည်။ ဣမာယ နာမ ဂတီယာ၊
ဤမည်သော လူနတ်ဘဝ-စသောဂတိ၌။ ဌိတော၊ တည်၍နေ၏။ ဂေါတ္တေန၊
အမျိုးအနွယ်အားဖြင့်။ ဤဒိသော၊ ဤသို့သဘောရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။
ပမိဏိတုံ၊ နှိုင်းရှည်ခြင်းငှါ။ အသက္ကုဏေယျော၊ မတတ်နိုင်စကောင်း။

ဤသို့လာသော ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ။

အတ္တဂံတဿ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွားသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ယေန၊ အကြင်
ရုပ် ဝေဒနာ-အစရှိသည်ကြောင့်။ ဘဂဝါဒိနာ၊ ဘုရားအစရှိသောအားဖြင့်။
ဝဇ္ဇံ ဝဒေယျံ၊ ဆိုကုန်ရာ၏။

နိဒ္ဒေသဘွင်အတိုင်း အနက်။

တံ၊ ထိုဘုရားစသည် ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ဖြစ်သော ရုပ် ဝေဒနာ-စသော
ပမာဏသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဤသို့စသည်ဖြင့် လာသော စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်
စသော စကားတို့သည် ယင်းနိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍ နေသူ ပရိနိဗ္ဗုတအသျှင်
တို့၏ အလုံးစုံကွယ်ပျောက် ရိတ္တ တုစ္ဆ အဘာဝအဖြစ်သို့ ရောက်၍မသွား
သည်ကို ပြဆိုရာ၌ အလွန်သိသာ ထင်ရှားသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ
တို့တည်း။

၎င်းတို့၏ ပါဠိပါဠိ အစဉ်အစီပွယ်များကို ဤထက် အကျယ် အသေအချာ
သိလိုကြလျှင် ယခင် အောက်စကားကို လည်၍ ရှုကြလေဦး။

အာစရိယ-ဥပဒေသ ဆရာနည်းညွှန်ပြပုံ

ယင်းသို့ အတန်တန်ထုတ်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော်များစွာ အဋ္ဌကထာဋီကာ အရပ်ရပ်တို့ကို ထောက်ထားသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားကြသူ ပရိနိဗ္ဗာတအသျှင် တို့ အလုံးစုံ ကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက် အချည်းနှီး အဘာဝ အဖြစ်သို့ မရောက်- မသွားသည်ကို ကေန်သိသင့်သိထိုက်လျက် ယင်းပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ် အလွန်ကွယ်ဝှက်သည်ဖြစ်၍ ဆရာစဉ်ဆက် နက်နက်စိစိ မိမိကြီး မကြံမိ သတိမရကြသည့်အတွက် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ အလုံးစုံကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက် ရိတ္တ တုစ္ဆ အဘာဝ အဖြစ်သို့ ရောက်သွားကြလေတော့သည် ဟု အပြောအဆို အလွန်များ၍ နေကြရာ—

ဆရာတို့ ငယ်ရွယ်စဉ် ပဉ္စင်းပျိုဖြစ်တုန်းအခါ ပညာနက်နဲတော်မူလှသော ကျမ်းတတ်ခေါင်ထိ ကဝိအကျော် ခင်မကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “နိဗ္ဗာန် ရောက်သူ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝကဟူသမျှတို့ကို ပျောက်ပျက်လျော့ပါး ကုန်သွားလေသည်” မဆိုသင့်ကြောင်းနှင့် အထက် နတ်ရွာစံ မင်းတရားကြီးအား မိန့်ကြားတော်မူရာ ၎င်းမင်းတရားကြီး အလွန်သဘောကျကြောင်း ကြိုက်နှစ် သက်တော်မူလှကြောင်းနှင့် ကျမ်းတတ်ခေါင်ထိ ကဝိအကျော် တောင်သာ အဘိုး သူတော်ကြီး ပြောကြားဘူးသည့်အတိုင်း ဆရာလည်း ၎င်းဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသော ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာအရပ်ရပ်တို့ကို နှံ့စပ်အောင် အထပ်ထပ် ကြည့်ရှုပြီးခါ ကာလရှည်ကြာ နှစ်လများစွာ စိန္တာနုစိန္တာနုပြုသဖြင့် သဘော လှလှကြီး ကျသည့်အခါမှ ယခင်ငယ်စဉ်အခါ တောင်သာဆရာကြီး ပြောကြား ဘူးသည့်အတိုင်း အထက်နတ်ရွာစံ မင်းတရားကြီးအား ခင်မကန်ဆရာတော် ဘုရား မိန့်ကြားဘူးသည်ဆိုသော စကားကို အထူးယုံကြည်သင့်လှပေတော့ သည်။

၎င်းဆရာတော်ဘုရားကြီးလည်း ၎င်းဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကို သေချာစွာ သဘောထိထိ မိမိရရ ကြံစည်တော်မူမိသည့်အတိုင်း မိန့်တော်မူသည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည် ဟု ယခုကြီးပြင်း အိုမင်းသည့်အခါမှ ၎င်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အလွန်နက်နဲသော ဉာဏ်သွားကို အထူးအားဖြင့် ထပ်မံ ကြည်ညိုရပြန်ပေသတည်း။

ဤကား ဂန္ထန္တရကျမ်းဂန်နည်းမှ တပါး ဆရာနည်းအားဖြင့်လည်း သူများတို့ ကိုးစားယုံကြည်ဘွယ်ရာ ညွှန်းပြအပ်သော အာစရိယလဒ္ဓေါပဒေသ နယအမြက် စကားချပ်။

နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လောကူပမာဖြင့် ပြပုံ

ဆက်ဦးအံ့၊ ယင်း ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည့် အတိုင်း နိဗ္ဗာန်၌ မပျောက်မပျက် အမြဲ တည်နေကြရသော ပရိနိဗ္ဗာတ ဘုရား ရဟန္တာတို့ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ သုခဝေဒနာ ဟူသော နာမ်တရားလည်း မရှိဘဲလျက် အဘယ်သို့ ချမ်းသာကို ခံစား၍ နေပါ သနည်း။ သုခဝေဒနာရှိမှသာ မိမိချမ်းသာသည်ကို ချမ်းသာမှန်းသိရသော စိတ်ရှိမှသာ ချမ်းသာကို ခံစားရသည် ဆိုကောင်းပါသည် မဟုတ်တုံလော ဟူပြန်ငြားအံ့၊ မဟုတ်။ အဘယ်ကြောင့် နည်းဟူမကား နိရောဓသမာပတ် ချမ်းသာကို ခံစားခြင်းအကျိုးငှါ နိရောဓသမာပတ်ကိုဝင်စား၍ နေကြသော အနာဂါမ် ရဟန္တာအသျှင်တို့ ထိုင်စားစဉ် ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ စိတ် စေတသိက်လုံးလုံး မရှိသဖြင့် သုခဝေဒနာ မရှိဘဲလျက်ပင် မိမိချမ်းသာ သည်ကို ချမ်းသာမှန်း မသိဘဲလျက်ပင် အလွန်ချမ်းသာ၍ နေတော်မူကြ ရသည့်အရာကို ထောက်စရာ ကောင်းကောင်းကြီး ရှိသောကြောင့်တည်း။

အိပ်ခင်းနေရာ နူးညံ့စွာ၌ အိပ်ပျော်ခိုက်ယောကျ်ား ယင်းသို့အိပ်ကြူးစဉ် ဘဝင်ကျတုန်းအခါ မိမိအိပ်ပျော်ရခြင်း ချမ်းသာကို မသိဘဲလျက်ပင် ယင်း အိပ်ပျော်ရခြင်းချမ်းသာကို လွန်စွာတောင့်တ၍ သူငါကစ လူဟူသမျှ အခါခါ အိပ်ပျော်လိုကြ အိပ်ချင်ကြသည်ကိုလည်း ထောက်ကြကုန်။

ဤကား လောကူပမာမျှတည်း။

သာသနူပမာဖြင့် ပြပုံ

မိမိချမ်းသာသည်ကို ချမ်းသာမှန်းသိသဖြင့် အလွန်နှစ်သက်ခြင်း ပီတိနှင့် ယှဉ်သော တတိယဈာန် သုခထက်ပင် ပီတိနှင့်မယှဉ်သော စတုတ္ထဈာန်သုခ ချမ်းသာလှသည် ဟု စတုတ္ထဈာန်ချမ်းသာကို ရအောင်အားထုတ်ခြင်း၊ ရပြီး သည့်အခါ အကြိမ်ကြိမ်ဝင်စား၍ နေကြခြင်းအရာများကို၎င်း သုခဝေဒနာရှိ သော စတုတ္ထဈာန်ချမ်းသာထက်ပင် သုခဝေဒနာမရှိသော ပဉ္စမဈာန်ချမ်းသာ သည် အလွန်ချမ်းသာသေးသည် ဟု ပဉ္စမဈာန်တိုင်အောင် ဈာန်ဝင်စား၍ နေတော်မူကြသော ဈာန်လာဘိသခင် ဖလသမာပတ္တိပုဂ္ဂိုလ်အသျှင်တို့ကို၎င်း ထောက်ကြကုန်။ ဤကား သာသနူပမာတည်း။

သုခထက် ဥပေက္ခာဝေဒနာ ချမ်းသာပုံ

ထို့ကြောင့် သုခဝေဒနာဖြစ်မှသာ ချမ်းသာသည် မမှတ်အပ်၊ သုခဝေဒနာရှိ သည်ထက်ပင် ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သည့်အခိုက် အလွန်ချမ်းသာသည် ဟု သိကြကုန်။

ဥပေက္ခာပီ စေတ္တ သုခမိစ္ဆေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာဟိ ဝုတ္တံ သမ္မော-
ဟဝိနောဒနိယံ ဥပေက္ခာ ပန သန္တတ္တာ၊ သုခမိစ္ဆေဝ ဘာသိတာတိ။

တ္ထေ၊ ဤအရဟတ္တဖလစတုတ္ထဈာန ဝိမုတ္တိသုခ ဟူရာ၌။ ဥပေက္ခာပီ စ၊
ဥပေက္ခာကိုပင်လျှင်။ သုခမိစ္ဆေဝ၊ သုခဟူ၍သာလျှင်။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။
တထာဟိ၊ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင်။ သမ္မောဟဝိနောဒနိယံ၊ သမ္မောဟဝိနောဒနိ
အဋ္ဌကထာ၌။ ဥပေက္ခာ ပန သန္တတ္တာ၊ သုခမိစ္ဆေဝ ဘာသိတာတိ၊ ဘာသိတာ-
ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ဤသို့လာသော တေရသကဏ် ဋီကာ၌လည်း သမ္မောအဋ္ဌကထာကို
သာဓကပြု၍ ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုပင် သုခဝေဒနာအရာ၌ မိန့်အပ်သည်မှတ်။

ဥပေက္ခာ ပန၊ ဥပေက္ခာကိုကား။ သန္တတ္တာ၊ ငြိမ်သက်လှသောကြောင့်။
သုခမိစ္ဆေဝ၊ သုခဟူ၍သာလျှင်။ ဘာသိတာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဤကား သာဓကအဋ္ဌကထာ၏ အနက်။

ထို့ကြောင့် သုခဝေဒနာထက် ဥပေက္ခာဝေဒနာ ချမ်းသာသည်၏အဖြစ်
ဥပေက္ခာဝေဒနာထက် ဘယ်ဝေဒနာတခုမျှ မရှိဘဲလျှက် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး
နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စား၍ နေရသော ချမ်းသာ၏ အလွန်ချမ်းသာသည်
၏အဖြစ်ကို၎င်း ထိုခုနစ်ရက် နာမ်တရားသာ မရှိ၍ ရုပ်တရားရှိသေးသော
ချမ်းသာထက် ဘယ်သည် ကာလမျှ ရုပ်နာမ်မရှိ၊ ပကတိ အမြဲချမ်းသာ၍
နေရသော ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ ပရိနိဗ္ဗာတ အသျှင်တို့၏ အတုမရှိ အလွန်ချမ်းသာ၍
နေတော်မူကြရသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း နစ်နစ်နယ်နယ် သဘောကျကြကုန်
သဖြင့်—

“နိဗ္ဗာနသုခတော အညံ ဥတ္တရိတရံ သုခံနာမ နတ္ထိ” ယခင်အောက်၌
ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသောအဋ္ဌကထာ၊ အောက်၌ ညွှန်းပြအပ်ခဲ့ပြီးသော “နိဗ္ဗာနံ
ပရမံ သုခံ” စသော ပါဠိတော် “ပတ္တာနံ အစလံ သုခံ” စသော ပါဠိတော်
မြတ်အတိုင်း အထူးယုံကြည်ကြကုန်သည် ဖြစ်၍ ယင်းသို့ အနုတ္တရ သုခ၊
ပရမသုခ၊ အစလသုခ-ဖြစ်သော နိဗ္ဗာနသုခဖြင့် အတုမရှိ ချမ်းသာရ၍နေ
သော ပရိနိဗ္ဗာတအသျှင်အဖြစ်သို့ မြန်မြန်ကြီး ရောက်ကြရအောင် များများ
ကြံဆောင် ကြိုးကုတ် အားထုတ် သင့်လှတော့၏။ အားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်
သတည်း။

ဆက်ဦးအံ့။ ယင်းသို့ အောက်၌ ပြဆိုအပ်ခဲ့ ကုန်ပြီးသော နည်းဖြင့်
သဠာယတနသံယုတ် ကောသလရာဇပုစ္ဆာ” မဇ္ဈိမပုစ္ဆာသ ပါဠိတော်
ဝစ္ဆပရိပိုင်ပုစ္ဆာ “န သော ပမာဏမေတိ-စသော ဣတိဝုတ် ပါဠိတော်

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ(ခ) နိဗ္ဗာန်တိကထာ

၎င်းအဋ္ဌကထာ-စသည်တို့ လာရှိသည့်အတိုင်း နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍
နေသော ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ထိုမိမိတို့၏ တည်နေရာ
နိဗ္ဗာန်၌ အတ္တိ နန္ဒိ-စသည်ဖြင့် ဆိုနိုင်စရာ မရှိ၊ ဒိဋ္ဌိအဇ္ဈာသယအရာအားဖြင့်၎င်း
အဘယ်မျှလောက် ဂုဏ်ရှိမည်ဟု ဆိုနိုင်စရာမရှိ၊ ဂုဏ်အရာအားဖြင့်၎င်း ဂမ္ဘီရ
အပ္ပမေယျ ဖြစ်၍နေခဲ့သည် ဟူသော ထိုပရိနိဗ္ဗာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အခြင်း အရာကို
ဘုရားသျှင်တို့မှ မပိုင်းခြားနိုင် မသိနိုင်အောင် ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ ဖြစ်နေ
သလော ဟူငြားအံ့။

“ယံ အတ္တိ တံ ဝေနေယျာနံ အပ္ပမေယျမ္ပိ ဗုဒ္ဓါနံ ပန ပမေယံ” —

နေတ္တိ အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ “ယာဝတ္တကံ ဥေယျံ၊ တာဝတ္တကံ ဉာဏံ။
ယာဝတ္တကံ ဉာဏံ၊ တာဝတ္တကံ ဥေယျံ။

ဟူသော ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်အတိုင်း ဘုရားသျှင်တို့အားကား ထိုပရိနိဗ္ဗာန်
ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အခြင်းအရာ အလုံးစုံကို ပြု၊ ပြု ထင်ထင် မြင်သည်သာ ဟူ၍မှတ်။

ဘုရားသျှင်တို့မှတစ်ပါး အခြားသူတို့အရာကား မဟုတ်သည် စင်စစ်ဟူ၍လည်း
မှတ်။

ဤကို ရည်တော်မူ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ (၄-၄၄) ၌—

ဆိန္ဒဝဋ္ဋမကာ ပန သဗ္ဗေဝ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ
ပရိနိဗ္ဗာတာ။ တေသံ အနုဿရဏံနာမ တေသံ ပဋိပတ္တိယာ အနုဿရဏံ။
သာ ပန ပဋိပတ္တိသင်္ခေပတော ဆဋ္ဌာရမ္မဏဂဟဏလက္ခဏာတိ တာနိ
ဣဓ ပရဝိညာဏ ဝိညာတဂဟဏေန ဂဟိတာနိ။ တေ ပနေတေ
သမ္မာသမ္မုဒ္ဓါနိယေဝ ဝိသယော န အညေသန္တိ အာဟ ဗုဒ္ဓါနိယေဝ
လဗ္ဘန္တိတိ။ န ဟိ အတီတေ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော ဝေ ဝိပဿိ သု၊ ဝေ မဂ္ဂံ
ဘာဝေသံ၊ ဝေ ဖလနိဗ္ဗာနာနိ သစ္စာကာသံ၊ ဝေ ဝေနေယျေ ဝိနေသန္တိ
တ္ထေ သဗ္ဗဒါ အညေသံ ဉာဏဿ ဂတိ အတ္တိတိ—

ဟု မိန့်ပြီ။ ဘဝံ၊ ပေ။ နုချပ်။

ပန၊ ဆိန္ဒဝဋ္ဋမကာပုဂ္ဂိုလ်သရုပ်ကို ထုတ်ပြဦးအံ့။ သဗ္ဗေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင်
ဖြစ်ကုန်သော။ အနုပါဒိသေသာယနိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊ အနုပါဒိသေသ အသင်္ခတ
ဓာတ် နိဗ္ဗာန်ဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာတာ၊ နိဗ္ဗာန်စံ၍ နေကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။
ဆိန္ဒဝဋ္ဋမကာ၊ ပြတ်ပြီးသော သံသရာဝဋ် ခရီးခဲရှိသူတို့ မည်ကုန်၏။ တေသံ၊
ထိုပြတ်ပြီးသော ဝဋ်ဆင်းရဲရှိကုန်သော ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ အနုဿရဏံနာမ၊
အောက်မေ့ခြင်းမည်သည်ကား။ တေသံ၊ ထိုဆိန္ဒဝဋ္ဋမကာ ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။

ပဋိပတ္တိယာ၊ အကျင့်ပဋိပတ်ကို။ ဝါ၊ ဖြစ်ဟန်အခြင်းအရာကို။ အနုဿရဏံ၊ အောက်မေ့ခြင်းတည်း။ သာ ပန ပဋိပတ္တိ၊ ထိုပဋိပတ္တိသည်ကား။ သခေပတော၊ အကျဉ်းအားဖြင့်။ ဆဋ္ဌာရမ္မဏ ဂဟဏ လက္ခဏာ၊ အာရုံခြောက်ပါးလျှင် မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ တာနိ၊ ထိုအာရုံခြောက်ပါး တို့ကို။ ဣမ၊ ဤပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်အရာ၌။ ပရဝိညာဏ ဝိညာတ-ဂဟဏေန၊ ပရဝိညာဏဝိညာတသဒ္ဓါဖြင့်။ ဂဟိတာနိ၊ ယူအပ်ကုန်၏။ တေ ပနေတေ၊ ထို ပရိနိဗ္ဗာတ ဆိန္ဒ ဝဋ္ဋမကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဖြစ်နေပုံ အာရုံခြောက်ပါး တို့သည်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနိယေဝ၊ ဘုရားသျှင်တို့၏သာလျှင်။ ဝိသယော၊ အရာ တည်း။ န အညေသံ၊ ဘုရားမှတစ်ပါး အခြားသူတို့ အရာမဟုတ်။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ ဗုဒ္ဓါနိယေဝ လဗ္ဘန္တိတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ အဋ္ဌကထာဆရာ အသျှင် မဟာဗုဒ္ဓသောသ မိန့်ဟတော်မူ၏။

ဟိ၊ မှန်၏။ အတိတေ၊ လွန်လေပြီးသောကာလ၌။ ဘဂဝန္တော ဗုဒ္ဓါ၊ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးသခင် ဘုရားသျှင်တို့သည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝိပဿိသု၊ ဝိပဿနာ စီးဖြန်းကြကုန်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ မဂ္ဂံ၊ မဂ်လေးတန်ကို။ ဘာဝေသံ၊ ပွားကုန်ဖြစ်စေကြကုန်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့သောနည်း ဤသို့သောအခြင်းအရာ အာကာရဖြင့်။ ဖလနိဗ္ဗာနာနိ၊ အရိယဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့ကို။ သစ္စာကာသံ၊ မျက်မှောက်ပြုတော်မူကြကုန်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့သော ဥဒ္ဓေသ-နိဒ္ဓေသ စသောအားဖြင့်။ ဝေနေယျေ၊ ဝေနေယျတို့ကို။ ဝိနေသံ၊ တရားမြက်ဟ ဆုံးမဟောကြားတော်မူကြကုန်၏။ ဣတိ ဣတ္ထိ၊ ဤသို့ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝိပဿနာစီးဖြန်းပုံမှစ၍ နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက် ဝင်ရောက်၍နေသည့်တိုင်အောင် ဖြစ်ပုံပျက်ပုံ အလုံးစုံ အခြင်းအရာကို ဆင်ခြင်သည့်အရာ၌။ သဗ္ဗဒါ၊ အချင်း ခပ်သိမ်း။ အညေသံ၊ ဘုရားမှတစ်ပါးသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝက-စသည်တို့၏။ ဉာဏဿ၊ ဉာဏ်၏။ ဂတိ၊ ရောက်နိုင်ရာသည်။ န အတ္ထိ၊ မဖြစ်နိုင်။

ဤကား ၎င်းဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ ယောဇနာ။

ဆိန္ဒဝဋ္ဋမကာနုဿရဏာဒီသု တေ ဗုဒ္ဓါနိယေဝ လဗ္ဘန္တိ။

မဟာနိဒ္ဓေသ အဋ္ဌကထာ။ အဋ္ဌသာလိနိ မှာလည်း ၎င်းနည်း။

ဤသို့လာသော အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ ဆိန္ဒဝဋ္ဋမက-ဟု ဆိုအပ်သော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍ နေကြပုံ အခြင်းအရာ တို့ကို ဘုရားသျှင်တို့သာ သိနိုင်ရ၏။ သူတစ်ပါးတို့ အရာမဟုတ်ဟူသော အချက်ဝယ် “ဝေ ဖလနိဗ္ဗာနာနိ သစ္စာကာသံ” ပါဠိဖြင့် ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ နိဗ္ဗာန်မစံ

၄-ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (ခ) နိဗ္ဗာန်တိကထာ

သေးခင် ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာ နိဗ္ဗာန်စံသည့်အခါ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ စံနေပုံအခြင်းအရာ တို့ကို ဘုရားသျှင်တို့သာ သိနိုင်ရာသည် ဟု နိတတ္ထ ပြတော်မူသည်။

ထို့ကြောင့် “ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော” ဟု လာသော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် စသည်တို့၌ နိဗ္ဗာန်ဝယ် တည်ရောက်၍ နေသော ပရိနိဗ္ဗာတရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ အသျှင်တို့၏ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ အဖြစ်ကို ဟောတော်မူရာဝယ် ဘုရားသျှင်မှ တပါးသောသူတို့၏ အရာမဟုတ်သည်ကိုရည်၍ ဟောတော်မူသည်။ ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိတော်စသည်တို့၌ “ဂမ္ဘီရံ ဒုဒ္ဒသံ အဏု” စသည်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်၏ ဂမ္ဘီရအဖြစ်ကို ဟောတော်မူရာ၌ကား ပုထုဇန်တို့သာ သိမြင်နိုင်ရာမဟုတ်သည်ကိုရည်၍ ဟောတော်မူသည်ဟု သေသေချာချာ ကွဲကွဲ ပြားပြား မှတ်ကြကုန်။

ထိုနိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်၏ ဂမ္ဘီရအဖြစ်ကို ဟောတော်မူရာဝယ် ထိုနိဗ္ဗာန်၏ အဘာဝမဟုတ်သည့်အဖြစ်ကို ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ တို့ဖြင့် ကော်ယုံကြည်အပ်သကဲ့သို့ ထိုဂမ္ဘီရဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၌ ဂမ္ဘီရဖြစ်၍ နေသော ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂလတို့၏လည်း အဘာဝဟု မဆိုသင့် သည်၏ အဖြစ်ကို ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ များစွာတို့ကို ထောက်သဖြင့် ကော်ယုံကြည်ကြအပ်၏။

ယင်းသို့ ယုံကြည်သဖြင့်လည်း အလွန်နက်နဲလှသော ဘေးပေါင်းကင်းစင် ရန်မျိုးကြည့်ရသည့် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂလအဖြစ်သို့ လျင်မြန်စွာ ရောက်ကြရအောင် ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တရားကို ကြိုးစား အားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန် သတည်း။

နယိဒိံ သိထိလ မာရဗ္ဗ၊ နယိဒိံ အပ္ပေန ထာမသာ။
နိဗ္ဗာနံ အဓိဂန္ဓဗ္ဗံ၊ သဗ္ဗဂန္ဓပုမောစနံ။

သဗ္ဗဂန္ဓပုမောစနံ၊ အလုံးစုံသော ဘေးရန်အနှောင်အဖွဲ့ တကယ့်ဒုက္ခ ဟူသမျှမှ လွတ်ကြီးလွတ်ရအောင် ကယ်ဆောင်ဖျည်ယူတော်မူပေတတ်သော။ ထို နိဗ္ဗာန်၊ ဤတဆယ့်တသီး မီးအပေါင်းတို့မှ ငြိမ်းကြီးငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာတ သောင်ကမ်း ရွှေမြို့နန်းကို။ သိထိလံ၊ ဒါနသီလပေါ့ဖျင်း ဘာဝနာလွတ်ကင်း နေထိုင်ခြင်းကို။ အာရဗ္ဗ၊ အကြောင်းပြု၍။ န အဓိဂန္ဓဗ္ဗံ၊ မရောက် မရအပ်။ အပ္ပေန ထာမသာ၊ အနည်းငယ်သော သဒ္ဓါ၊ ပညာ ဝီရိယအားအစွမ်းဖြင့်။ န အဓိဂန္ဓဗ္ဗံ၊ မရောက် မရနိုင်။

ဤသို့ဟောကြား မြတ်ဘုရား တရားတော်မြတ်ကို ကြပ်ကြပ်ယုံကြည်ကြကုန် သဖြင့် တကယ့် သမုဒ္ဒရာပင်လယ်ကြီးကို တကယ့်သင်္ဘောကြီးဖြင့်သာ လိုရာ

သောင်ကမ်း ကူးခပ်နိုင်မည့်အရေး ငှက်ပျောဖက်ဘောင် ပရိယာယ်လှေယောင် ဖြင့် လိုရာသောင်ကမ်း မလှမ်းမခပ်နိုင်မည့်အရေးကို မြော်တွေးစဉ်းစား များများကြီး နှလုံးထားကြကုန်သဖြင့် သုံးစုံရတနာ သဒ္ဓါလူလူ သီလဖြူဖြူ အလှူရဲရဲ ဘာဝနာတွင် စိတ်ဝင်စွဲ၍ တကယ်သံသရာ ဤသည့်ဝဲမှ ခွဲရဲ ထွက်ပြောက်ကြရအောင် ကောင်းကောင်းကြီး သတိဆောင်နိုင်ကြပါစေကုန် သတည်း။

ယထာဓမ္မဝိနိစ္ဆယကို အကျဉ်း ပြပုံ

ယခုအခါ ယခင်နိဗ္ဗာန် တရားမြတ်၏ ဒါန သီလ ဘာဝနာ-စသော အကြောင်းတရားတို့နှင့် ကင်း၍ မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်ကို အသေအချာ သဘောထင်မြင်ကြစေခြင်းငှါ ယင်းနိဗ္ဗာန်တရား၏ အဇာတ၊ အဘူတ၊ အကတ၊ အသင်္ခတ၊ အပ္ပစ္စယ- မည်ရာ၌ ယထာဓမ္မဝိနိစ္ဆယကို အကျဉ်းမျှ ပြဆိုလတ္တံ့။

၁။ ယင်းနိဗ္ဗာန်တရား၏ အဇာတ အဘူတ အကတ အသင်္ခတ အပ္ပစ္စယ အမည်ရသည်တို့တွင် အဇာတမည်ရာ၌ အကြောင်းတရားတို့ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော် လည်း ဥပါဒ်ပေါ်အောင် မဖြစ်သောကြောင့် ဇာတ-မဆိုလောက်သဖြင့် အဇာတ ဆိုရသည် အချက်—

၂။ အခြား ပရမတ္ထတရားများကဲ့သို့ အခါခါ ဖြစ်ချည်ပျက်ချည်မနေ၊ တရံတခါ ခွင့်ကြီးသာမှ တခါတည်းသာ ဖြစ်လာတတ်သောကြောင့် အဇာတ- ဆိုရသည် အချက်—

၃။ ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ်သော်လည်း သဘောအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း သဘောအားဖြင့်ပင်ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သော်လည်း ဖြစ်သည်မမည်၊ မဖြစ်သော်လည်း ဖြစ်သည်ပင်ဖြစ်၍ တန္တနည်း အားဖြင့် “ဝိန္ဒိယံ န ဝိန္ဒတိ၊ အဝိန္ဒိယံ ဝိန္ဒတိတိ အဝိဇ္ဇာ” နေတ္တိ အဋ္ဌကထာ မိန့်မှာသည့်အတိုင်း “ဇာတမ္ပိ အဇာတံ၊ အဇာတမ္ပိ ဇာတန္တိ အဇာတံ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ အဇာတ-မည်ရသည့် အချက် (၃)

၄။ အဘူတ မည်ရာ၌လည်း အကြောင်းတရားတို့နှင့်ကင်း၍ ဥပါဒ်အား ဖြင့် မဆိုထားဘိ၊ ငြိမ်းဒေးခြင်းသဘာဝအားဖြင့်ပင် မထင်ရှားလာနိုင်သော ကြောင့် အဘူတ-မည်ရသည် အချက်—

၅။ ပဋိလောမနည်းအရ များစွာသောအကြောင်းတို့လည်း ကောင်းစွာ လှလှ ထိထိခိုက်ခိုက် မပြုကြနိုင်၊ တခုသောအကြောင်းတရားမျှလည်း မပြုပြင်

နိုင်၍ အသင်္ခတ အကတ-ဆိုရသော်လည်း အကြောင်းတို့နှင့်ကင်း၍လည်း ဖြစ်သည်မဟုတ်ဟု သိစေခြင်းငှါ အဘူတ-ဆိုရသည် အချက်—

၃။ ဥပါဒ်အားဖြင့် မထင်ရှားသော်လည်း သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားသည် အမှန်၊ သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားသော်လည်း ဥပါဒ်အားဖြင့် မထင်ရှားသည် အမှန်ဖြစ်၍ အဘူတံပိဘူတံ၊ ဘူတံပိ အဘူတန္တိ အဘူတံ-ဟူသော ဝစနုတ္ထအရ တန္တနည်းအားဖြင့် အဘူတ-မည်ရသည် အချက် (၃)

၁။ အကတ-မည်ရာ၌လည်း အကြောင်းတရားတို့ကို စွဲ၍ဖြစ်သော်လည်း ဥပါဒ်ပေါ်အောင် မဖြစ်သည် ဖြစ်၍ ဇာတ-မဆိုထိုက်သဖြင့် အကြောင်းတရား တို့ ပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သည် မမည်သောကြောင့် အကတ-ဆိုရသည် အချက်—

၂။ များစွာသော အကြောင်းတို့ကြောင့်သာ ထင်ရှား ပေါ်လာနိုင်သည် ဖြစ်၍ တခုသောအကြောင်းတရားကြောင့် ထင်ရှားပေါ်လာနိုင်သော တရား မဟုတ်သဖြင့် တခုသောအကြောင်းတရားသည် မပြုပြင်နိုင်သောကြောင့်လည်း အကတ-ဆိုရသည် အချက်—

၃။ အကြောင်းတရားတို့သည် ပြုအပ်သော်လည်း ဥပါဒ်ပေါ်အောင်မပြု နိုင်သောကြောင့်ကတ-ပင်ဖြစ်သော်လည်း မုချအားဖြင့် ကတ-မဆိုသင့်၊ မုချ အားဖြင့် ကတ-မဆိုသင့်သော်လည်း အကြောင်းရင်း တရားတို့နှင့် မကင်း ကောင်းသဖြင့် ကတ-ပင်ဖြစ်၍နေသောကြောင့် ကတမ္ပိ န ကတံ၊ အကတံပိ- ကတန္တိအကတံ-ဟူသည်နှင့်အညီ ကတ မည်သည် ဟူသောနည်းအချက်။ (၃)

၁။ အသင်္ခတမည်ရာ၌လည်း ယင်းနိဗ္ဗာန်တရားကို ဒါနသီလဘာဝနာစသော အကြောင်းတရားတို့သည် ပြုပြင်အပ်သော်လည်း ဥပါဒ်ဗြစ်ပေါ်အောင် မပြု နိုင်သောကြောင့် ပြုပြင်အပ်သည် ဟု မုချမဆိုထိုက်သည်ဖြစ်၍ အသင်္ခတ-ဆိုရ သည်နည်းအချက်—

၂။ အကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်အပ်ရင်းပင် မှန်သော်လည်း ယင်း အကြောင်းတရားတို့ ယင်းနိဗ္ဗာန် ပေါ်လာသည်တိုင်အောင် ကပ်ရောက်၍ ထိထိခိုက်ခိုက် မပြုပြင်နိုင်သောကြောင့်လည်း အသင်္ခတ-ဆိုရသည် ဟူသော နည်းအချက်—

၃။ သင်္ခတအကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်အပ်ရင်း ဖြစ်သော်လည်း ယင်း ပြုပြင်အပ်ပုံ သင်္ခတလက္ခဏာမထင်၊ အကြောင်းပုံနှင့် အကျိုးပုံ အလွန်ကွာလွမ်း ၍ နေသောကြောင့် သင်္ခတ-မဆိုထိုက်သည် ဖြစ်၍ အသင်္ခတ-အမည်ရသည် ဟူသော နည်းအချက်—

၄။ ဥပါဒ်ပေါ်အောင် မဖြစ်သော်လည်း ငြိမ်းရေးခြင်း သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာအောင် ပြုပြင်အပ်သည့်အဖြစ် သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လာအောင် ပြုပြင်အပ်သော်လည်း ဥပါဒ်ပေါ်အောင် မပြုနိုင်သည့်အဖြစ်ကြောင့် “န သင်္ခတမ္ပိ သင်္ခတံ သင်္ခတံပိ န သင်္ခတန္တိ အသင်္ခတံ” ဟူသည်နှင့် အညီ အသင်္ခတ-မည်သည်ဟူသော နည်းအချက်။ (၄)

အပ္ပစ္စယမည်ရာ၌လည်း အကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်လာရရင်းမှန်သော်လည်း ယင်းအကြောင်းတရားတို့သည် ရဟန္တာစုတိ ခန္ဓာရောက်ရှိမျှသာ လိုက်နိုင်၍ ယင်းနိဗ္ဗာန်ပေါ်လာအောင် မလိုက်သည်ဖြစ်၍ အကြောင်းတပါး အကျိုးတခြားကဲ့သို့နေသဖြင့် အကြောင်းတရားတို့နှင့် မစပ်မယှက် နေသောကြောင့် အပ္ပစ္စယ-ဆိုရသည်။ စင်စစ် ယင်းအကြောင်းရင်းနှင့် ကင်း၍လျောက်လျားဘာသာ ဖြစ်သောကြောင့် အပ္ပစ္စယဆိုရသည် မဟုတ်ဟူသောအချက်—

ဤ အလွန်နက်နဲကွယ်ဝှက်သော အချက်အရာတို့ကိုလည်း အချက်ကျကျ သတိရှိကြစေကုန်သတည်း။

ဤဂမ္ဘီရတ္ထအရာဝယ် ခက်ခဲစွာသော “အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ” စသော ဥဒါန်းပါဠိတော်ကို နက်နက်ကြီးဘွင့်ဆိုသော ၎င်းဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ အနုလောမ နည်းပဋိလောမနည်းတို့၌ များများကြီး စိတ်စိုက်ကြံစည်မိသော ကျမ်းတတ်ကဝိ ပညာရှိအသျှင်တို့မှ လှလှကြီးသဘော ထင်မြင်နိုင်ကြမည်။

ယင်းသည်အရာ ခက်ခဲစွာကို ကောင်းစွာလလှ သဘောကျနိုင်ကြမှလည်း နိဗ္ဗာန်ရောက်သည်ဟူရာ၌ သူတပါးရောက်နှင့်ပြီးသော သူတပါးတို့ ငြိမ်းခြင်း နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည် မဟုတ်။ မိမိရဟန္တာဖြစ်၍ စုတိပြီးနောက် မိမိရှေးပါရမီကံ အကြောင်းရင်းနှင့်မကင်း မိမိဘို့ငှါ ယင်းစုတိစိတ်အခြားမဲ့၌ ဥပါဒ်ခြစ်ကင်းလျက် အလွန်သိမ်မွေ့စွာ ပေါ်ရောက်လာသော ယင်းနိဗ္ဗာန်ရတနာ၌ ချမ်းမြေ့သာယာ တည်စံနေရသည်ကို နိဗ္ဗာန်ရောက်သည်ဆိုသည် ဟူသောစကား၌ အထူးအားဖြင့် သဘောကျနိုင်ကြမည်။

ယင်းသို့ သဘောကျကြအောင်လည်း ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဥဒါန်းပါဠိတော် အဋ္ဌကထာပါဠိအနက်တို့၌ အခါခါစဉ်းစား များများကြီး နှလုံးထားတော်မူ ကြပါစေကုန်သတည်း။

ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (၁) နိဗ္ဗာန်တိကထာ ပြီးပြီ။

သင်္ခေပ, ဝိတ္ထာရ-နှစ်ကဏ္ဍမှ

၅-အရည်ခမ်း ကောက်နုတ်ချက်

အလွန်ထူးဆန်း မှတ်သားဘွယ် နှစ်ဆယ့်တချက်

ဤဆိုလတ္တံ့ သည်ကား ဤဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရာမဟာနိဗ္ဗာန်တစ်ပုဒ်ကျမ်း သင်္ခေပကဏ္ဍ ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ နှစ်ခန်းလုံးမှ နိဂုံးချုပ်အရည်စစ် ဝိသေသအားဖြင့် ထုတ်နုတ် ကောက်ယူအပ်သော အလွန်ထူးဆန်းသော အချက်အပေါင်းတို့တည်း။

သေယျထိဒံ—

၁။ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကွယ်ချုပ် ပျောက်ပျက်၍ သွားသော အဘာဝမျှ မဟုတ်။ ယင်းရုပ်နာမ်ကွယ်ချုပ်သည့်အဆုံး၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော အလုံးစုံသော ဘေးအပေါင်းတို့မှ တပေါင်းတည်း ငြိမ်းဇေးခြင်း ပရိနိဗ္ဗာယနု သီတိဘာဝ သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားကေန် ရှိသည်ဟူသော အချက်—

၂။ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် အချို့လူ မသိလှသူတို့ မှတ်ထင်ကြသည့် အတိုင်း လူ့ပြည် နတ်ပြည်များကဲ့သို့ အလွတ်သက်သက်၌ သတ္တဝါအများ ရောက်သွား ရာအားဖြင့် ထာဝရဖြစ်နေသော ဘုံဌာနမဟုတ်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိ ကျရောက်သည့်အဆုံး၌ ထိုရဟန္တာတို့ စုတိရာအရပ်တွင်ပင် ထိုရဟန္တာတို့ ပုန်းအောင်းရာ တည်နေရာဘုံငှါ ထိုခဏခြင်း ဝင်းဝင်းတောက်အရောင်နှင့်တကွ ထင်ရှားပေါ်လာသည် ဟူသော အချက်—

၃။ စုတိကျရောက်သွားသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း အသီးအသီး မိမိတို့ ထံဝယ် ဖြစ်ပေါ်လာသော ယင်းနိဗ္ဗာန်ရတနာ ထူးမြတ်စွာ၌ ဘယ်သည့်ကာလမှ ဘုံတပါးသို့ ရွှေ့သွားခြင်းမရှိ။ ယင်းနိဗ္ဗာန်ရတနာ ဘုံမြတ်စွာ၌သာ အမြဲ တည်နေကြရသည် ဟူသော အချက်—

၄။ ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ နိစ္စ ဓုဝ သဿတ-ဆိုရာ၌လည်း အစမရှိ၊ ကမ္မာကမ္မေ အကြောင်းကင်း၍ အစဉ်ထာဝရ ဖြစ်နေသည်ကို နိစ္စ ဓုဝ သဿတ မဆိုလို၊ ရဟန္တာတို့ စုတိနောက်တွင် ထိုရဟန္တာအသျှင်တို့ ပုန်းအောင်းရာ တည်ရာ အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှစ၍ ဘယ်သည့်ကာလမှ ပျောက်ပျက်ခြင်း မရှိ၊ အမြဲတည်နေသည်ကို နိစ္စ ဓုဝ သဿတ-ဆိုသည် ဟူသော အချက်—

၅။ စကြာမင်းကြီးက စကြာရတနာထံ သွားရသည်မဟုတ်၊ စကြာမင်းကြီး၏ ကုသိုလ်ဘုန်းကံကြောင့်သာ ထိုစကြာရတနာထိုခဏခြင်း ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ထိုမင်းကြီးထံ ရောက်လာသကဲ့သို့ ထိုစုတိကျရောက်သော ပရိနိဗ္ဗန္တ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ပါရမီဘုန်းကံ အစွမ်းကြောင့်သာ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တည်စံစရာ ထိုခဏခြင်း ယင်းနိဗ္ဗာန်ရတနာ ဆိုက်ရောက်ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟူသော အချက်—

၆။ ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အပ္ပစွယ-ဆိုရာ၌ လုံးလုံးနိဗ္ဗာန်ရမည်သူ ဆည်းပူးအပ်သော ပါရမီအကြောင်းကင်း၍ ဖြစ်သောကြောင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အပ္ပစွယ-ဆိုသည်မဟုတ်၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ပေါ်လာကြောင်း ပါရမီအပေါင်းများစွာ ရှိပါသော်လည်း ထိုအကြောင်းများစွာတို့သည် ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိခန္ဓာ ရောက်ရုံမျှသာ လိုက်နိုင်ကြ၍ စုတိနောက် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်လာသည့် တိုင်အောင် မလိုက်နိုင်သောကြောင့် ထိုနိဗ္ဗာန်ဟူသော အကျိုးတရားသည် ထိုမိမိအကြောင်းရင်းတရားတို့နှင့် မစပ်မယှက် သက်သက်တည်နေသည်ကို ရည်၍သာ ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အပ္ပစွယ ကေဝလ-ဆိုရသည်ဟူသော အချက်—

၇။ ဤအတူ ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အသင်္ခတ-ဆိုရာ၌လည်း ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ပါရမီအကြောင်းရင်းကံတို့သည် ထိုနိဗ္ဗာန်အား လုံးလုံးကြီး မပြုပြင်အပ် ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ ထိုပါရမီအကြောင်းရင်း ကုသိုလ်သတ္တိဗလတို့သည် ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိကျရုံလောက်မျှသာ လိုက်နိုင်၍ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိခန္ဓာနောက် နိဗ္ဗာန်ရတနာဖြစ်ပေါ်လာအောင် မရှိသဖြင့် ထိုအကြောင်း ပါရမီတို့သည် ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ထိထိခိုက်ခိုက်ရောက်၍ ကျေးဇူးမပြုနိုင်သည်ကိုသာ ရည်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အသင်္ခတ-ဆိုရသည် ဟူသော အချက်—

၈။ တနည်းလည်း ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အကြောင်းများစွာတို့ ပြုပြင်အပ်သော်လည်း ရှုန်းကြမ်းစွာ ဥပါဒ် ဖြစ် ပေါ်လာအောင် မပြုပြင်နိုင်သည်ဖြစ်၍ ပြုပြင်အပ်သော်လည်း ပြုပြင်အပ်ရာမထင်အသင်္ခတအရိပ်နိမိတ်လက္ခဏာကင်း၍ နေသောကြောင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို အသင်္ခတ ဆိုရသည်စသော အချက်—

၉။ ယင်း နိဗ္ဗာန်ကို အဇာတဆိုရာ၌လည်း ဥပါဒ်ဖြစ်အားဖြင့် ရှုန်းကြမ်းစွာ မဖြစ်သည်ကိုသာ ရည်၍ အဇာတဆိုရသည်၊ စင်စစ် လုံးလုံးမဖြစ်သောကြောင့် အဇာတ-ဆိုသည်မဟုတ်၊ ဥမင်လိုဏ်ဂူကြီး တူးပြီးအဆုံး မြေကြီးလုံးလုံးကုန်သည့် အခါ ဝိဝရာကာသ-ဟူသော ကောင်းကင်ဟင်းလင်း ဥပါဒ်ဖြစ် ကင်းလျက် ဖြစ်ပေါ်လာသောနည်းမျိုးဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကုန်သည့်အဆုံးတွင် ယင်းနိဗ္ဗာန်ရတနာ၏ ရှုန်းကြမ်းစွာသော ဥပါဒ်ကင်းလျက် အလွန်သိမ်မွေ့လှစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟူသော အချက်—

၁၀။ ပုထုဇန်သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိအခြားမဲ့၌ တစဉ်တစပ်တည်းစပ်၍ ပဋိသန္ဓေ စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်လာသကဲ့သို့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိအခြားမဲ့၌ တစဉ်တည်း တစပ်တည်းစပ်၍ ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူသော သဘောတရား ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟူသော အချက်—

၁၁။ ပုထုဇန်သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိစိတ်သည် ပဋိသန္ဓေစိတ်အား အနန္တရ ပစ္စည်း တပ်သကဲ့သို့ ရဟန္တာတို့ စုတိစိတ်သည် နိဗ္ဗာန်အား သင်္ခတ အသင်္ခတ ဇာတ်မတူသည်ဖြစ်၍ အနန္တရပစ္စည်းမတပ်သည် တမည်မျှသာ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိစိတ်နှင့် တစဉ်တည်း တစပ်တည်းပင် ယင်းနိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထတရား ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသည် အမှန်ဟူသော အချက်—

၁၂။ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော သဗ္ဗပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို ထိုအရဟတ္တဖိုလ် ရကြသူတို့အားလျော်စွာ သူ၏အရဟတ္တဖိုလ် ငါ၏အရဟတ္တဖိုလ် ဆိုအပ်သည်နှင့် အတူ ထိုအသင်္ခတဇာတ်ဟူသော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကိုလည်း သူ၏နိဗ္ဗာန် ငါ၏နိဗ္ဗာန်ဟု စင်စစ်ဆိုထိုက်သည် ဟူသော အချက်—

၁၃။ စုတိကျရောက်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟူသမျှ မိမိတို့ ဘုန်းကံကြောင့် မိမိတို့စံနေစရာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိုနိဗ္ဗာန်ရတနာ၌ မပျောက်မပျက် မအို မသေ အမြဲတည်စံနေကြသည် ဟူသော အချက်—

၁၄။ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိပြီးနောက် ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အမြဲတည်ရောက်၍ နေသည်ကို အကြောင်းပြုသဖြင့် ထိုပရိနိဗ္ဗုတ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလုံးစုံ ပြတ်တောက် ဥစ္စန္ဒအဖြစ်သို့ ရောက်သည် မဆိုရ ဟူသော အချက်—

၁၅။ အကယ်၍ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတေပြီးနောက် အလျှင်းကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက်၍ သွားသည်ဆိုလျှင် ထိုရဟန္တာတို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသည် မဟုတ်၊ ထိုရဟန္တာတို့ မအိုမသေ အမြဲနေရာနိဗ္ဗာန်နှင့် အဝေးကြီး အလုံးစုံ အပြီးသတ် ပြတ်တောက်၍ သွားလေတော့သည် ဟု ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကဲ့ရဲ့ခြင်းနှင့်တကွ ဥစ္စန္ဒဒိဋ္ဌိဝါဒ လှလှကြီးဖြစ်တော့မည် အမှန်ဟူသော အချက်—

၁၆။ ထိုရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ စုတိပြီးနောက် ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ်ဖြင့် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ တည်နေသည့်အခါ ယင်း ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တ အဖြစ်၌ တည်သော ယင်း ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဘယ်မျှလောက်သော ဂုဏ်ရှိသည်ဟု ဝေနေယျဉာဏ်ဖြင့် မပိုင်းခြားနိုင်အောင် ဂုဏ်အားဖြင့် အလွန်နက်နဲခြင်း ထို ပုဂ္ဂိုလ် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အတ္တိ နတ္တိ-စသည်ဆို၍ မသင့်နိုင် မလျော်နိုင်အောင် ဒိဋ္ဌဇ္ဈာ-

သယ အရာအားဖြင့် အလွန်နက်နဲခြင်း ဤသို့နက်နဲခြင်းနှစ်ပါးတို့ဖြင့် လွန်စွာ နက်နဲ၍ နေတော်မူကြသည် ဟူသော အချက်—

(၁၇) ယင်းပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ ယင်းနိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍ နေသည့်အခါ သတ္တဝါခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ရုပ်နာမ်မှ လွတ်၍နေသဖြင့် ယင်း ရုပ်နာမ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော လူဟူသော နတ်ဟူသော မင်း ပုဏ္ဏား ဟူသော ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဟူသော ဤသို့အစရှိသော ပညတ်မျိုးဖြင့် မခေါ်ဆိုထိုက်သည် တမည်မျှသာ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထိုမအိုမသေ အမြဲတည်နေရာ ဂမ္ဘီရနိဗ္ဗာန်၌ မပျောက် မပျက် မအိုမသေ အမြဲတည်စံနေကြရသည် ဟူသော အချက်—

(၁၈) ထိုစုတိကျရောက်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟူက အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ပင် ဖြစ်သင့်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဟူကလည်း ယင်း စုတိကျရောက်သော ပရိနိဗ္ဗန္တ ရဟန္တာတို့ ရှိရာ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် စပ်၍သာ ပေါ်လာရသည်ဖြစ်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို ထိုထိုရဟန္တာတို့ စုတိကျရောက်ရာ အရပ်ဆယ်မျက်နှာတို့၌ပင် ထင်ရှားမရှိ မဆိုသင့် ဟူသော အချက်—

(၁၉) နိဗ္ဗာန်ကို အရပ်အားဖြင့် မညွှန်ကြားအပ် ဟူရာဝယ်လည်း ထိုထို နိဗ္ဗာန်၏ ထိုထိုမိမိရောက်ရာအရပ်၌ စွဲ၍ မှီ၍ ကပ်၍ မတည်သဖြင့် ထိုထို မိမိ ရောက်ရာအရပ်နှင့် မစပ်မယှက်နေသောကြောင့်သာ ဆိုသည်၊ ထိုထို အရပ် ဆယ်မျက်နှာတို့၌ ထိုနိဗ္ဗာန်မရှိသောကြောင့် ဆိုသည်မဟုတ် ဟူသော အချက်—

(၂၀) ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို “အနိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာနံ” ဆိုရာ၌လည်း ယင်းနိဗ္ဗာန်၏ အကြောင်းကင်း၍ လျှောက်လျားဘာသာ ဖြစ်သည်ကို ဆိုသည်မဟုတ်၊ ယင်း ဖြစ်ကြောင်း ပစ္စယရှိသော်လည်း အလွန်သိမ်မွေ့စွာဖြစ်သဖြင့် ယင်းအကြောင်း တရားတို့ကြောင့် ဖြစ်ပုံအရိပ် နိမိတ်မထင် အလွန်ထင်ရှားစွာ ဝင်းဝင်းတောက် တည်လျက် နေသည်ဖြစ်လျက် ထိုထင်ရှားရုံပုံကို သိရကြောင်း အရိပ်နိမိတ်မထင် အလွန်လျှင် သိမ်မွေ့စွာ တည်နေသည်ကိုစွဲ၍သာ ယင်းနိဗ္ဗာန်ကို “အနိမိတ္တ” ဆိုရသည် ဟူသော အချက်—

(၂၁) ဒီပင်္ကရာ-သရဏင်္ကရာ-စသော ဆိန္ဒုဝဋ္ဌုမ ပရိယာဒိဏ္ဏဝဂ္ဂ ပရိနိဗ္ဗာတ ဘုရားသျှင် ဟူသမျှတို့သည် အလုံးစုံ ကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက်၍မသွား၊ ကိုယ်တော်မြတ်တို့ စုတိတော်အခြားမဲ့၌ ကိုယ်တော်မြတ်တို့ ချမ်းမြေ့သာယာ ပန်းအောင်း လည်းလျောင်းစရာ ကိုယ်တော်မြတ်တို့ထံ၌ ဝင်းဝင်းတောက် ပေါ်ရောက်လာသော ယင်း နိဗ္ဗာန်ရတနာ၌ မအိုမသေ ယခုထက်ထိ အမြဲတည်စံနေကြရသည်။ နောင်လည်း ဘယ်သည့်ကာလမှ ပျောက်ပျက် တော့မည် မဟုတ်ဟူသော အချက်—

ဤအချက်တို့သည် ထူးခြားနက်နဲသော အချက်တို့တည်း။ ဤအချက်တို့မှာ ဤမျှလောက် ပိဋကတ်သုံးသွယ် နိကာယ်ငါးဖြာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းဂန် တို့ကို နေ့ရက်ရှည်ကြာ နှစ်လများစွာ အခါခါမေ့နှောက် အခေါက်ခေါက်ကြည့်ရှု စိန္တာနုစိန္တာနု ပြုသဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်သော ဝိနိစ္ဆယသည် ကေန္တ ယထာဘူတ ယထာဓမ္မ ဝိနိစ္ဆယဖြစ်ပေလိမ့်မည်ဖြစ်ပေသော်ကော ဟု နှလုံးပြုနိုင်၊ ဆရာ အားကိုး ယုံကြည်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မှတ်သားစဖွယ် အလွယ်တကူ ကောက်ယူ ကျက်မှတ်ကြရန် စီမံအပ်သော တကျမ်းလုံး ညွှန်းပြခဲ့သော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့မှ အရည်စစ် အဆီညှစ် ရအပ်သော အတိုကောက် စကားပြေ သက်သက်တို့တည်း။

ဤအတိုကောက်-စကားပြေသက်သက် အကျဉ်းအမြက်တို့ဖြင့် တင်းမတိမ်နိုင် ရှိကြသော ကျမ်းတတ်ကဝိ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ရှေးကပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သင်္ခေပကဏ္ဍ၊ ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ၊ နှစ်ရပ်လုံးအရှိ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကို အခါခါ အထက်အောက် မေ့နှောက်ကြည့်ရှု အကြိမ်ကြိမ် စိန္တာနုစိန္တာနုပြုတော်မူကြလျှင် ကေန်ပင် ဤအတိုင်းသာ တင်းတိမ်အားရ သဘောကျကြကုန်လတ္တံ့ ၊ ကျကြ အောင်လည်း ဤဒုလ္လဘကထာ ဂမ္ဘီရညဏဝိသယာ ခက်ခဲစွာ၌ များများကြီး နှလုံးစိုက်ထူ အခါခါစိန္တာနုစိန္တာနု ပြုတော်မူကြပါစေကုန်သတည်း။

ဤဝိသေသစကား ထူးခြားသော အရာများတို့တွင် နိဗ္ဗာန်ဟူက ဥပါဒ် အားဖြင့် ရန်ကြမ်းစွာ မဖြစ်သော်လည်း သိမ်မွေ့သော ဖြစ်နည်းမျိုးတို့ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသေးသည်ဟူသော အချက်၌ “နိဗ္ဗာနဿ အနုပ္ပါဒေယေဝ ပုဂ္ဂလဿ နိရောဓော” ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဋီကာပါဠိ၌ “အနုပ္ပါဒေယေဝ” ဟူသောပုဒ် “သဥပါဒိသေသ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနပ္ပဝတ္တိယာ” ဟူသော ဣတိဝုတ် အဋ္ဌကထာ၌ “ပဝတ္တိ” ဟူသောပုဒ် “သမ္မရာယိကာတိ သမ္မရာယေ ခန္ဓဘေဒတော ပရဘာဂေ ဘဝါ” ဟူသော ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ (၁၅၉) ၌ “ဘဝါ” ဟူသောပုဒ် “အဘူတံ အဇာတံ ဟုတွာ အတ္တိတိ အဗ္ဘုတံ” ဟူသော သဋ္ဌာယတန သံယုတ်အဋ္ဌကထာ ၌ “ဟုတွာ အတ္တိတိ” ဟူသော ပုဒ် “တဿ ဘိက္ခဝေ ဣဓေဝ သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ အနဘိနန္ဒိတာနိ သီတိ ဘဝိဿန္တိ။ အယံ ဘိက္ခဝေ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု” ဟူသော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၂၁) ၌ “သီတိ ဘဝိဿန္တိ” ဟူသောပုဒ် အယ-ဟူသောပုဒ်တို့မှ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် စုတိကျရောက် သည့်အခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော သီတိဘာဝ သဘောတရားသည် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်မည်၏ဟု အနက်ထွက်သောအချက်၊ “အဇာတံ အဘူတံ” ဟူသော ဥဒါန်းပါဠိတော်ကို နက်နက်ကြီး အနည်းနည်းဘွင့်ဆိုသော ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ

ပါဠိ ဤခြောက်ရပ် ခြောက်ဌာနတို့၌ များများကြီး စိတ်စိုက်၍ ကြံမိကြလျှင်
ဂမ္ဘီရဉာဏအသျှင်တို့ ကေန်ပင် ယခင်ဝိနိစ္ဆယအတိုင်း သဘော ထင်မြင်ကြကုန်
လတ္တံ့။ ။

ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြတ်၍ပျောက်၍မသွား၊ ထိုမိမိတို့ရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်၌
မအိုမသေ အံမြဲတည်နေရသည်ဟူသော အချက်၌လည်း—

ယထာ ဟိ ဝိဇ္ဇမာနော ဝေ ဇာတဝေဒေါ ဗျတ္တေန ပုရိသေန
နီယမာနော ပုရတ္ထိမာဒိဒိသံ ဂတောတိ ဝုစ္စေယျ၊ န နိဗ္ဗာတော။ ဝေ-
မေဝံ ခီကာသဝေါပိ”

စသော မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဒ္ဓိကာ။

“အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ အတ္ထံ ဂတော သော အရဟာ
ဣမာယ နာမ ဂတိယာ ဌိတော ဤဒိသော နာမဂေါတ္ထဝသေနာတိ
ပမိဏိတုံ န သက္ကာတိ။

ဟူသော ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ (၂၀၇) န သော ပမာဏမေတိ” ဟူသော
ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် (၂၃၅) “အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိသင်္ခ” စသော စူဠနိဒ္ဒေသ
ပါဠိတော် (၁၀၉)

“ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊ သင်္ချံ နောပေတိ ဝေဒဂူ”

ဟူသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် (၄၀၉)

“ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆိန္နောတိ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ”

ဟူသော ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် (၅၄)

“ဣပသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော တထာဂတော အတ္ထိတိပိ နဥပေတိ၊ နတ္ထိ-
တိပိ နဥပေတိ။ပ။ အထ ခေါ ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျာ အသင်္ချေယျော
နိဗ္ဗာတောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ”

ဟူသော နေတ္ထိပါဠိတော် (၅၇)

“ဣပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော
အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဟော သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ”

စသော သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် (၅၄၆)

“ဣပသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ ဝစ္ဆ တထာဂတော ဂမ္ဘီရော”

စသော မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် (၁၅၅)

၅-အရှည်စစ်ကောက်နုတ်ချက်

“အတ္တင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္ထိ” စသော စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော် (၁၁၁) ၎င်းပါဠိတော်တို့၏ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ အခါခါစိတ်စိုက်၍ အတန်တန် စိန္တာနုစိန္တာနု ပြုမိကြလျှင် ဂမ္ဘီရဉာဏအသျှင်တို့ ကော်ပင် ဤအတိုင်း သဘောထင်မြင်ကြပေကုန်လတ္တံ့။ ။

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော လိုရင်းစကား နှစ်ဌာနကို ကောင်းစွာလှလှ သဘောကျကြ၍ရှိလျှင်လည်း ကြွင်းသောအချက်တို့မှာ အန္တောဂတကဲ့သို့ ဖြစ်၍ သဘောကျကြတော့မည် ကော်သတည်း။

ဤသို့လျှင် အလွန်နက်နဲထူးကဲဆန်းကြယ်စွာ စီရင်အပ်သော (၁) ပဏာမကဏ္ဍ ပထမတွဲ (၂) သင်္ခေပကဏ္ဍ ဒုတိယတွဲ (၃) ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ တတိယတွဲတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သောကြောင့်၎င်း—

အကျယ်အကျဉ်း အရှည်ကောက် အတိုကောက် နည်းများစွာတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သောကြောင့်၎င်း—

ပိဏ္ဏတ္တာဓိပ္ပါယ ဗျုပ္ပတ္တာဓိပ္ပါယတို့ဖြင့် သောတုဇန ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကပုဂ္ဂိုလ်တို့ နားလည်မှတ်သားဘွယ် တကယ်စင်စစ်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း—

များစွာသော ပိဋကတ်သုံးသွယ် နိကာယ်ငါးဖြာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကို အတန်တန်မွေနှောက် အထက်အောက် နှိုးနှောခြင်း ပါဠိသဘောတခုနှင့် ပါဠိသဘောချင်း နှိုးနှောခြင်း ယင်းပါဠိတို့နှင့် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ နှိုးနှောခြင်း ယင်းအဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ချင်း နှိုးနှောခြင်း ယင်းအဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကို ပါဠိတော်တို့၌ ချသွင်းခြင်းကို ပြု၍ ကျမ်းတတ်ကဝိ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့ သဘောအထူးကျလောက်ဘွယ် တကယ်ကျယ်ဝန်းစွာ အနက်အဓိပ္ပါယ်များစွာတို့နှင့် တကွ ပြဆိုရေးသားအပ်သောကြောင့်၎င်း—

အလွန်နက်နဲကွယ်ဝှက်လှသော ဂမ္ဘီရကထာ ဖြစ်သည်နှင့်လျော်စွာ အသင့်အလျော် ကြားကာမျှဖြင့် နားမလည်နိုင်လတ္တံ့ ကုန်သော သူတို့အား အထူးသဖြင့် နားလည်ကြစေခြင်းငှါ မဟာအဋ္ဌကထာကြီးများကဲ့သို့ ပုနရုတ္တိ ဂန္ထဂရုကို နှလုံးမထား သောတုဇနတို့ သဘောလှလှ ကျကြစေခြင်းကိုသာ နှလုံးထားသဖြင့် လျဉ်းပါးစရာ အရာရောက်တိုင်း ရောက်တိုင်း ရှေးညွှန်ကြားအပ်ခဲ့ဘူးသော သာဓကပါဠိတို့ကို၎င်း—

ယထာရဟအထပ်ထပ် ထုတ်ဆောင်ညွှန်ကြားသည်ဖြစ်၍ အများဉာဏ်ငယ်သူတို့နှင့်တကွ သဘောလှလှ ကျလောက်ကြေးလောက်ဘွယ် အသွယ်သွယ် အနည်းနည်း စီရင်ညွှန်းပြအပ်သောကြောင့်၎င်း—

၃၄၆

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

အထူးထူး အထွေထွေ ပါဠိတော်များစွာ အဋ္ဌကထာ အရပ်ရပ် ဣကာ အထပ်ထပ်တို့ဖြင့် သောတုဇနတို့ အလွန်ကြည်ညို လေးမြတ်ဝမ်းမြောက်လောက် ဘွယ် တကယ်များပြားသောကြောင့်၎င်း—

ကြားကြားသမျှ ရဟန်းသျှင်လူသူတော်ကောင်းအပေါင်းတို့“ကေကောလာ-ဟလံ သာဓုကာရံ” ကောင်းချီးညံ့လောက်စဖွယ် အလွန်ဆန်းကြယ် နက်နဲ ထူးကဲကျယ်ဝန်းစွာ စီမံအပ်သော—

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း

ဤသည့်အခါ ဘဝင်တိုင်အောင် အောင်စည်ရွမ်း၍ နိဗ္ဗာန် အောင်ခန်း ဝင်လတ်ပြီ။

အရည်စစ်ကောက်နုတ်ချက် ပြီး၏။

၆-မေတ္တာအာသိသ

နိဂုံးချုပ် ငါးဌာနကို ပြပုံ

ဤသို့လျှင် ပိဋကတ် သုံးသွယ် နိကာယ်ငါးတန် ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ကျမ်းဂန်တို့ကို အဘန်ဘန်မေ့နှောက် အထက်အောက်ကြည့်ရှု အခါခါစိန္တာနုစိန္တာနု ပြုသဖြင့် ယထာဓမ္မ ယထာသဘာဝ နေရာကျကောင်းစွာ ရေးသားဆုံးဖြတ် အပ်သော ဤ “ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနီကျမ်း” ကိုဝတ် သာနတ်နန်းဝယ် အာသာဝတီ နွယ်နီနတ်ပန်းကို နတ်ဒေဝါတို့ သူထက်ငါ ဆွတ်လှမ်း ပန်ဆင်ကြ ဘိသည့်အတူ သူထက်ငါ ဝိုင်းယူပူဇော်ကြပြီးခါ အတိဒုလ္လဘကထာ တကယ် နက်နဲ ထူးကဲလှသည့် ဤဒေသနာကို တကယ် သမ္မတ္တိစက်အလာ တကယ်အခွင့် ကြီးသာလှ၍ ကောင်းမွန်စွာ နာကြား မှတ်သားကြရသူ တကယ်သမ္မတ္တိ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တို့—

“ဝေဝိမုတ္တစိတ္တော ခေါဝစ္ဆ တထာဂတော ဂမ္ဘီရာ အပ္ပမေယျော” စသည်ဖြင့် ဝိမုတ္တ စိတ္တရဟန္တာ နောင်အခါ အဘယ်မှာ ဖြစ်ပါလိမ့်ဦးမည်နည်းဟု ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်လျှောက်ထားရာ အဘယ်မှာမှ ဖြစ်လေဦးမည်ဟု-ငါဘုရားမဟော ကြားကြောင်းနှင့် မိန့်တော်မူရာတွင်—

သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ်တွင်မှ မဖြစ်ပေဘူးလားဘုရား လျှောက်ထားပြန်ရာ ဝယ် ဤသို့ အဘယ်တွင်မှ မဖြစ်ပေဘူး ဟူ၍လည်း ငါဘုရားမဟောကြား ဟု မိန့်တော်မူပြန်သည်တွင်—

အဘယ်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ဖြစ်လတ္တံ့ မဖြစ်လတ္တံ့-တခုခုကိုမျှ မဟောရပါ သနည်းဟု ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်လျှောက်ထားပြန်ရာ—

နိဗ္ဗာန်၌ ရောက်၍နေသူ ပရိနိဗ္ဗာတရဟန္တာများ၏ ရုပ်စသည် မရှိသဖြင့် ရုပ်စသည်နှင့် စပ်သော ပညတ်မျိုးမှ လွတ်၍နေသောကြောင့် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ရူပါဒိသင်္ခါ ဝိမုတ္တ အဖြစ်ဝယ် တည်နေသော ထိုရဟန္တာအား ရုပ်နာမ်တရားပင် မရှိသော်လည်း အလုံးစုံကွယ်ပျောက်၍ မသွား၊ တစုံတရာ ဂမ္ဘီရသဘောအား ဖြင့် ထိုသူ ထိုနိဗ္ဗာန်ဝယ် တည်ရှိနေသည်ကို ရည်၍ ထိုသူထိုနိဗ္ဗာန်၌ဖြစ်၍ နေ၏ ဟု ငါဟောတော်မူသည်ရှိသော် ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ ဖြစ်နေသည်ဟု ဝေနေယျတို့ ထင်မှားဘွယ်ရှိသောကြောင့်၎င်း—

ရုပ်နာမ်မရှိသည်ကို ရည်၍ ထိုသူ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ မရှိ- ငါဟောတော်မူခဲ့သော အလုံးစုံ အဘယ်ဂမ္ဘီရ သဘောတရားမျှ မရှိ ပျောက်၍ ပြတ်၍သွားသည်ကို ဆိုလေသလော ဟု ဝေနေယျတို့ ယုံမှားဘွယ်ရှိသော ကြောင့်၎င်း—

ထိုနိဗ္ဗာန်၌တည်၍ နေသူ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်၍ နေ၏၊ ဖြစ်၍ မနေ-ဤသို့တခုခု ကိုမျှ ငါဟော၍ မတော်မလျော်နိုင်သောကြောင့် ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်လတ္တံ့ သော ဝိမုတ္တစိတ္တ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်လတ္တံ့ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ တည်လတ္တံ့ ဟူ၍သာ ဟောသင့်ရကား ထိုနိဗ္ဗာန်၌ “ဥပပဇ္ဇိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ။ နုပပဇ္ဇိဿတိ၊ မဖြစ်လတ္တံ့။” ဟု တခုခုကိုမျှ ငါဟော၍ မတော်နိုင်၊ ဝေနေယျတို့ ဉာဏ်မနိုင်ဘွယ်ရှိသောကြောင့် အဘယ်တခုခုကိုမျှ ငါဟောတော်မူသည်ဟု ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်အား ဘုရားသျှင် မိန့်ကြားတော်မူသည့်အရာ ဗျင်္ဂုတ္တာပိပိယဖြင့် မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်လာသည်ကို ထောက်သဖြင့်၎င်း—

ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တာ ခေါ် မဟာရာဇ တထာဂတော ဂမ္ဘီရာ အပ္ပ-
မေယျော—

စသည်ဖြင့် ကောသလမင်းကြီးအားလည်း ယင်း ဝစ္ဆပရိဗိုဇ်အား ဟောကြား တော်မူသည့်အတိုင်းပင် ဟောကြားတော်မူသည်ဟု သဠာယတနသံယုတ် ပါဠိ တော်လာသည်ကို ထောက်သဖြင့်၎င်း—

“အတ္တင်္ဂတော သော ဥစ္ဆန္ဒော ဝိနဋ္ဌော” စသည်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သွား သည့် သူများ အလုံးစုံပြတ်တောက် ကွယ်ပျောက်၍ သွားသလောဘုရားဟု ဥပသိဝပုဏ္ဏား လျှောက်ထားရာ “အတ္တင်္ဂတဿ နပမာဏမတ္ထိ” စသည်ဖြင့် နိဗ္ဗာန် ရောက်သူများ အလုံးစုံကွယ်ပျောက်၍ သွားသည် မဆိုသင့်၊ ရုပ်ဝေဒနာ စသော ပမာဏတရားသာ မရှိသည် ဟု ဘုရားဟောကြားတော်မူကြောင်းနှင့် စူဠနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်လာသည်ကို ထောက်သဖြင့်၎င်း—

“ပရိနိဗ္ဗာတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆန္ဒောတိ နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” —

ဟူသောပါဠိဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာတရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များ အလုံးစုံပြတ်တောက် ကွယ် ပျောက်၍ သွားသည် မဆိုသင့်ကြောင်းနှင့် ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်လာသည်ကို ထောက်သဖြင့်၎င်း—

န သောပမာဏမေတိ-စသည်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသွားကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထို နိဗ္ဗာန်၌သီလ သမာဓိ ပညာ အမျိုးအနွယ်အားဖြင့် အဘယ်သူလိုတည်း ဟု မနှိုင်းရှုညှိနိုင်ဘွယ် တကယ်ဂမ္ဘီရ အပ္ပမာဏ အပ္ပမေယျဖြစ်၍ နေကြောင်းနှင့် ဟောတော် မူအပ်သော ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့ကို ထောက် သဖြင့်၎င်း—

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် သေပြီးသည့်နောက် ပြတ်တောက်ကွယ်ပျောက်၍ သွားကြောင်းနှင့် ဟောပြောလေ့ရှိသော ယမကမည်သော ရဟန်းအား ဤကဲ့သို့ ပါပိကဝါဒ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိစကား မဟောကြားရမည့် အကြောင်းနှင့် အသျှင်သာရီပုတြာကိုယ်တိုင် ဆုံးမရသည် ဟု သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်^၁ လာသည် များကို ထောက်သဖြင့်၎င်း—

ယထာ ပန ဝိဇ္ဇမာနော ဝေ ဇာတဝေဒေါ ဗျတ္တေန ပုရိသေန
နိယမာနော ပုရတ္ထိမာဒိဒိသံ ဂတောတိ ဝုစ္စေယျ၊ န နိဗ္ဗုတော။ ဝေ
ခိဏာသဝေါပိ။

စသည်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ငြိမ်းပျောက်၍ သွားရာ အဘယ်အရပ်၌ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့်တကွ ဖြစ်၏ရောက်၏ ဟု မဆိုထိုက်သည်ကိုသာ ပြသည်။ စင်စစ်နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်ဟူသော မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာလာသည်ကို ထောက်သဖြင့်၎င်း—

ဤသို့စသော ပါဠိတော်များစွာ အဋ္ဌကထာ ဋီကာအရပ်ရပ်တို့ကို ထောက်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားကြသူတို့ အလုံးစုံကွယ်ပျောက် ပြတ်တောက် ရိတ္တတုစ္ဆအဘာဝသို့ ရောက်သွားကြလေတော့သည်ဟု ဥစ္စေဒဝါဒစကား ပြောကြားယူမှားခြင်းကို မဖြစ်စေရ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အဘယ်ပုံခြင်းရာအားဖြင့် တည်နေသည်ဟု ဝေနေယျတို့ ဉာဏ်ဖြင့် မတိုင်းထွာနိုင် မပိုင်းခြားနိုင်ဘူးဟု တကယ်နက်နဲခြင်း ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ သဘောအားဖြင့်ဖြစ်၍ အဘယ်ဘေးတခုမျှ မတွေ့မငွေ ချမ်းမြေ့သာယာ အမြဲတည်စံနေကြရသည်ဟူ၍သာ နှလုံးနှစ်ခြိုက် ပိုက်ထားကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ယင်းသို့ ဂမ္ဘီရဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၌ ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ တခါတည်းမျှ မပျောက်မပျက် မအိုမသေ အမြဲတည်စံနေရာ နိဗ္ဗုအောင်ခန်း တကယ်ဘေးမသန်းသည့် ရွှေမြို့နန်း၌ ဆောလျင်စွာ စံမြန်းကြရပါစေကုန်သတည်း။

ဤကားအောက်က အကြိမ်ကြိမ်အခါခါ မေတ္တာဝေငှခဲ့သော ဩဒိဿမေတ္တာဘာဝနာအဆုံး အာသီသဘာဝနာနိဂုံးချုပ်စကားတည်း။

ဤနိဗ္ဗုတဒီပနိကျမ်းအားလုံး၌—

(၁) အခါခါစိတ်စိုက် အကြိမ်ကြိမ်မလိုက်နိုင်သဖြင့် လိုရင်းအကျဉ်း၌သာ ဘဝင်ခြိုက်လိုကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဤနိဗ္ဗုတဒီပနိကျမ်း သင်္ခေပကဏ္ဍအဆုံး နိဂုံးချုပ်တရပ်—

၁။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိ၊ ဆဋ္ဌ ၇၉- ၌သာ တွေ့ရပါသည်။

၃၅၀

ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တပီပနီကျမ်း

- (၂) ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ နိဗ္ဗာန်ကထာအဆုံး နိဂုံးချုပ်တရပ်
- (၃) ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ နိဗ္ဗာန်ကထာအဆုံး နိဂုံးချုပ်တရပ်
- (၄) ၎င်းနိဂုံးအနီးတွင် ယင်းနိဗ္ဗာန်တရား၏အခြား ပရမတ္ထတရားတို့နှင့် တူပုံတူချက် ထူးပုံထူးချက် နိဂုံးချုပ်တရပ်
- (၅) ဤအာသီသမေတ္တာ ဘာဝနာအဆုံး နိဂုံးချုပ်တရပ်

ဤငါးရပ်ငါးဌာန အတိုကောက်တို့၌ အခါခါစိတ်စိုက်မှတ်သား တပေါင်း တည်း ဝါစုဂ္ဂတပြုအားနိုင်ကြလျှင် နိဗ္ဗာန်အခြင်းအရာ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ အခြင်းအရာဝယ် အရိယာယ ဉာဏဂေါစရ အရာကို လှုပ်ထား၍ ပုထုဇန်တို့ ဉာဏ်အရာအားဖြင့် ပါရဂုံတ ရောက်သွားပြီ ဆိုရမည်လောက် ခရီးရောက်ကြကုန် လတ္တံ့ ၊ ရောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

မေတ္တာအာသီသ ပြီး၏။

ပဟေဠိများနှင့်

နိဂုံး-ဆုတောင်းခန်း

ယခုအခါ ကျမ်းအားလုံးအပြီး နိဂုံးချုပ်ဆုတောင်းခန်းကို ပါဠိဂါထာ အကျယ်တန့်၍ ဆန်းကြယ်စွာ ညွှန်းပြလတ္တံ့။

ယင်းသို့ ညွှန်းပြရာ၌လည်း ယင်းနိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့ တရားဝယ် လွန်စွာတွေ့ဝေသူ များလှသောကြောင့် ယင်းနိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက် သူတို့ အခြင်းအရာ၏ လွန်စွာထင်သည်ထက် ထင်စေခြင်းငှါ ယင်းနှစ်ရပ်တို့၏ အခြင်းအရာကိုပင် ထင်စွာပြလျက်သာ ပြဆိုပေလတ္တံ့။

ယင်းသို့ ညွှန်းပြရာ၌လည်း အလွန်နက်နဲလှစွာသော နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့ အခြင်းအရာကိုပြလျက် ညွှန်းပြရသည်နှင့် လျော်စွာ ယင်းနိဂုံး ဂါထာတို့၏ ဂမ္ဘီရတ္ထဖြစ်စေခြင်းငှါ၎င်း သောတုဇနတို့ ပဟေဠိ- အလင်္ကာရ နည်းအရာ နည်းယူလိမ္မာကြစေခြင်းငှါ၎င်း ယင်း ပဟေဠိလက္ခဏာ သောဠသဂါထာမျိုးတို့ဖြင့် ပြဆိုလတ္တံ့။

သဒ္ဒပဟေဠိ ရှစ်မျိုး

ဤဆိုလတ္တံ့ သည်ကား အလင်္ကာဠိကာကျမ်းလာ ယင်းပဟေဠိလက္ခဏာ တို့တည်း။

၁။ သန္နိပုဒ်စပ်၊ ဝှက်တုံလတ်၊ မှတ်လော့ သမာဂတာတည်း။ ။
သမာဂတာနာမ သိယာ၊ ဂုဠတ္တာ ပဒသန္နိနာ။ ။ “ပဘဝါနတ-
ဝိတ္ထိဏ္ဏာ” ကား ပြယုဂ်တည်း။

၂။ သဒ္ဓါအနက်၊ နှစ်ချက်သင့်ရာ၊ မလိုသာကို၊ လိုသာ ထင်မှတ်၊
ဝှက်တုံလတ်၊ မှတ်လော့ ဝဉ္ဇိတာ။
ဝဉ္ဇိတာညတ္ထရဋ္ဌေန၊ ယတ္ထ သဒ္ဓေန ဝဉ္ဇိတာ။ ။ နာဂသဒ္ဓါ
ရဟန္တာ၊ ဆင်၊ အနက်နှစ်ချက် ဆိုသင့်ရာ ဆင်ကိုထင်မှားအောင်
ဝှက်သကဲ့သို့တည်း။ ။ အကတညူ၊ သူ့ကျေးဇူးကို မသိတတ်
ဟူသောအနက်၌ ယောင်အောင် “အကတညူ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုသိတတ်၏”
ဟူသောအနက်ကို ဝှက်သကဲ့သို့လည်း မှတ်။

၃။ မစပ်သင့်ရာ၊ ပုဒ်များစွာ၊ လယ်မှာ ခြား၍ထား။ ။ ပုဒ်စပ်မသိ၊
ဝှက်ထားဘိ၊ သိလေ ဥက္ကန္တာ။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တဒိပနိကျမ်း

ဥက္ကန္တာတိဗျဝဟိတ၊ ပုယောဂါမောဟကာရိနီ။ ။ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ
ဘာဏိဿံ အဘိဝန္နိယ” ကဲ့သို့တည်း။

၄။ တိမ်မြုပ် လှဘိ၊ ပညတ္တိသဒ္ဓါ၊ ပုဒ်စဉ်လာ၊ ပမုဿိတာ မှတ်လေ
လော့။

သိယာ ပမုဿိတာ ယဿာ၊ ဒုဗ္ဗောဓတ္ထာပဒါဝဋ္ဌိ။ ။ “ရမ္မဏကံ၊
ဖန်ပြာသဒ်။ သဒ္ဓါမတ္တကံ၊ ငွေပြာသဒ်။ ဒုဘကံ၊ ပတ္တမြား
ပြာသဒ်” စသည်ကဲ့သို့တည်း။

၅။ အရိုးမဟုတ်၊ ပုဒ်အနည်းနည်း၊ ပစ္စည်းအင်ဒဿ၊ ဝှက်တုံက၊ မှတ်ကြ
ဖရသော။

ဖရသောပစ္စယာဒိဟိ၊ ဇာတသဒ္ဓါ ကထဉ္စိပိ။ ။ “ဥပေါသထော၊ ဥပုသ်
သုံးခြင်းရှိသည်” ဟု တဒ္ဓိတ်ဏပစ္စည်းကို ဝှက်သကဲ့သို့တည်း။

၆။ အရိုးနာမ၊ ပညတ္ထ၊ အဆန်းနက်တူ၊ သဒ္ဓတ္ထဖြင့်ဝှက်၊ မပျက်သမာန-
သဒ္ဓါပဟေဋ္ဌိမှတ်လေလော့။

သမာနသဒ္ဓါ သာ ဣဋ္ဌ၊ သဒ္ဓပရိယာယသာမိတာ။ ။ “ပဒုမုတ္တရ” ကို
“ဇလဇုတ္တရ” ။ “ယသောဓရာ” ကို “ကိတ္တိမဟိ” ဆိုသကဲ့သို့တည်း။

၇။ ဆဋ္ဌိသမာသ်၊ ထပ်ခါထပ်ခါ၊ တပုဒ်တည်းလျက် အများလာ၊ ယူပါ
ပါရိဟာရိနီ။

ယဿာ သမ္ဗန္ဓဗာဟုလ္လာ၊ နာမံသာပါရိဟာရိနီ။ ။ “ပုညာရိက္ခယ-
ဂေါစရေ၊ ကုသိုလ်တို့၏ ရန်သူတို့၏ ကုန်ရာမဂ်ဖိုလ်တို့၏ အာရုံ”
ဟူသကဲ့သို့တည်း။

၈။ မုချတ္ထကို၊ ယောင်စေလို၊ ဝှက်သို့ သမာနရူပိတည်း။
သမာနရူပိ မုချတ္တာ၊ ရောပါပိတပဒါ သိယာ။ ။ အမိ-စသော
မုချတ္တ၌ ယောင်အောင် တင်ထားအပ်သော ပရိယာယသဒ္ဓါရှိသော
တဏှာ စသည်ကိုဟောသော “မာတရံ ပိတရံ ဟန္တာ” စသည်ကဲ့သို့
တည်း။

သဒ္ဓပဟေဋ္ဌိ ရှစ်မျိုး ပြီး၏။

အတ္ထပဟေဋ္ဌိ ရှစ်မျိုး

၁။ သင်္ချာရေတွက်၊ ယူခက်စရာ၊ ယောင်ဘွယ်သာ၊ ဝှက်ခါ သင်္ချာတာ
မျိုးတည်း။

သင်္ချာတာနာမ သင်္ချာနံ၊ ယတ္ထ ဗျာမောဟကာရဏံ။ ။ “ဂိတ-
သဒ္ဓေ သရာဒ္ဓေဒ္ဓေ” စသည်ကဲ့သို့တည်း။ ဤ၌ သရနစ်လုံးကို မယူ
မိအောင် အသံနှစ်ခုကိုထင်အောင် ယောင်အောင် ဝှက်သည်။

၂။ ကြိယာကာရက၊ ဝါကျအနေ၊ နှစ်လော့အနက်၊ ထွက်၍နေအောင်၊
လှည့်ပတ်ဆောင်၊ မြဲခေါင်မှတ်လေ ပကပ္ပိတာတည်း။
အညထာ ဘာသတေ ယတ္ထ၊ ဝါကျတ္ထော သာ ပကပ္ပိတာ။
“ပါတုဝေါ ဥဒိတော ရာဇာ” ၌ ထွက်တော်မူလာသော ပြည့်ရှင်
မင်း ဟူသော အနက်တပါး၌ ယုံမှားစေ၍ တက်လတ်သော လမင်း
ဟူသော လိုအပ်သောအနက်ကို ဝှက်သကဲ့သို့တည်း။

၃။ အမည်ကိုဝှက်၊ ဆိုသည်ချက်တွင်၊ အနက်တပါး၊ ထူးခြားထွေလာ၊
ယောင်အောင်သာ၊ ဝှက်ခါ နာမန္တရိက။
သာ နာမန္တရိကာ ယတ္ထ၊ နာမေနာနတ္ထကပ္ပနာ။ ။ ဣသိပတန
တော-၏ နာမည်ကို မသိရအောင် ရသေ့စသော အနက်တပါး၌
ကြံမှားအောင် ဝှက်သကဲ့သို့တည်း။

၄။ သည်လိုဖြစ်လျှင်၊ သည်ဟာပင်ဟု၊ ထင်မှတ်စရာ၊ ရှိရာရာ၊ မြစ်ခါ
မြစ်ခါဝှက်။ ။ ယင်းထင်ဘွယ်ကို၊ န-မြစ်ဆို၊ ဝှက်သို့ နိဘူတာ၏
အချက်တည်း။
နိဘူတာဝဋ္ဌိတာညတ္ထာ၊ တုလျတ္ထသုတိဟေတုတော။ ။ “အာဝ-
ဋ္ဌိတာညတ္ထာ၊ သူထင်ဘွယ်အနက်တပါးကို တားမြစ်၍ တည်သော
ပဟေဠိသည်” အနက်ပေး။ ။ “ဓာဝန္တံ ဥဒယာ အတ္ထံ” စသည်၌
“န စန္ဒမဏ္ဍလံ” စသည်ဖြင့် သူထင်ရာကို န-မြစ်ဆို၍ ဝှက်သကဲ့သို့
တည်း။ “ဝနံ ဆိန္ဒထမာ ရုက္ခံ” စသည်ကို ယူ။

၅။ တိုက်ရိုက်စကား၊ ပြောတုံငြားလျက်၊ အနက်မထင်၊ တွေဝေလျှင်၊
မှတ်ရှင် သံမုဋ္ဌာ။ ။ စကားဝိုးဝါး ရိုးတီးထူးတား နေအောင်
ပြောသည် ဟူလို။
သံမုဋ္ဌာသံမုဋ္ဌတ္တာ စ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာပိ သာဓုကံ။ ။ “အရပ်လေးမျက်နှာ
လှည့်၍ မြင်းလေးကောင်ကို ချည်ထားပြီးလျှင် အလယ်ခေါင်
တွင် မြက်ကိုထား၍ ကျွေးသည့်အခါ မြင်းလေးကောင်လုံး စားနိုင်
သည်” ဆိုသကဲ့သို့တည်း။

၆။ သမာသ်ပဒ်နက်၊ ရွှေပုဒ်ဝှက်၊ မပျက် ကေစ္ဆန္ဒာတည်း။
နောက်ပုဒ်မျှကိုဘော်၍ ရွှေပုဒ်ကို ဖုံးထားသည်ဟူလို။

ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာန်တရားပရိယာယ်

ကေစ္ဆန္တာ သမာသဿ၊ ပုဗ္ဗပဒံဂေါပနာ။ ။ “ကာကဝုယ”
ဟူသည်၌ ကာက-ကို မသိရအောင် ဝုယ-ဟူ၍သာ ဆိုသကဲ့သို့
တည်း။ ။ဝုယ၊ ကျီးသာသည်။ ။ “အကြင်ငှက်ဖြင့် အဝေး
သွားသူ ပြန်လာခါနီးတွင် ဝုယ-ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ ဝါ၊ သာသည်-ဟူ၍
ဆိုအပ်၏။ ထိုငှက်သားကို သင်စားဘူး၏လား” ဟု မေးသကဲ့
သို့မှတ်။

၇။ အရိပ်အမြက်၊ အနက်ခြင်းရာ၊ ဆိုပြီးခါ၊ နှစ်ဖြာလုံးကိုဝှက်၊ ဥဘယစ္ဆန္တာ
ယင်းအချက်။

အာကာရံ ဗျဉ္ဇူဘယစ္ဆန္တာ၊ ယဿာ သကလဂေါပနာ။
ကြွက်နှင့်ကြောင်ပါး၊ ကျားနှင့် သမင်၊ မြင်ကာမတ္တ၊ ကိုက်ပြေးကြ
လျက်၊ အကြင်အသံကိုကြားလျှင် မပြေးမကိုက်ကြ၊ ထိုအသံကို
သင် ကြားဘူး၏လား-မေးသကဲ့သို့တည်း။ ။ကရဝိတ် ငှက်မင်း
သံ ဖော်။ ။ကရဝိကသဒ္ဓါ နှစ်ပုဒ်လုံးကိုဝှက်သည်။

အတ္ထပဟေဠိ ရှစ်မျိုးပြီး၏။

သဒ္ဓတ္ထပဟေဠိ

ပဟေဠိလက္ခဏာ၊ ပေါင်းများစွာ၊ တဂါထာတည်း၌။
ရော၍ယှက်ခါ၊ ယင်းဂါထာ၊ သံကိဏ္ဍာဟု နှလုံးပိုက်။
သံကိဏ္ဍာနာမ သာ ယဿာ၊ နာနာလက္ခဏသင်္ကရာ။
ဤမဟာနိဗ္ဗာန်တိကထာဝယ် “ဂမ္ဘီရဂမ္ဘီရံ” စသည်ကဲ့သို့တည်း။

သဒ္ဓတ္ထပဟေဠိ တစ်-ပြီး၏။

ယခုအခါ ယင်းပဟေဠိလက္ခဏာတို့နှင့်အညီ ကျမ်းပြုရကျိုး

နိဂုံးပါငြိတန်း ဆုတောင်းခန်း ဆိုပေအံ့။

- ၁။ အဘူတအဘူတဌာနံ၊ အာကာရံ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယံ။
ဝိနိစ္ဆယံသုကရောန္တော၊ ကရောန္တောအနဝဇ္ဇယံ။
- ၂။ မစ္စုနာ ဗာဟတော လောကော၊ ယတ္ထ ဌိတော န ဗာဟတော။
အကတံ သီသံ အာယာမ၊ သုက္ကေနေတေန တံ မယံ။

ပဟေဠိ-နိဂုံး-ဆုတောင်းခန်း

၁။ အဘူတအဘူတဌာနံ၊ နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်၌တည်နေကုန်သော ပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ အာကာရံ၊ သဘောခြင်းရာ ဖြစ်ပုံနေပုံအလုံးစုံကို။ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယံ၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့သောအရာကို။ သုဝိနိစ္ဆယံ၊ ကောင်းကောင်းကြီး ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို။ ဝါ၊ ဟုတ်မှန်သေချာ၊ ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်ခြင်းကို။ သုကရောန္တော၊ ကျယ်ကျယ် ဝင်းဝင်း ခင်းခင်းကျင်းကျင်း လွန်မင်းစွာ ပြုသည်ဖြစ်၍။ ယံ အနဝဇ္ဇံ၊ အကြင် ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို။ ကရောန္တော၊ ကြည်လင်ရွှင်လန်း သဒ္ဓါစွမ်းဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြုစုပါ၏။

၂။ လောကော၊ သုံးခွင်ဝေနေ များတတွေ့ကို။ မစ္စုနာ၊ သျှင်သေမင်း သည်။ ဗာဟတော၊ ညှဉ်းဆဲတိုက်ဖြတ် ခါခါသတ်အပ်၏။ ယတ္ထ၊ အကြင်အရပ်၌။ ဌိတော၊ တည်သောသူကို။ ဘေန မစ္စုနာ၊ ထိုသျှင်သေမင်းသည်။ န ဗာဟတော၊ မညှဉ်းဆဲ မသတ်ဖြတ်နိုင်။ ဧတေန သုက္ကေန၊ ဤနိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေကုန်သူတို့၏ အခြင်းအရာကို သေချာစေပုံ ဆုံးဖြတ်ရေးသား တရား စည်ကြီး ရိုက်ဘီးရသော ကောင်းမှုဖြင့်။ ဝါ၊ ကောင်းမှုကြောင့်။ တံ အကတံ၊ ထိုသေမင်း မညှဉ်းဆဲနိုင်ရာ နိဗ္ဗုတာအရပ်သို့။ ဝါ၊ နိဗ္ဗုတာခေါင် လူမနီးသည့် ဘေးမဲ့တောင်သို့။ မယံ၊ အကျွန်ုပ်တို့သည်။ သီသံ အာယာမ၊ လျင်စွာထုတ်ချောက် ဆောစွာ ရောက်ရပါလိုကုန်၏။

ဤဂါထာတို့ကား နိဗ္ဗာန်ဟော အရာ၌ လွန်စွာကွယ်မြုပ်သော အဘူတသဒ္ဓါ အကတသဒ္ဓါဟူသော ပညတ္တိသဒ္ဓါတို့ဖြင့် ဆိုအပ်သော ကြောင့် ပမုဏိတာပဟေဠိ တစိတ်နှင့် ရောသော ဂါထာ။

“သုကရောန္တော” ၌ သု-ကို ဝိနိစ္ဆယဟူသော ရွှေပုဒ်၌လည်း ယူ၍ ယှဉ်ရသည်ကား ကာကောလောကနနည်း၊ အနဝဇ္ဇံ-၌ နိဂ္ဂဟိတံကျေ။

ကုသိုလ်ဟောအရာ၌ ကွယ်ဝှက်သော အနဝဇ္ဇံ သုက္ကသဒ္ဓါတို့ဖြင့် ဆိုခြင်းသည်လည်း ပမုဏိတာလက္ခဏာပင်တည်း။

၃။ ဇာတံပိ အဇာတံယေဝ၊ အဇာတံပိ ဇာတံ ဘဝေ။
ကတံပိ အကတံယေဝ၊ အကတံပိ ကတံ ဘဝေ။

၄။ ဧတဒိသံ ဇာဘာဇာတံ၊ ကတာကတံ ပုရုတ္တမံ။
သုခံသုခံ သုစုဇေန္တံ၊ သီသမေတု ဘဝါဘဝံ။

၃။ ယံ၊ အကြင်မြို့သည်။ ဇာတံပိ၊ ဖြစ်ပါလျက်လည်း။ အဇာတံယေဝ၊ မဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ အဇာတံပိ၊ မဖြစ်ပါဘဲလျက်လည်း။ ဇာတံ၊ ဖြစ်သည်ပင်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ ကတံပိ၊ ပြုအပ်ပါလျက်လည်း။ အကတံယေဝ၊

မပြုအပ်သည်သာဖြစ်၏။ အကတံပိ၊ မပြုအပ်ပါဘဲလျက်လည်း။ ကတံ၊ ပြုအပ်သည်ပင်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

၄။ တောဒိသံ၊ ဤသို့သော သဘောရှိသော။ ဇာတ၊ ဇာတံ၊ ဖြစ်ပါလျက်နှင့် ဖြစ်သည်မမည်၊ မဖြစ်ပါလျက်လည်း ဖြစ်၍နေသော။ ကတာကတံ၊ ပြုအပ်ပါလျက်လည်း မပြုအပ်၊ မပြုအပ်ပါဘဲလျက်လည်း ပြုအပ်သည်ပင် ဖြစ်သော။ ဥတ္တမံ-ဥတမံ၊ တိုင်းပြည်တပါး မြို့တခြားများကဲ့သို့ အမှိုက်တိုက်လည်း မရှိထသော။ သုခံသုခံ၊ အတုမရှိသော ချမ်းသာကို။ သုဝဇ္ဇန္တံ၊ ကောင်းကောင်းကြီး ပျားစေတတ်သော။ ဘဝါဘဝံ၊ ထင်ရှားရှိလျက် ရှိရာမထင်၊ ရှိရာမထင်သော်လည်း ထင်ရှားရှိသည်ပင် ဖြစ်ထသော။ ပုရုတ္တမံ၊ ပြည်ထူး ပြည်မြတ် ပြည် အထွတ်သည်။ မေ၊ ငါ၏ ထံသို့။ သီသံ၊ ဆောလျင်စွာ။ တေ၊ တည်ရောက် လာပါစေသတည်း။

တုံတုံဆိုလျက် အသိခက်အောင် ဝှက်သော သံမုဠာပဟေဠိ။ နိဗ္ဗာန်ကို ဝှက်သည်။

ဖြစ်ပါလျက်နှင့်ဖြစ်သည် မမည်၊ မဖြစ်ဘဲလျက်လည်း ဖြစ်သည် ဆိုသည့်အရာသည် အဘယ်လိုဟာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း ဟု တွေဝေရသည်ကို သံမုဠာဆိုသည်။

ကမ္ဘာမီးလောင် မြေကြီးတက်တက်ပြောင်သည့်အခါ ထိုမြေကြီးနေရာ၌ ကောင်းကင်ဟင်းလင်းဖြစ်သည်ဖြစ်၍ ထိုကောင်းကင်ဖြစ်လာပြီဟူ၍လည်း ဆိုသင့်ပါလျက် ဥပါဒ်ဒြပ်အားဖြင့် ဖြစ်သည် မဟုတ်ရကား ဖြစ်သည် မဆိုလောက်၊ ဖြစ်သည် မဆိုလောက်သော်လည်း ထိုအရပ်၌ ကောင်းကင်ဖြစ်လျက်ပင် နေသောကြောင့် ထိုကောင်းကင်ကို မြေကြီးပျောက်သည့်နောက် ဖြစ်ရောက်လာသည် ဟူ၍လည်း ဆိုသင့်သည် ဖြစ်သကဲ့သို့ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော ကမ္ဘာမီးသတ္တိဖြင့် အကြောင်းအဘိသင်္ခါရမာရ်ကုန်၍ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာမြေကြီး ကုန်ပျောက်တဘန် အသစ်မရောက်ရှိသည့်အခါ ယင်းနိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်ပေါက်လာသည်ဖြစ်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို မဖြစ်လာဟူ၍လည်း မဆိုသင့်၊ ယခင်ကောင်းကင်ကဲ့သို့ပင် ဥပါဒ်အထင်အရှား အထည်ဒြပ်အားဖြင့် မဖြစ်လာသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း မဆိုလောက်သည်ကို ရည်၍ “ဇာတံပိ အဇာတံ ယေဝ”စသည်ကို ဆိုသတည်း။ (ဤသို့ ဝှက်သည်ကို ဖော်။)

၅။ သင်္ခတာ သင်္ခတာဝါညေ၊ ဇာတာ ဇာတာတထေဝ တေ။
န ယော ဓမ္မော တထာဟောတိ၊ သီသံလဘာမ တံမယံ။

၅။ အညော၊ တပါးကုန်သောတရားတို့မှာ။ သင်္ခတာ၊ ပြုပြင်အပ်ကုန်သည် ရှိသော်။ သင်္ခတာဝ၊ ပြုပြင်အပ်ရာ လက္ခဏာထင်သဖြင့် ပြုပြင်အပ်သည် မည်သည် သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ဇာတာ၊ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သည်ရှိသော်။ တော၊ ထိုတရား တို့သည်။ တထေဝ ဇာတာ၊ ထိုဖြစ်ပေါ်လာသည့်လက္ခဏာထင်သဖြင့် ဖြစ်ပေါ် လာသည်ပင် မည်ကုန်၏။ ယော ဓမ္မော၊ အကြင်တရားသည်။ တထာ၊ ထိုသို့ ပြုပြင်အပ်သည့်အတိုင်း ပြုပြင်အပ်သည်မည်သော ဖြစ်လာသည့်အတိုင်း ဖြစ်လာ သည်မည်သောအားဖြင့်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တံ မယံ၊ ထိုသို့သော လက္ခဏာ အားဖြင့် ပြီးသော။ မတံ၊ စင်စစ်အလိုရှိအပ် အလိုရှိထိုက်သော။ အမတံ၊ အမြိုက်သဖွယ်ဖြစ်သော။ တံဓမ္မံ၊ ထိုတရားထူးတရားမြတ်ကို။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သီဃံ၊ ဆောလျင်စွာ။ လဘာမ၊ ဤကျမ်းပြုရ ကုသလကြောင့် ကောင်းကောင်း ကြီး ရပါလိုကုန်၏။ ဝါ၊ ရပါစေကုန်သော။

လဘာမတံမယံ-၌ မတံ-တချက်၊ ရှေ့ပုဒ်ဝယ် အအက္ခရာကျေစေရုံ အမတံ-တချက်၊ တံမယံ-တချက်၊ တံ-တချက်၊ မယံ-တချက်အားဖြင့် သဒ္ဒသတ္တိ အများထွက်ရကား ဘိန္နသတ္တိ သမဝေတနည်းမှတ်။

နိဗ္ဗာန်ကိုဆိုသည် အခြင်းအရာ မထင်မထွက် နှစ်ဘက်အစွန်း ဖုံးလွှမ်းကွယ်ဝှက်သော ဥဘယစ္ဆန္နာပဟေဠိဂါထာ။

၆။ ယန္တံ ပဒံ ဒုဗ္ဗိဓံပိ၊ နေဝ ဟောတိ ဂတာဂတံ။
နေဝ ဌိတံ အနာလမ္ပံ၊ သီဃံ ဂစ္ဆာမေတံ ပဒံ။

၆။ ယန္တံ၊ ရောက်ရာစင်စစ်ဖြစ်သော။ ယံတံပဒံ၊ အကြင်အရပ်ဌာနသည်။ ဒုဗ္ဗိဓမ္မံ၊ နှစ်ပါးအပြားပင်ရှိသော်လည်း။ ဂတာဂတံ၊ သွားရာလာရာ အရပ်သည်။ နေဝ ဟောတိ၊ မဟုတ်။ နေဝ ဌိတံ၊ တည်နေရာလည်း မဟုတ်။ အနာလမ္ပံ၊ ဆွဲမှီရာ ထောက်တည်ရာလည်း မရှိ။ အာမတံ၊ လွန်စွာလိုအပ်ရာဖြစ်သော။ အမတံ၊ သေတတ်သူများလည်း မရှိထသော။ ပဒံ-ပကဋ္ဌံ ဒေန္တံ၊ မြတ်သော ချမ်းသာကိုလည်း ပေးတတ်ထသော။ တံပဒံ၊ ထိုအရပ်ကို။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သီဃံ၊ အလျင်တဆော။ ဂစ္ဆာမ၊ ရောက်ရပါလိုကုန်၏။ ဝါ၊ ဤနိဗ္ဗုတိကထာ ကျမ်းမြတ်စွာကို သေချာပြုစု မြတ်ကောင်းမှုကြောင့် ယခုဆောစွာ ရောက်ရ ပါစေကုန်သော။

ရောက်ရာလည်းဖြစ်၊ သွားရာလာရာလည်း မဟုတ်၊ ထောက်တည်ရာ ဆွဲမှီရာလည်း မရှိ၊ လွန်စွာအလိုရှိအပ်သည်လည်းဖြစ်၊ သေသည့်သူများ လည်း မရှိသောအရပ် ဟူသည် အဘယ်အရပ် ဖြစ်လိမ့်မည်နည်း ဟု တွေဝေအောင်ဝှက်သော သံမုဋ္ဌာပဟေဠိဂါထာ။

နှစ်ပါးအပြား ဟူရာ၌ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန် ကိုယူ။

ယန္တံ၏အရ ရောက်ရာဟူသည့်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုရသေးခင် အာရုံ ပြုသောအားဖြင့်ရောက်ရာ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည့်အခါ ထက်ကြပ်တွေ့ရောက် ရာကို ယူ။

သွားရာသာရာမဟုတ် ဟူရာ၌ ဤနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ပြီးသည့်နောက် အဘယ်ဘဝတပါး သွားရသည် မရှိ၊ ဘုံတပါးကလည်း ကိုယ်ခန္ဓာ အတ္တဘောနှင့်တကွ လာရာမဟုတ်သည်ကို ယူ။

နေဝင်္ဂိတံ-အရ တည်ရာမဟုတ် ဟူရာ၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေရာမဟုတ် သည်ကိုယူ။ အနာလမ္ပံ၏ အရ ဆွဲထောက်တည်ရာ မရှိဟူရာ၌ မှီရာမဟာဘုတ် ရုပ်အထည်ခြင် မရှိသည်ကို ယူ။

သေတတ်သူတို့ မရှိ ဟူရာ၌ မသေတတ်သူ မသေနိုင်သူ ပရိနိဗ္ဗာန်တ အသျှင်တို့၏သာ တည်နေရာကို ယူ။ ဘိန္နသတ္တိနည်းမှာ ရှေ့အတိုင်း ကြံကြလေ။

၇။ န နရာ နရဇာတာပိ၊ ဒေဝဇာပိ နဒေဝတာ။
ဇဂဇာ အဇဂါယေဝ၊ သိဗံဘဝါမတာဒိသာ။

၇။ ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ နရဇာတာပိ၊ လူ၏သို့ပင် ဖြစ်ကုန် သော်လည်း။ ဝါ၊ လူကပင် ဖြစ်သွားကုန်သော်လည်း။ န နရာ၊ လူလည်းမဟုတ် ကုန်။ ဒေဝဇာပိ-ဒေဝဇာတာပိ၊ နတ်၏သို့ပင် ဖြစ်ကုန်သော်လည်း။ ဝါ၊ နတ်က ပင် ဖြစ်သွားကုန်သော်လည်း။ န ဒေဝတာ၊ နတ်လည်းမဟုတ်ကုန်။ ဇဂဇာပိ၊ သတ္တဝါတို့မှ ဖြစ်သွားပါကုန်သော်လည်း။ အဇဂါ-ဝ၊ သတ္တဝါ မဟုတ်ကုန် သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ မ-မယံ၊ ငါတို့သည်။ အမတာ၊ မသေ နိုင်ကုန်သော။ အဘဝါ၊ ဘဝသုံးပါးလည်း မရှိကုန်သော။ အဘဝါ၊ ဘုံသုံးပါး၌ မရှိကုန်သော်လည်း။ ဘဝါ၊ ဂမ္ဘီရသဘောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်၌တည်ရှိသည်ပင် ဖြစ် ကုန်သော။ တာဒိသာ၊ ထိုသို့အံ့ဩစဖွယ် တကယ်ထူးဆန်းသည့်သူ လူမတူနတ် မမျှ နိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂလ ဝိသေသတို့သည်။ သိဗံ၊ မနှေးမကြာဆော့လျှင်စွာ။ ဘဝါမ၊ နိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂလတို့၏ ဝိသေသဖြစ်ပုံကို အကုန်ညွှန်းရ မြတ်ပုညကြောင့် ကောင်း ကောင်းကြီး ဖြစ်ရပါစေကုန်သော။

၎င်းသံမုဋ္ဌာပင်။ ။ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဝှက်သည်။ ။ နိဗ္ဗာန် အရဟတော ဂတိ။ ပရိဝါပါဠိတော်။

ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဠော၊ သင်္ချိ နောပေတိ ဝေဒဂူ။
ဟူသော သဠာယတနသံယုတ်ပါဠိတော်။

တာသံ ပရဘာဂေ နိဗ္ဗာနေ တိဠေယျ။
ဟူသော နေတ္ထိ အဋ္ဌကထာတို့ လာတိုင်း ဘုံသုံးပါး၏ ပြင်ဘက်နိဗ္ဗာန်၌
တည်နေသည့်သခင် ပရိနိဗ္ဗုတအသျှင် များကို ရည်၍ ဝှက်သည်ဟူလို။
နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေသည်ကိုရည်၍ “ဘဝါ၊ ရှိသည်ပင် ဖြစ်ကုန်သော”
ဟု အနက်ပြန်ဆိုသတည်း။

၈။ ဥစ္ဆိန္နာပိ အနုစ္ဆိန္နာ၊ အနုစ္ဆိန္နာပိ ဆိန္နကာ။
နစ္စန္တေ နတ္ထိ နတ္ထိတိ၊ လဟုံ ဘဝါမတာဒိသာ။

၈။ ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ ဥစ္ဆိန္နာပိ၊ ပြတ်သွားပါကုန်လျက်လည်း။
အနုစ္ဆိန္နာ၊ ပြတ်သည် မဟုတ်ကုန်။ အနုစ္ဆိန္နာပိ၊ ပြတ်သည် မဟုတ်ကုန်သော်
လည်း။ ဆိန္နကာ၊ ပြတ်အောင်ပြုနိုင်ကုန်၏။ နတ္ထိ၊ မရှိသည်ဖြစ်ပါကုန်လျက်။
နတ္ထိတိ၊ မရှိဟူ၍လည်း။ နစ္စန္တေ၊ မဆိုအပ်ကုန်။ အမတာ၊ တစုံတခုကိုမျှ လိုချင်
တောင့်တမရှိကုန်သော။ အမတာ၊ တရံတခါမျှ မသေနိုင်ကုန်သော။ အမတာ၊
သေတတ်သောသူတို့နှင့်မတူ အမူထူးလျက် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ကုန်သော။
အမတာ၊ လွန်စွာအလိုရှိအပ် အလိုရှိထိုက်ကုန်သော။ တာဒိသာ၊ ထိုသို့သော
သဘောရှိသော သူတို့သည်။ လဟုံ၊ အလျင်တဆော။ ဘဝါမ၊ ဤကျမ်းပြုရ
ကုသလကြောင့် ကောင်းကောင်းကြီး ဖြစ်ရပါလိုကုန်၏။

ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်အရာကို သဒ္ဓါမခက် အနက်ပေါ်စွာ ဆိုပါလျှင်လည်း
သည်ပင်သည်လို သည်ကိုဆိုသည်ဟု မသိနိုင်အောင် တွေ့ဝေဘွယ် ဝှက်
သော သံမဠာပဟေဠိပင်တည်း။

ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ရှစ်ရာပေါင်း ထောင်းထောင်းပြတ်သွား ဖြစ်တုံငြား
လည်း ဤကားလူ့နတ် မဆိုအပ်ရုံ လုံးစုံမပြတ် နိဗ္ဗာန်ခေမာမြတ်၌
တည်နေသည်ကိုရည်၍ “ဥစ္ဆိန္နာပိ အနုစ္ဆိန္နာ” ဟုဆိုအပ်သတည်း။

နိဗ္ဗာန်သာခေါင် ဘေးမဲ့တောင်တွင် သူမမြင်ကောင်း နက်ဘုံရှောင်း
၍ ကောင်းကောင်းကြီး တည်နေကြသဖြင့် ဥစ္ဆိန္နမဆိုရသော်လည်း
သင်္ခတဆိုး ရုပ်နာမ်မျိုးမရှိ ဒုက္ခကြီးမဘိနိုင်သည်ကို ရည်၍ “အနုစ္ဆိန္နာပိ
ဆိန္နကာ” ဟု ဆိုသတည်း။

တဆယ်တသိး မီး၏လောင်စာ ကိုယ်ခန္ဓာဆိုး ဒုက္ခအိုးသာ မရာမရေ
မရှိပေသည့် ရွှေနန်းနိဗ္ဗု သူမတူတန် ဝင်းဝင်းလျှံ၌ သုဂမ္ဘီရဖြစ်၍ မဇ္ဇေ

ဆင်းရဲ တချမ်းသာတဲတည်နေလျက် ရှိပေသည်ကိုရည်၍ “ နုစွန္တေ နတ္ထိ နတ္ထိတိ ” ကို ဆိုသတည်း။

“ ဆိန္ဒကော၊ ပြတ်သည်ဖြစ်ကုန်၏ ” အနက်ပေးလျှင် က-အက္ခရာ၌ အနတ္တက ဒေါသဝင်မည်ကြောင့် “ ဆိန္ဒ ကရောန္တိတိ ဆိန္ဒကော ” ဝစနတ္တ ပြု၍ ပြတ်အောင် ပြုတတ်သည် ဟု အနက်ပေးရသည်ကိုလည်း သိ။

၉။ နေဝ ယတ္ထ မဟာဘူတံ၊ နာဘူတံ န နဘံ ဘဝံ။
နာရူပံ န နာယတနံ၊ သီဃံ အာယာမတံ ဒိသံ။

၉။ ယတ္ထ၊ အကြင်ဘုံအရပ်၌။ မဟာဘူတံ၊ မဟာဘူတံလေးပါးသည်။ နေဝ၊ မရှိသည်သာ အမှန်။ နာဘူတံ၊ ထင်ရှားမရှိသည်လည်း မဟုတ်။ န နဘံ၊ ကောင်းကင်လည်း မဟုတ်။ ဘဝံ၊ ချမ်းသာကိုလည်း ပွားစေနိုင်၏။ နာရူပံ၊ အရူပလေးဘုံလည်း မဟုတ်။ နာယတနံ၊ ဘုံတည်ရာ အာယတနမဟုတ် သည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ အမတံ၊ မသေနိုင်ရာဖြစ်သော။ အာမတံ၊ အလွန်အလို့ ရှိအပ် တောင့်တအပ်သော။ တံ ဒိသံ၊ ထိုထူးဆန်းလှစွာ၊ မသေနိုင်ရာအရပ်သို့။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သီဃံ၊ စွာ။ အာယာမ၊ ရှေးရှုမျက်မှောက် တခေါက်မပြန် ခါမလှန်ရ ရောက်ကြီးရောက်ရပါလိုကုန်၏။

တေနေ သုက္ကေန - ဆိုလိုသည်။ သုဏန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့က မဟာဘူတံ လေးပါးမရှိလျှင် ဤသည်ဤသည်များပင် ဖြစ်လေသလောဟု ထင်ဘွယ် ရှိရာ ထင်ဘွယ်ရှိရာကို လိုက်၍လိုက်၍ မြစ်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဝှက်ဆိုသော နိဘူတာပဟေဠိဂါထာ။

ဤဂါထာကား “ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ တဒါယတနံ ယတ္ထ နေဝ ပထဝီ ” စသော ဥဒါန်းပါဠိတော်နှင့် အညီတည်း။

နိဗ္ဗာန်၏ အပရိယာပန္န ဘုံအရာကိုရည်၍ ဘုံတည်ရာ မဟုတ်သည် မဟုတ် ဟု ဆိုသတည်း။

၁၀။ ဝုစ္စတာဒါဒိနိက္ခန္ဓာ၊ န နက္ခန္ဓောနန္ဒနိက္ခမော။
နိဗ္ဗာတာ မဇ္ဈေ မဇ္ဈိမော၊ န နိဗ္ဗာတောနန္ဒနိဗ္ဗာတော။

၁၁။ ယန္တေယန္တော သုဂတိတော၊
န သော သဗ္ဗော န သော တထာ။
ဗျာဘိကိတ္တိတမေတေဟိ၊
သီဃံ အာယာမ တံ ဒိသံ။

၁၀။ ယံ-ယထ၊ အကြင်အရပ်အား။ အာဒေါ၊ အစ၌။ နိက္ခန္ဓာ၊ နိက္ခန္ဓာ ပုဒ်မှ။ အာဒိ၊ အစဖြစ်သော အက္ခရာကို။ ဝုစ္စတေ၊ ရွတ်ဆိုအပ်၏။ နိက္ခန္ဓော၊

ပဟေဠိ-နိဂုံး-ဆုတောင်းခန်း

နိက္ခန္ဓပုဒ်လုံးကို။ န ဝုစ္စတေ၊ မရွတ်ဆိုအပ်။ တထာပိ၊ ထိုသို့ နိက္ခန္ဓပုဒ်လုံးကို မရွတ်ဆိုအပ်သော်လည်း။ သော၊ ထိုအရပ်သည်။ နော အနိက္ခမော၊ ထွက်မြောက်ရာ မဟုတ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ နိဗ္ဗုတော၊ နိဗ္ဗုတသဒ္ဓါမှ။ မဇ္ဈိမော၊ အလယ်အကွရာကို။ ဝုစ္စတေ၊ ရွတ်ဆိုအပ်၏။ နိဗ္ဗုတော၊ နိဗ္ဗုတပုဒ်လုံးကို။ န ဝုစ္စတေ၊ မရွတ်ဆိုအပ်။ သော၊ ထိုအရပ်သည်။ နော အနိဗ္ဗုတော၊ ငြိမ်းရာ မဟုတ်သည်လည်း မဟုတ်။

၁၁။ အန္တေ၊ အဆုံး၌။ သုဂတိတော၊ သုဂတိပုဒ်မှ။ အန္တော၊ အဆုံးဖြစ်သော အကွရာကို။ ဝုစ္စတေ၊ ရွတ်ဆိုအပ်၏။ (နောက် ယ-အကွရာမှာ အာဂုမ်။) သော သဗ္ဗော၊ ထိုအလုံးစုံသော သုဂတိပုဒ်ကို။ န ဝုစ္စတေ၊ မရွတ်ဆိုအပ်။ သော၊ ထိုသုဂတိပုဒ်လုံးကိုအဆုံး၌ မရွတ်ဆိုအပ်သောအရပ်သည်။ တထာ၊ ထိုကောင်းသောသူတို့၏ ကောင်းကောင်းကြီးရောက်ရာ မဟုတ်သောအားဖြင့်။ န၊ မဖြစ်။ ဧတေဟိ၊ ဤသုံးလုံးသော အကွရာတို့ဖြင့်။ ဗျာဘိကိတ္တိတံ၊ သုံးဘုံလူပေါ်လွန်း၍ကျော်သော။ တံ ဒိသံ၊ ထိုအရပ်ကို။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ သိသံ၊ မြန်မြန်ကြီး။ အာယာမ၊ ဤအရပ်ကို ညွှန်းဆိုရေးသား ကုသိုလ်အားဖြင့် ဘဝမခြားရောက်ရပါစေကုန်သော။

နိဗ္ဗာန်၏ “ နိဗ္ဗုတိ ” ဟူသော နာမံ-ကို ဝှက်သော နာမန္တရိက္ခပဟေဠိဂါထာ။ ။ ဝုစ္စတာဒါဒိ-၌ ဝုစ္စတေ အာဒေါ အာဒိ-ဟု ဒွိသန္တိမှတ်။

၁၂။ ယံတံပဒံ ဒုဗ္ဗိဓမ္မိ၊ ကေယေဝ ဌိတံ သဒါ။

နေဝါနတ္ထံ နာပုပဒံ၊ သိသံ ဇာနေမု တံ ပဒံ။

၁၂။ ယံတံပဒံ၊ အကြင်ပုဒ်သည်။ ဒုဗ္ဗိဓမ္မိ၊ နှစ်ပုဒ်ပင်အပြားရှိသော်လည်း။ ကေယေဝ၊ တပုဒ်သည်သာလျှင်။ ဟုတော၊ ဖြစ်၍။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ဌိတံ၊ တည်၏။ နေဝါနတ္ထံ၊ အနက်မရှိသည်လည်း မဟုတ်။ နာပုပဒံ၊ ပုဒ်မဟုတ်သည်လည်းမဟုတ်။ တံ ပဒံ၊ ထိုနှစ်ပုဒ်ဖြစ်လျက် တပုဒ်တည်းဖြစ်၍နေသောပုဒ်ကို။ သိသံ၊ ဆောလျင်စွာ။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ဇာနေမု၊ သိရပါလိုကုန်၏။

ဤသို့သောအနက်ကို ပေးမှား ယောင်မှားအောင် သင်္ချာအယူခက်ဘွယ် ဝှက်ထားသော သင်္ချာတာ ပဟေဠိ။ ဤအနက်ကို ဤအရာ၌ မလိုလိုအပ်သော အနက်ကိုဘော်၍ ပေးသော်ကား—

၁၂။ ယံ ပဒံ၊ အကြင်နိဗ္ဗာန်သည်။ ဒုဗ္ဗိဓမ္မိ၊ သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ပရိယာယ်အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိသော်လည်း။ ကေယေဝ၊ အသင်္ခတဓာတ် ကေန္တမုချအားဖြင့် တပါးတည်းသာ ဖြစ်၏။ တထာပိ၊ ထိုသို့တပါးတည်းပင် ဖြစ်သော်လည်း။ နေဝါနတ္ထံ၊ ဘေးရန်ခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းချုပ်ပျောက်ရာ မဟုတ်သည်လည်း မဟုတ်။ တထာပိ၊ ထိုသို့ ချုပ်ပျောက်ရာ

မဟုတ်သည် မဟုတ်သော်လည်း။ဝါ၊ချုပ်ပျောက်ရာပင် ဖြစ်သော်လည်း။ နာပဒံ၊ မြတ်သောချမ်းသာကို မပေးတတ်သည်လည်း မဟုတ်။ (ပ-သဒ္ဓုပဒ ဒါ-ဓာတ် ပ-ကား ပကဋ္ဌ အနက်ဟော။)

တနည်းကား-အပဒံ၊အတုမရှိသော ချမ်းသာ၏တည်ရာ မဟုတ်သည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ (ဌာနတ္ထ။) အပဒံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရောက်ရာ ကောဋ္ဌာသ အစု တကွက်တဒေသ မဟုတ်သည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ (ကောဋ္ဌာသတ္ထ။) အပဒံ၊ သင်္ခတဆိုး ဒုက္ခအိုးမှ တမျိုးတပါး ကတ္တာဒြားရာ မဟုတ် သည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ (ပရိတ္တာဏတ္ထ။) အပဒံ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားကြသူ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဘေးမှ လွတ်ကြောင်း မဟုတ်သည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ (ကာရဏတ္ထ။) အပဒံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မှီရာမဟုတ်သည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ (ဝတ္ထုတ္ထ။) အပဒံ၊ သတ္တဝါတို့မရှိရာ မဟုတ်သည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ (သတ္တဝါ ဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့် မရှိသော်လည်း သတ္တပညတ်ကိုလွန်၍ နေသော ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တအဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိသည်ကိုယူ။) အပဒံ၊ ဘေးခပ်သိမ်းတို့၏ ကင်းငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်မဟုတ်သည်လည်း။ န၊ မဟုတ်။ (နိဗ္ဗာနတ္ထ။) တံ တာဒိသံ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော။ တံပဒံ၊ ထိုသည်ဌာန ကောဋ္ဌာသဟူ သူမတူရ ပရိနိဗ္ဗာန် တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဘေးမှလွတ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီးမှီရာ နိဗ္ဗာန်အရပ်ကို။ သီဃံ၊ ကာလမထောင့် ဘေးမမှောင်ဘဲ ဖြောင့်ဖြောင့် တန်းတန်း ချမ်းမြေ့ သာယာ လျင်မြန်စွာ။ ဇာနေမ၊ ယခုပြုရ ဤပုညကြောင့် လှလှကြီး ထိုးထွင်း မြင်သိရပါစေကုန်သော။

ပဒံ ဌာနေ ပရိတ္တာဏေ၊ နိဗ္ဗာန်မှီ စ ကာရဏေ။
သဒ္ဓေ ဝတ္ထုမှီ ကောဋ္ဌာသေ၊ ပါဒေ တံလညှ နေ မတံ။

ဟူသော အဘိဓာန်ကျမ်းလာ ပဒတ္တုတ္တိနှင့် အညီတည်း။
သတ္တဝါတို့ ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တအဖြစ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရှိသည်ဟူရာဝယ် အကျယ်ကို သိလိုကြလျှင် အောက်ကျမ်းရင်းစာကိုယ်ကို သေချာစွာ လည်၍ ရှုကြကုန်။

- ၁၃။ မာတရံ ပိတရံ ဟန္တာ၊ သဉ္ဇတိကံ သရဋ္ဌိကံ။
ဒိဋ္ဌဇာနံ အပ္ပမေယျာ၊ သီဃံ ဘဝါမ ဘူပတိ။
- ၁၃။ မာတရံ၊ အမိကိုင်း။ ပိတရံ၊ အဘကိုင်း။ သဉ္ဇတိကံ၊ ဆွေမျိုး တသင်း မိတ်ဆွေရင်းတို့နှင့် တကွသော။ သရဋ္ဌိကံ၊ တိုင်းသူပြည်သား လူအများ နှင့် တကွသော။ ဒိဋ္ဌဇာနံ၊ မင်းကြီးနှစ်ယောက်ကိုင်း။ ဟန္တာ၊ သတ်ပိုင် သတ်နိုင်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ အပ္ပမေယျာ၊ သူမတူနိုင် သူ့ ကိုနိုင်ရကုန်သော။ ဘူပတိ၊ ပြည်ထဲသေဌ်နှင့် လူဟူသမျှကို အကုန်နှင့်နိုင်သည့် ပြည့်ရှင်မင်း

ပဟေဠိ-နိဂုံး-ဆုတောင်းခန်း

တို့သည်။ သိမ် ဘဝါမ၊ သုဂမ္ဘိရာ ကျမ်းရွှေစာကို သေချာပြုစု ဤကောင်းမှု
ကြောင့် ယခုလျင်စွာ ဖြစ်ရပါစေကုန်သော။

ပညာရှိသူ ကဝိဟူသမျှ ကြံပုံထွက်ကြ ကြမိကြအောင် ကြံဆောင်
ဝှက်ထား ရေးသားအပ်သည် အားလျော်စွာ ဂမ္ဘီရတ္ထဖြစ်စေခြင်းငှါ
ဝှက်သည်အတိုင်း ပေးအပ်သောအနက်။ ။မသိနိုင်လူ သိလိုသူတို့အား
ထင်ရှားစိမ့်ငှါ ဝှက်ရာကိုဘော်၍ ပေးသော်ကား—

၁၃။ မာတရံ၊ မိခင်ပမာ သာယာပျောင်းပြော လူကိုချော့ပုံ မယုံရသည်
ကာမစစွာ သုံးတဏှာကို၎င်း။ ပိတရံ-ဣတရံပိ၊ ဤမှတပါးလည်းဖြစ်သော။
ပိတရံ၊ အဘပုံနယ် ဘေးရန်ကွယ်ပုံ မယုံရသည့်မာနကို၎င်း။ သဗ္ဗတိကံ၊
ဆွေမျိုးယောင်ယောင် ဟန်ဆောင်လှည့်ပတ် လူကိုသတ်တတ်သည့် သဟဇာတ်
မျိုး အကုသိုလ်တလျှိုးနှင့် တကွသော။ သရဠိကံ၊ ပြည်သား တိုင်းသူ ကုလားပုံ
လူတို့နှင့်မခြား သံယောဇဉ်တရား ရုပ်နာမ်များနှင့်တကွသော။ ဒွိရာဇာနံ၊
ပြည်ထဲသေဋ္ဌ်နှင့် အိမ်ရှေ့မင်းလို လူကို စောင့်ပုံ မယုံရသည့် မောဟ-ဒိဋ္ဌိ ပစ္စတ္တိ-
က မင်းနှစ်ယောက်ကို၎င်း။ ဟန္တာ၊ တတန်မလူ တက်တက်ဖြူအောင် သတ်ကုန်
ပယ်ကုန် စွန့်ကုန်ပြီး၍။ အပ္ပမေယျာ၊ ရုပ်နာမ်ရှိသူ သုံးဘုံလူတို့နှင့် အတူနှိုင်းယှဉ်
ဘက်မြင်စရာ မရှိကုန်သော။ ဘူပတိ၊ သုံးဘုံသူတို့ မပြုဝံ့ရာ ကြီးကျယ်စွာသော
ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သိမ် ဘဝါမ၊ ဘေးပေါင်းကာဟန် ရန်မျိုးလှန်လျက်
ရပ်ဘုံမကြာ လျင်စွာဖြစ်ရပါစေကုန်သော။ (ဤသို့ဘော်။)

အမိအဘစသည်တို့နှင့် တူသော တဏှာ-မာန-စသည်တို့ကို ရည်၍
အမိစစ် အဘစစ်-စသော မုချတ္တ၌ ယောင်မှား ယိုးမှား ရှိစေခြင်းငှါ
ရုပ်ပုံတူနှင့်ဝှက်သော သမာနရူပါပဟေဠိဂါထာ။

၁၄။ ပုညာရာရိသတ္တိဗလ၊ တဏှာသခိသခိက္ခယာ။
ပုညဗ္ဗလဖလိဘူတံ၊ သုဒ္ဓါဝါသံ ဂတာမယံ။

၁၄။ ပုညာရာရိသတ္တိဗလ၊ ကုသိုလ်တို့၏ ရန်သူတို့၏ ရန်သူတို့၏ သတ္တိ၏
အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ ကုသိုလ်တို့၏ရန်သူဖြစ်သော အကုသိုလ်တို့၏ ရန်သူဖြစ်သော
မဂ်ဖိုလ်တို့၏သတ္တိ၏ အားအစွမ်းဖြင့်။ တဏှာသခိသခိက္ခယာ၊ တဏှာ၏ အဆွေ
ခင်ပွန်း၏ အဆွေခင်ပွန်းတို့၏ ကုန်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ တဏှာ၏ အဆွေခင်ပွန်း
ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာ၏ အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်ကုန်သူ ကိလေသာရန်သူ ဟူသမျှတို့၏
ကုန်ခြင်းကြောင့်။ ပုညဗ္ဗလဖလိဘူတံ၊ ကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးတို့၏ အကျိုး
သဖွယ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဝါ၊ လောကီ ကုသိုလ်တို့၏ ဥပနိဿယအကျိုးဖြင့်

သော မဂ်ဖိုလ်တို့၏ အကျိုးကဲ့သို့ ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ သုဒ္ဓါဝါသံ၊ စင်ကြယ်လှသူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စံနေရာ နိဗ္ဗာတရွှေ့နန်းသို့။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ဂတာ၊ ရောက်ကြီးရောက်ရပါလိုကုန်၏။ ဝါ၊ ဤဖြစ်တုံခဲလှ မြတ်ပညာကြောင့် ရောက်ရခဲ စွာ နိဗ္ဗာတသို့ လျင်စွာ ထုတ်ချောက် ရောက်ရပါစေကုန်သော။

အနက်ပေး အလွန်ခက်အောင် ဆဋ္ဌိတပုဂ္ဂိုလ်သမာသ် အဆက်ဆက် ဖြင့် ဝှက်ထားသော ပါရိဟာရိနိပဟေဠိဂါထာ။

ပညာနံ အရယော ပညာရီ၊ ပညာရီနံ အရယော ပညာရာရီ၊ ပညာ-
ရာရီနံ သတ္ထိပညာရာရိသတ္ထိ၊ ပညာရာရိသတ္ထိယာ ဗလံ ပညာရာရိသတ္ထိ-
ဗလံ။

တဏှာယ သခိ တဏှာသခိ၊ တဏှာသခိနော သခါရော တဏှာ-
သခိသခါရော၊ တဏှာသခိသခိနံ ခယော တဏှာသခိသခိက္ခယော။

ပညာနံ ဖလာနိ ပညပ္ပလာနိ၊ ပညပ္ပလာနံ ဖလံ ပညပ္ပလဖလံ၊
အပညပ္ပလမ္ပိ ပညပ္ပလဖလံ ဝိယ ဘဝတိတိ ပညပ္ပလဖလိဘူတံ။ ဝစနတ္ထ
ပြု။ “ အဘူတ တဗ္ဗာဝေ ဘူကရာသ သံယောဂေ ဝိကာရာစိ ” ဟူသော
မောဂ္ဂလာန်ကျမ်းသုတ်ဖြင့် အဘူတတဗ္ဗောအနက်၌ စီပစ္စည်းသက်၊
ဤ-ကို ရဿ-ပြု။ ။မဂ်ဖိုလ်တို့ကြောင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးသည့် အဆုံး၌
ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်ကို တည်ရာဝိသယကဲ့သို့ပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော
နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထတရားသည် မဂ်ဖိုလ်တို့၏ ဥပနိဿယအကျိုး
ဆိုင်ရန်ရှိသော်လည်း ထိုနိဗ္ဗာန်၏ ဥပါဒ်ဒြပ်အားဖြင့် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်
လာသည် မဟုတ်သဖြင့် အကျိုးမချ မဆိုထိုက်သောကြောင့် သုတ္တန်
ပရိယာယ်အားဖြင့်သာ အကျိုးဆိုသင့်သည်ကိုရည်၍ “ ဖလဘူတံ ”
မဆိုဘဲလျက် “ ဖလိဘူတံ ” ဟု ဆိုရသတည်း။

၁၅။ ဂမ္ဘီရိနဘယံဌာနံ၊ နုတ္တာနဋ္ဌနိဝါနကံ။

နိဗ္ဗာနာနံသုနိဗ္ဗာနံ၊ မယေယျာမမယာလဟံ။

၁၅။ ဂမ္ဘီရံ၊ နက်နဲလှသူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့သာ မွေ့လျော်ရာဖြစ်ထ
သော။ (ဂမ္ဘီရာ ရမန္တိတ္ထောတိ ဂမ္ဘီရံ။ ဝစနတ္ထပြု။ ရ-တလုံးကျေ။) နဘယံ၊
ဒြပ်မထင် အထည်မမြင် မိုဗ်းကောင်းကင်ကဲ့သို့ ဖြစ်၍နေထသော။ (နဘံ ဝိယ
ယာတိ ပဝတ္တတိတိ နဘယံ။) အဌာနံ၊ တစုံတခုသောအရပ်၌ မှီကပ်တည်နေ
ခြင်းလည်း မရှိထသော။ (နတ္ထိ ဌာနံ တေဿာတိ အဌာနံ။ ဘယံ-ပုဒ်နေောင်
အ-ကျေ။) နုတ္တာနဋ္ဌံ၊ မနက်သည့်လူ တိမ်သည့်သူတို့၏ တည်နိုင်ရာလည်း မဟုတ်
ထသော။ ။(ဥတ္တာနာ န တိဋ္ဌန္တိတ္ထောတိ နုတ္တာနဋ္ဌံ။) နိဝါနကံ၊ ဘုံသုံးပါး

ပဟေဠိ-နိဂုံး-ဆုတောင်းခန်း

ဟူ ရန်သူထွေးရှုပ် တောချုပ်ပုတ်တို့မှ လှလှကြီး ထွက်မြောက်အောင် ပြုတတ်
 သော။ (ဝါနတော နိက္ခမနံ ကရေတိတိ နိဝါနကံ။) နိဗ္ဗာနာနံ၊ ဘေးရန်ထူပြော
 တောကြီးသုံးတန်တို့မှ ထွက်မြောက်ပြီးသူတို့သာ လွန်စွာ ညွတ်ရောက်နိုင်ရာ
 ဖြစ်ထသော။ (နိဝါနာ ဝါနနိက္ခန္ဓာယေဝ အာဘုသော နမန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဣတ္ထာတိ
 နိဗ္ဗာနာနံ။) သုနိဗ္ဗာနံ၊ ဝါနဟူသမျှကို တဝတည်း ကောင်းကောင်းကြီးနှင့်ထုတ်
 ထွက်ပြေးစေနိုင်ထသော။ (ဝါနာနိ သုဠု နိက္ခာမေတိတိ သုနိဗ္ဗာနံ။) မယံ မဟန္တ-
 ယံ၊ များမြတ်သော သီလ သမာဓိ မဂ် ဖိုလ် တရားရှိသူတို့သာ ရောက်နိုင်ရာဖြစ်
 ထသော။ ဝါ၊ မြတ်လှသည့်သူ ပရိနိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်တို့သာ ရောက်နိုင်ရာဖြစ်ထသော။
 (မဟန္တာ ဂုဏာ တေတန္တိ မာ၊ မာယေဝ ယန္တိ ဣတ္ထာတိ မယံ။) အမယံ၊
 မမြတ်သောသူ သုံးဘုံလူတို့ ရောက်နိုင်ရာလည်း မဟုတ်ထသော။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်
 သာခေါင် ဘေးမရှိသည့် ခေမာတောင်သို့။ အာလဟံ၊ အလွန်လျင်စွာ။
 ယျောမ-ဣ အ ယျောမ၊ ဤသို့ပြုရ မြတ်ပုညကြောင့် လှလှကြီး ရောက်ရပါလို
 ကုန်၏။

အရိုးမဟုတ်ဘဲ အလွန်ထူးကွဲသော ကာရိယ လောပ အာဒေသတို့ဖြင့်
 ပုဒ်အနက် အလွန်ခက်အောင် ဝှက်သော ဖရူသာပဟေဠိဂါထာ။

၁၆။ နောကတ္တဗ္ဗံ နောပဝတ္တံ၊ နောတသံ နောကုတောတသံ။
 နောဥတ္တာနံ နောသုပသံ၊ နောသဏိကံဂတာမယံ။

၁၆။ နောကတ္တဗ္ဗံ-အကတံ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုအပ်သော်လည်း
 ပြုအပ်သည် မမည်ထသော။ နောပဝတ္တံ-အဇာတံ၊ ဖြစ်လာသော်လည်း
 ဖြစ်ရာမထင်ထသော။ နောတသံ နိဝါနံ၊ ဝါနမှထွက်မြောက်ရာလည်း ဖြစ်ထ
 သော။ နောကုတောတံသံ-နကုတောဘယံ၊ အဘယ်တစုံတခုမှ ဘေးမလာနိုင်
 ရာဖြစ်ထသော။ နောဥတ္တာနံ-ဂမ္ဘီရံ၊ နက်ကြီးနက်၍နေထသော။ နောသုပသံ-
 သုဒ္ဓဒ္ဓသံ၊ အလွန်မြင်နိုင်ခဲထသော။ နောတသံ-နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေမြို့သို့။ နော-
 သဏိကံ-သီလံ၊ အလျင်တဆော။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ဂတာ-ဂစ္ဆာမ၊ ဤသို့
 ကြိုးပမ်း ကုသိုလ်စွမ်းကြောင့် ဘေးဘျမ်းမထောင့် ပြောင့်ပြောင့်ကြီး ရောက်ရ
 ပါလိုကုန်၏။

ပဒုမုတ္တရ-ကို လေဇတ္တရ၊ ယသောဓော-ကို ကိတ္တိသမန္နာဂတာ-ဟု
 ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ချင်း၏အနက်ကို ဟောပြနိုင်သော အရိုးမဟုတ်သော
 သဒ္ဓါဆန်းဖြင့် သိခက်အောင်ဝှက်သော သမာနုသဒ္ဓါပဟေဠိ။

၁၇။ ဝေရီဟိ သင်္ခတံ ဌာနံ၊ သုသင်္ခတာ သုတေဇဝါ။
 သင်္ခတာပုသင်္ခတာဝ၊ သီလံ ဟောမ သုဒေဝတာ။

၁၇။ ဝေရီဟိ၊ သူပုန်ရန်သူတို့သည်။ သင်္ခတံ၊ ပြုပြင်တည်ထောင်အပ်သော။ ဌာနံ၊ သစ်တပ်မြို့ ကျောက်မြို့ မြေကတုတ် သူရဲခို အရပ်ကို။ သုသင်္ခတာ၊ အလွယ်တကူ ဖြိုဖျက်နိုင်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုတေဇဝါ-သုတေဇဝန္တာ၊ အရှိန်အစော် အာနုဘော်ကြီးကုန်သော။ သင်္ခတပိ၊ ရန်သူတို့ဖြိုဖျက် တိုက်ခိုက် လာကုန်သော်လည်း။ အသင်္ခတာဝ၊ မဖြိုဖျက်နိုင်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ သုဒေဝတာ၊ မင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့သည်။ သီသံ၊ အလျင်တဆော။ ဟောမ၊ ဤသို့ပြုစု မြတ်ကောင်းမှုကြောင့် ယခုဘဝ ဖြစ်ရပါလိကုန်၏။ ။(ဝှက်သည့်အတိုင်း ပေးသည့်အနက်။)

၁၇။ တနည်းကား-ဝေရီဟိ၊ ကိလေသာမာရ် အဘိသင်္ခါရရန်သူတို့သည်။ သင်္ခတံ၊ ပြုပြင်စီမံအပ်သော။ ဌာနံ၊ ခန္ဓာကိုယ်ဆိုး ဒုက္ခအိုးအရပ်ကို။ သုသင်္ခတာ၊ ကောင်းကောင်းကြီး ဖျက်ဆီးဖြတ်တောက်နိုင်ကုန်ထသော။ သုတေဇဝါ၊ ခန္ဓာကိုယ်ရှိသူတို့ကို လွှမ်းမိုးနိုင်သော တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော် ရှိကုန်ထသော။ သင်္ခတပိ၊ ဒါန သီလ-စသော အကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်အပ်ကုန်သော်လည်း။ အသင်္ခတာဝ၊ ပြုအပ်သည် မမည်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်ထသော။ သုဒေဝတာ၊ နတ်လူတို့ထက် ကဲလွန်ကုန်သူ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သီသံ ဟောမ၊ ဤသို့ ပြုရ ကုသလကြောင့် ယခုဘဝလျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပါစေကုန်သော။

ဤကား ဝှက်သည်ကို ဘော်၍ပေးသောအနက်။ ဤကိုလိုလျက် ဟိုအနက်၌ ယောင်အောင် ကြံဆောင်ဝှက်ထားသော ပကပ္ပိတာ-ပဟေဠိ။

၁၈။ ယာ ဓာတု စက္ခုသံယုတ္တာ၊ သဘယာ ဘယဇာတကာ။
ယေန ယုတ္တာ နိဗ္ဗယာဝ၊ သီသံ ဘုဉ္ဇာမ တံ မယံ။

၁၈။ ယာ ဓာတု၊ အကြင်ဓာတုသဒ္ဓါသည်။ ဝါ၊ အကြင်ဓာတ်သည်။ စက္ခုသံယုတ္တာ၊ စက္ခုသောတ-စသည်နှင့် ယှဉ်သည်ရှိသော်။ သဘယာ၊ ဥပါဒိဋ္ဌိဘင်တည်းဟူသော ဘေးရှိ၏။ ဝါ၊ ဇာတိ ဇရာ ဗျာဓိမရဏ ဘေးလေးဝ ရှိ၏။ ဘယဇာတကာ၊ အပါယ်ဘေးကြီးစသည်ကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်၏။ ယေန၊ အကြင်သဒ္ဓါနှင့်။ ယုတ္တာ၊ ယှဉ်သည်ရှိသော်။ နိဗ္ဗယာဝ၊ ဘေးမရှိသည်သာ ဖြစ်၏။ အမတံ၊ သုခဘုတ်သဖွယ်ဖြစ်သော။ အာမတံ၊ လွန်စွာအလိုရှိအပ်တောင့်တအပ်သော။ တံဓာတု၊ ထိုဓာတ်ထူးဓာတ်မြတ်ကို။ သီသံ ဘုဉ္ဇာမ၊ ဤသို့ယခု ပြုစုအားသန် ကုသိုလ်ကံကြောင့် မြန်မြန်ကြီးသုံးဆောင်ရလိုပါကုန်၏။

အသင်္ခတ-ဟူသော ရွှေတပုဒ်ကို ဝှက်ဆိုသော ဧကစ္ဆန္ဒာပဟေဠိ တည်း။

ဤသည်လျှင် ဆုတောင်းခန်း အပြီးသတ်။

ပဟေဠိ-နိဂုံး-ဆုတောင်းခန်း

၁၉။ ယော ကတော ကျင်ရွှေနာမေန၊ တလေမဟိကဇ္ဇောသုပါ။
ကာရေသိသုဂန္ဓနာနာ၊ တေနထေရောအယံဣဓ။

ဒုရသမ္ပန္နဝိပရိတပဒက္ခရာတို့ဖြင့် ဝှက်သော ဥက္ကန္တာ ပဟေဠိ။ ဉာဏ်မှီ
သူတို့ဘော်ကြရန်။ သံကိဏ္ဍာပဟေဠိမှာ အထူးဆိုဘွယ်မရှိ။ ဂမ္ဘိရံ ဂမ္ဘိရံ-
စသော အထူးထူးသော ပဟေဠိလက္ခဏာတို့ အတွင်းဝင်သော ပဏာမ
ဂါထာတို့ပင်တည်း။

သမာဂတာပဟေဠိမှာလည်း အထူးပြဆိုဘွယ်မရှိ။ ထိုထိုအရာတို့၌
သန္တိပုဒ်စပ် မြုပ်အောင်ထားသော ပုညာရာရီးစသော ပုဒ်ဂါထာတို့ပင်
တည်း။

၂၀။ ယာနေဟိ နိဗ္ဗုတေယန္တာ၊ ယန္တာယန္တာ အယာနုကာ။
ကေယန္တာ အနာယန္တာ၊ အာယာမ တံ ကုဒါမယံ။

၂၀။ နိဗ္ဗုတေ၊ အိနိဗ္ဗာန်သာခေါင် မြင့်ကြီးမြင့်လျက် ကြည့်မမြင်သည့်
ဘေးမဲ့တောင်။ အမတံ၊ အခါခါ သေကြလို့သူ လူမလိမ္မာ အပေါင်းတို့ကို
ကြည့်၍။ (မတံ မရဏံ မတာ ဣစ္ဆန္တာတိ မတာ။ နှစ်ချက်အရ ပဒီပနည်း။
မတေ ပရိဝဇ္ဇိတောတိ အမတံ။ “အတဝေတုနာဒိသု စ” ကဲ့သို့ အအက္ခရာ
ပရိဝဇ္ဇနတ္ထ)။

အမတံ၊ မသေလို့သူ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြူတို့၏ မသေရာဖြစ်တော်မူပေထသော။
(အမတာနံ အမတန္တိ အမတံ။ အမတ-တပုဒ်ကျေ။ ပဒီပနည်းလည်း ဟူသင့်၏။)

အမတံ အဂဒံ၊ မြေကြီးလေးမျိုးတို့ထက်မက ကာလနဂါးကြီးတွေ ပေါက်
သော်လည်း အဆိပ်အတောက် မတက်နိုင်ရာလည်း ဖြစ်ထသော။ (ကိလေသာ
အဆိပ်မရောက်နိုင်ရာ ဆိုလိုသည်။) အမတံ သုဓံ၊ သိကြားမင်းတို့ သုံးဆောင်ရာ
နတ်သုခာဩဇာကိုသော်လည်း။

အမတံ၊ အလိုလိုဝသဖြင့် အလိုမရှိရာလည်း ဖြစ်ထသော။

အမတံ၊ အမြှိုက်သုခာ နတ်ဩဇာကိုသော်လည်း။

အမတံ၊ တခါတည်းမျှ အလိုမရှိသော်လည်း။ ဝါ၊ မသုံးဆောင်သော်လည်း။
အမတံ၊ ဘယ်သည်ကာလမျှ မသေနိုင်ရာဖြစ်ထသော။ တံ-တုဝံ၊ အသျှင်မြတ်
ထံတော် ဘေးမရှိသည့် တောင်ကြီးပေါ်သို့။

ယန္တာ၊ ရောက်လို့ကြ ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ယန္တာ၊ သွားကြကုန်သူတို့သည်။
ဝါ၊ သွားကြပါကုန်လျက်။ အယာနေဟိ၊ အသျှင်မြတ်ထံ ရောက်ကြောင်း
မဟုတ်ကုန်သော။ ယာနေဟိ၊ ဆင်ယာဉ် မြင်းယာဉ် ရထားယာဉ်တို့ဖြင့်။ ဝါ၊

ကာမဂုဏ်ယာဉ်တို့ဖြင့်။ ယာယန္တော၊ သွားမှားကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ (နိဗ္ဗာန်ကို အလိုရှိလျက် ကာမဂုဏ်ကို မစွန့်ရန်သူတို့ကိုလူ၊ ယာ-ဓာတ် အန္တ-ပစ္စည်း၊ အာ-ကို အာယ-ပြု။)

အာယန္တံ၊ လွန်စွာရောက်သင့်ရာဖြစ်ထသော။ (အာ-ပုဗ္ဗ ဣ-ဓာတ် အန္တ-ပစ္စည်း။)

တံ-တုဝံ၊ အသျှင်မြတ်ထံတော်သို့။ အနာယန္တော၊ မရောက်နိုင်ကြကုန်သည် ဖြစ်၍။ အယန္တေ၊ မရောက်သင့်ရာ ကြောက်အပ်စွာသည့်အပါယ်ရွာ တို့သို့သာ လျှင်။ ယန္တာယန္တာ၊ ချာချာရစ်ပတ် ချားရဟတ်ကဲ့သို့ အထပ်ထပ် ရောက်နေကြ ရကုန်၏။ (နိဗ္ဗာန်ကို အလိုရှိကြလျက် ကာမဂုဏ်ဝဂယက်မှ မထွက်နိုင်ကြသည် အရေးကြောင့် အပါယ်ဘုံသို့သာ အခါခါဆွေး၍ နေကြရသည်ဟူလို။)

အယာနကာ၊ လက္ခဏတ္တယ ယာဉ်သုံးဝ မရှိကြကုန်သော။ အယာ-နကာ၊ အသျှင်မြတ်နှင့်ဆန့်ကျင် အတ္တကိလမတ္တယာဉ်တို့ကိုသာ တည်ထောင်ပြု လုပ်ကြ ကုန်သူတို့သည်၎င်း။ (အယာနာနိ ဝိရုဒ္ဓယာနာနိ ကရောန္တိတိ အယာ-နကာ။ အ-ကာရဝိရုဒ္ဓတ္တ။ အတ္တကိလမထာနုယောဂ အကျင့်နောက် မှောက်မှား လိုက်သွားသူတို့ကို ယူ။)

အယန္တေ၊ မရောက်သင့်ရာ ပါယ်လေးရွာတို့သို့သာလျှင်။ ယန္တာယန္တာ၊ လျှာတလျှားလျား ဆီဆုံနှား၏သဖွယ် တလယ်လယ် ရောက်ကြရ ကုန်သည် ဖြစ်၍။ အာယန္တံ၊ လွန်စွာချမ်းသာရာဖြစ်သော။ (အယံ သုခမေတ္တာတိ အာယံ၊ အာယမေဝ အာယန္တံ။ ။အန္တ-ပုဒ် အနက်မရှိ။)

အာယန္တံ၊ လွန်စွာရောက်သင့် ရောက်ထိုက်သော။ (အာဘုသော ယာတဗ္ဗန္တိ အာယံ၊ အာယမေဝ အာယန္တံ။)

တံ တုဝံ၊ အသျှင်မြတ်ထံတော်ပါးသို့။ အနာယန္တော၊ မရောက်နိုင်ကြကုန်။ အယန္တံ၊ မရောက်သင့်ရာ ကာမဂုဏ်နောက် အတ္တကိလမထာအကျင့်နောက်သို့။ အနာယန္တော၊ မရောက်ကြကုန်သူတို့သည်။ ဧယန္တော၊ မြတ်လှစွာသော သတိပဋ္ဌာန် လမ်းမှန် လမ်းကောင်းသို့ ရောက်ကြကုန်ပြီးရကား။ ဧယန္တော၊ မြတ်လှစွာသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မဂ်ဖိုလ်လမ်းသို့ လှမ်းရောက်နိုင်ကြကုန် ပြီးသည်ရှိသော်။ ဧယန္တော၊ မြတ်လှစွာသော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တည်နေ ရာမျိုး ဒုက္ခအိုးဟူသမျှတို့၏ တဝတည်းငြိမ်းရေးရာနိဗ္ဗာတအရပ်သို့ရောက်ကြကုန် ရကား။ အယန္တံ၊ မရောက်သင့်ရာ ဤလူ့ဘုံရွာသို့။ အနာယန္တော၊ တခါ တည်းမှ မပြန်မရောက်လာကုန်ဘဲ။ တံ-တာဒိသံ၊ ထိုသို့ တခါရောက်ပြီးသည် နောက် တခေါက်မပြန်ရာ ဖြစ်သော။ တံ တုဝံ၊ အသျှင်နိဗ္ဗာပြည်ကျော် ဘေး

ပဟေဠိ-နိဂုံး-ဆုတောင်းခန်း

၃၆၉

မရှိသည့်တောင်ကြီးပေါ်သို့။ အာယန္တ၊ ကောင်းကောင်းကြီး ရောက်ကြ ကုန်၏။

တံ-တာဒိသံ၊ ထိုသို့ကာမဂုဏ်မဲကြည့် အတ္တကိလမထ မယှဉ် ယာနတ္ထယသုံးခွင် သတိပဋ္ဌာန်ယာဉ်တို့ဖြင့်သာ ရောက်နိုင်ရာသော သဘောရှိသော။ တံ-တုဝံ၊ အသျှင်မြတ်ထံ တုမရှိသည့် မြို့နိဗ္ဗာန်သို့။ မယံ၊ အကျွန်ုပ်တို့သည်။ ကုဒါ၊ ဘယ်သည်ကာလမှ။ ကုဒါ၊ စက်ဆုပ်အပ်စွာ ကိလေသာ ကာမဂုဏ်ကို ဖြတ်တောက်နိုင်ကုန်ပြီးသည်ရှိသော်။ (ကု-ပဗ္ဗ ဒါ-ဆေဒနေ။) ကုဒါ၊ လွန်စွာ စက်ဆုပ် ဤရုပ်နာမ်အကောင်ပုပ်ပါ ဖြတ်တောက်နိုင်ပြန်ကုန်သည် ဖြစ်၍။ ကုဒါ-ကံ ဥဒါ၊ အတုမရ ဘက်မမျှသည့် အစလချမ်းသာကို လွန်စွာ ပွားစေနိုင်ကုန် လျက်။ အာယာမ၊ ရောက်ကြီးရောက်ရပါကုန်အံ့နည်း။ ဝါ၊ မြန်မြန်ကြီးရောက် ရပါစေကုန်သော်။ (ဗျရုံတ္ထ)

အလွန်ထူးဆန်းသော ကာရိယ အာဒေသတို့ဖြင့် ပြီးသောကြောင့် ဖရူသာပဟေဠိ လက္ခဏာရှိသော များစွာ သော သိလေသာလင်္ကာရ တို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သော အလွန်လျှိုဝှက်သော ပုဒ်အနက်ရှိ သောကြောင့် ပမုဏိတာ ပဟေဠိလက္ခဏာ-စသည်လည်း ရောယှက် သော ဝိစိတြတ္ထ သံကိဏ္ဍာပဟေဠိဂါထာ။

ဤသည်လျှင် ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗုတဒီပနိကျမ်း ဆုတောင်းခန်း နိဂုံးနှင့် တကွ အလုံးစုံအပြီးသတ် နတ် လူ သာဓု သာဓု ကောင်းချီးပြုကြပါစေ ကုန်သော။

ယင်းသို့ ပြုသူ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြူတို့ ယင်းနိဗ္ဗုပြည်ကျော် ဂမ္ဘီရဘုံနန်းတော်၌ ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ ပရိနိဗ္ဗုတအကျော်ဖြစ်၍ မြန်မြန်ကြီး စံပျော်ကြရပါစေကုန် သတည်း။ ပု။ ဒိ။ အာ။

နိဗ္ဗာနပစ္စယော ဟောတု။
နိဂမကဏ္ဍပိုင်း ပြီး၏။

ကိုးကားသော ကျမ်းများ

ဤမျှလောက် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကို ကာလရှည်ကြာ အခါခါ မွေ့နှော့က် ထက်အောက် ပြန်ပြန် တန်တန်စူးစမ်း တကျမ်းနှင့်တကျမ်း နှိုးနှော့၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်အပ်သော ဝိနိစ္ဆယသည် ယထာဘူတ ယထာဓမ္မ ဝိနိစ္ဆယ ဖြစ်ပေလိမ့်မည် ဟု သောတုဇန မေပဋိရူပါဟကပုဂ္ဂိုလ်တို့ အထူးယုံကြည် ကိုးစား မှတ်သားနိုင်ကြစေခြင်းငှါ ဤပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကို ဤကျမ်းအဆုံး၌ စုရုံးပေါင်းထား ရေးသားညွှန်ကြားအပ်သတည်း။

ညွှန်ကြားအပ်သော ကျမ်းများ

- | | |
|---------------------------|------------------------------|
| ၁-ပထမဥဒါန်းပါဠိတော် | ၂၀-စူဠနိရုတ္တိပါဠိတော် |
| ၂-ဗနုတ္တိပါဠိတော် | ၂၁-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော် |
| ၃-သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် | ၂၂-ဓမ္မသင်္ဂဟိပါဠိတော် |
| ၄-ရူပဋ္ဌာနိဓမ္မသပါဠိတော် | ၂၃-ဝိဘင်းပါဠိတော် |
| ၅-မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော် | ၂၄-အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် |
| ၆-မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် | ၂၅-မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် |
| ၇-ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် | ၂၆-နေတ္တိအဋ္ဌကထာ |
| ၈-ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် | ၂၇-သမ္မောဟင်္ဂါနောဒနိအဋ္ဌကထာ |
| ၉-ထေရဂါထာပါဠိတော် | ၂၈-ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ |
| ၁၀-ပရိဝါပါဠိတော် | ၂၉-ပရိဝါအဋ္ဌကထာ |
| ၁၁-သဋ္ဌာယတနသံယုတ်ပါဠိတော် | ၃၀-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ |
| ၁၂-ဒုကအင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် | ၃၁-ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာ |
| ၁၃-သံယုတ်ပါဠိတော် | ၃၂-မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ |
| ၁၄-ဒုတိယဥဒါန်းပါဠိတော် | ၃၃-ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ |
| ၁၅-တတိယဥဒါန်းပါဠိတော် | ၃၄-ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ |
| ၁၆-စတုတ္ထဥဒါန်းပါဠိတော် | ၃၅-ဗဒ္ဒဝင်အဋ္ဌကထာ |
| ၁၇-စူဠနိရုတ္တိပါဠိတော် | ၃၆-မူလယမိုက်အဋ္ဌကထာ |
| ၁၈-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော် | ၃၇-သုတ်ပါထေယျအဋ္ဌကထာ |
| ၁၉-ဓမ္မသင်္ဂဟပါဠိတော် | ၃၈-အဋ္ဌသာလီနီအဋ္ဌကထာ |

ကိုးကားသော ကျမ်းများ

၃၉-သုတ္တန်ပါတ်အဋ္ဌကထာ	၆၅-ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ
၄၀-ဇာတ်အဋ္ဌကထာ	၆၆-မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသဋီကာ
၄၁-ဒုကနိပါတ်အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ	၆၇-သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ
၄၂-အဋ္ဌအင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ	၆၈-မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ
၄၃-ပဉ္စအင်္ဂုတ္တိရ်အဋ္ဌကထာ	၆၉-ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ
၄၄-စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိရ်အဋ္ဌကထာ	၇၀-အဘိဓာန်ဋီကာ
၄၅-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ	၇၁-မူလပဏ္ဍာသဋီကာ
၄၆-ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာ	၇၂-ဥပရိပဏ္ဍာသဋီကာ
၄၇-မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ	၇၃-နေတ္ထိဋီကာ
၄၈-ကေရ်တ္တရအဋ္ဌကထာ	၇၄-အဘိဓမ္မတ္ထဋီကာသစ်
၄၉-သစ္စသံခိပ်အဋ္ဌကထာ	၇၅-အဘိဓမ္မတ္ထဋီကာဟောင်း
၅၀-စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာ	၇၆-သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ
၅၁-သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာ	၇၇-အဘိဓမ္မာဝတာရသံဠာန် ဝဋီကာကြီး
၅၂-သုတ္တသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ	၇၈-အလင်္ကာဋီကာသစ်
၅၃-ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ	၇၉-သင်္ခေပဝဏ္ဏနာဋီကာ
၅၄-မူလပဏ္ဍာသအဋ္ဌကထာ	၈၀-အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီဋီကာ
၅၅-ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာ	၈၁-ဝဇီရသင်္ဂဟကျမ်း
၅၆-တိကနိပါတ်အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ	၈၂-သဒ္ဓနီတိကျမ်း
၅၇-သဗ္ဗာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာ	၈၃-မိလိန္ဒပဉ္စာ
၅၈-အသင်္ခတသံယုတ်အဘွင်	၈၄-မဏိဒီပ
၅၉-သဗ္ဗာယတနသံယုတ်အဋ္ဌကထာအဘွင်	၈၅-မဏိမဉ္ဇူ
၆၀-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ	၈၆-နေတ္ထိဝိဘာဝနီ
၆၁-သီလက္ခန်ဋီကာ	၈၇-ပဋ္ဌာနသာရ
၆၂-မူလဋီကာ	၈၈-အနာဂတဝံသ
၆၃-အနုဋီကာ	၈၉-သက္ကတကျမ်း သဒ္ဓတ္ထမုတ္တာဝလီ
၆၄-ဝိမတိဋီကာ	၉၀-သက္ကတကျမ်း ကဗျာဒသ

၎င်းကျမ်းတို့တွင် ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ၊ ဝဇီရတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း၊ အလင်္ကာဋီကာတို့မှာ အနည်းငယ် အမွှောဟာရိကဖြစ်၍ ပါဌ်အစဉ်ကို မထုတ်ပြု၊ အဓိပ္ပါယ်မျှကိုသာ ယူ၍ ဆိုလိုက်အပ်သတည်း။

ဤမျှလောက်သော ပိဋကတ်သုံးသွယ် နိကာယ်ငါးဖြာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဇီကာကျမ်းဂန် အရပ်ရပ်တို့ကို ကာလရှည်ကြာ နှံ့စပ်အောင်ကြည့်ရှု အခါခါ စိန္တာနုစိန္တာနု ပြုသဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရေးသားအပ်သော ဝိနိစ္ဆယသည် ကေန္တ ယထာဘူတ ယထာဓမ္မ ဝိနိစ္ဆယ ဖြစ်ပေရာ၏ ဖြစ်ပေလိမ့် ဖြစ်ပေသော်ကော ဟု သောတုဇနတို့ ယုံကြည်စွာ ကိုးကားမှတ်သားနိုင်ခြင်း ဖြစ်စေကြရန် ဤကျမ်းဂန်များစွာကို ဤဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်းအဆုံး၌ တလုံးတဝ တည်း စုပေါင်းရေးသား ညွှန်ကြားအပ်သော ကျမ်းပေါင်းစုတည်း။

စာတည်းဆရာတော်ကြီးများ

ဤ “ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း” ကို ကျနုမုန်ကန်အောင် နေ့နေ့ ညည ကာလအရှည် ပြင်ဆင်သုတ်သင်ကြသော ပိဋကတ်ကြပ်မ စာပြင် စာတည်း ဆရာတော်တို့စာရင်း—

- ၁-ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့်ကြီး ကျိုက်လတ်ဆရာတော် ဦးသောမ
- ၂-မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော်
- ၃-မောင်းထောင်ဆရာတော် ဦးဝိမလ
- ၄-မုံရွာ သိမ်တော် ဦးသီလဝံသ
- ၅-မိတ္ထီလာဘုန်းကြီး ဦးအာဒိစ္စဝံသ
- ၆-၎င်း ဦးပဏ္ဍဝံသ

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း ပြီး၏။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း

ဗြဟ္မဒါသဓားဘွယ် အက္ခရာဇာဓိ

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ	အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]		[အ]	
အ (၏အနက်များ)	၂၃	အဇာတ (ပုဒ်နှင့်ပမုသိတ	
အကတ (အနက်)	၉၉	ပဟေဠိလက္ခဏာ)	၁၀၃
အကတ (ပုဒ်ရှင်းချက်)	၃၃၆-၇	အဇာတ (ပုဒ်ရှင်းချက်)	၃၃၆
အကာစ (အနက်)	၁၇၅	အညေ ခန္ဓာ, အညံ နိဗ္ဗာန်	
အကိဉ္ဇန (အနက်)	၁၇၅	(ကထာဝတ္ထု)	၂၂၀
အကြောင်းစုံမှဖြစ်ပေါ်		အတေဇနီ	၈
လာသောနိဗ္ဗာန်	၁၀၄	အတ္တ(ဟူသောအသက်ဝိညာဉ်)	၂၆၄
အကြောင်းနှင့်မကင်းသော		အတ္တံ ပလေတိ နဥပေတိ	
နိဗ္ဗာန်(ဗောဇ္ဈင်နှင့်မကင်း)	၁၁၁	သင်္ခ	၂၃၉, ၂၇၆
အကြောင်းရှိလျက်မထင်ရှားပုံ	၆၈	အတ္တဂုဠာလင်္ကာရ	၉၃
အစူတ (အပွင့်)	၁၉၈	အတ္တပဟေဠိ ၈-မျိုး	၃၅၂
အစူတ (မညီပုံ)	၁၈၅	အတ္တဗျတ္တိဂုဏ်	၁၄
အစ္စရိယ (အနက်)	၆၂	အတ္တပစ္စည်း(၏သဘော)	၁၃၅
အဇဇရ	၂၁၇	အတိတ်ခန္ဓာ(နှင့်စပ်နေသော	
အဇဇရန္တ (အနက်)	၆၂	နိဗ္ဗာန်ကို ပုဗ္ဗေနိဝါသာ-	
အဇဇာကာသ	၁၀၇	နုဿတိဉာဏ်ဖြင့်သိနိုင်ပုံ)	၁၂၈
အဇာတံ (အဓိပ္ပါယ်)	၉၆, ၂၃၆	အဓိဋ္ဌာနာဟာရ	၁၇၄
အဇာတ	၃၃၆	အန္တကောဋီ	၁၁၄
အဇာတ (အနက်)	၉၉	အနဂံဏ(အနက်)	၁၇၅
အဇာတ (၏အဓိပ္ပါယ်)	၂၃၈	အနတ (အနက်)	၆၁
အဇာတ (၏နေထိုင်အဋ္ဌကထာ		အနတ္တ(ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်)	၂၄၀
လာအနက်)	၁၀၂	အနန္တ(ဟုဆိုရသောနိဗ္ဗာန်)	၁၉၇-၈
အဇာတ (ပုဒ်၏ရခဲသော		အနာဂတ်သညာဏ်နှင့်အနာဂတ်	
အနက်)	၁၀၃	နိဗ္ဗာန်	၁၂၈

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အနာဂတ်(အစစ်မဟုတ်ဟု ဆိုရသောနိဗ္ဗာန်)	၁၆၃
အနာဂတ်စစ်(မဆိုထိုက်သော နိဗ္ဗာန်)	၁၂၀
အနာဂတ်နိဗ္ဗာန်(ကို အတ္တပဋိ- သမ္ဘိဒါက အာရုံပြုသည်)	၁၆၄
အနာဂတ်နိဗ္ဗာန်(ကိုအတ္တပဋိ- သမ္ဘိဒါဉာဏ်အာရုံ ပြုနိုင်သည်)	၁၂၉
အနာဂတ်နိဗ္ဗာန်နှင့် အနာဂတ်သဉာဏ်	၁၂၈
အနာဂတ်နိဗ္ဗာန်(ကို မဂ်ဖိုလ် တို့က အာရုံပြုပုံ)	၁၂၀
အနာနာပ	၇
အနာပ	၈
အနာလယ	၆၁၊ ၆၃၊ ၂၁၇
အနာသဝ(အနက်)	၆၁
အနိဒဿန(အနက်)	၆၁၊ ၂၁၇
အနိမိတ္တပစ္စုပ္ပန်	၃၄၂
အနိတိက(အနက်)	၆၁၊ ၂၁၇
အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်(နှင့် အပစ္စယနိဗ္ဗာန်တူသည်)	၁၁၅
အနုပါဒါဝိမုတ္တ(အဖွင့်)	၂၇၉
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်	၁၅၁
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်(အလွန် နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာပေါ်လာပုံ)	၁၉၁
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် (ဥပါဒ်ဘင်မရှိ)	၂၄၁
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်(ကို မျက်မှောက်ပြုကဲ့ပုံ)	၁၃၅

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်(နှင့် အသင်္ခတဓာတ်နိဗ္ဗာန်တူ)	၁၈၉
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်(နှင့် သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် တူးပုံများ)	၂၄၁
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးမှဖြစ်လာပုံ	၂၂၈
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ပေါ်လာချိန်	၂၄၀
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ရတနာဖြစ်ပေါ်လာမှု	၅၄
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်(သို့ ရောက်သည်ဟူသည်)	၁၃၁
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်(ဟူက ရဟန္တာစုတိပြီးမှ ဖြစ်ပေါ် လာသည်)	၇၅
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်(ဟူသည် ကိလေသာကုန်ခြင်းမျှ မဟုတ်)	၁၃၈
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်(ဟူသည် ခန္ဓာအကြွင်းမရှိသည်ကို မဆို)	၁၅၄
အနုပါဒိသေသာ သမ္မုဏယိကာ	၁၈၇
အနုဘူတဝိသယ	၁၆၃
အနေကာ(ဝစနတ္ထ)	၂၁
အပစ္စယ	၃၄၀
အပစ္စယ(အနက်)	၁၉၅
အပစ္စယ(အမည်ရသောနိဗ္ဗာန်)	၁၃၃
အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာန်	၁၁၅

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာန်(နှင့် အနု- ပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်တူသည်)	၁၁၇
အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာန်(နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်တူသည်)	၁၆၈
အပစ္စယ(ပုဒ်ရှင်းချက်)	၃၃၆
အပစ္စယနိဗ္ဗာန်(ဟုဆိုရပုံ)	၆၉
အပစ္စယနိဗ္ဗာန်(ဟူသည် နိဗ္ဗာန်ပင်)	၁၁၅
အပလောကိတ	၂၁၇
အပလောကိန	၆၁
အပ္ပဘဝ	၁၉၅
အပ္ပမာဏ(အနက်)	၁၇၅-၆
အပ္ပမေယျ(အနက်)	၆၅
အဗျာပဇ္ဇ	၆၁၊ ၂၁၇
အဗျာပဇ္ဇ(အနက်)	၆၃
အဗ္ဗုတ	၆၁၊ ၂၁၇
အဗ္ဗုတ(အဓိပ္ပါယ်)	၂၃၈
အဗ္ဗုတ(အနက်)	၆၃
အဗ္ဗုတ(အဖွင့်)	၂၂၇
အဗ္ဗုတ(ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်)	၁၃၇
အဘာဝအခြင်းအရာ(အဝိဇ္ဇာ စသည်တို့၏ ချုပ်ခြင်း)	၁၈၀
အဘာဝ(ကို ခယဟု မဆို)	၂၁၁-၂
အဘာဝ(ကို နိဗ္ဗာန်ဟု မဆို)	၁၆၉၊ ၂၁၁
အဘာဝတုစ္ဆ(မဟုတ်ပုံ)	၂၇၇
အဘာဝ(နှင့် ခယ)	၂၁၀
အဘာဝ,ဘာဝနှင့်နိဗ္ဗာန်	၇၆
အဘာဝမတ္တ(မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်)	၁၀၇-၈

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အဘာဝ(မဟုတ်ပုံ)	၆၅
အဘာဝ(မဟုတ်ပုံ။နိဗ္ဗာန် အရာ)	၁၁၆
အဘာဝ(မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်)	၁၁၃၊ ၂၂၄
အဘာဝ(မဟုတ်သောနိဗ္ဗာန် နှင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ)	၂၈၇
အဘာဝ(သည် နိဗ္ဗာန် ဖြစ်ခဲ့လျှင်)	၂၁၂
အဘာဝ(သည် နိဗ္ဗာန် မည်ခဲ့လျှင်)	၂၁၃
အဘာဝ(ဟု ဆိုရာရောက်ပုံ)	၁၃၇
အဘာဝ(မျှမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်)	၂၃၈
အဘာဝ(မျှသည်နိဗ္ဗာန်မဟုတ် လော(ဟု စောဒကတက်ပုံ)	၂၀၉
အဘာဝ(မျှကို နိဗ္ဗာန် မဆို)	၁၀၆၊ ၁၃၈
အဘိန္ဒုပဒတ္တသီလေသာ- လင်္ကာရ	၂၁၁၆၂
အဘူတ(အဖွင့်)	၇၆
အဘူတ(အနက်)	၉၉၊ ၇၁၊ ၉၆-၇
အဘူတ(၏နေထိုင်အဋ္ဌကထာ လာ အနက်)	၉၉၊ ၁၀၂
အဘူတ(ပုဒ်ရှင်းချက်)	၃၃၆
အဘောဒဘေဒူပစာရ	၁၇၇
အမတ	၆၁၊ ၂၁၇
အမတမဟာနိဗ္ဗာန် (အဓိပ္ပါယ်)	၁၂၄-၅
အမတ(မည်ပုံ)	၁၈၃၊ ၁၈၅

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အမရာဝိက္ခေပိကဝါဒ	၂၆၄၊ ၂၉၃
အမရာဝိက္ခေပိကာကာရ	၂၆၁
အမေဒိနီ	၈
အမာယ	၁၅
အမာယိက	၁၆
အရဟတ္တဖိုလ် (ကို သဥပါဒိ- သေသနိဗ္ဗာန်ဆိုပုံ)	၁၅၁၊ ၁၅၃
အရဟတ္တဖိုလ် (ကို သဥပါဒိ- သေသနိဗ္ဗာန်ဟုဆိုသော အရာ)	၅၀
အရဟတ္တဖိုလ် (ကို ပုထုဇဉ်- သေက္ခတို့မသိမြင်နိုင်)	၄၉-၅၀
အရဟတ္တဖိုလ် သို့ရောက်သည်	၁၇၈
အရဟတ္တဖိုလ် (ဟူသော သဥပါဒိ- သေသနိဗ္ဗာန်)	၁၁၂၊ ၁၃၅၊ ၁၈၉
အရဟတ္တမဂ်၊ ဖိုလ်	၁၈၁
အရူပဘုံ (သို့ရောက်သူနှင့် နိရောဓသမာပတ်)	၂၈၈
အရပ် (နှင့်နိဗ္ဗာန်)	၁၆၆
အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်း	၁၆၄၊ ၂၁၈
အသင်္ခတ	၁၄၀
အသင်္ခတ (အနက်)	၆၇၊ ၇၂၊ ၇၇ ၁၀၂၊ ၁၉၂
အသင်္ခတ (အမည်ရပုံ)	၁၇၀
အသင်္ခတဓာတ်၏ ဖြေခြင်း သဘောအစွမ်း	၃၇
အသင်္ခတ (ပုဒ်၏ အနက်ထူး)	၆၈
အသင်္ခတ (ပုဒ်၏ ရခဲသော အနက်)	၉၉-၁၀၀

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အသင်္ခတ (ဟူရာ၌ အဓိပ္ပါယ် ယူပုံ)	၂၃၈-၉
အသင်္ခတ (အနက် တနည်း)	၆၁
အသင်္ခတဓာတ် (ကား ကာရဏ)	၁၇၀
အသင်္ခတဓာတ် (ကို နိဗ္ဗာန် ဆိုသည်)	၁၈၀၊ ၁၇၀
အသင်္ခတဓာတ် (ကို အနုပါဒိ- သေသနိဗ္ဗာန်ဆို)	၁၄၂
အသင်္ခတ (ကို နိစ္စ၊ သဿတ- ဆိုရပုံ)	၂၂၇
အသင်္ခတဓာတ် (ကို ပင် သဥပါဒိ- သေသ ဟု ပညတ် အပ်သည်)	၁၅၁
အသင်္ခတဓာတ် (ကို ပင် သဥပါဒိ- သေသ အနုပါဒိ သေသ နိဗ္ဗာန်ဆိုပုံ)	၁၅၃
အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန်	၁၅၅
အသင်္ခတဓာတ် (တပါးကို ပင် သဥပါဒိ သေသ၊ အနုပါဒိ သေသ)	၁၅၁၊ ၁၈၉
အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန် (ဥပါဒ်အားဖြင့် မဖြစ်)	၂၀၂
အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန် (နှင့် အနုပါဒိ ပရိနိဗ္ဗာန် အတူတူ)	၁၈၈
အသင်္ခတဓာတ် (သည် ကရိုဏ်း)	၁၂၁
အသင်္ခတဓာတ် နိဗ္ဗာန် (ဟူသည် အဘာဝမျှ မဟုတ်)	၂၀၂
အသင်္ခတ (ပုဒ်၏ အရည်စစ် အနက် အဓိပ္ပါယ်)	၇၁၊ ၂၃၉
အသင်္ခတ (ပုဒ်-ရှင်းချက်)	၃၃၇

မှတ်သားဘွယ်ရာ အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အသင်္ခတမျိုးများ(ဖောက်ပြန်
 ဟောင်းနွမ်းခြင်းမရှိ) ၁၀၇
 အသင်္ခတလက္ခဏာသုံးပါး ၁၀၇၊ ၁၉၂
 အသင်္ခတဓာတ်(ဟူသည်
 နိဗ္ဗာန်ပင်) ၁၁၅

[အာ]

အာဒိယမက ၅
 အာဒိသင်္ကေတနည်း ၇
 အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း
 ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန် ၁၁၃
 အာဝုတ္တိအလင်္ကာရ ၃
 အာသဝေါတရားတို့၏ကုန်ခြင်း ၁၅၁

[အု]

ဣမသ္မိယေဝ ကဠေဝရေ
 (စသော ပါဠိတော်နှင့်
 ညီသောစကား) ၁၃၂

[ဥ]

ဥက္ကန္တာပဟေဠိ ၁၀၃
 ဥစ္ဆေဒအယူ ၂၆၄၊ ၂၉၁
 ဥစ္ဆေဒအယူဝါဒ ၂၅၈
 ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ၂၉၁၊ ၃၁၆၊ ၃၄၁
 ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ(နှင့် နိဗ္ဗာန်၌ ပရိ-
 နိဗ္ဗုတပုဂ္ဂိုလ်မရှိဟူသော
 အယူ) ၇၄
 ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ(နှင့်ပရိနိဗ္ဗုတ
 ပုဂ္ဂိုလ်) ၂၉၈
 ဥစ္ဆေဒ(မှလွတ်အောင်ယူပုံ) ၅၅၊ ၇၄
 ဥစ္ဆေဒါကာရ ၂၁၆

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဥ]

ဥဒါန်းပါဠိတော်နှင့်အဋ္ဌကထာ
 (စပ်ဟပ်နှိုင်းချိန်စရာ) ၇၉
 ဥပဓိသုခ ၆၆၊ ၁၁၆
 ဥပဓိငါးပါးတို့ဆိတ်ရာ ၁၈၆
 ဥပဓိနိဿဂ္ဂ ၁၈၆
 ဥပဓိနိဿဂ္ဂ(ကို နိဗ္ဗာန်ဆို)
 ဥပလက္ခဏနည်း ၁၅၆
 ဥပသမာနုဿတိ၏အာရုံ
 ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန် ၂၄၂
 ဥပသိဝပုဏ္ဏား(ဘုရားဖြေတော်
 မူချက်) ၂၇၆
 ဥပါဒ်ကင်းသောနိဗ္ဗာန် ၆၉
 ဥပါဒ်ကင်းလျက် နိဗ္ဗာန်
 ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ၉၆
 ဥပေက္ခာဝေဒနာ ၃၃၂
 ဥဘယစ္ဆန္ဒပဟေဠိ ၅၊ ၃၅၇

[ဇ]

ဇေတဝသယတအယူ ၂၆၄
 ဇေတဝသယတာကာရ ၂၆၁
 ဇေတဝသန္တာနနည်း ၅၁

[ဩ]

ဩဠာရိကဋ္ဌိနှင့် နိဗ္ဗာန် ၁၃၆-၇

[က]

ကာကောလောကနနည်း ၃၅၅
 ကာဗျဒသ (အလင်္ကာကျမ်း) ၃
 ကာယဿ ဘေဒါ ဓမ္မဋ္ဌော၊
 သင်္ချိ နောပေတိ ဝေဒဂူ ၂၃၉

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[က]	
ကာလဝိမုတ်(ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်)	၁၆၃
ကာလသုံးပါးမှအလွတ် (ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်)	၂၂၅
ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်	၇၃
ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်(ဟူသည်)	၂၀၂
ကိလေသာတို့၏အဘာဝ(ကို သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဆို)	၁၅၃
ကိလေသာတို့၏ကုန်ခြင်း	၁၅၆
ကိလေသာတို့၏ငြိမ်းခြင်း	၁၅၆
ကောဋိအန္တ(ကိုနိဗ္ဗာန်ဆို)	၁၁၄
ကောသလမင်းကြီး(အား ဘုရားစေတော်မူချက်)	၂၇၆
ကျီးကြည့်ကြောင်ကြည့် ကိုယ်နိဗ္ဗာန် သူ့နိဗ္ဗာန်	၁၂၃ ၁၂၆

[ခ]

ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်	၁၅၇
ခန္ဓာအထည်ခြစ်မရှိသော ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်	၁၂၄
ခန္ဓာ(၏ ပြင်ပ၌ နိဗ္ဗာန်တည်)	၁၃၂၊ ၁၄၂
ခန္ဓာကွယ်ပျောက်မှ နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာပုံ	၁၁၉
ခန္ဓာကွယ်မှ နိဗ္ဗာန်ရတနာ ပေါ်လာပုံ	၁၇၈
ခန္ဓာကွယ်မှ ဖြစ်လာသော နိဗ္ဗာန်	၁၉၄
ခန္ဓာငါးပါး(ကြွင်းသေးသည် ကိုဖွဲ့၍ သဉ္စပါဒိသေသ)	၁၅၆

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ခ]	
ခန္ဓာငါးပါး၏ပြင်ပ (ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်)	၁၃၂
ခန္ဓာငါးပါးချုပ်ကြောင်း	၁၄၀
ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ချုပ်ရာ	၁၈၇
ခန္ဓာငါးပါး(ရှိစဉ်သာ သဉ္စပါဒိ- သေသနိဗ္ဗာန်တည်နိုင်ပုံ)	၂၄၂
ခန္ဓာစုတိတခြား နိဗ္ဗာန်ထခြား မဟုတ်	၁၈၆
ခန္ဓာ(နှင့်နိဗ္ဗာန်)	၁၆၇
ခန္ဓာ(နှင့်နိဗ္ဗာန်စပ်နေပုံ)	၁၈၃
ခန္ဓာမရှိခြင်း(ကို အနုပါဒိ- သေသနိဗ္ဗာန်ဟု မဆို)	၁၅၇
ခန္ဓာငါးဝ ဘေးဒုက္ခ၏ အဆုံးသည်နိဗ္ဗာန်	၁၁၄
ခန္ဓာ(ငြိမ်းမှ နိဗ္ဗာန် ပေါ်လာသည်)	၅၂
ခန္ဓာတခြား နိဗ္ဗာန်တခြား မဆိုရ	၁၁၄
ခန္ဓာနာမ်ရုပ်ချုပ်ပျောက်ခြင်း (အဘာဝ)မျှသည် နိဗ္ဗာန် မဟုတ်	၁၀၈
ခန္ဓာ(ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်စုတိ ခန္ဓာ၏ပြင်ဘက်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်)	၁၁၁
ခန္ဓာ(မငြိမ်းလျှင် နိဗ္ဗာန် မပေါ်လာ)	၅၂
ခယ(ဆိုသော်လည်း အဘာဝကို မယူရ)	၂၃၃
ခေမ(အနက်)	၆၁-၂၁၇
ချမ်းသာ	၁၃၄

မှတ်သားဘွယ်ရာ အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဂ]	
ဂတိဟူသမျှတို့၏ပြင်ဘက် (ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်)	၁၉၉
ဂမ္ဘီရအပ္ပမေယျ(ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်၌တည်နေပုံ)	၁၇၅
ဂမ္ဘီရ ၂-မျိုး	၆၅
ဂမ္ဘီရ(ပုဒ်၏ဝိဂ္ဂဟအမျိုးမျိုး)	၄
ဂမ္ဘီရ(အဖွင့်)	၂၉၃
ဂမ္ဘီရ(ဖြစ်သော ပရိနိဗ္ဗာတ အဖွင့်)	၂၀၇
ဂုဠာလင်္ကာရနည်း	၉၃
ဂေါတြဘုဉာဏ်၏အာရုံ	၂၁၄
[င]	
ငါ၏နိဗ္ဗာန် သူ၏နိဗ္ဗာန် ငြိမ်းခြင်း(သဘာဝဓမ္မ အားဖြင့်သာ နိဗ္ဗာန် ပေါ်လာပုံ)	၁၄၈
[စ]	
စုတိခန္ဓာတခြား နိဗ္ဗာန် တခြားမဟုတ်	၁၈၆
စတုတ္ထဈာန်ချမ်းသာ	၃၃၁
စုတေ(ဟူသော ဝေါဟာရနှင့် နိဗ္ဗာန်)	၁၁၆
စာရက(သဒ္ဓါ၏အနက်)	၁၆၈
[ဇ]	
ဇာတနိမိတ်(နိဗ္ဗာန် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ)	၄၈
ဇာတမဟုတ်သောနိဗ္ဗာန်	၉၅
ဇာတိရုပ်ဟူသည်	၇၀

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဇ]	
ဇရာရုပ်	၇၀
ဇလဇုတ္တရ(ပဒုမုတ္တရ)	၃၆၅
[ဈ]	
ဈာန်၏အစွမ်းဖြင့်ချမ်းသာမှု	၃၇
ဈာန်ချမ်းသာ	၁၃၄
ဈာနသမာပတ်	၃၇
[ဋ]	
ဋ္ဌိ(နိဗ္ဗာန်၌ရှိသည်)	၁၃၇၊ ၂၄၁
ဋ္ဌိ(နှင့် နိဗ္ဗာန်)	၁၁၈၊ ၁၃၂၊ ၂၄၁
[ထ]	
ထဏှက္ခယ(အနက်)	၆၁၊ ၂၁၇
ထဒတ္ထ(ဝစနတ္ထ)	၂၁
ထန္တနည်း	၂၂
ထဗ္ဗောဟာရဥပစာရ	၁၆၇
တာဏ(အနက်)	၆၁-၂၊ ၂၁၇
တိပါဒါဘာသ	၃
တောင်သာအဘိုးသူတော်ကြီး	၃၃၀
[ထ]	
ထပနာ(ဟူသည်)	၃၀၈
ထောမနာပုဗ္ဗကကန္တာရမှ	၅
[ဝ]	
ဝိပ	၆၁-၂၊ ၂၁၇
ဝိပ(အနက်)	၆၀၊ ၁၆၈
ဒုက္ခ၏အဘာဝမျှ(ကို နိဗ္ဗာန်မဆို)	၁၈၇
ဒုက္ခ၏ချုပ်ခြင်းမျှ(ကို နိဗ္ဗာန်မဆို)	၁၆၉

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၁]

ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ	၁၈၄
ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ (အဓိပ္ပါယ်)	၁၉၃
ဒုက္ခ၏မရှိရာ (ကိုနိဗ္ဗာန်ဆိုသည်)	၁၈၇
ဒုက္ခကွယ်မှနိဗ္ဗာန်ပေါ်လာသည်	၁၀၆
ဒုက္ခကွယ်ာ နိဗ္ဗာန်	၂၂၈
ဒုက္ခကွယ်ာနိဗ္ဗာန် (အနက်)	၁၇၀
ဒုက္ခကွယ်ာ နိဗ္ဗာန် (ဟူသော နေတ္တိပါဠိတော်၏ အဓိပ္ပါယ်)	၁၀၆
ဒုက္ခချုပ်ရခြင်း (ကား-ဖလ)	၁၇၀
ဒုက္ခနိရောဓ (အနက်)	၁၇၀
ဒုက္ခနိရောဓ (အရ-နိဗ္ဗာန် ကြောင့် ဒုက္ခကုန်ကြောင်း)	၁၇၀
ဒုက္ခနိရောဓ (အရလုံးလုံးမရှိ အဘာဝကို နိဗ္ဗာန်မဆို)	၁၇၀
ဒုက္ခနိရောဓပစ္စယ (ဖြစ်သော အသင်္ခတဘတ်ကိုသာ နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်)	၁၂၂
ဒုက္ခနိရောဓ (မျှကို နိဗ္ဗာန်မဆို)	၁၂၂
ဒုက္ခနိရောဓ (ဟူသည် ဒုက္ခ၏ မရှိခြင်း အဘာဝမျှမဟုတ်)	၁၀၆
ဒုပ္ပရိယောဂါဟ (အနက်)	၆၄
ဒိဂ္ဂ	၇
ဒြပ် (ပေါ်အောင်ဖြစ်ခြင်း မရှိသော နိဗ္ဗာန်)	၁၀၂

[၂]

ဓမ္မဋ္ဌ (ပုဒ်၏အဖွင့်)	၅၅၊ ၅၉
ဓာတုပရိနိဗ္ဗာန်	၁၅၇
ဓဝ်	၆၁-၆၂၊ ၂၁၇

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၃]

နာမန္တရိကပဟေဠိ	၃၆၁
နာသာဘဂေ ဂါမာ	၁၄၀
နိက္ခမသုံးပါး	၆၀
နိစ္စ	၂၄၁-၂
နိပ္ပပဉ္စ	၆၁၊ ၂၁၇
နိပ္ပုဏ (ပုဒ်၏အနက်)	၆၁
နိဗ္ဗတ္တိ (အဓိပ္ပါယ်)	၉၅
နိဗ္ဗာန် အရဟတော ဂတိ	၇၁၊ ၂၃၉၊ ၂၆၅
နိဗ္ဗာန် အရဟတော ဂတိ (၏ အနက်)	၅၈
နိဗ္ဗာန် အရဟတော ဂတိ (ဟူသောပါဠိ၏ ရည်ရွယ်ချက်)	၁၆၆
နိဗ္ဗာန်နိက္ခမ	၆၀
နိဗ္ဗာန်နာတ်	၂၃၂
နိဗ္ဗာန်နာတ်ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်ပုံ	၃၅
နိဗ္ဗာန်မှ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ	၂၂၀
နိဗ္ဗာန် (ပုဒ်၏ဝိဂ္ဂိုဟ်ပြု အမျိုးမျိုး)	၁၇၀-၁
နိဗ္ဗာန် (မည်ပုံ)	၁၈၃
နိဗ္ဗာန်သုခ (၏ဂုဏ်ထူး)	၆၆
နိဗ္ဗာန်သုခ (သည် ပရိနိဗ္ဗာတ ပုဂ္ဂိုလ်၌ပင် ရှိသည်)	၅၀
နိဗ္ဗာယနသဘော	၁၈၀
နိဗ္ဗာတပုဂ္ဂလ	၅
နိဗ္ဗာတပုဂ္ဂလကို ဂါရဝပြုပုံ	၂၀
နိဗ္ဗာတ-ဌာန	၅
နိဗ္ဗာတိဌာနကို ဂါရဝပြုပုံ	၂၀

မှတ်သားဘွယ်ရာ အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[န]	
နိဗ္ဗာန်	၁၁
နိဘူတပဟေဠိအလင်္ကာရ	၁၀၄
နိဘူတပဟေဠိလက္ခဏာ	၉၁
နိရူပဓိနိဗ္ဗာနသုခ	၆၆
နိရူပဓိသုခ	၁၈၅
နိရောဓသမာပတ်ချမ်းသာ	၃၃၁
နိရောဓသမာပတ် (နှင့် အရူပဘုံ)	၂၂၈
နိရောဓ (သည် နိဗ္ဗာန်ကို မှချဟောနိုင်သည်)	၁၄၀
နိရောဓ (ဟူသည် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ အသစ်မလာခြင်း)	၁၄၀
နိရောဓ (ဟူသည် ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ကြောင်း)	၁၄၀
နိရောဓ (သည် ဘင်ခဏမဟုတ်)	၁၄၀
နိတတ္ထ (ကောက်ရမည့်အရာ)	၁၆၅
နေယျတ္ထ (ကောက်ရမည့်အရာ)	၁၆၅
နက်နဲခြင်း ၂-မျိုး	၆၅
နက်နဲသောအခြင်းအရာ (နှင့် နိဗ္ဗာန်)	၂၇၈
နတ်ကို နတ်ချင်းပူးပုံ	၄၀
နတ်ချမ်းသာရှိ၏ (ခံစား ရသူလည်း ရှိ၏)	၃၂၇
နတ်ချမ်းသာ (ရှိသည် ခံစားရသူမရှိ)	၃၂၇
နတ်ပူးခြင်း	၄၀
နိဗ္ဗာန် (အဘာဝမဟုတ်)	၄၀၊ ၃၂၄
နိဗ္ဗာန်အပြား	၁၅၁
နိဗ္ဗာန်အဖွင့်	၁၉၇-၈

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[န]	
နိဗ္ဗာန် (အဘာဝမဟုတ်သည် အဖြစ်)	၃၃၅
နိဗ္ဗာန် (အဘာဝမျှကို မဆို)	၁၃၈
နိဗ္ဗာန်အရပ်	၁၀၈
နိဗ္ဗာန် (အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ ရှိသင့်ပုံ)	၃၄၂
နိဗ္ဗာန်အရပ်ဟူသည်	၁၈၄
နိဗ္ဗာန် (၏ အကြောင်း နိမိတ်မထင်)	၁၉၆
နိဗ္ဗာန်၏အနီး (ဟူသည်)	၁၇၇
နိဗ္ဗာန် (၏ အမည်အမျိုးမျိုး)	၂၁၃
နိဗ္ဗာန်၏ (အရ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဖွင့်သည့်အရာလည်း ရှိသည်)	၁၁၂
နိဗ္ဗာန် (၏ ဥပါဒ်ကင်းပုံ)	၇၀
နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်ကျေးဇူးများ	၆၃
နိဗ္ဗာန် (ဥပါဒ် ဘင်မရှိ၊ ဌိရှိ)	၂၄၁
နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်ဝိသေသ	၇၇
နိဗ္ဗာန် (၏ လက္ခဏာ စသည်)	၄၈
နိဗ္ဗာန် (၏ သိမ်မွေ့နက်နဲသော အရောင်)	၁၃၃
နိဗ္ဗာန် (ကို အနာဂတ်ဆိုခြင်း ၏ ရည်ရွယ်ချက်)	၁၆၃
နိဗ္ဗာန် (ကို အပစ္စယဟု ဆိုပုံ)	၁၁၅
နိဗ္ဗာန် (ကို အပတိဋ္ဌ-ဟု ဆိုပုံ)	၉၂
နိဗ္ဗာန် (ကို အနုပုထုဇဉ်တို့ မမြင်နိုင်)	၄၀
နိဗ္ဗာန် (ကို အနန္တ ဟု ဆိုရပုံ)	၁၉၇
နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုသည် (ဟူသော စကား၏ အဓိပ္ပါယ်)	၂၄၄

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[န]	
နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြု (၍ မဂ် ဖြစ်ပုံ)	၁၄၃-၄
နိဗ္ဗာန် (ကို အာရုံပြုနိုင်သူ)	၂၂၉
နိဗ္ဗာန် (ကို အာရုံပြုမြင်နိုင် ရုံမျှသာ)	၁၃၅
နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုသည် (ဟု ဆိုပုံ)	၂၂၄
နိဗ္ဗာန် (ကို ကာလဝိမုတ်ဆိုပုံ)	၁၆၃
နိဗ္ဗာန် (ကို စုဝ, သဿတဆိုပုံ)	၂၄၁
နိဗ္ဗာန် (ကို နဥပပတ္တိဟုဟောပုံ)	၉၂
နိဗ္ဗာန် (ကို နိစ္စ, စုဝ, သဿတဆိုပုံ)	၇၆
နိဗ္ဗာန် (ကို နိဗ္ဗာဓသဒ္ဓါက မုချဟောနိုင်ပုံ)	၁၄၀
နိဗ္ဗာန်ကို ပစ္စဝေက္ခဏာဇောတို့ အာရုံပြုပုံ	၇၃
နိဗ္ဗာန်ကိုဖြစ်စေတတ်သည့် တရား	၁၁၁
နိဗ္ဗာန် (ကို မဂ်ကအာရုံ ပြုသည်ဆိုပုံ)	၁၄၂
နိဗ္ဗာန် (ကို မျက်မှောက်ပြု အဓိပ္ပါယ်)	၁၃၅
နိဗ္ဗာန် (ကို မြို့ဟုခေါ်ဆိုပုံ)	၁၀၈
နိဗ္ဗာန် (ကို သင်္ခတမဆိုထိုက်)	၂၄၁
နိဗ္ဗာန် (ကို မြင်ရရှိစွမ်းပုံ)	၂၂၃
နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်သည် (ဟုသော စကား၏ အဓိပ္ပါယ်)	၂၂၄
နိဗ္ဗာန် (ကို သဿတဟု ဆိုပုံ အဓိပ္ပါယ်)	၁၁၂
နိဗ္ဗာန် (ကို သိမြင်ရခြင်း၏ အကျိုး)	၉၄

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[န]	
နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ	၃၃၂
နိဗ္ဗာန်ဂတိ	၁၀၉
နိဗ္ဗာန်စံစားမည့်သူ (နှင့် နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာမှု)	၅၄
နိဗ္ဗာန်စံမည့်သူ (ပေါ်လာမှု နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာသည်)	၇၅
နိဗ္ဗာန်စံသူ (မရှိဆိုလျှင်)	၁၇၆
နိဗ္ဗာန် (ဆိုင်ရာ- မေးခွန်းများ)	၂၄၊ ၂၉
နိဗ္ဗာန်တခြား, ဓန္ဒာတခြား မဆိုရ	၁၁၄
နိဗ္ဗာန်တရား (အား ဥပါဒ်, ဘင်သာ မထင်၊ ဌီကား ထင်သည်)	၁၂၂-၃
နိဗ္ဗာန် (ထာဝရ ရှိမနေ)	၂၃၅
နိဗ္ဗာန် (ထက်မြတ်သော သူမရှိ)	၂၄၄
နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိကြောင်း	၁၁၂
နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိပုံ (ဥပမာ)	၃၅
နိဗ္ဗာန် (ထင်ရှားရှိသည်အဖြစ်)	၁၃၇
နိဗ္ဗာန် (ထင်ရှားမရှိလျှင်)	၂၁၆
နိဗ္ဗာန်ထင်ရှား ရှိ မရှိ (ကထာဝတ္ထုလာပုံ)	၂၃၅
နိဗ္ဗာန်ထင်ရှားရှိ	၂၁၆
နိဗ္ဗာန် (ထင်ရှားရှိရာအရပ်)	၁၆၆
နိဗ္ဗာန် (နိစ္စ, စုဝ, သဿတ-ဖြစ်ပုံ)	၃၃၉
နိဗ္ဗာန် (နှင့် အခြား အသင်္ခတများ ကွဲပြားပုံ)	၃၀၇

မှတ်သားဘွယ်ရာ အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[န]	
နိဗ္ဗာန် (နှင့် အရပ် ဆယ်မျက်နှာ)	၁၆၅၊ ၂၄၃
နိဗ္ဗာန် (နှင့် ဥပါဒ်သဘော)	၂၄၃
နိဗ္ဗာန် (နှင့် ဥမင်လိုဏ်ခေါင်း ဥပမာ)	၁၀၆
နိဗ္ဗာန်နှင့် ခန္ဓာ	၁၈၄
နိဗ္ဗာန်နှင့် ခန္ဓာ (စပ်နေပုံ)	၅၂
နိဗ္ဗာန် (နှင့် ဂမ္ဘီရ၊ အပ္ပမေယျ- စသည်)	၂၈၀
နိဗ္ဗာန် (နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဂန္ဓန္တီရ- သံသန္တနာကာရများ)	၂၇၇
နိဗ္ဗာန် (နှင့် ငြိ)	၁၀၇
နိဗ္ဗာန် (နှင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ အဘာဝ မဟုတ်)	၂၈၇
နိဗ္ဗာန်နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စသည်တို့	၁၁၅
နိဗ္ဗာန် (နှင့် ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်)	၁၄၁
နိဗ္ဗာန်နှင့် ပရိနိဗ္ဗတပုဂ္ဂိုလ်	၁၃၇
နိဗ္ဗာန် (နှင့် ပရိနိဗ္ဗတပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာ)	၅၅
နိဗ္ဗာန်နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်တူသည်	၇၃
နိဗ္ဗာန်နှင့် ရုပ်	၂၂၂
နိဗ္ဗာန် (နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်)	၁၅၄
နိဗ္ဗာန် (နှင့် သမင်မ-က မွေးသော လူသားဥပမာ)	၁၀၀
နိဗ္ဗာန် (နှစ်မျိုးတို့၏သဘော)	၁၈၈
နိဗ္ဗာန် (နှင့် စုတိမရှိပုံ)	၉၂
နိဗ္ဗာန်၌ ဂမ္ဘီရဖြစ်၍ စံနေကြသည်	၇၅
နိဗ္ဗာန် (၌) တည်နေကြပုံ)	၂၅၁
နိဗ္ဗာန် (၌) တည်နေသူတို့၏ အခြင်းအရာ)	၂၉၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[န]	
နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေသူ (၏ အခြင်း အရာမှာ မထောက်လှမ်း နိုင်အောင် နက်နဲပုံ)	၅၇
နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေသူ (ပညတ်မျိုး ဟူသမျှမှ လွတ်နေပုံ)	၅၇
နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်၍ နေပုံ	၂၃၀
နိဗ္ဗာန် (၌) တည်ရှိနေသည့် ပုဂ္ဂိုလ်)	၃၄၇
နိဗ္ဗာန်၌ တည်ရောက်နေသည့် အခါ	၂၅၈
နိဗ္ဗာန် (၌) တည်ရောက်၍ ပညတ်မှ လွတ်နေပုံ)	၂၆၂
နိဗ္ဗာန် (၌) နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ရှိ မရှိ)	၂၆၀
နိဗ္ဗာန် (၌) နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ၏ နက်နဲ၍ နေပုံ)	၆၅
နိဗ္ဗာန် (၌) ပရိနိဗ္ဗတပုဂ္ဂိုလ်ရှိပုံ)	၃၀၀
နိဗ္ဗာန် (၌) ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသူ အမြဲတည်နေသည်)	၃၀၃
နိဗ္ဗာန် (၌) ရဟန္တာ ရှိ မရှိ)	၂၆၃
နိဗ္ဗာန် (၌) ရှေးဘုရားတို့ ယခုတိုင် စံနေကြပုံ)	၃၄၂
နိဗ္ဗာန် (၌) ရုန့်ရင်းသော ဌီမဂ္ဂိ)	၁၉၂-၃
နိဗ္ဗာန် (ကို) ပုထုဇဉ်သေက္ခတို့ မမြင်နိုင်ပုံ)	၄၉
နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာချိန်	၂၄၀
နိဗ္ဗာန် (ပေါ်လာပြီး အမြဲ တည်နေသည်)	၂၂၇
နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာပုံ ဥပမာ	၄၆
နိဗ္ဗာန် (ပေါ်လာပြီးနောက် အမြဲတည်နေပုံ)	၂၃၆၊ ၇

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[န]	
နိဗ္ဗာန်(ပေါ်လာပြီးနောက် ရင့်ခြင်း၊ ဟောင်းခြင်းမရှိ)	၁၀၇
နိဗ္ဗာန်(ပေါ်လာပြီး ပကတိ အသစ်စက်စက်အတိုင်း တည်နေသည်)	၁၀၇
နိဗ္ဗာန်(ဖြစ်ပေါ်ခါနီး၌ နိဗ္ဗာန် ရောက်မည့်သူ ခန္ဓာ ချုပ်ရကြောင်း)	၁၁၈
နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်မသွား	၃၈
နိဗ္ဗာန်(မဖြစ်မီ ပုဂ္ဂိုလ် ချုပ်နှင့်ရသည်)	၂၂၆
နိဗ္ဗာန်(မဖြစ်ပေါ်မီ ပုဂ္ဂိုလ် ချုပ်ရသည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာအဆို)	၁၀၆
နိဗ္ဗာန်(ဖြစ်ပေါ်လာမှ ရာဂ ကုန်သည်မဟုတ်)	၁၈၁
နိဗ္ဗာန်ရတနာ (ပုဂ္ဂိုလ်၌ ဆိုက်ရောက်လာပုံ)	၅၄
နိဗ္ဗာန်ရမည့်သူ(မပေါ်ခင် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်မနေ)	၅၃
နိဗ္ဗာန်ရသည်(ဟူသော စကား၏ အဓိပ္ပါယ်)	၂၀၁
နိဗ္ဗာန်ရှိရာ(ပုဂ္ဂိုလ်ကမရောက်)	၂၄၃
နိဗ္ဗာန်ရောက်ခြင်း ၂-မျိုး	၂၂၂
နိဗ္ဗာန်ရောက်မည့်သူခန္ဓာ(နှင့် မြည်းမ ဥပမာ)	၁၁၈
နိဗ္ဗာန်(ရောက်မည့်သူပေါ်လာမှ နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာသည်)	၄၇

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[န]	
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ (အခြင်းအရာ ဆိုင်ရာ)	၃၁၆
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ (ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ ဖြစ်နေပုံ)	၃၂၆
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ(တို့အခြင်းအရာ နှင့် ဂုဏ်ကို မပိုင်းခြားနိုင်)	၇၆
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ(တို့ အပ္ပမေယျ ဖြစ်၍ တည်နေသည်)	၇၆
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ(တို့ အဘာဝ မဟုတ် အာဝ-သာ)	၇၆၊ ၃၄၉
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ဂုဏ်ကျေးဇူး	၆၄
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ နိဗ္ဗာန်၌ ရှိ မရှိ	၆၀
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ပျောက်ပျက် မသွား	၁၀၉
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ပြတ်တောက် မသွား	၇၆
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ (နိဗ္ဗာန်၌ အမြဲ တည်နေကြောင်း)	၅၅
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ(နှင့် နိဗ္ဗာန် အဘာဝ မဟုတ်ပုံ)	၂၈၇
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ (ပညတ်အရာကို လွန်နေပုံ)	၅၆
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ(သည် နိဗ္ဗာန်၌ သာ အမြဲတည်နေသည်)	၃၃၉
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ (ပြတ်သွား၏ ယူလျှင် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ)	၂၉၁
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ (ပြတ်မသွား)	၃၁၆
နိဗ္ဗာန်ရောက်သူများ (ဂမ္ဘီရ အပ္ပမေယျ ဖြစ်နေပုံ)	၂၉၅

မှတ်သားဘွယ် အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[န]

နိဗ္ဗာန်ရောက်သူများ (ပျောက်၍ သွားမသွား) ၂၇၆

နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ(မှန်သမျှ နိဗ္ဗာန်၌ အမြဲတည်နေသည်) ၂၄၄

နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ (ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့် တကွ အမြဲဖြစ်နေသည် ယူလျှင် သဿတ) ၂၉၁

နိဗ္ဗာန်ရောက်သည်(ဟူသော စကား၏ အဓိပ္ပါယ်) ၂၄၃

နိဗ္ဗာန်ဝိထိပုံ ၁၈၇

နိဗ္ဗာန်(သာရှိသည်၊ ခံစားရသူမရှိ ဆိုသော အချက်) ၃၂၈

နိဗ္ဗာန်(သူ၏နိဗ္ဗာန်၊ ငါ၏နိဗ္ဗာန်) ၂၄၀

နိဗ္ဗာန်(သည် အကြောင်းနှင့် မကင်း) ၂၂၁-၂၃

နိဗ္ဗာန်(သည် အကြောင်းကင်း၍ ထာဝရ ဖြစ်မနေ) ၁၉၄-၅

နိဗ္ဗာန်(သည် အကြောင်း များစွာတို့နှင့် မကင်း) ၁၉၄-၅၊ ၂၀၀

နိဗ္ဗာန်(သည် အကြောင်းပါရမီ စုံမှ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း) ၁၀၄

နိဗ္ဗာန်(သည် အကြောင်းကင်း၍ မဖြစ်ပေါ်နိုင်) ၁၄၁

နိဗ္ဗာန်(သည် အကြောင်းရှိမှ ဖြစ်သည်) ၁၁၂

နိဗ္ဗာန်(သည် အခြင်းခပ်သိမ်း ဖြစ်မနေ) ၁၃၈

နိဗ္ဗာန်(သည် အဘာဝမဟုတ်) ၁၁၃

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[န]

နိဗ္ဗာန်(သည် အတ္ထိပစ္စည်း မဟုတ်) ၁၃၆

နိဗ္ဗာန်(သည် အတ္ထိဘာဝ ဧကန်) ၁၀၃-၄

နိဗ္ဗာန်(သည် အနတ္တ) ၂၄၀

နိဗ္ဗာန်(သည် အဘာဝ ဖြစ်ခဲ့လျှင်) ၂၀၈

နိဗ္ဗာန်(သည် အဘာဝမတ္တ မဟုတ်) ၁၀၈

နိဗ္ဗာန်(သည် အဗ္ဗုတမည်ပုံ) ၁၃၇

နိဗ္ဗာန်(သည် အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စည်း) ၁၁၃

နိဗ္ဗာန်(သည် အရပ်ဆယ်မျက်နှာ ၌ တည်ရှိပုံ) ၁၄၅

နိဗ္ဗာန်(သည် ဥပသမာနုဿတိ၏ အာရုံ) ၂၄၂

နိဗ္ဗာန်(သည် ဥပါဒ်အားဖြင့် ဖြစ်မလာ) ၄၇

နိဗ္ဗာန်(သည် ဥပါဒ်ကင်းလျက် သိမ်မွေ့စွာ ဖြစ်လာကြောင်း) ၇၁

နိဗ္ဗာန်(သည် ခန္ဓာကွယ်မှ ပေါ်လာပုံ) ၁၂၀

နိဗ္ဗာန်(သည် ခန္ဓာ၏ပြင်ပ၌ တည်သည်) ၁၄၂

နိဗ္ဗာန်(သည် ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ကြောင်း) ၁၃၉-၁၄၀

နိဗ္ဗာန်(သည် ခန္ဓာနှင့်စပ်နေသည်၊ နိဗ္ဗာန်မှို ခန္ဓပဋိပဒ္ဓမေဝ) ၁၂၉

နိဗ္ဗာန်(သည် ခန္ဓာနှင့်စပ်၍ ဖြစ်သည်) ၁၆၇

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[န]

နိဗ္ဗာန်(သည် ခန္ဓာ၌ဖြစ်ပုံ)	၁၆၆
နိဗ္ဗာန်(သည် စိတ်, စေတသိက် စသော ပရမတ္ထတို့နှင့် တစိတ်တပုံ)	၂၃၉
နိဗ္ဗာန်(သည် ငြိမ်းခြင်းအားဖြင့် သာ ပေါ်လာသည်)	၁၀၆
နိဗ္ဗာန်(သည် ထာဝရဘုံဌာန မဟုတ်)	၃၃၉
နိဗ္ဗာန်(သည် ဒုက္ခမရှိခြင်း အဘာဝမျှ မဟုတ်)	၁၀၆
နိဗ္ဗာန်(သည် တထာဂတ ဘုရားထက် မြတ်ပုံ)	၃၃
နိဗ္ဗာန်(သည် နာမ်တရား)	၁၁၂
နိဗ္ဗာန်(သည် ပရိနိဗ္ဗာတအရှင်နှင့် စပ်၍ပေါ်လာသည်)	၂၄၀
နိဗ္ဗာန်(သည် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် မပေါ်လာမီ ဖြစ်မနေနှင့်ပုံ)	၁၄၂
နိဗ္ဗာန်(သည် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်ကို လွှတ်၍ မတည်)	၂၄၀
နိဗ္ဗာန်(သည် ပရိနိဗ္ဗာန သဘာဝ)	၁၁၄-၅
နိဗ္ဗာန်(သည် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ် စုတိခန္ဓာ၏ပြင်ဘက်)	၁၁၁
နိဗ္ဗာန်(သည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံရသော အခါ တည်ရာနေရာ)	၁၀၈
နိဗ္ဗာန်(သည် ဖြစ်၍မနေနှင့်ပုံ)	၄၃
နိဗ္ဗာန်(သည် ဗဟိဒ္ဓဓမ္မ)	၁၄၅
နိဗ္ဗာန်(သည် ဘာဝ)	၃၂၄
နိဗ္ဗာန်(သည် ဘာဝကေနံ ဖြစ်ခြင်း)	၂၁၅

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[န]

နိဗ္ဗာန်(သည် ဘုရားထက် မြတ်သည်)	၁၂၇
နိဗ္ဗာန်(သည် မုချအားဖြင့် တပါးတည်းသာ)	၁၄၈
နိဗ္ဗာန်(သည် ရဟန္တာစုတိပြီးမှ ပေါ်လာကြောင်း)	၄၇
နိဗ္ဗာန်(သည် ရဟန္တာတို့ စုတိ ကျရောက်သည့်အခါ ဖြစ်ပေါ်လာသည်)	၁၆၄
နိဗ္ဗာန်(သည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ခန္ဓာကွယ်သည့်အခါ ဖြစ်ပေါ်လာသည်)	၁၇၂
နိဗ္ဗာန်(သည် ရောက်စရာအဖြစ် ထာဝရ တည်မနေ)	၁၂၈
နိဗ္ဗာန်(သည် လောကနိရောဓ)	၁၆၆
နိဗ္ဗာန်(သည် လောကဘုံတို့နှင့် မတူ)	၉၁-၂
နိဗ္ဗာန်(သည် သင်္ခါရတို့၏ ပြင်ဘက်)	၁၁၁
နိဗ္ဗာန်(သည် သတ္တပညတ်ကို လွှတ်ခါမှ ဖြစ်လာပုံ)	၂၄၁
နိဗ္ဗာန်(သည် သေခ, အသေခ တို့၏ အာရုံပြုရာ)	၁၀၈
နိဗ္ဗာန်(သို့ ပုဂ္ဂိုလ်က ရောက်မသွား)	၂၄၀
နိဗ္ဗာန်(သို့မရောက်သူ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုနိုင်)	၂၂၉
နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွားသည်	၃၁၁
နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည့် (အဓိပ္ပါယ်)	၁၁၄, ၁၉၀

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[န]

နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည်(ဟူသည်)	၁၇၈
နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည်(ဆိုပုံ)	၁၄၃
နိဗ္ဗာန်(ဟူက အကြောင်း ကြောင့် ဖြစ်သောအကျိုး)	၁၄၇
နိဗ္ဗာန်(ဟူက အဇ္ဈတ္တမဖြစ်နိုင်)	၁၄၅
နိဗ္ဗာန်(ဟူက ဥပါဒ်ဘင်သာမရှိ ရှိသည်)	၁၉၃
နိဗ္ဗာန်(ဟူက ကာလသုံးပါးလုံး ငြိမ်းခြင်းသဘော အတိုင်းသာဖြစ်သည်)	၂၃၈
နိဗ္ဗာန်(ဟူသော လောက နိရောဓ)	၅၃
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် အကြောင်း ကင်း၍ ထာဝရ တည်မနေ)	၁၉၀
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် အချည်းနှီး အဘာဝမျှ မဖြစ်သင့်)	၂၀၇
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် အဘယ်တရား ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ထိထိ ခိုက်ခိုက် ဆိုစရာမရှိ)	၁၉၄
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် ကာလဝိမုတ်)	၁၆၃
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် ကာလသုံးပါးမှ အလွတ်)	၂၂၅
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်)	၂၀၆
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာကိုယ်နှင့်စပ်၍ ပေါ်လာသည်)	၁၈၃
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်ကို လွတ်၍ တည်နေနှင့်သည် မရှိ)	၁၈၉

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[န]

နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် သီတိဘာဝ တရား)	၇၅
နိဗ္ဗာန်(ဟူက အစဉ်ထာဝရ ဖြစ်မနေ)	၁၀၄
နိဗ္ဗာန်(ဟူက ဥပါဒ်အားဖြင့် ပေါ်လာသည်မဟုတ်)	၉၅
နိဗ္ဗာန်(ဟူက ဇာတမဟုတ်)	၉၅
နိဗ္ဗာန်(ဟူက ဖြစ်ပေါ်အောင် ရုန့်ကြမ်းစွာမဖြစ်)	၁၀၄
နိဗ္ဗာန်(ဟူက ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် မပေါ်လာခင် ဖြစ်မနေ)	၉၉
နိဗ္ဗာန်(ဟူက ဗောဇ္ဈင်နှင့် မကင်း)	၁၁၁
နိဗ္ဗာန်(ဟူက သင်္ခတာ- သင်္ခတဘုရင်)	၁၂၇
နိဗ္ဗာန်(ဟူ၍ ထာဝရ တခုတည်းမရှိ)	၁၂၅
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် သြဋ္ဌာရိကဋီမရှိ)	၁၃၆
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ အရပ်တိုင်းရှိသည်)	၁၃၁
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် ဖြစ်နေ နှင့်သည်မဟုတ်)	၃၉
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် သဘောအား ဖြင့် ထင်ရှားကေန်ရှိသည်)	၁၀၄
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် လောက၏ ဆုံးရာ)	၁၇၂
နိဗ္ဗာန်(ဟူသည် လောက နိရောဓ)	၁၃၂

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဝ]	
ပစ္စဝေက္ခဏာဇောတို့အာရုံပြုပုံ	၇၃
ပစ္စဝေက္ခဏာဇော(တို့ဖြင့် အာရုံပြုခြင်း)	၁၃၅
ပစ္စေကယထာရဟနည်း	၇
ပညတ်(အားဖြင့် မှန်သော်လည်း ပရမတ်အားဖြင့် မမှန်ပုံ)	၃၀၀
ပညတ်ကိုလွန်၍ တည်နေပုံ	၃၂၁
ပညတ္တိဟာရနည်း	၉၂၊ ၁၁၃
ပညတ္တိဟာရနည်း(အဓိပ္ပါယ်)	၁၂၀
ပညတ္တိပထကိုလွန်၍နေပုံ	၅၈
ပညတ်မျိုးမှလွတ်နေသည့် ပရိနိဗ္ဗာန်အရှင်များ	၁၀၉
ပညတ္တိဟာရ သံဝဏ္ဏနာ ပညတ်မျိုးဟူသမျှမှ လွတ်နေပုံ	၅၇
ပဋိသန္ဓေစိတ်(၏အစား နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပေါ်ပုံ)	၂၃၂
ပဋိသန္ဓေသစ်မဖြစ်လာနိုင်ပုံ	၁၂၁
ပဏီတ(အနက်)	၆၁၊ ၂၁၇
ပတိဋ္ဌာ(အနက်)	၁၇၆
ပဒတ္တဂုဋ္ဌာလင်္ကာရ	၃
ပဒီပနည်း	၂၂၇
ပဒုမုတ္တရ(ကို ဇလဇုတ္တရ)	၃၆၅
ပဓာနနည်း	၁၅၆
ပမုဿိတပဟေဋ္ဌိ	၁၃၊ ၃၅၅
ပမုဿိတပဟေဋ္ဌနည်း	၁၀၃
ပဗ္ဗဇ္ဇာနိက္ခမ	၆၀

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဝ]	
ပရမတ်(အားဖြင့် မှန်သော်လည်း ပညတ်အားဖြင့် မမှန်ပုံ)	၃၀၀
ပရာယဏ(အနက်)	၆၁-၂၊ ၂၁၇
ပရိနိဗ္ဗာနသဘာဝ(ကို နိဗ္ဗာန် ဆိုသည်)	၁၁၄
ပရိနိဗ္ဗာန်အသျှင်(တို့ ဘာဝ မဟုတ်ပုံ)	၆၅
ပရိနိဗ္ဗာန်အရှင်တို့(ပြတ် တောက်မသွားပုံ)	၆၀
ပရိနိဗ္ဗာန်အရှင်(နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သွားတည်နေသည်)	၃၂၁
ပရိနိဗ္ဗာန်အရှင်(နှင့်နိဗ္ဗာန်)	၂၄၂
ပရိနိဗ္ဗာန်အသျှင်များ(လူနတ် ဟူသော ပညတ်မျိုးမှ လွတ်နေသည်)	၁၀၉
ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂလ	၃၀၆
ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်	၃၄၂
ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်(အဘာဝ, တုစ္ဆမဟုတ်)	၇၅
ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်(ကို အန္ဓ ပုထုဇဉ်တို့ မသိမြင်နိုင်)	၄၀
ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်(၏ ဂမ္ဘီရာ အပ္ပမေယျအဖြစ်)	၂၉၅
ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်(၏ နိဗ္ဗာန်၌ တည်နေပုံ)	၂၉၁
ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်၏ခန္ဓာ အထည်ခြစ်မရှိ	၁၂၄
ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏တည်ရာ	၁၂၄
ပရိနိဗ္ဗာန်တပုဂ္ဂိုလ်တို့ချမ်းသာပုံ	၃၇၈

မှတ်သားဘွယ် အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၁]

ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် (တို့ ဂမ္ဘီရ ဖြစ်၍တည်နေပုံ)	၇၅
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် (နိဗ္ဗာန်၌ မရှိ-မဆိုသင့်)	၇၅
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် (နှင့် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ)	၃၀၀
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်တည်ပုံ	၃၅
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်နိဗ္ဗာန်	၅၂၊ ၁၃၇
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် (နှင့် သဿတဒိဋ္ဌိ)	၃၀၁
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် ပြတ်မသွား ကြောင်း ပါဠိ	၃၄၄
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် (မပေါ်လာခင် ဖြစ်နေနှင့်သောနိဗ္ဗာန်ဟု မရှိ)	၇၅
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် (မပေါ်မီ နိဗ္ဗာန်မရှိ)	၁၄၀-၁၄၁
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် ရှိမရှိ (ဟူသော ကထာဝတ္ထု စကား)	၂၉၆
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် (သည် အတ္ထိ၊ နတ္ထိ ဟု မဆိုနိုင်အောင် နက်နဲခြင်း)	၆၄
ပရိနိဗ္ဗာန်တော ပုဂ္ဂလော- ဥစ္စိန္တောတိ နဟောဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ	၅၅၉
ပရိနိဗ္ဗာန် (ကို မင်္ဂကအာရုံ ပြုပုံ)	၁၄၂-၃
ပရိနိဗ္ဗာန်စံနေသူများ (ရှိနေသည်)	၂၄၇

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၁]

ပရိနိဗ္ဗာန်စံနေကြသည့်ပုဂ္ဂိုလ် များ (အဘာဝ၊ တုစ္ဆ မဟုတ်ကြပုံ)	၂၇၇
ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ (၌ ပရိနိဗ္ဗာန် ပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်ရာရှိသည်)	၁၄၅
ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည် (ဟူသော စကား၏အဓိပ္ပါယ်)	၂၃၃
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာ (နှင့်နိဗ္ဗာန်)	၅၃
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် (တို့၏ ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်ရှိနေသောနိဗ္ဗာန်)	၁၃၉
ပရိနိဗ္ဗာန်ပုဂ္ဂိုလ် (နှင့် နိဗ္ဗာန်)	၁၇၃-၁၇၄
ပရိနိဗ္ဗာန် (နှင့် အပစ္စယ ပရိနိဗ္ဗာန်တူသည်)	၁၆၈
ပရိနိဗ္ဗာန်နှင့်နိဗ္ဗာန်	၇၀၊ ၁၅၁၊ ၁၇၀
ပရိနိဗ္ဗာန်နှင့်နိဗ္ဗာန်တူသည်	၇၃
ပရိနိဗ္ဗာန်နှင့်နိဗ္ဗာန်စသည်တို့ပုံ	၁၁၃
ပရိနိဗ္ဗာန် (နှင့် နိဗ္ဗာန်မထူး)	၁၂၆
ပရိနိဗ္ဗာန်၌ သိသောဉာဏ်	၇၃
ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု (ပြီးမှ နိဗ္ဗာန် ရသည်)	၁၃၅
ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသူ (မှန်သမျှ တုစ္ဆအဘာဝမဖြစ်ပုံ)	၅၈
ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသူ ဝေဒဂူ (သည် နိဗ္ဗာန်၌ အမြဲ တည်နေသည်)	၃၀၃
ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုခင် (အသင်္ခတ ဓာတ်၌မတည်)	၁၅၁
ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုမီ (သဉ္ဇပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်လာပုံ)	၂၂၇

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ [ဝ]

ပရိနိဗ္ဗာန်သုံးမျိုး	၁၅၇
ပဟေဠိရှစ်မျိုး (အတ္ထ)	၃၅၂
ပါပနာ (ဟူသည်)	၃၀၈
ပါရ (ပုဂံ၏အနက်)	၆၁
ပါရမီ (တို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာပုံ)	၁၄၁
ပါရိဟာရိနိပဟေဠိ	၃၆၄
ပုဂ္ဂိုလ် (နှင့် နိဗ္ဗာန်)	၁၅၄
ပုဂ္ဂိုလ်မရှိ (ဆိုသော် ပရမတ် အားဖြင့်သာ မှန်နိုင်သည်၊ ပညတ်အားဖြင့် မမှန်နိုင်)	၃၀၀
ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ (ဆိုသော် ပညတ် အားဖြင့် မှန်နိုင်သည်)	၃၀၀
ပုဂ္ဂိုလ်ရှိရာနိဗ္ဗာန်ဆိုက်လာသည်	၂၄၃
ပုနရတ္ထိဒေါသ	၁၃၈
ပုဗ္ဗဘာဂဗောဇ္ဇင်	၁၁၁

[ဝ]

ဖရူသာပဟေဠိ	၃၆၅
ဖရူသာပဟေဠိအလင်္ကာရ	၃
ဖလသမာပတ်	၃၇
ဖိုလ်၏အစွမ်းဖြင့်ချမ်းသာမှု	၃၇
ဖိုလ်ချမ်းသာ	၁၃၄

[ဝ]

ဗောဇ္ဇင် (နှင့် နိဗ္ဗာန်)	၁၁၁
---------------------------	-----

[ဘ]

ဘဝချုပ်ခြင်းနှင့် ဘဝချုပ်ရာ	၁၃၀
ဘဝတို့၏ချုပ်ရာ (ကို နိဗ္ဗာန်ဆိုပုံ)	၁၈၀

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ [ဘ]

ဘဝဝိမုတ္တစိတ္တ	၂၇၄
ဘဝသစ် မဖြစ်လာနိုင်ပုံ	၁၂၁
ဘာဝ, အဘာဝနှင့်နိဗ္ဗာန်	၇၆
ဘာဝကေန် (ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်)	၂၁၅
ဘာဝဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်	၃၂၄
ဘာဝသာဖြစ်ပုံ (နိဗ္ဗာန်အရာ)	၃၁၆
ဘိက္ခုသဒ္ဓါ (၏အနက် အထူးထူး)	၁၅၈
ဘိန္နသတ္တိသမဝေတနည်း	၂၂
ဘိန္နာဘိန္နပဒတ္တသိလေသာ- လင်္ကာရ	၂၂
ဘုရားထက် နိဗ္ဗာန်ကမြတ်ပုံ	၃၃
ဘုရားရှင်၏နိဗ္ဗာန် (ယခုတိုင်ရှိ)	၁၇၄
ဘူတပုဗ္ဗတိကနည်း	၃၆
ဘင်ခဏ (ကို နိရောဓမဆို)	၁၄၀

[ဝ]

မဇ္ဈဋ္ဌာကာရ (အားဖြင့် နိဗ္ဗာန်၌တည်ပုံ)	၅၅
မရဏရုပ်	၇၀
မဟာနိဗ္ဗာနဓာတ်	၁၂၅
မိမိ၏နိဗ္ဗာန် သူတပါး၏နိဗ္ဗာန်	၂၅-၆
မုတ္တိ (အနက်)	၆၃
မဂ်ချမ်းသာ	၁၃၄
မဂ် (နှင့် အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ)	၁၆၄
မဂ် (သည် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုပုံ)	၁၄၄
မဂ် (သည် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုပုံ အဓိပ္ပါယ်)	၁၆၄
မဂ် (သည် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြု၍ ဖြစ်ပုံ)	၁၄၃

မှတ်သားဘွယ် အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[မ]

မဂ်ဖိုလ်ကိုရရုံ(နှင့် နိဗ္ဗာန်ရပြီ
မမှတ်သင့်) ၂၂၃

မဂ်ဖိုလ်(တို့သည် အနာဂတဘာ-
ရမ္မဏစစ် မဆိုသင့်) ၁၂၀

မဂ်ဖိုလ်ရကာမျှဖြင့်(နိဗ္ဗာန်သို့
မရောက်) ၂၄၃

[ယ]

ယမကရဟန်း၏အယူ ၃၂၀

ယမကာလကံဘရ ၃-၄

[ခ]

ရဟန္တာခန္ဓာ(ကွယ်သည့်အခါ
ဖြစ်ပေါ်လာသော
တရားထူး) ၁၇၃

ရဟန္တာစုတိပြီးတစပ်တည်း
နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာသည် ၃၄၁

ရဟန္တာစုတိပြီး နိဗ္ဗာန်၌
တည်နေပုံ ၇၁၊ ၃၄၁

ရဟန္တာ(စုတိပြီးနောက် ရူပါဒိ
သင်္ခါဝိမုတ္တအသျှင်
ဖြစ်လာသည်) ၅၁-၂

ရဟန္တာစုတိပြီးမှ နိဗ္ဗာန်
ပေါ်လာသည် ၄၇

ရဟန္တာစုတေပြီးနောက်
ပြတ်တောက်သွားသည်-ဟု
ယူသောရဟန်း ၃၂၀

ရဟန္တာစုတေပြီး ဖြစ်,မဖြစ် ၂၇၄

ရဟန္တာတို့ ဂတိ ၅၀-၉၊ ၃၂၁

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ခ]

ရဟန္တာတို့စုတိ(ကျရောက်
သည့်အခါ နိဗ္ဗာန်
ဖြစ်ပေါ်လာပုံ) ၁၆၅

ရဟန္တာတို့နိဗ္ဗာန်၌
တည်ရောက်နေသည့်အခါ ၂၅၀

ရဟန္တာတို့ ပစ္စိမစိတ်(သည်
ကတ္တား) ၁၂၁

ရဟန္တာ(တို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည်
ဟူသောစကား၏အဓိပ္ပာယ်) ၂၃၃

ရဟန္တာ ဒုက္ခချုပ်ရာ ၁၀၄

ရဟန္တာပင် လေခယွင်းယို
ရှိတတ်သည် ၃၂၇

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိလေသာ
ငြိမ်းခြင်း ၁၅၂

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်(တို့ စုတိစိတ်
နောင်နိဗ္ဗာန်ဖြစ်လာသည်) ၂၃၂

ရဟန္တာများ(စုတိပြီး
ပြတ်မသွား) ၂၅၁

ရဟန္တာများသေသွားပြီး
မဖြစ်လာပြီဟု မဟော ၂၄၇

ရဟန္တာသေသည်(ဟူသော
ဝေါဟာရ) ၁၁၆

ရဟန္တာသေပြီးနောက်
(နိဗ္ဗာန်၌ ရှိ,မရှိ) ၂၆၅

ရာဂက္ခယ(ဝိဂြိုဟ်များ) ၁၀၁

ရာဂက္ခယော(ကို အနက်မှန်
ပေးပုံ) ၂၁၅

ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တအသျှင်များ ၂၅၁

ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တ(၏ အနက်) ၅၇၊ ၆၄

ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် ၃၄၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၅]	
ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တ (ဟူသည်)	၂၅၇
ရောပနာ	၃၀၈
ရုပ်နှင့်နိဗ္ဗာန်	၂၂၂
ရုပ်နာမ် (မဂ္ဂိကာမျှဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အဘာဝမဆိုသင့်)	၂၈၇

[[လ]]	
လောက (အနက်)	၆၁-၂၊ ၂၇၁
လောက၏ဆုံးရာ (နိဗ္ဗာန်)	၁၇၂
လောကနိရောဓ	၁၆၆
လောကနိရောဓ (ဟုဆိုအပ် သောနိဗ္ဗာန်)	၁၆၆
လောကနိရောဓ (ဟူသော နိဗ္ဗာန်)	၁၃၂
လောကီပုဗ္ဗဘာဂ-ဗောဇ္ဇင်	၁၁၁
လောကုတ္တရာဗောဇ္ဇင်	၁၁၁

[၀]	
ဝဇ္ဇပရိပိုင်အမေး	၃၄၇
ဝဇ္ဇပရိပိုင် (အား ဘုရား ဖြေကြားတော်မူချက်	၂၇၆
ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ဆုံးခြင်းမျှသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်	၁၁၁
ဝတ္ထဂါထာ	၃၂၅
ဝတ္ထုပုဗ္ဗကကန္တာရမ္ဘ	၄
ဝိပဿနာနိက္ခမ	၆၀
ဝိမလအနက်	၁၅၅
ဝိမုတ္တိ	၂၈၆
ဝိရာဂ	၆၁-၂၊ ၂၁၇
ဝိရာဂအနက်	၆၃
ဝိဝရာကာသ	၁၀၇

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၀]	
ဝိသယာဓာရ	၁၂၄
ဝိထိဟူသည်	၁၈၆-၇
ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ	၁၇၇

[သ]	
သံကိဏ္ဍပဟေဠိ	၁၉
သံမုဋ္ဌာပဟေဠိ	၃၅၆၊ ၃၅၉
သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ၁၅၂-၁၅၃-၁၅၄	
သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် (ဥပါဒိ ဌိဘင်နှင့်တကွ ပေါ်လာသည်)	၁၉၁၊ ၂၄၁
သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် (နှင့် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ထူးပုံများ)	၂၄၁
သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတု	၁၉၁
သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သုံးမျိုး	၁၅၅
သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သုံးမျိုး (အနက် တမျိုးသာမူချ)	၁၅၆
သဉ္စပါဒိသေသ (နှင့် အရဟတ္တဖိုလ်)	၁၁၁
သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ် (ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုခင် ဤဘဝ ဌိပင် ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း	၅၄
သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ်	၁၅၁
သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် (သည် ရဟန္တာ၏ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ဖြစ်သည်)	၁၃၃
သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် (သို့ ရောက်သည်ဟူသည်)	၁၃၁
သင်္ခါတ (ပုဒ်အဓိပ္ပာယ်)	၆

မှတ်သားဘွယ် အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သစ္စ(ပုဒ်၏အနက်)	၆၂
သင်္ခတ(မဆိုထိုက်သောနိဗ္ဗာန်)	၂၄၁
သင်္ခတ(မည်ကြောင်းအဖွင့်)	၇၂
သင်္ခတ(လုံးလုံးကြီးမဟုတ်၍ အသင်္ခတဆိုသည်မဟုတ်)	၇၁
သင်္ခတာသင်္ခတဘုရင်	၁၂၇
သင်္ခါရတရားတို့၏ပြင်ဘက် (၌ တည်သောနိဗ္ဗာန်)	၁၈၀
သင်္ခါရ(တို့၏ ပြင်ဘက် ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်)	၁၁၁
သင်္ခါရတို့မှ ပြင်ပ(ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်)	၁၉၉
သင်္ချာ နောပေတိ ဝေဒဂူ	၂၂၉၊ ၂၅၉
သင်္ချာတာပဟေဠိ	၃၆၁
သတ္တဝါဟူသော ပညတ်ကို လွန်၍နေသောပုဂ္ဂိုလ်	၇၄
သဒ္ဓတ္ထပဟေဠိ	၃၅၄
သဒ္ဓတ္ထပဟေဠိရှစ်မျိုး	၃၅၁
သန္တိ(အနက်)	၆၁၊ ၂၁၇
သန္တိ(မည်ပုံ)	၁၈၄
သန္တိသဘာဝ	၁၈၆
သန္တုဋ္ဌအလင်္ကာရ	၅
သမာဓိဂုဏာလင်္ကာရ	၁၈၉
သမာနုသဒ္ဓါပဟေဠိ	၃၆၅
သမ္ပာယိကာ	၂၂၄
သရဏ	၂၁၇
သရဏ(အနက်)	၆၁-၂၊ ၂၁၇
သဿတ	၂၄၁
သဿတအယူ	၂၆၄၊ ၂၉၆

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သဿတအယူစကား	၂၅၈
သဿတ(ဆိုပုံနှင့်နိဗ္ဗာန်)	၁၁၃
သဿတဒိဋ္ဌိ	၃၀၁-၂
သဿတဒိဋ္ဌိ(နှင့် ပရိနိဗ္ဗုတ ပုဂ္ဂိုလ်)	၂၉၈
သဿတနိမိတ်(နိဗ္ဗာန် ဖြစ်ပေါ်ပုံတွင်မရှိ)	၄၈
သဿဘ(ဖြစ်နေသည့်တရားမျိုး ကို အတ္ထိပစ္စည်းမဆိုရ)	၁၃၆
သဿတ(ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်)	၁၂၈
သဿတ(မှလွတ်အောင်ယူပုံ)	၅၅-၆
သဿတာကာရ	၂၆၁
သိလေသနည်း	၂၃
သိလေသာလင်္ကာရနည်း	၃၃
သီဝ(အနက်)	၆၁၊ ၂၁၇
သီတီ	၁၆၃
သီတိဘာဝ	၁၈၉
သီတိဘာဝတရား(သည် နိဗ္ဗာန်)	၇၅
သီတိဘာဝ(သဘောကိုပင် နိဗ္ဗာန်ဆို)	၁၉၇
သုခ(အနက်။)(နိဗ္ဗာန်ဆိုင်ရာ)	၁၇၅
သုခဝေဒနာ(မရှိဘဲ အလွန်ချမ်းသာပုံ)	၃၃၂
သုခမာလဂုဏ်	၁၄
သုဒ္ဓိ(အနက်)	၆၁-၂၊ ၂၁၇
သုဒ္ဓုသ(အနက်)	၆၂
သု၏နိဗ္ဗာန် ငါ၏နိဗ္ဗာန်	၁၄၁၊ ၂၃၀
သေခြင်း(ဟူသော ဝေါဟာရ နှင့် ရဟန္တာ)	၁၁၆

မှတ်သားဘွယ် အက္ခရာစဉ် ပြီး၏။

၁၅၅

သီလဝိပဿနာ

၁၅၆

သီလဝိပဿနာ

[၁]

[၂]

၁၅၅
 ၁၅၆
 ၁၅၇
 ၁၅၈
 ၁၅၉
 ၁၆၀
 ၁၆၁
 ၁၆၂
 ၁၆၃
 ၁၆၄
 ၁၆၅
 ၁၆၆
 ၁၆၇
 ၁၆၈
 ၁၆၉
 ၁၇၀
 ၁၇၁
 ၁၇၂
 ၁၇၃
 ၁၇၄
 ၁၇၅
 ၁၇၆
 ၁၇၇
 ၁၇၈
 ၁၇၉
 ၁၈၀
 ၁၈၁
 ၁၈၂
 ၁၈၃
 ၁၈၄
 ၁၈၅
 ၁၈၆
 ၁၈၇
 ၁၈၈
 ၁၈၉
 ၁၉၀
 ၁၉၁
 ၁၉၂
 ၁၉၃
 ၁၉၄
 ၁၉၅
 ၁၉၆
 ၁၉၇
 ၁၉၈
 ၁၉၉
 ၂၀၀

၂၀
 ၂၁
 ၂၂
 ၂၃
 ၂၄
 ၂၅
 ၂၆
 ၂၇
 ၂၈
 ၂၉
 ၃၀
 ၃၁
 ၃၂
 ၃၃
 ၃၄
 ၃၅
 ၃၆
 ၃၇
 ၃၈
 ၃၉
 ၄၀
 ၄၁
 ၄၂
 ၄၃
 ၄၄
 ၄၅
 ၄၆
 ၄၇
 ၄၈
 ၄၉
 ၅၀
 ၅၁
 ၅၂
 ၅၃
 ၅၄
 ၅၅
 ၅၆
 ၅၇
 ၅၈
 ၅၉
 ၆၀
 ၆၁
 ၆၂
 ၆၃
 ၆၄
 ၆၅
 ၆၆
 ၆၇
 ၆၈
 ၆၉
 ၇၀
 ၇၁
 ၇၂
 ၇၃
 ၇၄
 ၇၅
 ၇၆
 ၇၇
 ၇၈
 ၇၉
 ၈၀
 ၈၁
 ၈၂
 ၈၃
 ၈၄
 ၈၅
 ၈၆
 ၈၇
 ၈၈
 ၈၉
 ၉၀
 ၉၁
 ၉၂
 ၉၃
 ၉၄
 ၉၅
 ၉၆
 ၉၇
 ၉၈
 ၉၉
 ၁၀၀

၁၀၀၀၀၀၀ - ၁၅/၅ - ၉ - ၂၀၀၀ (၁၀၀၀) လ. ၅၃၂။ ၅၃၆။

၁၀၀
 ၁၀၁
 ၁၀၂
 ၁၀၃
 ၁၀၄
 ၁၀၅
 ၁၀၆
 ၁၀၇
 ၁၀၈
 ၁၀၉
 ၁၁၀
 ၁၁၁
 ၁၁၂
 ၁၁၃
 ၁၁၄
 ၁၁၅
 ၁၁၆
 ၁၁၇
 ၁၁၈
 ၁၁၉
 ၁၂၀
 ၁၂၁
 ၁၂၂
 ၁၂၃
 ၁၂၄
 ၁၂၅
 ၁၂၆
 ၁၂၇
 ၁၂၈
 ၁၂၉
 ၁၃၀
 ၁၃၁
 ၁၃၂
 ၁၃၃
 ၁၃၄
 ၁၃၅
 ၁၃၆
 ၁၃၇
 ၁၃၈
 ၁၃၉
 ၁၄၀
 ၁၄၁
 ၁၄၂
 ၁၄၃
 ၁၄၄
 ၁၄၅
 ၁၄၆
 ၁၄၇
 ၁၄၈
 ၁၄၉
 ၁၅၀
 ၁၅၁
 ၁၅၂
 ၁၅၃
 ၁၅၄
 ၁၅၅
 ၁၅၆
 ၁၅၇
 ၁၅၈
 ၁၅၉
 ၁၆၀
 ၁၆၁
 ၁၆၂
 ၁၆၃
 ၁၆၄
 ၁၆၅
 ၁၆၆
 ၁၆၇
 ၁၆၈
 ၁၆၉
 ၁၇၀
 ၁၇၁
 ၁၇၂
 ၁၇၃
 ၁၇၄
 ၁၇၅
 ၁၇၆
 ၁၇၇
 ၁၇၈
 ၁၇၉
 ၁၈၀
 ၁၈၁
 ၁၈၂
 ၁၈၃
 ၁၈၄
 ၁၈၅
 ၁၈၆
 ၁၈၇
 ၁၈၈
 ၁၈၉
 ၁၉၀
 ၁၉၁
 ၁၉၂
 ၁၉၃
 ၁၉၄
 ၁၉၅
 ၁၉၆
 ၁၉၇
 ၁၉၈
 ၁၉၉
 ၂၀၀

၂၀၀
 ၂၀၁
 ၂၀၂
 ၂၀၃
 ၂၀၄
 ၂၀၅
 ၂၀၆
 ၂၀၇
 ၂၀၈
 ၂၀၉
 ၂၁၀
 ၂၁၁
 ၂၁၂
 ၂၁၃
 ၂၁၄
 ၂၁၅
 ၂၁၆
 ၂၁၇
 ၂၁၈
 ၂၁၉
 ၂၂၀
 ၂၂၁
 ၂၂၂
 ၂၂၃
 ၂၂၄
 ၂၂၅
 ၂၂၆
 ၂၂၇
 ၂၂၈
 ၂၂၉
 ၂၃၀
 ၂၃၁
 ၂၃၂
 ၂၃၃
 ၂၃၄
 ၂၃၅
 ၂၃၆
 ၂၃၇
 ၂၃၈
 ၂၃၉
 ၂၄၀
 ၂၄၁
 ၂၄၂
 ၂၄၃
 ၂၄၄
 ၂၄၅
 ၂၄၆
 ၂၄၇
 ၂၄၈
 ၂၄၉
 ၂၅၀
 ၂၅၁
 ၂၅၂
 ၂၅၃
 ၂၅၄
 ၂၅၅
 ၂၅၆
 ၂၅၇
 ၂၅၈
 ၂၅၉
 ၂၆၀
 ၂၆၁
 ၂၆၂
 ၂၆၃
 ၂၆၄
 ၂၆၅
 ၂၆၆
 ၂၆၇
 ၂၆၈
 ၂၆၉
 ၂၇၀
 ၂၇၁
 ၂၇၂
 ၂၇၃
 ၂၇၄
 ၂၇၅
 ၂၇၆
 ၂၇၇
 ၂၇၈
 ၂၇၉
 ၂၈၀
 ၂၈၁
 ၂၈၂
 ၂၈၃
 ၂၈၄
 ၂၈၅
 ၂၈၆
 ၂၈၇
 ၂၈၈
 ၂၈၉
 ၂၉၀
 ၂၉၁
 ၂၉၂
 ၂၉၃
 ၂၉၄
 ၂၉၅
 ၂၉၆
 ၂၉၇
 ၂၉၈
 ၂၉၉
 ၃၀၀

သီလဝိပဿနာ ဝိသုဒ္ဓိ

